

Instans: Kommunstyrelsen
Tid: 2022-03-21 kl.08:30
Plats: Sämsjön (B-salen) Kommunhuset

Gunnar Andersson (M)
Kommunstyrelsens ordförande

Moa Andersson
Sekreterare

Förslag på justerare: Kari Hellstadius (S)

Samtliga ärenden har beretts av kommunstyrelsens ordförande. I samtliga beslutsärenden föreslås kommunstyrelsen besluta i enlighet med förvaltningens/tidigare nämnds förslag till beslut om inget annat framgår av ordförandeskrivelse.

Information:

- KS = slutgiltigt beslut fattas i Kommunstyrelsen.
- KF = slutgiltigt beslut fattas i Kommunfullmäktige.
- Info = Information.
- Ett X markerar att handlingar finns bifogade i kallelsen.
- VS markerar att handlingar presenteras vid sammanträdet.

<i>Kl.</i>	<i>Nr.</i>	<i>Besluts -organ</i>	<i>Ärende</i>	<i>DNR</i>	<i>Handlingar bifogas</i>	<i>Föredragande</i>
08.30			Sammanträdet öppnande			Ordförande
			Upprop			Nämndsamordnare
			Val av justerare och tid för justering			Ordförande
08.35	1	Info	Presentation ny projektledare för kommunens våldspreventiva arbete	--	--	Kommundirektör
08.40	2	Info	Nytt pensionsavtal AKAP-KR	--	--	Ekonomichef
08.50	3	KF	Årsredovisning 2021 för Herrljunga kommun	Ks 8/2022 942	X	Ekonomichef
09.10	4	KS	Månadsuppföljning per februari 2022 för Herrljunga kommun	KS 7/2022 942	X	Ekonomichef
09.15	5	KF	Hantering av nämndernas över- respektive underskott från 2021	KS 6/2022 942	X	Controller
09.25	6	KF	Ombudgetering av investeringar 2021 för Herrljunga kommun	KS 2/2022 942	X	Controller
09.35	7	KF	Budget och verksamhetsplan 2022 för Boråsregionen - Sjuhärads kommunalförbund	KS 277/2021 942	X	Ekonomichef
09.40	8	KF	Uppföljning av lokalt folkhälsoarbete och budget 2021	KS 32/2022 878	X	Ordförande
09.45	9	KF	Införande av digital underskrift	KS 47/2022 947	X	Kommundirektör
09.50	10	KS	Svar på remiss av program för räddningstjänst med tillhörande delplaner (Hallands län)	KS 63/2022 950	X	Ordförande
10.00	--	--	PAUS	--	--	--
10.15	11	KF	Nationaldagsfirande 6 juni 2022	KS 76/2022 679	X	Ordförande
10.20	12	KS	Val av representanter till SmåKoms vårmöte 27–29 april 2022	KS 83/2022 101	X	Ordförande
10.25	13	KS	Val av ägarrepresentant till Nossan Förvaltningsaktiebolags (org.nr. 556637–5746) bolagsstämma 2022	KS 86/2022 908	X	Ordförande
10.30	14	KS	Riktlinjer för systematiskt brandskyddsarbete	KS 54/2022 171	X	Ordförande
10.45	15	KF	Startbeslut för genomförande av projekt renovering Altorpskolan	KS 53/2022 604	X	Ordförande

<i>Kl.</i>	<i>Nr.</i>	<i>Besluts -organ</i>	<i>Ärende</i>	<i>DNR</i>	<i>Handlingar bifogas</i>	<i>Föredragande</i>
10.50	16	KS	Intresse av förvärv av tomt i anslutning till Herrljunga 28:2	KS 55/2022 211	X	Ordförande
11.00	17	KS	Samverkansavtal för bibliotekssamverkan i Sjuhärad	KS 79/2022 648	X	Ordförande
11.05	18	KF	Handlingsprogram för skydd mot olyckor	KS 84/2022 435	X	Räddningschef
11.15	19	KF	Redovisning av ej färdigberedda medborgarförslag 2022	KS 38/2022 901	X	Ordförande
11.20	20	KF	Redovisning av ej färdigberedda motioner 2022	KS 39/2022 901	X	Ordförande
11.25	21	KF	Samordnad beredning av motioner och medborgarförslag avseende Orraholmen	KS 77/2022 392	X	Ordförande
11.30	22	KF	Svar på medborgarförslag om att godkänna kontanter som betalningsmedel i alla kommunens verksamheter	KS 156/2021 942	X	Ordförande
11.35	23	KF	Svar på motion om bostadsbyggnation i Molla	KS 133/2021 604	X	Ordförande
11.40	24	KF	Uppdrag till Nossan förvaltningsaktiebolag om att uppdra åt Herrljungabostäder AB att undersöka möjligheten till nybyggnation i hela kommunen	KS 89/2022 993	X	Ordförande

<i>NR</i>	<i>Meddelandeförteckning</i>	<i>DNR</i>	<i>Handlingar bifogas</i>
1	SN § 22/2022-03-01 Verksamhetsberättelse 2021 för anhörigstöd	Postlista KS 2022:2	X
2	KF § 6/2022-02-21 Varumärkesstrategi för Herrljunga kommun	KS 215/2021 610	X
3	KF § 13/2022-02-21 Avsägelse och fyllnadsval av ersättare i kommunstyrelsen	KS 1/2022 111	X
4	KF § 14/2022-02-21 Avsägelse och fyllnadsval av 1:e vice ordförande i kommunstyrelsen	KS 1/2022 111	X
5	KF § 15/2022-02-21 Fyllnadsval av ledamot i kommunstyrelsen	KS 1/2022 111	X
6	Protokoll verksamhetsdialoger 2022-03- 01 tekniska nämnden och bildningsnämnden	KS 82/2022 101	X
7	Protokoll verksamhetsdialoger 2022-02- 28 bygg- och miljönämnden och socialnämnden	KS 82/2022 101	X
8	Verksamhetsberättelse för Överförmyndare i samverkan 2021	Postlista KS 2022:1	X
9	Protokoll från Herrljungabostäder/Herbo 2022-02-07	KS 57/2022 993	X

Årsredovisning 2021 för Herrljunga kommun

Sammanfattning

Årets resultat visar på bokslutsdagen ett överskott för koncernen på 42,5 mnkr (32,1). Herrljunga kommun, Herrljunga Elektriska och Stiftelsen Herrljunga industrilokaler har förbättrat resultatnivån och visar högre resultat för 2021 än för 2020. Herrljunga kommun redovisar för 2021 ett resultat på 27,9 mnkr.

Den goda resultatnivån för kommunen kan framförallt förklaras av högre skatteintäkter och intäkter från generella statsbidrag under året. Tillsammans överskrider dessa två intäktsposter budgeterad nivå med 20,9 mnkr, varav 14,5 mnkr kommer från skatteintäkter och 6,3 mnkr från generella statsbidrag.

För 2021 uppfyller Herrljunga kommun två av de tre finansiella målen. Det första målet som anger hur högt resultat kommunen ska ha i förhållande till skatteintäkter och generella bidrag har infriats. Målet är 2 procent under en treårsperiod och för åren 2019 till 2021 är resultatet i genomsnitt 3,6 procent 2021 års resultat redovisades till 4,7 procent (4,3 procent föregående år). Det andra finansiella målet är att soliditeten inte ska understiga 35 %. För 2021 redovisar Herrljunga kommun en soliditet motsvarande 41,4 procent och målet har därmed infriats. Soliditeten har under de senaste åren varierat mellan 30 och 41 procent inkl pensionsförpliktelsen. Det tredje finansiella målet anger att kommunen under en femårsperiod ska självfinansiera investeringarna. Självfinansieringsgraden har för femårsperioden uppgått till 71 procent, vilket innebär att det långsiktiga målet om full självfinansiering inte har infriats. För det enskilda året uppgår självfinansieringsgraden till 101 procent, vilket också höjer den långsiktiga självfinansieringsgraden jämfört med tidigare period.

För 2021 uppvisar nämnderna tillsammans med politisk verksamhet en positiv resultatavvikelse på 12,0 (8,1) mnkr. Endast Bygg och miljönämnden redovisar ett underskott på 0,8 mnkr och övriga nämnder redovisar positiva resultatavvikelser mot budget.

Utöver den ekonomiska redovisningen i årsredovisningen, redogörs även för bland annat måluppfyllelser, ekonomiska analyser, händelser av väsentlig betydelse och om förväntad utveckling. Årsredovisningen innehåller också ett personalavsnitt som bland annat tar upp personalnyckeltal, sjukfrånvaron och arbetsmiljö.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2022-02-28

Herrljunga kommuns årsredovisning 2021

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Kaisa Lundqvist

Ärende 3

Tjänsteskrivelse
2022-02-28
DNR KS 8/2022 942
Sid 2 av 2

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna upprättad årsredovisning för 2021.

Kaisa Lundqvist
Ekonomichef

Expedieras till: Kommunens revisorer
För kännedom
till:

Årsredovisning 2021

Herrljunga kommun

Innehållsförteckning

INLEDNING	1
KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE	1
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	3
DEN KOMMUNALA KONCERNEN	3
ÖVERSIKT ÖVER VERKSAMHETENS UTVECKLING	6
VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING	7
HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE	13
STYRNING OCH UPPFÖLJNING AV DEN KOMMUNALA VERKSAMHETEN	14
GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING	15
MÅLUPPFÖLJNING	19
BALANSKRAVSRESULTAT	22
VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN	23
FÖRVÄNTAD UTVECKLING	28
EKONOMISK REDOVISNING	29
RESULTATRÄKNING	29
BALANSRÄKNING	30
KASSAFLÖDESANALYS	32
NYCKELTAL	33
NOTER	34
DRIFTREDOVISNING	46
INVESTERINGSREDOVISNING	48
ÖVRIGT	51
BEGREPPSFÖRKLARINGAR	51
REVISIONSBERÄTTELSE	54

Inledning

Kommunstyrelsens ordförande

Det är åter dags att se tillbaka på det år som ligger bakom oss, vad var våra förväntningar? Vad blev det när vi nu summerar? Vi får tyvärr konstatera att även 2021 har överskuggats av pandemin Covid-19. Sommaren gav oss lite andrum och möjligheter att en del av vår personal fick att ta ut den semester som de så väl behövde för att vila upp sig något, efter de tidigare uppoffringar och insatser som gjorts. En stor eloge till all personal som bidragit med stora arbetsinsatser. Ett stort tack till all er.

I tidigare sammanhang har jag skrivit och finner inget bättre, Herrljunga kommun måste vara det bästa valet oavsett var man bor och man skall vara stolt över att bo och leva här. Vi har en strävan att växa och ett hopp om en befolkningsökning. Vi ökade under 2021 med 57 invånare till 9 501 stycken. Det kan tyckas blygsamt men det är ett steg i rätt riktning. Vi har under de senaste åren och inte minst under 2021 förstått att intresset för Herrljunga kommun har ökat, min uppfattning är att många upplever vår kommun som en tryggare och säkrade plats att bo. Vi har också en rik och fin natur att njuta av. Närheten till stationen och de pendlingsmöjligheter som finns känns som en klar fördel. Många byggföretag har upptäckt denna fördel med vår kommun och den unika möjlighet vi har, vilket är oerhört stimulerande. Att bygga villor och flerbostadshus har möjliggjorts genom att ett flertal områden blivit planlagda de senaste åren, vilket vi nu ser frukten av. Jag hoppas att vi kommer se mer av markanvisningar 2022, och även av projektet med nybyggnationer av bostadsrätter som påbörjats under året. Tomterna på Horsby 2 släpptes i början av 2021 där ett 20-tal nu är reserverade och drygt hälften sålda. Kommunens första markanvisningstävling ägde rum under 2021 med ett gott resultat, byggstart förväntas under 2022. Från kommunens sida måste vi försöka möta det med större efterfrågan på ett rikare fritids och kulturliv. Jag är nöjd med att en ekonomisk satsning gjorts inom det området för 2022.

Trots ett år av tuffa utmaningar och en pandemi som varit kännbar på olika sätt så har kommunens finansiella mål uppfyllts med god marginal. Det skapar gott utrymme för de investeringar som vi har framför oss. Det ger också en stabil grund att stå på, för det beslut som fattats av kommunfullmäktige om att resultatet ska uppgå till minst 2 procent under en treårsperiod av skatteintäkter och generella stadsbidrag. Resultatet för 2021 uppgick till cirka 28 mnkr eller 5procent vilket innebär att målet uppnås både för året och treårsperioden. Den positiva avvikelsen mot budget på cirka 20 mnkr kan till viss del härröras från tillfälliga medel från staten, men också på god budgetföljsamhet hos våra nämnder och styrelser. Kommunstyrelsen har under senhösten sedan man såg ett gott resultat arbetat med att tidigare lägga kostnader för nästkommande år som kan underlätta 2022 för verksamheterna.

Ombyggnaden av Älvsborgsbanan har avslutats, en välbehövligt arbetet som har varit positivt för våra stationer Ljung och Herrljunga och som jag ser det har hela kommunens förutsättningar att

pendla ökat. Det bidrar till att hitta möjlig arbetskraft för de industrier som expanderar i området och öppnar upp för att besöka andra kultur och fritidsaktiviteter utanför kommunen. Då tänker jag också på Västra stambanas betydelse för resande och möjligheter att pendla ut ur kommunen men även in. Under de senaste åren har vi upptäckt att det digitala samhället har öppnat upp för möjligheter att jobba på distans och där jobbet tillåter arbete hemifrån någon dag i veckan. Detta innebär att det har stärkt Herrljunga kommun som ett alternativ att bo i, då vi är unika med vår närhet till järnvägen.

Kommunen har ett livaktigt företagande i kommunen via Fokus, kommunen har representanter i Fokus styrelsen av kommundirektör och kommunstyrelsens ordförande. De som dominerar och står för den största delen av arbetstillfällena är industrin, transport, handel och jord och skogsbruk. Vi söker att bredda sysselsättningsmöjligheterna, vilket vore en fördel och gör oss mindre sårbara. Ett mark område har inköpts för framtida versamhetsmark. En framstående placering i svensk näringslivs enkätundersökning plats 11 av 290 kommuner är värd att nämna, detta vittnar trots allt att vi har en bra fungerande dialog mellan kommun och näringsliv. Arbetslösheten är trots pandemin relativt låg. Att ett arbete och meningsfull sysselsättning är viktigt för ett välmående hos den enskilde är sedan tidigare känt men det hjälper också till att säkerställa den kommunala servicen som är av stor vikt för oss alla.

Jag vill till tacka alla politiker i kommunen för ett gott samarbete och det oftast goda och respektfulla debattklimat vi har, det är ju det som är grunden till den för oss så självklara demokrati vi lever i.

Vill också rikta ett tack till alla som på sin fritid lägger ned tid ideellt för att vi skall kunna ha ett rikt och livligt föreningsliv, det är till stor hjälp i vår marknadsföring.

Till sist åter ett stort tack till all personal som är den viktigaste delen i den kommunala verksamheten, för många har det varit extra påfrestande och tungt under de senaste åren.

Gunnar Andersson (M)

Kommunstyrelsens ordförande

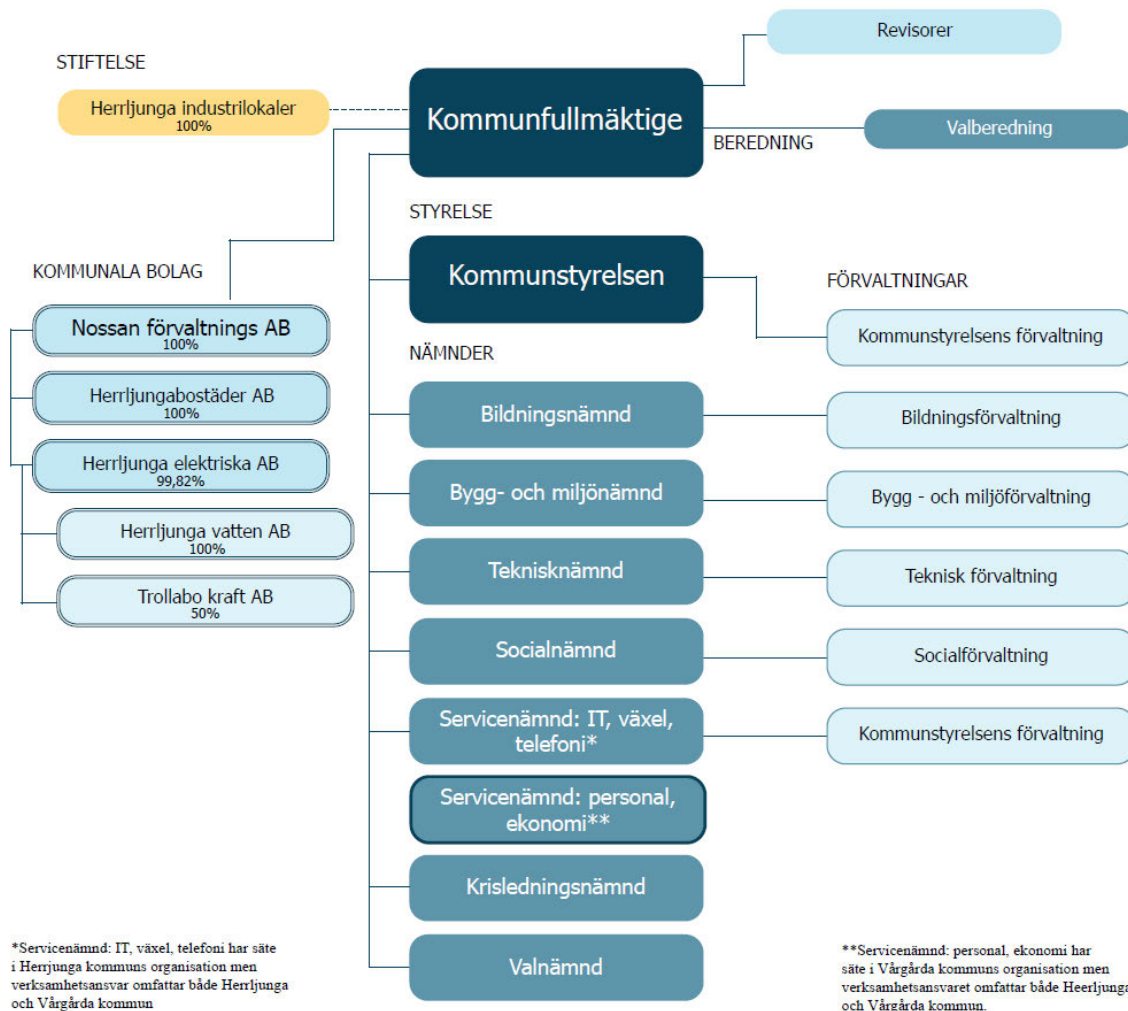
Förvaltningsberättelse

Den kommunala koncernen

HERRLJUNGA KOMMUN

HERRLJUNGA KOMMUNS ORGANISATION

Förutom Herrljunga kommun består den kommunala koncernen av Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler och Nossan Förvaltningsaktiebolag med dess dotterbolag Herrljungabostäder AB och koncernen Herrljunga Elektriska AB.

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler ägs till 100 procent av Herrljunga Kommun. Stiftelsen förvaltar 24 fastigheter till ett sammanlagt bokfört värde av 174 mnkr och dess syfte med verksamheten är att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler till kommunens näringsliv. Fastigheter som ägs av stiftelsen hyrs ut, leasas eller säljs beroende på kundens intresse.

SHI Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler
- ett lokalt engagemang

Nossan Förvaltningsaktiebolag

Nossan Förvaltningsaktiebolag är ett holdingbolag vars syfte är att äga och förvalta de kommunala bolagen Herrljungabostäder AB, och Herrljunga Elektriska AB med dotterbolag. Eftersom Nossan förvaltningsaktiebolag är ett holdingbolag finns inga anställda i bolaget utan bolaget köper via avtal resurser av Herrljunga Kommun. Nossans Förvaltningsaktiebolag ska samordna och kontrollera att Herrljunga kommuns koncernbolag förvaltas enligt ägardirektiv och kommunala mål, samt att skapa möjligheter för koncernen att växa och utvecklas.

Herrljungsbostäder AB

Herrljungabostäder AB ägs till 100 procent av Nossan Förvaltningsaktiebolag. Syftet med verksamheten är att erbjuda ett kundpassat och varierat utbud av lägenheter. Lägenheterna ska passa alla och bolaget strävar efter att kunden ska känna trygghet och trivsel i bostaden och området.

Herrljungabostäder AB ska erbjuda hyresgäster i Herrljunga kommun ett brett urval av attraktiva bostäder med olika typer av upplåtelseform. Med en hög service, genomgripande miljöfokus och ett omsorgsfullt underhåll ska Herrljungabostäder AB vara förstahandsvalet för ett tryggt och långsiktigt boende.

Koncernen Herrljunga Elektriska AB

Herrljunga Elektriska AB består av moderbolaget Herrljunga Elektriska och dess dotterbolag Herrljunga Vatten AB, Herrljunga Elkraft AB (bolaget är vilande) och Trollabo Kraft AB (ägs till 50 procent och kommer inte att redovisas i kommunens årsredovisning).

Herrljunga Elektriska

Herrljunga Elektriska AB:s verksamhetsområde består av fyra affärsområden: Elnät, EL-/energiteknik, Fjärrvärme och Stadsnät, samt övrig verksamhet inom fastighetsförvaltning och tjänster. Bolaget har till syfte att producera och distribuera el- och värmeenergi, tillhandahålla el- och energitekniska tjänster inklusive elinstallation, tillhandahålla stadsnätstjänster, äga och förvalta såväl lös som fast egendom. Bolaget ska främja kommunens tillväxt och utveckling genom drift och förvaltning av nämnda verksamheter. Bolagets ekonomiska mål ska vara att uppnå en avkastning på eget kapital som uppgår till 8 procent samt en soliditet på minst 35 procent. Bolaget bedriver anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken. Anmälningsplikten avser produktionsanläggningar för fjärrvärme i Mörlanda Panncentral och Kartholmens Panncentral, samt värmeproduktion på Gäsenegården.

Herrljunga Vatten AB

Herrljunga Vatten AB ansvarar över vatten och avloppsverksamheten i Herrljunga kommun. I detta ansvar ligger produktion och distribution av dricksvatten, avledning och rening av avloppsvatten samt drift, underhåll och förnyelse av VA-anläggningarna inom fastställda verksamhetsområden. Verksamheten ska efterleva krav och villkor som ställs enligt LAV (Lagen om allmänna vattentjänster), Miljöbalken och tillstånd meddelade enligt Miljöbalken och Livsmedelsverkets dricksvattenföreskrifter.

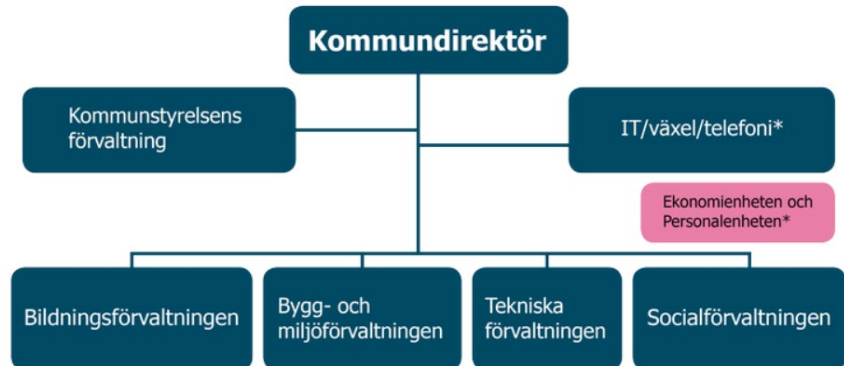
Politisk organisation Herrljunga kommun

Kommunens högsta beslutande organ är kommunfullmäktige med 31 ledamöter. Kommunens revisorer är tillsatta av och rapporterar direkt till fullmäktige. Fullmäktige utser kommunstyrelsen och dessutom fem facknämnder vilka alla utom val- och krisledningsnämnden har underställda förvaltningar till sitt förfogande. Nämnderna, inklusive kommunstyrelsen, sammanträder cirka tio gånger per år. Förvaltningscheferna är tillsatta av kommunstyrelsen och är underställda kommunchefen. Bland nämnderna har kommunstyrelsen en särställning genom att styrelsen ska övervaka nämndernas utveckling samt ta nödvändiga initiativ om nämnderna inte bedriver verksamhet enligt fullmäktiges riktlinjer.

Kommunfullmäktigevalet 2018	Antal röster	Procent	Mandat
Arbetarepartiet Socialdemokraterna	1 366	21	7
Centerpartiet	1 160	18	6
Moderaterna	880	14	4
Liberalerna	646	10	3
Sverigedemokraterna	749	12	4
Kommunens väl	596	9	3
Kristdemokraterna	476	7	2
Vänsterpartiet	331	5	2
Miljöpartiet de gröna	126	2	0
Feministiskt initiativ	32	1	0
Övriga partier	5	0	0

Tabell 1 Kommunfullmäktigevalet 2018 med antal röster och mandat

De kommunala förvaltningarna styrs av förvaltningschefer som i sin tur ansvarar för olika verksamheter, avdelningar och enheter. I Herrljunga består de fyra facknämnderna av bildning, tekniska, bygg och miljö samt socialförvaltning. Kommunstyrelsens förvaltning består av funktionerna folkhälsa, översiktlig planering, turism samt central administration och kommunikation.

* IT/växel/telefoni delas med Vårgårda kommun med Herrljunga kommun som ägare.

* Ekonomienheten och Personalenheten delas med Vårgårda kommun med Vårgårda kommun som ägare.

Bild 2 Organsiationsbild av Herrljunga kommuns kommunala förvaltning

Översikt över verksamhetens utveckling

Herrljunga kommunkoncern har under de senaste fem åren haft en positiv finansiell utveckling. För verksamhetsåret 2021 redovisade den kommunala koncernen ett resultat på 42,5 mnkr. Herrljunga kommun står för 48 procent av koncernens totala omsättning, detta efter koncernelimineringar.

Koncernen Herrljunga Kommun	2017	2018	2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter, mnkr	275	260	259	264	286
Verksamhetens kostnader, mnkr	779	780	783	801	774
Skatteintäkter och stadsbidrag, mnkr	525	530	547	572	594
Årets resultat	22	8	18	32	43
Soliditet, procent	18	19	20	21	22
Långfristiga skulder, mnkr	429	407	405	445	492
Antal årsarbetare månadsavlönade	827	866	842	878	893

Herrljunga Kommun	2017	2018	2019	2020	2021
Antal invånare	9 485	9 494	9 464	9 444	9 501
- varav 0-6 år	771	736	707	669	684
- varav 7-17 år	1 135	1 166	1 172	1 178	1 191
- varav 18-64 år	5 333	5 301	5 157	5 264	5 253
- varav 65- år	2 246	2 291	2 428	2 333	2 373
Kommunalskatt, kr	21,94	21,94	21,94	21,94	21,94
Landstingsskatt, kr	11,48	11,48	11,48	11,48	11,48
Årets resultat efter finansiella poster, mnkr	24	-2	11	24	28
Skatteintäkter och statsbidrag, mnkr	525	530	547	572	594
Verksamhetens nettokostn tkr/invånare	53	56	57	58	60
Soliditet, procent	40	40	41	40	41
Självfinansieringsgrad av invest, procent	91	29	72	62	101
Resultat/skatteintäkter + generella bidrag, procent	5	0	2	4	5
Antal månadsanställda, enl AB tillsvidare+visstid	863	897	855	865	874
Antal årsarbetare månadsavlönade	773	812	784	818	830

Tabell 2 Sammandrag av verksamhetens utveckling 2017-2021

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

År 2021 har fortsatt präglats av den pandemi som vi har haft sedan våren 2020, vilket har varit en stor påfrestning för organisationen. Planerat utvecklingsarbete har fortsatt fått stå tillbaka och fokus har i många fall fått vara på daglig drift under osäkra förhållanden. Pandemin har självklart också påverkat medarbetarna genom hög sjukfrånvaro, svårigheter att rekrytera vikarier tillsammans med hög arbetsbelastning och snabba förändringar i verksamheten.

Den demografiska utvecklingen kommer att ge stora utmaningar och långsiktiga effekter på ekonomi och bemanning framöver. Det blir en utmaning att både effektivisera verksamheten och komma ikapp med sådant som inte kunnat göras till följd av pandemin. Årets starka ekonomiska resultat riskerar att skapa förväntningar som kommunen inte har möjlighet att uppfylla på längre sikt.

Befolkningsutveckling

Herrljunga kommun är för sin framtida utveckling beroende av att det sker en tillväxt av befolkningen. Kommunen har ett attraktivt näringsliv och goda kommunikationsmöjligheter vilket gör att många pendlar till Herrljunga kommun från andra kommuner. För att stimulera till ökad inflyttning är det viktigt att kommunen skapar attraktiva boendemiljöer både i tätorterna Herrljunga, Annelund och Ljung, men även på landsbygden. Kommunens invånarantal uppgick den 31 december 2021 till 9 501 vilket är en ökning med 57 personer jämfört med föregående år. Herrljunga kommun har under de senaste fem åren haft en befolkningsökning med 16 personer.

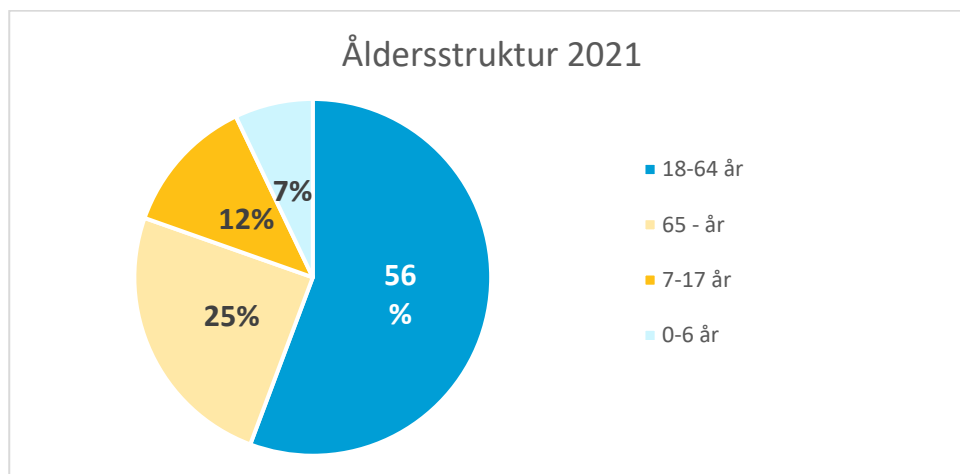

Diagram 1 Ålderstruktur på Herrljunga kommuns invånare 2021

Arbetsmarknad

Herrljunga kommun hade 2021-12-31 totalt 81 personer som var öppet arbetslösa. Motsvarande siffra 2020 var 124 personer vilket innebär att antalet arbetslösa har minskat med 43 personer (5,3 procent). Arbetslösheten motsvarar 2,8 (2,8) procent av den registerbaserade arbetskraften. Herrljunga har haft en betydligt lägre andel öppet arbetslösa än riket och länet under 2021. För Riket låg arbetslösheten på 3,5 procent av registrerad arbetskraft och för Västra Götaland på 4,1 procent. Personer i program med aktivitetsstöd uppgick 2021-12-31 till 109 (131) stycken.

Bostadsmarknad

Då kommunen har ett attraktivt näringsliv och bra kommunikationsmöjligheter så pendlar många idag till Herrljunga från andra kommuner. Ett större utbud av bra boendeformer skulle kunna innebära en ökad inflyttning från denna grupp. Boendet och livsmiljön får en allt större betydelse i människors liv. Det är inte längre tillgången till arbete som primärt styr var vi väljer att bosätta oss. Goda och varierande boendemiljöer har blivit en mycket viktigt konkurrensfördel för kommunerna i hela landet.

Förutsättningarna för att bygga enbostadshus och flerbostadshus finns i kommunen genom att ett flertal områden blivit planlagda de senaste åren. Flertalet av områdena har nu markanvisningar som kommer bli realiserade under 2022. Bland annat har kommunens första markanvisningstävling ägt rum under 2021 för kvarteret Lyckan med gott resultat. Ett större projekt med nybyggnad av bostadsrätter som kommit igång under 2021 och förväntas bli byggstart under 2022.

Nya planområden för villaområden samt bostadsbyggnation i form av flerbostadshus, radhus, parhus har startats igång under 2021 och kommer bli antagna under 2022 vilket kommer säkerställa fortsatt bra planberedskap för bostadsbyggnation i kommunen.

Tomterna på Horsby etapp 2 släpptes i mars 2021 och under året har cirka 20 st tomter blivit reserverade varav 11 tomter nu är sålda.

Näringsliv

Kommunen har ett aktivt samarbete med ortens företag via FOKUS Herrljunga som ägs av företagarna i kommunen och drivs i nära samarbete mellan kommun och företag. Kommunstyrelsens ordförande och Kommundirektören sitter i företagets styrelse. FOKUS Herrljunga har till syfte att förbättra och stärka näringslivsklimatet i Herrljunga kommun men också att stödja och utveckla nyföretagandet i kommunen.

Andelen arbetstillfällen kopplade till Industrin, ligger i kommunen på dryga 39 procent gentemot rikssnittet på 14 procent. Övriga näringsgrenar som är av stor betydelse för kommunen, är i nämnda ordning; transport, handel, bygg och den gröna näringen (jord- och skogsbruk). Den största arbetsplatsen i kommunen har 335 st anställda. Utmärkande för kommunen är att näringslivet domineras av många mindre företag med få anställda.

Totalt antal företag i kommunen uppgår enligt Upplysningscentralen (UC) till 1 449 st vid årsskiftet 2021/2022. Antalet nystartade företag uppgick till 75 st. Under de tre senaste åren har nyföretagandet ökat med 208 procent. Ökningen beror delvis på en ”Coronaeffekt” samt riktade insatser för att stimulera nyföretagandet. Nyföretagarrådgivningen genomförs i lokal regi av Fokus Herrljunga & Nyföretagarcentrum Herrljunga.

I Svenskt Näringslivs årliga enkät har Herrljunga kommun historiskt goda placeringar. År 2021 hamnade kommunen på plats 11 av 290, vilket är en försämring med en placering jämfört med föregående år. Under de senaste fem åren har Herrljungas placeringar varierat, men aldrig varit sämre än plats 48. Undersökningen baseras på två delar; enkätundersökning och statistikdel. Vad gäller enkätundersökningen får kommunen överlag mycket goda resultat medan statistikdelen tynger kommunen.

Vad gäller framtiden behöver fokus läggas på att bli bättre på att locka företag från branscher som nära nog saknas idag. Exempel på nya branscher kan vara PR & marknadsföring, juridik, digitalisering, nya kommunikationslösningar mm. Fortsatt satsning på att utöka tillgänglig & flexibel etableringsmark är också fundamental för att skapa grund för framtida tillväxt

Finansiell analys

I Herrljunga kommunkoncern finns de fem låntagarna Herrljungabostäder AB, Herrljunga Vatten AB, Nossan Förvaltningsaktiebolag, Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler och Herrljunga kommun. Den totala låneskulden för 2021 var 464 mnkr. Den största av låntagarna var Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler med en andel på 37 procent motsvarande 171 mnkr. På grund av höga investeringskostnader tecknade Herrljunga Kommun ett lån på 25 mnkr under 2021.

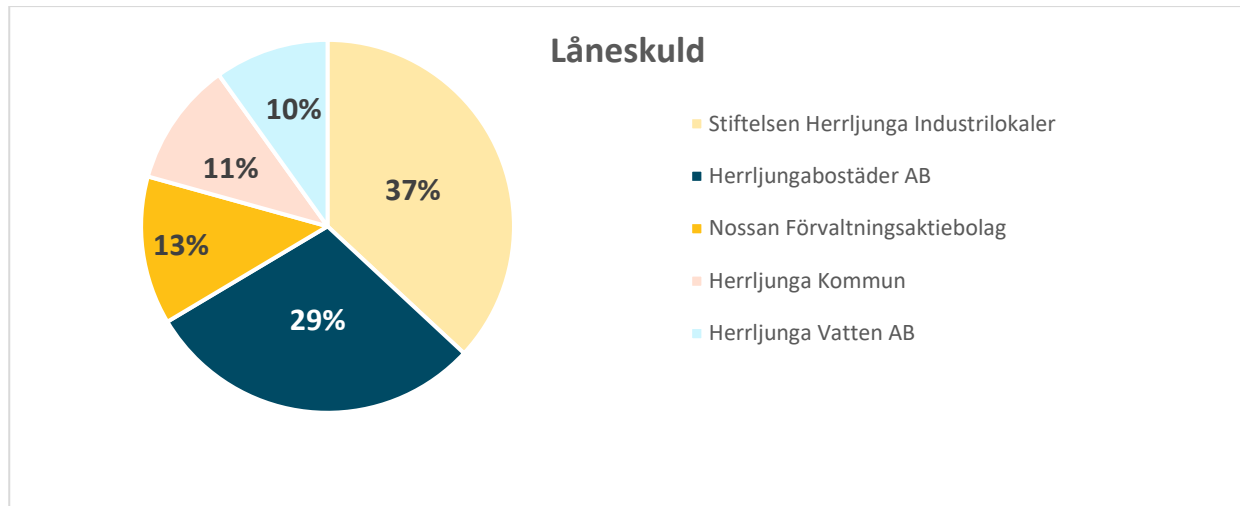

Diagram 2 Herrljunga kommunkoncerns samlade lån hos Kommuninvest

Under nuvarande år har skuldportföljen 68 procent andel fast ränta. Den genomsnittliga kapitalbindningen var 2,3 år och den genomsnittliga räntebindningen var på 2,0 år. Av låneskulden har 30,4 procent en kapitalbindning på 1 år eller kortare och 44,2 procent har en räntebindning på 1 år eller kortare. För 2021 var de totala räntekostnaderna 1,9 mnkr. Risken med hög lånegraden är när räntorna stiger, det innebär ökade kostnader för koncernen. Den totala ränteprognosen på 10 år är 6,6 mnkr, vilket är en kostnadsökning på 4,7 mnkr utifrån att inga fler lån tecknas.

Likviditeten speglar koncernens kortfristiga betalningsberedskap. De löpande utgifterna måste kunna betalas med antingen de månatliga skatteinbetalningarna, avgifter och ersättningar eller andra omsättningsbara tillgångar. Med högre investeringsgrad ökar behovet av utökad lånegrad. Koncernens likviditet försvagades under 2021 vilket främst beror på Herrljunga kommuns investeringar.

Borgensåtaganden är förknippade med risk och därför är det viktigt att analys görs vid varje enskild förfrågan om borgensförbindelse. När borgensåtagande ska beaktas är det dock lika viktigt att analysera innehållet i åtagandet som storleken. Den största risken uppstår i de borgensåtaganden som inte har några väsentliga tillgångar att realisera vid betalningssvårigheter, vanligtvis föreningar. Detta har Herrljunga kommun beskrivit i en upprättad policy för borgensförbindelser. Herrljunga kommuns borgensåtaganden uppgick vid årsskiftet 2021 till 421,5 mnkr vilket var en ökning med 16,8 mnkr mot 2020. Ökningen beror till största del på ökat borgensåtagande till Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler. Av den totala andelen borgensåtagandena består borgensåtaganden till föreningar av 7,2 mnkr vilket motsvarar 1,8 procent, resterande är borgensförbindelser mellan kommunen och dess dotterbolag.

Hållbarhet

Herrljunga kommun antog inför 2021 nio klimatlöften inom det regionala samarbetet Klimat 2030 vilka implementerades och genomfördes på ett flertal förvaltningar. 2021 beslutade kommunstyrelsen att kommunen skulle ta fram en koldioxidbudget som underlag för hur utsläppen av koldioxid behöver minskas för att kommunen ska ta sitt ansvar för att uppfylla Parisavtalet.

Herrljunga Elektriska AB bedriver anmälningspliktig verksamhet enligt Miljöbalken. Anmälningsplikten avser produktionsanläggningar för fjärrvärme i Mörlanda Panncentral och Kartholmens Panncentral. Fjärrvärme distribueras i Herrljunga tätort, Mörlanda och Ljung.

Huvvuddelen av Herrljungabostäder AB's fastigheter är anslutna till fjärrvärmenätet som inom Herrljunga tätort till 98 procent produceras av biogas. I de flesta hus finns miljöhäus där källsorterade sopor lämnas. Matavfall blir till biogas och biogödsel. Energibesparande vvs-utrustning installeras alltid vid nyproduktion och utbyte. Alla förbrukningsuppgifter avseende fjärrvärme och vatten dokumenteras och följs upp fastighetsvis varje månad.

Jämförelser med andra kommuner

Herrljunga kommun jämför sig med andra kommuner med liknande förutsättningar, för att kunna utvärdera resultat och kvalitet på tjänsterna. Liknande kommuner utgår från Sveriges Kommuner och Regioners kommunkgrupp B5, vilket innebär långpendlingskommun nära större stad.

Man kan se att Herrljunga kommun har en lägre skattesats än motsvarande kommuner men har en högre skattekraft. Kommunen ligger på elfte plats i Svensk Näringslivs kommunranking, vilket är resultatet av ett aktivt samarbete mellan kommunens tjänstemän, FOKUS Herrljunga och företagen i kommunen.

Nyckeltal	Herrljunga Kommun	Liknande kommuner
Svensk Näringslivs kommunranking 2021	11	
Skattesats 2021, %	33,42	33,67
Skattekraft i procent av riksgenomsnitt, taxeringsår 2021	89,3	87,7
Lärartäthet, antal elever per lärare (heltidstj) totalt, 2020/2021	10,3	11,4
Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan 2020, antal	5,1	5,2
Elever i åk. 9 som är behöriga till ett yrkesprogram, kommunala skolor 2021, %	83,5	82,3
Betyg åk. 9, genomsnittligt meritvärde (17 ämnen) samtliga huvudmän, 2021	236,7	219,7
Invånare 65+ i särskild boendeformer 2020, %	3,6	3,8

*Genomsnittlig placering kommunranking kommun i grupp B5 2021

Tabell 3 Jämförelse Herrljunga kommun med andra liknande kommuner

Pensionsåtaganden

Enligt beslut av Kommunfullmäktige har Herrljunga kommun valt att lyfta in pensionsförpliktelsen som en avsättning i balansräkningen. En konsekvens av detta är att beslut kan fattas på underlag som ger en fullständig bild av den faktiska ekonomiska situationen. Skulden är en beräkning av anställdas intjänade pensionsförmånder enligt de pensionsbestämmelser som gällde till och med 1997-12-31. För år 2021 uppgår den förpliktelsen till 175,8 (179,3) mnkr inklusive särskild löneskatt, vilket är en minskning från 2020 med 3,5 mnkr. Uppgifterna blir alltmer exakta för varje år då omfattningen av färdigberäknade pensionsförmåner (aktualiseringsgraden) ökar, för närvarande är 99 procent färdigberäknade.

Annan pensionsförpliktelse utgörs av särskilda pensioner, ÖK-SAP samt avsättning exklusive ÖK-SAP och är i bokföringen redovisad som avsättning. För 2021 uppgår det avsatta beloppet till 9,2 (8,6) mnkr. Den utgörs också av den del av pensionsförpliktelsen som tryggats i pensionsförsäkring.

Pensionsåtagande	Kommunen 2020	Kommunen 2021
Pensionsförpliktelser		
Avsättning inkl. särskild löneskatt	8,6	9,2
Ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	179,3	175,8
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	36,8	41,2
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	-	-
Summa pensionsförpliktelser (inkl. försäkring och stiftelse)	224,7	226,1
Förvaltade pensionsmedel - marknadsvärde		
Totalt pensionsförsäkringskapital	47,3	52,3
– varav överskottsmedel	1,9	2,5
Totalt kapital pensionsstiftelse	-	-
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel (egen förvaltning)	-	-
Summa förvaltade pensionsmedel	47,3	52,3
Finansiering		
Återlånade medel	177,3	173,9
Konsolideringsgrad (procent)	21,1	23,1

Tabell 4 Herrljunga kommuns pensionsåtagande 2020-2021

Händelser av väsentlig betydelse

Även 2021 ändrade pandemin förutsättningarna för att kunna genomföra det fortsatta underhållet på fastigheter. För Herrbljungaabostäder innebar det att allt planlagt underhåll med kvarboende i lägenheterna fick återingen ställas in och utvändiga åtgärder fick istället prioriteras. Året inleddes dock med inflyttning i de sex nya lägenheterna i Postnords före detta lokaler på Storgatan. Återuppbyggnaden av den nedbrunna fastigheten på Armaturvägen 6-8 har påbörjats och den omfattande fasadrenoveringen av den Q-märkta fastigheten Karinsdal i Ljung slutfördes i stort sett under december månad.

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler har färdigställt en tillbyggnation på fastigheten Herrljunga Boren 1. Fastigheterna Herrljunga Vreta 10:9 och 6:7 har förvärvat under 2021. Den pågående pandemin har påverkat resultatet negativt, dock i begränsad omfattning.

För Herrljunga Elektriska AB har året varit utmanande i fråga om en oväntat hög efterfrågan. För Elnät medförde detta omfattande arbeten med en kraftigt förstärkt elanslutning för en lokal industri som valt att samlokalisera fler verksamheter till kommunen. Även efterfrågan på tjänster från El-/energiteknik ökade, i första hand av industrikunder men även av ett tilltagande bostadsbyggande. Stadsnät förberedde under året fiberutbyggnaden i Fåglavik och under hösten beviljades investeringsbidrag från Post- och telestyrelsen.

Herrljunga kommuns sjukfrånvaron har fortsatt varit hög på grund av Covid-19. En stor del av sjukfrånvaron beror på att restriktioner följts om att stanna hemma vid minsta tecken på symptom vilket har haft stor påverkan på enheter med social verksamhet. Det har även varit svårt att få vikarier, vilket inneburit att personal har omfördelats inom verksamheterna.

Året har inneburit stora påfrestningar för den kommunala organisationen vilket har gjort att den planerade utvecklingen och implementering av målarbetet inte kunnat genomföras som hade önskats. Arbetet är fortfarande i en uppstartsfas där arbetssätt och metoder utvecklas löpande i dialog. Alla nämnder har utifrån den nya målstrukturen identifierat områden där de kan bidra till de kommungemensamma målen. Under 2021 antog Herrljunga kommun som den första kommunen i landet att anta en solbruksplan.

Ett omfattande arbete utförts för att projektera fram Hagens demensboende. Under våren påbörjades upphandlingen av tillbyggnaden ca 4000 m² och under hösten har arbetet med detaljprojektering påbörjats. Entreprenör är utsedd och byggnaden beräknas stå färdig 2023.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

De kommunala bolagen ska i sin verksamhet förhålla sig till två övergripande lagar, dels kommunallagen (KL) och dels aktiebolagslagen (ABL). Det innebär att bolagen har en sammansatt uppgift där det ska råda balans mellan allmännyttan (nytta för medborgarna) och affärsmässighet (en strikt företagsekonomisk lönsamhet). Moderbolaget Nossan Förvaltningsaktiebolag skall utöva styrning och uppföljning av de bolag som ingår i koncernen. Det ska finnas en aktiv dialog och kommunikation mellan moderbolaget och dotterbolagen.

Styrelseledamöterna i respektive bolag utses av kommunfullmäktige och anmälas på bolagsstämman. Respektive bolags styrelse svarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Styrelsen har det operativa ansvaret för bolaget och att verksamheten bedrivs i enlighet med vad som har beslutats på årsstämman. Styrelsen ska se till att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Styrelsen i respektive bolag utser verkställande direktör.

Koncernens bolag ska skapa lämpliga förhållanden för återkommande dialog med allmänheten utifrån varje bolags förutsättningar. Bolagen ska kännetecknas av öppenhet och ett serviceinriktat arbetssätt. Nossan Förvaltningsaktiebolag har under året en återkommande dialog med bolagen. I förekommande fall behandlas dessa ärenden av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Herrljunga kommun

Kommunens högsta beslutande organ är kommunfullmäktige och det är fullmäktige som bland annat beslutar om kommunens budget och verksamhetsplan samt årsbokslut. I samband med budgeten fastställs inte bara de ekonomiska ramarna utan även de mål som verksamheten ska jobba mot. Kommunfullmäktige utser och tillsätter ledamöterna i Kommunstyrelsen, kommunens fem facknämnder samt bolagens styrelser. Kommunfullmäktige beslutar också om hur den kommunala verksamheten ska styras genom att fatta beslut om policy för verksamhets- och ekonomistyrning. I policyn framgår bland annat hur budget- och uppföljningsprocess ska gå till i kommunen.

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorganisation. Styrelsen har samordningsansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning med uppdrag att övergripande leda och styra den kommunala verksamheten. Förvaltningscheferna är tillsatta av kommunstyrelsen och är underställda kommunchefen.

Tillsammans med Vårgårda kommun bedriver Herrljunga kommun två servicenämnder där en servicenämnd består av verksamhet som har Vårgårda kommun som huvudman och en servicenämnd som har Herrljunga kommun som huvudman. Syftet med denna gemensamma organisation har varit att genom effektivitet förbättra stöd och support till respektive kommuns kärnverksamhet. Respektive nämnd har sitt eget budgetansvar och upprättar egna månadsuppföljningar, delårsrapporter och årsbokslut. Varje nämnd ska även se till att de mål som upprättas för verksamheten uppnås under året.

Herrljunga kommun bedriver en del av sin verksamhet i bolagsform. Bolagen har samma övergripande syfte som den verksamhet som bedrivs i förvaltningsform, nämligen att skapa nytta för Herrljunga kommun och dess medborgare. Herrljunga kommun har organiserat bolagsverksamheten i en koncern med Nossan Förvaltningsaktiebolag som moderbolag.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Årets resultat och god ekonomisk hushållning

I sammanställd redovisning ges en bild av kommunens åtagande oavsett juridisk form. Koncernens resultat visar 42,5 mnkr, vilket är 10,4 mnkr högre än föregående år och motsvarar 15 procent av den totala omsättningen på 286,4 mnkr. Den positiva resultatförändringen beror främst på kommunens och Herrljunga Elektriskas förbättrade resultat. I koncernens resultat har koncerninterna elimineringar gjorts med 31,6 mnkr.

Resultat före koncernelimineringar	2020	2021
Herrljunga kommun	24,3	27,9
Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler	-0,2	1,1
Nossan Förvaltingsaktiebolag	0,0	0,1
Herrljunga Elektriska AB	1,8	5,6
Herrljunga Vatten AB	0,0	-0,1
Herrljungabostädet AB	3,5	-0,2

Tabell 5 Herrljunga kommunkoncerns resultat 2020-2021 innan koncerninterna elimineringar

Herrljunga kommun har ett finansiellt mål att resultatet under en treårsperiod ska uppgå till minst 2 procent av kommunens skatteintäkter och generella bidrag. Resultatet för 2021 uppgår till 27,9 mnkr jämfört med budgeterade 8,6 mnkr. Jämfört med föregående år är årets resultat en förbättring med 3,6 mnkr. I förhållande till skatteintäkterna och generella statsbidrag uppgår årets resultat till 4,7 procent, vilket innebär att målsättningen för det enskilda året om 2 procent har infriats.

Under den senaste treårsperioden har kommunens resultat uppgått till 3,6 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag, vilket innebär att kommunens finansiella resultatmål uppfylls.

För 2021 redovisar kommunens förvaltningarna ett överskott på 12,0 mnkr (8,1 mnkr) inklusive kapitalkostnader. I stort sett alla nämnder redovisar en positiv avvikelse mot budget.

Intäkter

Intäkterna för Herrljunga kommunkoncern uppgår till 286,9 (265,6) mnkr. Ökningen av intäkterna beror på ökad nettoomsättning inom nätverksamheten och el-/energiteknik för Herrljunga Elektriska samt ökade bidrag till Herrljunga kommun.

Herrljunga kommuns intäkter uppgår till totalt 137,8 (130,6) mnkr. Av intäkterna kommer 46 procent från bidrag riktade till verksamheten. Restande intäkter består främst av taxor och avgifter, försäljning av verksamhet och hyror/arrenden. Ökningen beror på ökade bidrag från främst Socialstyrelsen, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen.

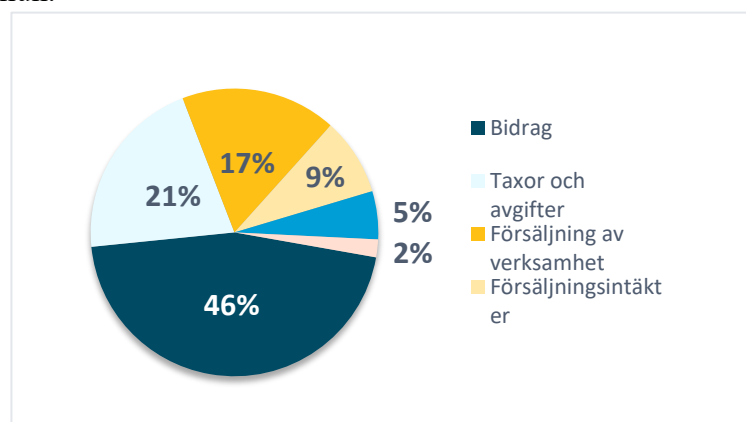

Diagram 4 Fördelningen mellan Herrljunga kommuns intäktsslag 2021

Kostnader

Kostnaderna för Herrljunga kommunkoncern uppgår till 838,3 (805,8) mnkr. I detta ingår en skattekostnad på 2,8 mnkr. Den ökade kostnaden under 2021 beror främst på kommunens ökade köp av huvudverksamhet i form av satsningar av driftprojekt som till exempel IT-förstärkningar. Av- och nedskrivningskostnaderna har ökat på grund av de nedskrivningar som Herrljunga kommun och Herrljungabostäder AB gjort under året.

För 2021 uppgick Herrljunga kommuns kostnader till 705,5 (680,0) mnkr. Av kommunens kostnader utgör 63 procent arbetskraftskostnader, vilket under året har ökat med 3,9 mnkr. Kostnadsökningen beror till största del på lönerevisionen 2021. De ökade kostnaderna beror även på ökat inköp av huvudverksamhet samt köp av anläggningstillgångar 8,5 mnkr.

Årets av- och nedskrivningskostnader uppgår till 32,8 (21,3) mnkr. Den under året ökade kostnaden beror på utrangeringar av anläggningar samt på aktivering av fleråriga projekt. Med stora investeringsbehov kommer avskrivningskostnaden att öka kommande år, vilket ger mindre utrymme till verksamhetens övriga behov.

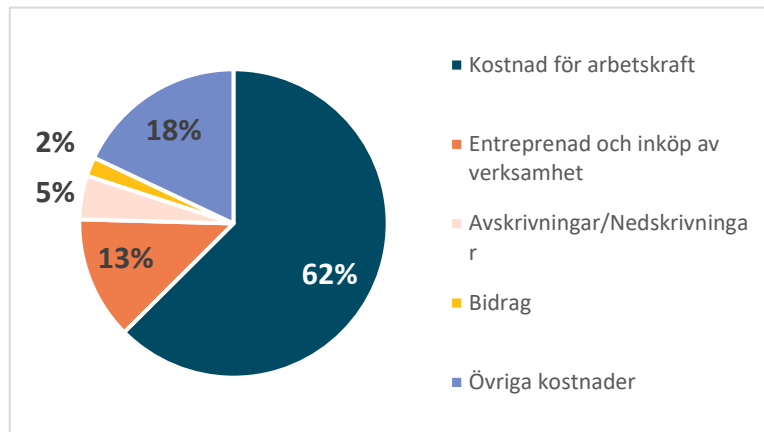

Diagram 5 Fördelningen mellan Herrljunga kommuns kostnadsslag 2021

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Skatteintäkterna och generella bidrag redovisas år 2021 till totalt 593,9 (572,2) mnkr vilket är en ökning på 21,7 mnkr mot föregående år. Av totala skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår skatteintäkter från Herrljunga kommuns eget skatteunderlag till 447,9 mnkr (75,4 procent). Restande 146,1 mnkr består av generella bidrag för inkomst- och kostnadsutjämning, regleringsbidrag och fastighetsskatt/-avgift

Under den senaste femårsperioden har skatteintäkternas årliga förändringar varierat kraftigt vilket hänger samman med årliga förändringar i konjunktoren. När konjunktoren mattas av dämpas även skatteintäkternas ökningstakt. Även skatterättsliga förändringar och förändringar i befolkningens mängden påverkar skatteintäkternas utveckling.

Skatteintäkternas utveckling	2017	2018	2019	2020	2021
Miljoner kronor	524,8	529,9	546,7	572,2	593,9
Utveckling, Procent	4,0	1,0	3,2	4,7	3,8

Tabell 6 Utjämning av skatteintäkter de senaste fem åren 2017-2021

Nettoinvesteringar och självfinansieringsgrad

Årets nettoinvesteringar för Herrljunga kommunkoncern uppgår till 112,0 mnkr vilket är 23,7 mnkr lägre än föregående år. Herrljunga kommun står för den största minskningen av nettoinvesteringar med 13,7 mnkr. Investeringsutgifterna har egenfinansierats till 93,4 procent vilket är en förbättring under året med 36,9 procentenheter vilket främst beror på det positiva resultatet för 2021.

Herrljunga kommun har ett finansiellt mål att investeringarna ska självfinansieras under en femårsperiod. Årets nettoinvesteringar uppgår till 60,1 mnkr vilket understeg budget med 38,0 mnkr. Investeringsutgifterna har egenfinansierats till 101,0 procent vilket är en förbättring mot föregående år med 21,1 procentenheter. Under perioden 2017-2021 har investeringsutgifterna uppgått till 283,3 mnkr. Under samma period har kommunens resultat genererat egna medel som uppgått till 84,4 mnkr. Självfinansieringsgraden har uppgått till 71 procent, vilket innebär att det långsiktiga målet om full självfinansiering inte har infriats.

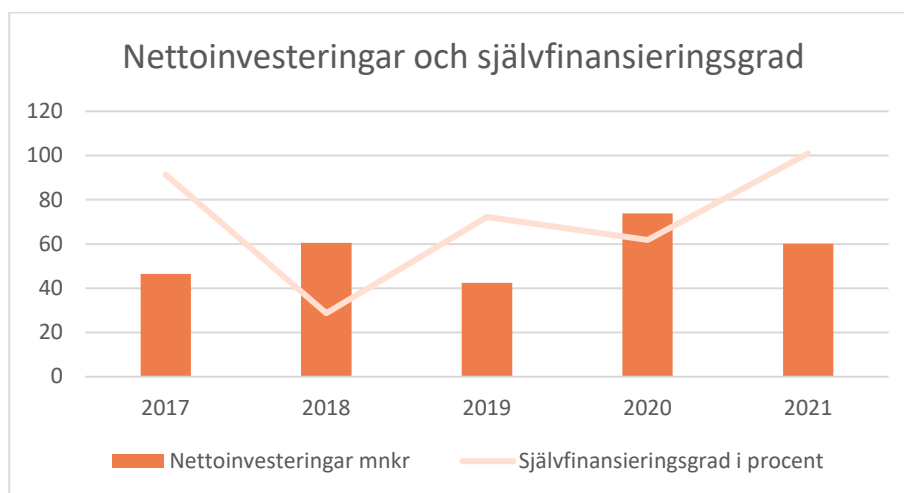

Diagram 6 Herrljunga kommuns nettoinvesteringar och självfinansieringsgrad mellan 2017-2021

Soliditet

Soliditeten är ett mått på den långsiktiga finansiella styrkan inom Herrljunga kommun och dess koncern. Den visar hur stor del av kommunenkoncernens tillgångar som själv finansierats, det vill säga det egna kapitalet i förhållande till det bokförda värdet av tillgångarna. Faktorer som påverkar soliditetet är resultatutvecklingen samt tillgångarnas och skuldernas förändring. För 2021 har koncernen en soliditet på 21,5 procent vilket är en ökning under året med 0,3 procentenhet. Orsaken till förbättringen under året är det starka resultatet som koncernen visar.

Enligt ägardirektiv ska Herrljungabostäder AB ha en soliditet på minst 15 procent, Herrljunga Elektriska AB en soliditet på 35 procent och Nossan Förvaltningsaktiebolag minst 10 procent. Bolagen uppfyller målen med soliditen 18,9 procent för Herrljungabostäder AB, Herrljunga Elektriska AB 55,6 procent och Nossan Förvaltningsaktiebolag 10,2 procent. Stiftelsen Herrljunga Industrilokal har för 2020 en soliditet på 6 procent.

Ett av Herrljunga kommuns finansiella mål är att soliditeten inte ska understiga 35 procent. För 2021 är målet uppfyllt då soliditet uppgår till 41 procent, vilket innebär att det finansiella målet är infriat. Soliditet har förbättrats med 1,1 procentenheter jämfört med samma period föregående år, vilket beror på stärkt eget kapital.

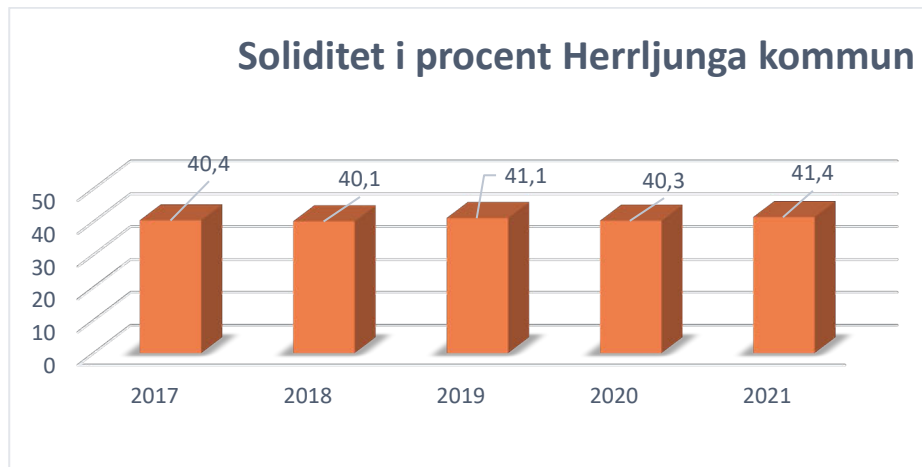

Diagram 7 Herrljunga kommuns soliditet i procent mellan 2017-2021

Skuldsättningsgrad

Den andra sidan av soliditeten är skuldsättningsgraden som beskriver hur stor del av tillgångarna som finansierats med främmande kapital. För 2021 har Herrljunga kommunkoncern en skuldsättningsgrad på 78,5 procent vilket är en minskning med 0,3 procentenhet. Förändringen beror på den förbättrade långfristiga skuldsättningsgraden. Kommunkoncernens långfristiga skulder uppgår till 491,6 mnkr vilket kan jämföras med 445,4 mnkr föregående år. De långfristiga skulderna ökar främst på grund av att ökade lån hos Herrljunga kommun och Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler.

Den andra sidan av soliditeten är skuldsättningsgraden som beskriver hur stor del av tillgångarna som finansierats med främmande kapital. För Herrljunga kommun har den totala skuld- och avsättningsgraden ökat till 58,6 procent, vilket är en minskning med 1,1 procentenhet jämfört med föregående år. Skuldsättningsgraden gällande avsättningar har minskat mellan åren med 2,6 procentenheter och den kortfristiga skuldsättningsgraden har minskat med 1,9 procent, men däremot har den långfristiga skuldsättningsgraden ökat med 3,4 procentenheter.

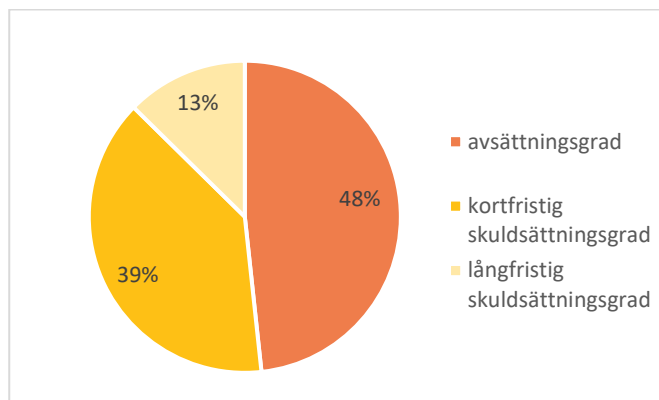

Diagram 8 Herrljunga kommuns totala skuld- och avsättningsgrad 2021

Måluppföljning

Året har fortsatt varit påverkad av den pågående pandemin. Detta har inneburit en stor påfrestning för den kommunala organisationen på alla nivåer. Det har gjort att den planerade utvecklingen och implementering av målarbetet inte kunnat genomföras som hade önskats. Arbetet är fortfarande i en uppstartsfas där arbetssätt och metoder utvecklas löpande i dialog.

I de gemensamma uppföljningar och analyser som har gjorts fanns det tydliga tecken på att kommunens övergripande mål nått ut i både förvaltningar och verksamheter. Gemensamma processer över förvaltningsgränserna har synliggjorts och skapat mervärde för våra medborgare. Att arbeta mot samma och gemensamma mål utifrån den egna förvaltningens perspektiv och ansvarsområde skapar samverkan med medborgaren i fokus. Förvaltningarna behöver fortsatt arbeta med att implementera målen fullt ut i organisationen och säkerställa att varje medarbetare har kunskap om kommunens mål. Som ett led i detta arbete har kommunledningsgruppen instiftat ett Visionspris. Ett pris som syftat till att lyfta fram de positiva insatser som kommunens medarbetare genomfört i visionens anda. 2021 gick prisen till enhetschefen för arbetsmarknadsenheten, kommunarkitekten och kommunens rektorer inom förskolan, alla för att på olika sätt aktivt arbeta för att utveckla kommunen mot kommunens vision.

Sammanfattning målrapportering 2021

En hållbar och inkluderande kommun

Arbetet går enligt plan och våra mål inom matsvinn och återanvändning ser ut att uppnås. Under innevarande period har fokus varit på att arbeta fram strukturer för att renovera och återanvända material och utrustning. Bedömningen är att målet har god måluppfyllelse

Vi ska ta miljöansvar och effektivt hushålla med naturens resurser, nu och i framtiden.

Kommunen har aktivt jobbat med bland annat cirkulär ekonomi. Herrljunga kommun har aktivt arbetat mot det övergripande målet på flera nivåer, som genom införande arbete med cirkulär ekonomi gällande renovering och återvinning av möbler, miljömedvetna val i bygg- och upphandlingsprocesser samt arbete med Klimat 2030 och de klimatlöften som där antagits. En kommunal koldioxidbudget, som visar hur mycket Herrljunga framöver behöver minska sina utsläpp, är under framtagande.

Herrljunga kommun ska ha en god ekonomisk hushållning.

Budgetföljsamheten har för 2021 varit god och totalt sett så har verksamheterna lyckats leverera verksamhet inom tilldelad budget. Socialnämnden, bildningsnämnden och tekniska nämnden har alla visat på överskott. Bygg och miljö har visat på ett i mindre underskott, vilket bland annat kan härledas till ökade kostnader för Räddningstjänsten på grund av en kombination av rekryteringsproblem och hög sjukfrånvaro bland RIB-personal. Detta är en utmaning som räddningstjänsten i Herrljunga delar med 106 av 156 räddningstjänster i Sverige.

Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet.

Vi tänker långsiktigt. Vid nyproduktion och renoveringar läggs fokus på ekonomiskt hållbara och tillgängliga miljöer där bra miljöval är en självklarhet. God kontinuitet främjar utveckling, skapar

trygghet och bidrar till långsiktiga och hållbara perspektiv. Socialförvaltningen har arbetat särskilt fokuserat att implementera heltid som norm och deltid som möjlighet. Målet är att öka trygghet för brukare genom en högre personalkontinuitet men också att öka jämställdhet mellan könen och yrkesgrupper samt att bidra till att göra vårdyrken mer attraktivt..

En välkomnande och attraktiv kommun

Vi arbetar för en trygg och stimulerande miljö med medborgare, företagande och besökare i fokus. En småstadsideyll nära storstad och fritid, du är i centrum!

Bedömningen är att målet har god måluppfyllelse

Att aktivt marknadsföra och lyfta fram Herrljunga kommuns goda egenskaper och företagande.

Varumärkesarbetet har genomförts enligt beslutad tidsplan och antogs av kommunstyrelsen under hösten 2021. Arbetet med att ta fram en varumärkesstrategi för kommunen och kommunkoncernen har skett parallellt med en rad aktiviteter som tex webbplatsen ”Bo och leva i Herrljunga” vilket är en digital marknadsföring av kommunen och tomter och sommarlovsaktiviteter för unga har kopplats till projektet.

Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, och leva och verka i

Under 2021 har ett kommunövergripande arbete med syfte att förebygga våld och förtryck påbörjats. Målet är att skapa ett ”Hela Herrljunga tillsammans mot våld” där tjänstepersoner, politik, kommunens verksamheter, näringsliv och civilsamhälle arbetar tillsammans för att främja känsla av trygghet i kommunen.

Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen

En god samverkan mellan förvaltningar och verksamheter är en förutsättning för att kunna erbjuda medborgarna en god kommunal service. Under 2021 har gemensamma insatser gällande både barnkonventionen och kommunens våldspreventiva insatser planerats in för förvaltningarna. Insatser som i förlängningen bidrar till att öka verksamheternas kunskaper och möjlighet till service gentemot medborgarna.

En utvecklande kommun

Vi skapar infrastruktur i framkant, och tillsammans uppnår vi tillväxt genom nytänkande. Bedömning: Bedömningen är medelgod måluppfyllelse.

Oavsett ålder ges möjlighet till livslångt lärande och god livskvalitet.

Biblioteket och Komvux är verksamheter som erbjuder ett lärande genom hela livet och i kommunens alla delar. Biblioteket har startat en samverkan med övriga kommuner i Borås regionen för att stärka bibliotekets verksamhet, med gemensamt bibliotekssystem och större samverkan kring kompetensförsörjning, utbud och biblioteksteman, allt för att stärka utbudet till invånarna.

Under hösten 2021 skapades utbildningsinsatser för kommunens Vård och omsorgspersonal till bland annat undersköterska genom YH utbildningar via äldreomsorgslyftet. Vård och omsorgsscollege certifiering har påbörjats under 2021 för att kvalitetssäkra utbildningar och bidra till att göra yrket mer attraktivt, arbetet beräknas vara klart till hösten 2022.

Herrljunga kommun främjar ett aktivt och starkt lokalt näringsliv

Tillgång till industrimark är en förutsättning för möjlighet till nyetablering samt expansion bland Herrljungas redan etablerade företag. Under 2021 har kommunen förvärvat 148 000 m² råmark i Hudene. Marken är tänkt att användas som framtida verksamhetsmark. Kommunen har även sålt mark under 2021, dels 30 000 m² till ett företag i Annelund, samt 10 000 m² till ett företag i Öltorp. Detaljplanearbetet pågår kring marken i Öltorp. Som ett led i att öka servicen kring detaljplaner erbjuder kommunen företag att använda sig av byggherredriven planprocess, där företagen driver och ansvarar för detaljplanearbetet, men där kommunen fortfarande ansvarar för myndighetsutövningen.

Herrljunga kommun ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

Under 2021 startades arbetet med en ny översiktsplan med en uppdatering av ”riktlinjer för bostadsförsörjning”. Dessa utgör ett viktigt underlagsmaterial i översiktsplanen och visar på behov och förutsättningar för framtida bostadsbyggnation samt förväntad utveckling i kommunens olika delar de kommande åren. Ett stort antal bostäder färdigställts och fler planeras, både av externa bolag såväl som kommunens egna bostadsbolag och detta har en positiv påverkan på demografiprognosen för de närmaste åren.

Balanskravsresultat

I Kommunallagen regleras att om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna ska det negativa resultatet regleras och det redovisade egna kapitalet enligt balansräkningen återställas under de närmast följande tre åren. Om synnerliga skäl finns kan fullmäktige besluta att reglering ej ska ske.

Kommunallagen ger möjlighet att under vissa betingelser reservera delar av ett positivt resultat i en Resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt. Kommunfullmäktige i Herrljunga Kommun beslutade i november 2013 att tillämpa principerna för resultatutjämningsreserv samt att avsättning kan göras för den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Herrljunga Kommun har sedan tidigare år inget negativt balanskrav att återställa och för 2021 är balanskravet uppfyllt.

Balanskravsavstämning (mnkr)	2019	2020	2021
Årets resultat enligt resultaträkningen	7,6	24,3	27,9
- Samliga realisationsvinster	-	-1,0	-1,7
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
- Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-
-/+ Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-
- Fullfonderingens resultatpåverkan	-	-2,8	-3,5
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	7,6	20,5	22,7
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-	9,0	-
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-	-	-
= Årets balanskravsresultat	7,6	11,4	22,7

Tabell 13 Balanskravsavstämning för året 2021.

Väsentliga personalförhållanden

Siffror för Herrljunga kommunkoncern kommer inte att redovisas då siffrorna kan härledas till enskilda individer. I detta avsnitt redovisas därför bara Herrljunga kommuns väsentliga personalförhållanden.

Personalredovisningen syftar till att tydliggöra hur kommunen under året har arbetat med personalfrågorna. Utgångspunkt för arbetet är kommunens personalpolitiska program samt Servicenämndens beskrivna uppdrag och mål för stödfunktionen Personalavdelningen.

Under 2021 har arbetet inriktats mot de personalpolitiska målen – att sänka sjukfrånvaron och att öka andel anställda på heltid.

De politiska målen 2021 anger:

- Minska personalens sjukfrånvaro
- Öka andel anställda på heltid

Personalstruktur

Kommunens anställda är i tjänsteorganisationen uppdelade i fem förvaltningar – Kommunstyrelsen, Socialförvaltningen, Bildningsförvaltningen, Tekniska förvaltningen samt Bygg och Miljöförvaltningen. Per 2021-11-30 uppgick det totala antalet månadsanställda till 874 personer vilket är en ökning med 9 personer jämfört med 2020. Fördelningen mellan män och kvinnor ligger kvar på samma nivå som tidigare år.

Månadsavlönad personal	2020	2021	Procentuell åldersfördelning av kommunens anställda	2020	2021
Antal månadsavlönade	865	874	20-29	10	10
Antal omräknade heltider	818	830	30-39	21	20
Andel kvinnor i procent	80	80	40-49	26	26
Andel män i procent	20	20	50-59	28	29
			60-	15	15

Jämställdhet

Kvinnor är den största gruppen som arbetar inom kommunens verksamheter. 80 procent av de månadsavlönade är kvinnor vilket är oförändrat i förhållande till 2020. Andelen kvinnliga chefer har ökat mot föregående år med tre procent och uppgår 2021 till 78 procent av det totala antalet chefer.

Andel heltidsanställda har ökat med fyra procent jämfört med motsvarande period föregående år och ökningen ses främst bland kvinnor. 2019 var skillnaden mellan män och kvinnor i andel heltidsanställda 16 procent, medan år 2021 är det nästan

Heltid/deltid tillsvidareanställda i procent	2020	2021
Andel heltidsanställda	84	88
kvinnor	83	88
män	88	89

lika. Projekt heltid har haft en stor påverkan och störst ökning redovisas under Socialförvaltningen (90,4 procent) samt Tekniska förvaltningen (88,5 procent). Inom Bildningsförvaltningen (84,4 procent) har inte en lika stor ökning registrerats vilket beror på att förvaltningen hade en relativt hög andel heltid vid ingången av projektet. Bygg och Miljöförvaltningen står för störst andel heltidsanställningar inom kommunen med sina 90,9 procent. Störst skillnad mellan män och kvinnor ses under Tekniska förvaltningen och Bygg och Miljöförvaltningen.

Total arbetstid, timmar omräknad till årsarbetare	2020	2021
Månadsavlönade nettoarbetstid	566,4	564,4
Timavlönade	66,3	67,2
Fyllnadstid	3,9	3,4
Övertid	3,1	3,0
Totalt	639,8	638,2

Arbetad tid

Nettoarbetstid är den del av överenskommen arbetstid som utförts efter avdrag för olika typer av frånvaro och utgör tillsammans med övertid och fyllnadstid totalt arbetad tid. Den totala arbetstiden redovisas som årsarbeten (år). Inom kommunen motsvarar en årsarbetare 165 timmar per månad dvs 1980 timmar per år.

Total arbetad tid omräknat till årsarbetare 2021 uppgår 638,2 år vilket är en minskning med 1,6 årsarbetare i förhållande till 2020. Att fyllnadstid minskar är en naturlig utveckling av att antal heltidsanställda har ökat under året. Men att antal arbetade timmar totalt sett inte ökar, trots ett ökat antal månadsavlönade, beror på att ett flertal medarbetare som har en heltidstjänst valt att söka tjänstledigt och därmed inte arbetar heltid i praktiken. Att timavlönade ökar beror på att förvaltningarna, främst Socialförvaltningen och Bildningsförvaltningen, tagit in vikarier för att täcka upp den ökade sjukfrånvaron till följd av pandemin. Effekten av att andel heltidsanställda ökat mellan åren 2019 och 2021 tros inte ha fått fullt genomslag på grund av pandemin.

Antal årsarbetare har minskat under Tekniska förvaltningen men ökat inom Socialförvaltningen. Under Tekniska förvaltningen ses de minskade arbetade timmarna vara en effekt av pandemin med periodvis stängda kök och stängt friskvårdscenter samt en omorganisation inom lokalvården. Under Socialförvaltningen är det timavlönade som har ökat och som beskrivs ovan vara en effekt av pandemin men även att vikarier har tagits in för att ersätta medarbetare vid frånvaro på grund av utbildning.

Nyttjande av företagshälsovård 2020 (tkr)	2020	2021
Frisk	58	57
Risk	218	237
Sjuk	333	284
Totalt	610	578

Företagshälsovård

Kommunen anlitar Avonova AB som företagshälsovård. Under hösten har det påbörjats en förnyad upphandling av företagshälsovård. 2021 köpte kommunen företagshälsovårdstjänster för 578 tkr vilket är en minskning med 32 tkr i jämförelse med föregående år och 132 tkr mot 2019. De minskade kostnaderna anses bero på de fortsatta covid-relaterade restriktionerna där insatser så som fysiska utbildningar utgått och besök på mottagning samt chefsstöd ersatts med digitala möten.

Nyttjande av friskvårdserbjudande 2021	tkr	Antal
Friskvårdsbidrag 1 000 kr	283,0	299,0
Enskilda bad	15,9	578,0
Badkort	53,3	74,0
Totalt	352,2	951

för friskvårdsbidrag är dock 54 tkr mer 2021 vilket betyder att de medarbetare som nyttjar friskvårdsbidraget tar ut ett högre belopp och i snitt nyttjar nästan hela bidraget.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron redovisas i förhållande till ordinarie arbetstid och omfattar även tim-avlönade.

Den totala sjukfrånvaron uppgår till 7,5 procent vilket är relativt oförändrat jämfört med motsvarande period föregående år. Sjukfrånvaron fortsätter att vara högre än innan pandemin (2019) och störst enskild orsak till den ökade sjukfrånvaron tillskrivs Covid-19. En stor del av sjukfrånvaron beror på att restriktioner följts om att stanna hemma vid minsta tecken på symptom vilket har haft stor påverkan på enheter med social verksamhet. Enheter som däremot haft möjlighet att arbeta hemma har sjukfrånvaron i vissa fall minskat. Under året har sjukfrånvaron varit som högst under januari-mars och under sommarperioden sjönk den totala sjukfrånvaron och närmade sig en mer normal nivå för perioden för att sedan öka igen under hösten.

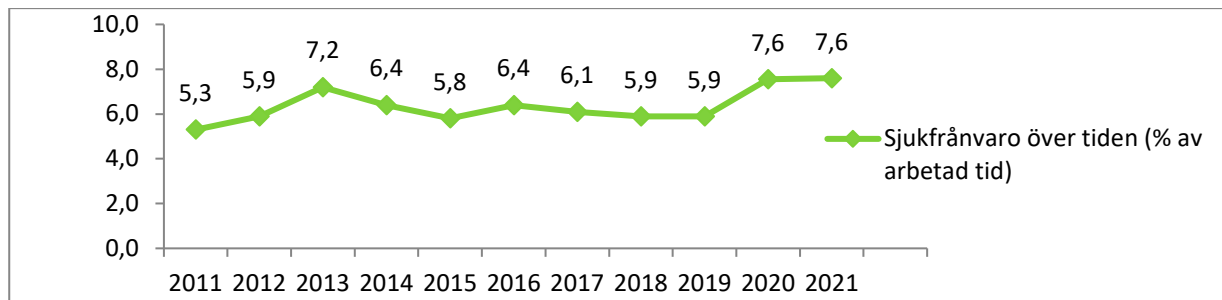
Av den totala sjukfrånvaron utgörs 44,2 av långtidssjukfrånvaro, vilket är en ökning med 9,3 procentenheter mot föregående år. Högst sjukfrånvaro ses inom yrkesområden inom vård- och omsorgsarbete.

Personalförmåner

Herrljunga kommun erbjuder sina anställda olika personalförmåner såsom friskvårdserbjudande på 1 tkr, fria bad, fem-sex extra semesterdagar genom att växla in semesterersättning samt möjlighet att köpa västrafikkort via lön. Det är något färre antal medarbetare som nyttjar friskvårdsbidraget om 1 tkr 2021 jämfört med 2020 (utfall 309 stycken). Kostnaden

Redovisning av sjukfrånvaro i förhållande till ordinarie arbetstid i procent	2019	2020	2021
Total sjukfrånvaro	5,9	7,6	7,5
Långtidssjukfrånvaro (>60 dagar)	44,7	34,9	44,2
Total sjukfrånvarotid			
för kvinnor	6,0	8,1	8,2
för män	5,3	5,4	5,1
Total sjukfrånvarotid			
-29 år	5,3	4,9	4,9
30-49 år	4,8	6,9	6,6
50- år	7,3	9,2	9,4

Procentuell redovisning av sjukfrånvaro per yrkesområde	2020	2021
Ledningsarbete	2,3	2,1
Handlägg- och administratörsarbete	4,0	5,2
Vård- o omsorgsarbete	10,6	11,4
Socialt o kurativt arbete	8,3	7,3
Skol- och barnomsorgsarbete	7,0	6,9
Hantverksarbete (vaktm, anlägggararb)	7,0	5,0
Köks- och måltidsarbete	6,0	5,0
Städ-, tvätt- och renhållningsarbete	7,3	6,8
Kultur, turism och fritid	11,3	10,3
Äldreomsorg, funktionsnedsättning m.m.	8,0	7,3
Rehabilitering- och förebyggande arbete	4,5	3,0
Räddningsarbete	0,7	0,0
Teknikarbete	3,1	1,5
Övrigt	4,5	5,3

Diagrammet visar hur sjuktalet har utvecklats under de tio senaste åren.

Rehabilitering

2021 införde Herrljunga kommun ett nytt rehabiliteringsverktyg, i syfte för att skapa bättre förutsättningar för alla chefer att arbeta med sin sjukfrånvaro på ett mer systematisk och kvalitativt sätt, därav ser statistiken för 2021 annorlunda ut än tidigare år. I statistiken ovan redovisas sjukfrånvaro som varat mer än 14 dagar som ett rehabärende, tidigare år har det redovisats från dag 60. I jämförelse med 2020 har personer med fler än 5 sjuktillfällen per 12 månader minskat, även om den fortfarande är högre än det sista normalåret innan pandemin (2019). Pandemin under 2021 har påverkat kommunens sjukdomstyper och nu redovisas en ny rehabiliteringskategori – infektions/förkylning. I redovisade rehabiliteringsstatistiken kan vi se att stor del av avslutade rehabiliteringsärenden kommit åter i arbetet (85 procent). Av angiven sjukdomsorsak så är 72 procent inte arbetsrelaterat men arbetspåverkande dvs det påverkar medarbetarens arbetsförmåga. Där har arbetsgivaren ett arbete framöver att fokusera ännu mera på ett förebyggande rehabiliteringsarbete. Utöver har 15,5 procent har angett att orsaken till deras sjukfrånvaro beror på fysiska arbetsförhållande och 12,6 procent har angett psykiska arbetsförhållanden.

Rehabilitering	2021
Antal pågående rehabärenden	103
Antal avslutade rehabärenden	46
Andel åter i arbete %	84,8
Sjukdomsorsak vid rehabärenden (antal)	
Stress	18
Övriga fysiska sjukdomar	39
Infektion/Förkylning	12
Utmattningsyndrom	9
Inte arbetsrelaterad	
Fysiska arbetsförhållande	16
Psykiska arbetsförhållande	13
Upprepad korttidsfrånvaro	146

Lönepolitik

Delar av lönerrevisionen för 2021 blev fördröjd, pga av att stora grupper som Kommunal, Vision och SSR inte blev klara med förhandlingarna för 2020 först under december 2020. Detta i sin tur medförde att Lönerrevisionen för 2021 påbörjades några månader senare än planerat. Ny lön betalades dock ut innan sommaren retroaktivt från 1 april för alla anställda.

- Herrljunga kommun - löneökningen 2,5 procent . Därtill fanns ett tilläggsanslag om 3 miljoner på årsbasis som politikerna beslutat om, att fördelas främst till vår baspersonal inom äldreomsorgen, omsorgen och lokalvård. Slutsumman totalt för 2021 hamnade på 3,25 procent.

Ekonomi

Personalkostnader (mnkr)	2020	2021
Löner och arvoden	311,4	318,0
Arbetsgivaravgifter	95,3	95,7
Pensioner inkl löneskatt	31,3	28,2
Totalt	438,0	441,9
varav sjuklönekostnader	8,6	7,0

Herrljunga kommuns totala personalkostnader har ökat med 3,9 mnkr mellan åren 2020 och 2021. Lönekostnaderna har ökat med 6,6 mnkr och arbetsgivaravgifter med 0,4 mnkr. Kostnadsökningen för löner och arvoden beror främst på lönerevisionen för 2021.

Pensionskostnaderna inklusive särskild löneskatt har minskat med 3,1 mnkr på grund av förändring av ansvarsförbindelsen (se avsnitt "Pensionskostnader" i den ekonomiska analysen).

Sjuklönekostnaderna har minskat med 1,6 mnkr. Att sjuklönekostnaderna har minskat trots en relativt oförändrad sjukfrånvaro beror på att långtidssjukfrånvaron ökat med nästan tio procent. Under 2021 har Herrljunga kommun mottagit 2,2 mnkr som en del av statens åtgärds paket till följd av Covid-19, vilket inte är medräknat i tabellen.

Förväntad utveckling

Herrljungabostäder AB kommer att fortsätta stambyten på fastigheter, vilket är en prioriterad underhållsåtgärd. Fortsatt planering av fler bostäder styrs av företagets soliditet, konjunkturläge, efterfrågan och betalningsförmågan hos presumtiva kunder. Under 2022 är det aktuellt för påbörjan av byggnation av flerfamiljshus/Trygghetsboende.

Digitaliseringen av samhället är i hög grad beroende av snabba bredbandsförbindelser där fibernät tillhandahålls av Stadsnätets verksamhet. Vatten och avlopp påverkas av klimatförändringar, såväl av kraftigare regn som av torka och brist på grundvatten. Alla infrastrukturverksamheter påverkas av nya hotbilder inklusive samhällets återuppbyggnad av civilt försvar.

Den offentliga sektorn har stora utmaningar med ökad efterfrågan och krav på välfärdstjänster, detta som en naturlig följd av demografiförändringar kombinerat med ökad försörjningskvot. Även om utmaningarna ser likartade ut i kommunsverige så finns det inte några universella lösningar och strategier utan arbetet måste utgå från Herrljungas specifika förutsättningar och möjligheter. För Herrljungas del så innebär det ett fortsatt arbete kring prioritering och effektivisering tillsammans med kompetensförsörjning. En viktig del i detta är det arbetet med digitalisering som ett verktyg att klara välfärdsuppdraget och utveckla nya arbetssätt.

En undersökning visar att drygt var fjärde svensk under det senaste året funderat på att flytta till landet. Kommunen strategiska läge inom regionen vad det gäller väg och spårbunden trafik gör Herrljunga till en naturlig del av den regionförstoring som pågår. Vikten av kommunens centrala placering blev än mer tydlig i den medborgarundersökning som genomfördes av SCB under 2021, som visar att de flesta är nöjda med att bo och verka i kommunen, men att det finns en del förbättringsområden för att utveckla Herrljungas attraktivitet som boendekommun. Däribland kultur och fritidsmöjligheter och möjligheten till att resa med kollektivtrafik. Varumärkesstrategin som antogs hösten 2021 är ett som ett styrmedel om hur Herrljunga vill växa och utvecklas samt hur vi kan bli en attraktiv arbetsgivare.

Planering för bostadsbyggande och industrietablering måste hålla hög takt för att skapa förutsättningar för tillräckligt antal nya bostäder. Antalet bygglov förväntas öka genom att ett flertal nya områden för villabyggnation samt flerbostadshus är under framtagande. Även nya industriområden planeras vilket gör att bygglov för denna typ av verksamheter också kan öka. Detaljplanering kommer startas av ett flertal nya bostadsområden samt industriområde under 2022.

Inom Herrljunga kommuns verksamheter finns flera stora och övergripande utmaningar. En av dessa rör lokaler anpassade för de krav som ställs på undervisningen utifrån att kommunens ser en ökning av elever på tätortens skolor samt växande elevantal inom flera grundskolor.

Ekonomisk redovisning

Resultaträkning

Resultaträkning (mnkr)	Not	Koncernen		Kommunen		
		Bokslut 2020	Bokslut 2021	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Budget 2021
Verksamhetens intäkter	4	264,4	286,4	130,6	138,7	121,6
Verksamhetens kostnader	5	-758,8	-774,0	-658,3	-672,3	-655,3
Avskrivningar/Nedskrivningar	6,11,12	-44,5	-62,1	-21,3	-32,8	-31,3
Verksamhetens nettokostnader		-538,9	-549,7	-549,0	-566,4	-565,0
Skatteintäkter	7	427,0	447,9	427,0	447,9	433,3
Gen statsbidrag och utjämn	7	145,3	146,1	145,3	146,1	139,7
Verksamhetens resultat		33,3	44,3	23,2	27,6	8,1
Finansiella intäkter	8	1,3	0,5	1,6	0,8	1,3
Finansiella kostnader	9	-2,5	-2,2	-0,4	-0,4	-0,8
Resultat efter finansiella poster		32,1	42,5	24,4	27,9	8,6
Extraordinära poster		-		-	-	-
Årets resultat	10	32,1	42,5	24,4	27,9	8,6

Tabell 26 Herrljunga kommuns resultaträkning

Balansräkning

Tillgångar (mnkr)	Not	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Budget 2021
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	11	0,4	0,3	0,4	0,3	-
Materiella anläggningstillgångar	12	930,3	986,0	423,1	450,5	431,7
varav mark, byggnader och tekniska anlägg.		656,2	737,9	285,3	373,8	-
varav maskiner och inventarier		157,0	176,6	27,5	36,4	-
varav övriga materiella anläggningstillg.		135,2	71,4	110,3	40,3	-
Finansiella anläggningstillgångar	13	14,7	13,0	148,3	148,4	148,7
Summa anläggningstillgångar		945,4	999,2	571,8	599,2	580,4
Bidrag till statlig infrastruktur						
	14	2,1	2,0	2,1	2,0	2,0
Omsättningstillgångar						
Förråd/exploatering	15	6,7	6,6	3,0	2,8	1,8
Fordringar	16	104,1	162,1	69,0	101,3	30,0
Kortfristiga placeringar	17	-	-	-	-	-
Kassa och bank	18	70,4	54,9	46,5	25,6	10,0
Summa omsättningstillgångar		181,2	223,6	118,6	129,6	41,8
Summa Tillgångar		1 128,7	1 224,8	692,5	730,9	624,2

Tabell 28 Herrljunga kommuns balansräkning

Eget kapital, avsättningar och skulder (mnkr)	Not	Koncernen		Kommunen		Budget 2021
		Bokslut 2020	Bokslut 2021	Bokslut 2020	Bokslut 2021	
Eget kapital						
Årets resultat		32,1	42,5	24,4	27,9	8,6
Resultatutjämningsreserv		27,3	24,5	27,3	24,5	15,4
Övrigt eget kapital		165,4	196,1	227,5	250,5	250,8
Summa eget kapital	19	224,8	263,1	279,1	302,9	274,8
Avsättningar						
Avsättningar för pension och liknande förplikt		187,9	185,0	187,9	185,0	180,4
Andra avsättningar		47,2	41,1	26,7	22,2	18,0
Summa avsättningar	20	235,1	226,1	214,6	207,2	198,4
Skulder						
Långfristiga skulder	21	445,4	491,6	27,6	53,8	10,0
Kortfristiga skulder	22	223,4	244,0	171,2	167,1	141,0
Summa skulder		668,8	735,6	198,8	220,8	151,0
Summa eget kapital, avsättn och skulder		1 128,7	1 224,8	692,5	730,9	624,2
<i>Poster inom linjen</i>	23					
Borgensåtagande		0,1	-	402,0	414,0	
Övriga ansvarsförbindelser		2,7	7,5	2,7	7,5	
Pensionsförpliktelser		-	-	-	-	
Särskild löneskatt på pensionsförpliktelser		-	-	-	-	

Tabell 29 Herrljunga kommuns balansräkning

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys (mnkr)	Not	Koncern		Kommun		
		Bokslut 2020	Bokslut 2021	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Budget 2021
Löpande verksamhet						
Inbetalningar från kunder		195,7	214,9	61,9	82,7	106,0
Inbetalningar av skatter, gen bidr, moms mm		574,7	564,4	574,7	564,4	569,0
Inbetalningar av bidrag		57,4	57,8	57,4	57,8	54,0
Övriga inbetalningar		-0,0	-0,8	-0,0	-0,8	-
Utbetalningar till leverantörer		-261,0	-271,4	-199,1	-221,5	-210,0
Utbetalningar till anställda	5	-466,8	-482,6	-436,1	-442,3	-450,0
Utbetalningar av bidrag	5	-17,0	-17,0	-17,0	-17,0	-18,0
Övriga utbetalningar		-	-	-	-	-
Ränteinbetalningar	7	0,7	0,3	1,0	0,8	1,3
Ränteutbetalningar	8	-2,1	-1,9	-0,1	-0,1	-0,8
Förändring avsättning	21	0,8	-9,6	-2,0	-11,4	-17,4
Summa Löpande verksamhet		82,4	54,2	40,8	12,6	34,1
Investeringsverksamhet						
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	12	-118,5	-112,0	-72,4	-60,3	-69,1
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	12	-0,1	4,2	1,1	1,8	-
Investeringar i immateriella anläggningstillg		-0,3	-	-0,3	-	0,0
Försäljning av immateriella anläggningstillg		-	-	-	-	-
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar	14	2,7	1,0	0,9	-0,1	-0,0
Bidrag till statlig infrastruktur		-	-	-	-	-
Summa Investeringsverksamhet		-116,3	-106,8	-70,8	-58,6	-69,1
Finansieringsverksamhet						
Upptagande av lån		38,0	40,0	25,0	25,0	10,0
Amortering av lån		-2,9	-3,0	-	-	-
Summa Finansieringsverksamhet		35,1	37,0	25,0	25,0	10,0
Förändring av likvida medel		1,3	-15,6	-5,0	-20,9	-25,0
Likvida medel vid årets början		69,1	70,4	51,5	46,5	35,0
Likvida medel vid årets slut	19	70,4	54,9	46,5	25,6	10,0
Förändring av likvida medel		1,3	-15,6	-5,0	-20,9	-25,0

Tabell 27 Herrljunga kommuns kassaflödesanalys

Nyckeltal

Nyckeltal (procent där inget annat anges)	Koncernen		Kommunen		
	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Budget 2021
Resultat – Kapacitet					
Verksamhetens nettokost/ skatteintäkt och statsbidrag	86,4	82,1	92,2	89,8	93,1
Planenliga avskrivningar / skatteintäkter och statsbidrag	7,8	10,5	3,7	5,5	5,5
Finansnetto / skatteintäkter och statsbidrag	0,2	0,3	-0,2	-0,1	-0,1
Kostnadernas andel av skatteintäkt och statsbidrag	94,4	92,8	95,7	95,3	98,5
Årets resultat / Skatteintäkt och generella statsbidrag	5,6	7,2	4,3	4,7	1,5
Årets resultat/ eget kapital	13,2	16,2	8,7	9,2	3,1
Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar	56,5	93,4	61,8	101,0	40,7
Investeringsvolym/nettokostnader	27,4	23,0	14,0	11,3	18,4
Avskrivningar / nettoinvesteringar	32,8	55,4	28,8	54,6	31,9
Soliditet	21,2	21,4	40,3	41,4	44,0
Soliditet inkl. pensionsskuld och löneskatt	21,2	21,4	40,3	41,4	44,0
Soliditet exkl pensionsskuld och löneskatt	36,8	35,8	66,2	65,5	71,6
Total skuld- och avsättningsgrad	78,8	78,6	59,7	58,6	56,0
varav avsättningsgrad	20,5	18,6	31,0	28,3	31,8
varav kortfristig skuldsättningsgrad	19,5	19,9	24,7	22,9	22,6
varav långfristig skuldsättningsgrad	38,8	40,1	4,0	7,4	1,6
Risk och kontroll					
Kassalikviditet	78,1	88,9	67,5	75,9	28,4
Rörelsekapital (mnkr)	70,4	54,9	46,5	25,6	10,0

Tabell 30 Herrljunga kommuns nyckeltal

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Herrljunga kommun följer i allt väsentligt den kommunala bokförings- och redovisningslagen (Lag 2018:597) men även de rekommendationer som lämnas av Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Sammanställda räkenskaper

Enligt RKR R16 har kommunen skyldighet att upprätta sammanställda räkenskaper om särskild ekonomisk betydelse föreligger, om den kommunala koncernens omsättning av företagets omsättning eller omslutning överstiger 5 procent av kommunens skatteintäkter och generella bidrag. I Herrljunga kommuns sammanställda räkenskaper ingår förutom Herrljunga kommun även Stiftelsen Herrljunga Industrielokaler och Nossan Förvaltningsaktiebolag med dess dotterbolag Herrljungabostäder AB och koncernen Herrljunga Elektriska AB.

De sammanställda räkenskaperna upprättas enligt förvärvsmetoden med proportionell konosliding. Bokslutet baseras på Herrljunga kommuns värderings- och avskrivningsprinciper. Interna transaktioner har eliminerats.

Pensionsskuld

Enligt beslut i Kommunfullmäktige 2018-06-19 § 86 ska Herrljunga kommun tillämpa fullfondering av pensionsskulden. Beslutet innebär att ansvarsförbindelsen från och med 2019-01-01 har lyfts in i balansräkningen. Den skuld som är intjänad innan 1998 är medtagen i ansvarsförbindelsen som lyfts in i balansräkningen. Herrljunga kommun har valt fullfonderingsmodellen för att det ger en mer rättvisande bild av kommunens pensionsåtagande och resultat. Enligt Länsrättens bedömning i dom 2005-09-27 mål nummer 3348-04 föreligger det inte några hinder för en högre ambitionsnivå än den miniminivå som regleras i den kommunala redovisningslagen. Redovisningen är dock inte i enlighet med den kommunala bokförings- och redovisningslagen.

Värdering av kommunens pensionsförpliktelse görs med tillämpning av RIPS 21.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar har i balansräkningen tagits upp till anskaffningsvärdet reducerad med avskrivningar. För att aktiveras som investering måste den materiella anläggningstillgången vara avsedd för stadigvarande bruk, ha en livslängd på minst tre år och anskaffningsvärde över 1 prisbasbelopp. Avskrivningar och internränta bokförs den månad investeringen aktiveras. Anläggningstillgångarna skrivs av linjärt över nyttjandeperioden med avskrivningstid enligt nedan tabell.

Avskrivningstider	
Datorer och servrar	3-5 år
Övriga maskiner och inventarier	5-20 år
Fordon	5-10 år
Verksamhetsfastigheter	10-33 år
Fastigheter för affärsverksamhet	20-33 år
Markanläggningar	20-50 år
Mark	Ingen avskr

Tabell 31 Avskrivningstider för olika materiella tillgångar.

Komponentuppdelning tillämpas från 2014 och samtliga gamla anläggningar har gjorts om till komponenter. Detta innebär att RKR R4 följs.

Redovisning av intäkter

Skatteintäkter redovisas i enlighet med RKR R2. Avsteg mot RKR R2 görs gällande redovisning av intäkter från Migrationsverket för ensamkommande flyktingbarn. De intäkter som ej matchats mot kostnader periodseras till nästkommande år, detta enligt beslut i Kommunfullmäktige. Varje enskilt års över- respektive underskott balanseras för att inte påverka kommunens egna medel. Tre år efter det ankomstår som målgruppen kommit till Herrljunga kommun redovisas ett resultat. Finns det ett överskott för avräknad ankomstgrupp, och gruppen finns kvar, kan överskottet balanseras i ytterligare två år. Därefter ska överskottet redovisas till årets resultat.

Leasing

Leasingavtal ska enligt RKR R5 klassificeras och redovisas som operationellt och finansiellt avtal, varav finansiell leasing redovisas som en tillgång i balansräkningen. De avtal kommunen har klassificeras som operationella vilket innebär att RKR R5 inte följs.

Öppet för externa transaktioner

Kommunens redovisning har varit öppen för externa transaktioner till den 18 januari 2021. Därefter har kostnader och intäkter överstigande 50 tkr hänförts till redovisningsåret. Det förekommer inga väsentliga händelser efter räkenskapsperiodens utgång.

Not 2 Räkenskapsrevision

(tkr)	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Sakkunnigt biträde	808,0	781,0	567,0	535,8
Förtroendevalda revisorer	139,5	138,3	139,5	138,3
Summa kostnad för revision	947,5	919,3	706,5	674,1

Tabell 32 Kostnader för räkenskapsrevision

Not 3 Inköp och försäljningar mellan koncernföretag

Koncernintern fakturering har skett med 31,6 mnkr (21,9 mnkr), vilket har eliminerats i koncernens resultaträkning.

Not 4 Verksamhetens intäkter	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Bidrag	54,8	63,4	54,8	63,4
Exploateringsintäkter	1,6	0,9	1,6	0,9
Försäljning av verksamhet	25,9	24,3	25,9	24,3
Försäljningsintäkter	97,5	100,7	19,7	12,1
Hyrer och arrenden	64,0	66,6	8,1	7,5
Realisationsvinster	1,0	1,7	1,0	1,7
Taxor och avgifter	19,5	28,8	19,5	28,8
Summa verksamhetens intäkter	264,4	286,4	130,6	138,7

Not 5 Verksamhetens kostnader	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Inköp av anläggningstillgångar	-4,7	-6,0	-4,7	-6,0
Köp av huvudverksamhet	-83,9	-91,0	-83,9	-91,0
Lokal- o markhyror	-6,3	-6,9	-6,3	-6,9
Lämnade bidrag	-17,2	-17,2	-17,2	-17,2
Lön och soc avg*	-453,7	-457,6	-412,9	-419,4
Pensionskostnad*	-28,4	-25,0	-25,1	-22,5
Realisationsförluster	-	-	-	-
Skattekostnad	-1,4	-2,8	-	-
Övriga kostnader	-110,7	-111,6	-55,8	-53,5
Övriga tjänster	-52,5	-55,9	-52,5	-55,9
Summa verksamhetens kostnader	-758,8	-774,0	-658,3	-672,3

*Från 2019 har Herrljunga kommun infört fullfondering av sin pensionsförpliktelse vilket bidrar till lägre pensionskostnader inkl särskild löneskatt för 2020 med 2 831 tkr och för 2021 3 500 tkr

Not 6 Av- och nedskrivningar	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Avskrivning immateriella tillgångar	-0,0	-0,1	-0,0	-0,1
Avskrivning byggnader och anläggningar	-30,5	-34,0	-17,3	-19,6
Avskrivning maskiner och inventarier	-13,9	-16,1	-3,9	-5,7
Nedskrivning/återföring byggnader och anläggningar	-	-11,8	-	-7,4
Summa av- och nedskrivningar	-44,5	-62,1	-21,3	-32,8

Not 7 Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning (mnkr)	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Preliminära skatteintäkter	436,1	435,5	436,1	435,5
Preliminär slutavräkning innevarande år	-6,8	10,8	-6,8	10,8
Slutavräkning föregående år	-2,3	1,6	-2,3	1,6
Summa kommunalskatteintäkter	427,0	447,9	427,0	447,9

Generella statsbidrag & utjämning	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Inkomstutjämningsbidrag/avgift	107,0	107,6	107,0	107,6
Strukturbidrag	-	-	-	-
Regleringsbidrag/avgift	9,7	28,1	9,7	28,1
Generella bidrag från staten*	19,9	0,6	19,9	0,6
Kostnadsutjämningsbidrag/avgift	1,5	-0,5	1,5	-0,5
Bidrag/Avgift för LSS-utjämning	-13,4	-13,7	-13,4	-13,7
Fastighetsavgift	20,6	23,9	20,6	23,9
Summa generella statsbidrag och utjämning	145,3	146,1	145,3	146,1

Summa skatteintäkter och generella statsbidrag	572,2	593,9	572,2	593,9
---	--------------	--------------	--------------	--------------

*Posten generella bidrag från staten består 2020 av statsbidrag avseende flyktingmottagande på 2 039 tkr, extra välfärdsmiljarder om 5 412 tkr och de tillfälliga statsbidragen från regeringen på grund av COVID-19 om 12 420 tkr.

Not 8 Finansiella intäkter, tkr	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Ränteintäkter	1 002,4	349,7	656,4	641,8
Utdelning på aktier och andelar	261,2	68,3	261,2	68,3
Övriga finansiella intäkter		47,6	637,9	47,6
Summa Finansiella intäkter	1 263,7	465,6	1 555,5	757,7

Not 9 Finansiella kostnader, tkr	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Räntekostnader	-2 063,7	-1 905,7	-46,6	-78,9
Ränta pensionsskuld	-203,3	-142,2	-203,3	-142,2
Bankkostnader	-186,9	-106,5	-186,9	-106,5
Övriga finansiella kostnader	-8,3	-70,5	-8,3	-70,5
Summa Finansiella kostnader	-2 462,2	-2 225,0	-445,1	-398,2

Not 10 Jämförelsestörande poster	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Bidrag för ökade sjuklönekostnader	5,7	2,2	5,7	2,2
Tillfälliga statsbidrag på grund av Covid-19	12,4	2,2	12,4	2,2
Riktade statsbidrag till följd av sjukdomen Covid-19	2,8	-	2,8	-
Sjuklönekostnader exkl PO	-5,7	-2,2	-5,7	-2,2
Lönekostnader inkl PO	-2,2	-1,1	-2,2	-1,1
Köp av förbrukningsmaterial	-2,0	-2,8	-2,0	-2,8
Övriga kostnader	-1,6	-0,7	-1,6	-0,7
Summa jämförelsestörande poster	9,3	-2,4	9,3	-2,4
Resultat inklusive jämförelsestörande poster	32,1	41,6	24,4	27,9

Not 11 Immateriella anläggningstillgångar	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Ingående anskaffningsvärde	2,9	3,3	1,4	1,8
Investeringsbidrag	-	-	-	-
Nyanskaffningar	0,3	-	0,3	-
Försäljningar	-	-	-	-
Utrangeringar	-	-	-	-
Korrigeringar	-	-	-	-
Utgående anskaffningsvärde	3,3	3,3	1,8	1,8
Ingående av- och nedskrivningar	-2,9	-2,9	-1,3	-1,4
Årets avskrivningar	-0,0	-0,1	-0,0	-0,1
Försäljningar	-	-	-	-
Utrangeringar	-	-	-	-
Korrigeringar	-	-	-	-
Utgående av- och nedskrivningar	-2,9	-3,0	-1,4	-1,5
Utgående bokfört värde	0,4	0,3	0,4	0,3
Genomsnittlig nyttjandeperiod	5,0	5,0	5,0	5,0

Not 12 Materiella anläggningstillgångar	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Maskiner, fordon och inventarier				
Ingående anskaffningsvärde	369,1	378,2	83,8	93,2
Nyanskaffningar	16,7	38,5	9,4	17,4
Investeringsbidrag	-	-	-	-
Försäljningar	-	-	-	-
Utrangeringar	-7,5	-36,5	-	-35,8
Korrigeringar	-	-	-	-
Utgående anskaffningsvärde	378,2	380,2	93,2	74,8
Ingående av- och nedskrivningar	-214,7	-221,1	-61,8	-65,7
Årets avskrivningar	-13,9	-16,1	-3,9	-5,7
Försäljningar	-	-	-	-
Utrangeringar	7,5	33,7	-	33,0
Korrigeringar	-	-	-	-
Utgående av- och nedskrivningar	-221,1	-203,6	-65,7	-38,4

Summa utgående bokfört värde	157,0	176,6	27,5	36,4
- varav maskiner	1,1	1,5	1,1	1,5
- varav inventarier	15,4	14,8	15,4	14,8
- varav fordon	5,6	4,9	5,6	4,9
- varav IT-utrustning	5,4	15,2	5,4	15,2
- varav dotterbolag maskiner och inventarier	129,5	140,3		

Not 12 Materiella anläggningstillgångar, Mark, byggnader och anläggningar	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Ingående anskaffningsvärde	1 083,9	1 103,1	574,2	595,1
Nyanskaffningar	45,2	144,2	21,2	114,1
Investeringsbidrag	-	-	-	-
Försäljningar	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Utrangeringar	-25,8	-11,7	-	-8,9
Korrigeringar	-0,2	-1,2	-0,2	-1,2
Utgående anskaffningsvärde	1 103,1	1 234,2	595,1	698,9
Ingående av- och nedskrivningar	-449,4	-465,0	-292,5	-309,8
Årets avskrivningar	-30,5	-34,0	-17,3	-19,6
Försäljningar	-	-	-	-
Utrangeringar	14,9	4,7	-	4,3
Korrigeringar	-	-2,1	-	-
Utgående av- och nedskrivningar	-465,0	-496,4	-309,8	-325,2

Summa utgående bokfört värde	638,1	737,9	285,3	373,8
-------------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

- varav markreserv	0,7	0,7	0,7	0,7
- varav verksamhetsfastigheter	109,4	195,5	109,4	195,5
- varav affärsfastigheter	0,7	1,1	0,7	1,1
- varav publik fastighet	33,9	41,2	33,9	41,2
- varav övriga fastigheter	140,6	135,3	140,6	135,3
- varav dotterbolagens mark, byggnader och anläggningar	264,3	363,7	-	-

Not 12 Materiella anläggningstillgångar Pågående investeringar	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Ingående anskaffningsvärde	75,2	135,2	68,3	110,3
Nyanskaffningar	122,0	118,9	72,6	61,5
Aktiveringar	-61,9	-182,7	-30,6	-131,5
Summa utgående bokfört värde	135,2	71,4	110,3	40,3

Pågående investeringar avskrivs ej

Summa Materiella anläggningstillgångar	930,3	985,9	423,1	450,5
---	--------------	--------------	--------------	--------------

Genomsnittlig nyttjandeperiod	Kommun 2020	Kommun 2021
Fastighet affärsverksamhet	33 år	33 år
Fastighet annan verksamhet	17 år	17 år
Publika fastigheter	18 år	22 år
Verksamhetsfastighet	29 år	32 år
Bilar/Transportmedel	15 år	15 år
Maskiner	7 år	8 år
Inventarier	9 år	5 år
IT-utrustning	8 år	8 år

Not 13 Finansiella anläggningstillgångar, tkr	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Aktier och andelar				
Kommuninvest	10 038,4	10 038,4	10 038,4	10 038,4
Kooperativ utveckling Sjuhärad	5,0	5,0	5,0	5,0
Nossan Förvaltningsaktiebolag	-	-	100,0	100,0
Inera	42,5	42,5	42,5	42,5
Summa aktier och andelar	10 085,9	10 085,9	10 185,9	10 185,9
Långfristiga fordringar				
Nossan Förvaltningsaktiebolag	-	-	135 487,0	135 487,0
Herrljunga Folkets Park	100,0	100,0	100,0	100,0
Herrljunga Tennisklubb	1 200,0	1 183,3	1 200,0	1 183,3
Södra Skogsägarna	820,8	974,7	820,8	974,7
Andra långfristiga anläggningstillgångar	595,0	595,0	-	-
Summa långfristiga fordringar	2 715,7	2 853,1	137 607,7	137 745,1
Bostadsrätter				
Bostadsrätt	16,2	16,2	16,2	16,2
Summa bostadsrätter	16,2	16,2	16,2	16,2
Grundfondskapital				
Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler	-	-	500,0	500,0
Summa grundfondskapital	-	-	500,0	500,0
Skattefordringar				
Uppskjutna skattefordringar	1 863,3	-	-	-
Summa finansiella anläggningstillgångar	14 681,1	12 955,2	148 309,8	148 447,2

Not 14 Bidrag till statlig infrastruktur	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Bidrag statlig infrastruktur Trafikverket cykelvägar*	3,1	3,1	3,1	3,1
Upplösning av bidrag till statlig infrastruktur Trafikv. cykelvägar	-1,0	-1,1	-1,0	-1,1
Summa bidrag till statlig infrastruktur	2,1	2,0	2,1	2,0

*Bidrag till statligt infrastruktur cykelvägar har en upplösningstid på 25 år.

Not 15 Förråd/Exploatering	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Exploatering industrimark	1,8	1,8	1,8	1,8
Exploatering bostadsmark	1,2	1,0	1,2	1,0
Varulager	3,7	3,9	-	-
Summa förråd/exploatering	6,7	6,6	3,0	2,8

Not 16 Kortfristiga fordringar	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Kundfordringar	34,8	66,6	9,8	11,6
Momsfordringar	10,7	19,8	10,7	19,8
Förutbetalda kostnader	16,6	22,2	12,5	20,8
Fordran fastighetsavgift	14,2	18,6	14,2	18,6
Fordran Sparbanksstiftelsen E20	1,6	2,2	1,6	2,2
Upplupna intäkter	20,3	30,2	16,8	26,8
Fordringar hos Migrationsverket	0,4	-	0,4	-
Övrigt	5,5	2,5	3,0	1,5
Summa kortfristiga fordringar	104,1	162,1	69,0	101,3

Not 17 Kortfristiga placeringar	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Kortfristiga placeringar	-	-	-	-
Summa kortfristiga placeringar	-	-	-	-

Not 18 Kassa och bank	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Kassa	0,0	0,0	0,0	0,0
Bank	70,4	54,8	46,5	25,6
Summa kassa och bank	70,4	54,9	46,5	25,6

Not 19 Eget kapital	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Ingående eget kapital	192,7	224,8	254,8	279,1
Årets resultat	32,1	41,6	24,4	27,9
Justering för nytt livslängdsantagande i RIPS		-4,1		-4,1
Utgående eget kapital	224,8	262,2	279,1	302,9

Varav				
Resultatutjämningsreserv	27,3	24,5	27,3	24,5
Övrigt eget kapital	197,5	237,8	251,8	278,4

Not 20 Avsättningar	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Ingående avsättning till pensioner inkl löneskatt	8,7	8,6	8,7	8,6
Nyintjänad pension varav:	0,2	0,4	0,2	0,4
Förmånsbestämd ålderspension	-	-	-	-
Särskild avtalspension	0,2	0,4	0,2	0,4
Efterlevandepension	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Årets utbetalningar	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Ränte- och basbeloppsuppräknig	0,2	0,1	0,2	0,1
Ändring av försäkringstekniska grunder	-0,0	0,3	-0,0	0,3
Övrig post	0,0	0,0	0,0	0,0
Byte av tryggande	-	-	-	-
Förändring av löneskatt	-0,0	0,1	-0,0	0,1
Utgående avsättning till pensioner och löneskatt	8,6	9,2	8,6	9,1766
Ingående avsättning för ansvarsförbindelse inkl löneskatt	182,1	179,3	182,1	179,3
Fullfonderingens resultatpåverkan varav:	-2,8	-3,5	-2,8	-3,5
Ränte- och basbeloppsuppräknig	4,3	2,5	4,3	2,5
Ändring av försäkringstekniska grunder	-0,8	3,3	-0,8	3,3
Nyintjänad pension	-0,2	0,0	-0,2	0,0
Årets utbetalningar	-8,0	-8,2	-8,0	-8,2
Övrig post	2,3	-0,5	2,3	-0,5
Byte av tryggande	-	-	-	-
Förändring av löneskatten	-0,6	-0,7	-0,6	-0,7
Utgående avsättning för ansvarsförbindelse inkl löneskatt	179,3	175,8	179,3	175,8
Utgående avsättning till pensioner inkl ansvarsförbindelse och löneskatt	187,9	185,0	187,9	185,0
Övriga avsättningar	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Avsättning Tumberg, sluttäckning	16,6	16,5	16,6	16,5
Bidrag till statlig infrastruktur E20	9,1	5,7	9,1	5,7
Andra avsättningar	1,1	0,1	1,1	-
Uppskjutna skatter	20,4	18,9	-	-
Summa övriga avsättningar	47,2	41,1	26,7	22,2
Summa avsättningar	235,1	226,1	214,6	207,2

Not 21 Långfristiga skulder				
Låneskuld	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Ingående låneskuld	392,5	427,0	-	25,0
Upplösning	-0,7	-	-	-
Nya lån	38,0	40,0	25,0	25,0
Årets amorteringar/omklassificerat till kortfr skuld	-2,9	-3,0	-	-
Delsumma	427,0	464,0	25,0	50,0

Anlustringsavgifter	4,4	12,8	-1,9	-1,3
Investeringsbidrag	4,5	5,1	4,5	5,1
Övriga långfristiga skulder	9,5	9,8	-	-
Summa långfristiga skulder	445,4	491,6	27,6	53,8

Kreditgivare	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Kommuninvest	427,0	464,0	25,0	50,0
Leasingföretag	-	-	-	-
Summa Lånegivare	427,0-	464,0	25,0	50,0

Räntebindningstider (inkl derivat)	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
0-12 mån	0,28	0,22	-	0,23
1 år - 2 år	1,42	1,38	2,41	1,41
2 år - 3 år	2,38	2,70	-	-
3 år - 4 år	3,70	3,38	-	-
4 år - 5 år	4,56	4,51	-	-
5 år - 6 år	5,12	5,62	-	-
6 år - 7 år	6,68	6,69	-	-
7 år - 8 år	7,69	-	-	-
Summa räntebindningstider	2,00	1,97	2,41	0,82

Kapitalbindningstid (inkl derivat)	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
0-12 mån	0,40	0,28	-	0,23
1 år - 2 år	1,42	1,42	2,41	1,41
2 år - 3 år	2,42	2,68	-	-
3 år - 4 år	3,69	3,37	-	-
4 år - 5 år	4,37	4,47	-	-
5 år - 6 år	5,11	5,62	-	-
6 år - 7 år	6,64	6,69	-	-
7 år - 8 år	7,69	6,69	-	-
Summa kapitalbindningstid	2,57	2,32	2,41	0,82

Not 22 Kortfristiga skulder	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	2,9	3,0	-	-
Kortfristiga skulder till Migrationsverket	22,0	14,8	22,0	14,8
Övriga kortfristiga skulder	14,8	33,2	1,2	3,2
Testamenten	0,2	0,2	0,2	0,2
Leverantörsskulder	65,9	72,0	46,7	48,0
Personalens källskatt och avgifter	7,5	7,0	7,5	7,0
Semester och övertidsskuld	29,4	30,3	24,5	25,0
Arbetsgivaravgift	19,6	19,4	18,1	17,7
Förutbetalda intäkter	21,5	13,8	18,1	10,6
Upplupen särskild löneskatt	2,2	2,8	2,2	2,8
Upplupna pensionskostnader	15,9	15,6	15,9	15,6
Upplupna kostnader	21,5	31,8	14,7	22,2
Summa kortfristiga skulder	223,4	244,0	171,2	167,1

Not 23 Ansvarsförbindelse	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Borgensförbindelser				
Kommunägda bolag				
Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler	-	-	156,3	171,3
Herrljungabostäder AB	-	-	140,0	137,0
Herrljunga Vatten AB	-	-	46,0	46,0
Nossan Förvaltningsaktiebolag	-	-	59,7	59,7
Delsumma	-	-	402,0	414,0
Föreningar	2,7	7,5	2,7	7,5
Övriga borgensåtaganden	-	-	-	-
Delsumma	2,7	7,5	2,7	7,5
Summa borgensåtaganden	2,7	7,5	404,7	421,5

Pensionsförpliktelser*				
Pensionsförpliktelser äldre än 1998	-	-	-	-
Pensionsförbindelser förtroendevald	-	-	-	-
Särskild löneskatt på pensionsförpliktelser	-	-	-	-
Summa pensionsförpliktelser	-	-	-	-

*Från 2019 har Herrljunga kommun infört fullfondering av sin pensionsförpliktelse varför det inte här framgår någon förpliktelse.

Not 24 Uppgifter om koncernbolag				
Namn	Orgnr	Ägd andel i procent	Eget kapi- tal 2021-12	
Nossan Förvaltningsaktiebolag moderbolag	556637-5746	100,0	23,3	
Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler	864000-0892	100,0	9,8	

Not 25 Operationell leasing (tkr)	Koncern 2020	Koncern 2021	Kommun 2020	Kommun 2021
Ej uppsägningsbara leasingavtal med avtalstid längre än 3 år				
Leasingavgifter förfaller nästa år	3 074,7	1 991,4	2 307,9	1 405,9
om 2-5 år	3 065,9	4 362,7	2 753,2	4 113,1
senare än 5 år	53,9	2 480,6	53,9	2 480,6
Summa	6 194,5	8 834,8	5 114,9	7 999,6
Leasing per tillgångsslag				
Lokaler	3 065,5	7 268,6	3 065,5	7 268,6
Skrivare/kopiator	-	-	-	-
Fordon	1 622,2	1 566,1	542,7	731,0
Licens	1 475,9		1 475,9	-
Övrigt	30,9	-	30,9	-
Summa	6 194,5	8 834,8	5 114,9	7 999,6

Herrljunga kommun har i februari 1999, KF § 10, ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 294 kommuner och regioner som per 2021-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtal ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Herrljunga kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2021-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 510 679 716 010 kronor och totala tillgångar till 518 679 716 010 kronor. Herrljunga kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 518 230 757 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 525 861 151 kronor.

Driftredovisning

Belopp i tkr	Utfall 2021			Budget 2021			Budgetavvikelse 2021		
	Intäkt	Kostnad	Netto	Intäkt	Kostnad	Budget	Intäkt	Kostnad	Netto
Kommunfullmäktige	-	1 587	1 587	-	1 706	1 706	-	119	119
Kommunstyrelse	-18 643	56 023	37 381	-17 342	54 876	37 534	1 301	-1 148	153
Bildningsnämnd	-46 146	294 423	248 277	-39 332	288 866	249 533	6 814	-5 557	1 256
Socialnämnd	-96 262	306 299	210 037	-72 459	288 634	216 175	23 803	-17 665	6 139
Teknisk nämnd	-99 984	138 700	38 716	-104 810	147 065	42 255	-4 826	8 365	3 539
Bygg och miljönämnd	-6 794	22 600	15 806	-6 508	21 512	15 004	286	-1 088	-802
Utvecklingsmedel	-	250	250	-	453	453	-	203	203
Kapitalkostnadspotten	-	-	-	-	-771	-771	-	-771	-771
Lönepotten	-	-	-	-	2 205	2 205	-	2 205	2 205
Nettokostnad	-267 829	819 882	552 053	-240 451	804 546	564 095	27 377	-15 336	12 042
Exploatering/markförsäljning	-2 640	-	-2 640	-	-	-	2 640	-	2 640
Semesterlöneskuld och upplupna löner	-	1 340	1 340	-	1 500	1 500	-	160	160
Personalomkostnader	-	1 798	1 798	-	5 220	5 220	-	3 422	3 422
Satsningar 2021	-	12 814	12 814	-	-	-	-	-12 814	-12 814
Övrigt	-322	5 116	4 794	-	-	-	322	-5 116	-4 794
Summa finansverksamheten	-2 962	21 069	18 107	-	6 720	6 720	2 962	-14 349	-11 387
Återföring kapitalkostnad	-	-36 591	-36 591	-	-37 154	-37 154	-	-563	-563
Återföring fin post bokförda på vsh	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultat före avskrivningar	-270 791	804 360	533 569	-240 451	774 112	533 661	30 339	-30 247	92
Avskrivningar	-	32 803	32 803	-	31 322	31 322	-	-1 481	-1 481
Verksamhetens nettokostnad	-270 791	837 163	566 373	-240 451	805 434	564 983	30 339	-31 729	-1 390

Tabell 47 Herrljunga kommuns nyckeltal.

Nämnder och styrelser redovisar en positiv nettokostnadavvikelse på 12 042 tkr. Detta tack vare positiva resultatavvikelser mot budget för alla nämnder. Den totala verksamhetens nettokostnader har en negativ avvikelse mot budget på 1 390 tkr. Detta då kommunens gemensamma kostnader har en negativ resultatavvikelse i förhållande till budgeten. Nedan ges en sammanfattad förklaring kring styrelserna och nämndernas resultat.

Nämnderna

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen går med ett överskott på 272 tkr, vilket delvis beror på lägre kostnader för inköp av verksamhet.

Bildningsnämnden visar ett överskott på 1 256 tkr vilket främst beror på positiva avvikelser inom förskola och fritidshem. Överskottet beror på mer intäkter än budgeterat över hela förvaltningen från skolmiljard och sjuklöneersättningar samt lägre personalkostnader än budgeterat inom fritids och förskola.

Även den tekniska nämnden visar ett stor överskott, 3 539 tkr. Verksamheter med kommunbidrag redovisar ett underskott om 983 tkr medan verksamheter med intern finansiering redovisar överskott om 4 522 tkr. Det är bland annat en effekt av pandemin då verksamheter varit stängda vilket inneburit färre antal städtimmar och då har ordinarie personal kunnat omfördelas mellan lokaler. Även

underhållsåtgärder på fastigheter har inte kunnat blivit gjorda, både på grund av resursbrist men även pandemin som periodvis hindrat tillträde till lokaler och svårighet att få leveranser av material. Inom måltidsverksamheten har pandemin orsakat färre beställda portioner vilket möjliggjort omfördelning av ordinarie personal vid frånvaro istället för att sätta in timvikarier.

Bygg och Miljönämnden visar ett underskott på 802 tkr. Räddningstjänsten har under året haft kostnader för ökad beredskap och miljöenheten har haft färre ansökningar om av enskilda avlopp vilket inneburit lägre intäkter.

Socialnämnden visar ett överskott på 6 139 tkr. Överskottet beror på resultatföring av 2016 års flytktinggrupp samt tillkommande statsbidrag för bland annat säkerställandet av en god vård och omsorg om äldre. Även inäkter om 2 195 tkr har utbetalats i form av ersättning för merkostnader under 2020 till följd av Covid-19. Verksamheten har även haft vakanta tjänster som inneburit minskade personalkostnader.

Gemensamma kostnader

Under gemensamma kostnader finns intäkter och kostnader som berör hela kommunen. På grund av satsningar 2021 så visar finansverksamheten ett underskott på 11 387 tkr. Det är satsningar inom bland annat IT och våldspreventivt arbete. Inom satsningar 2021 har det även gjorts ett arbete kring invetering av anläggningsreskontan vilket har inneburit utranteringskostnader om 5 050 kr av investeringar som inte finns kvar i verksamheten.

Herrljunga kommun har valt att föra in sin pensionsförpliktelse som en avsättning i balansräkningen. Ökning/minskning av pensionsskulden påverkar kommunens resultat. Resultatet har påverkats negativt då minskningen av skulden inte blev lika stor som budgeterat. Kommunens personalomkostnadspålägg som läggs på lönen ut till verksamheten och som genererar en intäkt mot verkliga personalomkostnader har ett överskott på framförallt arbetsgivaravgifter. Detta förklaras med att omkostnadspålägget är densamma för all personal när de verkliga kostnaderna skiljer sig för olika ålderskategorier.

Investeringsredovisning

Investeringsredovisning per projekt (tkr)	Ursprunglig budget 2021	Ombudgetering 2021	Totalt anslag 2021	Utfall 2021	Avvikelse 2021
2000 Markköp	2 000	-	2 000	240	1 760
2001 Inventarier kommunhus	100	-	100	-	100
2002 Kommunöverg förstudiemedel	1 000	-1 000	-	-	-
2020 Kommunövergr förstudiemedel	-	350	350	-	350
2021 Förstudie kommunhuset	-	300	300	171	129
2022 Förstudie Gäsenegården	-	350	350	-	350
2200 Nytt ärendesystem och e-arkiv	-	600	600	-	600
2300 Nätverk	1 200	78	1 278	151	1 127
2301 Digitalisering	1 000	-	1 000	-	1 000
2302 Reinv server och lagring IT	2 000	-	2 000	359	1 641
2303 Ombyggnation Wifi Bildning	300	300	600	177	423
5201 Genomf IT-strategi	1 500	-1 287	213	420	-207
5221 KL Brandstation	-	100	100	32	68
Kommunstyrelse	9 100	-209	8 891	1 550	7 341
3000 Inventarier BN	1 000	-	1 000	612	388
3003 Lekplatser	300	-	300	-	300
3004 Förstudie Altorpskolan	-	300	300	95	205
3005 Inventarier Horsby	750	1 455	2 205	867	1 338
3006 Inventarier Mörlanda.	250	-	250	275	-25
3007 Inventarier Od	400	-	400	423	-23
3004 Förstudie Altorpskolan	-	-22	-22	-22	-
Bildningsnämnd	2 700	1 733	4 433	2 250	2 183
4150 Inventarier	500	-	500	417	83
4151 Infrastruktur IT	200	-	200	182	18
4450 Hjälpmedel	200	-	200	193	7
4451 Inventarier Hagen	500	-	500	-	500
5428 Hemgården larm	-	100	100	94	6
5432 Hotellås	-	687	687	424	263
5434 Förstudie ombyggnad Hemgården	-	200	200	133	67
Socialnämnd	1 400	987	2 387	1 443	944
5310 Horsby förskola/skola	-	6 119	6 119	9 089	-2 970
5401 Ställplatser husbilar	-	100	100	-	100
5402 Mindre gatuansl / GC-vägar	1 000	-	1 000	291	709
5403 Asfaltering/Reinvestering gata	2 000	-	2 000	2 306	-306
5404 Upprustn allmänna lekplatser	200	-	200	265	-65
5405 Upprustn parkering kyrkan + GC	1 100	-	1 100	-	1 100
5406 Cykelgarage järnvägsstation	800	-	800	622	178
5411 Förstudie Hagen demenscentra	-	1 402	1 402	2 665	-1 263
5500 Maskiner fastighetsskötsel	500	-	500	204	296
5502 Ombyggnad Mörlanda skola/fsk	-	8 421	8 421	9 950	-1 529
5503 Tvättmaskiner och torktumlare	280	-	280	49	231
5506 VA-anslutningar	-	-	-	-486	486
5510 Säkerhetshöjande åtgärder	1 000	-	1 000	393	607

Investeringsredovisning per projekt (tkr)	Ursprunglig budget 2021	Ombudgetering 2021	Totalt anslag 2021	Utfall 2021	Avvikelse 2021
5516 EPC B	-	785	785	405	380
5530 Verksamhetsanpassning	1 000	-	1 000	3 593	-2 593
5547 Städmaskiner	-	-	-	414	-414
5550 Tillgänglighetsanpassning	500	-	500	-	500
5551 Reinvest fastighet	-	-	-	-110	110
5570 Reinvesteringar	9 000	1 400	10 400	170	10 230
5571 Fasadrenovering Gäsenegården	-	-	-	651	-651
5572 Innertak korridor Idrottshalle	-	-	-	143	-143
5573 Byte Gymnastikgolv;Mörlandahall	-	-	-	344	-344
5574 Lekutrustning Mörlandahall	-	-	-	545	-545
5576 Takarmatur Horsbyskolan	-	-	-	326	-326
5577 Takarmatur idrottshall/sportc	-	-	-	365	-365
5578 Utemiljö o lekutrustn 2021	-	-	-	1 047	-1 047
5579 Lekutrustning Hudene skola	-	-	-	39	-39
5580 Inre underhåll Od skola	-	-	-	450	-450
5581 Södra Horsby etapp 2	9 000	-1 302	7 698	5 384	2 314
5582 Omb + målning kök C1 Hemgård	-	-	-	392	-392
5584 Byte fönster&dörrparti Hemgård	-	-	-	125	-125
5587 Ny styruetr. Simhall	-	-	-	960	-960
5588 Hopptorn Simhallen	-	-	-	230	-230
5590 Brandskydd Hemgården	4 000	-	4 000	7	3 993
5592 Hagen värme o ventilationsstyr	2 000	-	2 000	450	1 550
5593 Hagen kök ventilation	2 900	-	2 900	660	2 240
5596 Hudene tillbyggnad av kök	-	-	-	136	-136
5621 Värmevagnar måltid	200	-	200	-	200
5622 Förpackningsmaskin Matdistrib	80	-	80	61	19
5708 Ombyggnad Od	-	4 545	4 545	6 782	-2 237
5801 Idrottsmaterial/redskap	125	-	125	-	125
5802 Materiel Simhall	100	-	100	110	-10
5803 Möbler Herrljunga sportcenter	100	-	100	63	37
5804 Resultattavlor sporthallar	75	-	75	56	19
5810 Översyn skoghälla elljusspår	75	-	75	-	75
5811 Utegym Herrljunga tätort	200	-	200	195	5
5900 Exploatering Ölltorp	-	-	-	1	-1
5901 Städ och tvättmaskiner lokalv	200	-	200	-	200
5902 Digitalt lokalvårdsprogram	300	-	300	-	300
7401 Hagen ombyggn + nybyggn	10 000	-	10 000	4 571	5 429
7502 Gäsenegården attraktiva lgh	5 000	-1 920	3 080	-	3 080
8500 Exploatering	1 000	-680	320	113	207
8501 Exploateringsområde Hagen	-	6 890	6 890	596	6 294
Teknisk nämnd	52 735	25 760	78 495	54 622	23 873
6000 Räddningsmateriel	250	150	400	263	132
6002 Lastväxlare inkl. tank.	2 700	700	3 400	-	3 400
6003 Digitalisering av bygglovspr.	250	-150	100	-	100
Bygg och Miljönämnd	3 200	700	3 900	263	3 632
Summa	69 135	28 971	98 106	60 128	37 973

Tabell 48 Herrljunga kommuns investeringsredovisning.

Herrljunga kommuns totala investeringsbudget uppgick 2021 till 98 106 tkr. Under året gjordes investeringar för 60 128 tkr, vilket gav en avvikelse mot budget på 37 973 tkr. Alla nämnder hade lägre utfall för sina investeringar än budgeterat. Tekniska nämnden som ansvarar för den största delen av beslutade investeringar hade en positiv avvikelse på 23 666 tkr. De pågående investeringsprojekten löper i stort på enligt sina tidplaner och de tilldelade investeringsmedlen följer i stort budget.

Horsby förskola/skola som bland annat innefattar nytt kök, matsal vaktmästeri, godsmottagning och städcentral slutfördes och verksamheten kunde flytta in.

En ombyggnad pågår av Mörlanda skola och projektet innebär om och tillbyggnad av skola och förskola i 3 etapper. Projektet förväntas vara klart under 2022.

Ombyggnation Od förskola/skola är i sin slutfas och beräknas överlämnas till verksamheten under våren 2022. Projektet redovisar totalt ca 2,2 mnkr negativ avvikelse från total budget på 8,8 mnkr vid utgången av 2021. Underskottet flyttas med till 2022 då projektet slutredovisas.

Under våren har ett omfattande arbete utförts för att projektera fram Hagens demensboende. Projektorganisationen upphandlades redan 2019 men arbetet startades först hösten 2020. Under maj månad påbörjades upphandlingen av tillbyggnaden ca 4000 m². Under hösten har arbetet med detaljprojektering påbörjats. Entreprenör är utsedd och byggnaden beräknas stå färdig 2023.

Fleråriga investeringsprojekt där total investering och utfall till och med 2021 redovisas nedan.

INVESTERINGAR > 3 mnkr	Total investeringsbudget	Totalt utfall tom 2021-12	Kvar av budget
Horsby förskola/skola	87 720	90 690	-2 970
Ombyggnad Mörlanda skola/fsk	20 000	11 529	8 471
Ombyggnad Od	8 800	11 037	-2 237
Projektering Hagen	2 000	3 328	-1 328
Hagen ombyggn + nybyggn	120 000	4 571	115 429
Hagen expl område	6 900	606	6 294
Södra Horsby etapp 2	16 500	6 686	9 814
Summa	261 920	128 447	133 473

Tabell 49 Herrljunga kommuns fleråriga investeringsprojekt över 3 mnkr

Övrigt

Begreppsförklaringar

Anläggningstillgång

Tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav.

Ansvarsförbindelse

Förpliktelser i form av borgensåtaganden, ställda panter och dylikt.

Avskrivning

Planmässig nedsättning av anläggningstillgångarnas värde som ska spegla värdeminskningen.

Avsättningar

Förpliktelse som är säkrea eller högst sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp och infriandepunkt.

Balanskrav

Lagstadgat krav om att kommunens intäkter ska överstiga kostnaderna.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen. Här framgår vilka tillgångar och skulder kommunen hade vid bokslutstillfället.

Driftredovisning

Redovisar kostnader och intäkter för den löpande verksamheten under året ställt mot budget.

Eget kapital

Kommunens samlade överskott och underskott

Exploateringsverksamhet

Åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder eller industrier.

Kapitalkostnader

Periodiserad investeringsutgift. Består dels av avskrivning och dels av ränta på bundet kapital. Är en intern post.

Kassaflödesanalys

Visar hur medel har tillförts och använts för löpande verksamhet, investeringar samt finansiering och därmed likviditetsförändringen.

Kassalikviditet

Är ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsberedskap. Vid 100 procent täcks de kortfristiga skulderna av likvida medel, kortfristiga fordringar och kortfristiga placeringar

Kommunbidrag

Tilldelade budgetanslag i form av skatteintäkter och statsbidrag.

Komponentavskrivning

Avskrivningsmetod som används när skillnaden i förbrukningen av en materiell anläggningstillgångs betydande delar är väsentlig. Respektive komponent skrivs av separat.

Likviditet

Kassa- och bankmedel som utgör kommunens betalningsredskap på kort sikt.

Långfristiga fordringar och skulder

Skulder och fordringar som har förfallodag senare än ett år efter balansdagen.

MSB – Myndighet för samhällsskydd och beredskap

MSB är en statlig myndighet och har ansvar för att stödja samhällets beredskap för olyckor, kriser och civilt försvar.

Omsättningstillgång

Tillgångar som på kort tid kan omsättas till likvida medel och som inte är avsedda för stadigvarande bruk.

RKR

RKR är ett oberoende ideellt organ som bildades 1997 av staten, Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet. Utgångspunkten för RKR:s arbete är lag (2018:597) om kommunal bokföring redovisning.

Självfinansieringsgrad

Visar hur stor andel av nettoinvesteringarna som finansierats med egna medel.

SKR

Sveriges Kommuner och Regioner

Självfinansieringsgraden

Självfinansieringsgraden visar hur stor andel av nettoinvesteringarna som finansierats med egna medel.

Skuldsättningsgrad

Visar hur stor andel av kommunens tillgångar som är finansierade av främmande kapital. Motsatsen till soliditet.

Övrigt/Begreppsförklaringar

Soliditet

Eget kapital i förhållande till totala tillgångar. Beskriver hur kommunens långsiktiga betalningsstyrka utvecklas. Ju högre soliditet desto starkare finansiellt handlingsutrymme.

WHO

World Health Organisation- Världshälsoorganisationen. Bildades 1948 och är ett av Förenta nationernas fackorgan..

Övriga begreppsförklaringar

I alla tabeller med siffror anges värden med tal. Finns det inget värde för perioden anges: ”-”. Värden i tusen kronor är förkortade som tkr och värden i miljoner kronor som mnkr.

Förkortningar:

- KF = Kommunfullmäktige
- KS = Kommunstyrelsen
- BN = Bildningsnämnden
- SN = Socialnämnden
- TN = Tekniska nämnden
- BMN = Bygg och miljönämnden

Övrigt/Revisionsberättelse

Revisionsberättelse

Bilaga 1

Herrljunga kommun

Övergripande mål

Övergripande mål och verksamhetsberättelse 2021

Kommunstyrelsen rapport gällande övergripande mål för 2021

HERRLJUNGA KOMMUN

Innehåll

Inledning.....	3
Tillväxt.....	4
Resultat	4
Målrapportering 2021	5
En hållbar och inkluderande kommun.....	5
1. Vi ska ta miljöansvar och effektivt hushålla med naturens resurser, nu och i framtiden.....	5
2. Herrljunga kommun ska ha en god ekonomisk hushållning.	6
3. Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet.....	7
En välkomnande och attraktiv kommun.....	9
4. Att aktivt marknadsföra och lyfta fram Herrljunga kommuns goda egenskaper och företagande.	9
5. Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, och leva och verka i.....	10
6. Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen.	11
En utvecklande kommun	12
7. Oavsett ålder ges möjlighet till livslångt lärande och god livskvalitet.	12
8. Herrljunga kommun främjar ett aktivt och starkt lokalt näringsliv.....	13
9. Herrljunga kommun ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande.	14

Inledning

2021 har precis som 2020 till varit påverkad av den pågående pandemin. Detta har inneburit en stor påfrestning för den kommunala organisationen på alla nivåer. Det har gjort att den planerade utvecklingen och implementering av målarbetet inte kunnat genomföras som hade önskats. Arbetet är fortfarande i en uppstartsfas där arbetssätt och metoder utvecklas löpande i dialog på olika nivåer. Fullmäktige har ett fåtal resultatindikatorer, och nämnderna utformar egna indikatorer för att följa upp sin verksamhet. Detta arbetssätt har varit utmanande och utvecklande men under 2021 har det varit begränsade möjligheter att tillsammans arbeta vidare med modellen som önskat. 2022 kommer en översyn av de ekonomiska styrprinciperna kring budget- och verksamhetsplansprocessen att ske då den i dagsläget inte ger tillräckligt utrymme för reflektion och analys på politisk nivå.

Nämndernas helårsrapporter har använts som underlag för den samlade bedömningen av kommunens måluppfyllelse, men även delårsrapporter och de verksamhetsdialoger som har genomförts tre gånger under 2021. En del mål och aktiviteter återfinns under olika huvudrubriker, utifrån respektive nämnd och förvaltnings ansvarsområden. Det finns exempel på att vissa mål har en mer strategisk och övergripande inriktning, där kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar kring den övergripande strategin men där det också finns ett utförar- och verksamhetsperspektiv på nämndnivå. Organisationens behöver arbeta vidare med att förfinna mål och tydliggöra vad som ligger till grund för de analyser som görs och de slutsatser som dras för att skapa en långsiktighet och hållbarhet i kommunens beslutsprocesser över tid. I delårsrapporten saknades det helt förvaltningsspecifika mål och mätetal då dessa i flertal fall var nya och varken historisk eller aktuell mätning för året fanns att tillgå. I verksamhetsberättelsen för helår har nu detta kompletterats, ett arbete som fortsätter under 2022. Tillsammans med den beskrivande texten ger det en bild av det målarbete och handlingsplaner som har genomförts i kommunen under 2021.

Att arbeta mot samma och gemensamma mål utifrån den egna förvaltningens perspektiv och ansvarsområde skapar samverkan med medborgaren i fokus. Förvaltningarna behöver fortsatt arbeta med att implementera målen fullt ut i organisationen och säkerställa att varje medarbetare har kunskap om kommunens mål. I de gemensamma uppföljningar och analyser som gjorts fanns det tydliga tecken på att kommunens övergripande mål nått ut i både förvaltningar och verksamheter. Gemensamma processer över förvaltningsgränserna har synliggjorts och skapat mervärde för våra medborgare. Som ett led i detta arbete har kommunledningsgruppen instiftat ett Visionspris. Detta i syfte att lyfta fram de positiva insatser som kommunens medarbetare genomfört i visionens anda. 2021 gick prisen till enhetschefen för arbetsmarknadsenheten, kommunens rektorer inom förskolan samt kommunarkitekten, alla för att på olika sätt aktivt arbeta för att utveckla kommunen mot kommunens vision.

Under hösten 2021 genomförde kommunens en medarbetarenkät där alla medarbetare deltar. Från det kan vi ta med oss många goda resultat, såsom att 97,8 % av medarbetarna anser att arbetet är meningsfullt och att 92,7 % anser att de har tillräckligt med kompetens med att utföra sina arbetsuppgifter.

Att skapa förutsättningar för god och hållbar tillväxt har varit mycket mer än en varumärkesplattform eller marknadsföring, det har handlat om att fortsätta att utveckla en organisation som arbetar strategiskt tillsammans för att skapa förutsättningar; att det finns detaljplanerad mark som tillåter bostadsbyggande och att den kommunala servicen utvecklas i samma takt. Att genom ett systematiskt prognosarbete kunna utveckla den service som behövs, där det behövs; skola såväl som äldreomsorg samtidigt som det måste finnas fritidsaktiviteter och föreningsliv som bidrar till ett attraktivt samhälle. Att genom ett starkt näringsliv kunna bibehålla en god arbetsmarknad som ger än fler människor möjligheten till egen försörjning, att skapa ett Herrljunga där det är enkelt att leva ett gott liv.

Som tidigare rapporterat genomförde kommunen 2020 ett plattformsbyte och under 2021 har det skett en ökning i införandet av digitala lösningar för både verksamhet och medborgare med syfte att effektivisera och förenkla. Utifrån den analys som gjordes delår 2021 så beslutade Herrljunga kommun att inför 2022 avsätta ytterligare

Ärende 3

medel för att samordna digitaliseringsstöd och projektledning för att möjliggöra ett ökat införande av digitala lösningar.

Tillväxt

Över tid (3 år)	Föregående år	Ökning/minskning invånare 2021	Antal invånare
+ 0,1%	+ 0,6%	+ 57	9 501

Resultat

Herrljunga kommun har ett positivt resultat på 27,9 mnkr.

Målrapportering 2021

En hållbar och inkluderande kommun

Vi tar ansvar för vår gemensamma framtid. Hållbarhetsbegreppet genomsyrar alla beslut och aktiviteter

Herrljunga kommun har fortsatt arbetat med det övergripande målet genom bland annat cirkulär ekonomi. Detta innebär fortsatt fokus på renovering och återvinning av möbler, men också renovering av lekutrustning, miljömedvetna val i bygg- och upphandlingsprocesser samt det kommunövergripande arbetet med Klimat 2030 och de klimatlöften som där antagits. En kommunal koldioxidbudget, som visar hur mycket Herrljunga framöver behöver minska sina utsläpp, är under framtagande. I budgetprocessen 2022–2024 tilldelades kommunstyrelseförvaltningen resurser för att tillsätta en 50% miljöstrategitjänst som kommer arbeta kommunövergripande med dessa frågor.

Den ekonomiska hushållningen av kommunen har under året varit nästintill samtliga nämnder har visat på ett överskott. En god grundförutsättning inför kommande år då kommunen står inför stora investeringar och

Genom att utnyttja möjligheterna till effektivisering och möjlighet till självservice till kommunens invånare med hjälp av e-tjänster, automatisering och robotisering genom digitala verktyg stödjer kommunen inkludering och jämställdhet. Detta bidrar till det övergripande hållbarhetsarbetet, både ekologiskt, socialt och ekonomiskt.

Alla kommunens upphandlingar innehåller någon del som avser miljö och i ett flertal upphandlingar har det ställts utökade krav, bland annat kring materialval i byggentreprenader.

En stor del av kommunens arbete med att utveckla arbetssätt och processer inkluderar hur vi ska kunna möta framtidens behov på ett hållbart sätt då dagens resurser inte kommer att räcka till för att möta behoven på samma sätt som idag. Där har kommunledningen tillsammans med kommunens politiker ett stort ansvar att planera långsiktigt för framtiden. Den gemensamma framtiden är mångt och mycket våra barn- och unga och tidiga insatser och samverkan prioriteras. Heltid som norm deltid som möjlighet fortsätter att vara ett arbetssätt och organisationen strävar mot och vill att arbetet inom kommunen skall vara ett arbete som man vill ha på heltid och där man stannar kvar.

Under 2021 blev Herrljunga kommun den första kommunen i landet att anta en solbruksplan.

Bedömning: God måluppfyllelse.

1. Vi ska ta miljöansvar och effektivt hushålla med naturens resurser, nu och i framtiden.

Herrljunga kommun har aktivt arbetat mot det övergripande målet på flera nivåer, som genom införande arbete med cirkulär ekonomi gällande renovering och återvinning av möbler, miljömedvetna val i bygg- och upphandlingsprocesser samt arbete med Klimat 2030 och de klimatlöften som där antagits. En kommunal koldioxidbudget, som visar hur mycket Herrljunga framöver behöver minska sina utsläpp, är under framtagande. Arbetet går enligt plan och våra mål inom matsvinn och återanvändning ser ut att uppnås. Under innevarande period har fokus varit på att arbeta fram strukturer för att renovera och återanvända material och utrustning. Ett gott exempel på detta är samverkan mellan Samhällsbyggnadsförvaltningen och AME Återbruk, som har

genomfört en renovering av en klätterborg till Horsby skola, vilket blev en kostnadsbesparing om 150 tkr. Under året har det blivit tydligt att det finns behov av en kommunövergripande miljö och klimatprogram.

Under 2021 har arbetet gällande förnybara energikällor fokuserat på vindkraft, elektrifiering, publik laddinfrastruktur och solenergi. Samtidigt pågår det intensivt arbete inom VGR och Boråsregionen (med projektet Fossilfri Boråsregion) kring förnybara energikällor vilket vi nogsamt följer och deltar i för att ta vara på de aktiviteter och åtgärder som sker på nationell, regional och delregional nivå.

Förskola, fritids och samtliga skolformer arbetar med frågor om hållbarhet och miljöansvar – det finns med i respektive läroplan och verksamheterna låter detta område genomsyra flera ämnen/ämnesområden under ett läsår. Miljöpiloter, temadagar och ämnesövergripande aktiviteter har genomförts och sätter fokus på miljöarbetet. Fokus på arbete kring "matsvinn" tillsammans med Kostenheten. Några F-6 enheter har deltagit i "Skräpplockardag" och Molla och Mörlanda förskolor är sedan några år tillbaka certifierade med Grön flagg. Biblioteket arbetar långsiktigt och erbjuder även lovaktiviteter för barn/unga inom miljö/återbruk-tema, vilket också knyter an till målet "Livslångt lärande".

Herrljunga kommun var också först i landet 2021 med en solbruksplan, där man har identifierat lämpliga platser för utbyggnad av solcellsparkar och resultatet har blivit en så kallad solbruksplan. Arbetet fortsätter nu i ett forskningsprojekt finansierat av EU genom Uppsala universitet där Herrljunga elektriska och kommun är representerade i olika arbetsgrupper.

	Utfall 2020	Mål 2021	Utfall 2021	Mål 2022
Upprätta en kommunstrategi med handlingsplan gällande förnybara energikällor. Färdig strategi och mätetal		Klar	Ej klar	Kommun- övergripande miljö strategiskt HP
Totalt svinn per/port (g) förskola/skola	77 g	72 g	63g	67 g
Totalt svinn per/port (g) äldreomsorg	94g	87 g	73 g	82 g
Antal kontroller jämfört med planerat, miljö (%)		100 %	80 %	100 %
Antal kontroller jämfört med planerat, räddning (%)	100 %	100 %	100%	100 %

2.Herrljunga kommun ska ha en god ekonomisk hushållning.

Ekonomiavdelningen arbetar nära övriga stödfunktioner för att på ett så effektivt som möjligt stödja kommunens chefer i uppföljning och planering. Genom de tvärspektoriella "personalekonomiska" uppföljningarna så supporteras cheferna i att skapa väl underbyggda beslutsunderlag och handlingsplaner, vilka sedan också följs upp av både chef, ekonomifunktion och HR.

Budgetprocessen har varit utmanande de två senaste åren då det har förekommit stor osäkerhet kring skatteunderlag och befolkningsprognoser, Corona-effekt och riktade och generella statsbidrag. För att allt tydligare koppla de politiska målen till förvaltningarnas verksamhetsplaner fortsätter arbetet med att utveckla den här processen. Under året har en översyn av ekonomifunktionen skett och en mindre omorganisation har genomförts. Under sommaren har ny ekonomichef rekryterats som varit på plats sedan Q3 2021.

I många fall ser vi ökande behov hos kommuninvånarna men där verksamheterna har samma eller minskad budgetram. Organisationen försöker tillsammans hitta och utveckla nya vägar att arbeta och bli mer effektiva. En sådan aktivitet som syftar till att stärka den kommunala ekonomin har varit den externa genomlysningen av kommunens kostnader för hemtjänst som genomförts för att identifiera orsaken till de höga kostnaderna per brukare och genom detta kunna skapa åtgärder. Även bildningsförvaltningen planerar inför 2022 att genomföra en genomlysning för att säkerställa att utbildningen sker på ett strukturellt kostnadseffektivt sätt.

Budgetföljsamheten har för 2021 varit god och men totalt sett så har verksamheterna lyckats leverera verksamhet inom tilldelad budget. Socialnämnden, bildningsnämnden och tekniska nämnden har alla visat på överskott. Bygg och miljö har visat på ett i mindre underskott, vilket bland annat kan härledas till ökade kostnader för Räddningstjänsten på grund av en kombination av rekryteringsproblem och hög sjukfrånvaro bland RIB-personal. Detta är en utmaning som räddningstjänsten i Herrljunga delar med 106 av 156 räddningstjänster i Sverige.

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2021	Mål 2022
% avvikelse mot driftsbudget	+1%	+2 %	0	0

3. Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet.

Vi tänker långsiktigt. Vid nyproduktion och renoveringar läggs fokus på ekonomiskt hållbara och tillgängliga miljöer där bra miljöval är en självklarhet. God kontinuitet främjar utveckling, skapar trygghet och bidrar till långsiktiga och hållbara perspektiv. Socialförvaltningen har arbetat särskilt fokuserat att implementera heltid som norm och deltid som möjlighet. Målet är att öka trygghet för brukare genom en högre personalkontinuitet men också att öka jämställdhet mellan könen och yrkesgrupper samt att bidra till att göra vården mer attraktivt. Genom detta ges möjlighet för kommunen att kunna påbörja arbetet med att möta de demografiska utmaningarna med en åldrande befolkning och dess kommande behov av vård. Detta arbete är ingalunda avslutat utan kommer att fortgå framgent. Trots att andelen heltidsanställda i kommunen har ökat från 70 till 81% så har andelen som faktiskt arbetar heltid ökat med 4% vilket kommer att följas upp.

Utvecklingen av självservice för kommunens invånare med hjälp av e-tjänster, automatisering, chatbotar och robotisering kan också vara ett verktyg som kan stödja inkludering och jämställdhet. För att underlätta för våra medborgare så har bland annat har miljöavdelningen implementerat 6 nya e-tjänster under året. Utifrån digital tillgänglighet pågår arbete för att ge samma möjlighet till uppkoppling i kommunen oavsett var du bor, arbetar eller går i skolan. För de medborgare som har behov av LSS eller daglig verksamhet kommer socialförvaltningen att i högre grad fokusera att finna externa platser för att öka inkluderingen och samverkan och samarbete med det lokala näringslivet av stor vikt i det här arbetet. Under 2022 kommer Kommun-Kim; en modern digital medarbetare som svarar på medborgarnas vanligaste frågor dygnet runt att lanseras.

Antalet nystartade företag / 1 000 invånare fortsätter att öka i Herrljunga. Under första delen av 2021 har fokus lagts på lokala ”Starta Eget-kurser”, tematräffar och enskild rådgivning. För att stärka näringslivsutvecklingen samarbetar kommunen med FOKUS Herrljunga, ett bolag som är helägt av Föreningen Företagarna. SCB medborgarundersökning genomförs under hösten 2021, vilket kommer att ge underlag att arbeta vidare med, både som en del i varumärkesplattformen, och utifrån perspektiv som upplevd trygghet och trivsel.

Medborgarna anser att den lokala demokratin i stor utsträckning ligger i linje med riket som helhet, däremot så anser 10 %-enheter fler av kommunens medborgare att det går att påverka de politiska besluten i kommunen och denna insikt bör kunna tolkas som att kommunen politiker är lyhörda för medborgarnas intressen.

	Utfall 2020	Mål 2021	Utfall 2021	Mål 2022
Sjukfrånvaro	7,6%	-/= 2020 års utfall	7,5%	-/= 2021 års utfall

Ärende 3

Vad tycker du om möjligheterna som kommunens invånare har att påverka inom de kommunala verksamheterna? (till exempel genom brukarråd, föräldraråd) ¹	Nytt mätetal, historiska uppgifter finns ej		40% (39%)	
Vad tycker du om möjligheterna som kommunens invånare har att påverka innehållet i politiska beslut? ²			36% (26%)	
Vad tycker du om möjligheterna som kommunens invånare har att delta aktivt i arbetet med utveckling av kommunen? (till exempel medborgardialoger, samråd) ³			35% (32%)	
Hur tycker du att kommunen informerar vid större förändringar i kommunen? (till exempel stadsplanering, byggnationer) ⁴			47% (51%)	
Antalet nystartade företag/1 000 invånare ⁵ (riket)	10,0 (11,7)	9,0	Ännu ej publicerat	9,5
Arbetslöshet i procent (riket) ⁶	5,6% (8,5%)	-/= 2020 års utfall	Ännu ej publicerat	
Antal företag ⁷	1364	+2020 års utfall	1449	
Ranking näringsliv (Svenskt näringsliv) 1. Totalranking 2. Kommunpolitikernas attityder till företagande. 3. Tjänstemännens syn på och samarbete med näringslivet.	10/29/23		11/22/22	+20 plats
Framtagande av upphandlingspolicy gällande sociala och miljömässiga krav.		Klar	Klar	

¹ SCB Medborgaundersökning, kommunrapport

² SCB Medborgaundersökning, kommunrapport

³ SCB Medborgaundersökning, kommunrapport

⁴ SCB Medborgaundersökning, kommunrapport

⁵ <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Regional-statistik/Din-kommun-i-siffror/Herrljunga?compare=1>

⁶ <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Regional-statistik/Din-kommun-i-siffror/Herrljunga?compare=1>

⁷ Källa Fokus Herrljunga

En välkomnande och attraktiv kommun

Vi arbetar för en trygg och stimulerande miljö med medborgare, företagande och besökare i fokus. En småstadsideyll nära storstad och fritid, du är i centrum!

Genom samverkan, både intern och extern, skapar vi tillsammans ett tryggare Herrljunga. En trygg och stimulerande boende och verksamhetsmiljö där kommunens alla intressenter trivs och kan verka inom fortsätter att vara en prioriterad utmaning.

Man talar om en ny grön våg, att urbaniseringen har stannat av och att allt fler vill flytta ut på landet. Det som kan upplevas saknas i kommunen i form av restauranger, caféer och nattliv måste tydligt vägas upp av andra kvalitéer som kompenserar för att kunna attrahera de som söker just sådana värden. För Herrljunga gäller det att kunna vara ett attraktivt alternativ med tillgång till natur och bra infrastruktur är en viktig del, men också att det finns ett aktivt och välkomnande förenings, fritids och kulturliv som skapar ett mervärde.

Det sker mycket inom detta område i kommunens geografiska område men det saknas en sammanhållande och central plattform för detta arbete. Varumärkesarbetet har genomförts enligt beslutad tidsplan för första halvan av året där arbetet med att ta fram en varumärkesstrategi för kommunen och kommunkoncernen har skett parallellt med en rad aktiviteter.

Kommunen deltar i SCB:s medborgarundersökning vilket ger underlag för det fortsatta varumärkesarbetet. Resultat av undersökningen publicerades i december 2021 vilket. Medborgarna upplever Herrljunga som tryggt, tryggare än riksnittet, och det finns även en tilltro till att kunna påverka politiska beslut. Däremot saknar medborgarna ett kulturutbud och önskar att kommunen ska arbeta mer främjande för kommunens kulturutbud.

Samverkan över funktions och verksamhetsgränser har tydligt gynnats av det nya målarbetet med gemensamma fokusområden och kommunövergripande mål, och särskilt är detta märkbart inom förvaltningens folkhälsoarbete, bland annat genom utvecklingen av SkolSoc och medverkan i EST (effektiv trygghet för samordning), STK (säker och trygg kollektivtrafik) samt SSPF (skola, socialtjänst, fritid, polis). Det finns fortsatt ett behov av att utveckla själva målarbetet för målet.

Bedömning: God måluppfyllelse.

- Behov att kommunövergripande utveckla nämndmål och målindikationer till mål 6: Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen.

4. Att aktivt marknadsföra och lyfta fram Herrljunga kommuns goda egenskaper och företagande.

Varumärkesarbetet har genomförts enligt beslutad tidsplan och antogs av kommunstyrelsen under hösten 2021. Arbetet med att ta fram en varumärkesstrategi för kommunen och kommunkoncernen har skett parallellt med en rad aktiviteter som tex webbplatsen ”Bo och leva i Herrljunga” vilket är en digital marknadsföring av kommunen och tomter och sommarlovsaktiviteter för unga har kopplats till projektet.

Kommunen deltog under året i SCB:s medborgarundersökning vilket ger underlag för både fortsatt varumärkesarbete samt andra kommungemensamma strategier. Resultat av undersökningen i sin helhet finns publicerad på Kolada, där det också ges möjlighet till jämförelser över tid, men också med andra kommuner.

Ärende 3

Bildningsförvaltningen har ett samarbete med Högskolan i Borås om VFU (Verksamhetsförlagd utbildning) och både Kunskapskällan och Altorp arbetar tillsammans med kommunens företag för bra APL och praktikplatser.

I kommunens medarbetarenkät anser 97,8 att deras arbete känns meningsfullt och för att fortsätta utvecklingen av ett gott medarbetarskap och att vara en god arbetsgivare planerar kommunen att införa frågan om medarbetarna *‘Nöjda med den sysselsättningsgrad de har som anställd’*.

	Utfall 2020	Mål 2021	Utfall 2021	Mål 2022
Färdigt varumärkesarbete		Klart	Klart	
Kan du rekommendera andra som inte bor här i kommunen att flytta hit? ⁸	Nytt mätetal, historiska uppgifter finns ej		59% (62%)	
Vad tycker du om din kommun som en plats att bo och leva på? ⁹			93% (92%)	
Handläggningstid, bygg (dagar)		50	34	50
Handläggningstid, miljö (dagar)		20	21	20
Andel heltidsanställda inom Socialförvaltningen	84%	90%	90,1%	92%

5. Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, och leva och verka i.

Under 2021 har ett kommunövergripande arbete med syfte att förebygga våld och förtryck påbörjats. Målet är att skapa ett "Hela Herrljunga tillsammans mot våld" där tjänstepersoner, politik, kommunens verksamheter, näringsliv och civilsamhälle arbetar tillsammans för att främja känsla av trygghet i kommunen.

Både internt och externt finns det flera väl fungerande nätverk som har fokus på barn/ungas utveckling. Genom Närvårdsamverkan, SkolSoc och SSPF sätts denna målgrupp i fokus för insatser som ska främja hälsa, trygghet, minska frånvaro och bidra till en sund uppväxtmiljö som ger möjlighet till närvaro och utbildning.

Det brottsförebyggande samverkansarbetet med kommunpolis fortsätter genom MBU (människan bakom uniformen) och arbete med att synliggöra och åtgärda otrygga platser i kommunen. Arbetet fortsätter med STK (Säker och trygg kollektivtrafik) som leds av Västtrafik, där Herrljunga kommun är representerade tillsammans med Lerum kommun, Alingsås kommun, Vårgårda kommun, Polisdistrikt Alingsås samt Trafikverket. Under 2021 tog kommunen beslut om projektet "En kommun fri från våld" som startar 2022 och löper över tre år, där både kommun, föreningsliv och näringsliv kommer att engageras.

Det pågår en översyn för att stärka tryggheten och kameraövervakningspunkter ses över efter hand och kompletteras vid behov. Samtidigt så skattar medborgarna den upplevda tryggheten (79 %) högre än riksnittet, så utgångsläget är gynnsamt.

Inom utbildningen så skattar både vårdnadshavare och eleverna kommunens verksamheter högt gällande trygghet och elevernas upplevelse av trygghet ligger över riksnittet.

.	Utfall 2020	Mål 2021	Utfall 2021	Mål 2022
Alla barn och elever ska känna sig trygga och uppleva studiero Enkät åk 5	84 %	100 %	86 %	100 %

⁸ SCB Medborgaundersökning, kommunrapport

⁹ SCB Medborgaundersökning, kommunrapport

Ärende 3

Alla barn och elever ska känna sig trygga och uppleva studiero Enkät åk 9	75 %	100 %	95%	100 %
Alla barn och elever ska känna sig trygga och uppleva studiero Enkät förskola	97 %	100 %	98 %	100 %
Alla barn och elever ska känna sig trygga och uppleva studiero Enkät fritidshem	98 %	100 %	97%	100 %
Anmällda brott om skadegörelse per 1 000 inv (riket) ¹⁰	9 (19,9)	7,7	Ej publ	7,6
Vi ska ha likvärdiga verksamheter med hög kvalitet Betyg åk 6 (andel godkända i svenska)	94,5	öka	88,0	Öka
Socialnämnden: Ökad nöjdhet avseende brukarbedömning LSS (vartannat år), trivsel daglig verksamhet (%)	*	88%	57%	88%
Antal personal en hemtjänsttagare möter under 14 dagar (medelvärde)	19	13	18	14
Hur trygg känner du dig utomhus i området där du bor när det är mörkt ute?	Nytt mätetal, historiska uppgifter finns ej		79 (73)	

6. Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen.

En god samverkan mellan förvaltningar och verksamheter är en förutsättning för att kunna erbjuda medborgarna en god kommunal service.

Ett exempel på detta på kommunövergripande nivå är arbetet med SkolSoc, en samverkansform som har utvecklats inom ramen för Vårdsamverkan och är en samverkan mellan folkhälsa, bildning och socialförvaltning vilket ökar möjligheten till reella insatser för kommunens yngre invånare. Under 2021 har även gemensamma insatser gällande både barnkonventionen och kommunens våldspreventiva insatser planerats in för förvaltningarna. Insatser som i förlängningen bidrar till att öka verksamheternas kunskaper och möjlighet till service gentemot medborgarna.

Under 2021 beslutades det om att införa ett fritidsbibliotek, en verksamhet som innebär att medborgarna ska kunna låna utrustning för idrotts och fritidsaktiveter. Initiativet har medfört en ökad samverkan mellan olika kommunala verksamheter, men även samverkan med civilsamhället och föreningslivet.

Målet har få indikatorer kopplade till sig. Här finns ett utvecklingsbehov.

.	Utfall 2020	Mål 2021	Utfall 2021	Mål 2022
Antal genomförda SkolSoc träffar	0	10	9	10

¹⁰ Kolada Anmällda brott om skadegörelse per 1000 inv

En utvecklande kommun

Vi skapar infrastrukturer i framkant, och tillsammans uppnår vi tillväxt genom nytänkande

Fokus för målområdet är att skapa förutsättningar för befolknings- och bostadsutveckling i hela kommunen, både som en möjlighet och förutsättning för tillväxt utifrån de behov som finns hos medborgare, brukare och de som verkar i kommunen.

Under 2021 påbörjades arbetet med att uppdatera kommunens "riktlinjer för bostadsförsörjning" för att identifiera behov och förutsättningar för framtida bostadsbyggnation utifrån förväntad utveckling i kommunen de kommande åren. En utmaning är att driva på den nödvändiga utvecklingen och bedömningen är att det finns ett behov av ytterligare resurser inom området. En utmaning är att underlaget för demografisk prognos upplevs som osäkert då byte av leverantör har skett samt att det under 2020 och 2021 har tillförts fler bostäder än under den senaste 10–15 års perioden.

93% av medborgarna anser Herrljunga vara en bra kommun att på i enligt den senaste medborgarundersökningen. En indikation på ett bra nuläge inför vårt framtida utvecklingsarbete.

Digitalisering och införandet av välfärdsteknik är en allt viktigare del för kommunens alla verksamheter för att klara det framtida välfärdsuppdraget. Behovet av god support och ledarskap i digitaliseringsfrågor ökar och en kommunövergripande modell för nyttokalkylering behöver tas fram för beslut och uppföljning. Under 2020 uppdaterades IT-plattformen vilket skapat förutsättningar för implementering av nya och effektivare system, vilka kan lösa utmaningar i ett längre perspektiv. Digitaliseringsarbetet har fortskridit under 2021 och under 2022 förväntas både digital signering och anslutning till Kivra vara på plats.

Markinköps har genomförts i Hudene, mark som är tilltänkt som framtida verksamhetsmark. Mark har även sålts till företagare i Annelund och Ölltorp

Bedömning: Medelgod måluppfyllelse.

Behöver fortsatt fokus på detta under 2022, övergripande strategier behövs för att skapa en grund för förvaltningarnas arbete mot de gemensamma målen.

- Strategi för företagsmark, arbete påbörjat i Plankommittén
- Översiktsplan och riktlinjer för bostadsförsörjning där det kan krävas extra resurser för att klara detta inom tidsram.
- Näringslivsstrategi – uppdrag har getts till Fokus Herrljunga under 2021.
- Kultur och fritid - resurser har tillsatts, arbetet påbörjas under 2022.
- Digitaliseringsstrategi – arbetet pågår och strategin kommer antas under 2022.

7. Oavsett ålder ges möjlighet till livslångt lärande och god livskvalitet.

Biblioteket och Komvux är verksamheter som erbjuder ett lärande genom hela livet och i kommunens alla delar. Biblioteket har startat en samverkan med övriga kommuner i Borås regionen för att stärka bibliotekets verksamhet, med gemensamt bibliotekssystem och större samverkan kring kompetensförsörjning, utbud och biblioteksteman, allt för att stärka utbudet till invånarna. Samverkansavtalet kommer att behandlas politiskt

2022. Kulturskolan erbjuder undervisning i tätorten samt åker till byskolor och möter eleverna där. Kulturskolan erbjuder även undervisning till äldre elever i mån av plats. Detta för att gagna det livslånga lärandet

Under hösten 2021 skapades utbildningsinsatser för kommunens Vård och omsorgspersonal till bland annat undersköterska genom YH utbildningar via äldreomsorgslyftet. Vård och omsorgscollegecertifiering har påbörjats under 2021 för att kvalitetssäkra utbildningar och bidra till att göra yrket mer attraktivt, arbetet beräknas vara klart till hösten 2022.

Genom samverkan med kommunens företag skapas förutsättningar för gymnasiets olika program och programråd samt kontakter med åk 7–9 för elevers prao. Till följd av restriktionerna har prao under 2021 legat nere. Kommunen har under 2021 införskaffat ett nytt digitalt system för att öka matchningen mellan elever och företag. Den personliga utvecklingen för deltagare på arbetsmarknadsenheten under den tid de är på AME följs upp och utvärderas årligen, och detta tillsammans med ambitionen att finna fler externa praktikplatser skapar förutsättningar för självständighet och inkludering.

Eleverna i årskurs 9 gick vårterminen 2021 ut med historiskt höga betyg, med ett genomsnittligt meritvärde om 232, vilket är över riksnittet. Även behörigheten till gymnasieskolans nationella program har ökat, ett viktigt mått på elevernas möjlighet till att vidareutbilda sig. Även vid kommunens gymnasieskola Kunskapskällan är resultaten positiva, och elevernas meritvärde har ökat över de senaste åren, liksom elevernas genomströmning (att de klarar utbildningen på 3 år).

I den genomförda medborgarundersökning (2021) så framkom det kulturutbudet som ett utvecklingsområde där medborgarna efterfrågar mer lokalt kulturutbud och att kommunen i större utsträckning ska främja det lokala kulturutbudet. Kommunen har beslutat om en särskilt riktad satsning för kultur och fritid för den kommande 3 årsperioden. Ett arbete som leds av kommunstyrelsen, med start 2022.

Titel	Utfall 2020	Mål 2021	Utfall 2021	Mål 2022
Antal deltagare i kulturskolan	255	255	289	255
Antal aktiviteter per deltagare	1,4	1,4	1,6	1,4
Antal boklån (0-19 år)		20 000	20 849	20 000
Alla elever ska få behörighet till gymnasiets nationella program Betyg åk 9 (samtantagen meritpoäng)	204,8	220	232,0	220
Alla elever ska få behörighet till gymnasiets nationella program Åk 9 elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen	65,6	Öka (100)	77,4	Öka (100)
Tycker du att invånarna i din kommun har möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter? ¹¹	Nytt mätetal, historiska uppgifter finns ej		21% (19%)	

8. Herrljunga kommun främjar ett aktivt och starkt lokalt näringsliv.

Tillgång till industrimark är en förutsättning för möjlighet till nyetablering samt expansion bland Herrljungas redan etablerade företagare. Samtidigt som det är viktigt att identifiera vilka marknadssegment som är aktuellt för etablering i Herrljunga och koppla detta till arbetet med att utveckla kommunens varumärkesplattform. Plankommittén har påbörjat arbetet med en strategi för verksamhetsmark för att identifiera marknadssegment och geografiska områden i kommunen som är lämpliga för framtida etablering.

¹¹ SCB Medborgaundersökning, kommunrapport

Ärende 3

Under 2021 har kommunen förvärvat 148 000 m² råmark i Hudene. Marken är tänkt att användas som framtida verksamhetsmark. Kommunen har även sålt mark under 2021, dels 30 000 m² till ett företag i Annelund, samt 10 000 m² till ett företag i Öltorp. Detaljplanearbetet pågår kring marken i Öltorp. Som ett led i att öka servicen kring detaljplaner erbjuder kommunen företag att använda sig av byggherredriven planprocess, där företagen driver och ansvarar för detaljplanearbetet, men där kommunen fortfarande ansvara för myndighetsutövningen.

Som framgått ovan har kommunens en stark näringslivsrakning 2021, en tydlig indikation på att det sammantagna arbetet för att stärka företagandet i kommunen fungerar, även om fortsatta utvecklingsinsatser behövs. Glädjande i sammanhanget är att skattningen av samverkan mellan kommunens näringsliv och kommunens ledande tjänstepersoner och politiker stärks. En skattning som tyder på gott samarbetsklimat mellan alla parter.

Titel	Utfall 2020	Mål 2021	Utfall 2021	Mål 2022
Alla elever ska nå gymnasieexamen för vidare studier eller för anställningsbarhet. Andel med gymnasieexamen: 3 år	67,6	Öka	65,4	Öka
Alla elever ska nå gymnasieexamen för vidare studier eller för anställningsbarhet. Andel med gymnasieexamen: 4 år	61,0	öka	73,2	Öka
Alla elever ska nå gymnasieexamen för vidare studier eller för anställningsbarhet. Gymnasieelever med examen inom 3 år, högskoleförberedande program kommunala skolor, andel (%)	75.9	öka	84.2	Öka
Alla elever ska nå gymnasieexamen för vidare studier eller för anställningsbarhet. Gymnasieelever med examen inom 3 år, yrkesprogram kommunala skolor, andel (%)	76.5	Öka	78.3	Öka
Tillgänglig industrimark ¹²	80 000	100 000	65 000* Mark har sålts under året	100 000

9. Herrljunga kommun ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande.

Under planåren är fokus på befolknings- och bostadsutveckling. Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan som är vägledande för användning av mark och bebyggelse. Under 2021 startades arbetet med en ny översiktsplan med en uppdatering av ”riktlinjer för bostadsförsörjning”. Dessa utgör ett viktigt underlagsmaterial i översiktsplanen och visar på behov och förutsättningar för framtida bostadsbyggnation samt förväntad utveckling i kommunens olika delar de kommande åren.

Under 2021 har ett stort antal bostäder färdigställts och fler planeras, både av externa bolag såväl som kommunens egna bostadsbolag och detta har en positiv påverkan på demografiprognosen för de närmaste åren. Intresset för tomtmark både i centrala Herrljunga och i övriga kommunen är varit fortsatt högt under året och det behov ökat behov av planlagd mark samt framtida exploaterings och bostadsområden. Antalet bygglovsansökningar har ökat men handläggningstider för ärenden ligger inom uppsatt målnivå.

För att den offentliga sektorn ska klara att leverera förväntad samhällsservice och göra våra tjänster mer effektiva och tillgängliga för medborgare, näringsliv och medarbetare krävs en utveckling mot ökad

¹² Intern data, samhällsbyggnadsförvaltningen

Ärende 3

digitalisering. En kommunövergripande digitaliseringsstrategi har tagits fram under hösten vilken kommer att antas våren 2022. Inom digitaliseringen har kommunen även tagit stora steg med att införa både digital signering, samt att införa Kivra för medarbetare och medborgare. Båda insatserna förväntas vara genomförda 2022.

	Utfall 2020	Mål 2021	Utfall 2021	Mål 2022
Antal trygghetskameror inom hemtjänsten	7	14	7	14
Antal nyckelfria lås inom hemtjänsten	38% av brukarna	50% av brukarna	50% av brukarna	50% av brukarna
Antal lägenheter inom särskilt boende som har hotellås	0	100%	38%	100%
Framtagande av en kommunövergripande digitaliseringsstrategi		Klar	Ej klar	Klar
Vad tycker du om din kommun som en plats att bo och leva på? ¹³	Nytt mätetal, historiska uppgifter finns ej		93% (92%)	
Hur tycker du att din kommun sköter sina olika verksamheter? (omformulerad) ¹⁴			79% (81%)	
Förändring i antal invånare över senaste femårsperioden ¹⁵	1,0%	1,0%	0,2%	1,3%

¹³ SCB Medborgaundersökning, kommunrapport

¹⁴ SCB Medborgaundersökning, kommunrapport

¹⁵ Kolada

Månadsuppföljning per februari 2022 för Herrljunga kommun

Sammanfattning

Ekonomiavdelningen har sammanställt en rapport över budget och prognos för helåret 2022.

Prognosen för året pekar mot ett resultat på 17 789 tkr vilket är 3 595 tkr högre än budgeterat. Jämfört med skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår prognostiserat resultat till 2,9 % vilket är bättre än det budgeterade finansiella målet om 2,3 %. Skatteintäkter och generella statsbidrag beräknas bli 8 395 tkr högre än budgeterat, nämnderna prognostiserar ett underskott på 4 950 tkr och gemensamma kostnader beräknas bli 150 tkr lägre än budgeterat.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-03-04
Rapport Månadsuppföljning per 2022-02-28

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner månadsrapporten per 2022-02-28.

Kaisa Lundqvist
Ekonomichef

Expedieras till:
För kännedom
till:

Bakgrund

Enligt gällande policy Verksamhets- och ekonomistyrningsprinciper ska en månadsrapport redovisas till kommunstyrelsen per februari, juli och oktober. Uppföljningen innehåller budget och prognos för kommunens resultaträkning, styrelse/nämndernas kommunbidrag och investeringar.

Ekonomisk bedömning

Rapporten beskriver och kommenterar det ekonomiska läget för Herrljunga kommun.

Samverkan

CSG 17 mars

Motivering av förslag till beslut

Ekonomistyrningsprinciperna anger att nämnden ansvarar för att tilldelade resurser inte överskrids. Det ligger i förvaltningschefens ansvar att rapportera avvikelser till nämnd samt att upprätta förslag till åtgärder. Så snart avvikelse befaras eller har konstaterats är nämnd skyldig att vidta åtgärder så att budgetramen kan hållas. Åtgärder kan innebära kostnads-/intäktsjustering men även omdisponeringar inom verksamheter. Om sådana åtgärder inte bedöms tillräckliga är nämnd skyldig att till kommunstyrelsen rapportera befarad avvikelse. Vid befarat underskott är kommunstyrelsen skyldig att rapportera avvikelser till kommunfullmäktige samt uppmana nämnd att lämna förslag till åtgärder så att budgeten kan infrias.

DIARIENUMMER: KS 2022-7
FASTSTÄLLD/INSTANS: Kommunstyrelsen
VERSION:
SENAST REVIDERAD:
GILTIG TILL:
DOKUMENTANSVAR: Ekonomichef

Månadsrapport

per den 2022-02-28

Med prognos per 2022-12-31

Herrljunga kommun

HERRLJUNGA KOMMUN

Växtkraft 10 000

Månadsuppföljning februari

Prognosen för året pekar mot ett resultat på 17 789 tkr vilket är 3 595 tkr högre än budgeterat. Jämfört med skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår prognostiserat resultat till 2,9 % vilket är bättre än det budgeterade finansiella målet om 2,3 %. Skatteintäkter och generella statsbidrag beräknas bli 8 395 tkr högre än budgeterat, nämnderna prognostiserar ett underskott på 4 950 tkr och gemensamma kostnader beräknas bli 150 tkr lägre än budgeterat.

1. Resultaträkning

	Budget 2022	Prognos helår	Avvikelse helår
Verksamhetens intäkter	141 925	148 125	6 200
Verksamhetens kostnader	-703 159	-714 159	-11 000
Avskrivningar/Nedskrivningar	-30 617	-30 617	-
Verksamhetens nettokostnader	-591 851	-596 651	-4 800
Skatteintäkter	459 936	464 752	4 816
Gen statsbidrag och utjämn	145 709	149 288	3 579
Verksamhetens resultat	13 794	17 389	3 595
Finansiella intäkter	900	900	-
Finansiella kostnader	-500	-500	-
Resultat efter finansiella poster	14 194	17 789	3 595
RESULTAT	14 194	17 789	3 595

Not 1.

Specifikation av verksamhetens nettokostnader	Budget 2022	Prognos helår	Avvikelse helår
Nämndernas nettokostnader	-589 449	-594 399	-4 950
Gemensamma kostnader och intäkter	-7 000	-6 850	150
Återföring kapitalkostnader	35 215	35 215	-
Avskrivningar	-30 617	-30 617	-
Totalt	-591 851	-596 651	-4 800

Verksamhetens nettokostnader

Verksamhetens nettokostnader består av nämnder och styrelsens nettokostnad samt gemensamma nettokostnader under gemensamma intäkter och kostnader. Under gemensamma intäkter och kostnader finns budgeterat kostnader för semesterlöneskulden, upplupna löner och personalomkostnader.

De gemensamma kostnaderna prognostiseras ha en positiv avvikelse mot budget med 150 tkr. I prognosen ligger ett överskott av försäljning av mark och exploateringsfastigheter om 2 000 tkr. På grund av Covid-19 kommer kommunen att få ersättning för sjuklönekostnader för perioden januari-mars. Alla intäkterna ligger centralt i februari prognosen men intäkten kommer att fördelas ut till de verksamheter som haft kostnader för sjuklön när ersättningen betalas ut. Kommunens personalomkostnader väntas ha en negativ avvikelse mot budget på 3 021 tkr. Detta framförallt på grund av extra premiekostnader för förmånasbestämd ålderpension på 3 985 tkr. Prognosen för fullfonderingen beräknas bli något bättre än budgeterat. Kostnader för semesterlöneskulden och upplupna löner väntas bli som budgeterat.

Gemensamma kostnader	Budget 2022	Prognos helår	Avvikelse helår
Exploatering/markförsäljning	-	2 000	2 000
Sjuklönersättning Covid-19	-	1 200	1 200
Semesterlöneskuld och upplupna löner	-1 500	-1 500	-
Personalomkostnader	-5 500	-8 521	-3 021
Övrigt	-	-29	-29
Gemensamma kostnader	-7 000	-6 850	150

Avskrivningar

Prognos enligt budget.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Prognosen för skatter och generella statsbidrag har en positiv avvikelse mot budget med 8 395 tkr. Konjunktoren och det kommunala skatteunderlaget ser bättre ut än förväntat vilket ger en positiv avvikelse för prognosen av skatteintäkter.

I budget 2022 har skatteintäkter och generella bidrag beräknats utifrån antagande om att befolkningen i Herrljunga kommun är 9 478 personer. Detta utifrån ett antagande i budget 2022-2024 att kommunen kommer att öka befolkningen med 25 personer per år under de kommande tre åren, med utgångspunkt från befolkningsmängd 1/11 2020.

Den 1/11 2021 visar statistik från SCB att befolkningen är 9 510 personer, vilket är en ökning med 32 personer vilket påverkar prognosen för skatteintäkter och generella bidrag positivt.

Uppgifterna om skatteprognos baseras på SKR:s skatteprognos ifrån 2022-02-17.

Finansiella intäkter och kostnader

Prognosen för finansiella intäkter och kostnader är i nivå med budget.

2. Driftsredovisning

Prognos för nämndernas verksamheter visar på ett underskott för året på 4 950 tkr och fördelas enligt nedanstående tabell.

	Budget 2022	Prognos helår	Avvikelse helår
Kommunfullmäktige	2 009	2 009	-
Kommunstyrelse	38 694	41 344	-2 650
Bildningsnämnd	257 854	257 854	-
Socialnämnd	225 086	227 086	-2 000
Teknisk nämnd	25 075	24 875	200
Bygg och Miljönämnd	16 001	16 501	-500
Utvecklingsmedel	1 160	1 160	-
Effektiviseringsfond	2 700	2 700	
Kapitalkostnadspott	12 926	12 926	-
Lönepott	7 944	7 944	-
Summa skattefinansierat	589 449	594 399	-4 950
Teknisk nämnd -renhållning	400	400	-
Summa avgiftsfinansierat	400	400	-

Kommunstyrelsen

	Budget 2022	Prognos helår	Avvikelse helår
Kommunstyrelsen	5 708	5 708	-
Kommunledning	10 022	10 172	-150
Adm.- och kommunikationsenhet	4 649	4 649	-
IT/Växel/Telefoni	6 121	8 671	-2 550
Reception	490	490	-
Ekonomi	5 027	4 977	50
Personal	6 678	6 678	-
Summa	38 694	41 344	-2 650

Kommunstyrelsen prognostiserar totalt ett underskott mot budget om 2 650 tkr.

Kommunledning prognostiserar ett underskott om 150 tkr för säkerhet och beredskap. Det är ännu tidigt på året och i nuläget finns möjligheter att anpassa kostnader inom budgetram. Osäkerhet finns kring överförmyndare/gode män samt försäkringspremier.

IT/Växel/Telefoni prognostiserar ett underskott om 2 550 tkr. It-verksamheten har redovisat underskott både 2020 och 2021. Kommunens kostnader för IT fortsätter att öka i takt med digitalisering och ser i dagsläget inte ut att minska. Genomgång har gjorts av ITs samtliga avtal, övriga kostnader samt övriga verksamheters behov av stöd i IT-frågor. Genomgången visar på ett behov med 2 550 tkr för Herrljungas del för att ha kostnadstäckning för dagens system och förvaltning. Lämpliga besparingar som inte riskerar säkerhet och tillgänglighet och som även på sikt är lönsamma har inte hittats.

Ekonomi prognostiserar ett överskott om 50 tkr till följd av lägre personalkostnader än budgeterat och. personalenheten prognostierar en budget i balans.

Bildningsnämnden

	Budget 2022	Prognos helår	Avvikelse helår
Nämnd	461	461	-
Förvaltningsledning	23 716	23 716	-
Förskola	52 800	52 800	-
Fritidshem	18 924	18 924	-
Grundskola	100 506	100 506	-
Grundsärskola	6 370	6 370	-
Gymnasieskola	38 414	38 414	-
Gymnasiesärskola	3 100	3 100	-
Vuxenutbildning	5 560	5 560	-
Kultur och Fritid	8 003	8 003	-
Summa	257 854	257 854	-

Bildningsnämnden prognostiserar ett utfall i enlighet med budget.

Samtliga verksamheter inom bildning redovisar en första årsprognos enligt budget. Flera enheter inom förskola och grundskola lyfter dock att de kommer ha med grupper med stora stödbehov under året, samt att de fortfarande upplever utmaningar relaterade till pandemin.

Socialnämnden

	Budget 2022	Prognos helår	Avvikelse helår	Förändring Prognos
Nämnd	559	559	-	-
Förvaltningsledning	15 846	15 846	-	-
Individ och familjeomsorg*	36 386	32 436	3 950	3 950
Vård och omsorg	127 889	128 339	-450	-450
Socialt stöd	44 407	49 907	-5 500	-5 500
Summa	225 086	227 086	-2 000	-2 000

*Inklusive de 3 100 tkr från 2017 års flyktinggrupp som resultatförs 2022.

Prognosen per den siste februari visar på ett underskott på 2 000 tkr för socialförvaltningen för helår 2022. 3 100 tkr avser de flyktingmedel för 2017 års nyanlända som resultatförs 2022. Övriga verksamheter visar en negativ prognos på 5 100 tkr.

Nämnden och förvaltningsledningen prognostiserar ett utfall i nivå med budget.

Verksamhet individ och familjeomsorg prognostiserar ett överskott på 3 950 tkr. I detta belopp ingår resultatföring av flyktingmedel med 3 100 tkr. Övriga verksamheter inom IFO visar ett överskott på 850 tkr som beror på lägre kostnader för vuxen vård, samt ett förväntat bidrag från polisen. Placeringar av barn och unga fortsätter till viss del att finansieras via EKB-bufferten, men visar med hjälp av dessa medel en prognos i nivå med budget.

Vård och omsorg har haft en tuff start på året i och med pandemin. Detta har påverkat alla verksamheters personalkostnader negativt. Trots detta prognostiseras ett utfall i nivå med budget för hemtjänst, särskilt boende och hälso- och sjukvård. Bedömningen har gjorts att det går att hämta in detta underskott under resten

Ärende 4

av året. Vård och omsorg gemensamt visar ett underskott på 450 tkr på grund av inköp av snabbtester för 300 tkr samt ökade personalkostnader på grund av beredskap för cheferna under framför allt januari.

Från och med 2022 är extern LSS organisatoriskt flyttad till socialt stöd. Prognosen per februaris utgång visar en budget i balans för stöd och resurs och sysselsättning. Funktionshinder visar ett underskott på 600 tkr, framför allt på grund av ökade kostnader för personlig assistans. Extern LSS redovisar ett underskott på 4 900 tkr på grund av höga kostnader för externt gruppboende.

Tekniska nämnden

	Budget 2022	Prognos helår	Avvikelse helår
Teknisk nämnd	275	275	-
Förvaltningsledning*	1 093	893	200
Gata Park	12 680	12 680	-
Fastighet	2 737	2 737	-
Måltid	0	0	-
Lokalvård	0	0	-
Fritid	8 290	8 290	-
Summa skattefinansierat	25 075	24 875	200
Renhållning	400	400	-
Summa avgiftsfinansierat	400	400	-

* Förvaltningsledning inkluderar även skog, mark och personalkaffe

Tekniska förvaltningen redovisar en prognos på 200 tkr i överskott. Förvaltningsledning prognostiserar ett överskott pga vakant förvaltningschef under våren. Övriga verksamheter redovisar en prognos enligt budget.

Bygg- och miljönämnden

	Budget 2022	Prognos helår	Avvikelse helår
Nämnd	725	725	-
Miljö	1 136	1 286	-150
Bygg	2 013	1 863	150
Räddningstjänst	12 127	12 627	-500
Summa	16 001	16 501	-500

Bygg- och miljönämnden prognostiserar totalt ett underskott om -500 tkr för helåret.

Nämnd- och miljöenheten redovisar en prognos enligt budget. Miljöenheten prognostiserar ett underskott om 150 tkr. Intäkterna minskar på grund av färre debiterbara kontroller. Högre kostnader för skyddsjakt är också en orsak. Byggenheten har en prognos på +200 tkr då intäkter för bygglov överstiger budgeterat. Räddningstjänsten redovisar ett underskott om 500 tkr. Räddningstjänsten har de senaste åren redovisat underskott och besparingsåtgärder kan inte hittas för att få en budget i balans.

Investeringsredovisning

Budgeterade belopp är beslutad investeringsbudget för år 2022. Prognosen utgår från förbrukade medel under året och är inte en indikation på totalprojektets budgetföljksamhet för de projekt som löper över flera år. Detta visas längre ner i dokumentet.

Ärende 4

Investeringar Belopp netto (tkr)	Urspr budg 2022	Ombudg 2022	Tot budg 2022	Utfall ack	Prognos helår	Avvikelse helår
Kommunstyrelse	7 550	-	7 550	97	7 550	-
Bildningsnämnd	2 100	-	2 100	298	2 100	-
Socialnämnd	3 200	-	3 200	128	2 700	500
Teknisk nämnd	104 325	-	104 325	11 971	100 825	3 500
Bygg och Miljönämnd	400	-	400	-	400	-
Total summa	117 575	-	117 575	12 494	113 575	4 000

Kommentarer till nämndernas prognoser:

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har i investeringsmedel 3 000 tkr för markköp, 1 000 tkr i förstudiemedel samt 50 tkr för inventarier kommunhuset. IT-verksamheten har en investeringsbudget på 3 500 tkr. I dagsläget är inga medel ianspråkstagna men prognosen är ändå att medlen kommer att användas under året.

Bildningsnämnden

Investeringsprognosen för året är enligt budget.

Socialnämnden

Prognosen är ett utfall enligt budget för året, bortsett från två projekt. Inventarier Hagen, 200 tkr kommer inte att nyttjas under 2022 eftersom tidplanen för utbyggnationen av Hagen har skjutits fram. Inventarier dagträff/hemtjänst, 300 tkr kommer inte att användas 2022 då detta investeringsbeslut ligger kvar sedan tidigare och nu ersätts av nya planer för vård och omsorgs verksamheter.

Tekniska nämnden

En stor del av tekniska nämndens investeringsbudget är årliga belopp för reinvestering av gator och fastigheter samt ersättning av inventarier mm. För 2022 finns även medel för lekplats statsparken samt discgolfbanor.

Större investeringar som pågår är Hagen äldreboende samt Mörlanda skola/förskola. Under 2022 kommer ombyggnad Altorp att startas upp, förstudie och projektering pågår.

Exploateringsprojekt som påbörjats 2021 och som kommer att fortgå under 2022 är Södra Horsby etapp 2 samt exploateringsområde Hagen.

Prognos efter upphandling av Södra Horsby etapp 2 är ett överskott om 3 500 tkr för detta projekt. Övriga projekt beräknas hålla budget.

Bygg- och Miljönämnden.

Prognosen är ett utfall enligt budget för året. För 2022 finns endast medel för räddningsmateriel och inventarier räddningstjänst.

Flerårsinvesteringar

INVESTERINGAR	Total	Totalt utfall	Kvar	Prognos	Avvikelse
> 3 mnkr	investeringsbudget	tom 2022-02	av budget		

Ärende 4

Ombyggnad Mörlanda skola/fsk	20 000	13 337	6 663	20 000	0
Ombyggnad Od	8 800	11 118	-2 318	11 200	-2 400
Ombyggnad Altorp inkl förstudie	32 300	197	32 103	32 300	0
Hagen ombyggn + nybyggn inkl förstudie	122 000	15 370	106 630	122 000	0
Hagen expl område	6 900	1 363	5 537	6 900	0
Södra Horsby etapp 2	16 500	7 336	9 164	13 000	3 500
Summa	206 500	48 721	157 779	205 400	1 100

Bilaga 1

Utvecklingsmedel 2022				
Område	Beslut	Budget 2022	Prognos 2022	Avvikelse
Besöksnäring, inkl besöksnäringstrategi	KS §86, KS§173(211025)	400	400	-
Sponsring IK Frisco	KS §220 (211213)	40	40	-
Varumärkesplattform	KS §19, 216(211231)	600	600	-
Dagsfestival	KS §202 (211122)	800	800	-
Summa		1 840	1 840	-
Budget		3 000	3 000	
Kvar av att förfoga över		1 160	1 160	

För budgetåret 2022 har det avsatts 3 000 tkr till politikens utvecklingsmedel och finns under gemensamma kostnader. Beslutade medel blir tilläggsbudgeterade löpande efter beslut.

Effektiviseringsfond 2022				
Område	Beslut	Budget 2022	Prognos 2022	Avvikelse
Effektiviseringsprprojekt Hemtjänst	KS §24 (220221)	300	300	-
Summa		300	300	-
Budget		2 700	2 700	
Kvar av att förfoga över		2 400	2 400	

För budgetåret 2022 har det avsatts 2 700 tkr till effektiviseringar och finns under gemensamma kostnader. Beslutade medel blir tilläggsbudgeterade löpande efter beslut.

Hantering av nämndernas över- respektive underskott från 2021

Sammanfattning

Enligt kommunens ekonomistyrningsprinciper skall nämndernas under- respektive överskott överföras till kommande år. Vid fastställande av belopp skall hänsyn tas till orsaker till över/underskott och om beslutad verksamhet uppnåts. Om ett underskott överförs till nämnd skall detta inarbetas under kommande treårsperiod. Ett överfört överskott är inte nivåhöjande. Ovanstående regler tillämpas i den omfattning som det budgetmässiga läget tillåter. Ett överfört överskott får tas i anspråk först efter kommunstyrelsens godkännande.

För servicenämnderna ska servicenämnden godkänna ett användande av överskott. Underskott ska inarbetas under de kommande tre åren.

Enligt upprättad årsredovisning för 2021 uppgår nämndernas avvikelser från budget till totalt plus 10 404 tkr. Korrigering har gjorts med totalt -1 916 tkr, varav demografimodell 2 379 och flyktingbuffert -4 295 tkr.

Kommunfullmäktige beslutade i samband med avskrivningen av tekniska nämndens underskott 2019 att årlig redovisning av kostnader för vinterväghållning ska ske. Bilaga på detta bifogas.

Samtliga nämnder förutom Bygg och miljönämnden redovisar överskott. Bygg och miljönämndens underskott avräknas mot tidigare års överskott och behöver därmed inte arbetas in. Bildningsnämnden hade vid årets ingång ett underskott att arbeta in. Årets överskott avräknas därmed mot tidigare års underskott. Bildningsnämnden har vid årets utgång ett kvarvarande underskott på 946 tkr att arbeta in kommande två år.

Servicenämndens verksamheter har totalt ett ackumulerat överskott. Vid servicenämndernas senaste sammanträde beslutades att avskriva samtliga ackumulerade resultat.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-03-03

Bilaga kostnader vinterväghållning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

- Korrigerat resultat från 2021 enligt sammanställningen nedan överförs till överskottsredovisningen.
- Servicenämndernas ackumulerade resultat avskrivs i enlighet med servicenämndernas beslut

- Överskottsredovisningen efter årets korrigerade resultat:

NÄMNDER		Korr resultat	
Belopp netto (tkr)	IB 2021	2021	Avskrivning UB 2021
Kommunfullmäktige	515	119	634
Kommunstyrelse exkl SeN	50	25	75
Servicenämnder	1 586	128	-1 714 0
Bildningsnämnd	-2 795	1 849	-946
Socialnämnd	-508	3 630	3 121
Teknisk nämnd	8 886	3 539	12 425
Bygg- och miljönämnd	1 189	-802	387
Summa	8 923	8 488	- 1 714 15 697

Kaisa Lundqvist
EkonomichefExpedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom Samtliga nämnder
till:

Bakgrund

Enligt kommunens ekonomistyrningsprinciper skall nämndernas under- respektive överskott överföras till kommande år. Vid fastställande av belopp skall hänsyn tas till orsaker till över/underskott och om beslutad verksamhet uppnåts. Om ett underskott överförs till nämnd skall detta inarbetas under kommande treårsperiod. Ett överfört överskott är inte nivåhöjande. Ovanstående regler tillämpas i den omfattning som det budgetmässiga läget tillåter.

Ett överfört överskott får tas i anspråk först efter kommunstyrelsens godkännande

Ekonomisk bedömning

Enligt upprättad årsredovisning för 2021 uppgår nämndernas avvikelser till totalt plus 10 404 tkr. Redovisat resultat korrigeras sedan utifrån om nämnderna erhållit kommunbidrag på grunder som inte uppfyllts. Avvikelse mellan budget och utfall av demografimodell, om nämnderna erhållit kommunbidrag för att utföra specifika uppdrag men dessa inte utförts. Socialnämnden har lyft tidigare års överskott från flyktingverksamheten. Dessa delar räknas bort vid beräkning av vilket belopp som ska föras över till nästkommande år.

Efter korrigeringar har nämnderna totalt ett positivt utfall om 8 488 tkr.

NÄMNDER	Avvikelse	Korrigering	Korr avvikelse
Belopp netto (tkr)	2021	2021	2021
Kommunfullmäktige	119	0	119
Kommunstyrelse exkl SeN	25	0	25
Servicenämnder	128	0	128
Bildningsnämnd	1 256	593	1 849
Socialnämnd	6 139	-2 509	3 630
Teknisk nämnd	3 539	0	3 539
Bygg- och miljönämnd	-802	0	-802
Summa	10 404	-1 916	8 488

Korrigerings har gjorts med totalt -1 916 tkr, varav demografimodell 2 379 och flyktingbuffert -4 295 tkr.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige gjorde under 2021 ett resultat på 119 tkr. Ingen korrigering görs av utfallet. Utfallet läggs till tidigare års överskott.

Kommunstyrelsen exklusive servicenämnder

Kommunstyrelsens (ex servicenämnder) redovisar ett resultat på 25 tkr. Ingen korrigering görs av utfallet. Utfallet läggs till tidigare års överskott.

Servicenämnd IT/Växel/Telefoni

Reglementet för servicenämnderna fastslår att ett eventuellt över- eller underskott överförs till följande verksamhetsår. Av servicenämnden ITs resultat på -455tkr förs därför hela

beloppet över till över/underskottshanteringen. Servicenämnd IT/Växel/Telefoni beslutade på sitt sammanträde den 2/3 2022 att avskriva hela det ackumulerade underskottet. För Herrljungas del är det 2 318 tkr.

Servicenämnd Ekonomi/Personal

Reglementet för servicenämnderna fastslår att ett eventuellt över- eller underskott överförs till följande verksamhetsår. Av servicenämnden Ekonomi/Personals resultat på 584 tkr förs därför hela beloppet över till över/underskottshanteringen. Servicenämnd Ekonomi/Personal beslutade på sitt sammanträde den 2/3 2022 att avskriva hela det ackumulerade överskottet. För Herrljungas del är det 4 032 tkr.

Bildningsnämnden

Bildningsnämndens resultat på 1 256 tkr korrigeras med avräkning demografimodell - 346 tkr samt flyktingbuffert +939 tkr. Korrigerat resultat 1 849 tkr. Överskottet avräknas mot tidigare års underskott. Årets överskott täcker dock inte riktigt ackumulerat underskott. Bildningsnämnden uppmanas därför att arbeta in kvarvarande underskott kommande två år.

Socialnämnden

Socialnämnden redovisar ett resultat på 6 139 tkr. Resultatet korrigeras med avräkning demografimodellen som visar att nämnden fick 2 725 tkr för lite år 2021. Under 2021 har överskott för tidigare års flyktinggrupp lyfts med 5 234 tkr, detta belopp räknas bort från resultatet. Korrigerat resultat: 3 630 tkr. Överskottet avräknas mot tidigare års underskott. Socialnämnden har därmed ett ackumulerat överskott vid årets utgång.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden redovisar ett resultat på 3 539 tkr. Ingen korrigering görs av utfallet. Utfallet läggs till tidigare års överskott.

Bygg- och Miljönämnden

Bygg- och Miljönämnden redovisar ett resultat på – 802 tkr. Ingen korrigering görs av utfallet. Underskottet avräknas mot tidigare års överskott.

Sammanställning ackumulerat över/underskott

NÄMNDER		Korr resultat		
Belopp netto (tkr)	IB 2021	2021	Avskrivning	UB 2021
Kommunfullmäktige	515	119		634
Kommunstyrelse exkl SeN	50	25		75
Servicenämnder	1 586	128	-1 714	0
Bildningsnämnd	-2 795	1 849		-946
Socialnämnd	-508	3 630		3 121
Teknisk nämnd	8 886	3 539		12 425
Bygg- och miljönämnd	1 189	-802		387
Summa	8 923	8 488	- 1 714	15 697

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Kaisa Lundqvist

Ärende 5

Tjänsteskrivelse
2022-03-03
DNR KS 6/2022 942
Sid 5 av 5

Samverkan
CSG 17 mars.

Kostnader för snö- och halkbekämpning Tekniska förvaltningen

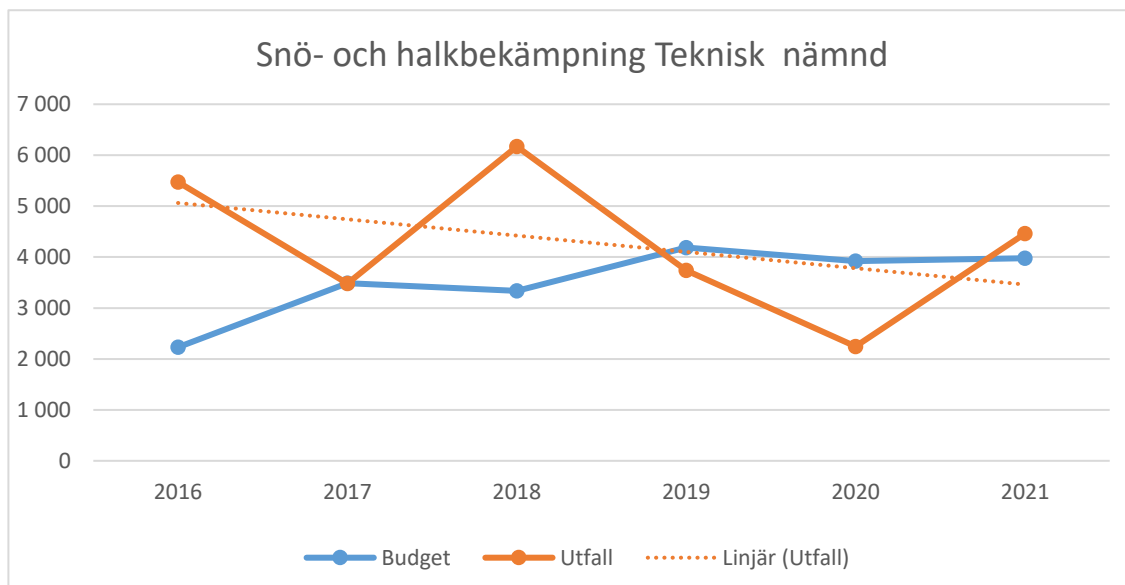
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Ack
Budget	2 230	3 486	3 334	4 187	3 918	3 978	21 133
Utfall	5 472	3 484	6 170	3 738	2 246	4 459	25 569
Netto	-3 242	2	-2 836	449	1 672	-481	-4 436

fördelat enligt nedan

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Ack
Fastighet							
Budget*	0	5	127	862	883	1008	2 885
Utfall	1 228	954	1 348	963	701	1241	6 435
Netto	-1 228	-949	-1 221	-101	182	-233	-3 550
Gata/Park (Tätort + enskilda vägar)							
Budget**	2 230	3 481	3 207	3 325	3 035	2 970	18 248
Utfall	4 244	2 530	4 822	2 775	1 545	3 218	19 134
Netto	-2 014	951	-1 615	550	1 490	-248	-886
varav Tätort							
Budget	1 230	2 234	1 936	2 015	1 755	1 720	10 890
Utfall	2 964	1 728	2 680	1 623	906	2071	11 972
Netto	-1 734	506	-744	392	849	-351	-1 082
varav Enskilda							
Budget	1 000	1 247	1 271	1 310	1 280	1 250	7 358
Utfall	1 280	802	2 142	1 152	639	1147	7 162
Netto	-280	445	-871	158	641	103	196

* För fastighet har det åren 2015-2018 inte funnits en särskilt riktad budget för snö- och halkbekämpning i redovisningen.

** För Gata/Park var budget 2015 inte uppdelad i tätort och enskilda vägar, en uppskattad fördelning har gjorts i denna redovisning

Ombudgetering av investeringar 2021 för Herrljunga kommun

Sammanfattning

I bokslutet för 2021 framgår att av tillgängliga investeringsmedel om totalt 95 156 tkr förbrukades 57 932 tkr. Av de 37 224 tkr outnyttjade investeringsmedlen föreslås 32 175 tkr att ombudgeteras till 2022 års investeringsbudget.

Det kan vara projekt som ännu ej är påbörjade eller projekt som inte är avslutade. I årets utfall finns även underskott som flyttas med till 2022 där budget finns. Kommunfullmäktige beslutar slutligen årligen om ombudgetering av investeringsmedel.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2021-03-04
Bilaga, Ombudgeteringar investeringar 2021-12-31

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:
Ombudgetering av 2021 års investeringsmedel till 2022 godkänns

Kaisa Lundqvist
Ekonomichef

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom Samtliga nämnder
till:

Bakgrund

För investeringsprojekt som är beslutade finns möjlighet att begära medel överflyttade till nästkommande år.

Ekonomisk bedömning

I bokslutet för 2021 framgår att av tillgängliga investeringsmedel om totalt 95 156 tkr förbrukades 57 932 tkr. Av de 37 224 tkr outnyttjade investeringsmedlen föreslås 32 175 tkr att ombudgeteras till 2022 års investeringsbudget.

Vid större projekt där investeringsmedel finns anslagna under flera år är det ibland svårt att hålla respektive års budget. Under 2021 finns både överskott och underskott i sådana projekt. Både under- och överskott bör flyttas med till dess projektet är slutfört.

Större pågående projekt är Hagen omsorgsboende, Altorpskolan, Mörlanda skola. Pågående exploateringar är Södra Horsby och Hagen.

Ej förbrukade medel under 2021 har bidragit till ett överskott i resultaträkningen för avskrivningar. Verksamheten har också fått lägre kostnader för kapitalkostnader. Även utbetalningar för året har blivit lägre på grund av ej genomförda investeringar.

Kapitalkostnadspotten för 2021 års investeringar följer med till 2022. Därför finns full täckning för detta i verksamheten.

Samverkan

CSG mars

Motivering av förslag till beslut

Pågående projekt bör slutföras med de budgetmedel som finns anslagna. Vid större projekt där investeringsmedel finns anslagna under flera år är det ibland svårt att hålla respektive års budget. Under 2021 finns både överskott och underskott i sådana projekt. Både under- och överskott bör flyttas med till dess projektet är slutfört

DIARIENUMMER: 2022-5
FASTSTÄLLD/INSTANS: KS/2021-03-21
VERSION: 1
SENAST REVIDERAD: 2021-03-21
GILTIG TILL: -----
DOKUMENTANSVAR: Ekonomichef

Ombudgetering Investeringar 2021-12-31

Herrljunga kommun

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Sammanställning	3
Kommunstyrelsen.....	4
Förstudie Kommunhuset	4
Förstudie Gäsenegården	4
Nytt ärendesystem och e-arkiv	5
Nätverk	5
Reinvestering server och lagring.....	5
Ombyggnation Wifi bildning	5
Bildningsnämnd.....	5
Förstudie Altorpskolan	5
Inventarier Horsby.....	5
Socialnämnd	6
Inventarier Hagen	6
Hotellås.....	6
Förstudie ombyggnad Hemgården.....	6
Teknisk nämnd	6
Ombyggnad Mörlanda skola	6
Ombyggnad Hagen /Förstudie Hagen demenscentra	6
Ställplatser Husbilar	6
Mindre gatuaneläggningar/GC-vägar.....	6
Upprustning parkering kyrkan + GC	7
EPC B.....	7
Brandskydd Hemgården	7
Hagen värme och ventilationsstyrning	7
Gäsenegården attraktivare lägenheter.....	7
Förslutningsmaskin matdistribution	7
Översyn elljusspår	7
Exploatering	7

Ärende 6

Exploateringsområde Hagen.....	7
Exploatering Södra Horsby etapp 2.....	8

Sammanställning

Projekt (tkr)	Ursprungs budget 2021	Tillägg/ Ombudg 2021	Summa Budget 2021	Utfall 2021	Avvik	Äskat till 2022
Markköp	2 000	-	2 000	240	1 760	
Inventarier kommunhus	100	-	100	-	100	
Kommunöverg förstudiemedel	1 000	-1 000	-	-	-	-
Kommunövergr förstudiemedel	-	350	350	-	350	
Förstudie kommunhuset	-	300	300	171	129	129
Förstudie Gäsenegården	-	350	350	-	350	350
KL Brandstation	-	100	100	32	68	
Nytt ärendesystem och e-arkiv	-	600	600	-	600	600
<i>Summa Kommunstyrelsen</i>	<i>3 100</i>	<i>700</i>	<i>3 800</i>	<i>444</i>	<i>3 356</i>	<i>1 079</i>
Nätverk	1 200	78	1 278	151	1 127	1 000
Digitalisering	1 000	-	1 000	-	1 000	
Reinv server och lagring IT	2 000	-	2 000	359	1 641	1 500
Ombyggnation Wifi Bildning	300	300	600	177	423	400
Genomf IT-strategi	1 500	-1 287	213	420	-207	
<i>Summa Servicenämnd IT/Växel/Telefoni</i>	<i>6 000</i>	<i>-909</i>	<i>5 091</i>	<i>1 107</i>	<i>3 984</i>	<i>2 900</i>
Summa Kommunstyrelsen inkl SeNIT	9 100	-209	8 891	1 550	7 341	3 979
Förstudie Altorpskolan	-	300	300	95	205	205
Inventarier Horsby	750	1 455	2 205	867	1 338	1 338
Summa Bildningsnämnd	750	1 755	2 505	962	1 543	1 543
Inventarier Hagen	500	-	500	-	500	500
Hotellås	-	687	687	424	263	263
Förstudie Ombyggnad Hemgården	-	200	200	133	67	67
Summa Socialnämnd	500	887	1 387	557	830	830
Förstudie Altorpskolan	-	-22	-22	-22	-	-
Horsby förskola/skola	-	6 119	6 119	9 089	-2 970	
Ombyggnad Od	-	4 545	4 545	6 782	-2 237	
Ombyggnad Mörlanda skola/fsk	-	8 421	8 421	9 950	-1 529	-1 529
Förstudie Hagen demenscentra	-	1 402	1 402	2 665	-1 263	-1 263
Hagen ombyggn + nybyggn	10 000	-	10 000	4 571	5 429	5 429
<i>Summa investeringar gm Tekniska</i>	<i>10 000</i>	<i>20 465</i>	<i>30 465</i>	<i>33 036</i>	<i>-2 571</i>	<i>2 637</i>
Ställplatser husbilar	-	100	100	-	100	100
Mindre gatuansl / GC-vägar	1 000	-	1 000	291	709	700
Asfaltering/Reinvestering gata	2 000	-	2 000	2 306	-306	-
Upprustn allmänna lekplatser	200	-	200	265	-65	-
Upprustn parkering kyrkan + GC	1 100	-	1 100	-	1 100	1 100
Cykelgarage järnvägsstation	800	-	800	622	178	-
VA-anslutningar	-	-	-	-486	486	-
Maskiner fastighetsskötsel	500	-	500	204	296	
Tvättmaskiner och torktumlare	280	-	280	49	231	
Säkerhetshöjande åtgärder	1 000	-	1 000	393	607	
EPC B	-	785	785	405	380	380

Projekt (tkr)	Ursprungs budget 2021	Tillägg/ Ombudg 2021	Summa Budget 2021	Utfall 2021	Avvik	Äskat till 2022
Verksamhetsanpassning	1 000	-	1 000	3 593	-2 593	
Tillgänglighetsanpassning	500	-	500	-	500	
Reinvesteringar	9 000	1 400	10 400	5 677	4 723	
Brandskydd Hemgården	4 000	-	4 000	7	3 993	3 993
Hagen värme o ventilationsstyr	2 000	-	2 000	450	1 550	1 550
Hagen kök ventilation	2 900	-	2 900	660	2 240	
Hudene tillbyggnad av kök	-	-	-	136	-136	
Gäsenegården attraktiva lgh	5 000	-1 920	3 080	-	3 080	3 080
Värmevagnar måltid	200	-	200	-	200	200
Förpackningsmaskin Matdistrib	80	-	80	61	19	
Städmaskiner	-	-	-	414	-414	
Städ och tvättmaskiner lokalv	200	-	200	-	200	
Digitalt lokalvårdsprogram	300	-	300	-	300	
Idrottsmaterial/redskap	125	-	125	-	125	
Materiel Simhall	100	-	100	110	-10	
Möbler Herrljunga sportcenter	100	-	100	63	37	
Resultattavlor sporthallar	75	-	75	56	19	
Översyn elljusspår	75	-	75	-	75	75
Utegyms Herrljunga tätort	200	-	200	195	5	
<i>Summa egna investeringar</i>	<i>32 735</i>	<i>365</i>	<i>33 100</i>	<i>15 470</i>	<i>17 630</i>	<i>11 178</i>
Exploatering Ölltorp	-	-	-	1	-1	-
Exploatering	1 000	-680	320	113	207	-
Exploateringsområde Hagen	-	6 890	6 890	596	6 294	6 294
Södra Horsby etapp 2	9 000	-1 302	7 698	5 384	2 314	2 314
<i>Summa Exploatering</i>	<i>10 000</i>	<i>4 908</i>	<i>14 908</i>	<i>6 094</i>	<i>8 814</i>	<i>8 608</i>
Summa Teknisk nämnd	52 735	25 738	78 473	54 600	23 873	22 423
Räddningsmateriel	250	150	400	263	137	
Lastväxlare inkl. tank.	2 700	700	3 400	-	3 400	3 400
Digitalisering av bygglovspr.	250	-150	100	-	100	
Summa Bygg och miljönämnd	3 200	700	3 900	263	3 637	3 400
Summa Herrljunga kommun	66 285	28 871	95 156	57 932	37 224	32 175

Kommunstyrelsen

Förstudie Kommunhuset

Förstudie för ombyggnad kommunhus.

Skäl för ombudgetering

Projektet är pågående

Förstudie Gäsenegården

Förstudie kring Gäsenegårdens utformning

Skäl för ombudgetering

Projektet beslutades sent 2021 och har därför ännu inte startats upp

Nytt ärendesystem och e-arkiv

Införande av e-arkiv och ärendehanteringssystem som följer GDPR och digitaliseringen

Skäl för ombudgetering

Projektet är försenat

Nätverk

Reinvestering av switchar, accesspunkter samt tillhörande utrustning IT nätverk , Normal utökning och utbyte av gammal utrustning

Skäl för ombudgetering

Projektet är försenat

Reinvestering server och lagring

Reinvestering av Datacenter (Datahalls utrustning), Normal utökning av Server och lagringskapacitet.

Skäl för ombudgetering

Projektet är försenat

Ombyggnation Wifi bildning

Ombyggnation av wifi i skolbyggnader

Skäl för ombudgetering

Projektet är försenat

Bildningsnämnd

Förstudie Altorpskolan

Förstudie för start av ombyggnation av Altorpskolan 2022.

Skäl för ombudgetering

Bildningsförvaltningen föreslår att del av tidigare beslutade investeringsmedel till förstudie för om- och tillbyggnad av Altorpskolan överförs från 2021-års till 2022-års investeringsbudget. Förstudien har haft kostnader som sträcker sig över årsskiftet och in på 2022 vilket är varför ombudgetering efterfrågas.

Inventarier Horsby

Inventarier till Horsby.

Skäl för ombudgetering

Inventarieköp avser i detta slutskede av byggprocessen utemiljön på skolgården. Till följd av pandemin har mycket av detta arbete försvårats, både gällande beställning och leverans samt iordningsställande. På grund av detta föreslår bildningsförvaltningen att de budgeterade investeringsmedel som kvarstår 2021 ska föras över till 2022.

Socialnämnd

Inventarier Hagen

Inventarier till om- och nybyggda Hagen

Skäl för ombudgetering

I och med att tidplanen för ut- och ombyggnad Hagen är framflyttad har det inte köpts in några inventarier under 2021. Dessa medel begärs därför ombudgeterade till 2022.

Hotellås

Hotellås Hemgården och Hagen

Skäl för ombudgetering

Under hösten har hotellås till Hagen köps in och monterats. Det pågår även installation av hotellås på de somatiska avdelningarna på Hemgården. Dessa kommer att färdigställas under våren 2022, därför begärs resterande investeringsmedel ombudgeterade till 2022.

Förstudie ombyggnad Hemgården

Förstudie avseende framtida ombyggnation av Hemgården

Skäl för ombudgetering

Under hösten har förvaltningen tagit in extern hjälp för att utföra förstudien av ombyggnad Hemgården. Förstudien är i slutskedet och presenteras under våren 2022. I och med att förstudien inte är helt färdigställd begärs resterande medel ombudgeterade till 2022.

Teknisk nämnd

Ombyggnad Mörlanda skola

Om- och tillbyggnad av Mörlanda skola

Skäl för ombudgetering

Projektet är pågående. Underskottet som tas med från 2021 täcks av budget för projektet 2022.

Ombyggnad Hagen /Förstudie Hagen demenscentra

Om- och tillbyggnad av äldreboende Hagen

Skäl för ombudgetering

Projektet är pågående.

Ställplatser Husbilar

KSbeslut att göra iordning plats på Orraholmen för ställplats husbilar.

Skäl för ombudgetering

Beslutet är ej verkställt. Under 2021 har ärendet hanterats då nytt medborgarförslag inkommit om ny placering. Utredning pågår var ställplats bör läggas.

Mindre gatuanläggningar/GC-vägar

Mindre gatuarbeten. Ombyggnad Arvidsgårdsgatan

Skäl för ombudgetering

Ombyggnaden är försenad. Om projektet genomförs under 2022 erhåller kommunen bidrag från Trafikverket.

Upprustning parkering kyrkan + GC

Upprustning av parkeringsyta på fastigheterna Herrljunga 2:52 och 2:78, mellan kyrkan och spårområdet. Utökad belysning av parkeringsytan. Ny GC-väg mellan parkeringen och stationen

Skäl för ombudgetering

Om projektet genomförs under 2022 erhåller kommunen bidrag från Trafikverket.

EPC B

Projektet avser energieffektivisering i kommunens fastigheter

Skäl för ombudgetering

Projektet pågår.

Brandskydd Hemgården

Säkerställa brandskyddet i Hemgårdens lokaler så att kraven uppfylls

Skäl för ombudgetering

Projektet är avhängigt at Hagens ny- och ombyggnad

Hagen värme och ventilationsstyrning

Utökning med fler shuntgrupper till varje avdelning

Skäl för ombudgetering

Projektet är avhängigt at Hagens ny- och ombyggnad

Gäsenegården attraktivare lägenheter

Renovering av lägenheterna på Gäsenegården.

Skäl för ombudgetering

Förstudiemedel har beviljats under 2021. Ett om- och nytag kommer att göras.

Förslutningsmaskin matdistribution

Inköp av ny förslutningsmaskin för matdistribution

Skäl för ombudgetering

Leveransen är försenad. Avsatta medel för maskinen räcker inte så medel från värmevagnar används istället.

Översyn elljusspår

Renovering av elljusspår i kommunen

Skäl för ombudgetering

Leverantör hade ej möjlighet att utföra uppdraget under året.

Exploatering

Exploateringsområde Hagen

Område för nybyggnation av bostäder

Skäl för ombudgetering

Projektet är pågående

Exploatering Södra Horsby etapp 2

Område för nybyggnation av bostäder

Skäl för ombudgetering

Projektet är pågående.

Budget och verksamhetsplan 2022 för Boråsregionen

Sammanfattning

Direktionen för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund beslutade den 10 december 2021 att för egen del anta Budget och verksamhetsplan för 2022 samt att översända densamma till medlemskommunerna för godkännande.

Medlemsavgiften för år 2022 är beslutad till 78 kr/invånare (ca 737 tkr/år), varav 41 kronor för finansiering av basverksamhet och 37 kronor är för finansiering av utvecklingsmedel. Denna medlemsavgift är oförändrat mot föregående år.

Ytterligare finansieras gemensamma verksamheter med följande:

- Business Region med 6 kr/invånare (ca 57 tkr/år)
- Gemensamma dataskyddsombud med en fast summa om 132 tkr/kommun samt en rörlig del per invånare (ca 210 tkr/år)

Närvårdssamverkan genom att medlemskommunerna som står för 50 % av kostnaderna, vilka fördelas ut per invånare (ca 48 tkr/år)

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-02-28

Boråsregionens verksamhetsplan och budget 2022

Direktionen för Boråsregionen §100/2021-12-10 Verksamhetsplan och budget 2022

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta budget- och verksamhetsplan 2022 för Boråsregionen.

Kaisa Lundqvist
Ekonomichef

Expedieras till: Boråsregionen
För kännedom
till:

§ 100 Verksamhetsplan och budget 2022

Diarienummer: 2021/SKF0144

Beslut

Direktionen antar för egen del Verksamhetsplan och budget 2022 och översänder densamma till medlemskommunerna för godkännande

Sammanfattning

Boråsregionen Sjuhärad's kommunalförbund bildades 1999 och är en samverkansorganisation för kommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda. Varbergs kommun är adjungerad till förbundet enligt särskilt avtal. Verksamheten grundar sig på den förbundsordning som beslutats av medlemskommunerna.

Förbundets verksamhet innefattar även verksamheter och uppdrag som finansieras av deltagande kommuner; Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege, Navet science center samt Närvårdskontoret som koordinerar Närvårdssamverkan Södra Älvsborg.

Förbundets samlade budget för 2022 visar en omsättning om drygt 110 mnkr.

	2022	2021
INTÄKTER	112 660 647	86 329 005
KOSTNADER		
Personal	36 455 832	30 005 664
Övriga kostnader	10 013 696	9 007 062
Tjänster	66 191 117	47 316 278
SUMMA KOSTNADER	112 660 647	86 329 005
RESULTAT	0	0

Enligt förbundsordningen ska Direktionens förslag till budget och verksamhetsplan samt treårsplan översändas till förbundsmedlemmarna för godkännande.

Expedieras

Medlemskommunerna

Justerare		Utdragsbestyrkande

Verksamhetsplan och budget 2022

Boråsregionen Sjuhärad's kommunalförbund

Innehållsförteckning

Ärende 7

Organisation	3
Syfte och strategiskt mål	4
Grunduppdrag	5
Regional utveckling	6
Välfärdsutveckling	7
Uppföljning grunduppdrag	8
Nuläge och förutsättningar	9
Mål och uppdrag 2022	11
God ekonomisk hushållning	12
Budget och finansiering	13
Treårsplan	18
Bilaga Övriga verksamheter och projekt	19

Foto

Sida 1 – Ellen Lageholm, Boråsregionen Sjuhärad's kommunalförbund

Sida 3 – Orban Alija, iStockphoto

Sida 7 – Marks kommun

Sida 8 – Annica Berglund, Åsundenleden i Ulricehamn

Sida 18 – Anna Sigge, Textile Fashion Center i Borås

Organisation

Boråsregionen Sjuhärad's kommunalförbund bildades 1999 och är en samverkansorganisation för kommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda. Varbergs kommun är adjungerad till förbundet enligt särskilt avtal.

Förbundet leds av en Direktion där medlemskommunerna företräds av politiskt valda ledamöter.

De två beredningsgrupperna Hållbar regional utveckling Sjuhärad (BH7) och Velfärd och Kompetens arbetar med strategiska frågor, bereder ärenden till Direktionen och företräder kommunalförbundet inom sina verksamhetsområden.

Sjuhärad's kommunalförbund är delägare i bolagen Gryning Vård AB och Mediapoolen AB. Förbundet ingår även i VästKom, en sammanslutning av de delregionala kommunalförbunden i Västra Götaland som på regional nivå ska företräda och samordna kommunernas intressen.

Förbundet utser Boråsregionens representanter i regionala beredningar samt nominerar deltagare till styrelsen för VästKom, Beredningen för hållbar utveckling Västra Götaland (BHU) och det politiska samrådsorganet SRO.

Ärende 7

Syfte och strategiskt mål

Förbundets övergripande strategiska mål är

Att aktivt arbeta för att Sjuhärad/Boråsregionen ska vara ett bra område att bo, arbeta och leva i

Detta görs genom att med tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv skapa gränsöverskridande möten för att främja samverkan, innovation och nytänkande

Förbundet syftar till att stärka Sjuhäradsregionen samt att främja medlemmarnas samverkan för utveckling och effektivt resursutnyttjande.

Enligt förbundsordningen ska förbundet aktivt tillvarata medlemskommunernas gemensamma intressen, bland annat regionalt och nationellt, samt vara en plattform för medlemmarnas sammanhållning byggd på samsyn över kommun- och partigränser.

Ändamål med verksamheten

1. Att verka för samordning av strategiska angelägenheter av gemensamt intresse för medlemskommunerna i deras roll och verksamheter
2. Samverkan i andra frågor där medlemmarna bedömer detta lämpligt
3. Att tills vidare svara för drift av verksamheter som Direktionen samfällt beslutar

Grunduppdrag

VERKSAMHET

Förbundet är en samverkansplattform med huvuduppdrag att verka för samordning och utveckling inom de områden medlemskommunerna anser vara angelägna. Förbundet har specialistkompetens som kan utgöra ett viktigt stöd för medlemskommunerna och bidra till utveckling av Sjuhärad.

Förbundet har grunduppdrag inom regional utveckling och välfärdsutveckling av både permanent och tillfällig karaktär.

Förbundskansliet stödjer de politiska grupperingarna och är kontakt gentemot medlemskommunerna samt andra myndigheter och organisationer.

I syfte att tillvarata och fånga upp utvecklingsbehov deltar förbundet i grupperingar på såväl delregional, regional som nationell nivå.

Förbundets verksamhet innefattar även verksamheter och uppdrag som finansieras av deltagande kommuner; Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege, Navet science center samt Närvårdskontoret som koordinerar Närvårdssamverkan Södra Älvsborg.

Navet science center har en politisk styrgrupp och Närvårdssamverkan styrs av ett delregionalt politiskt samråd bestående av representanter från medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen.

STYRDOKUMENT

Verksamheten grundar sig på förbundsordningen.

Styrdokument inom regional utveckling är Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021-2030 samt Kulturplan för Boråsregionen 2020-2023.

Inom område välfärdsutveckling styrs verksamheten utifrån gällande lagstiftning samt regionala och delregionala avtal och överenskommelser.

De övriga verksamheterna har planer och uppdragsbeskrivningar som beskriver deras arbete.

Regional utveckling

GRUNDUPPDRAK OCH STYRDOKUMENT

De fastställda styrdokumenterna Utvecklingsstrategi för Sjuhärad samt Kulturplan för Boråsregionen beskriver förbundets grunduppdrag och fokusområden inom regional utveckling och kulturområdet.

Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030

Den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021-2030 pekar ut riktningen för hur Västra Götaland ska utvecklas till 2030 och konkretiserar vad en sådan omställning innebär ur ett ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv. Strategin består av fyra långsiktiga prioriteringar och fyra kraftsamlingar. Strategin är vägledande för förbundet och kommunerna i Sjuhärad.

Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021-2030

Utvecklingsstrategi för Sjuhärad anger riktningen för det delregionala utvecklingsarbetet 2021–2030. Strategin lyfter fram prioriterade fokusområden, inriktningar och önskade effekter. Strategin är styrande för förbundet och fungerar som vägledning och inspiration för alla parter som bidrar till utvecklingsarbetet i Sjuhärad.

Strategins fem fokusområden är

- En innovativ och konkurrenskraftig delregion
- Strategisk kompetensförsörjning
- En socialt hållbar delregion
- En cirkulär och hållbar framtid
- Hållbar samhällsplanering

Fokusområdena samspelar med den regionala utvecklingsstrategins långsiktiga prioriteringar och kraftsamlingar. Strategin lyfter också upp kopplingen till Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen.

Kulturplan för Boråsregionen 2020-2023

Utifrån Kulturstrategi Västra Götaland – en regional kulturplan, har en delregional kulturplan tagits fram som anger riktning och prioriteringar för satsningar under perioden 2020-2030. Kultursamverkan i Boråsregionen ska bidra till att uppfylla målen i regionens kulturstrategi.

Kulturplanen består av fem målbilder för samverkan

- Bibliotek och läsfrämjande
- Kulturskolan – barn och ungas eget skapande
- Offentlig konst och gestaltad livsmiljö
- Hållbar platsutveckling
- Folkbildning och civilsamhälle

I Boråsregionen ska barnperspektivet genomsyra kulturutvecklingen.

Överenskommelse delregionala utvecklingsmedel 2021–2024

Regionutvecklingsnämnden, kulturnämnden och miljönämnden avsätter årligen medel för delregional utveckling. De regionala medlen motfinansieras till samma nivå av medlemskommunerna. Syftet är att med gemensam finansiering skapa en god grund för regional och delregional utveckling genom flernivåsamverkan.

Välfärdsutveckling

GRUNDUPPDRAG OCH STYRDOKUMENT

Enheten för välfärdsutveckling arbetar med strategiska frågor inom äldreomsorg, funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri, hälso- och sjukvård, välfärdsteknik, hälsofrämjande och förebyggande, elevhälsofrågor, kompetensutveckling och kompetensförsörjning. Enhetens arbete och uppdrag styrs av medlemskommunernas behov tillsammans med gällande lagstiftning samt regionala och delregionala avtal och överenskommelser.

Enheten för välfärdsutveckling skapar mötesplatser för kunskapsutveckling och nätverkande och fungerar som ett stöd för medlemskommunerna. Arbetet handlar om samordning, informationsspridning, kompetensutveckling, förhandlingsarbete och omvärldsbevakning.

Förbundet företräder även medlemskommunerna på regional och länsnivå samt nationell nivå i partssamtal med olika myndigheter och organisationer.

Följande två fokusområden i Utvecklingsstrategi för Sjuhärad berör enhetens arbete; Strategisk kompetensförsörjning samt En socialt hållbar delregion.

Handlingsplaner nätverk

Enheten för välfärdsutveckling driver chefsnätverk och specialistnätverk med representanter från medlemskommunerna. Nätverken tar årligen fram handlingsplaner med prioriterade fokusområden och aktiviteter för kommande år.

Uppföljning grunduppdrag

Förbundet utgör en viktig samverkansplattform för medlemskommunerna på såväl politisk nivå som för organisationen i övrigt. Förutom de politiska beredningarna samt Direktionen, driver förbundet ca 25 nätverk för tjänstepersoner i kommunerna.

UPPFÖLJNING GRUNDUPPDRAG

- Uppföljning av Utvecklingsstrategi Sjuhärad 2021-2030 utifrån framtagna handlingsplan
- Uppföljning Kulturplan för Boråsregionen 2020-2023
- Uppföljning av de delregionala utvecklingsmedlen, DRUM, enligt regional modell
- Årlig enkät till nätverken utifrån grunduppdraget. Minst 85 % ska vara nöjda med förbundets verksamhet
- Uppföljning av övriga verksamheter och projekt inom samtliga delregionala områden utifrån fastställda uppdrag och planer

Nuläge och förutsättningar

HÅLLBAR SAMHÄLLSPLANERING

2022 är ett år som präglas av flera avgörande beslut i viktiga infrastrukturfrågor. Både nationell och regional transportinfrastrukturplan kommer att fastställas, vilket har stor inverkan på hela Sjuhäradsområdet. Förbundet har till uppgift att bevaka medlemskommunernas intressen, delta i förhandlingar kring kommande inriktningar samt bedriva ett aktivt påverkansarbete. Förbundet har även i uppgift att bevaka och agera i planering och genomförande av de objekt i Sjuhäradsområdet som redan finns upptagna i nationella och regionala infrastrukturplaner och därutöver vara en aktiv part i kontakten med Västra Götalandsregionen, Trafikverket och andra berörda myndigheter.

EN INNOVATIV OCH KONKURRENSKRAFTIG DELREGION – STRATEGISK KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Trots att Sjuhärads attraktivitet för nyetableringar redan idag är stark kommer förbundet tillsammans med kommunerna att göra insatser för att ytterligare underlätta för nya företag att etablera sig i delregionen samt att få befintliga företag att växa. Att skapa en region utan etableringsgränser är en viktig insats tillsammans med att gemensamt fortsätta arbetet för att förbättra företagsklimatet i hela Sjuhäradsområdet.

Förmågan att attrahera personer och företag till delregionen är i hög grad sammankopplad med tillgången på rätt kompetens, vilket kräver fördjupad samverkan kring strategisk kompetensförsörjning mellan olika aktörer.

EN SOCIALT HÅLLBAR DELREGION – TILLSAMMANS FÖR EN OMSTÄLLNING TILL GOD OCH NÄRA VÅRD

Omställningen till Nära vård med primärvården som nav innebär att allt mer hälso- och sjukvård kommer att ges i hemmet. Omställningen leder till att kommunernas ansvar och åtaganden ökar, vilket också innebär att det kommunala perspektivet i omställningen behöver prioriteras. Förbundet har under 2022 en viktig uppgift att stödja kommunerna i arbetet med omställningen men även att utgöra en viktig part i samverkan och förhandling med Västra Götalandsregionen. Införande av Framtidens vårdinformationsmiljö, ny modell för hantering av digitala hjälpmedel samt ett nytt hälso- och sjukvårdsavtal är andra viktiga bevakningsområden för förbundet.

En socialt hållbar delregion innebär att alla invånare har jämlika förutsättningar att leva ett gott liv och delta i samhällslivet. En viktig uppgift för förbundet under 2022 är att tillsammans med kommunerna inleda en kraftsamling inom området fullföljda studier.

EN CIRKULÄR OCH HÅLLBAR FRAMTID

Under 2022 kommer förbundet att fortsätta stödja kommunerna i arbetet mot ett fossilfritt samhälle. Insatser kommer främst att ske genom att förbundet tar initiativ till samverkan med relevanta aktörer samt till att utarbeta och sprida kunskapsunderlag utifrån prioriterade områden.

Nuläge och förutsättningar

REGIONAL UTVECKLING

Västra Götalandsregionen har antagit fyra program för genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin för perioden 2022–2025. Det är program för Stärka innovationskraften och strategi för smart specialisering, Bygga kompetens, Öka inkluderingen och Knyta samman Västra Götaland. Programmen påverkar inriktningen på förbundets verksamhet.

På delregional nivå prioriteras tre av fem fokusområden under året; En innovativ och konkurrenskraftig delregion, Strategisk kompetensförsörjning samt En cirkulär och hållbar delregion. En handlingsplan är framtagen med aktiviteter kopplade till de olika inriktningarna inom de prioriterade fokusområdena.

Överenskommelsen om delregionala utvecklingsmedel och samverkan för perioden 2021–2024 innebär att kommunalförbunden ska anta en mer processledande roll gentemot tidigare års fokus på att stödja olika projekt. Detta har inneburit förändringar i förbundets organisation och inriktning.

Kriterier och modell för fördelning av de delregionala utvecklingsmedlen måste arbetas om eftersom förutsättningarna för hur medlen ska användas har ändrats.

VÄLFÄRDSUTVECKLING

Flera omfattande omställningsarbeten pågår på regional nivå där förbundet samordnar det delregionala arbetet i form av projektledning samt stöd till kommunerna.

Omställning till Nära vård, implementering av Framtidens vårdinformationsmiljö, FVM, samt fortsatt implementering av handlingsplan psykisk hälsa är områden som förbundet kommer att prioritera.

Förbundet kommer att ha fortsatt fokus på att skapa goda förutsättningar för barn och unga att fullfölja sina studier. Under 2022 kommer förbundet att samordna en satsning mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna.

Ett nytt VFU-avtal har slutits mellan samtliga kommuner och utbildningsanordnare, vilket ska implementeras.

Mål och uppdrag 2022

FÖRBUNDSÖVERGRIPANDE

- Genomföra översyn av förbundets uppdrag och driftverksamhet med särskilt fokus på Navet science center
- Starta upp samverkan för eArkiv

REGIONAL UTVECKLING

- Genomföra projektet Fossilfri Boråsregion med särskilt fokus på elektrifiering
- Stödja kommunerna i genomförandet av den gemensamma avfallsplanen för Boråsregionen
- Stödja samverkan i genomförandet av kommunernas klimatlöften
- Skapa förutsättningar för att alla kommuner i Sjuhärad ges tillgång till regionens innovationsmiljöer
- Inventera och skapa strukturer och verktyg för arbetsgivarnas kompetensbehov på kort och lång sikt
- Ta fram modell för fördelning av delregionala utvecklingsmedel utifrån den nya överenskommelsen med Västra Götalandsregionen

VÄLFÄRDSUTVECKLING

- Stödja kommunerna i omställningen till Nära vård i nära samverkan med Närvårdskontoret utifrån fastställd aktivitetsplan
- Samordna och stödja det delregionala arbetet inom ramen för Framtidens vårdinformationsmiljö, FVM
- Fullfölja VI-projektet med syfte att unga vuxna som varken arbetar eller studerar ska närma sig arbete eller studier
- Genomföra en förstudie inom kraftsamling fullföljda studier samt stödja kommunerna och andra aktörer i genomförandet av kraftsamlingen
- Genomföra projektet Suicidprevention i Sjuhärad
- Stödja implementeringen av VFU-avtalet
- Stödja kommunerna i implementering av handlingsplan psykisk hälsa; bevaka och följa upp arbetet i nära samverkan med Närvårdskontoret
- Samordna det delregionala projektarbetet inom ramen för asyl-, migrations- och integrationsfonden, AMIF

Nätverken har i sina handlingsplaner lyft upp följande fokusområden för 2022

- Velfärdsteknik och digitalisering
- Personal- och kompetensförsörjning
- Ledarskap
- Samverkan i vårdfrågor
- Placeringar barn och unga
- Funktionshinderpolitik

God ekonomisk hushållning

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Enligt kommunallagen 11 kap §1 ska kommuner, kommunalförbund och regioner ha god ekonomisk hushållning. Förbundet ska bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt för att skapa förutsättningar för god ekonomisk hushållning enligt följande riktlinjer:

1. Förbundet ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt så att de gör mesta möjliga nytta för Boråsregionen och medlemskommunerna
 - Förbundets verksamheter, insatser och kostnader ska kontinuerligt utvärderas och omprövas
 - Förbundet ansvarar för att en god intern kontroll upprätthålls utifrån Direktionens reglemente, riktlinjer och beslut
2. Förbundets tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande sätt
3. Direktionens budgetbeslut är överordnat verksamheten och vid målkonflikter är det ekonomin som ytterst sätter gränsen för det totala verksamhetsutrymmet

FINANSIELLA MÅL

Kommunallagen anger att ekonomin ska vara i balans. Intäkterna ska överstiga kostnaderna och det så kallade balanskravet utgör en miniminivå för det ekonomiska resultatet. Förbundets finansiella mål 2022 är

1. Förbundets kostnader ska inte överstiga intäkterna
2. Förbundet ska uppvisa ett eget kapital om lägst 4 mnkr

Budget och finansiering

FÖRBUNDETS SAMLADE VERKSAMHET

Förbundet bedriver basverksamhet och delregionala projekt samt fördelar utvecklingsmedel enligt avtal med Västra Götalandsregionen.

Medlemsavgiften för 2022 är 78 kronor/invånare, varav 41 kronor för finansiering av basverksamheten och 37 kronor för finansiering av utvecklingsmedel. Medlemsavgiften för Varbergs kommun är 11 kronor/invånare.

I förbundet ingår även Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege, Navet science center samt Närvårdskontoret. Dessa verksamheter finansieras och nyttjas olika av medlemskommunerna. Vård- och omsorgscollege och Närvårdskontoret finansieras av både medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen.

	2022	2021
INTÄKTER	112 660 647	86 329 005
KOSTNADER		
Personal	36 455 832	30 005 664
Övriga kostnader	10 013 696	9 007 062
Tjänster	66 191 117	47 316 278
SUMMA KOSTNADER	112 660 647	86 329 005
RESULTAT	0	0

FÖRBUNDSKANSLI

Intäkterna består av medlemsavgift.

	2022	2021
INTÄKTER	5 845 962	4 536 209
KOSTNADER		
Personal	3 452 617	3 285 526
Övriga kostnader	252 689	92 715
Tjänster	2 140 656	1 157 968
SUMMA KOSTNADER	5 845 962	4 536 209
RESULTAT	0	0

ADMINISTRATION

I omsättningen ingår den fördelningsnyckel som tillämpas gällande gemensamma kostnader om ca 6 mnkr. Denna fanns ej i budget 2021.

	2022	2021
INTÄKTER	7 543 895	2 719 655
KOSTNADER		
Personal	2 724 207	1 116 345
Övriga kostnader	1 954 157	207 357
Tjänster	2 865 530	1 395 953
SUMMA KOSTNADER	7 543 895	2 719 655
RESULTAT	0	0

Budget och finansiering

REGIONAL UTVECKLING

Anslag för tilldelning av utvecklingsmedel är knappt 19 000 tkr varav medlemskommunerna bidrar med 8 000 tkr och Västra Götalandsregionen med resterande belopp. Utöver utvecklingsmedel erhålls projektmedel från andra externa parter. Pågående interna projekt omsätter ca 12 000 tkr.

I budget 2021 redovisades samtliga projektmedel under enheten Regional utveckling. I budget 2022 har de fördelats på respektive verksamhet.

	2022	2021
INTÄKTER	31 643 059	43 506 005
KOSTNADER		
Personal	4 476 843	3 538 856
Övriga kostnader	734 797	210 573
Tjänster	26 431 418	39 710 396
SUMMA KOSTNADER	31 643 059	43 506 005
RESULTAT	0	0

VÄLFÄRDSUTVECKLING

Intäkterna består dels av medlemsavgift, dels projektmedel inom välfärd och kompetens.

	2022 inkl projekt	2021 exkl projekt
INTÄKTER	22 264 844	6 600 411
KOSTNADER		
Personal	5 205 608	4 857 760
Övriga kostnader	659 627	301 859
Tjänster	16 399 609	1 440 792
SUMMA KOSTNADER	22 264 844	6 600 411
RESULTAT	0	0

Budget och finansiering

BUSINESS REGION BORÅS

Verksamheten finansieras av medlemskommunerna med 6 kronor/invånare. Budgeten innefattar en intäkt om 800 tkr från 2021 för icke utförda aktiviteter.

	2022	2021
INTÄKTER	2 165 210	1 958 436
KOSTNADER		
Personal	816 920	766 400
Övriga kostnader	380 991	307 857
Tjänster	967 299	884 178
SUMMA KOSTNADER	2 165 210	1 958 436
RESULTAT	0	0

DATASKYDDSOMBUD

Verksamheten finansieras genom en fast avgift om 129 tkr per deltagande kommun samt en rörlig del baserad på antal invånare.

	2022	2021
INTÄKTER	2 508 131	2 446 957
KOSTNADER		
Personal	1 888 145	1 843 836
Övriga kostnader	162 689	145 715
Tjänster	457 298	457 406
SUMMA KOSTNADER	2 508 131	2 446 957
RESULTAT	0	0

Budget och finansiering

MEDARBETARCENTRUM

Borås, Mark, Svenljunga och Tranemo kommuner har avtal med Medarbetarcentrum. Avgiften räknas enligt beslut upp med 2,5 % årligen. Verksamheten får utöver intäkt enligt avtal även intäkter för sålda tjänster till avtalskommuner och övriga.

	2022	2021
INTÄKTER	3 160 794	2 888 944
KOSTNADER		
Personal	2 740 050	2 483 633
Övriga kostnader	120 298	128 572
Tjänster	300 446	276 738
SUMMA KOSTNADER	3 160 794	2 888 944
RESULTAT	0	0

VÅRD- OCH OMSORGSCOLLEGE

Verksamheten finansieras av kommunerna och Västra Götalandsregionen enligt fastställd modell. Kommunernas kostnader fördelas utifrån invånarantal. I budget 2021 redovisades verksamheten under enheten välfärdsutveckling.

	2022
INTÄKTER	1 301 621
KOSTNADER	
Personal	374 030
Övriga kostnader	147 922
Tjänster	779 669
SUMMA KOSTNADER	1 301 621
RESULTAT	0

Budget och finansiering

NAVET SCIENCE CENTER

Avtalskommuner är Borås, Mark, Svenljunga och Tranemo. Avgiften räknas enligt beslut upp med 2,5 % årligen. Verksamheten får utöver intäkt enligt avtal även intäkter från Skolverket, Västra Götalandsregionen och för sålda tjänster till avtalskommuner och övriga. Utöver den fasta finansieringen kan olika former av projektmedel komma att sökas för att finansiera projekt.

	2022	2021
INTÄKTER	19 993 138	18 581 160
KOSTNADER		
Personal	12 090 797	10 329 462
Övriga kostnader	5 365 126	7 496 698
Tjänster	2 537 215	755 000
SUMMA KOSTNADER	19 993 138	18 581 160
RESULTAT	0	0

NÄRVÅRDSSAMVERKAN SÖDRA ÄLVSORG

I Närvårdssamverkan medverkar samtliga medlemskommuner, Södra hälso- och sjukvårdsnämnden och Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund, som samordnar kommunernas arbete.

Regionens parter står för 50 % av kostnaderna och kommunerna för resterande 50 %. Kommunernas kostnader fördelas utifrån invånarantal. Utöver den fasta finansieringen kan olika former av projektmedel komma att sökas för att finansiera gemensamma utvecklingsprojekt. Budgeten innefattar en intäkt om 600 tkr från 2021.

	2022 inkl projekt	2021 exkl projekt
INTÄKTER	16 233 992	3 091 229
KOSTNADER		
Personal	2 686 615	1 737 666
Övriga kostnader	235 400	115 715
Tjänster	13 311 979	1 237 848
SUMMA KOSTNADER	16 233 992	3 091 229
RESULTAT	0	0

Treårsplan

Treårsplan för förbundets samlade verksamhet. Medlemsavgiften är baserad på invånarantalet i medlemskommunerna och ökar med ca 1 % årligen. Beräknad kostnadsökning är 2,5 %. Kostnadsutvecklingen innebär ett löpande effektiviseringskrav för förbundet.

	2023	2024	2025
INTÄKTER	113 775 708	116 546 032	119 372 873
KOSTNADER			
Personal	38 567 228	40 731 409	42 949 694
Övriga kostnader	11 464 038	12 950 639	12 568 416
Tjänster	64 763 669	64 099 426	65 302 832
SUMMA KOSTNADER	114 794 935	117 781 474	120 820 942
EFFEKTIVISERINGSKRAV	-1 019 227	-1 235 442	-1 448 069
RESULTAT	0	0	0

Arende 7

Övriga verksamheter och projekt

DRIFTVERKSAMHET

- Business Region Borås
- Dataskyddsombud
- Medarbetarcentrum
- Vård- och omsorgscollege Sjuhärad
- Navet science center
- Närvårdskontoret

PÅGÅENDE PROJEKT OCH UPPDRAG

- Suicidprevention Sjuhärad
- VI-projektet
- Nära vård
- Fossilfri Boråsregion

Uppföljning av folkhälsoarbete och budget 2021

Sammanfattning

Uppföljning av lokalt folkhälsoarbete samt budget 2021, enligt samverkansavtal mellan Herrljunga kommun och södra hälso- och sjukvårdsnämnden. Uppföljningen redogör för folkhälsoarbete 2021, samt ekonomisk uppföljning av folkhälsotjänst och folkhälsoarbete 2021.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-03-04
Uppföljning av samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun 2021
Herrljunga kommun budget och ekonomisk redovisning 2021

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige godkänna uppföljning av lokalt folkhälsoarbete samt budget 2021.

Li Johansson Nyström
Folkhälsostrateg

Expedieras till: Li Johansson Nyström, folkhälsostrateg, Kommunstyrelsens förvaltning

Bakgrund

Enligt samverkansavtal mellan Herrljunga kommun och södra hälso- och sjukvårdsnämnden redogörs årligen det lokala folkhälsoarbetet samt budget för föregående år. Södra hälso- och sjukvårdsnämnden och Herrljunga kommun samfinansierar folkhälsoarbete och folkhälsotjänst. Folkhälsoarbete finansierar utifrån 50/50-principen med 14 kronor/invånare från respektive part. För folkhälsotjänsten la södra hälso- och sjukvårdsnämnden 390 000 kronor till folkhälsotjänsten för år 2021. Enligt samverkansavtal står kommunen för resterande del, vilket under 2021 var 268 860 kronor. Dock har endast 238 860 kronor använts enligt budget. De 30 000 kronor som inte använts enligt budget återfaller Herrljunga kommun. Detta beror på tjänstledighet under hösten 2021.

Ekonomisk bedömning

För 2021 års finansiering av folkhälsotjänsten går 30 000 kronor tillbaka till kommunen. Att hela budgeterade summan inte använts beror på tjänstledighet.

FN:s barnkonvention

Uppföljningen beskriver bland annat folkhälsoarbete för att främja och stärka barns rättigheter utifrån områden ”barn och ungas uppväxtvillkor”, som var ett av kommunens och hälso- och sjukvårdsnämndens huvudfokus under 2021. Arbetet har huvudsakligen skett genom kompetensutveckling, utveckling av samverkan mellan skola och IFO samt barn och ungas delaktighet och inflytande.

Jämställdhetsbeskrivning

Uppföljningen beskriver hur folkhälsoarbete främjat jämställd hälsa genom insatser som revidering av handlingsplan för jämställdhet samt våldspreventivt arbete.

Uppföljning av samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete i Herrljunga kommun 2021

Om uppföljning lokalt folkhälsoarbete

Södra hälso- och sjukvårdsnämnden (HSNS) har samverkansavtal med varje kommun inom sitt geografiska område. Det ena avtalet, Samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete, är ett avtal som ska gälla det lokala folkhälsoarbetet. Det innebär lokala systematiska och målinriktade insatser för att förbättra befolkningens hälsa och att utjämna skillnader i hälsa. Det andra avtalet, Samverkansavtal avseende folkhälsotjänst, gäller tjänsten som driver det lokala folkhälsoarbetet. Avsikten med avtalen är att underlätta det tvärssektoriella samarbetet för att få ett bättre resursutnyttjande och större genomslagskraft.

Avtalet följs upp varje år tillsammans med verksamhetsplanen för det lokala folkhälsoarbete som bedrivits för gemensamma medel. Besvara frågorna kortfattat och hänvisa inte till eventuellt medsänt material. Eventuella ytterligare dokumentationer som genomförts inom ramen för det lokala folkhälsoarbetet t.ex. verksamhetsberättelse, projekt, utvärderingar eller liknande, kan skickas in tillsammans med uppföljningen som kompletterande information.

Mejla in uppföljningen till HSNS diarium på hsn.sodra@vgregion.se och en kopia till lars.paulsson@vgregion.se senast den 25 januari. Uppföljningen skickas även till kommunstyrelsen eller annan ansvarig nämnd. Om den ekonomiska redovisningen inte är helt klar den 25 januari, skickas ett preliminärt resultat in. Använd den särskilda Excelmallen för detta. Den slutliga ekonomiska redovisningen skickas sedan in senast den 15 februari.

Utgångspunkter för samverkansavtal, verksamhetsplan och uppföljning

Internationella och nationella styrande dokument som anger riktningen för folkhälsoarbetet

- Det övergripande nationella folkhälsomålet ”att skapa *samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation*”.
- FN:s Agenda 2030 med 17 Globala målen för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling och agendans grundläggande princip om att alla ska inkluderas och ingen lämnas utanför.

Exempel på regionala/lokala styrande dokument som ligger till grund för prioriteringar och insatser

Regionala dokument

- Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030
- Södra hälso- och sjukvårdsnämndens mål- och inriktningsdokument
- Kraftsamling fullföljda studier

Kommunala dokument

- Herrljunga kommuns Budget och verksamhetsplan 2020-2022
- Reglemente för Herrljunga kommuns folkhälsopolitiska råd

Gemensamma prioriteringar utifrån vårdialog och hälsoläge

- Grupper:
 - Barn och unga
 - HBTQ-personer
 - Äldre
- Områden:
 - Barn och ungas uppväxtvillkor
 - Jämställd, jämlik hälsa
 - Trygghetsfrämjande arbete

Lokal styrning, ledning och samverkan

Folkhälsoarbetet ska innehålla systematiska och målinriktade insatser för att förbättra befolkningens hälsa och utjämna skillnader i hälsa. Det ska vara långsiktigt, utgå från identifierade behov hos befolkningen samt bedrivas i samverkan med olika samhällsaktörer.

Det lokala folkhälsoarbetet ska ha en politisk styrning och bedrivas strategiskt. Folkhälsoarbetet förankras i den kommunala förvaltningen genom att folkhälsostrategen regelbundet för dialog med kommunledningen eller en motsvarande strategisk grupp. Folkhälsostrategen ska ha tillgång till, och föra dialog med, relevanta politiska nämnder och forum.

Det är viktigt att fortsätta arbetet med att synkronisera folkhälsoarbetets planeringsprocess med den kommunala planerings- och budgetprocessen, att integrera folkhälsoperspektivet i de olika aktörernas ordinarie verksamhet och att styra mot att de insatser som görs främjar utvecklingen av en mer jämlik hälsa. Arbetet med att främja och utveckla prioriterade grupperns inflytande och delaktighet i de insatser som görs behöver därmed fortsätta.

Uppföljningsfrågor om styrning, ledning och samverkan

Ange om det under året har skett någon förändring eller utveckling under året vad gäller nämnd och förvaltning som ansvarar för arbetet, var arbete eller tjänst är placerade, att integrera folkhälsoperspektivet i de olika aktörernas ordinarie verksamhet, hur ni arbetat för att främja och utveckla prioriterade grupperns inflytande och delaktighet i de insatser som görs. Om ja, på vilket sätt har det förändrats eller utvecklats?

Herrljunga kommun har under 2021 haft ökat fokus på mänskliga rättigheter. Det har synts genom insatser och utveckling av kommunens rättighetsnätverk, med syfte att verka för ökad inkludering och tillgänglighet, bland annat i utbildningsdag för politiker och chefer/strateger samt gemensam kompetensutveckling för rättighetsbaserat arbetssätt genom kommunens rättighetsnätverk. Folkhälsopolitiska rådet har bjudit in till utbildning i rättigheter för barn med funktionsnedsättning samt haft dialog med grundsärskolans elever för att främja barnets perspektiv, elevernas inflytande och delaktighet samt synliggöra rättigheter för barn med funktionsnedsättning.

Genom politiska beslut har Herrljunga kommun startat upp projekt för våldspreventivt arbetet, där trygghetsfrämjande arbete ligger som grund genom bl.a. EST-kartläggning och samverkan i SSPF-forum. Samtliga förvaltningar och kommunala bolag ingår i det våldspreventiva projektet, såväl som allmänheten genom föreningsliv och näringsliv med mera. Genom projektet får folkhälsostrategen tillgång till nya forum för att driva projektet tillsammans med en projektledare, vilket kan främja integrering av folkhälsoperspektiv i nya aktörers uppdrag och verksamhet. Det våldspreventiva arbetet är tätt sammankopplat med många delar som folkhälsostrategen arbetar med, som ANDTS, psykisk ohälsa, föräldraskapsstöd, meningsfull fritid samt fullföljda studier. Folkhälsostrategen sitter med i nätverk med andra kommuner/stadsdelar i Västra Götalandsregionen, som kommit längre i sitt våldspreventiva arbete, där möjlighet finns att lyssna in tidigare erfarenheter av liknande projekt.

Vilka forum har du/kommunen för att samarbeta/samverka inom folkhälsoarbetet vad gäller internt i kommunen, med regionens verksamheter och/eller andra externa aktörer?

- Folkhälsopolitiska rådet tillsammans med ordförande och viceordförande i kommunens nämnder, samt kommundirektör.
- Kommunala pensionärs- och funktionshinderrådet
- I forumet SSPF samverkan skola, socialtjänst, polis, fritid och folkhälsa. Folkhälsostrategen är sammankallande för både styrgrupp och arbetsgrupp. EST ses som en undergrupp till SSPF.
- I styrgruppen för familjecentralen sitter chefer för IFO barn och familj, öppna förskolan, MHV, Närhälsan samt folkhälsostrateg.
- Lokal närvårdssamverkan
- Rättighetsnätverket
- Folkhälsonätverk Sjuhärad
- Samverkansgrupp våldsprevention med kommuner/stadsdelar inom regionen.

Finns det forum där du saknar tillträde till, eller skulle behöva, för att kunna förankra och driva folkhälsoarbetet?

Vid behov finns tillgång till berörda forum som ledningsgrupper m.m.

Finns det forum eller verksamheter som du/ni saknar tillträde till för att kunna samverka med regionen inom folkhälsoarbetet?

I min roll som sammankallande till möten med både kommunanställda och regionsanställda ser jag behov av att kunna underlätta samverkan med regionen, forum finns men det kan ibland vara svårt att få till styrgruppsmöten som behövs. En del styrgruppsmötet får göras utan vissa chefer, vilket påverkar Familjecentralens verksamhet då beslut inte kan tas/dras ut på tiden osv.

Ekonomisk redovisning för lokalt folkhälsoarbete

Folkhälsoinsatserna är 50/50-finansierade och respektive part avsätter 14 kronor/invånare. Folkhälsotjänsten finansieras enligt separat avtal. Den ekonomiska redovisningen görs i en Excelmall och skickas in tillsammans med avtalsuppföljningen.

Det är enbart de insatser som genomförs med gemensamma medel som ska finnas med i den ekonomiska redovisningen. Lokala insatser som inte finansieras gemensamt inom avtalet, men som tagits upp i verksamhetsplanen, skrivs in i kolumnen "Övrigt" i Excelmallen.

Uppföljning folkhälsoinsatser

Det som följs upp är vad insatsen har lett till, om insatsen genomfördes enligt plan, en förklaring till eventuell avvikelse och hur insatsen genomförandes istället, och vad kommunen tar med sig i det fortsatta arbetet.

Område: Barn och ungas uppväxtvillkor		
Insats/målgrupp	Genomförande	Uppföljning
Namn på insats 1: Barns inflytande och delaktighet Målgrupp: Barn och unga	Arbeta för att främja delaktighet och inflytande hos barn och unga genom information och spridning om deras rättigheter via Barnombudsmannens verktyg ”Mina rättigheter”. Även skapa dialog mellan elevråd och politiken.	Vad har insatsen lett till? Ökad kännedom om verktyget ”Mina rättigheter”. Information om verktyget har gått ut kontinuerligt – riktad till pedagoger i grundskola samt barn och unga och vårdnadshavare genom utskick i V-klass. Barn har fått vara delaktiga i planering för byggnation av ny lekplats i två skeden: ett första skede med önskemål/behov av utformning av lekplats. Ett annat skede för att rösta fram ett vinnande bidrag. Dialog mellan elevråd och politik. Elevrådet har fått uppdrag att lyfta till politikerna, hur de vill bli mer delaktiga och få inflytande, med koppling till Barnkonventionen. Genomfördes insatsen enligt plan? Ja Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet? Det kan vara bra att ha ett gemensamt råd med elever från både högstadiet och gymnasiet, för blandade åldrar, bredare dialoger samt bättre uppslutning. Det behöver finnas en ”ram” från start, kopplat till något som kommunen gör.
Namn på insats 2: Utbildning och information om Barnkonventionen och barns rättigheter	Fortsatt arbete med utbildning i Barnkonventionen. Samverkan med skola, Familjecentralen och Närhälsan.	Vad har insatsen lett till? Utvecklat samverkansarbete i ”Skol-soc” (IFO och skola) som jobbar med barns rättigheter som grund, med syfte att tillgodose barns

Ärende 8

7

Målgrupp: Verksamheter och medarbetare inom kommunen		rättigheter, genom gemensam kompetensutveckling och dialog med fokus på tillit och ökad förståelse för varandras verksamheter. Genomfördes insatsen enligt plan? Ja Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet? Fortsatt utveckling av samverkan mellan parterna behövs utifrån deras behov samt hitta de gemensamma beröringsytorna för parterna.
Namn på insats 3: Främja fysisk aktivitet Målgrupp: Barn och unga	Fortsatt samarbete med SISU/Sports for you för att främja fysisk aktivitet för barn och unga. SISU arbetar uppsökande arbete vilket har visat sig ha god effekt för att få in barn och unga i aktiviteter.	Vad har insatsen lett till? Lovaktiviteter under året, för att främja fysisk aktivitet för barn och unga, bland annat regelbundna aktiviteter varje vecka under sommarlovet. Under två tillfällen har lovaktiviteter också erbjudits tillsammans med lokala föreningar, för att barn och unga ska få testa aktiviteter kopplat till det föreningsliv som finns lokalt. Övergripande syfte är att barn och unga ska delta i föreningsliv och aktiviteter regelbundet. I samarbete med SISU/Sports for you har en struktur tagits fram för framtida arbete med "Utmärkt förening" som kommer erbjudas till lokala föreningar under 2022. Under ett tillfälle har kommunen erbjudit kostnadsfri cirkusskola som lovaktivitet för barn och unga, i samarbete med Kultur i Väst. Kommunen har även köpt in så kallade "aktivitetsskyltar" med barnanpassade rörelser samt korta "hälsofakta". Skyltarna sitter uppe vid elljusspår och kortare vandringsleder för familjer och invånare att ta del av.

		Genomfördes insatsen enligt plan? Ja, men utöver planerad insats har vi också haft möjlighet att erbjuda kostnadsfri cirkusskola samt köpt in och satt upp ”aktivitetsskyltar”. Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet? Behov av fortsatt utveckling av samarbete, för att ”koppla ihop” barn och unga med lokala föreningar för ökat föreningsdeltagande, fysisk aktivitet och meningsfull fritid. Samarbetet kan med fördel spridas mer regelbundet under året, inte bara under skollov. Svårigheter för föreningar att kunna lägga tid under loven. Svårt att nå ungdomar under pandemin.
--	--	--

Område: Levnadsvanor		
Insats/målgrupp	Genomförande	Uppföljning
Namn på insats: Förebygga ANDT Målgrupp: Civilsamhälle/kommunens verksamheter	”Året runt”-insatser, dvs utifrån ett skolarshjul uppmärksamma civilsamhälle, ungdomar, vårdnadshavare på anti-lagningskampanjer och information inför lov och högtider. Stötta verksamheterna i kunskapshöjning för ANDT-området, riktat mot verksamheter som möter föräldrar, barn och unga.	Vad har insatsen lett till? Framtagande av en så kallad ”ANT-matris” som arbetet utgår ifrån. Matrisen beskriver löpande insatser under året kopplat till målgrupp samt nivå. Regelbunden annonsering samt utskick och information till vårdnadshavare, unga samt civilsamhälle med budskap om att förebygga ANDT genom anti-lagningskampanj och liknande information. Inför sommarlovet erbjöds kostnadsfri digital föreläsning med ANT-tema, för vårdnadshavare till tonåringar/blivande tonåringar. Påbörjat samverkan mellan kommun och region för att ta fram ett kit som kan användas av Familjecentralen i möte med gravida/blivande gravida med syfte att förebygga rökande gravida.

Ärende 8

9

		Informerat verksamheter, chefer och kommunledning om insatser och ANT-matrisen. Genomfördes insatsen enligt plan? Ja Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet? Svårt att få till en tvåvägskommunikation mellan civilsamhälle/vårdnadshavare och kommun. Hur kan vi inkludera viktiga berörda (vårdnadshavare/andra vuxna/unga) mer i det förebyggande arbetet?
--	--	---

Område: Jämställd, jämlik hälsa		
Insats/målgrupp	Genomförande	Uppföljning
Insats: Främja mänskliga rättigheter Målgrupp: Kommunens verksamheter	Rättighetscertifiering av Herrljunga kommun där en arbetsgrupp kommer arbeta för ökade kunskaper inom mänskliga rättigheter. Bilda nätverk, ta fram handlingsplan med aktiviteter (där det saknas).	Vad har insatsen lett till? Utbildningsdag i mänskliga rättigheter, riktad till chefer, strateger samt förtroendevalda. Utbildningsdagen genomfördes av Rättighetsnätverket (arbetsgrupp för mänskliga rättigheter). Handlingsplan för jämställdhet där mänskliga rättigheter inkorporerats. Genomfördes insatsen enligt plan? Ja, med viss omställning till digitala alternativ pga pandemin. Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet? Arbetet för att främja mänskliga rättigheter bör ske i verksamheternas dagliga arbete och ordinarie uppdrag. Därför är det viktigt att hela tiden hålla frågan levande samt erbjuda kompetensutveckling och utbildning inom mänskliga rättigheter. Viktigt att gå tillbaka och följa upp våra

		handlingsplaner för att stärka och utveckla arbetet framåt.
Insats: Ökade kunskaper om funktionsnedsättning Målgrupp: Personer med funktionsnedsättning/kommunens verksamheter	Information för att synliggöra vad funktionsnedsättning kan innebära. Främja ökat inflytande och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Sprida Barnombudsmannens handbok "Så får du vuxna att lyssna på dig".	Vad har insatsen lett till? Dialog mellan elever med funktionsnedsättningar och politiker, med syfte att främja elevernas inflytande och delaktighet med handboken "Så får du vuxna att lyssna på dig" som verktyg. Utbildning om rättigheter för barn med funktionsnedsättning, riktad till chefer, strateger, medarbetare samt förtroendevalda. Genomfördes insatsen enligt plan? Ja Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet? Det finns fortsatt behov av att lyfta gruppen personer med funktionsnedsättning som extra utsatt grupp genom att öka kunskaper om vad funktionsnedsättningar kan innebära och hur vi som kommun kan arbeta mer inkluderande för personer med funktionsnedsättning.

Område: Trygghetsfrämjande arbete		
Insats/målgrupp	Genomförande	Uppföljning
Insats: Samverkan genom EST Målgrupp: kommunens verksamheter, externa samverkansparter, civilsamhälle	Fortsatt arbete med inrapportering, samverkan och kartläggning av EST.	Vad har insatsen lett till? EST-kartläggningen har legat till grund för kommunens satsning på att arbeta våldspreventivt. Insatsen gör det också möjligt för att åtgärda aktuella händelser. "Buskörningar" är en ständigt återkommande inrapporterad händelse i kartläggning. Arbetsgruppen för EST skickar därför gemensamt ut ett "mopedbrev" (kommun och polis står som gemensam avsändare). Brevet skickats till vårdnadshavare till

Ärende 8

11

		tonåringar med syfte att uppmana till att vara delaktiga i sina tonåringars motorintressen samt information om vad som gäller för mopeder och A-traktorer. Genomfördes insatsen enligt plan? Ja Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet? Behov av att skapa fysiska informationsträffar för förtydligande av varför inrapportering från särskilt näringslivet är en viktig del i arbetet, samt hur näringslivet också vinner på att engageras i det trygghetsfrämjande arbetet.
Insats: Samverkan genom SSPF Samverkansnätverk i trygghetsarbete Direkt målgrupp: kommunens verksamheter samt externa samverkansparter Indirekt målgrupp: Barn, unga och familjer.	Fortsatt samverkansarbete i frågor som rör våld i nära relation, trygghetsskapande i civilsamhället, anti-mobbning, förebygga våldsbejakande extremism, och övriga frågor som i huvudsak rör barn och ungas trygghet.	Vad har insatsen lett till? Genom SSPF finns regelbundet ett forum för dialog och samarbete bland annat för ”sommarlovsaktiviteter” samt belysa aktuella händelser och spaningar hos verksamheterna. Detta ledde exempelvis till att det under hösten genomfördes en ”två-veckorsinsats” där polis och kommun under två veckor hade extra aktiviteter kring områden som upplevts otrygga/ökade händelser skett, med syfte att främja trygghet samt förebygga droger. Samverkan för att starta insatsen MHFA (mental health first aid) riktad till elever i skola med syfte att förebygga psykisk ohälsa och suicid. Genomfördes insatsen enligt plan? Ja Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet? SSPF är ett viktigt och nödvändigt forum där folkhälsostrategen får

		tillgång att lyssna in verksamheternas spaningar och behov. Det är viktigt att det finns en tydlig struktur för arbetet, där uppdrag behöver komma från styrgruppen ner till arbetsgruppen. Bra att kunna koppla EST och SSPF's uppdrag, dvs synliggöra iakttagelser och spaningar under tid från flera olika parter, för att kunna göra gemensamma förebyggande/främjande insatser.
Insats: Förebygga våld och förtryck Målgrupp: civilsamhälle/kommunens verksamheter (skola)	Arbete med metoden "Aktiva åskådare" med syfte att förebygga våld och förtryck genom föreläsning om manlighetsnormen och våldspyramiden för att synliggöra hur våld kan se ut och hur samhället aktivt kan förebygga våld och förtryck tillsammans.	Vad har insatsen lett till? Högstadiet och gymnasiet har påbörjat arbete med "Machofabriken", webbaserad information samt affischering riktad till allmänheten ang. "aktiv åskådare" och våldsprevention. Föreläsning med Tjejjouren Väst riktad till vårdnadshavare i samband med "föräldracafé" på fritidsgården, samt information om "aktiva åskådare" och våldsprevention till politik, chefer och verksamheter. Initierat till ett större våldspreventivt projekt där Herrljunga kommun kommer jobba med samtliga 3 förändringsprinciper, dvs inte bara "Aktiva åskådare" som är en av principerna. Genomfördes insatsen enligt plan? Ja Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet? Viktigt att få med allmänheten i en sån här typ av insats där målet är att minska våldet i samhället. Skapa dialog med föreningsliv och näringsliv för att skapa bredare förståelse och engagemang för frågan.

Område: Hälsa hos gruppen äldre		
Insats/målgrupp	Genomförande	Uppföljning
Insats: Förebygga psykiska besvär, ensamhet och isolering Målgrupp: Personer över 65 år. Medarbetare som möter gruppen. Seniorsäkerhetsgruppen (SSG).	Kartläggning av aktiviteter som finns för äldre i kommunen samt behov som finns hos målgruppen, med syfte att skapa samt visa på befintliga mötesplatser och aktiviteter för målgruppen. Sprida informationen och uppdatera hemsidan. Fortsatt insats från 2020: "Ung i sinnet" i samarbete med ABF.	Vad har insatsen lett till? Samverkat med kommunala pensionärs- och funktionshinderrådet samt med arbetsgrupp äldre ang. aktiviteter för äldre samt behov. Utifrån samverkansarbete skapat insatsen föreläsningssifika med tema "hälsosamt åldrande" (som finansierades genom de 20 000 som fick föras över från 2020). "Ung i sinnet" – musikspelningar och interagerande med boende, var fjortonde dag på våra särskilda boenden. Genomfördes insatsen enligt plan? Ja – men insatsen har kopplats ihop med överförda medel från 2020. Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet? Bra sätt att jobba på – där två insatser kan gå ihop, steg 1: referensgrupp som uttrycker behov m.m. Steg 2 samplanera insats utifrån gruppens behov.

Övrigt

Herrljunga kommun									
Budget folkhälsotjänst och folkhälsoinsatser 2021				Resultat folkhälsotjänst och folkhälsoinsatser 2021					
Medel för folkhälsostategtjänst	Budget			Utfall			Resultat		
	HSNS	Kommun		HSNS	Kommun		HSNS	Kommun	
Tjänst folkhälsostateg (lön inkl. lönebikostnader)	390 000	268 860		390 000	238 860		0	30 000	Noll (0) = medlen har använts enligt budget
Eventuell motfinansiering av folkhälsostategtjänsten							0	0	
Summa totala tjänster	390 000	268 860		390 000	238 860		0	30 000	
Eventuella kommentarer:				Eventuella kommentarer: Pga tjänstledighet/sjukskrivning/vab har 30 000 kronor					

Medel för lokala folkhälsoinsatser	Budget			Utfall			Resultat		
	HSNS	Kommun	Övrigt	HSNS	Kommun	Övrigt	HSNS	Kommun	Övrigt
Folkhälsoinsatser 14 kronor/nvånare och part	132 469	132 496		132 469	132 496		0	0	0
Överflyttade medel från 2020 på eget initiativ enligt avtal*							0	0	0
Överflyttande medel från 2020 efter beviljad ansökan till HSNS*	20 000			20 000			0	0	0
Eventuella andra medel							0	0	0
Summa totala folkhälsomedel	152 469	132 496	0	152 469	132 496	0	0	0	0

*=Medel som inte används under 2021 ska återbetalas till respektive part.

Redovisningen är:

Preliminär		Slutlig	
------------	--	---------	--

Eventuella kommentarer till budget

Medel som flyttats över från 2020 till 2021 efter beviljad ansökan: 20 000 kr. Herrljunga motfinansierar överförda medel via arbetstid för arbetsgrupp (tjänstepersoner inom socialförvaltningen) med uppdrag från det lokala pensionärs- och funktionshindersrådet, men poster i budget saknas.

Eventuella kommentarer till den ekonomiska redovisningen

Insatsen för att förebygga ensamhet och isolering hos äldre har gjorts utifrån ursprunglig verksamhetsplan (2020) trots att motfinansiering inte skrivits in i budget. Insatsen har gjorts i samband med annan planerad insats för att främja äldres hälsa och utgått från kommunala pensionärs- och funktionshindersrådet. Insatserna har alltså "gått in i varandra" där steg 1 var att kartlägga aktivitet och behov, steg 2 utföra insats utifrån målgruppens behov (föreläsningsskifta med syfte att förebygga ensamhet och isolering). Kommunen har lagt den beräknade arbetstiden som motsvarar de överförda medel (20 000 kronor). Se uppföljning av samverkansavtal för folkhälsoarbete i Herrljunga kommun 2021

Detaljbudget folkhälsoinsatser 2021

	Budget			Utfall			Resultat		
							Noll (0) = medlen använda enligt budget		
Folkhälsoinsatser	HSNS	Kommun	Övrigt	HSNS	Kommun	Övrigt	HSNS	Kommun	Övrigt
Barn och ungas uppväxtvillkor							0	0	0
Barns rättigheter	10 000	10 000		10 000	10 000		0	0	0
Främja fysisk aktivitet och fritidsintressen	52 000	10 000		52 000	10 000		0	0	0
							0	0	
Levnadsvanor							0	0	0
Förebygga ANDT		10 000			10 000		0	0	0
							0	0	0
Jämställd, jämlik hälsa							0	0	0
Mänskliga rättigheter	10 000	10 000		10 000	10 000		0	0	0
Jämlikhet fokus funktionsnedsättning		10 000			10 000		0	0	0
							0	0	0
Trygghetsfrämjande arbete							0	0	0
EST		10 000			10 000		0	0	0
SSPF		10 000			10 000		0	0	0
Förebygga våld och förtryck	55 000	30 000		55 000	30 000		0	0	0
							0	0	0
Hälsa hos gruppen äldre							0	0	0
Förebygga ensamhet och isolering*	20 000	20 000		20 000	20 000		0	0	0
*överförda medel från 2020							0	0	0
Övrigt							0	0	0
admin.kostnader, resor, kurser m.m	5 496	12 496		5 496	12 496		0	0	0
							0	0	0
Summa	152 496	132 496	0	152 496	132 496	0	0	0	0

Eventuella kommentarer till detaljbudgetens ekonomiska redovisning

Införande av digital underskrift

Sammanfattning

Förvaltningen har utrett möjligheten att införa digital signering i samband med politiska sammanträden i nämnder och styrelser, samt inom andra områden där underskrift krävs. Digital signeringen är en möjlighet som medför snabbare hantering av handlingar och en besparing på miljön, pengar, tid och personella resurser. Framtidens utmaningar ställer krav på att hitta smartare arbetssätt med bibehållen eller ökad kvalitet för dem som kommunen finns till för. I och med covid-19 pandemin ställdes högre krav på distansering, något som bidragit till en snabbare digital utveckling i kommunen med syftet att bibehålla en fortsatt effektiv drift av kommunens verksamheter. Digitala arbetssätt påbjuder en sammanhållen digital process som består av olika delar. En del i denna process är möjligheten till digital underskrift. Fördelarna med digital underskrift är bland annat tidsbesparing, minskad miljöpåverkan, samt att det underlättar kommunikationen med medborgare och andra intressenter. Vid införande av digital underskrift är det viktigt att beakta säkerhetsaspekten och inom projektet för digital underskrift har säkerheten beaktats ur såväl ett informationsperspektiv som ett integritetsperspektiv. Det föreligger inga juridiska hinder med att övergå till digital underskrift och kostnaden för tjänsten digital underskrift ryms inom rambudget. Digital underskrift är ett naturligt utvecklingssteg för att tillmötesgå nya krav från omvärlden.

Övergången från fysisk underskrift till digital kommer stegvis att ske i kommunens samtliga verksamheter under 2022 med start i kommunstyrelsens förvaltning i samband med justering av kommunstyrelsens protokoll. Övergången till digital underskrift innebär ett förändrat arbetssätt i hela kommunen och beslutet bedöms vara av principiell beskaffenhet och ska därför fattas av kommunfullmäktige. Förvaltningen kommer under hösten 2022 att informera kommunstyrelsen om hur införandet av digital underskrift fortlöper.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-02-10

Digitaliseringsstrategi för Herrljunga kommun

Exempel på protokoll med digital underskrift – Svenljunga kommuns Kommunstyrelse-protokoll 2021-12-13

Förslag till besluts

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna digital underskrift som standard vid signering av dokument i alla kommunens verksamheter.

Helen Svantesson

IT-samordnare

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom till: Samtliga nämnder

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog genom § 13/2019-02-12 en digitaliseringsstrategi för Herrljunga kommun vars syfte var att tydliggöra inriktningen i kommunens digitala utveckling och sätta takten för kommunens utvecklingsarbete. Digitaliseringsstrategin för Herrljunga kommun belyser förändrade behov från medborgare, näringsliv och skapar förväntningar om tillgång till service, information och inflytande och medvetet eller omedvetet utförs uppgifter på ett annat sätt än tidigare. Framtidens utmaningar ställer ytterligare krav på att hitta smartare arbetssätt med bibehållen eller ökad kvalitet för dem som kommunen finns till för.

Strategins vision och övergripande mål är "Ett hållbart digitaliserat Herrljunga kommun" där kommunen ska tillvarata digitaliseringens möjligheter i allt förändringsarbete.

Förändrat arbetssätt påvisades under Covid-pandemin, där det digitala arbetssättet bidrog till att upprätthålla arbetsordningar och fasta strukturer, trots krav på fysisk distansering.

Digitalt arbetssätt påbjuder en sammanhållen digital process som består av olika delar. En del i denna process är digital underskrift. Redan idag används digital underskrift vid avtalstecknande av upphandlade varor och tjänster, men då från leverantörers underskriftstjänster.

Förvaltningen har undersökt möjligheterna att införa digital signering i samband med politiska sammanträden. Den digitala signeringen är en möjlighet som medför snabbare hantering av handlingar och en besparing på miljön, pengar och tid. Exempel på kommuner som idag har digital signering för de politiska protokollen är, Ulricehamn, Tranemo och Svenljunga kommun.

Säkerhetsaspekten är viktig att beakta och identifieringen vid underskriften sker med autentisering i nivå 3, exempel på detta är varumärket BankID. Känslig och/eller skyddsvärd information i dokumentet "stannar kvar" i kommunens IT-miljö.

Fördelarna med den digitala signeringen är att det kommer underlätta för förtroendevalda som inte måste ta sig till kommunhuset för signering/justering utan kan göra detta digitalt på distans. Ledtiderna vid turordningsunderskrifter kommer kortas. Övergången till digital underskrift är även en förberedande del inför övergången till e-Arkiv. Framgent innebär det också att utskrifter på dyra arkivpapper uteblir med en sammanhållen digital process, där alla handlingar hålls ihop vilket skapar en enhetlighet i ärendeadministrationen.

Ekonomisk bedömning

Upphandling är genomförd för tjänsten och ett avtal är tecknat med Knowit Connectivity AB. Fast pris per år för hela lösningen (fristående signeringstjänst, stödjtjänst och webbportal) är 108 000 SEK oberoende av antal underskrifter.

Ekonomisk bedömning är att tjänsten för digital underskrift kommer rymmas inom rambudget.

Eventuella besparingar sker i form av lägre kostnader för milersättning. Minskade kostnader för papper, samt, minskade kostnader för porto när införandet är klart i samtliga nämnder, styrelser och förvaltningar. Idag skickas dokument för underskrift oftast i traditionell postgång fram och tillbaka mellan förvaltning och medborgare, kund och leverantörer.

Juridisk bedömning

Förvaltningen har tagit fram en ny process vid digital underskrift av protokoll i nämnder och styrelser, vilken säkerställer efterlevnad av Kommunallagen.

Kammarrätten i Göteborg har i sin dom med mål nummer 3459-14 konstaterat gällande digital signering att ”Syftet med justeringen är således att bestyrka riktigheten av vad som står i protokollet. KL (Kommunallagen reds. anmärkning) säger inget om att detta bestyrkande måste ske genom undertecknande med en penna. Det föreligger därför inget hinder enligt KL för att justera kommunala sammanträdesprotokoll med elektronisk signatur.”

Miljökonsekvensbeskrivning

Vid digital underskrift ses en minskad miljöpåverkan i form av minskade resor då underskriftstillfället är oberoende av fysisk plats. Minskade pappersutskrifter är en direkt konsekvens av övergång till en digital sammanhållen process.

Samverkan

Samverkat på Central samverkansgrupp (CSG) ÅÅÅ-MM-DD

Motivering av förslag till beslut

Övergång till digital underskrift är ett naturligt utvecklingssteg att tillmötesgå nya krav från omvärlden. Det underlättar och kortar ledtider vid underskriftstillfällen. Kostnaden ryms inom befintlig ram. Slutligen föreligger inga juridiska hinder, samt att Herrljunga kommun går i takt i tiden.

Svar på remiss av program för räddningstjänst med tillhörande delplaner (Hallands län)

Sammanfattning

Herrljunga kommun har av Länsstyrelsen i Hallands län (via Västra Götalands län) inbjudits att lämna synpunkter i ärende 452-9608-2021, program för räddningstjänst med tillhörande delplaner. Dokumenten är framtagna utifrån de ändringar som har skett i förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor. Länsstyrelsen ska enligt Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor (FSO), 4 kap, 21 § upprätta ett program för räddningstjänst i enlighet med länsstyrelsens ansvar för räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) 4 kap 6§.

Den 1 januari 2022 förändrades beredskapszonerna och planeringzoner tillkom kring svenska kärnkraftverk, vilket innebär att Herrljunga kommun numera ingår i planeringszonen kring Ringhals kärnkraftverk.

I Herrljunga kommuns yttrande konstateras enbart att ett stort ansvar läggs på kommunerna när det gäller förmågan att upprätta utrymnings- och mottagningsplatser. Eftersom det inte framgår några detaljer när det gäller kraven på kommuner i planeringszonen, då programmet är riktat mot kommuner i Hallands län, förväntar sig Herrljunga kommun att ytterligare information och samordning sker kring den planeringen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-03-03

Herrljunga kommuns remissvar gällande program för räddningstjänst med tillhörande delplaner i Hallands län.

Program för räddningstjänst (huvudplan)

- Delplan Utrymning
- Delplan Strålningsmätning
- Delplan Inomhusvistelse och jodtabletter
- Delplan Kommunikation
- Delplan Länsstyrelsens fältplats
- Delplan Sanering
- Delplan Larm

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner Herrljunga kommuns remissvar gällande program för räddningstjänst med tillhörande delplaner i Hallands län

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Anette Falk

Ärende 10

Tjänsteskrivelse

20xx-xx-xx

DNR KS 191/2021 950

Sid 2 av 2

Anette Falk
Säkerhetschef

Expedieras till:	Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom	Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
till:	

LÄNSSTYRELSEN I HALLANDS LÄN

halland@lansstyrelsen.se

Herrljunga kommuns remissvar gällande program för räddningstjänst med tillhörande delplaner i Hallands län. Länsstyrelsens dnr 452-9608-2021

Sammanfattning

Herrljunga kommun har av Länsstyrelsen i Hallands län (via Västra Götalands län) inbjudits att lämna synpunkter i ärende 452-9608-2021, program för räddningstjänst med tillhörande delplaner. Dokumenten är framtagna utifrån de ändringar som har skett i förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor. Länsstyrelsen ska enligt Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor (FSO), 4 kap, 21 § upprätta ett program för räddningstjänst i enlighet med länsstyrelsens ansvar för räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) 4 kap 6§.

Beslutsunderlag

Remiss, inklusive remissbrev, Program för Räddningstjänst och dess delplaner.

Yttrande

Herrljunga kommun har tagit del av programmet och noterar att ett stort ansvar läggs på kommunerna när det gäller förmågan att upprätta utrymnings- och mottagningsplatser efter beslut från räddningsledare. Då programmet främst avser Hallands läns kommuner samt Marks kommun är det oklart vilka krav som ställs på övriga kommuner i planeringszonen när det gäller utrymnings- och mottagningsplatser. Herrljunga kommun förväntar sig att ytterligare information och samordning sker kring frågan från Länsstyrelsen i Västra Götaland eller Halland.

Utöver detta har kommunen inget att tillföra i ärendet.

Anette Falk
Säkerhetschef

Enligt sändlista

Remiss av Program för räddningstjänst med tillhörande delplaner

År 2017 redovisade Strålsäkerhetsmyndigheten rapporten *2017:27 Översyn av beredskapszoner*. I rapporten redovisas förslag till förändrade beredskaps- och planeringszoner kring bland annat de svenska kärnkraftverken (Forsmark, Oskarshamn och Ringhals). Till följd av rapporten 2017:27 har regeringen beslutat om en Förordning om ändring i förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor där ändringar med utgångspunkt i rapporten 2017:27 tagits fram. Förordningen träder i kraft den 1 januari 2022 dock är det vissa tillkomna paragrafer som först börjar gälla 1 juli 2022.

Länsstyrelsen ska enligt Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor (FSO), 4 kap, 21 § upprätta ett program för räddningstjänst i enlighet med länsstyrelsens ansvar för räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) 4 kap 6§.

För att implementera den nya förordningen och därmed de förändrade beredskapszonerna och tillkommande planeringszon kring svenska kärnkraftverk har Länsstyrelsen i Halland genomfört en revidering av befintliga planer och upprättat nya enligt följande:

- Program för räddningstjänst (huvudplan)
 - Delplan Utrymning
 - Delplan Strålningsmätning
 - Delplan Inomhusvistelse och jodtabletter
 - Delplan Kommunikation
 - Delplan Länsstyrelsens fältplats
 - Delplan Sanering
 - Delplan Larm

Nu skickas planerna på remiss för att inhämta synpunkter från berörda aktörer. **Länsstyrelsen tar tacksamt emot synpunkter på dessa dokument så snart som möjligt, dock senast den 29 april 2022.**

Synpunkter och kommentarer lämnas med hjälp av bifogat Exceldokument "*Kommentarslogg*". Kommentarsloggen är framtagen för att ge en struktur på kommentarerna så att de i efterhand blir sök- och filtrerbara. En annan viktig aspekt är att det går att spåra hur och varför en kommentar bemöts på ett visst sätt.

Det vi önskar särskild återkoppling på är innehållet i de utskickade planerna. Vad avser layout och språk så kommer detta att hanteras av länsstyrelsen.

Vi önskar att länsstyrelserna sprider underlaget till berörda kommuner och regioner i planeringszonen.

Svaren med återkoppling skickas till halland@lansstyrelsen.se senast den 29 april. Svarsunderlaget som skickas in ska markeras med diarienummer 452-9608-2021.

Vid eventuella frågor, kontakta gärna halland@lansstyrelsen.se.

Sändlista

Danska
beredskapsstyrelsen

Falkenbergs kommun

Frivilliga flygkåren

Försvarmakten MRV

Göteborgs universitet

Hallandstrafiken

Halmstads kommun

Hylte kommun

Jordbruksverket

Kungsbacka kommun

Kustbevakningen

Laholms kommun

Livsmedelsverket

Lokala säkerhetsnämnden,
Varberg

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Länsstyrelsen Kalmar län

Länsstyrelsen i Kronobergs län

Länsstyrelsen Skåne

Länsstyrelsen Uppsala län

Länsstyrelsen Västerbotten

Länsstyrelsen Västra Götaland

Marks kommun

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Polisen Region väst

Polismyndigheten

Region Halland

Regionala resursgruppen,
RRG

Ringhals AB

Räddningstjänsten,
Storgöteborg

Räddningstjänsten Väst

Sjöfartsverket (JRCC)

SMHI

Socialstyrelsen

SOS Alarm

Strålsäkerhetsmyndigheten

Sverige Radio

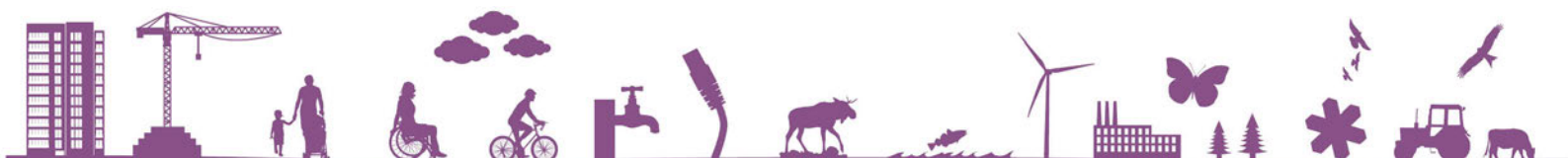
Trafikverket

Varbergs kommun

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Delplan Sanering

Delplan Sanering
452-9608-2021
Länsstyrelsen i Hallands län

Innehåll

1. Inledning.....	5
1.1 Syfte och målgrupp.....	6
1.2 Dokumentstruktur.....	6
2. Legala förutsättningar.....	7
3. Målbild.....	10
4. Organisation för sanering på länsstyrelsen i Halland	11
4.1 Krisledningsorganisation.....	11
4.2 Krisledningsorganisation utifrån ett saneringsperspektiv	12
5. Olika skeden av saneringsarbetet.....	17
5.1 Länsstyrelsens förhållningssätt till olika skeden.....	17
5.2 Förberedande analys.....	18
5.3 Genomförande av saneringsåtgärder.....	20
5.4 Dokumentation och uppföljning.....	21
6. Förutsättningar för sanering.	22
6.1 Övergripande om Hallands län.....	22
6.2 Prioritering av mark, vatten, anläggningar och annan egendom.....	23
7. Godkännande av saneringsåtgärder och tillstånd för sanering.....	25
7.1 Godkännande av saneringsåtgärder.....	25
7.2 Tillståndspliktig verksamhet.....	25
8. Saneringsmetoder.....	26
9. Strålningsmätningar.....	29
10. Referensnivåer, åtgärdsnivåer.....	30
10.1 Referensnivåer.....	30
10.2 Åtgärdsnivåer.....	31
11. Resurser.....	32

11.1	Personella resurser.....	32
11.2	Materiella resurser.....	33
12.	Upphandling.....	33
12.1	Upphandling av resurser för saneringsåtgärder.....	33
13.	Avfall och deponier (mellanlager och slutförvar).....	34
14.	Arbetsmiljö.....	35
15.	Samverkan.....	37
15.1	Samverkan på olika nivåer.....	37
16.	Information och kommunikation.....	42

1. Inledning

En kärnteknisk olycka kan leda till att radioaktiva ämnen släpps ut, och som sedan sprids med vinden och vidare faller ner på marken och skapar en markbeläggning. Beroende på olyckans omfattning kan olika stora områden kontamineras av olika radionuklider (exempelvis cesium-137, jod-131) som sönderfaller och skapar joniserande strålning. Där strålningen är för hög kan sanering behöva genomföras.

Länsstyrelsen är enligt Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor 4 kap 15§ ansvarig för sanering efter ett utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning (exempelvis en kärnkraftsolycka). Till följd av detta uppdrag upprättar Länsstyrelsen i Halland en saneringsplan. Saneringsplanen utgör en fördjupning av den information om sanering som ingår i program för räddningstjänst och är därmed en delplan till Program för räddningstjänst. Saneringsplanen ska utgöra ett stöd både i det förberedande arbetet och vid en eventuell hantering av en samhällsstörning i form av ett nedfall av radioaktiva ämnen efter en eventuell kärnteknisk olycka. Planen visar hur Länsstyrelsen i Halland kommer arbeta med sanering och ska skapa förutsättningar att hantera en situation där det finns behov av att sanera efter ett nedfall av radioaktiva ämnen. Planen utgår från de regionala förutsättningarna som finns i Halland som geografiskt område.

I den här planen kommer mycket av texten fokusera på utsläpp av radioaktiva ämnen från ett kärnkraftverk eftersom Ringhals kärnkraftverk finns lokaliserat i länet. Men planen som helhet utgör trots detta ett underlag för sanering oavsett var den kärntekniska olyckan inträffat.

Länsstyrelsen ska arbeta för att på bästa möjliga sätt värna om samhällets skyddsvärden och möjliggöra att mark, vatten, anläggningar och annan egendom åter kan användas i någon form. Grunden i det arbetet fastställs i den här saneringsplanen.

Planen ska regelbundet revideras, kommuniceras och prövas tillsammans med länets aktörer. Revidering av planen görs vartannat år eller vid behov.

I arbetet med denna saneringsplan har hänsyn tagits till den nationella vägledningen för sanering¹ som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ansvarar för.

¹ De underlag från nationell vägledning för sanering som varit till grund för denna plan publiceras på Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps hemsida efter årsskiftet

1.1 Syfte och målgrupp

Syfte

Syftet med planen är att ge en beskrivning av hur länsstyrelsen i Halland planerar att arbeta med sanering efter ett utsläpp av radioaktiva ämnen vid en kärnteknisk olycka. Planen ska skapa en förståelse för arbetet med sanering hos berörda aktörer och allmänheten. Syftet med planen är att ha en grundläggande plan för arbetet med sanering oavsett hur omfattande saneringsarbete som behöver genomföras.

Målgrupp

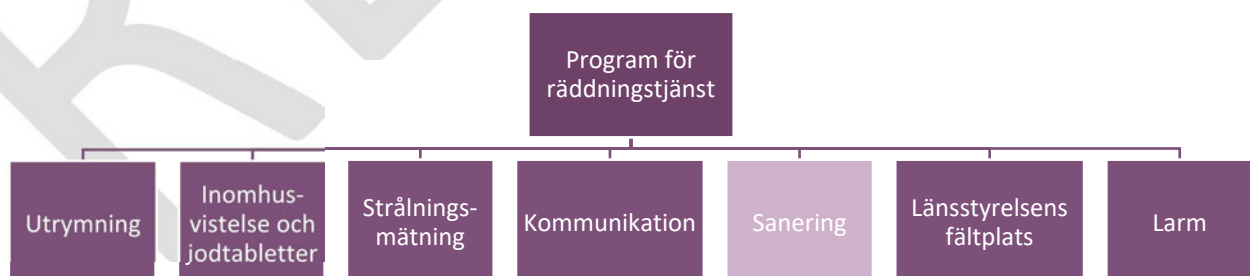
Planen riktar sig till ett flertal olika funktioner och aktörer. Saneringsplanen är en viktig del för Länsstyrelsen i Halland att delge hur arbetet med sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning ska genomföras. Hela krisledningsorganisationen på länsstyrelsen i Halland är en målgrupp för planen, däribland beslutsfattare och utsedda saneringsledare på länsstyrelsen. Planen riktar sig också till andra berörda aktörer som berörs av beredskapen för kärnteknisk olycka. Det kan exempelvis vara angränsande länsstyrelser, kommuner och centrala myndigheter.

1.2 Dokumentstruktur

Länsstyrelsen i Halland har flera olika dokument som rör hantering av en kärnteknisk olycka. Planerna ska användas vid en eventuell kärnteknisk olycka och efterföljande nedfall av radioaktiva ämnen samt utbildning och övning.

Här nedan finns en beskrivning av dokumentstrukturen.

Figur 1 Bilden nedan visar på Länsstyrelsen i Hallands planer rörande beredskap vid utsläpp av radioaktiva ämnen.

Program för räddningstjänst utgör ett övergripande dokument som beskriver beredskapen som länsstyrelsen i Halland har för en kärnteknisk olycka. I programmet finns en övergripande beskrivning om sanering och de saneringsmetoder som kan komma att användas vid saneringsarbetet.

Saneringsplanen är den plan du läser just nu. Den här planen är till för att beskriva ramarna kring sanering och hur arbetet är tänkt att fungera på Länsstyrelsen i Halland.

Hänvisningar till de övriga delplanerna sker löpande i texten i detta dokument.

2. Legala förutsättningar

I det här kapitlet redovisas en övergripande beskrivning om grunderna för sanering. Det vill säga länsstyrelsens uppdrag och ansvar för sanering. Fler hänvisningar till lagstiftning kommer uppmärksammas löpande i övriga kapitel och avsnitt i denna plan.

Länsstyrelsen är ansvarig för sanering efter ett utsläpp av radioaktiva ämnen, FSO 4 kap 15§. Ansvaret för genomförande av sanering samt med vilka grunder som ansvarig myndighet (länsstyrelsen) ska genomföra sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen regleras i lag (2003:778) om skydd mot olyckor samt förordning (2003:779) om skydd mot olyckor.

Bestämmelserna i lagen om skydd mot olyckor rörande sanering syftar inte till att befria den enskilde från ansvar och kostnader för ingripanden och i stället föra över ansvar och kostnader till samhället. Lagen syftar till att samhället ska hålla en organisation som kan gripa in när den enskilde inte själv eller med hjälp av någon annan kan bemästra en saneringssituation. Samhället ska ingripa när det framstår som rimligt att svara för de åtgärder som behövs för att avvärja eller begränsa skada.

Förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap samt i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion är exempel på annan lagstiftning som reglerar länsstyrelsens uppgift vid samhällsstörningar. Exempel på bestämmelser i dessa två förordningar som är viktiga i ett saneringsarbete redovisas här nedan.

Under saneringsarbetet efter en kärnteknisk olycka är det lika viktigt som under räddningsinsatsen att länsstyrelsen är en sammanhållande funktion mellan olika aktörer inom det geografiska området. Detta tydliggörs också i Förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap, 6§. Där finns det beskrivet att Länsstyrelsen ska vara en sammanhållande funktion mellan aktörer som finns lokalt i länet men även den nationella nivån. Länsstyrelsen ska vara en sådan funktion vid situationer som uppstår hastigt, oväntat och utan förvarning, eller en situation där det finns ett hot eller en risk att ett sådant läge kan komma att uppstå eller

situationer som kräver brådskande beslut och samverkan med andra aktörer. En kärnteknisk olycka med efterföljande nedfall av radioaktiva ämnen som kan kräva sanering är ett exempel på en sådan situation.

De uppgifter som tydliggörs i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, 2§ är också viktiga för länsstyrelsen att beakta vid en kärnteknisk olycka och vidare sanering efter ett nedfall av radioaktiva ämnen. Det handlar bland annat om att främja länets utveckling, följa tillståndet i länet, underrätta regeringen om händelser som inträffat i länet, samordna olika samhällsintressen inom länsstyrelsens ansvarsområde och samverka med olika aktörer och ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar.

Som beskrevs inledningsvis i denna saneringsplan är definitionen av sanering enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor 4 kap 8§

Med sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen avses sådana åtgärder som staten skall vidta för att göra det möjligt att åter använda mark, vatten, anläggningar och annan egendom som förorenats genom utsläpp av radioaktiva ämnen.

Länsstyrelsen är enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor 4 kap, 8§ endast skyldig att vidta saneringsåtgärder i den utsträckning detta är motiverat med hänsyn till nedan rekvisit/kriterier²:

- följderna av utsläppet,

Med följderna av utsläppet avses i första hand stråldoser som människor riskerar att utsättas för.³

- det hotade intressets vikt,

Det hotade intressets vikt skulle bland annat kunna gälla frågor om egendomen behövs för samhällsviktig verksamhet.⁴

- kostnaderna för insatsen, och

Att kostnaderna ska beaktas innebär att en dyr åtgärd som bortforsling av massor behöver vägas mot mindre effektiva men mindre kostsamma åtgärder.⁵

- omständigheterna i övrigt.

Omständigheterna i övrigt handlar främst om huruvida åtgärden kan utföras av någon annan.⁶

² Kursiv text i punktlistan utgör Länsstyrelsen i Hallands konstaterande utifrån dialog med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

³ SOU 2021:10 s.83

⁴ SOU 2021:10 s.83

⁵ SOU 2021:10 s.83

⁶ SOU 2021:10 s.83

Länsstyrelsen i Halland kommer efter ett nedfall av radioaktiva ämnen göra löpande bedömningar för att avgöra om länsstyrelsen är ansvarig för sanering utifrån de fyra ovanstående rekvisiten. Länsstyrelsen kommer endast göra bedömningar utanför anläggningsområdet då anläggningsinnehavaren har ett primärt ansvar för saneringen inom anläggningsområdet.⁷

Utifrån de ovanstående rekvisiten har Länsstyrelsen i Halland gjort bedömningen att mark, vatten, anläggningar eller annan egendom som saneras ska kunna användas på nytt i någon form. Mark, vatten, anläggningar eller annan egendom behöver därmed inte återställas till ursprungligt skick⁸.

Var saneringen ska genomföras behöver fastställas utifrån kriterierna och vidare efter en prioritering mellan olika objekt och områden inom det geografiska området⁹. Prioriteringen kan inte på förhand göras i detalj på grund av att prioriteringen beror på omfattningen och omständigheterna under den specifika olyckan. Om det radioaktiva nedfallet deponerat inom områden utanför länet krävs ett nära samarbete med angränsande län.

Inför ett beslut om sanering behöver hänsyn vidare tas till gällande bestämmelser i Strålskyddslagen (2018:396) och Strålskyddsförordningen (2018:506), en del i detta är bestämmelser om berättigande och optimering (se exempelvis Strålskyddslagen 3 kap 3 och 5 § och Strålskyddsförordningen (2018:506) 3 kap 12§).

Länsstyrelsen har som ansvarig myndighet för sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen rätt att göra samma ingrepp i en enskilds rätt (6 kap 2§ LSO), på samma sätt som en räddningsledare får göra vid en räddningsinsats. Ingrepp i enskilds rätt får göras dels under de förutsättningar som anges i första stycket¹⁰ (vilket kan användas av räddningsledaren under rådande statlig räddningstjänst), dels om det är nödvändigt för att göra det möjligt att åter använda den förorenade egendomen. Syftet är att som yttersta möjlighet att länsstyrelsen har rätt att bland annat spärra av områden för att möjliggöra sanering och genomföra sanering på annans egendom. Det kan också handla om att tillförsäkra sig resurser i de fall organisationen visar sig otillräcklig.

⁷ 10 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet samt information från MSB -hemsida.

⁸ Prop. 1991/92:41, SOU 2021:10

⁹ SOU 1989:86, SRVFS 2007:4

¹⁰ Om fara för liv, hälsa eller egendom eller för skada i miljön inte lämpligen kan hindras på något annat sätt, får räddningsledaren vid en räddningsinsats bereda sig och medverkande personal tillträde till annans fastighet, avspärra eller utrymma områden, använda, föra bort eller förstöra egendom samt göra andra ingrepp i annans rätt, i den mån ingreppet är försvarligt med hänsyn till farans beskaffenhet, den skada som vållas genom ingreppet och omständigheterna i övrigt.

3. Målbild

Länsstyrelsen i Halland har en målbild framtagen för länet som avser ett önskat läge efter att saneringsarbetet är avslutat. Målbilden ska hela tiden finnas som grund i det arbete som görs inom ramen för sanering av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning. Målbilden finns till för att tydliggöra hur ”det nya samhället” ser ut när länsstyrelsen avslutat saneringsarbetet och vidare önskad målbild med hanteringen av saneringsarbetet.

Målbilden som redovisas här ska tydliggöra vad som ska uppnås med arbetet och vidare ligga till grund för den inriktning och beslut om åtgärder som fattas inom länsstyrelsens saneringsarbete efter ett nedfall av radioaktiva ämnen.

Målet utgår från att olyckan kan hanteras och åtgärderna verkställas i enlighet med målet, och det är därmed viktigt att beakta att omständigheterna kan göra att målet inte kan nås.

Målbild

Halland har återhämtat sig från ett nedfall av radioaktiva ämnen och har återgått till ett nytt normalläge. Halland är ett län som i stor utsträckning som möjligt gått tillbaka till den struktur som varade innan olyckan, där marken, vattnet, anläggningar och annan egendom kan användas i någon form. De åtgärder som vidtagits har minskat nivåerna av joniserande strålning så långt det varit rimligt och möjligt.

Under saneringsarbetet har Länsstyrelsen tillsammans med berörda aktörer gjort sitt yttersta för att säkerställa samhällets skyddsvärden – liv och hälsa, samhällets funktionalitet, miljö och ekonomiska värden, demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter. Konsekvenserna på samhällets skyddsvärden har begränsats i så stor utsträckning som möjligt.

Vidare har länsstyrelsen i samverkan med berörda aktörer arbetat efter beslutad prioriteringsordning för sanering av mark, vatten, anläggningar och annan egendom. Planering och genomförande av sanering har kommunicerats väl med allmänheten.

Saneringsarbetet har genomförts på ett effektivt sätt och tidsåtgång har därför begränsats i så stor utsträckning som möjligt.

Gällande målbild ska vara känd av samverkande aktörer.

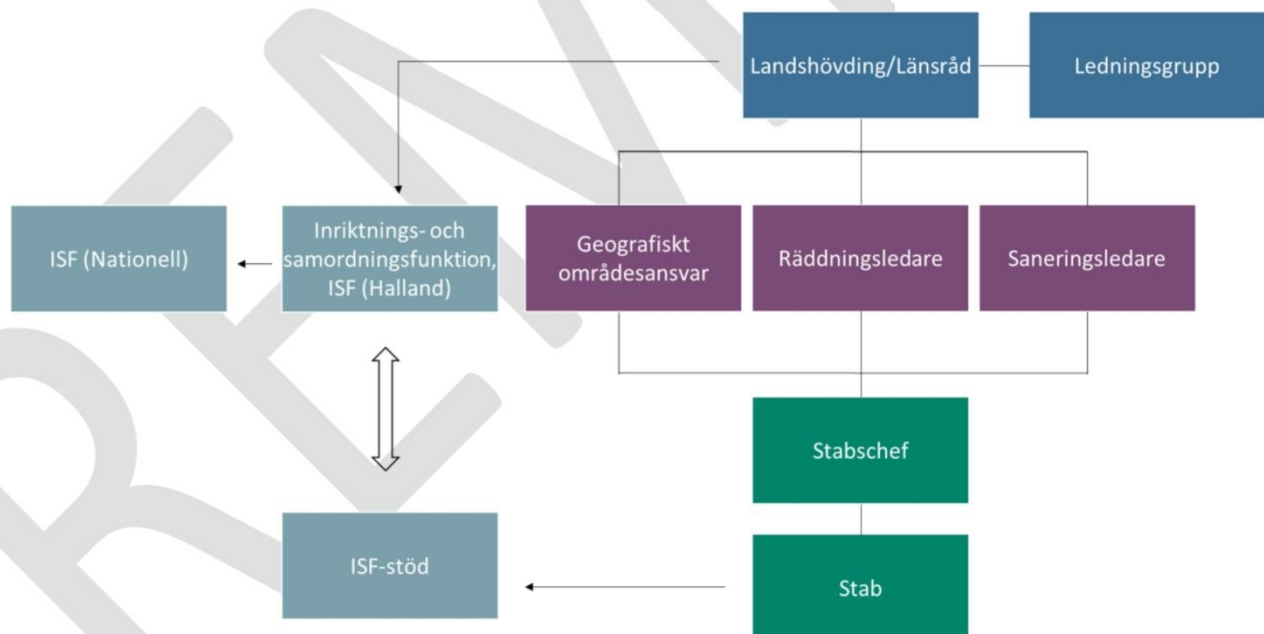
4. Organisation för sanering på länsstyrelsen i Halland

4.1 Krisledningsorganisation

Länsstyrelsen i Halland organiserar sig i en krisledningsorganisation vid en kärnteknisk olycka. I Länsstyrelsens stabsinstruktion finns information om hur krisledningsorganisationen kommer vara uppbyggd vid en samhällsstörning. Den Regionala samverkansstrategin tydliggör hur samverkan generellt är tänkt att fungera vid en samhällsstörning, i Program för räddningstjänst redovisas hur krisledningsorganisationen och samverkan ska fungera mer precist vid en kärnteknisk olycka.

Figur 2 nedan redovisar en övergripande bild av organisationen under en kärnteknisk olycka. I Program för räddningstjänst finns en mer detaljerad förklaring kring de olika funktionerna i organisationsschemat. I nästa avsnitt i detta dokument, avsnitt 4.2, redovisas en förklaring av organisationsschemat utifrån ett saneringsperspektiv.

Figur 2 Organisationsschemat visar hur krisledningsorganisationen vid en kärnteknisk olycka ser ut.

4.2 Krisledningsorganisation utifrån ett saneringsperspektiv

I detta avsnitt återfinns en textbeskrivning av saneringsorganisationen i Figur 2.

- **Länsledning (landshövding och länsråd)**

Landshövdingen är ytterst ansvarig för myndighetsutövning och är länsstyrelsens myndighetschef. Det är landshövdingen som ger inriktning och fattar beslut i arbetet med sanering (efter genomförd samverkan med berörda aktörer) om mandatet inte tilldelats saneringsledaren.

Under en kärnteknisk olycka kommer det upprättas en regional inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) där överenskommelser om inriktning och samordning mellan myndigheter och angränsande län kan fattas, inte minst i frågan om sanering. Länsrådet i Halland bör ansvara för den regionala ISF efter utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning i Halland. Läs mer om ISF under punkten ”inriktnings- och samordningsfunktion” här nedan.

- **Ledningsgrupp**

Ledningsgruppen är en befintlig grupp på länsstyrelsen som utgörs av länsledning, enhetschefer, chefsjurist, beredskapsdirektör, ekonomichef, verksamhetsutvecklare, kommunikationschef och HR-chef.

- **Saneringsledare**

I förordning (2003:779) om skydd mot olyckor är länsstyrelsen utpekad som ansvarig för sanering vid ett utsläpp av radioaktiva ämnen i länet. I MSBs allmänna råd SRVFS 2007:4 tydliggörs det att det ska finnas saneringsledare utpekade, vad de ska ha för kunskap och position vid saneringsarbetet. Länsstyrelsen i Halland har som inriktning att det ska finnas tre utsedda saneringsledare. Saneringsledaren ingår i länsstyrelsens krisledningsorganisation.

Saneringsledarnas uppgift kommer vara att leda saneringsarbetet efter ett utsläpp av radioaktiva ämnen. Saneringsledarna kallas in direkt vid larm om en kärnkraftsolycka. Landshövdingen beslutar om förordnande av saneringsledare.

Saneringsledaren utgör en ledningsfunktion i staben och ansvarar för att leda och driva saneringsarbetet i Halland. Saneringsledarens uppgift kommer vara ”...att göra det möjligt att åter använda mark, vatten, anläggningar och annan egendom” (LSO 4 kap 8§)

Saneringsledaren arbetar utifrån en aktörsgemensam inriktning (från ISF) och inriktning från länsledningen (landshövding och länsråd) för det arbete som ska göras.

Saneringsledaren kommer skapa en egen arbetsgrupp för saneringsarbetet med hjälp av tilldelade resurser i länsstyrelsens stab eller övriga tilldelade och upphandlade resurser. Beslut om saneringsstrategi fattas efter samverkan med berörda aktörer av landshövdingen eller dess ställföreträdande. Saneringsledaren ansvarar sedan för att beslut verkställs

operativt i Hallands län.

Som beskrivs under rubriken ”Stab” här nedan kommer personal från länsstyrelsens stab tilldelas som resurs för saneringsledarens arbetsgrupp. Det finns vissa expertiser inom länsstyrelsen som ingår i länsstyrelsens krisledningsorganisation och stab och skulle kunna vara till nytta för saneringsledaren exempelvis miljöhandläggare, personal som arbetar med upphandling, personal från naturvårdsenheten och veterinärenheten.

Saneringsledaren kommer troligtvis också behöva stöd från andra myndigheter och andra typer av aktörer. Saneringsledaren bör därför göra en analys över vilket annat stöd som skulle behövas från exempelvis andra statliga myndigheter/andra länsstyrelser och privata aktörer.

- **Geografiskt områdesansvarig**

Den geografiskt områdesansvariga (GOA) utgör en ledningsfunktion i staben och ansvarar för frågor rörande geografiskt områdesansvar. Saneringsledaren behöver samverka med denna ledningsfunktion eftersom arbetet inför, genomförandet av och efter avslutad sanering i högsta grad kommer att påverka samhället på olika sätt.

- **Räddningsledare/räddningschef**

Räddningsledaren och saneringsledaren behöver kommunicera under händelsens gång för att förstå varandras perspektiv och behov. Åtgärder som görs inom räddningstjänst respektive sanering kan komma att påverka de två ledningsfunktionerna. Tidiga åtgärder rörande sanering under en händelse som exempelvis att genomföra saneringsåtgärder rörande dricksvattenproduktion är ett exempel som kan komma att bli aktuell under den statliga räddningstjänsten där saneringsledaren blir inblandad.

- **Stabschef**

Saneringsledaren och stabschefen har behov av att samverka, inte minst på grund av att saneringsledaren kommer begära resurser från staben som stabschefen leder.

Vid en kärnteknisk olycka kommer ledningsfunktionerna räddningsledare och geografiskt områdesansvarig inledningsvis att behöva mycket av stabens kapacitet. När räddningsledaren inte behöver lika mycket kapacitet och vidare när räddningstjänsten avslutas kommer fler resurser från krisledningsstaben att kunna avsätta tid för saneringsfrågorna. Staben kommer då stötta den arbetsgrupp som saneringsledaren byggt upp. Saneringsledaren kommer behöva tilldelas en mindre del av personalen från staben, till sin arbetsgrupp, i ett inledande skede.

- **Stab**

En mindre del av staben behöver tilldelas till saneringsledarens arbetsgrupp i ett inledande skede. Staben kommer i ett senare skede av hanteringen stötta den arbetsgrupp som saneringsledaren tilldelats sedan tidigare.

Delar av staben kan också komma att utgöra ett ISF-stöd. De resurser som tilldelas saneringsledaren kan utgöra stöd för de olika ISFerna rörande sanering.

Saneringsledaren behöver ta del av det underlag som gjorts vid strålningsmätningar. Det är därför av vikt att saneringsledaren för en dialog med indikeringsledaren som är en del av länsstyrelsens stab.

- **Inriktnings- och samordningsfunktion (ISF)**

Den regionala ISF i Halland som bör upprättas vid en kärnteknisk olycka ska arbeta med gemensam inriktning och samordning för frågor som rör Halland. Den regionala ISF bör bland annat fatta beslut om en aktörsgemensam inriktning och samordning för sanering.

Länsstyrelsen i Halland kommer delta i en nationell ISF med sitt perspektiv rörande sanering om en sådan upprättas.

Figur 3 Exempel på aktörer som kan ingå i en ISF (Halland) rörande sanering.

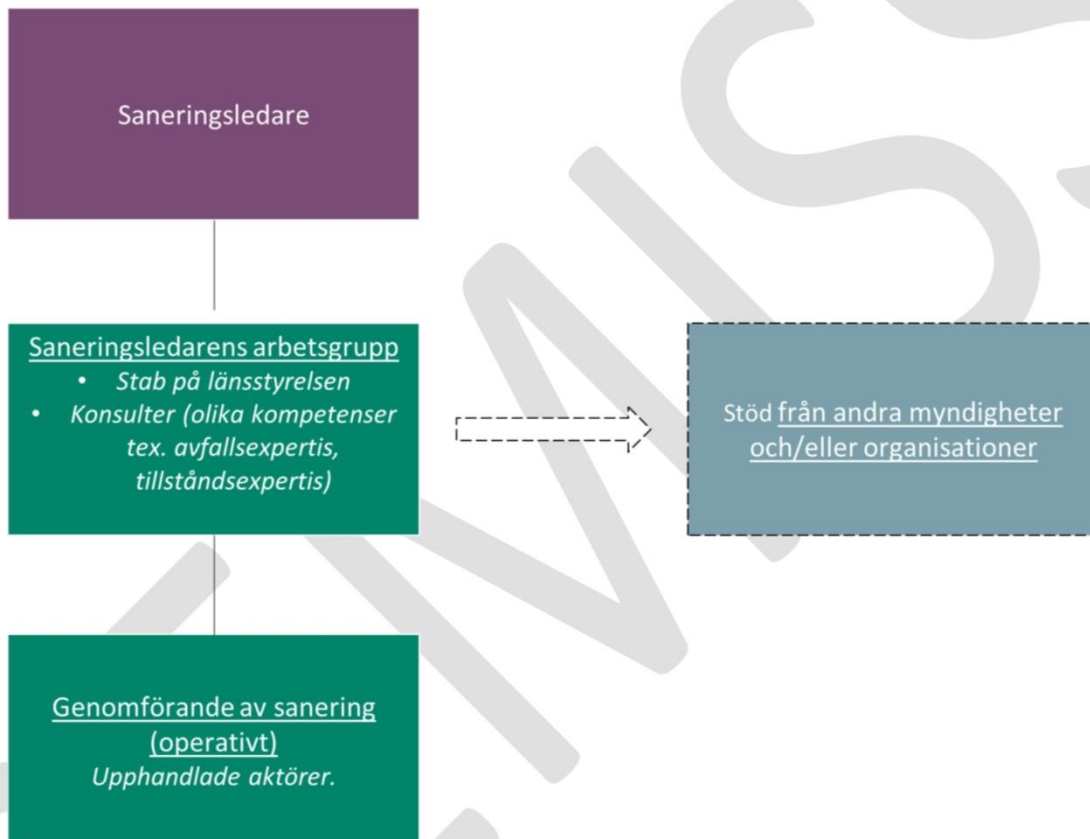
Inriktnings- och samordningsfunktion (Halland)

- Regionala rådet styrgrupp
 - Länsstyrelsen Halland (länsråd ordf.)
 - Kommuner i Halland (kommundir.)
 - Region Halland (region.dir)
 - Polismyndigheten (PO Halland)
 - Försvarsmakten (Västra militärregionen chef)
- Länsstyrelsen Västra Götaland
- Länsstyrelsen Jönköping
- Länsstyrelsen Kronoberg
- Länsstyrelsen Skåne
- Trafikverket
- Kustbevakningen
- Strålsäkerhetsmyndigheten
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

4.2.1 Saneringsorganisation

Avsnittet ovan beskriver krisledningsorganisationen utifrån ett saneringsperspektiv. I detta avsnitt tydliggörs några fördjupningar rörande saneringsorganisationen. Bilden nedan visar tillskillnad från Figur 2 hur saneringsorganisationen tillhörande saneringsledaren fungerar. I punktlistan under bilden finns en förklaring till rutorna *saneringsledare+arbetsgrupp* och *Genomförande av sanering operativt*.

Figur 4 Beskrivning av saneringsorganisation

- **Saneringsledarens arbetsgrupp (samt stöd från andra myndigheter och/eller organisationer)**

Arbetsgruppen som arbetar med saneringsledaren utgör den arbetsgrupp som saneringsledaren arbetar med på länsstyrelsens krisledningsplats. Som rutan i bilden beskriver är grundbemanningen alltid länsstyrelsens stab (enligt tilldelade resurser från stabschefen). Därutöver kan det komma att finnas behov av att komplettera resurserna som ges från staben med stöd från andra myndigheter, organisationer och företag. Det kan exempelvis vara stöd från Strålsäkerhetsmyndigheten avseende strålskydd, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i saneringsfrågor och NESAs (Nationellt expertstöd för sanering av radioaktiva ämnen), eller expertis från olika privata aktörer.

- **Genomförande av sanering (operativt)**

Saneringsledaren och dess arbetsgrupp behöver kompletteras med en organisation som utför saneringsarbete i fält. Det kan både handla om operativt saneringsarbete i olika områden och arbete som rör avfallshantering. Länsstyrelsen har inte någon operativ saneringsorganisation som aktiveras automatiskt vid en händelse. Resurserna som kommer användas efter ett nedfall och efterföljande sanering är befintliga resurser i samhället som kommer upphandlas, vara frivilliga eller begäras som stöd genom ingrepp i annans rätt LSO 6 kap 2§.

5. Olika skeden av saneringsarbetet

5.1 Länsstyrelsens förhållningssätt till olika skeden

Saneringsarbetet på Länsstyrelsen i Halland påbörjas i direkt anslutning till att larm inkommer om risk för eller pågående utsläpp av radioaktiva ämnen. Saneringsarbetet kommer därför vara centralt både före, under/vid och efter ett eventuellt utsläpp av radioaktiva ämnen. Länsstyrelsen ser det som nödvändigt att i ett inledande skede starta upp processen rörande sanering oavsett om ett utsläpp kommer ske och vidare omfattningen av ett eventuellt utsläpp. Det förberedande arbetet för sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning är avgörande att det börjar i tid för att skapa möjligheter för en god och effektiv hantering.

Saneringsledaren kallas in i samband med att övriga i länsstyrelsens krisledningsorganisation. Arbetet med statlig räddningstjänst och sanering kommer därmed pågå parallellt.

Ett saneringsarbete hade krävt mycket resurser både, personella, materiella och ekonomiska resurser. Vidare kommer både planeringen och genomförandet troligen pågå under lång tid. Saneringsarbetet behöver därför förberedas och planeras i ett tidigt skede. Det finns även vissa saneringsåtgärder som kan behöva genomföras i ett tidigt skede, då är det viktigt att saneringsledaren är på plats och påbörjar arbetet tidigt för att lyfta frågor rörande sanering. Det går inte att på förhand tydliggöra exakta tidsperspektiv för olika skeden eftersom omfattningen av utsläppet av radioaktiva ämnen vid den kärntekniska olyckan är avgörande. Då det inte på förhand är möjligt att beskriva omfattningen av en olycka finns olika exempel på utfall av utsläpp.

Exempel utsläpp och nedfall av radioaktiva ämnen (kärnkraftsolycka)

Beredskapsplaneringen för en eventuell kärnkraftsolycka i länet utgår från tre olika scenarier för utsläpp (utsläppsintervall) av radioaktiva ämnen. Punktlistan nedan utgör olika omfattande utsläpp.

- Upp till FILTRA
- Mellan FILTRA och 10x FILTRA
- Större än 10x FILTRA

FILTRA är ett utsläpp som motsvarar regeringens krav från 1986 på maximalt utsläpp via haverifiltret för en antagen olycka med härdsmläta och tankgenomsmältning.

FILTRAx100 utgör ett antaget största möjligt utsläpp från en enskild reaktor för en olycka med härdsmläta och tankgenomsmältning.

Beroende på utsläppets storlek och förlopp samt det väder som råder när utsläppet sker kan olika skyddsåtgärder (se beskrivning om olika skyddsåtgärder i Länsstyrelsens beredskapsplan *Program för räddningstjänst*) behöva vidtas på olika stora avstånd. Vidare spelar både omfattningen av utsläppet samt väder in i hur stora områden som kan komma att behöva saneras.

Oavsett om det sker ett utsläpp eller inte, och vidare omfattningen av ett eventuellt utsläpp, ser länsstyrelsen att det kommer vara av värde att påbörja arbetet med sanering i ett tidigt skede.

I planeringen tar länsstyrelsen hänsyn till att den statliga räddningstjänsten, som länsstyrelsen också ansvarar för, troligen kommer pågå under en betydligt kortare period än saneringsarbetet om det sker ett utsläpp. Som exempel kan den statliga räddningstjänsten vid en olycka med omfattande hantering komma att pågå i ca. 3-4 månader medan saneringsarbetet kan pågå i flera år. Detta gäller för en mer omfattande olycka med större områden som behöver saneras.

I de två efterföljande avsnitten här nedan redovisas två skeden som saneringsarbetet kommer vara uppdelat i.

Arbetet i de olika skedena ska alltid utgå från Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar, detta tydliggörs i Länsstyrelsens Regionala samverkansstrategi. Länsstyrelsen i Halland har mandat att besluta om saneringsåtgärder, men inför beslut ska samverkan och ledning bedrivas med berörda aktörer. Genom detta skapas möjligheter för att samordna resurser och skapa en gemensam inriktning för saneringsarbetet. Saneringsledaren kommer få möjlighet att leda saneringsarbetet utifrån bestämmelserna i länsstyrelsens inriktning och en aktörsgemensam inriktningen som fattats i en inriktnings- och samordningsfunktion. Se närmare beskrivning kring detta i kapitel 4.

5.2 Förberedande analys

I ett inledande skede behöver saneringsledaren genomföra en *förberedande analys*. Den förberedande analysen handlar i grunden om att starta upp saneringsarbetet och samla in underlag som behövs för att rama in arbetet och som vidare ska ligga till grund för inriktning, prioritering och beslut om genomförande av åtgärder. Detta arbete handlar därmed om att genomföra förberedande åtgärder inför faktiskt genomförande av saneringsåtgärder i fält. Det kan också handla om att genomföra tidiga åtgärder för sanering efter samverkan med räddningsledaren om sådant behov. I ett första steg behöver saneringsledaren inställa sig på länsstyrelsen, iordningsställa sin arbetsplats, skapa sig en uppfattning om situationen och därefter påbörja det strategiska saneringsarbetet. För att starta upp arbetet inom ramen för den förberedande analysen tar saneringsledaren fram och arbetar utifrån gällande uppstartsdokumentation för länsstyrelsens saneringsarbete.

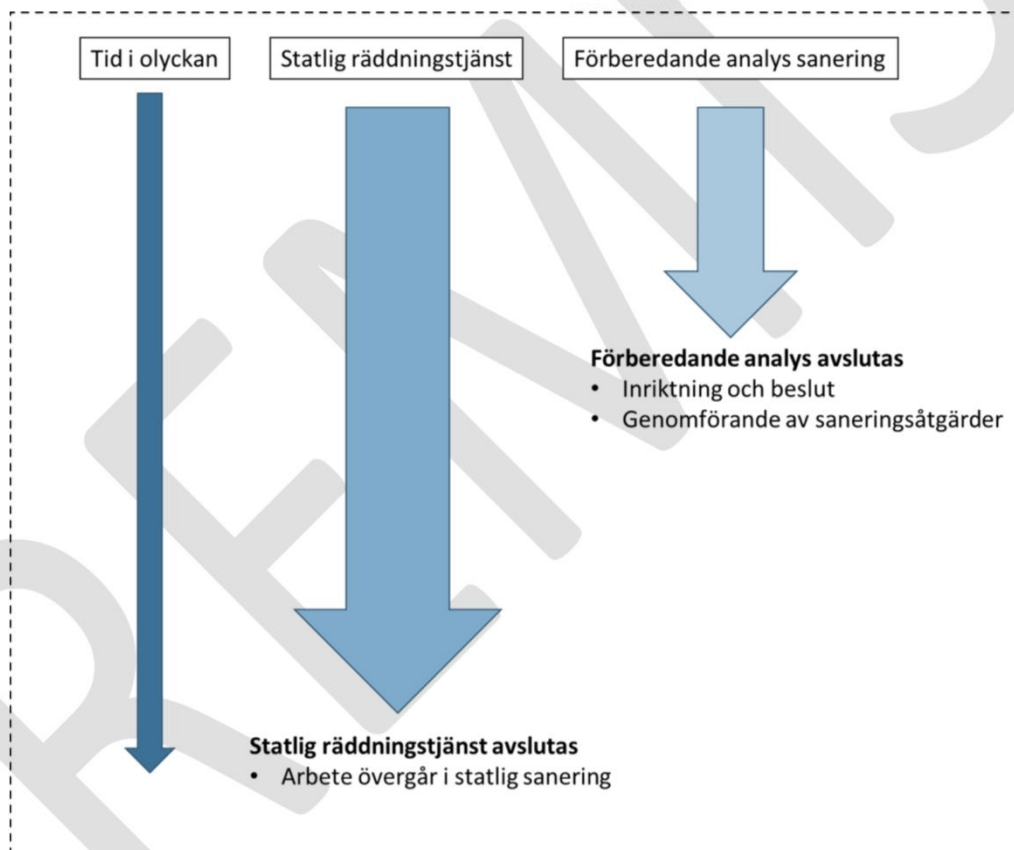
I punktlistan nedan ges ytterligare exempel på uppgifter som behöver hanteras inom ramen för den förberedande analysen.

- Saneringsledaren tar fram och arbetar utifrån gällande uppstartsdokumentation för länsstyrelsens saneringsarbete
- Ta fram lägesbeskrivning och påbörjar prioritering av områden/egendom
- Identifiering av ekonomiska förutsättningar

- Forma arbetsgrupp internt, stöd från andra och rekrytering externt
- Förberedelser för tillstånd för sanering
- Samverkan med räddningsledare om eventuella tidskritiska behov av sanering
- Uppstart av kommunikation till allmänheten rörande saneringsfrågor

Innan den förberedande analysen kan betraktas som genomförd behöver tillräckligt med underlag finnas på plats för att avgöra vad det operativa saneringsarbetet kommer omfatta.

Figur 5 Bilden visar förhållandet mellan den statliga räddningstjänsten och saneringen i ett inledande skede av olyckan.

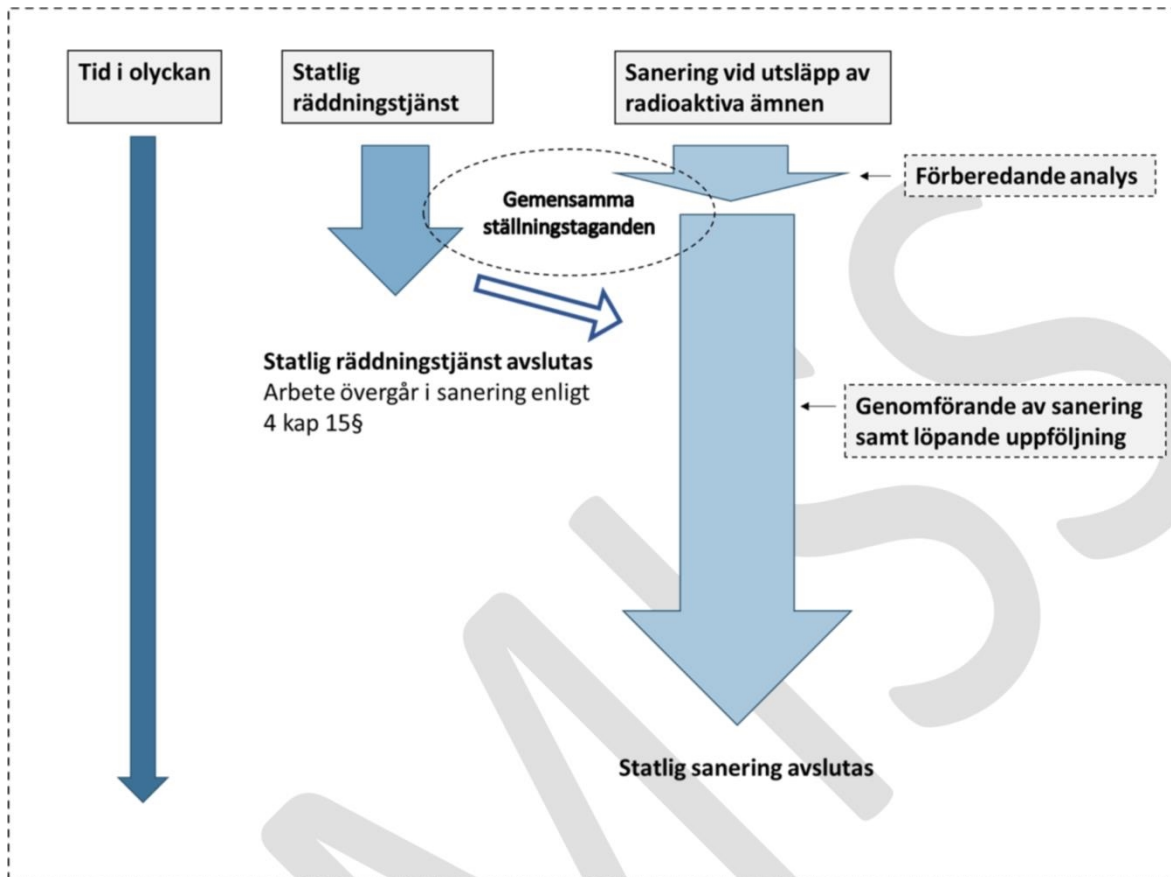
5.3 Genomförande av saneringsåtgärder

När den förberedande analysen har genomförts ska istället arbetet övergå till att påbörja saneringen genom att *genomföra saneringsåtgärder*. Vilka saneringsåtgärder som vidtas beror på omfattning av nedfallet och omständigheterna i den rådande situationen. Läs mer om saneringsmetoder i kapitel 8.

Beroende på omfattningen av nedfallet av de radioaktiva ämnena kan detta arbete pågå under olika lång tid. Vid en allvarlig olycka kan det här skedet pågå under flera år. En ambition är att inte sanera längre än 3-5 år vid en olycka med nedfall av radioaktiva ämnen inom stora områden¹¹. Beroende på omfattningen av olyckan kan detta skede pågå både samtidigt som statlig räddningstjänst men också efter det att den statliga räddningsinsatsen avslutats. Radioaktiva ämnen binds hårdare till en yta över tid. Därför är det också viktigt att genomföra vissa saneringsåtgärder så snart som möjligt efter det att nedfallet skett. När räddningstjänst avslutats, är den sanering som genomförs tillståndspliktig. Länsstyrelsen behöver då söka tillstånd hos Strålsäkerhetsmyndigheten (Strålskyddsförordningen 5 kap 1§) för att genomföra åtgärder. Länsstyrelsen kommer då behöva ett snabbt förfarande av en sådan ansökan för att saneringsåtgärder ska kunna vidtas. Läs mer om tillstånd för sanering i avsnitt 7.2.

Uppgifterna inom det här momentet är många, bland annat ska saneringen påbörjas i fält, men innan det ska upphandlingar vara klara och resurser finnas på plats. Kommunikationsinsatser rörande sanering genomförs i större utsträckning, däribland intressentsamverkan för att inkludera allmänhetens synpunkter om sanering. I det här skedet finns en övergripande saneringsstrategi framtagen med prioriteringar av vilka områden som ska saneras och hur detta ska genomföras. I samband med att saneringsåtgärder vidtas ska även effekterna av åtgärderna följas upp. När detta arbete avslutas, avslutas även den statliga saneringen.

¹¹ Erfarenheter från kärnkraftsolyckan i Fukushima i Japan tydliggör att chansen att invånare flyttar tillbaka till utrymda områden minskar markant om saneringen pågår för länge.

5.4 Dokumentation och uppföljning

Inom ramen för saneringsarbetet behöver arbetet dokumenteras noga. Underlag för beslut, som bland annat mätresultat från strålningsmätningar, beslut om och genomförande av saneringsåtgärder behöver dokumenteras noggrant. En viktig anledning är att saneringsåtgärderna som länsstyrelsen vidtar ska godkännas av den myndighet som regeringen bestämmer enligt Lag (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor 7§ punkt 4. En annan del i detta är för att möjliggöra kvalitetsuppföljning av de åtgärder som vidtagits. Vad de olika saneringsåtgärderna har bidragit med kan exempelvis säkerställas utifrån resultat från strålningsmätningar. Kvalitetsuppföljning av saneringen behöver också dokumenteras.

Dokumentationen kan också komma att bli avgörande i frågan om försäkringsersättning till skadelidande.

6. Förutsättningar för sanering.

Vid ett nedfall av radioaktiva ämnen i Hallands län skulle människorna, marken, vattnet, anläggningar så vidare påverkas. När räddningsinsatsen pågår är fokus alltid att säkerställa liv och hälsa. När planering sedan görs för vad som ska saneras är fokus på hur länet i stort ska kunna återhämta sig. Som lagstiftningen lyder tas hänsyn till både mark, vatten, anläggningar och annan egendom i detta arbete. I detta avsnitt hanteras frågan om förutsättningar för sanering i Halland.

6.1 Övergripande om Hallands län

En viktig del inför ett saneringsarbete är de regionala förutsättningarna. Här nedan ges en övergripande beskrivning av Hallands län.

Halland omfattas av både av kust- och inland. Länet består av sex kommuner – Laholm, Halmstad, Hylte, Falkenberg, Varberg och Kungsbacka. Länets areal är 5719 km². Befolkningsmängden i länet var i slutet av 2020, 336 748 personer¹². Under de senaste årtiondena har befolkningstillväxten i länet ökat kraftigt. Befolkningstillväxten har till stor del koncentrerats till kust- och centralortsområden. Under sommarmånaderna firns det en betydande turism i länet vilket gör att befolkningsmängden ökar. Det finns ett antal större tätorter, centralorterna i varje kommun, de flesta av dem finns kustnära.

Hallands län är en viktig del av förbindelserna mellan två storstadsregioner genom transportförbindelserna som väg E6 och järnvägsstråket – Västkustbanan (Göteborg och Malmö). Det finns tre hamnar och två flygplatser i länet. I länet finns en storskalig produktion av livsmedel i form av primärproduktion som spannmål och kött- och mjölkproduktion.

Markanvändningen i länet från 2015:

- Åkermark – 108 896 ha
- Betesmark – 16 030 ha
- Skogsmark 312 000 ha
 - varav produktiv, 293 000 ha

I länet finns både grund- och ytvattentäkter för produktion av dricksvatten. I de norra delarna dominerar ytvattentäkter och de södra delarna – grundvattentäkter.

¹² SCB 2021, Folkmängd i riket, län och kommuner 31 december 2020 och befolkningsförändringar 2020.

6.2 Prioritering av mark, vatten, anläggningar och annan egendom

Om ett nedfall av radioaktiva ämnen sker i länet kommer Länsstyrelsen i Halland behöva göra prioriteringar rörande vad som behöver saneras och i vilken ordning. Det går inte på förhand att veta hur omfattande ett nedfall av radioaktiva ämnen skulle bli samt var nedfallet skulle hamna efter utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning, exempelvis en kärnkraftsolycka. Det är därför inte möjligt att på förhand detaljplanera vilka specifika områden (mark, vatten, anläggningar och annan egendom) som kommer prioriteras först.

Det är av vikt att på förhand genomföra en övergripande prioritering vad gäller samhällsviktig verksamhet och annan mark, vatten, anläggningar och övrig egendom som finns inom nedfallsområdet. Hänsyn behöver också tas till samhällets skyddsvärden. I kommunernas och länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalyser ska samhällsviktig verksamhet identifieras. Denna identifiering i kombination med övrig beredskapsplanering där samhällsviktiga verksamheter identifieras kommer vara viktig för att snabbt kunna kartlägga vilka samhällsviktiga verksamheter som finns inom nedfallsområdet. Vidare behöver beslut om skyddsåtgärder som antagits av räddningsledaren inkluderas som underlag till prioriteringen. Exempelvis kan en genomförd utrymning påverka prioriteringsordningen.

Viktigt att tänka på är också att mark, vatten, anläggningar eller annan egendom som saneras ska kunna användas på nytt i någon form, de behöver inte återställas till ursprungligt skick.

Länsstyrelsen kommer lägga en stor vikt vid att ta fram en prioriteringsordning av olika områden i länet, både i beredskapsplaneringen men också efter ett utsläpp av radioaktiva ämnen. Det kommer krävas god samverkan vid prioritering av områden med regionala aktörer. Om det radioaktiva nedfallet deponerat inom områden utanför länet krävs ett nära samarbete med angränsande län. Läs mer om samverkan i kapitel 15.

I *SRVFS 2007:4, Allmänna råd och kommentarer om länsstyrelsens beredskap för sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning* finns exempel på underlag som behövs för prioriteringen. Dessa redovisas i punkterna nedan.

- markanvändning, t.ex. jordbruksmark,
- livsmedelsproduktion,
- befolkningstäthet,
- boendeformer,
- kommunikationer,
- vattentäkter,
- industristruktur,
- sjukhus,
- skolor och daghem (barn är känsligare för joniserande strålning än vuxna), och
- annan samhällsviktig verksamhet.

Exempel på prioritering

Vid nedfall ska de inledande åtgärderna koncentreras till miljöer där människor tillbringar större delen av sin tid eller där många människor uppehåller sig. Barn ska prioriteras. Dessa miljöer utgörs bl.a. av bostadshus, skolor, daghem, företagsbyggnader, kontor, produktionsanläggningar, gårdar, parker och vägar. I produktionsanläggningar ska alla ytor och all utrustning från vilka radioaktiva ämnen kan överföras till produkterna rengöras. I vissa offentliga lokaler som skolor, daghem och gallerior måste effektiviteten i saneringen verifieras. Om kontrollmätningar visar fortsatt hög kontamination ska saneringen upprepas.

Det är nödvändigt att inomhusmiljöer saneras och vädras ut, eftersom radioaktiva ämnen kan komma in i byggnader även om åtgärder för att blockera luftintagen vidtagits. Effektiv rengöring behövs i synnerhet i inomhusmiljöer där människor tillbringar mycket tid. Rengöring ska ske så snart som möjligt efter kontamineringen för att undvika att radionuklider fastnar på olika ytor och för att begränsa exponeringen. Rengöringen bör upprepas för att undvika återkontaminering. Saneringsinsatser ska prioriteras efter hur mycket områdena används.

Även fordon och redskap som använts utomhus ska saneras. Vid förflyttning från ett mer kontaminerat till ett mindre kontaminerat eller rent område ska kontrollmät- och saneringsstationer upprättas. All trafik från området ska passera dessa stationer. Vid dessa stationer ska fordon, redskap och personer kontrollmätas

7. Godkännande av saneringsåtgärder och tillstånd för sanering

7.1 Godkännande av saneringsåtgärder

Sanering som genomförs inom ramen för räddningstjänst beslutar Länsstyrelsen om enligt FSO 4 kap 15§.

Enligt Lag (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor 7§ punkt 4 tydliggörs det att

Med radiologisk skada avses i denna lag en skada som har orsakats av eller uppkommit till följd av en radiologisk olycka och är en kostnad för att återställa miljön eller kompensera för förlorade miljövärden, om det är en miljöskada som inte är obetydlig och den eller de åtgärder som kostnaden avser har godkänts som rimliga av den myndighet som regeringen bestämmer.

Den myndighet som regeringen bestämmer kommer enligt ovanstående också behöva godkänna saneringsåtgärderna som länsstyrelsen vidtar.

7.2 Tillståndspliktig verksamhet

Länsstyrelsen är enligt Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor 4 kap 15§ ansvarig för sanering efter ett utsläpp av radioaktiva ämnen. Sanering som inte genomförs under den radiologiska nödsituationen är tillståndspliktig enligt Strålskyddslagen, tillstånd ska sökas genom Strålsäkerhetsmyndigheten.

Enligt Strålskyddsförordningen (2018:506):

5 kap 7§ Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om tillstånd- eller anmälningsplikt för verksamheter som på grund av att de bedrivs i en omgivning med joniserande strålning kan innebära en risk för skador på människors hälsa eller miljön.

Enligt Strålskyddslagen (2018:396)

6 kap 9 § Ett tillstånd enligt denna lag får ges endast om verksamheten är berättigad och sökanden har de ekonomiska, administrativa och personella resurser som krävs enligt 3 kap. 11 §.

Eftersom länsstyrelsen är utpekad att utföra sanering och inte kan fransäga sig denna uppgift kommer Länsstyrelsen vid ett eventuellt tillståndsförfarande vara i stort behov av ett snabbt förfarande av en sådan ansökan för att saneringsåtgärder ska kunna vidtas.

Länsstyrelsen kommer vid behov av tillstånd också efterfråga god och löpande samverkan med Strålsäkerhetsmyndigheten.

8. Saneringsmetoder

Sanering vid utsläpp av radioaktiva ämnen omfattas av ett flertal olika åtgärder som kan genomföras för att minska den joniserande strålningen inom ett specifikt område.

Vid en kärnteknisk olycka är det främst de radioaktiva ämnena cesium-134, cesium-137 och jod-131 som kommer att spridas och orsaka problem. Jod-131 har till skillnad från cesium-134 och -137 en relativt kort halveringstid. Jod-131 är därmed främst ett problem i det inledande skedet av saneringsarbetet.

Det finns i grunden tre olika principer som kan väljas för att återställa mark, vatten, anläggningar eller annan egendom. Detta är avklingning, skärmning och dekontaminering. Avklingning innebär att inga specifika åtgärder vidtas utan de radioaktiva ämnena får sönderfalla och med tiden minskar strålningen på platsen. Vid skärmning genomförs åtgärder för att de radioaktiva ämnena på olika sätt skärmas (desto längre bort en är från strålningen desto mindre påverkar den). Vid dekontaminering tas hela eller delar av det radioaktiva materialet bort. Om detta alternativ används behöver materialet placeras på en särskild plats, en så kallad deponi (läs mer om deponier i avsnitt 13).

Avklingning innebär att inga specifika åtgärder vidtas utan de radioaktiva ämnena får sönderfalla och med tiden minskar strålningen på platsen. Vid skärmning genomförs åtgärder för att de radioaktiva ämnena på olika sätt skärmas, exempelvis att det förorenade jordlagret täcks med ren jord eller förs längre ner i jordprofilen. Genom dekontaminering tas hela eller delar av det radioaktiva materialet bort. Om detta alternativ väljs behöver materialet placeras på en särskild plats, en så kallad deponi, läs mer om deponier i avsnitt 13.

Vilken princip som används beror på flera olika faktorer. Bland annat beror det på vilken mark, vatten, anläggningar eller annan egendom som drabbats av nedfallet. Detta innebär att det är viktigt att kartlägga vilken miljö som kontaminerats och hur förhållandena ser ut i de områdena. Det är viktigt att exempelvis tydliggöra markanvändning, verksamhet med livsmedelsproduktion, befolkningstäthet, kommunikationer, industristruktur, vattentäakter och boendeformer i området. Vidare behöver hänsyn tas till länsstyrelsens målbild med saneringen, bestämda åtgärdsnivåer (se avsnitt 10.2) och hur området kan och bestäms kunna användas i framtiden.

Vädersituationen vid tidpunkten för nedfallet spelar roll för hur de radioaktiva ämnena är fördelade mellan olika ytor. Nedfallen kan antingen ske genom torrdeposition (då nedfallet sker vid torrt väder) eller våtdeposition (nedfall i samband med nederbörd). Våtdeposition ger ett kraftigare och mer koncentrerat nedfall än torrdeposition, eftersom det "radioaktiva molnet" tvättas ur.

Miljön som ska saneras kan bestå av dels urbana, bebyggda och odlade områden och dels orörda naturområden. Urbana, bebyggda och odlade områden innefattar bostadsområden, företagsområden, industriella områden, odlingsmark och andra lantbruksområden, vägar, hamnar, flygplatser, lagerområden, parker, lekplatser och andra rekreatiomsområden såsom golfbanor, skidanläggningar, campingplatser och offentliga badstränder. Orörda naturområden omfattar alla övriga områden inom regionen.

I MSBs nationella vägledning för sanering¹³ finns en övergripande beskrivning om vilka metoder som används vid olika typer av bebyggelse och mark.

Saneringsmetodik för mark, vatten, anläggningar och annan egendom.¹⁴

- Byggnader-bostäder

Ytskikten saneras främst – de tvättas eller byts ut. I vissa fall kan byggnader behöva rivas.

- Byggnader- officiella och kommersiella verksamheter (*skolor, sportanläggningar, vårdinrättningar, och kommersiella byggnader som affärsrörelser och kontor*)

Ytskikten saneras främst – de tvättas eller byts ut. I vissa fall kan byggnader delvis behöva rivas.

- Byggnader – industriella verksamheter

Innan sanering genomförs måste hänsyn tas till befintliga föroreningar i området eller byggnaderna. Riskbedömning behövs göras utifrån befintliga föroreningar. Se vidare i vägledning.

- Mark – gröna ytor; parker, trädgårdar, vägrenar, sportplaner

Markytorna saneras genom att 5 cm jord och vegetationen grävs av och skalas bort. Rena massor läggs på ytan för att återställa marken. Vegetation, inklusive buskar och nedre delar av träd klipps ner och forslas bort.

- Mark – urban miljö; tex. vägar, parkeringar

Vid saneringen tas de översta 5 cm bort och ersätts med rena bärlager (asfalt, betong, makadam och olika jordar) och markmaterial.

Vid snötäckt landskap är det fördelaktigt att så snabbt som möjligt forsla bort de översta fem till tio centimetrarna av den kontaminerade snön. Detta bör/måste ske innan nästa töväder för att undvika kontaminering av den underliggande marken.

- Mark – skogsmark

Möjligheterna att sanera skogsområden från radioaktivt nedfall är mycket begränsade. De existerande metoderna är destruktiva, kostsamma och ger stora mängder avfall.

”Skogsmark åtgärdas i normalfallet inte i saneringsskedet. Skogsbruksmark bedöms istället

¹³ De underlag från nationell vägledning för sanering som varit till grund för denna plan publiceras på Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps hemsida efter årsskiftet

¹⁴ Punktlistan utgår i stort från information i Vägledning för deponi avsedd för saneringsavfall, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som publiceras på Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps hemsida efter årsskiftet

när den ska avverkas.”¹⁵

- Mark – jordbruksmark

Jordbruksnäringen påverkas på olika sätt av ett nedfall, beroende på under vilken årstid som nedfallet sker. Detta gäller framförallt för skörd av grödor och djurfoder.

Om nedfallet sker på stående gröda kan den effektivaste metoden vara att slå grödan och forsla bort den innan nedfallet hamnar på marken. Växande gröda fångar upp en stor del av nedfallet, speciellt om bladytan är stor och om nedfallet skett som torrdeposition. Genom att avlägsna grödan innan aktiviteten hunnit överföras till marken kan en del av det radioaktiva nedfallet tas bort från fältet.

Vid saneringen av jordbruksmark schaktas sannolikt 5–10 cm av det övre markskiktet bort. Genom omblandning som plöjning kan också utblandning och nedvändning av radioaktivt material göras. Detta kan reducera behovet av sanering, och därmed mängden avfall som behöver transporteras bort för deponering.

Det finns även fler motåtgärder att vidta i jordbruket. Jordbruksverket har med hjälp av Sveriges lantbruksuniversitet tagit fram ett beslutsstöd för motåtgärder ”Motåtgärder i växtodlingen efter ett nedfall av radioaktivt cesium vid olika nedfallsnivåer och årstider”¹⁶

- Vatten

Vid ett nedfall av radioaktiva ämnen kan ytvattentäcker bli kontaminerade relativt snabbt. Radionukliderna kan påverka dricksvattnet så att förhöjda halter uppstå och eventuellt medföra att EU:s gränsvärden överskrids.

Grundvattentäcker ska inte i ett initialt skede påverkas, i ett längre perspektiv kan de dock bli påverkade eftersom de radioaktiva ämnena succesivt kommer röra sig nedåt i marken.

I ett inledande skede kommer det vara viktigt att genomföra mätningar i ytvattentäcker för att säkerställa att vattnet inte innehåller för höga halter till följd av nedfallet av de radioaktiva ämnena.

Se vidare läsning i Livsmedelsverkets bok, Produktion och hantering av livsmedel vid nedfall av radioaktiva ämnen.

- Snötäckta områden

Om nedfallet av radioaktiva ämnen skulle ske till ett tjockt snötäckt landskap är det en klar fördel om man så snabbt som möjligt kan forsla bort de översta fem till tio centimetrarna av den kontaminerade snön.

¹⁵ Vägledning för deponi avsedd för saneringsavfall, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap s.15

¹⁶ Jordbruksverket. *Motåtgärder i växtodlingen efter ett nedfall av radioaktivt cesium vid olika nedfallsnivåer och årstider*. 2008:27

Detta bör/måste ske innan nästa töväder för att undvika kontaminering av den underliggande marken.

9. Strålningsmätningar

Strålningsmätningar, även kallat indikering genomförs för att identifiera rådande strålningsnivåer och kartlägga utbredningen av nedfallet efter det radioaktiva utsläppet. Strålningsmätningarna är en viktig aspekt för hantering av den kärntekniska olyckan, inte minst för att kunna fatta korrekta beslut om saneringsåtgärder.

Utifrån strålningsmätningar kan det bland annat konstateras vilka radioaktiva ämnen som nedfallet består av, hur geografiskt omfattande beläggningen är, hur stor stråldosen blir på kort och lång sikt och hur stor beläggningen är.

Länsstyrelsen i Halland har en särskild plan för strålningsmätningar där mer information om strålningsmätningens organisation finns och vidare hur strålningsmätningar för att kartlägga nedfallets utbredning genomförs. Se *Delplan för Strålningsmätning*.

Saneringsledaren behöver ta del av det underlag som tagits fram genom strålningsmätningar. Det är därför av vikt att saneringsledaren för en dialog med indikeringsledaren som är en del av länsstyrelsens stab.

Vad gäller exempelvis mätningar i dricksvatten och övriga livsmedel kommer en storskalig sådan behöva upprättas i Sverige vid en händelse. Mätningar som behöver göras i livsmedel omfattas av producentansvar. Kontrollmyndigheter har också ett ansvar för att genomföra mätningar vid genomförande av kontroller.

Utifrån ett saneringsperspektiv är strålningsmätningarna viktiga för arbetet med framtagandet av en saneringsstrategi och vidare prioriteringar av mark, vatten, anläggningar och egendom. Strålningsmätningarna är också en viktig del vid bedömningen om länsstyrelsen är skyldig att genomföra saneringsåtgärder i området eftersom en viktig aspekt i detta eftersom ett av de fyra rekvisiten är att bedöma följderna av utsläppet¹⁷. Mätningar för vissa livsmedel är extra viktiga i ett initialt skede eftersom de snabbt kan nå konsumenten. Exempel på detta är dricksvatten från ytvattentäkt och mjölk.

Mätningar av nuklidsammansättningen kräver specialutrustning och personal med specifik kompetens. Sådana mätningar kan utföras av personal inom expertstöd vid radiologiska nödsituationer¹⁸.

Strålningsmätningar kommer också behöva genomföras regelbundet när sanering genomförs. Detta för att följa upp vilken effekt genomförda saneringsåtgärder inneburit.

¹⁷ Lag (2003:778) om skydd mot olyckor 4 kap, 8§

¹⁸ Expertstöd vid radiologiska och nukleära nödsituationer, Strålsäkerhetsmyndigheten, 2013

10. Referensnivåer, åtgärdsnivåer

10.1 Referensnivåer

Det finns tre olika situationer som kan omfatta exponering av joniserande strålning – planerade exponeringssituationer (verksamhet med joniserande strålning, se Strålskyddslag 1 kap 7§), befintliga exponeringssituationer (omgivning med joniserande strålning, se Strålskyddslag 1 kap 8§) och radiologiska nödsituationer (se Strålskyddslag 1 kap 6§). Inom ramen för sanering är exponeringskategorierna radiologiska nödsituationer samt befintliga exponeringssituationer relevanta.

Kategorin planerade exponeringssituationer berörs inte då denna exponeringskategori endast berörs vid tillfällen där det går att styra över exponeringen på annat sätt. Exempelvis drift av kärnkraftverk, strålbehandlingar på sjukhus eller forskning som inkluderar strålkällor.

De andra två exponeringssituationerna är centrala då sanering kan genomföras under tiden det råder statlig räddningstjänst (*Radiologiska nödsituation*). Exponeringssituationen *Befintliga exponeringssituationer (Omgivning med joniserande strålning)* kan bli central då saneringen kan komma att pågå under en lång tid. Det är då sannolikt att saneringsåtgärder också kommer genomföras när statlig räddningstjänst avslutats. Under denna exponeringssituation är det därmed en ny exponeringssituation som råder och som man behöver förhålla sig till.

För att optimera strålskyddet för arbetstagare och allmänhet finns referensnivåer att förhålla sig till. Referensnivåer är ett verktyg för strålskyddet att förhålla sig till vad gäller stråldoser både för arbetstagare och allmänhet. Både under radiologiska nödsituationer och befintliga exponeringssituationer finns det risk att referensnivåerna överstigs, därav ska referensnivåerna användas som målsättning i arbetet.

I radiologiska nödsituationer gäller referensnivåer för:

- Allmänheten

Enligt Strålskyddsförordningen 3 kap 8§ 100 mSv effektiv dos (för händelser på ett kärnkraftverk som inte beaktats i kärnkraftsreaktorns konstruktion) och för alla andra händelser 20 mSv.

- Arbetstagare

I första hand gäller dosgränser enligt Strålskyddsförordningen 2 kap 2§ men om dessa inte kan underskridas i en radiologisk nödsituation får länsstyrelsen fastställa referensnivåer med utgångspunkt i Strålskyddsförordningen 3 kap 9§

Referensnivåerna får

1. inte överskrida en effektiv dos på 100 millisievert, eller
2. överskrida en effektiv dos på 100 millisievert men inte 500 millisievert, om det

behövs för att rädda liv, förhindra allvarliga strålningsrelaterade hälsoeffekter eller förhindra att katastrofartade förhållanden uppstår.

Sådana referensnivåer fastställs efter samverkan med Strålsäkerhetsmyndigheten.

I befintliga exponeringssituationer (Omgivning med joniserande strålning) gäller enligt strålskyddsförordning 3 kap 12§ för personer i allmänheten:

Föreskrifter som avser en omgivning med joniserande strålning som uppstår till följd av en radiologisk nödsituation får inte innebära referensnivåer för exponering av personer i allmänheten som överskrider en årlig effektiv dos på 20 millisievert.

10.2 Åtgärdsnivåer

Åtgärdsnivåer är framtagna för att underlätta bedömningen av vilket behov av sanering som kan råda vid en olycka.

”En åtgärdsnivå är ett värde på en mätbar storhet kopplad till en viss skyddsåtgärd som när den överskrids eller förväntas överskridas innebär att skyddsåtgärden i de flesta fall bör vidtas.”¹⁹

Åtgärdsnivåerna ska ses som en indikation på vilka åtgärder som kan behöva vidtas vid en viss nivå, men de är inte statiska på så sätt att åtgärder inte kan behöva vidtas även vid lägre nivåer.

På vilka avstånd som åtgärder kommer behöva vidtas beror helt på omfattningen på utsläppet och det efterföljande nedfallet av radioaktiva ämnen. Vid ett antaget största möjligt utsläpp från en enskild reaktor för en olycka med härdsmlta och tankgenomsmältning (100x FILTRA, se textruta i avsnitt 5.1), i 90% av alla förekommande väderfall:

- kan enklare saneringsåtgärder behöva vidtas upp till ca. 500 km
- behöver enklare saneringsåtgärder troligen genomföras upp till 400 km
- kan avancerade saneringsåtgärder upp till ca. 350 km.
- behöver enklare saneringsåtgärder troligen genomföras upp till 250 km
- kan avancerade saneringsåtgärder upp till 100 km troligen inte vara tillräckliga för att området ska gå att återvända till på flera år.²⁰

Vid ett mindre utsläpp beövers inte sanering genomföras på så omfattande avstånd²¹.

¹⁹ 2017:27 Bilaga 1 Referensnivåer, doskriterier och åtgärdsnivåer, SSM

²⁰ Beslutsstöd från Strålsäkerhetsmyndigheten ”Beslutsstöd vid olycka i ett svenskt kärnkraftverk”

²¹ Beslutsstöd från Strålsäkerhetsmyndigheten ”Beslutsstöd vid olycka i ett svenskt kärnkraftverk”

Saneringsledaren kan använda framtagna åtgärdsnivåer som stöd i arbetet för att besluta om olika typer av saneringsåtgärder (enklare eller mer avancerade²²). Det kommer dock behövas en nära samverkan med Strålsäkerhetsmyndigheten rörande när olika saneringsåtgärder är berättigade²³ (När åtgärden gör mer nytta än skada) och optimerade²⁴ (bästa möjliga åtgärd utifrån helheten).

11. Resurser

11.1 Personella resurser

Länsstyrelsens krisledningsorganisation inkluderat saneringsledaren kommer vid ett nedfall av radioaktiva ämnen utgöra en del i resurssättningen för att länsstyrelsens ansvar för sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen.

Länsstyrelsen kommer vid en olycka att behöva begära stöd och upphandla resurser av andra myndigheter, organisationer och företag för att hanteringen av saneringen ska kunna genomföras på ett så effektivt sätt som möjligt. Resurser kommer behöva upphandlas, både inom ramen för förberedelser inför arbete i fält (strategiskt arbete) men också för det aktiva saneringsarbetet av mark, vatten, anläggningar och annan egendom och vidare hantering av det uppkomna saneringsavfallet (operativt arbete). I vilken omfattning och vilken typ av expertis som kan komma att behövas kan vara väldigt varierande. Resurserna för arbetet i fält kan både vara nationella och internationella. Personella resurser ska också kunna tilldelas av samverkande aktörer (myndigheter och kommuner) enligt LSO 6 kap 7-8§.

Resurserna som upphandlas för genomförandet av saneringsåtgärder i fält är tjänster från exempelvis sanering-, renhållnings- byggföretag, avfallsbehandlare, lantbrukare etc. Frivilliga försvarsorganisationer är också en viktig resurs. Upphandling av personal för arbetet med att hantera saneringsavfallet avfall är exempelvis personal med erfarenhet/kunskap om exempelvis förorenad mark och avfallshantering, logistik av tunga transporter, geotekniker, geologer/hydrogeologer/miljövetare, miljöjurister, konstruktörer, bygglidare, miljöingenjörer, miljöprovtagare med flera.

Personella resurser kommer också behövas för att genomföra strålningsmätningar och analysera dem. Länsstyrelsen och andra berörda aktörer kommer troligen behöva bistånd av den nationella expertstödsorganisationen för detta arbete. Läs mer om den nationella expertstödsorganisationen²⁵.

Vad gäller tjänsteplikt så råder detta inte vid sanering som genomförs när räddningstjänsten är avslutad.

²² Enklare saneringsåtgärder innebär exempelvis att rensa dikesrenar och ta bort jord under utlopp från stuprör. Avancerade saneringsåtgärder innebär exempelvis större projekt för att sanera byggnader och mark. Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM), 2017:27 Översyn av beredskapszoner. Bilaga 1 ”Referensnivåer, doskriterier och åtgärdsnivåer”

²³ Strålskyddslagen 1 kap 10 §

²⁴ Strålskyddslagen 3 kap 5§

²⁵ Expertstöd vid radiologiska och nukleära nödsituationer, Strålsäkerhetsmyndigheten, 2013

11.2 Materiella resurser

I vilken omfattning behovet av materiella resurser kommer behövas beror på de specifika förutsättningarna som råder vid ett eventuellt nedfall av radioaktiva ämnen. Beroende på scenario skiljer sig därmed behovet åt. Vid ett omfattande nedfall där sanering skulle behövas i stora områden kommer mycket materiella resurser att krävas för genomförande av saneringsåtgärder och vidare hanteringen av saneringsavfallet. Materiella resurser behöver tillhandahållas från samhället. Som beskrivit kommer saneringen till stor del genomföras med hjälp av upphandlade aktörer, genom upphandling kommer även materiella resurser att behöva upphandlas. Materiella resurser ska också kunna tilldelas av samverkande aktörer (myndigheter och kommuner) enligt LSO 6 kap 7-8§.

Exempel på materiella resurser som kommer användas vid genomförande av saneringsåtgärder är sopmaskiner, högtryckstvättar, grävmaskin, gräsklippare, jordbruksmaskiner, transportfordon, spol- och sugbilar med mera. Vid en omfattande sanering kommer också nya metoder för sanering troligen behöva utvecklas. Då kan även behovet av andra materiella resurser att bli viktiga.

12. Upphandling

12.1 Upphandling av resurser för saneringsåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för sanering men har inte en vilande saneringsorganisation som kan aktiveras för att genomföra faktiska åtgärder vid sanering. Resurserna som kommer användas vid behov av sanering efter ett nedfall av radioaktiva ämnen är resurser från samhället. Bland annat genom befintliga företag som kan genomföra olika delar inom ramen för saneringsarbete, men även frivilliga.

För att skapa en saneringsorganisation krävs det att länsstyrelsen genomför upphandlingar av samhällets befintliga resurser. Resurserna kan finnas regionalt, nationellt eller internationellt.

Vid upphandling görs detta i enlighet med gällande lagstiftning (Lag (2016:1145) om offentlig upphandling). Saneringsledaren kommer behöva stöd i frågan om upphandling från upphandlare inom statlig verksamhet. En viktig del kan vara att samverka med kommuner som till vardags upphandlar saneringsföretag för genomförande av olika typer av sanering.

Vid ett omfattande utsläpp kan stora områden vara kontaminerade och innebära behov av sanering i stora områden, bland annat över länsgränser. Det kommer krävas samverkan i frågan med bland annat angränsande län.

13. Avfall och deponier (mellanlager och slutförvar)

Länsstyrelsen ansvarar för saneringen efter ett nedfall av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning, när saneringen genomförs behöver också avfallet som uppstår till följd av saneringen omhändertas.

Det kommer behövas ett eller flera mellanlager och slutförvar för hanteringen av avfallet. Mellanlager utgör en tillfällig deponi för saneringsavfall och kommer behövas under hela saneringsprocessen. Det kan finnas olika många mellanlager beroende på hur omfattande sanering som krävs. På mellanlager hanteras avfallet innan det transporteras vidare till en deponi för slutförvar. När allt material förflyttats till ett slutförvar avetableras mellanlagren.

I den nationella vägledningen för sanering, framtagen av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)²⁶ finns en rapport tillika vägledning för deponi (mellanlager och slutförvar) avsedd för saneringsavfall samt tillhörande checklistor.

I underlagen från MSB finns bland annat beskrivet om hur ett mellanlager och deponi för slutförvar bör skapas, tillgängliggöras och förvaltas. Det finns närmare beskrivet om sortering av radioaktivt avfall, var en deponi bör lokaliseras, utformas, konstrueras och hur driften av denna ska gå till. Vidare finns det beskrivet om sluttäckning av deponi och hur miljökontroller kan genomföras i olika skeden.

Länsstyrelsen i Halland kommer att ta stöd i vägledningen rörande avfallshanteringen.

För arbetet med avfallshantering kommer det krävas en stor organisation nedbruten inom olika områden. För att skapa denna organisation kommer länsstyrelsen vid upphandling och begäran av stöd också att utgå från de checklistor som finns i den nationella vägledningen för sanering som tydliggör vilket behov av expertiser som finns för att hantera saneringsavfallet.

Vid en händelse kommer det behöva fastställas särskilda riktlinjer för hur avfallet ska hanteras i enlighet med stöd i den nationella vägledningen för sanering.

²⁶ De underlag från nationell vägledning för sanering som varit till grund för denna plan publiceras på Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps hemsida efter årsskiftet

14. Arbetsmiljö

I detta avsnitt behandlas frågan om strålskydd för arbetstagare vid radiologiska nödsituationer eller befintliga exponeringssituationer (omgivning med joniserande strålning).

Som beskrivits i avsnittet om *referensnivåer 10.1* berörs exponeringskategorierna radiologiska nödsituationer samt befintliga exponeringssituationer inom ramen för sanering.

Exponeringssituationerna:

- *Radiologiska nödsituationer*

Sanering kan genomföras under tiden det råder statlig räddningstjänst. Bestämmelser om strålskydd för arbetstagare som gäller inom ramen för räddningstjänsten är därmed även relevant för arbetstagare som arbetar med sanering och kan komma att exponeras för joniserande strålning.

- *Befintliga exponeringssituationer (Omgivning med joniserande strålning)*

Då saneringen kan komma att pågå under en lång tid är det också sannolikt att saneringsåtgärder också kommer genomförs när statlig räddningstjänst avslutats. Under denna exponeringssituation är det därmed en ny exponeringssituation som råder och som arbetsgivare behöver förhålla sig till.

Både under radiologiska nödsituationer och befintliga exponeringssituationer finns det risk att referensnivåerna överstigs, därav ska referensnivåer (se 10.1) användas som målsättning i arbetet.

I radiologiska nödsituationer gäller framtagna referensnivåer för arbetstagare, se Strålskyddsförordningen 2 kap 7§ sam 3 kap 9§. Det råder dock alltid frivillighet att genomföra uppgifter i radiologiska nödsituationer som sannolikt kan komma att exponeras för strålning och få en stråldos som överstiger dosgränser som gäller för arbetstagare i verksamheter med joniserande strålning (dosgränser enligt Strålskyddsförordning (2018:506) 2 kap 2§).

Vid Befintliga exponeringssituationer (Omgivning med joniserande strålning) kommer troligen liknande regler som gäller vid planerade exponeringssituationer (Strålskyddsförordningen 2 kap 2§) gälla för arbetstagare som utför arbete vid genomförande av saneringsåtgärder. Länsstyrelsen behöver stöd från Strålsäkerhetsmyndigheten i frågan om vad som gäller rörande strålskydd för arbetstagare efter att den statliga räddningstjänsten avslutats. Samverkan bör upprättas i ett tidigt skede. Vid sanering som genomförs efter den statliga räddningstjänsten avslutats råder inte tjänsteplikt för arbetstagare.

Vid sanering av radioaktiva ämnen kan arbetstagare komma att exponeras för joniserande strålning. Arbetsmiljöansvar finns kvar som till vardags hos alla arbetsgivare. Den

arbetsgivare som har anställt en person har även ansvar för arbetsmiljön för denna. Arbetsgivarna ansvarar därmed för den anställdes eller inlånad personals säkerhet och hälsa under utförande av arbete.

Vid saneringsarbete kommer skyddsutrustning att behövas. Det kan exempelvis vara dosimetrar, skyddsdräkter, handskar, skoskydd och skyddsmasker. För att säkerställa vilka doser respektive arbetstagare har erhållit behöver dosimetrar användas. Skyddsutrustning inklusive dosimetrar kommer behöva tillhandahållas av respektive arbetsgivare. Länsstyrelsen har en begränsad mängd dosimetrar som kan användas vid en kärnteknisk olycka vilka inte är avsedda för saneringsarbetet. Dosimetrar kommer behöva tillhandahållas av respektive arbetsgivare. Om möjligt kan ett alternativ kan vara att omfördela dosimetrar från andra myndigheter.

15. Samverkan

Vid en samhällsstörning kommer hantering av händelsen, samverkan och ledning ske i linje med Länsstyrelsens regionala samverkansstrategi och Program för räddningstjänst. Se även struktur för krisledningsorganisation som beskrivs i kapitel 4.

I avsnittet nedan beskrivs närmare vilken samverkan och ledning som behövs mer specifikt inom saneringsområdet.

15.1 Samverkan på olika nivåer

Länsstyrelsen i Hallands län ansvarar för saneringen i länet efter ett nedfall av radioaktiva ämnen vid en kärnteknisk olycka. Länsstyrelsen i Hallands län kommer därför ansvara för att leda arbetet i länet. Det kommer dock krävas samverkan med ett flertal olika aktörer inom ramen för saneringsarbetet.

Här nedan finns specifika delar rörande samverkan och ledning som behövs med aktörer på olika nivåer.

15.1.1 Kommuner

Alla åtgärder som vidtas vid sanering av mark, vatten och egendom kommer ske i en kommun. Det är därför av vikt med kontinuerlig samverkan mellan länsstyrelsen och kommunerna i Halland (Kungsbacka, Varberg, Falkenberg, Hylte, Halmstad och Laholm).

Uppgifter som kommunerna har och som är viktiga utifrån ett saneringsperspektiv är bland annat

- ansvaret för det geografiska området.
- skyldigheten att delta vid planering och övning av sanering och vidare att delta med personal och egendom vid saneringen, LSO 6 kap 9§.
- skyldigheten att medverka med personal och egendom vid sanering, men endast om det finns lämpliga resurser och att deltagandet inte allvarligt hindrar den vanliga verksamheten, LSO, 6 kap 7§.
- Att efter begäran lämna upplysningar om personal och egendom som kan användas vid saneringen, LSO 6 kap 8§.

Kommunerna utgör en central samverkansaktör för länsstyrelsen både i beredskapsplaneringen, och vid ett eventuellt nedfall av radioaktiva ämnen. Länsstyrelsen kommer både i det förebyggande skedet och vid saneringsarbetet vara angelägen om att involvera och samverka med länets kommuner.

Samverkansbehov som länsstyrelsen kommer ha med kommunerna i länet är bland annat vid

- arbete med prioritering av nedfallsdrabbade områden.
- underlag och prioritering av samhällsviktig verksamhet
- inventering av resurser
- samverkan inför genomförande av specifika saneringsinsatser
- kommunikation med bl.a. allmänheten

15.1.2 Samverkan med omkringliggande län.

Ett utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning kan innebära påverkan på stora områden. Angränsande län i form av länsstyrelserna är centrala samverkansaktörer liksom kommunerna både i beredskapsplaneringen, och vid ett eventuellt nedfall av radioaktiva ämnen.

Alla länsstyrelser har ansvar för räddningstjänst och sanering vid utsläpp av radioaktiva ämnen enligt FSO 4 kap 15§. Länsstyrelser är liksom kommunerna också ansvariga för det geografiska områdesansvaret enligt förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap 6§. Vid en större samhällsstörning kommer samverkan mellan drabbade län vara avgörande för att hanteringen av händelsen. Vid sanering över större områden är det av stor vikt att arbetet görs efter samverkan och aktörsgemensamma inriktningsbeslut.

Samverkansbehov som länsstyrelsen kommer ha med angränsande län liknar de som finns med länets kommuner men här i ett större perspektiv. Exempel på samverkansbehov:

- Framtagande av en saneringsstrategi.
- Upphandlingsfrågor
- Prioriteringar för genomförande av saneringsinsatser.
- Inventering av resurser
- kommunikationsinsatser

15.1.3 Samverkan med nationella myndigheter

Samverkan behöver också ske med nationella myndigheter. Ett utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning kan som tidigare beskrivits beröra stora delar av samhället om det sker ett utsläpp av radioaktiva ämnen som sprids med luften och sedan faller ner på marken. Detta innebär också att många olika myndigheter med olika expertis- och ansvarsområden skulle bli viktiga samverkansaktörer.

Nationella myndigheter har likt kommunerna ansvar enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor:

- Har skyldighet att medverka med personal och egendom vid sanering, men endast om det finns lämpliga resurser och att deltagandet inte allvarligt hindrar den vanliga verksamheten, LSO, 6 kap 7§.
- Att efter begäran lämna upplysningar om personal och egendom som kan användas vid saneringen, LSO 6 kap 8§.

Exempel på myndigheter som länsstyrelsen behöver samverka med vid sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen är

- **Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)**

MSB kommer vara en viktig samverkansaktör rörande sanering. Länsstyrelsen behöver bland annat samverka med MSB rörande frågor som

- tillgängliga resurser (personal och materiel). Exempelvis genom kem-, sanerings- och indikeringsenheter (som finns vid ett antal räddningstjänster i landet och som kan bistå med utbildad personal och materiel)
- begäran om internationellt stöd
- Prioritering av nedfallsdrabbade områden inför genomförande av saneringsåtgärder.
- Expertkompetens hos myndigheten rörande sanering, GIS etc.
- Stöd genom Nationella expertgruppen för sanering av radioaktiva ämnen, NESA.
- Kommunikationsinsatser
- *eventuellt godkännande av saneringsåtgärder²⁷.*

- **Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM)**

För länsstyrelsen kommer Strålsäkerhetsmyndigheten vara en viktig aktör att samverka med. SSM är en expertmyndighet och kan ge råd om bland annat strålskydd vid sanering.

SSM utgör en viktig samverkanspart i frågor som

²⁷ SOU 2021:10 s.76

- Tillstånd för sanering efter att statlig räddningstjänst avslutats
 - Strålskydd för arbetstagare vid befintliga exponeringssituationer (omgivning med joniserande strålning)
 - Kommunikationsinsatser rörande sanering
 - Optimering och berättigande av strålskyddet
 - Råd om strålskydd vid prioritering av nedfallsdrabbade områden
 - Stöd genom Expertstöd vid radiologiska och nukleära nödsituationer
 - *eventuellt godkännande av saneringsåtgärder*²⁸.
- **Livsmedelsverket (SLV)**

Livsmedelsverket är expert- och central kontrollmyndighet för mat och dricksvatten. Länsstyrelsen behöver samverka med livsmedelsverket i frågor som bland annat livsmedelsrestriktioner och gränsvärden för livsmedel (se vidare beskrivning i särskilt avsnitt i Länsstyrelsens Program för räddningstjänst) och strålningsmätningar i livsmedel.

- **Jordbruksverket (SJV)**

Jordbruksverket är expertmyndighet inom jordbruk, fiske och landsbygdsutveckling. Vid ett nedfall av radioaktiva ämnen kommer SJV att arbeta för att minska konsekvenserna för jordbrukssektorn. Länsstyrelsen kommer vara i behov av nära samverkan med Jordbruksverket i frågor som exempelvis djurskydd och sanering och motåtgärder inom ramen för exempelvis primärproduktion.

- **Trafikverket**

Trafikverket utgör en viktig samverkanspart bland annat rörande saneringsåtgärder som behöver genomföras på exempelvis vägar järnvägar.

- **Polismyndigheten**

Länsstyrelsen kommer behöva stöttning från Polismyndigheten för att upprätthålla och verkställa avspärningar innan och under pågående saneringsinsatser.

²⁸ SOU 2021:10 s.76

- **Försvarsmakten**

Länsstyrelsen skulle kunna komma att behöva stöd från Försvarsmakten vid ett saneringsarbete i form av resurser (personal och materiel).

- **Länsstyrelser**

Samverkan med exempelvis angränsande län, kärnkraftslänen och stödlän kommer behövas bland annat rörande kommunikationsinsatser och eventuellt gemensamma lägesbilder (alla länsstyrelser).

Vidare kommer samverkan behövas inför eventuellt beslut om övertagande av sanering, LSO 4 kap 10§.

I lagen om skydd mot olyckor 4 kap 10§ tydliggörs att *regeringen får föreskriva eller i särskilda fall besluta att en länsstyrelse ska ta över ansvaret för saneringen inom flera län eller att någon annan statlig myndighet ska ta över ansvaret inom ett eller flera län*. Detta innebär i praktiken att Länsstyrelsen i Halland kan komma att ansvara för sanering i flera län. Det kan också innebära att Länsstyrelsen i Halland helt kan fräntas ansvaret för saneringen i länet. I de fall ett sådant beslut fattas är det viktigt att det finns en utbyggd organisation för att tillgodose behoven hos samtliga drabbade län. Vid ett sådant förfarande är det av stor vikt av samverkan inför övergången mellan berörda länsstyrelser. Viktigt i planeringsskedet är att det finns en god samverkan med angränsande län för att diskutera och föra en dialog om arbetet med sanering. Detta för att skapa en samsyn på saneringsarbetet efter en olycka och vidare skapa goda förutsättningar att ta över ansvaret från ett eller flera län vid ett eventuellt nedfall av radioaktiva ämnen.

16. Information och kommunikation

I *Program för räddningstjänst* samt i *Delplan för kommunikation* finns övergripande beskrivet hur kommunikation är tänkt att fungera vid en kärnteknisk olycka. I detta avsnitt preciseras närmare kommunikation i fråga om sanering.

I kapitel 4 tydliggörs hur Länsstyrelsen i Halland kommer organisera sig vid en kärnteknisk olycka. Staben – som beskrivs i kapitlet består av ett flertal olika funktioner. En av funktionerna utgör en kommunikationsfunktion. Kommunikationsfunktionen kommer vara ett viktigt stöd för saneringsledarna och övriga som arbetar med saneringen.

Kontinuerlig information och kommunikation till allmänheten behöver genomföras. Informationen skall samordnas med berörda myndigheter och organisationer. Informationen lämnas via olika kommunikationskanaler såsom hemsidor, sociala medier m.m.

Exempel på frågor som kan behöva hanteras i information och kommunikation vid sanering

- vad sanering innebär
- vilka geografiska områden som är nedfallsdrabbade och vad som ska åtgärdas
- tidsperspektiv (exempelvis rörande utrymning och återflytt)
- vilka saneringsmetoder och åtgärder som används och vad det innebär att använda den metoden/åtgärden
- planerade, pågående och avslutade åtgärder
- grunder för olika beslut, exempelvis varför olika saneringsåtgärder är nödvändiga, respektive inte nödvändiga att genomföra
- vilken verkan saneringsåtgärderna har och vilka andra konsekvenser de medför.
- information om saneringsåtgärder som den enskilde kan utföra själv. Vilka risker det finns med arbetet och hur man kan skydda sig.

Länsstyrelsen ser vidare att det är av stor vikt att föra en nära dialog-/intressentsamverkan med allmänheten. Personlig kommunikation och informationsinsatser genom dialog med allmänheten kommer vara viktigt under hela saneringsprocessen. Länsstyrelsen ser att en sådan dialog kommer behöva ske i nära samverkan med länets kommuner. Att genomföra regelbunden dialog med allmänheten kan även ge ett bra underlag inför länsstyrelsen, däribland saneringsledaren och dess arbetsgrupp i arbetet för att prioritera nedfallsdrabbade mark, vatten, anläggningar och annan egendom men också för att få en förståelse för olika perspektiv och behov som kan uppstå vid en eventuell olycka.

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Länsstyrelsen i Hallands län • Postadress: 301 86 Halmstad • Besöksadress: Slottsgatan 2
010- 224 30 00 • halland@lansstyrelsen.se • www.lansstyrelsen.se/halland

Delplan Larm

Delplan Larm
452-9608-2021
Länsstyrelsen i Halland

Bakgrund

Denna plan utgör en delplan till *Program för räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen*. Länsstyrelsen ansvarar för att larma berörda organisationer vid Förstärkt beredskap eller Haverilarm. Länsstyrelsen har avtal med SOS Alarm som är den organisation som praktiskt utför larmningen. Denna larmplan beskriver vilka organisationer som larmas, vilken teknik som används och instruktionen till SOS Alarm.

Omfattning

Denna larmplan omfattar:

- Larmning av nationella aktörer
- Larmning av regionala och lokala aktörer
- Larmning av Länsstyrelsens personal

Denna larmplan omfattar inte:

- Intern larmning inom respektive organisation
- Larmning av räddningstjänstresurser och ambulansresurser

Larmnivåer

Det finns två fastställda larmnivåer, varpå händelsens karaktär avgör vilken av de två larmnivåerna som ska utlösas av kärnkraftverkets personal. De två larmnivåerna är Förstärkt beredskap och Haverilarm.

Generellt om larmning

Respektive organisation larmas en gång och med samma meddelande. Ett undantag är nationella myndigheter med en tydlig regional roll i kärnkraftberedskapen; Polisen, Försvarmakten och Trafikverket. Dessa larmas dubbelt. För organisationer som har egna avtal med SOS Alarm används de larmvägar respektive organisation kommit överens om. För organisationer som ej har egna avtal med SOS Alarm används SOS Alarms inkallningstjänst. Respektive organisation blir uppringd på de telefonnummer man lämnat till Länsstyrelsen.

Samtliga organisationer larmas vid båda larmnivåerna.

Samverkanskonferens

För att spara tid i uppstartsskedet kallas det till en första regional samverkanskonferens redan i larmmeddelandet. Denna hålls 2-2 ½ timmar efter första larmet. Vid första konferensen kommer länsstyrelsen informera om vad som hänt. Övriga organisationer förväntas inte lämna lägesrapporter vid detta tillfälle och utrymmet för frågor kommer vara begränsat. Larmade myndigheter/organisationer förutsätts aktivera sina planer direkt vid larm, inte invänta den första samverkanskonferensen. På motsvarande sätt kommer det genomföras en nationell samverkanskonferens. Denna planeras och genomförs av MSB.

Larmning

Larmning av SOS Alarm

Varje händelse inleds med att Ringhals larmar SOS Alarm och berättar vad som inträffat och vilken larmnivå som gäller. Behandlas ej i denna plan.

Larmning av Sveriges Radio Sändningsledning

SR Sändningsledning larmas direkt av Ringhals. Behandlas ej i denna plan.

Larmning av nationella aktörer

MSB och SOS Alarm har arbetat fram en nationell larmplan som kan användas vid t ex kärntekniska olyckor eller andra större händelser. Den omfattar alla TiB myndigheter enligt "Förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap". I denna larmlista ingår även samtliga länsstyrelser. Denna lista hålls uppdaterad av MSB och SOS Alarm.

Larmning av regionala och lokala aktörer

Regionala och lokala aktörer larmas av SOS Alarm enligt denna plan. Länsstyrelsen håller kontaktlistan hos SOS Alarm uppdaterad Se bilaga xx.

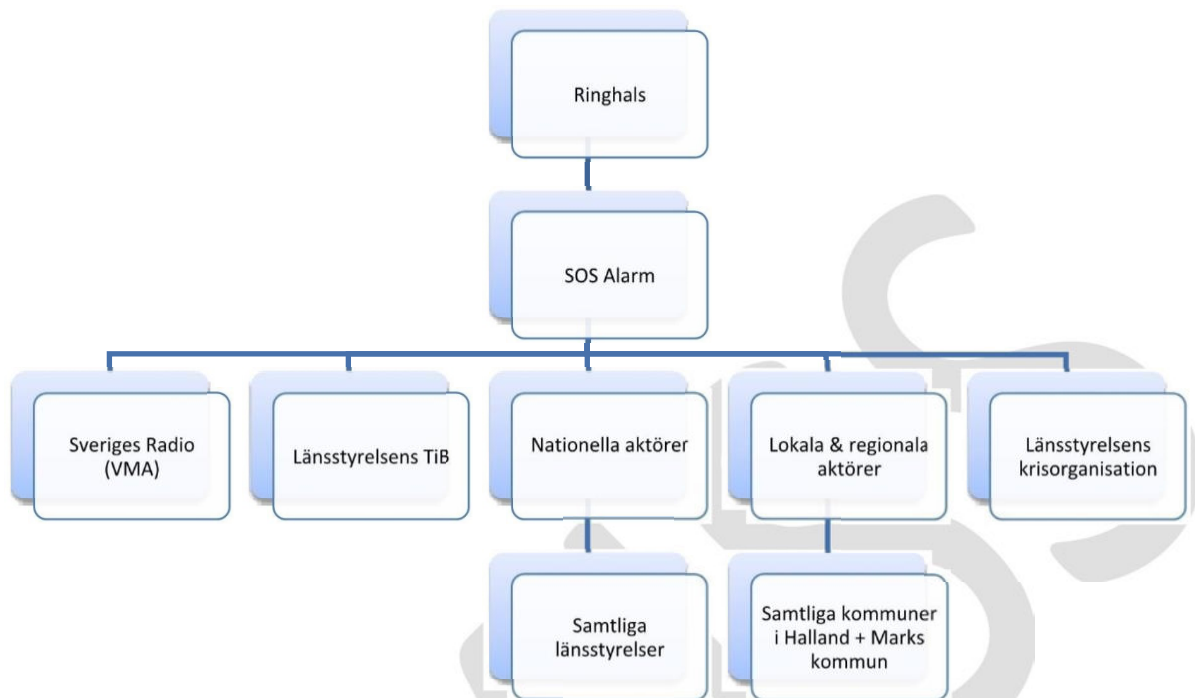
Notera att kommuner i angränsande län inte kommer larmas via denna larmplan, med undantag Marks kommun. Det är upp till varje länsstyrelse att larma sina kommuner.

Larmning av länsstyrelsens personal

Länsstyrelsens personal larmas av SOS Alarms inkallningstjänst. Länsstyrelsen håller larmlistan hos SOS Alarm uppdaterad.

Specialfall

Denna larmplan bygger på att Ringhals larmar om Förstärkt beredskap eller Haverilarm direkt från normal verksamhet. I det fall det går från först Förstärkt beredskap till Haverilarm kommer staber redan att vara etablerade. Detsamma kan gälla även innan Förstärkt beredskap. Larmkedjorna i denna instruktion kommer alltid att aktiveras även om staberna är bemannade. Kompletterande kontakter mellan staber kommer dock också att ske.

Principskiss över larmade aktörer vid en kärnkraftsolycka på Ringhals.

LÄNSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Länsstyrelsen i Hallands län • Postadress: 301 86 Halmstad • Besöksadress: Slottsgatan 2
010- 224 30 00 • halland@lansstyrelsen.se • www.lansstyrelsen.se/halland

Delplan Länsstyrelsens fältplats

Delplan Länsstyrelsens fältplats
452-9608-2021
Länsstyrelsen i Halland

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1 Syfte.....	4
1.2 Bakgrund.....	4
2. Länsstyrelsens fältplats.....	4
2.1 Ledningsförhållanden.....	5
2.2 Dimensionering.....	6
2.3 Aktivering.....	7
3. Logistikcenter (LogC).....	7
4. Ansvar och roller.....	10
4.1 Länsstyrelsen i Hallands län.....	10
4.2 Räddningstjänsten.....	10
4.3 Polisregion väst.....	10
4.4 Försvarsmakten.....	11
4.5 Region Halland.....	11
4.6 Övriga organisationer.....	11
5. Lokaler på Länsstyrelsens fältplats.....	11
6. Samband.....	13
7. Lägesgenomgångar.....	13

1. Inledning

1.1 Syfte

Dokumentet beskriver övergripande upprättandet av Länsstyrelsens fältplats på Munkagårdsgymnasiet samt vilken grundläggande service som kommer finnas på platsen. Det beskriver också översiktligt Ringhals logistikcenter. Det är sedan upp till varje organisation som bedriver verksamhet vid främre ledning att upprätta egna mer detaljerade instruktioner.

1.2 Bakgrund

Föreliggande dokument utgör en delplan av Länsstyrelsen i Hallands läns *Program för räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen* och svarar tillsammans med andra operativa planer, stödplaner och dokument, mot de krav som ställs i lag (2003:778) om skydd mot olyckor samt förordning (2003:789) om skydd mot olyckor.

2. Länsstyrelsens fältplats

Länsstyrelsen har efter samråd med andra deltagande myndigheter beslutat att placera en Länsstyrelsens fältplatsfunktion i nära anslutning till Ringhals logistikcenter. På så sätt kan delar av anläggningarna samutnyttjas.

På Länsstyrelsens fältplats har deltagande myndigheter tillgång till:

- Arbetslokaler för egen personal
- Personlig skyddsutrustning och dosimetrar för arbete i inre beredskapszonen
- Mat och hjälp med boende

Exempel på arbetsuppgifter på Länsstyrelsens fältplats:

- Instruera personal som skall in och arbeta i inre beredskapszonen
- Leda personal som arbetar i inre beredskapszonen
- Ta emot och inkvartera tillkommande resurser

Länsstyrelsens fältplats är placerat på Munkagårdsgymnasiet i Tvååker (bild 1). Skolan ägs av Region Halland och är en gymnasieskola inriktad på gröna utbildningar och lantbruk. På skolan finns det gott om djur t ex kor, grisar och djurparksdjur. Lokalerna lämpar sig bra för syftet med Länsstyrelsens fältplats. Här finns en stor skolbyggnad för stabsarbete inklusive hörsal och restaurang. På området finns idrottshall med omklädningsrum. Då det är en lantbruksskola är omklädningsrummen av typen med en ren och en smutsig sida. Vidare finns stora ytor för fordon och tillfört material och möjlighet att ta ner helikoptrar.

Bild 1. Länsstyrelsens fältplats på Munkagårdsgymnasiet.

2.1 Ledningsförhållanden

Länsstyrelsens avsikt är inte att bygga upp parallella staber i Halmstad (på Länsledningsplatsen) och vid Länsstyrelsens fältplats på Munkagårdsgymnasiet. Den statliga räddningstjänsten och insatser inom ramen för geografiskt områdesansvar leds från ledningsplatsen på Länsstyrelsen i Halmstad. På samma sätt kommer polis, Region Halland och Försvarmakten ha staber på ordinarie ledningsplatser.

På Länsstyrelsens fältplats leds personalen i fält, t. ex. vid strålningsmätning och avspärrning. Tillkommande nationella resurser väljer själva i vilken omfattning man vill leda från Länsstyrelsens fältplats. Dock ska samverkanpersonal alltid placeras hos Länsstyrelsen.

2.2 Dimensionering

Nedanstående siffror är en uppskattad basbemanning. LogC och Länsstyrelsens fältplats dimensioneras för att klara av personal- och materialflöde till/från Ringhals och inre beredskapszonen (tabell 1). För att klara av att hantera det personalflödet behövs personalresurser på LogC och Länsstyrelsens fältplats. Dessa redovisas i Tabell 2. Båda tabellerna utgår ifrån att man arbetar i 12 timmars skift och beskriver personalbehovet per dygn.

Tabell 1. Personalflöde genom LogC/Länsstyrelsens fältplats per dygn

<i>Aktör</i>	<i>Uppgift</i>	<i>Personalantal*skift</i>
<i>Ringhals</i>	Kontrollrum	40*2
	Bevakning	20*2
	KC	15*2
	Tekniskt stöd	20*2
	Underhållspersonal	100*2
<i>Polis</i>	Vägavspärning	6*2
	Utrymning	50*2
<i>Räddningstjänst</i>		50*2
<i>Försvarmakten</i>	Vägavspärning	20*2
<i>Strålsäkerhetsmyndigheten</i>	Fältpersonal	4
		Summa per dygn = totalt ca 650

Tabell 1. Personalflöde genom LogC/Länsstyrelsens fältplats per dygn

Tabell 2. Personalbehov på LogC/Länsstyrelsens fältplats per dygn

<i>Aktör</i>	<i>Personalantal*skift</i>
<i>Ringhals</i>	12*2
<i>Polis</i>	7*2
<i>Räddningstjänst</i>	10*2
<i>Försvarmakten</i>	21*2
<i>Länsstyrelsen (inkl. Regionala resursgruppen)</i>	10*2
Summa per dygn = totalt ca 100	

2.3 Aktivering

Etablering av Länsstyrelsens fältplats på Munkagårdsgymnasiet påbörjas direkt vid larm om Förstärkt Beredskap eller Haverilarm från Ringhals. Full funktionalitet finns dock inte förrän Ringhals finns på plats, d.v.s. senast 24 timmar efter beslut av Ringhals att etablera LogC.

3. Logistikcenter (LogC)

Ringhals skall enligt föreskrift SSMFS 2014:2 ha en förberedd plats för ett logistikcenter. Detta skall kunna upprättas inom 24 timmar från beslut.

Logistikcentret ska kunna utgöra brytpunkt för transport av personal och utrustning till och från anläggningen. Tillståndshavaren (RAB) ska vidta förberedande åtgärder för att vid behov kunna etablera ett logistikcenter inom ett dygn från fattat beslut i KC ledningsstab.

Vid logistikcentret ska det finnas:

- Ett område för uppställning av tung utrustning
- Möjlighet att utrusta personal inför transport till anläggningen
- Möjlighet att efter återtransport utföra uppföljning av persondoser, avsökning och personsanering
- Möjlighet att sanera fordon och utrustning

Logistikcenter är placerat vid Scania lastbilar i Himle. Logistikcenter är inrymt i det som till vardags är Scania lastbilar i Himle (bild 2). Det är en serviceanläggning för lastbilar med tillhörande kontorslokaler. Platsen är väl anpassad för LogC, det finns tvättanläggning för sanering av fordon, omklädningsrum för personsanering och stora inhägnade ytor för tillfört materiel. Alldeles bredvid finns Björkängs vägkrog med ytterligare asfalterade ytor och restaurang.

Bild 2. Logistikcenter i Himle

Bild 3. Placeringen av Logistikcenter i Himle och Länsstyrelsens fältplats på Munkagårdsgymnasiet.

4. Ansvar och roller

4.1 Länsstyrelsen i Hallands län

Länsstyrelsen bedriver i huvudsak sin verksamhet från ledningsplatsen på Länsstyrelsen i Halmstad. Den verksamhet som bedrivs från Munkagårdsgymnasiet är framförallt logistikinriktad, d.v.s. personal för själva driften av Länsstyrelsens fältplats.

Innan en händelse ansvarar Länsstyrelsen för:

- Hyreskontrakt för lokalerna samt att huvudbyggnaden förses med reservkraft
- Att det finns tillgång till internetförbindelse för deltagande organisationer via Region Hallands fibernät. Eventuella backuplösningar i form av 3G/4G eller satellit ansvarar respektive organisation för
- Att det i konferensrum finns tillgång till projektorer

Vid en händelse:

- Samverkan - Håller i gemensamma lägesgenomgångar
- Ansvarar för mathållning
- Ansvarar för sovplatser
- Ansvarar för reception
- Ansvarar för säkerhet
- Ansvarar för gemensam IT

Personal

Länsstyrelsens grundbemanning på Länsstyrelsens fältplats är:

- 1 Platschef
- 1 biträdande platschef
- 1 person från länsstyrelsens krisledningsorganisation
- 1 Logistikansvarig (Kommendant)
- 1 biträdande logistikansvarig
- + frivilligresurser (Regionala Resursgruppen) för reception, logi m.m.

4.2 Räddningstjänsten

På Länsstyrelsens fältplats finns de delar av räddningstjänsten som åt Länsstyrelsen utför strålningsmätning. Mätsamordnare och mätstöd grupperar på Länsstyrelsens fältplats. Mätpatrullerna utgår också från Munkagårdsgymnasiet. De kan dock initialt utgå från Falkenberg och Kungsbacka brandstationer fram tills Länsstyrelsens fältplats är upprättat.

Personal

Räddningstjänstens grundbemanning på Munkagårdsgymnasiet är:

- 2 Mätsamordnare
- 2 Mätstöd
- Mätpatruller

4.3 Polisregion väst

Polisen har på Länsstyrelsens fältplats personal som kan utrusta och informera de poliser

med tilldelade arbetsuppgifter som skall in i inre beredskapszonen och arbeta.

Personal

Ej fastställt.

4.4 Försvarsmakten

Vid Länsstyrelsens fältplats finns det personal som:

- Leder de som arbetar med avsökning och sanering vid LogC (stöd för Ringhals)
- Leder de som bistår Polisen med avspärrning och utrymning

Personal

- Platschef
- För vägavspärrning 80 pers.
- CBRN pluton 40 pers.

4.5 Region Halland

Region Halland har i grundplaneringen endast funktioner som normalt jobbar på Munkagårdsgymnasiet på plats. Det är:

- IT-tekniker
- Vaktmästeri
- Skolbespisning
- Djurskötare

Personal

Ej fastställt.

4.6 Övriga organisationer

Det är svårt att i förväg veta vilka organisationer som kan tänkas delta vid en kärnteknisk olycka. Platsen för Länsstyrelsens fältplats är vald för att kunna hantera mer personal och materiel än vad som tas upp i detta dokument. Det finns gott om lokaler att ha stabsutrymmen i. På platsen finns stora ytor att ställa upp containrar och maskiner finns på plats. Hela Länsstyrelsens fältplats kan alltså utökas vid behov.

5. Lokaler på Länsstyrelsens fältplats

Byggnaden delas in i tre tillträdeszoner (bild 4).

- Det röda området gäller tillträde för personal från myndigheter som arbetar på platsen. Även personal som skall in till inre eller yttre beredskapszonen har vid behov tillträde, t ex vid genomgångar m.m.
- Det orangea området gäller tillträde för personal som arbetar på platsen samt för personal som ska till/från inre eller yttre beredskapszonen
- Det gröna området gäller tillträde för media och entreprenörer. Allmänheten har inte tillträde till Munkagårdsgymnasiet

1. Räddningstjänst
2. SSM
3. Försvarsmakten
4. Länsstyrelsen
5. Polisen
6. Gemensamma stabsutrymmen
7. Reception
8. Hörsal
9. Matsal
10. Övriga organisationer

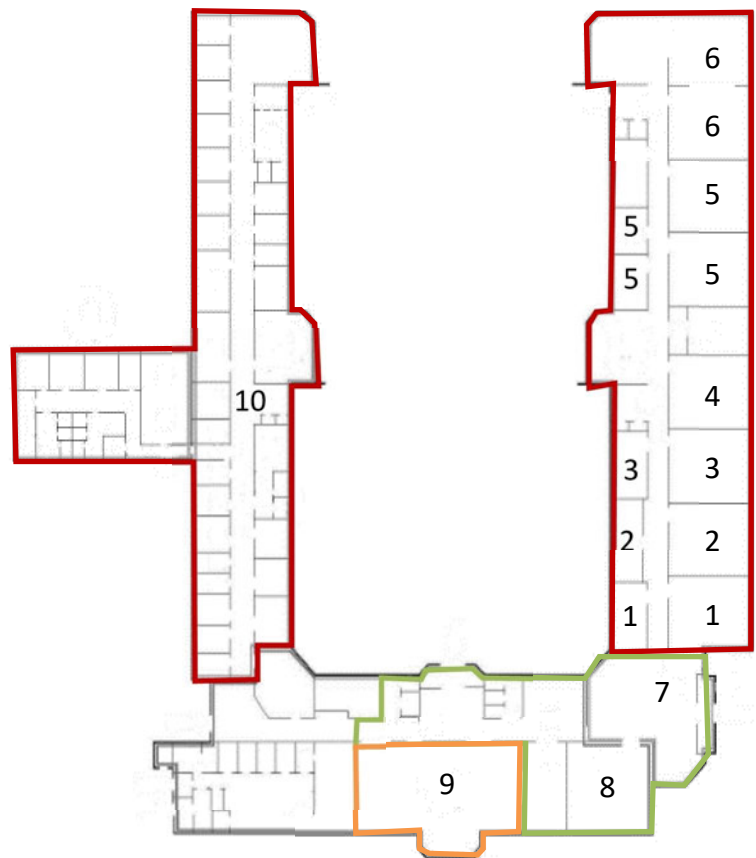

Bild 4. Munkagårdsgymnasiet med organisationsplacering

Den korridor som är planerad för myndigheter (1–6) består dels av klassrum möblerade för ca 20 sittande, dels av mindre grupprum. Ett mindre rum kan då användas för stabsarbete och det större för genomgångar med avlösande personal.

I entrén till skolan (7) går det lätt att ställa fram bord så att den kan användas som reception.

Skolans hörsal (8) är fullt utrustad för att användas för större personalgenomgångar eller presskonferenser.

Matsal (9), hit går det att komma direkt utifrån om man vill minska på antalet personer som rör sig i lokalerna.

Den bortersta korridoren (10) består av enskilda kontor och mindre grupprum. I grundplaneringen sitter ingen extern personal här men rummen kan tas i anspråk vid behov.

Ringhals placerar en del av sin verksamhet i separat byggnad (tekniksalar på Munkagårdsgymnasiet).

6. Samband

Varje organisation ansvarar för att sitt interna samband fungerar, både mot sina ledningsplatser och mot personal i fält. Länsstyrelsen tillhandahåller internetanslutning via fiber. I reserv finns 4G-modem i begränsad omfattning. Varje organisation bör ha egen reservkommunikation.

Länsstyrelsen har en (1) utrustning för satellitkommunikation.

Länsstyrelsen har en Rakelrepeater för DMO-kommunikation till Logistikcenter i reserv.

Länsstyrelsen kommer vid Förstärkt Beredskap/Haverilarm begära av MSB att en MOBAS placeras i reserv vid Länsstyrelsens fältplats.

För samband mellan deltagande myndigheter inom Länsstyrelsens fältplats kommer FRO att hantera analog radio.

Telefonlistor och Raketalgrupper (Nat Blå och Nat Vit) upprättas/tilldelas på plats.

7. Lägesgenomgångar

Minst två gemensamma lägesgenomgångar kommer hållas varje dygn. Antal och tid anpassas efter behov på plats.

Dessa genomgångar syftar till att:

1. Ge en allmän lägesbild över händelsen, Länsstyrelsen och Polisen presenterar alltid. Övriga efter behov
2. Redovisa läget på Länsstyrelsens fältplats, avseende mat, logi, dosimetri, övriga förnödenheter
3. Klargöra behov från deltagande organisationer de närmsta 24 timmarna avseende mat, logi, lokaler och andra förnödenheter
4. Klargöra preliminärt behov från deltagande organisationer 24–72 timmar avseende mat, logi, lokaler och andra förnödenheter
5. Klargöra samverkansbehov på plats
6. Klargöra ev. punkter att redovisa till Länsstyrelsen stab i Halmstad

Genomgångarna berör alltså primärt förhållandena på Länsstyrelsens fältplats och logistik och inte vilken omfattning och inriktning insatsen i stort skall ha.

Mall för lägesgenomgång finns framtaget i ett separat dokument.

LÄNSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Länsstyrelsen i Hallands län • Postadress: 301 86 Halmstad • Besöksadress: Slottsgatan 2
010- 224 30 00 • halland@lansstyrelsen.se • www.lansstyrelsen.se/halland

Delplan Kommunikation

Delplan Kommunikation
452-9608-2021
Länsstyrelsen i Halland

Inledning

I samband med en kärnteknisk olycka där det finns risk för utsläpp av radioaktiva ämnen till omgivningen, är kraven höga på information och kommunikation till de som kan komma att påverkas av utsläppet. Därför är det av största vikt att de ansvariga myndigheterna på nationell, regional och lokal nivå agerar samlat och i största möjliga utsträckning hänvisar till Länsstyrelsens kommunikation. Länsstyrelsen har enligt LSO det övergripande samordningsansvaret i frågor som rör räddningstjänst och sanering inom det geografiska områdesansvaret.

Länsstyrelsens kommunikationsarbete utgår så väl i vardagen som vid kris utifrån en kommunikationsfunktion som byggs ut vid behov. Funktionens arbete vid en kärnteknisk olycka innefattar dels information till allmänheten. Och dels kommunikation till Länsstyrelsens medarbetare samt berörda aktörers medarbetare inom kärnenergiberedskapen samt analys och omvärldsbevakning.

Allt kommunikationsarbete grundar sig i Länsstyrelsens kommunikationspolicy med tillhörande styrdokument.

Förhandsinformation till allmänheten

Broschyren Vid larm från Ringhals kärnkraftverk har delats ut till boende i den inre och yttre beredskapszonen. Utdelning sker i samband med att jodtabletter delats ut till allmänheten. Vidare har broschyren "Råd till lantbrukare vid larm från kärnkraftverket" delats ut till lantbrukare i den inre beredskapszonen och i samband med utdelning av RDS-mottagare har särskilda broschyrer medföljt där även en del uppgifter om beredskapen framgått. Den lokala säkerhetsnämnden i Varbergs och Kungsbackas kommuner har ett särskilt ansvar att förmedla information från ansvariga myndigheter och kärnkraftverket till allmänheten. Lokala säkerhetsnämnden anordnar återkommande offentliga möten med allmänheten där Länsstyrelsen är inbjuden att delta.

Information finns också tillgängligt via www.lansstyrelsen.se/halland.

Information till allmänheten vid larm

Av larmmeddelandet från Ringhals vakthavande ingenjör, VHI till SOS Alarm ska framgå om larmet avser en hotsituation (förstärkt beredskap) eller en utsläppssituation (haverilarm). Larmnivåer och vilka åtgärder som följer beskrivs närmare i Program för räddningstjänst. Via Sveriges Radio meddelas larm enligt förberedda meddelande i Radio Halland, Radio Göteborg samt rikstäckande kanaler vid behov. Meddelandena beskriver rekommenderade skyddsåtgärder för allmänheten och en kortfattad beskrivning av larmet.

Via Sveriges Television sänds vid larm förberedda meddelandet textat. Det textade meddelandet följs av en kartbild vilken visar alarmeringsområdet (den inre beredskapszonen). Meddelandet sänds oavsett tid på dygnet men viss tidsfördröjning kan förväntas vid larm som sker utanför sändningstid.

Frågor från allmänheten kan besvaras av en upplysningscentral på Länsstyrelsen. Den är den

del av Länsstyrelsens kommunikationsfunktion och fyller en viktig funktion i att följa upp vanligt förekommande frågor och svar. Målet är att kunna besvara dessa vanligt förekommande frågor, vidarebefordra uppmaningar och upplysningar samt ta emot och registrera inkomna frågor vid en händelse. Upplysningscentralen kan utökas med stöd av SOS Alarms larmnummer 113 13, i sociala medier och med en FAQ på Länsstyrelsens webbplats www.lansstyrelsen.se/halland. Utöver ovanstående delges allmänheten information på utrymningsplatserna som upprättas vid en kärnteknisk olycka.

Kommunikation under svåra förhållanden

Radioaktiv strålning påverkar människor olika beroende på exempelvis ålder, graviditet eller annan hälsostatus. Vid en kärnteknisk olycka är det därför viktigt att snabbt kunna identifiera dessa grupper, om det inte gjorts före en händelse för att exempelvis kommunicera ut rätt skyddsåtgärder för att på så vis uppnå bästa effekt av skyddsåtgärder.

Vid en samhällsstörning påverkas även de som har specifika behov, det kan vara funktionsnedsättningar, läs och skrivsvårigheter eller liknande. Detta ställer höga krav på att kommunikationen präglas av enkelhet och förtroende vilket i förlängningen ställer krav på valet av kommunikationskanaler samt aktörernas samverkan kring denna kommunikation. Informationen ska ges ut i klarspråk, för att så många olika målgrupper som möjligt ska kunna ta till sig av budskapet.

Strävan från aktörer ska vara att i så stor utsträckning som möjligt svara på det som efterfrågas men om det inte finns möjlighet för detta, ska det hänvisas till lämplig informationskälla.

Särskild information till sjötrafik

Förberedda meddelanden vid larm till sjöfarande uppläses i radio respektive textas i TV i anslutning till förberedda meddelanden till allmänheten. Vid en kärnkraftsolycka kan Joint Rescue Coordination Center (JRCC) sända Viktigt meddelande till allmänheten på de kortvågsfrekvenser som passas av den internationella sjöfarten.

Information till lantbrukare

En särskilt viktig grupp i informationshänseende är lantbrukare som i sin verksamhet blir berörda av ett nedfall med radioaktiva ämnen. Om en olycka skulle inträffa och utsläpp av radioaktiva ämnen skulle ske i sådan mängd att särskilda insatser krävs, måste åtgärder förberedas för djurens skötsel och vård.

Strävan bör vara att så långt som det är möjligt bibehålla normala rutiner. Djurens skötsel får emellertid aldrig försämrats i sådan grad att djuren utsätts för lidande. Särskild information som är riktad till lantbrukare har tagits fram av Jordbruksverket.

Länsstyrelsens kommunikationskanaler

Huvudkanalen för Länsstyrelsens kommunikation med allmänhet, andra organisationer och media är webbplatsen www.lansstyrelsen.se/halland. Den är även Länsstyrelsens viktigaste kanal vid en kris eftersom den klarar ställda krav på tillgänglighet, prestanda, belastning och säker drift, i vardag och vid påfrestningar av systemet. Via webbplatsen går det också att nå

våra övriga digitala kanaler.

Sociala medier är en effektiv kanal för att öppna upp en dialog med omvärlden. Länsstyrelsen i Hallands län kan via sociala medier sprida information om händelsen och uppmaningar till allmänheten. Utöver det finns det även möjlighet att svara på frågor som ställts på sociala medier av allmänheten eller media. Det är därmed viktigt att sociala medier är under ständig bevakning och att det sker en kontinuerlig uppdatering av dem.

Genom att nyttja sociala medier är förhoppningen att en snabb och omfattande spridning kan uppnås. Informationen som delas via sociala medier ska vara kort, koncis och den ska hänvisa var ytterligare information finns att hämta. Länsstyrelsen arbete i sociala medier beskrivs i Riktlinjerna för arbete i sociala medier.

Information till massmedia

Media har en viktig roll som kanal till allmänheten vid en kärnteknisk olycka. Därför är det viktigt att arbetet med att hantera media är snabbt och sakligt för att nå dess fulla potential. Information från Länsstyrelsen till massmedia sker kontinuerligt under händelsens utveckling. Länsstyrelsen nyttjar ett antal kommunikationskanaler såsom pressmeddelanden, presskonferenser och intervjuer. Pressmeddelanden ska vid en händelse skickas med lämplig regelbundenhet, anpassad efter situationen och beskriva förändringar eller uppmaningar. Pressträffar eller presskonferenser är tillfällen då media ges möjlighet att träffa representanter för stabsledning eller räddningsledare för att ställa frågor.

Sveriges Radio har en särskild roll i kriskommunikationen i rollen som beredskapskanal som definieras i deras sändningstillstånd. Med anledning av detta har Sveriges Radio Halland bland annat en egen sändningsstudio i Länsstyrelsens länsledningsplats så att de snabbt och sakligt kan rapportera om det krishanterande arbetet.

Media i fält

Utöver att finnas tillgängliga på stabsplats där räddningsledare och andra nyckelpersoner i olyckshanteringens finns till hands, bör Länsstyrelsen ha en beredskap för att möta media på plats nära olyckan. Syftet med det är att erbjuda, framförallt media, att beskriva olyckan på ett närmare sätt samt erbjuda intervjuer med personal och berörda.

Kommunikationssamverkan med berörda myndigheter

Länsstyrelsens kommunikationssamverkan bygger på den samverkan som beskrivs i kapitel 3 i Program för räddningstjänst. I den regionala samverkan finns ett nätverk för kommunikatörer som arbetar med samhällsstörningar, kallat Kriskommunikationsnätverket. Utöver det finns det långtgående samverkan mellan kommunikationsfunktioner och motsvarande mellan länsstyrelserna. För nationell samverkan mellan myndigheter finns dels en samverkan mellan kärnkraftsläna i Halland, Kalmar och Uppsala län, Strålsäkerhetsmyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB. Utöver det samordnar MSB en rad olika sektorsmyndigheter inom det så kallad RN-nätverket

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Länsstyrelsen i Hallands län • Postadress: 301 86 Halmstad • Besöksadress: Slottsgatan 2
010- 224 30 00 • halland@lansstyrelsen.se • www.lansstyrelsen.se/halland

Delplan Strålningsmätning

REMISS

Delplan Strålningsmätning
452-9608-2021
Länsstyrelsen i Hallands län

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1 Planens syfte.....	4
1.2. Legala förutsättningar.....	4
1.3. Ekonomiska förutsättningar.....	5
2. Organisation och ledning.....	5
2.1. Länsstyrelsen i Hallands läns krisledningsorganisation.....	5
2.1.1. Länsstyrelsen i Hallands läns organisation för strålningsmätning.....	6
2.1.2. Mätledare.....	7
2.1.3. Mätsamordnare.....	8
2.1.4. Mätstöd.....	9
2.1.5 Mätpatrull.....	9
2.2. Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM).....	9
2.2.1. SSM på Länsstyrelsens fältplats.....	10
2.2.2. Nationellt expertstöd.....	10
2.2.3. Nuklidspecifika mätningar för beräkning av stråldecs.....	11
2.2.4. Beredskapslaboratorier.....	11
2.3. Försvarmakten.....	12
2.3.1 Elfsborgsgruppens CBRN-pluton.....	12
2.4. Sveriges geologiska undersökning (SGU).....	12
2.5. Samverkan med angränsande län.....	12
3. Strålningsmätning vid utsläppsfasen.....	13
3.1. Gammastationer.....	13
3.2. Luftprovtagare.....	15
3.2.1. Hantering av filter.....	15
3.3. Övergripande strategi för strålningsmätning vid utsläppsfasen.....	16
4. Strålningsmätning efter utsläpp.....	16
4.1. Mobilt dosratsinstrument.....	16
4.1.1. Mätstråk.....	17
4.1.2. Flygburna mätningar med mobilt dosratsinstrument.....	17
4.1.3. Referenspunkter för kalibrering.....	17
4.2. Övergripande strategi för strålningsmätning efter utsläpp.....	18

5. Övriga strålningsmätningar.....	19
5.1. Dosratsmätningar i enskilda punkter.....	19
5.1.1 SRV 2000.....	19
5.1.2 Saphyrad S.....	20
5.2. Nationella övervakningssystem.....	20
5.2.1. Landsomfattande gammastationer.....	20
5.2.2. Luftfilterstationer.....	20
6. Sammanställning av strålningsmätning.....	20
6.1 RadGIS.....	20
7. Arbetsmiljö.....	21
7.1. Arbetsmiljöansvar.....	21
7.2 Referensnivåer för arbete vid radiologisk nödsituation	22
7.3. Optimering av fältpersonalens strålskydd	22
7.4. Personlig skyddsutrustning	23
7.4.1. Skyddsnivåer för insatspersonal.....	23
7.4.2. Beslut om skyddsnivå	23
7.5 Dosbelastning och dosprotokoll	24
7.6. Persondosimeter	24
7.6.1 Handhavande av dosimeter	25
7.7. Avlösning av fältpersonal	25
7.8. Avsök och sanering av personal....	25
7.9. Övning och utbildning.....	25
8. Strålningsmätning vid sanering.....	25
8.1 Samverkan med saneringsledare.....	26
8.2 Metoder	26

1. Inledning

Föreliggande plan är en delplan till Länsstyrelsen i Hallands läns ”Program för räddningstjänst – Vid utsläpp av radioaktiva ämnen”. Planen beskriver hur strålningsmätning ska genomföras inför, under och efter en eventuell kärnkraftsolycka med utsläpp av radioaktiva ämnen eller annan kärnteknisk olycka i Sverige eller utanför landets gränser. Planen riktar sig främst till Länsstyrelsens organisation för strålningsmätning och krisorganisation, men även berörda aktörer inom kommunala och statliga organisationer. Planen omfattar hela nedfallet av radioaktiva ämnen och är därmed inte avgränsad geografiskt till Hallands län.

Ett utsläpp från ett kärnkraftverk kan leda till att stora områden förorenas av radioaktiva ämnen. För att kartlägga vilka områden som förorenats krävs strålningsmätningar för att fastställa nedfallets utbredning och omfattning. Man kan även mäta vilka ämnen det är som avger den joniserande strålningen. I det tidiga skedet av räddningstjänstarbetet är strålningsmätning avgörande för att snabbt kunna skapa sig en bild av vilka skyddsåtgärder som behöver vidtas för drabbade områden. I saneringsskedet behövs strålningsmätning för att kunna identifiera vilka områden som kräver sanering.

1.1 Planens syfte

Planen syftar till att skapa förmåga till strålningsmätning vid en kärnkraftsolycka med utsläpp av radioaktiva ämnen. Denna förmåga skapas genom att organisera resurser för strålningsmätningar. Mätresultaten från strålningsmätningarna ska sedan utgöra ett underlag till beslut om skyddsåtgärder samt att bidra till att målen med krishanteringen uppnås.

Planen omfattar kartläggning av hela nedfallet efter utsläpp oavsett vilket län det landar i, samt samordning av mätbehov från berörda län.

Arbetet kräver omfattande samordning av resurser och samverkan mellan aktörer för att effektivitet ska uppnås. Det är viktigt att alla inblandade i förväg känner till sina uppgifter och känner sig säkra i sina respektive roller.

God arbetsmiljö är en av grunderna i det förberedande arbetet och under insats, då ett stort antal människor kommer att delta och delar av uppgifterna kan komma att utföras i miljö med joniserande strålning.

I planen beskrivs även initial och förutbestämd mätstrategi, organisation, arbetssätt och arbetsmiljöarbete. Ytterligare syfte är att bidra till nationell och internationell information om händelsen.

1.2. Legala förutsättningar

Enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor (FSO) är länsstyrelsen ansvarig för räddningstjänst och sanering efter en kärnteknisk olycka.

Länsstyrelsen kan enligt Förordning (2003:779) om skydd mot olyckor erhålla bistånd från andra aktörer. Exempelvis ska kommuner inom en beredskapszon bistå länsstyrelsen i arbetet med beredskapsplanering och vidare ska kommuner inom planeringszonerna bistå i arbetet med strålningsmätning och rapportering av mätresultat genom att ställa personal och nödvändig egendom till förfogande (4 kap 28§). Strålsäkerhetsmyndigheten ska bland annat ge råd om strålningsmätningar samt samordna och bistå med strålskyddsbedömningar vid räddningstjänst (4 kap 30§).

1.3. Ekonomiska förutsättningar

Ersättning för kostnader för räddningstjänst och sanering efter ett utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning regleras genom LSO (2003:778) samt Atomansvarighetslagen (1968:45).

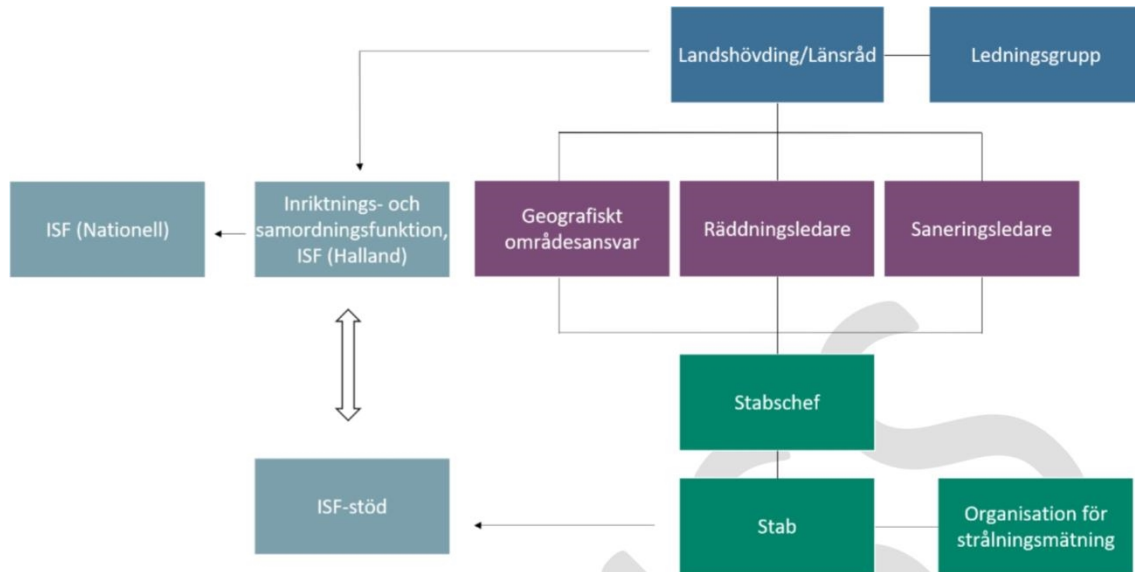
2. Organisation och ledning

2.1. Länsstyrelsen i Hallands läns krisledningsorganisation

Länsstyrelsen i Halland organiserar sig utifrån en förbestämd struktur vid samhällsstörningar. I *Länsstyrelsens Stabsinstruktion* samt *Regional samverkansstrategi* beskriver länsstyrelsen krisledningsorganisation internt och samverkan med andra aktörer.

En kärnkraftsolycka skiljer sig något från andra typer av samhällsstörningar. Bland annat vad gäller de olika funktioner som kommer finnas i krisledningsorganisationen. Exempelvis tillkommer ledningsfunktionerna räddningsledare och saneringsledare.

Figur 1 Organisationsschemat visar hur krisledningsorganisationen vid en kärnteknisk olycka ser ut.

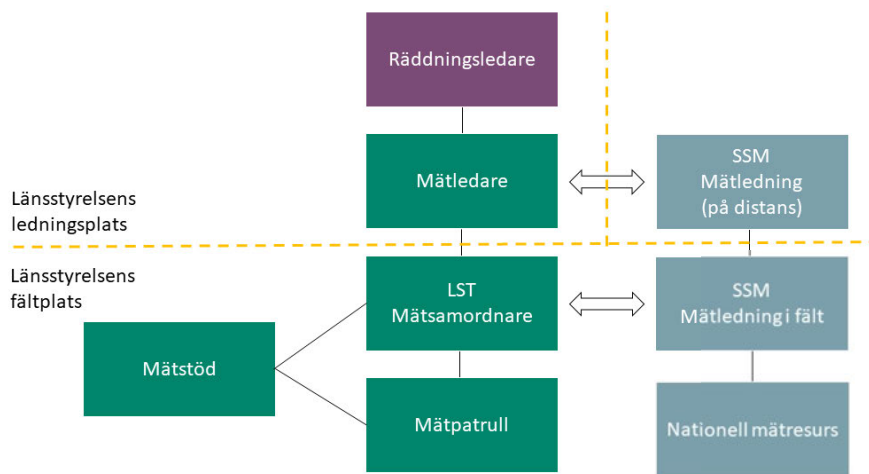
2.1.1. Länsstyrelsen i Hallands läns organisation för strålningsmätning

Länsstyrelsens organisation för strålningsmätning består av mätledare, mätsamordnare, mätstöd samt mätpatruller. Organisationen bemannas främst av länsstyrelsens personal, länets räddningstjänster och nationella experter och specialister.

Mätledaren ansvarar för verksamhetens strategi medan mätsamordnaren är taktiskt ansvarig för all strålningsmätning kopplad till länsstyrelsens organisation i fält. Mätpatrullerna genomför mätningar efter mätsamordnarens inriktning. Mätstödet stöttar mätsamordnare samt mätpatruller med flera arbetsuppgifter från Länsstyrelsens fältplats. Expertresurser från främst Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) stödjer den regionala mätorganisationen och bistår med analyser, råd och rekommendationer.

Den personal som verkar från länsstyrelsens ledningsplats (mätledare och SSM på distans) tar fram en långsiktig strategi för strålningsmätningar. Strategin ska vara grundad på räddningsledarens rådande inriktning och beslut i stort (BIS). Strategin verkställs av mätsamordnare vid Länsstyrelsens fältplats i samverkan med SSM:s mätledning och omsätter den till konkreta mätuppdrag för mätpatrullerna.

Figur 2 Organisationsschemat visar hur Länsstyrelsens organisation för strålningsmätning ser ut med geografiska placeringar.

2.1.2. Mätledare

Rollen som mätledare bemannas av personal som Länsstyrelsen i Hallands län sedan tidigare har avtal med. Mätledaren är placerad på länsstyrelsens ledningsplats.

Mätledaren är funktionschef för funktionen *Strålningsmätning* i Länsstyrelsen i Hallands läns krisledningsorganisation. Mätledarens roll är att, utifrån räddnings- eller saneringsledarens inriktning, ta fram underlag för beslut avseende exempelvis skyddsåtgärder och sanering. Mätledaren kan vid behov förstärkas med mätledare från länsstyrelserna i Kalmar eller Uppsala. Funktionen *Strålningsmätning* ska tilldelas personal utöver mätledaren för att lösa delar av de uppgifter som mätledaren ansvarar för.

Mätledarens främsta uppgift är att ta fram mätstrategier. Dessa strategier ska bygga på räddningsledares beslut i stort, underlag från den samlade lägesbilden, avseende exempelvis samhällsviktig verksamhet och behov hos kommunerna och andra regionala aktörer. Strategin ska även bygga på de mätrapporter som tas fram och de mätningar som genomförs och rapporteras från mätsamordnaren. För att tolka de radiologiska delarna av mätstrategin har mätledaren hjälp av SSM som bistår över videolänk. Denna videolänk kan även användas för att upprätta trepartssamtal med mätsamordnaren på fältplatsen. Mätstrategin ska vara långsiktig och övergripande samt leverera en tydlig inriktning för vilka behov av ytterligare mätningar som finns.

Mätledaren ansvarar för att läget med strålningsmätningarna beskrivs på stabsgenomgångar samt att den radiologiska lägesbilden lyfts över till den samlade lägesbilden. Mätledaren bevakar radiologiska frågor som kan vara av medialt intresse och rapporterar dessa till kommunikationsfunktionen.

Mätledaren är ansvarig för att begära resurser utanför länets gränser, nationellt och internationellt. Mätledaren ska göra fältplatsens platschef beredd på eventuella externa resurser som tillkommer till mätorganisationen.

Mätledaren ska säkerställa att beslut tas om nivån på fältpersonalens skyddsutrustning tillsammans med mätsamordnaren. SSM kan bistå med rekommendationer avseende skyddsutrustning. Mätledaren ska även kunna förklara den radiologiska lägesbilden för räddningsledaren och säkerställa att räddningsledarens frågor kopplade till den radiologiska lägesbilden besvaras.

SSM är mätledare för den fältpersonal som ingår i det nationella expertstödet.

Mätledaren ska vara en kontaktpunkt för mätledare/indikeringsledare i andra län där Länsstyrelsen i Halland bedriver strålningsmätning. Eftersom strålningsmätningar kommer ske över flera län är det viktigt informera om aktuell strategi. Synpunkter behöver också inhämtas och höra övriga drabbade län för att kunna ge en väl avvägd inriktning till organisationen för strålningsmätning.

2.1.3. Mätsamordnare

Rollen som mätsamordnare bemannas i första hand av personal från *Räddningstjänsten Väst* och *Räddningstjänsten Storgöteborg*. Inledningsvis utses en mätsamordnare på respektive brandstation i Kungsbacka och Falkenberg som ansvarar för inledande åtgärder. Om inget annat anges blir den mätsamordnare som först är på plats på Länsstyrelsens fältplats aktiv mätsamordnare för länsstyrelsens mätorganisation. Mätsamordnare från den räddningstjänst som ansluter senare agerar biträdande mätsamordnare och stödjer mätsamordnare i arbetet från Länsstyrelsens fältplats.

Mätsamordnarens uppgift är att i samverkan med SSM leda de regionala resurserna i enlighet med mätledarens mätstrategi. Mätledarens strategi ska av mätsamordnaren omsättas till en taktik som tydligt beskriver hur mätuppgifterna ska utföras och med vilka resurser som ska användas. För att kunna göra detta ska mätsamordnaren ha överblick av vilken personal som finns tillgänglig i fält samt vilken kapacitet och utrustning som personalen har.

Mätsamordnaren bevakar och följer utvecklingen av det radiologiska läget och rapporteringen av mätvärden i RadGIS. Mätsamordnaren ska även säkerställa att eventuella mätrapporter upprättas på fältplatsen och att mätledaren får ta del av dessa skyndsamt.

Mätsamordnaren ska säkerställa att personal i mätpatrullerna har förståelse för den framtagna mätstrategin så att en medvetenhet finns för varför mätningarna behöver genomföras.

Mätsamordnaren (eller av mätsamordnaren utsedd) ska delta på de lägesgenomgångar som genomförs på Länsstyrelsens fältplats för att se till att mätorganisationens behov tillgodoses.

2.1.4. Mätstöd

Rollen som mätstöd bemannas i första hand av personal från *Räddningstjänsten Väst* och *Räddningstjänsten Storgöteborg* och är placerad på Länsstyrelsens fältplats och Ringhals Logistikcentral (LogC)¹.

Inledningsvis utses ett mätstöd från respektive brandstation i Kungsbacka och Falkenberg som arbetar med inledande åtgärder för att påbörja strålningsmätning. Mätsamordnarens behov styr hur många till antalet som behöver agera mätstöd men inledningsvis bör det finnas minst två till antalet.

Mätstödet uppgift är inledningsvis att hantera material och utrustning i anslutning till räddningstjänstens brandstationer och när den är upprättad Länsstyrelsens fältplats. Mätstödet ska även se till att avlösning av personal går rätt till och att personer samt materiel blir avsökta och sanerade.

Mätstödet ska bistå mätpatrullerna med samband, strålskydd och utrustning för strålningsmätning samt övrig uppkommen materiel.

Mätstödet ska se till att referens- och kalibreringspunkter för mobila dosratsinstrument upprättas i anslutning till fältplatsen. När SSM anslutit till Länsstyrelsens fältplats stödjer de länsstyrelsens organisation med upprättande och bemanning av referens- och kalibreringspunkter.

När resurser tillförs från andra län till länsstyrelsens mätorganisation är det mätstödet som i första hand ser till att den personalen får nödvändig utbildning och tilldelad utrustning.

2.1.5 Mätpatrull

Mätpatrullerna bemannas initialt av utbildad personal från *Räddningstjänsten Väst* och *Räddningstjänsten i Storgöteborg*. Personalstyrkan kan efterhand utökas och omsättas med personal från andra kommuner, andra läns mätorganisationer, frivilliga och nationella resurser från andra myndigheter.

Mätpatrullerna ska med tilldelad utrustning utföra strålningsmätning enligt mätsamordnarens instruktioner.

För att ingå som personal i en mätpatrull ska man ha genomgått nödvändig utbildning i strålskydd samt hantering av dosratsinstrument.

2.2. Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM)

SSM ansvarar för att skyndsamt ta fram och dela med sig av analyser och bedömningar av det tekniska läget på kärnkraftverket och de radiologiska konsekvenserna som kan bli till följd av

¹ Läs mer om Länsstyrelsens fältplats och LogC i "Programmet för räddningstjänst – Vid utsläpp av radioaktiva ämnen".

händelsen. Som grund för analys av de radiologiska konsekvenserna genomför SSM:s radiologiska analysfunktion strålskyddsbedömningar, spridningsprognoser och strålningsmätningar. SSM:s kärntekniska analysfunktion analyserar det tekniska läget vid kärnkraftverket och bedömer möjlig händelseutveckling. SSM:s och länsstyrelsens krisledningsorganisation står i nära kontakt med varandra under händelsen genom en direktuppkopplad videolänk.

En av SSM:s främsta uppdrag i arbetet med strålningsmätning är att bereda beslutsunderlag för mätledarna, samt att föreslå lämpliga åtgärder utifrån de resultat av strålningsmätningen som rapporteras in. SSM sammanställer kontinuerligt mätunderlag i form av dosrater och nuklidspecifika resultat i rapporter och kartbilder. Detta är ett viktigt underlag för att kunna fatta beslut om var riskområden finns, men även för att kunna fastslå var fler strålningsmätningar behövs och på lång sikt även var saneringsåtgärder måste genomföras.

2.2.1. SSM på Länsstyrelsens fältplats

Så snart det är möjligt kommer SSM samt nationella mätresurser att ansluta till Länsstyrelsens fältplats. SSM ska ge råd och rekommendationer till länsstyrelsens mätsamordnare samt leda och samordna de nationella mätresurserna.

SSM ska tillsammans med länsstyrelsens mätsamordnare leda de samlade resurserna efter mätledarens strategi. Det krävs en kontinuerlig dialog mellan länsstyrelsens mätsamordnare och SSM:s motsvarighet.

2.2.2. Nationellt expertstöd

SSM upprätthåller och leder den nationella expertstödsorganisationen vid olyckor med radioaktiva ämnen. I organisationen ingår myndigheter, universitet och företag som enligt avtal med SSM upprätthåller en beredskapsorganisation genom att säkerställa den egna personalens kompetens och hålla nödvändig utrustning insatsberedd. Den nationella organisationen för expertstöd ska förse SSM med mätdata och analys.

Expertstödsorganisationen består av personer från SSM, SMHI, Linköpings Universitet, Göteborgs Universitet, Lunds universitet, Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) i Umeå, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) i Uppsala, Sveriges geologiska undersökning (SGU) i Uppsala, Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) i Stockholm och Cyclife Sweden AB i Nyköping.

Expertstödsorganisationens mät- och analysuppgifter i fält inkluderar bland annat kartläggning av nedfall, provtagning, identifikation och kvantifiering av radioaktivt material, personavsökning och helkroppsmätning. De flesta aktörer som är bundna till organisationen kan bidra med fältmätningar. Bland annat finns fordon utrustade för strålningsmätning. Fordonen har bland annat utrustning för sökning efter strålkällor, kartering, provtagning och analys i fält. SGU kan även bistå med flygmätningar.

Expertstödsorganisationens mät- och analysuppgifter i fasta laboratorier inkluderar bland annat beredning av prover, identifiering och kvantifiering av radioaktiva ämnen, helkroppsmätning och retrospektiv dosimetri. De flesta aktörerna knutna till organisationen kan bidra med laboratoriemätningar. Laboratorierna kan dessutom mäta halten radioaktiva ämnen som kommit in i kroppen via mat eller inandning med hjälp av en helkroppsmätare.

2.2.3. Nuklidspecifika mätningar för beräkning av stråldos

Vid kartläggning av det radioaktiva nedfallet efter en kärnkraftsolycka mäts dosraten från markbeläggningen i mikroSievert per timme ($\mu\text{Sv/h}$). Skyddsåtgärder för allmänheten baseras dock oftast på den stråldos i milliSievert (mSv) som kommer erhållas under en viss tid, t.ex. det närmaste året. Stråldosen beräknas genom att multiplicera dosraten med tiden. Initialt består dock nedfallet av många olika radionuklider som alla ger sitt bidrag till dosraten.

De flesta av dessa radionuklider har kort halveringstid (tiden tills det radioaktiva ämnet minskat till hälften) och detta innebär att dosraten i det tidiga skedet efter olyckan snabbt avtar i och med att kortlivade radionuklider sönderfaller. För att kunna beräkna stråldosen behöver man därför känna till hur dosraten kommer avta med tiden. Genom att genomföra nuklidspecifika mätningar kan man identifiera de olika radionukliderna i nedfallet och mäta aktivitetsförhållandet mellan dessa. Med kännedom om radionuklidernas halveringstider kan man sedan beräkna hur dosraten avtar med tiden och således även beräkna den framtida stråldosen. I stråldosberäkningen behöver man även ta hänsyn till skyddsfaktorer vid inomhusvistelse eftersom dosraten från nedfallet är lägre inomhus än utomhus. Nuklidspecifika mätningar är även viktiga för att uppskatta framtida problem med radioaktiva ämnen inom livsmedelssektorn.

De regionala mätpatrullerna mäter dosraten från markbeläggningen medan nuklidspecifika mätningar och stråldosberäkningar utförs av SSM samt av SSM:s expertstödsorganisation.

2.2.4. Beredskapslaboratorier

Beredskapslaboratorierna vid universitet, forskningsinstitut och statliga myndigheter är inriktade mot kvalificerad mätning av joniserande strålning och kvantifiering av radioaktiva ämnen. SSM har avtal med dessa för att säkerställa att kvalificerade resurser finns tillgängliga, insatsberedda och samordnade om en händelse inträffar med joniserande strålning, radioaktiva ämnen eller nukleära material.

Beredskapslaboratorierna finns i Malmö, Lund, Göteborg, Linköping, Uppsala, Studsvik och Umeå. SSM:s fordon för strålningsmätning finns vid beredskapslaboratorierna.

2.3. Försvarsmakten

Totalförsvarets skyddscentrum (SkyddC) är Försvarsmaktens kunskapscentrum för skydd mot CBRN-händelser – Kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära händelser. SkyddC upprätthåller nationell och internationell beredskap samt ansvarar för produktion av specifika CBRN-förband. SkyddC utvecklar också CBRN-materiel och metoder. Vid CBRN-skolan utbildas och övas personal och enheter inom Försvarsmakten och krisberedskapsområdet.

Vid CBRN-förbandet finns mobila laboratorier för analys av CBRN-ämnen i fält.

Laboratorierna är inrymda i containers för att göra dem lätta att transportera. Med den utrustning som finns kan till exempel prover från jord, luft, vatten och vegetation analyseras. I det nukleära labbet (N-lab) mäts gammastrålning baserat på gammaspektrometri och med dessa instrument får man information om varje gammastrålande nuklid i provet.

Utöver detta har förbandet även möjlighet att bistå med patruller för detektion av dosrater. Dessa patruller kan även utföra provtagning. Förbandet har även en särskild grupp för sanering och har egen ledningsförmåga dygnet runt, där data och insamlad information kan bearbetas. Förbandet har även möjlighet att gå in och stödja andra staber med allt från stabschefer till RN-experten.

2.3.1 Elfsborgsgruppens CBRN-pluton

Elfsborgsgruppens CBRN-pluton består av hemvärnspersonal som i förlängningen kan bemanna mätpatruller i Länsstyrelsens organisation för strålningsmätning. Personalen är övad för att arbeta i den här typen av miljöer och har därför en vana vid skyddsutrustning vid en radiologisk nödsituation. Plutonen har egna instrument men kan efter kortare utbildning även utrustas med Länsstyrelsens mätinstrument. CBRN-plutonen har även kunskap om sanering av personal, fordon och annan utrustning.

För att begära stöd från Försvarsmakten ska länsstyrelsen i första hand ta kontakt med Västra militärregionens vakthavande befäl.

2.4. Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Flygmätningar görs för att snabbt kunna kartlägga den radioaktiva markbeläggningen över stora områden. Flygmätningar kan hitta områden med hög markbeläggning och skapa en bra översikt över nedfallet på ett sätt som är svårt vid markmätningar. Resurser för flygmätningar finns i första hand hos Sveriges geologiska undersökning, SGU. Även FFK (Frivilliga flygkåren) kan användas för flygmätning. Flygmätning startar först då man säkerställt att det inte finns något luftburet utsläpp.

2.5. Samverkan med angränsande län

För att kartlägga nedfallet ska strålningsmätningar kunna ske i hela planeringszonen. Det innebär att utöver Hallands län så ska förmåga finnas att kartlägga även i Västra Götalands-,

Jönköpings- Kronobergs- och Skåne län. Samverkan för gemensam inriktning och prioritering av mätbehoven i hela planeringszonen sker genom samverkansmöten mellan mätledarna/indikeringsledarna i länen. Länsstyrelsen i Hallands län leder de mobila dosratresurserna i hela planeringszonen.

Förmågan till punktmätning i enskilda mindre områden (punktmätning) ska finnas i Sveriges alla län, vilket innebär att länen i planeringszonen har förmågan i det egna länet. Länsstyrelsen i Hallands län har en förstärkt förmåga till punktmätning som kan användas i hela planeringszonen enligt en gemensam inriktning och prioritering.

3. Strålningsmätning vid utsläppsfasen

Vid utsläppsfasen av en kärnkraftsolycka finns två huvudsakliga behov av strålningsmätningar:

1. Verifiera om utsläpp skett samt att följa utsläppet.
2. Genomföra mätningar så att man i efterhand kan uppskatta erhållna stråldoser från extern och intern bestrålning.

För att genomföra dessa strålningsmätningar finns fasta gammastationer samt luftprovtagare att tillgå för länsstyrelsens organisation. Det är viktigt att den här strålningsmätningen påbörjas innan plympassage för att kunna göra korrekta uppskattningar.

Gammastationerna är redan utplacerade runt Ringhals kärnkraftverk som kan användas för att följa utsläppet samt att bedöma om framtagna spridningsprognoser är korrekta. Luftprovtagare finns utplacerade hos räddningstjänsten för att snabbt kunna driftsättas på förutbestämda platser i anslutning till gammastationer.

Mätning för att kartlägga nedfall med till exempel mobila dosratsinstrument ska endast förberedas och inte, i normala fall, inledas förrän nedfall skett och koncentrationen av luftburen aktivitet avtagit.

3.1. Gammastationer

Runt Ringhals kärnkraftverk finns 30 fasta mätstationer utplacerade, 18 i en inre ring på ungefär 5 km avstånd från verket och 12 i en yttre ring i nära anslutning till tätorter.

Gammastationernas dimensionering och placering har tagits fram av SSM tillsammans med Länsstyrelsen².

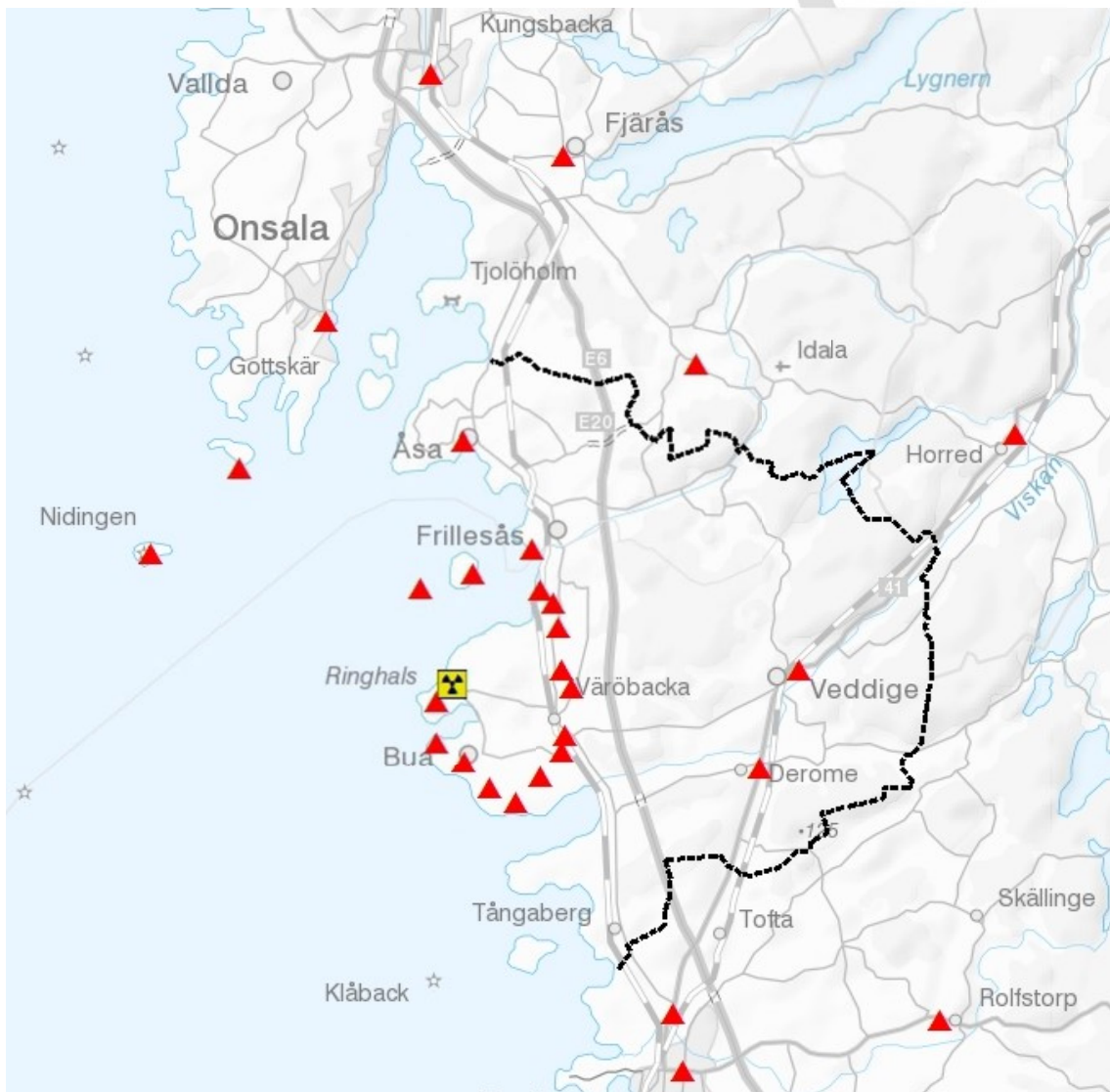
Mätstationer i den inre ringen har till syfte att tidigt upptäcka, verifiera och följa ett utsläpp och ge information om när utsläpp startar och upphör utanför anläggningen. Mätstationer i den yttre ringen har till uppgift att följa utsläppet och ta fram ett underlag för uppskattning av externdos till allmänheten och insatspersonal. Mätdata från gammastationerna ger ett underlag för att

² Strålsäkerhetsmyndigheten, ”Projekt för implementering av fasta gammastationer i kärnkraftlänen”.

verifiera om de brådskande skyddsåtgärder som genomförts är rätt dimensionerade samt om de behöver utökas eller eventuellt kan avbrytas. Mätdata från gammastationerna kan också tillsammans med spridningsprognoser ge en god uppfattning om var senare strålningsmätningar, för att kartlägga nedfallet initialt, bör koncentreras.

Gammastationerna mäter strålning dygnet runt innan, under och efter ett utsläpp. Mätdata skickas kontinuerligt till SSM:s databas och görs tillgängligt för länsstyrelsen via RadGIS (se kapitel 6.1.).

Figur 3 Karta över utplacerade gammastationer runt Ringhals kärnkraftverk.

3.2. Luftprovtagare

För att möjliggöra uppskattningar av den sammanlagda erhållna stråldosen till allmänhet och arbetstagare i radiologiska nödsituationer i samband med plympassage behöver gammastationsmätningar kompletteras med luftprovtagning.

Luftprovtagningens syfte är att:

- Uppskatta inhalationsdoser
- Utsläppets kvot mellan gasformig och partikulär jod
- Depositionshastigheten av radioaktiva ämnen på marken
- Nuklidinnehåll i utsläppet.

I samband med larmnivå *haverilarm* eller efter beslut från mätledare påbörjar respektive räddningstjänst utplacering av luftprovtagare runt anläggningen. Luftprovtagarna ska vara på plats och inleda provtagning innan ett eventuellt utsläpp sker och ska därefter vara i drift till dess att utsläppet upphört.

Luftprovtagarna bör placeras vid befintliga fasta gammastationer vid de tätorter som finns kring kärnkraftverket. De bör också placeras på ett sådant avstånd mellan luftprovtagarna att en eventuell plympassage mäts effektivt. Luftprovtagarna har därför redan förutbestämda placeringar för att snabbt göra en korrekt utplacering.

Efter utplacering av luftprovtagare är inriktningen att tillhörande partikel- och kolfilter byts av mätpatrull en gång per dygn om inget annat anges från Länsstyrelsens mätledare. Bytesintervallet kan förkortas eller förlängas vid behov, till exempel vid förändringar i vindriktning eller andra inträffade händelser på kärnkraftverket. Tätare filterbyten kan behövas för att fastställa tidpunkter och varaktighet för plympassagen och för att ge information om eventuella skillnader i nuklidsammansättning i utsläppets olika faser. Förlängda bytesintervall kan bli aktuella i områden som ligger utanför vindriktningen samt i utsläppets senare skede, då läget kan ha stabiliserats. Länsstyrelsens mätledare beslutar om eventuell avveckling av utplacerade luftprovtagare.

3.2.1. Hantering av filter

Använda filter ska förpackas i transportpåse och tillhörande transportrör. Blankett Kolfilterpatron ska medfölja filtret i transportröret och blankett Luftprovtagare ska fästas utanpå transportröret. Hantera alltid använda filter med skyddsutrustning och skyddsmask. Filtren från luftprovtagare transporteras till länsstyrelsens fältplats, där beslut om vidare transport till laboratorium för analys tas.

3.3. Övergripande strategi för strålningsmätning vid utsläppsfasen

- Mätledaren ska med stöd av SSM avgöra vilka eventuella åtgärder man behöver vidta utifrån räddningsledarens beslut och behov.
- Räddningstjänsten placerar ut luftprovtagare på förutbestämda platser.
- Påbörja övervakning av fasta mätstationer för att säkerställa funktion och följa utsläpp.
- Från larm till eventuellt utsläpp ska materiel för strålningsmätning förberedas.

4. Strålningsmätning efter utsläpp

När nedfall skett och koncentrationen av luftburen aktivitet avtagit kan storskalig kartering påbörjas med mobila mätningar. Länsstyrelsens mätledare meddelar mätsamordnaren när mobila mätningar kan påbörjas.

I första hand behöver områden identifieras där markbeläggningen är så hög att skyddsåtgärder kan vara motiverade. Strålningsmätningar ska användas som underlag för var ytterligare skyddsåtgärder behöver genomföras. Utöver att identifiera områden med hög markbeläggning är det också viktigt att identifiera områden med lägre markbeläggning än förväntat. I ett sådant område behövs strålningsmätningar för att bedöma om en återflytt av utrymda är möjlig. Målet är att ingen person ska få en högre dos än 20 mSv under det första året, mätningarna bör i första hand koncentreras till områden där människor fortfarande vistas, till exempel där inomhusvistelse är rekommenderat.

Storskalig kartering av nedfall är också viktigt för att kunna informera och redogöra händelsens konsekvenser då efterfrågan på information kommer vara mycket stor.

Initialt ska strålningsmätningar baseras på information från spridningsprognoser tillsammans med mätresultat från gammastationer. Mobila mätningar utförs med mätsystem som placeras i bil eller flygplan.

4.1. Mobilt dosratsinstrument

Det mobila dosratsinstrumentet gör det möjligt för länsstyrelsens organisation för strålningsmätning att vara flexibel och mäta där ett behov uppstår. Instrumentet möjliggör också att mäta över mycket stora avstånd och utanför planeringszonen om ett sådant behov uppstår.

De mobila dosratinstrumenten består av väska med mätinstrument, dator för visning av mätresultat och för injustering, GPS/4G antenn. Instrumentet monteras i fordon och justeras in vid referenspunkt med känd dosrat. Mätningar utförs kontinuerligt under körning. Uppmätta värden överförs med automatik till i RadGIS för visualisering och analys.

4.1.1. Mätstråk

För att förenkla ledning av mätresurser och öka effektiviteten i de mobila mätningarna, samt säkerställa en önskvärd geografisk täckningsgrad finns framtagna mätstråk på förhand. Mätstråken finns förinlagda på det mobila dosratsinstrumentets dator för att underlätta mätpatrullens navigering.

Mätstråken är uppdelade i två olika kategorier:

1. Grov kartering

Mätstråk i kategorin *Grov kartering* används i syfte att utföra en första grov kartläggning baserat på de spridningsprognoser som finns tillsammans med mätresultat från gammastationer. Mätstråken i den här kategorin sträcker sig över stora geografiska områden över hela planeringszonen.

2. Fin kartering

Mätstråk i kategorin *Fin kartering* används i syfte att utföra en finare kartläggning där tätbefolkade områden och samhällsviktig verksamhet är prioriterad. Mätstråken är utformade efter befintliga och förberedda utrymningsområden för att lätt avgöra om vidtagna skyddsåtgärder är tillräckliga eller om ytterligare krävs, mer om utrymningsområden finns i delplanen för utrymning.

4.1.2. Flygburna mätningar med mobilt dosratsinstrument

Möjligheten finns att genomföra mätningar med till exempel Frivilliga Flygkåren genom att placera ett mobilt dosratsinstrument i ett flygplan. Den här typen av mätningar bör dock endast användas i syfte att uppskatta nedfallets relativa utbredning för att förenkla för de bilburna mätningarna.

Flygburna mätningar ska i första hand genomföras av *nationella* resurser för att kunna säkerställa en god kvalitet i de mätningar som utförs.

4.1.3. Referenspunkter för kalibrering

För att kunna säkerställa korrekta resultat från strålningsmätningar behövs referenspunkter. Vid händelse av en kärnkraftsolycka med utsläpp och nedfall som följd behövs tre olika referenspunkter:

- Kalibreringspunkt
- Kontrollpunkt
- Bakgrundspunkt.

Eftersom typ av fordon och instrumentets placering kan variera behöver instrumentet kalibreras innan användning. Instrumentet ska kalibreras mot en *kalibreringspunkt* som etableras i närheten av Länsstyrelsens fältplats. Om inte Länsstyrelsens fältplats är etablerad och

mätningar behöver inledas ska räddningstjänsterna i Väst och Storgöteborg etablera egna referenspunkter.

Efter genomförd kalibrering bör mätningar regelbundet genomföras i en gemensam *kontrollpunkt*, för att säkerställa korrekthet och konsistens i data från alla mätpatruller. Genom att kontrollera att alla mätpatruller erhåller samma resultat vid en kontrollpunkt, minskar risken för felaktiga data. Mätningar i kontrollpunkt kan även användas för att kontrollera att fordon inte kontaminerats i sådan utsträckning att mätningarna påverkats. Mätning i kontrollpunkt ska genomföras direkt före och efter den dagliga mätinsatsen.

För att säkerställa om ett fordon kontaminerats behövs en *bakgrundspunkt*. En bakgrundspunkt upprättas i ett område med så låg markbeläggning som möjligt.

Mätsamordnare tillsammans med ett mätstöd ser till att nödvändiga referenspunkter blir etablerade innan påbörjad mätinsats. En dialog med länsstyrelsens mätledare bör ske om det finns en osäkerhet kring lämpliga platser. Är SSM och den nationella organisationen för expertstöd på plats ska de tillsammans med länsstyrelsen etablera och upprätthålla referenspunkter.

4.2. Övergripande strategi för strålningsmätning efter utsläpp

- Etablera Länsstyrelsens fältplats som utgångspunkt för strålningsmätning.
- Etablera referenspunkter för mobila dosratsinstrument.
- Fortsatt filterbyte och underhåll av luftprovtagare.

Påbörja mobila mätningar enligt följande prioritering:

1. Identifiera områden där utrymning på grund av markbeläggning behöver prioriteras.
2. Identifiera övriga områden där utrymning på grund av markbeläggning är motiverad.
3. Identifiera områden där dosreducerande åtgärder för att optimera strålskyddet eller åtgärder inom livsmedelsproduktion kan behövas.
4. Identifiera områden med begränsat nedfall för att bedöma om återflyttning kan ske där utrymning genomförts baserat på prognoser, samt för att stilla oro hos befolkningen.

5. Övriga strålningsmätningar

5.1. Dosratsmätningar i enskilda punkter

Utöver den kartläggning av radioaktivt nedfall som genomförs med mobila mätningar finns ett behov av olika typer av dosratsmätningar för att undersöka specifika förhållanden som råder på en viss plats eller vid en viss verksamhet. Mätningar på enskilda punkter utförs i första hand med SRV2000, Saphyrad S eller liknande instrument. Länsstyrelsens organisation för strålningsmätning ska ha förmågan att genomföra dosratsmätningar i enskilda punkter.

Dosratsmätningar i enskilda punkter behövs dels för att fastställa referensvärden för kalibrering till mobila mätningar, dels för att verifiera och komplettera de mätningar som utförts.

Behov kan även finnas av att informera om strålningsnivåerna på till exempel skolgårdar eller vid andra typer av samhällsviktig verksamhet, både inom områden som inte behöver utrymmas och i områden som kan komma att utrymmas men där utrymningen ännu inte verkställts.

Denna typ av mätningar kan vara av stor vikt för att upprätthålla allmänhetens förtroende och därigenom möjliggöra att beslutade skyddsåtgärder efterlevs och uppfattas som tillräckliga.

Mätningar i enskilda punkter ska inte användas för att dra slutsatser om strålningsnivåer över större områden. På grund av olika faktorer som nederbörd, vindförhållanden, topografi, vegetation och bebyggelse uppvisar markbeläggningen av radioaktiva ämnen ofta en förhållandevis stor lokal variation. För att kunna dra slutsatser om strålningsnivåer över större områden behöver därför ett stort antal punktmätningar genomföras.

När efterfrågan ökar bör andra regionala och lokala berörda aktörer från främst kommuner i planeringszonen tillföra resurser till länsstyrelsens organisation för strålningsmätning i den mån det är nödvändigt. Samtliga kommuner i Sverige ska ha en förmåga att genomföra dosratsmätningar i enskilda punkter och det är en resurs som ska beaktas när det fortsatta arbetet planeras.

Mätningar i enskilda punkter ska *inte* rapporteras i RadGIS, eftersom detta skulle kunna leda till att strålningsnivåer under- eller överskattas. I ett inledande skede ska resultat av punktmätningar fyllas i ett separat protokoll och överlämnas till mätsamordnare.

5.1.1 SRV 2000

SRV2000 är ett robust men relativt långsamt instrument som mäter gammastrålning, både dos och dosrat. SRV 2000 instrumentet samlar på sig dos som är en indikation på mätpatrullens persondos. SRV 2000 är reserv till nyare handinstrument och kan används främst för punktmätningar och för personligt skydd.

5.1.2 Saphyrad S

Saphyrad S är ett nytt handinstrument som succesivt kommer att ersätta SRV-2000. Instrumentet har positionering av mätplats (GPS), sparar mätdata (dos, dosrat, position, tid) i minne, kan kopplas till dator för visning av mätdata, kan kopplas till 12V eller 230V AC. Instrumentet har samma användningsområde som SRV-2000 och kommer finnas som resurs i Sveriges samtliga kommuner.

5.2. Nationella övervakningssystem

Frånsett den strålningsmätning som bedrivs i länsstyrelsens regi finns det ett antal system som administreras och sköts på nationell nivå. Dessa system kan vara mätledaren till stor hjälp som komplement till de regionala resurserna efter en kärnteknisk olycka.

5.2.1. Landsomfattande gammastationer

För att få larm om ökade strålnivåer inom Sverige har SSM ett landsomfattande nätverk av gammastationer utplacerade i landet. Dessa ska tidigt kunna ge larm på förhöjda strålnivåer för att kunna upptäcka utsläpp från andra länder.

Gammastationerna mäter kontinuerligt strålningsnivån och rapporterar automatiskt in mätresultat i RadGIS. De kan däremot inte avgöra vilka ämnen som ger upphov till eventuella förhöjningar av strålningsnivån.

5.2.2. Luftfilterstationer

Som komplement till de landsomfattande gammastationerna finns luftfilterstationer utplacerad i Sverige med förmågan att avläsa nuklidfördelningen i ett radioaktivt nedfall. Stationerna drivs av FOI på uppdrag av SSM.

Stationerna har lite olika egenskaper men bygger på samma princip, en vakuumpump suger stora mängder luft genom ett partikelfilter. Filtret analyseras för att se vilka ämnen som har fastnat, samt i vilken koncentration ämnena finns i förhållande till varandra. Känsligheten hos instrumenten är stor och extremt låga koncentrationer kan upptäckas.

6. Sammanställning av strålningsmätning

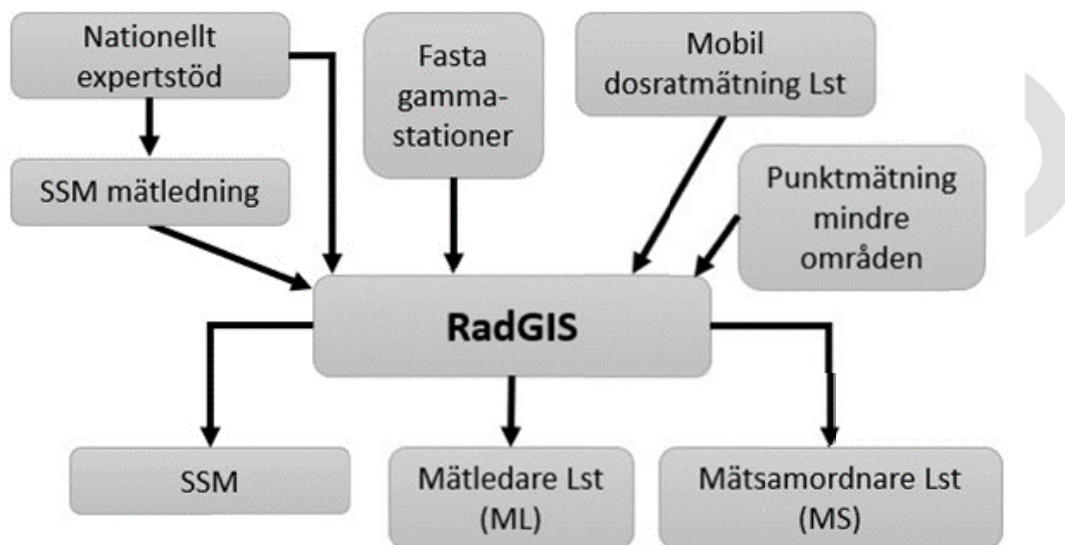
6.1 RadGIS

RadGIS är ett system som upprätthålls av SSM för registrering, lagring och visualisering av data från strålningsmätningar. I RadGIS kan man registrera mobila dosratsmätningar, dosratsmätningar i enskilda punkter och nuklidspecifika mätningar. Från den mobila

dosratmätningen samt fasta gammastationer går mätdata med automatik till RadGIS. Från RadGIS kan data sedan exporteras för vidare analys.

Strålningsmätningar som inte är representativa för den radiologiska lägesbilden ska inte registreras i RadGIS, det kan till exempel vara punktmätningar som genomförts inomhus eller i nära anslutning till byggnader.

Figur 4: Flöde av mätdata i RadGIS

7. Arbetsmiljö

7.1. Arbetsmiljöansvar

Vid en kärnteknisk olycka kommer länsstyrelsen samordna arbetsmiljöarbetet för den personal som ingår i länsstyrelsens organisation för strålningsmätning.

Arbetsmiljöansvaret ligger alltid på arbetsgivaren, som ansvarar för den anställdes eller inlånad personals säkerhet och hälsa under utförande av arbete.

Arbetsgivarens ansvar innebär att denna inför en händelse ansvarar för att signalera behov av utbildningar och övningar för att kunna fullfölja sitt eget arbetsmiljöansvar. Arbetsgivaren ska även delta i dialogen om utvecklingsmöjligheter i utbildningar, övningar, utrustning och planverk för att förbättra förutsättningar för att hantera arbetsmiljöansvaret på bästa sätt. Arbetsgivaren ska även följa upp arbetet under insats för att säkerställa att det samordnade arbetsmiljöarbetet utförs enligt gällande lagstiftning. Länsstyrelsen samordnande ansvar omfattar följande:

- Att kontinuerligt tillhandahålla adekvata utbildningar och ansvara för att rätt utbildningsnivå säkerställs (grund- och befattningsutbildning).

- Att kontinuerligt tillhandahålla relevanta övningar (ex mätövningar).
- Att tillhandahålla rätt utrustning för mätpatruller (skyddskläder, mätinstrument, dosimetrar, jodtabletter mm).
- Säkerställa att riktlinjer och regler förmedlas till berörda (planverk/instruktioner).
- Ge samordnad information och lägesbild vid en skarp händelse.
- Länsstyrelsens krisorganisation kontinuerligt övas internt för att klara en skarp händelse.
- Återkoppla ovanstående i ömsesidig dialog med berörda aktörer.

7.2 Referensnivåer för arbete vid radiologisk nödsituation

Referensnivån är inte en gräns för stråldos, utan ett verktyg för optimering av strålskyddet före och under en pågående insats. Genom att etablera, kommunicera och förankra en målsättning i form av referensnivån, tydliggörs en ambitionsnivå för strålskyddet som både arbetsgivare och arbetstagare kan förhålla sig till.

Referensnivån ska sättas så låg som möjligt och kan sättas under stråldosen 20 mSv. Stråldosen ska genom optimering av strålskyddet hållas så låg som möjligt hos varje arbetstagare och om möjligt underskrida 20 mSv effektiv dos. Vid stråldos över 20 mSv gäller frivillighet.

I en radiologisk nödsituation där det inte är möjligt att underskrida dosgränsen 20 mSv, som anges i 2 kap. 2 § Strålskyddsförordningen får den som ansvarar för räddningsarbetet fastställa referensnivåer för den exponering som arbetstagare utsätts för.

Referensnivåerna får:

1. inte överskrida en effektiv dos på 100 mSv, eller
2. överskrida en effektiv dos på 100 mSv men inte 500 mSv, om det behövs för att rädda liv, förhindra allvarliga strålningsrelaterade hälsoeffekter eller förhindra att katastrofartade förhållanden uppstår.

7.3. Optimering av fältpersonalens strålskydd

Vid en berättigad insats ska strålskyddet vara optimerat. Optimering av strålskydd är en process för att identifiera bästa möjliga strålskydd i en given situation. Det görs, så långt det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt, genom att:

- Begränsa sannolikheten att någon blir exponerad
- Begränsa antalet personer som exponeras
- Begränsa storleken på den individuella stråldosen

7.4. Personlig skyddsutrustning

För att arbeta vid en radiologisk nödsituation ska man vara medveten om riskerna och hur man ska skydda sig, detta får man i samband med grund- och befattningsutbildning eller motsvarande utbildning.

Full skyddsutrustning består av:

- Skyddsoverall
- Hel skyddsmask
- Handskar
- Skoskydd
- (Personlig dosimeter)

Skyddsmask ska bäras om det föreligger risk för luftburen aktivitet.

7.4.1. Skyddsnivåer för insatspersonal

För insatspersonal som utför insats i miljö med risk för joniserande strålning finns skyddsnivåer som beskriver vilken skyddsutrustning länsstyrelsen tillhandahåller som ska användas mot kontaminering.

- **Skyddsnivå 1, skydd mot extern kontaminering**
Skyddsoverall, dubbla handskar, dubbla skoskydd.
- **Skyddsnivå 2, skydd mot extern och intern kontaminering**
Skyddsoverall, dubbla handskar, dubbla skoskydd, hel skyddsmask med filter.

Dosimeter ska alltid användas oavsett skyddsnivå.

7.4.2. Beslut om skyddsnivå

Vid osäkerhet ska mätpatruller alltid bära full utrustning enligt skyddsnivå 2 om inget annat anges.

Mätsamordnaren ska ge information om skyddsnivå innan påbörjat arbetspass för fältpersonal. Innan mätsamordnaren fattar beslut om lättnader i skyddsutrustning ska samverkan ske med länsstyrelsen mätledare samt SSM.

Vid förmedling av beslut om skyddsnivå 1 bör påpekas att eget beteende är avgörande för att undvika intern kontaminering. Man kan få i sig radioaktiva ämnen genom mat, vätska eller om man vidrör ansiktet med kontaminerade handskar eller händer.

Vid skyddsnivå 1 gäller:

- Om beslut om skyddsnivå 1 förmedlats till insatspersonal
- Om risk för intern kontaminering inte föreligger.

Vid skyddsnivå 2 gäller:

- Inledningsvis om ingen annan skyddsnivå är beslutad och förmedlad
- Vid risk för intern kontaminering
- I områden där inrymning skett.

Olika skyddsnivåer kan beslutas i olika områden.

Vid val av skyddsutrustning ska man alltid beakta de rekommendationer som man gett till allmänheten. Att bära full skyddsutrustning i områden där det inte genomförts några skyddsåtgärder kan sända fel signaler.

7.5 Dosbelastning och dosprotokoll

Under insats ansvarar länsstyrelsens mätsamordnare för personal i mätpatrullernas stråldoser, detta för att i god tid kunna se förhöjda värden och planera för avlösning av personal. Ingen får påbörja nytt arbetspass i riskområde utan att ha fått sin dosbelastning utvärderad. På grund av detta måste det föras dosprotokoll för anställda, inlånad personal och för frivillig personal som ingår i länsstyrelsens mätorganisation. Protokollet ska fyllas i efter avslutat arbetspass. I protokollet ska det anges dosvärde, personnummer, namn och dosimeters nummer. Där ska även föras in den tid patrullen varit på uppdrag och de värden som patrullens dosimetrar visar.

Dosprotokollen administreras av mätsamordnaren (eller av mätsamordnaren utsedd) för att kontinuerligt kunna kontrollera den ackumulerade dosen som finns för en enskild individ i mätpatrullen.

7.6. Persondosimeter

Direktvisande dosimeter med förinställda larmnivåer används som persondosimeter i Hallands län.

Utöver att visa aktuell persondos kan persondosimetern avläsas och registrera dos till en central server. Avläsning av dosimeter till central server ska ske parallellt med att protokoll förs, för att säkerställa att personalens dos kan utvärderas och sammanställas även om den centrala servern inte är tillgänglig.

Dosimetrar och avläsningsutrustning finns utplacerade hos räddningstjänsterna i Falkenberg och Kungsbacka samt Länsstyrelsens fältplats.

7.6.1 Handhavande av dosimeter

Personal som beordras tjänstgöra inom ett riskområde ska ha sin dosimeter på sig. Dosimetern ska bäras i en plastficka utanför skyddskläderna så att skärmen alltid är synlig. Instruktioner för handhavande av persondosimeter (DMC3000) finns tillsammans med dosimetern.

Efter avslutat arbetspass ska användaren av aktuell dosimeter personligen åka för att få sin dosimeter avläst på avläsningsplats för dosimetrar. När användaren lämnar sin dosimeter för avläsning ska denne legitimera sig. Dosimetern nollställs och kan sedan lämnas ut till ny eller samma användare.

7.7. Avlösning av fältpersonal

Mätsamordnaren ansvarar för att insatspersonalen avlöses i god tid så att beslutad referensnivå inte överskrids. Personal i fält ska känna till vilken referensnivå som är beslutad och följa sin egen dosbelastning. Om inte annat beslut fattats, gäller referensnivå 20 mSv effektiv maximal stråldos. Vid 10 mSv varnar dosimetern med ljud, ljus och vibrationer. Insatspersonalen ska då meddela arbetsgivaren om att bli avlösta.

7.8. Avsök och sanering av personal

Efter utförd strålningsmätning ska de som arbetat bli avsökta. Detta för att upptäcka om person eller fordon blivit kontaminerade. Avsök och sanering kommer i första hand ske på Ringhals LogC som är grupperade vid eller i närheten av Länsstyrelsens fältplats.

7.9. Övning och utbildning

Länsstyrelsen tillsammans med räddningstjänsternas instruktörer tillhandahåller grund- och befattningsutbildningar för de som kan komma att behöva göra en insats i en miljö med joniserande strålning. Övningar genomförs regelbundet hos räddningstjänsterna och i länsstyrelsens regi.

8. Strålningsmätning vid sanering

Föreliggande plan beskriver huvudsakligen den strålningsmätning som genomförs i direkt anknytning till en kärnkraftsolycka vid Ringhals. Arbetet med strålningsmätning är dock en långdragen process som är sammankopplad med det saneringsarbete som måste utföras efter olyckan. Syftet med den inledande strålningsmätningen är att få en övergripande bild av var det radioaktiva nedfallet har tagit vägen. På längre sikt är syftet istället att hitta eventuella hotspots (områden där strålnivåerna är avsevärt högre) samt att bidra till att friklassa områden efter genomförd sanering.

Saneringen bör påbörjas redan under pågående statlig räddningstjänst och arbetet med att hantera olyckan. Räddningsledaren och verksamhetshavaren kan behöva områden sanerade för att lösa sina uppgifter. När den statliga räddningstjänsten har avslutats så kvarstår en så kallad *befintlig exponeringssituation* och arbetet fortsätter troligtvis med att sanera där det finns motiv för detta. Enligt *Lag (2203:778) om skydd mot olyckor* fortsätter länsstyrelsen att vara ansvarig myndighet även om statlig räddningstjänst avslutats, med rätt att rekvirera de resurser som krävs för att genomföra sanering efter ett nedfall av radioaktiva ämnen. Det är inte längre ett arbete där livräddning är det främsta syftet, utan målet är istället att underlätta för samhället att återhämta sig. Saneringsåtgärder vidtas med hänsyn till flera parametrar, bland annat utifrån LSO 4 kap 8§ och länsstyrelsens målsättning med sanering. Se vidare ställningstaganden om sanering i Saneringsplan. Arbetet är långsiktigt och det skulle troligen komma att ta flera år innan saneringsarbetet efter en kärnteknisk olycka är avslutat.

8.1 Samverkan med saneringsledare

Under saneringsarbetet är samverkan och samarbete mellan saneringsledaren och mätledaren avgörande. Saneringsledaren har det övergripande strategiska ansvaret för hur saneringsarbetet ska fortgå. Mätledarens roll är fortsatt att fördela länets tillgängliga resurser för strålningsmätning på bästa sätt, samt att föra logg och ha en översikt av den genomförda strålningsmätningen och det pågående arbetet.

SSM kommer att vara en fortsatt viktig aktör för samverkan för den regionala organisationen för strålningsmätning. SSM fortsätter att bistå med expertstöd kopplat till analys av inkomna mätresultat, samordning av expertstödsorganisationen, föreslagna åtgärder och kontakt med Internationella atomenergiorganet (IAEA). Saneringsledarna har i sin tur hjälp av den nationella expertgruppen för sanering (NESA) som nås via Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskaps (MSB) Tjänsteperson i Beredskap (TiB).

8.2 Metoder

Arbetssättet vid strålningsmätning under saneringsskedet skiljer sig från hur strålningsmätning bedrivs under räddningstjänstarbetet. Prioriteringar kommer ange i vilken ordning samt vilka områden som är aktuella att sanera. Alla nedfallsdrabbade områden i form av mark, vatten, anläggningar och övriga områden som staten ska sanera utifrån LSO 4 kap 8§ kommer inte saneras på samma gång.

Mätningarna kommer att bli betydligt mer koncentrerade, bland annat ska hus mätas av för att säkerställa att de är fria från kontamination eller håller sig under bestämda nivåer.

I samband med saneringsarbetet kommer ett antal resurser att finnas tillgängliga som kanske inte finns disponibla under ett inledande skede. Flygmätningar kommer att vara av stor vikt för att få en översikt av hur nedfallet ser ut.

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Länsstyrelsen i Hallands län • Postadress: 301 86 Halmstad • Besöksadress: Slottsgatan 2
010- 224 30 00 • halland@lansstyrelsen.se • www.lansstyrelsen.se/halland

Delplan Utrymning

Delplan Utrymning
452-9608-2021
Länsstyrelsen i Halland

Innehållsföreteckning

1	Inledning.....	6
1.1	Förutsättningar.....	6
1.2	Syftet med utrymningen.....	6
1.3	Mål för utrymningen.....	6
1.4	Omfattning.....	7
1.5	Relevant författning.....	7
1.6	Beroenden till annan planering.....	7
1.7	Strategi.....	8
2	Ansvar och roller.....	9
2.1	Länsstyrelsen i Hallands län.....	9
2.2	Kommunerna.....	9
2.3	Polismyndigheten.....	10
2.4	Försvarsmakten.....	10
2.5	Kustbevakningen.....	10
2.6	Trafikverket.....	10
2.7	Regionen.....	11
2.8	Avdelningen för radiofysik vid Göteborgs universitet.....	11
2.9	Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM).....	11
2.10	Jordbruksverket.....	11
2.11	Ringhals kärnkraftverk.....	11
3	Förberedelser.....	11
3.1	Beredskapszoner.....	12
3.2	Utrymningsområden.....	14
3.2.1	<i>Inre beredskapszonen, utrymningsområde 1.....</i>	<i>15</i>
3.2.2	<i>Yttre beredskapszonen, utrymningsområde 2-9.....</i>	<i>15</i>
3.3	Planeringszonen.....	15
3.4	Övergripande kartläggning.....	16
3.4.1	<i>Djur.....</i>	<i>16</i>
3.4.2	<i>Slutsatser från kartläggningen.....</i>	<i>16</i>
4	Besluta om utrymning.....	17
4.1	Fastställ beslutsmandat.....	17
4.2	Handlingsalternativ.....	18

4.3	Beslut och dokumentation.....	19
4.3.1	<i>Behov av samverkan.....</i>	20
5	Utrymma.....	21
5.1	Operativ kartläggning.....	21
5.2	Utrymmande.....	22
5.2.1	<i>Utrymning av personal på Ringhals som inte ingår i haveriberedskapen.....</i>	22
5.2.2	<i>Utrymmande med egna fordon.....</i>	22
5.2.3	<i>Utrymmande som saknar egna fordon.....</i>	22
5.2.4	<i>Utrymmande som inte själv kan uppsöka uppsamlingsplats.....</i>	22
5.2.5	<i>Utrymning av förskolor och skolor.....</i>	22
5.2.6	<i>Jämställdhet och utrymning.....</i>	23
5.2.7	<i>Turister.....</i>	23
5.3	Utrymning av inre beredskapszonen.....	24
5.3.1	<i>Uppsamlingsplatser.....</i>	25
5.3.2	<i>Utrymningsvägar och insatsvägar.....</i>	25
5.4	Utrymning av yttre beredskapszonen.....	26
5.4.1	<i>Uppsamlingsplatser.....</i>	26
5.4.2	<i>Utrymningsvägar och insatsvägar.....</i>	26
5.5	Utrymning av planeringszonen.....	26
5.6	Utrymningsplatser översikt.....	26
5.6.1	<i>Utrymningsplatser för inre beredskapszonen.....</i>	27
5.6.2	<i>Utrymningsplatser för yttre beredskapszonen.....</i>	27
5.6.3	<i>Kravspecifikation för utrymningsplatser.....</i>	27
	Verksamhet.....	28
	Funktioner.....	28
	Uppskattad förmåga.....	29
5.7	Frivilliga och spontanfrivilliga.....	29
5.8	Transporter.....	29
5.8.1	<i>Transporter för hjälpbehövande.....</i>	29
5.8.2	<i>Hantering av trafikflöden.....</i>	30
5.9	Ordning och säkerhet.....	30
5.10	Djur.....	30
5.11	Personsanering.....	31
5.11.1	<i>Åtgärdsnivå.....</i>	31
5.12	Registrering.....	31
6	Ta emot.....	33
6.1	Mottagningsplatser.....	33
6.2	Samordning med mottagande län.....	33

6.3	Mottagning vid kärnkraftsolycka i annat län.....	33
7	Återflytta.....	34

1 Inledning

1.1 Förutsättningar

Föreliggande dokument utgör en del av Länsstyrelsen i Hallands läns *Program för räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen* och svarar tillsammans med andra operativa planer, stödplaner och dokument, mot de krav som ställs i lag (2003:778) om skydd mot olyckor samt förordning (2003:789) om skydd mot olyckor.

Detta dokument beskriver utrymningsprocessen samt upprättandet av utrymningsplats. Det måste därför ses i sin helhet. För att förstå syftet med detta dokument kan läsaren även ta del av "Nationell beredskapsplan för hanteringen av kärnteknisk olycka".

Den här delplanen beskriver planering och genomförande av utrymning, tydliggör medverkande organisationers roller och ansvar vid utrymning och beskriver upprättande och drift av utrymningsplatserna vid en kärnkraftsolycka på Ringhals. Delplanen består således av en beskrivande del och en operativ del. Den syftar till att underlätta i detalj för hur ett upprättande av utrymningsplatsen ska genomföras. Berörda organisationer uppmanas att ha planen utskriven och tillgänglig i krisledningsplatser och motsvarande. Dokumentet är även utformat för att kunna användas som en informationskälla och på ett enklare sätt förstå den övergripande strukturen för att kunna bedriva utbildning och övning i egen berörd organisation.

1.2 Syftet med utrymningen

Syftet med utrymningen är att minska de negativa hälsoeffekterna hos allmänheten till följd av en olycka på Ringhals kärnkraftverk. Utrymningen ska vägas mot andra lämpliga skyddsåtgärder, såsom intag av jodtabletter och inomhusvistelse.

1.3 Mål för utrymningen

Det primära målet med utrymningen är att:

- Så långt som det är rimligt och möjligt säkerställa att de negativa effekterna på allmänhetens hälsa till följd av olyckan och utrymningen minimeras.

Utöver detta är målsättningen även att:

- Reducera den allmänna oron så långt som möjligt kopplat till genomförandet av utrymningen.
- Minska negativ psykologisk påverkan på de utrymda och på allmänheten i övrigt.
- Planeringen och genomförandet har gjorts på ett sätt som medför att återgång till det normala kan ske så snabbt som möjligt.
- Begränsa de ekonomiska förlusterna som utrymningen kan medföra för näringslivet och för de personer som utryms.

- Begränsa kostnaderna för hanteringen av utrymningen som utförs av myndigheter och andra aktörer.

Målsättningen är att skyndsamt kunna utrymma inre beredskapszonen (IBZ) efter att larmnivå "Förstärkt beredskap" har beslutats, eller efter beslut av räddningsledare. Räddningsledaren kan fatta beslut om en mindre skyndsam utrymning av IBZ, beroende på händelseförloppet på Ringhals. Det mest prioriterade målet för strålskyddet i inre beredskapszonen undvika allvarliga deterministiska effekter.

Områden i yttre beredskapszonen som ligger i förväntad vindriktning ut till cirka 25 km kan utrymmas inom 12 timmar efter beslut från räddningsledaren. Detta i syfte att nå det näst mest prioriterade målet för strålskyddet under en radiologisk nödsituation, nämligen att minska sannolikheten för stokastiska effekter så långt det är rimligt och möjligt. En utrymning av YBZ ska ej påbörjas innan utrymningen av IBZ är klar.

1.4 Omfattning

Denna plan omfattar hela inre beredskapszonen kring Ringhals kärnkraftverk, samt de delar av yttre beredskapszonen och planeringszonen som ligger inom Hallands län. Planen beskriver även övergripande hur Länsstyrelsen förhåller sig till de delar av yttre beredskapszonen och planeringszonen som är placerade i andra län.

1.5 Relevant författning

- Lag (2003:778) om skydd mot olyckor
- Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor
- Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- Förordning (2015:1052) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- Djurskyddslagen (2018:1192)
- Polislagen (1984:387)
- Förordning (2002:375) om Försvarsmaktens stöd till civil verksamhet
- Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)
- Socialtjänstlagen (2001:453)

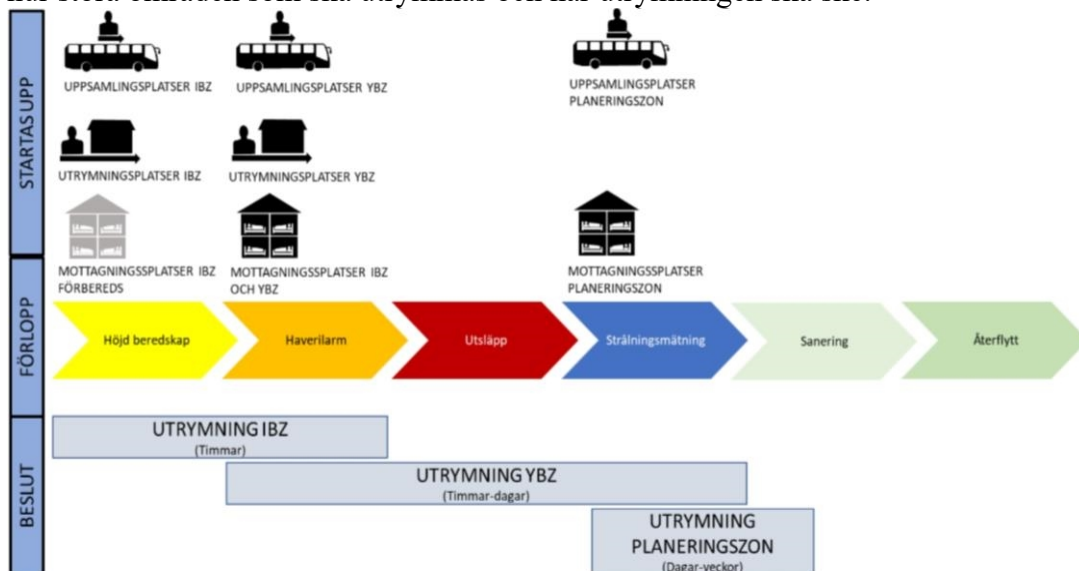
1.6 Beroenden till annan planering

Länsstyrelsens utrymningsplanering för Hallands län är gjord i samverkan med såväl andra kärnkraftslän, som med de län som finns med i yttre beredskapszonen och planeringszonen kring Ringhals kärnkraftverk.

Då flera andra aktörer i länet (se kapitel 2, Ansvar och roller) har en operativ roll i utrymningsarbetet, är det av stor betydelse att deras utrymningsplanering överensstämmer med Länsstyrelsens.

1.7 Strategi

Denna utrymningsplan bygger på en kärnkraftsolycka vid Ringhals kärnkraftverk som kan medföra att utrymning av inre och delar av yttre beredskapszonerna måste genomföras. Det är väderförhållandena, tid till utsläpp och storleken på utsläppet som kommer bestämma hur stora områden som ska utrymmas och när utrymningen ska ske.

Strategin utgår från att en utrymning av IBZ ska ske skyndsamt. Vid ett scenario där man har mer tid på sig bör utrymningen av IBZ ske mer stegvis på ett planerat och strukturerat sätt.

Först när utrymningen av IBZ är färdig kan annan utrymning påbörjas. Utrymningen av YBZ kan även denna ske skyndsamt, men beroende på scenario kan en sådan utrymning även påbörjas flera dagar efter händelsen. Utrymningen av Planeringszonen sker alltid efter att strålningsmätningar har påvisat sådana nivåer av strålning att en utrymning är befogad.

2 Ansvar och roller

2.1 Länsstyrelsen i Hallands län

Länsstyrelsen har i uppgift att vidta de åtgärder som krävs för att skydda människor i det egna länet från skadlig inverkan av joniserande strålning vid en kärnteknisk olycka, eller vid en överhängande risk för ett utsläpp på en kärnteknisk anläggning. Detta är oberoende om olyckan skett i Sverige eller utomlands. Inom området vid den kärntekniska anläggningen är det dock innehavarens skyldighet att ha en beredskapsplanering och vidta åtgärder, Länsstyrelsens ansvar börjar först utanför verksamheten.

Enligt förordning (2007:825) med länsstyrelseinstruktion är Länsstyrelsen geografiskt områdesansvarig myndighet i länet och ska vidare enligt krisberedskapsförordningen (2015:1052) vara den sammanhållande funktionen mellan lokala aktörer och den nationella nivån. Enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor är det Länsstyrelsens ansvar att leda och samordna räddningstjänsten vid en kärnteknisk olycka. Detta innebär således att Länsstyrelsen har utpekade räddningsledare, som ska verka som statlig räddningsledare med det operativa ansvaret vid en kärnteknisk olycka inom Länsstyrelsens geografiska område. Räddningsledaren fattar således beslut om skyddsåtgärder, exempelvis utrymning. Vidare har Länsstyrelsen ansvar för att information samordnas och förmedlas till utrymda samt bistår med stöd för planering av mottagning och inkvartering.

I egenskap av kärnkraftslän ansvarar Länsstyrelsen i Hallands län för samordningen av vissa beredskapsåtgärder som påverkar flera län efter en händelse på Ringhals kärnkraftverk. Däribland strålningsmätning, som är ett viktigt beslutsunderlag för genomförandet av utrymningen.

Flera beslut som Länsstyrelsen fattar påverkar även andra län, exempelvis de som ska upprätta mottagningsplatser. Länsstyrelser ska därför i enlighet med samverkansprincipen säkerställa att dessa län är införstådda i de beslut som Länsstyrelsen fattar som kan komma att påverka dessa län i samband med en händelse på Ringhals kärnkraftverk.

2.2 Kommunerna

Kommunerna har en central roll vid hantering av samhällsstörningar, bland annat genom bestämmelserna i lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, lag (2003:778) om skydd mot olyckor, socialtjänstlagen (2001:453) och hälso- och sjukvårdslagen (1982:763).

Vid en kärnteknisk olycka ska kommunerna säkerställa driften av den verksamhet som kommunerna bedriver och som anses vara samhällsviktig. Kommunerna har dessutom ett geografiskt områdesansvar på lokal nivå, som innebär att de ska verka för att åtgärder som vidtas av olika aktörer inför och under en extraordinär händelse samordnas, samt ge information till kommuninvånare. Även hantering av kommunal hälso- och sjukvård ingår i ansvaret.

Kommunen har vidare vid utrymning till uppgift att bistå Länsstyrelsen med upprättande av utrymningsplatser och ordna mottagning samt inkvartering av utrymda.

I Hallands län har Kungsbacka och Varbergs kommun samt Marks kommun i Västra

Göteborg ett särskilt uppdrag vid utrymning som består i att upprätta utrymningsplatser vid automatik vid larmnivå höjd beredskap. Detta för att underlätta en snabb utrymning av inre beredskapszoner. Övriga kommuner ska kunna upprätta en utrymningsplats eller mottagningsplats efter beslut från räddningsledaren.

2.3 Polismyndigheten

Polisen är enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor skyldig att lämna den hjälp som behövs till räddningsledaren. Polisen har en central roll vid genomförandet av utrymning och verkställer utrymningsbeslutet som Länsstyrelsen fattat. Polisens uppgifter är främst att spärra av vägar, trafikdirigera, hålla ordning och säkerhet, bevaka utrymda områden samt registrera utrymda. En del av registreringen är att bemanna stationen för registrering på utrymningsplatser. Polisen kan dessutom kompletteringsvarna med högtalare vid larm på kärnkraftverket.

Polisen verkställer utrymningen efter beslut från Länsstyrelsen och deltar i upprättandet av utrymningsplatser tillsammans med berörda kommuner och Försvarmakten. Polisregion Väst deltar i planeringen och genomförandet av en utrymning.

2.4 Försvarmakten

Försvarmakten kan vid begäran ge stöd till insatser som definierats som räddningstjänst inom LSO så länge det inte allvarligt hindrar den ordinarie verksamheten.

Hemvärnsbataljoner bistår polisen och kommunen med stöd vid ett befarat eller inträffat haveri vid en kärnteknisk anläggning. Militärregion Väst deltar i planeringen och genomförandet av en utrymning.

2.5 Kustbevakningen

Kustbevakningen bistår Länsstyrelsen med att stödja räddningsinsatsen ute till sjöss.

Exempel på stöd är att kunna varna och utrymma de som vistas vid kusten, på öar och till sjöss, samt att även spärra av och leda om sjötrafik vid ett befarat eller inträffat haveri vid ett kärnkraftverk.

Det kräver även samverkan med Sjöfartsverket för att de ska kunna informera Sjötrafik genom kanaler för kommunikation via JRCC vid sjö- och flygräddningsinsats. Sjöfartsverket äger och arbetar i Kustradionätet.

2.6 Trafikverket

Trafikverket ansvarar för den långsiktiga infrastrukturplaneringen för vägtrafik, järnvägstrafik, sjöfartstrafik och luftfartstrafik samt för byggande och drift av statliga vägar och järnvägar. I utrymningen stödjer Trafikverket bland annat med:

- Att hantera trafikflödet för utrymningsvägar.
- Omledning och avspärrning.
- Trafikinformation och vägvisning av trafikflödet på vägar och järnvägar som berörs i ett utrymningsområde.

2.7 Regionen

Regionerna ansvarar för hälso- och sjukvård samt i flesta fall för kollektivtrafiken. Vid en utrymning behöver regionen bland annat kunna upprätthålla katastrofmedicinsk beredskap, omorganisera och förstärka sjukvården och bistå med bussar för transport av utrymda. Länets uppsamlingsplatser utgår från de ordinarie busshållplatserna. En del av denna planering är att Nobina Sverige AB deltar i planeringen kring beredskapen kring Ringhals. Detta då Nobina trafikerar dessa linjer på uppdrag av Regionen.

Regionen ansvarar även för planering för eventuell flytt av patienter från sjukhus eller andra vårdinrättningar som regionen ansvarar för och som ligger inom områden som kan komma att utrymmas.

2.8 Avdelningen för radiofysik vid Göteborgs universitet

Avdelningen för radiofysik vid Göteborgs universitet kan bistå kommunen på utrymningsplatserna med radiofysiker som hjälper till med personindikering, om behov för avsökning uppstår. Ingen personindikering kommer dock att göras innan ett konstaterat utsläpp har inträffat.

2.9 Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM)

Strålsäkerhetsmyndigheten har ett samlat ansvar inom områdena strålskydd, kärnsäkerhet och nukleär icke-spridning. SSM är en expertmyndighet inom bland annat strålskyddsberedskap och utgör ett viktigt stöd för räddningsledaren vid beslut om vilka områden som kan behöva utrymmas, baserat på prognoser och konstaterade mätvärden.

2.10 Jordbruksverket

Vid en utrymning ska Jordbruksverket i första hand stödja Länsstyrelsen i frågor som rör hantering och påverkan på djur och djurhållning.

2.11 Ringhals kärnkraftverk

Ringhals ansvarar för de skyddsåtgärder, däribland utrymning, som behöver vidtas inom företagets område.

3 Förberedelser

3.1 Beredskapszoner

Området kring Ringhals kärnkraftverk är indelat i en inre och en yttre beredskapszon, samt en planeringszon.

I den inre beredskapszonen, som ligger närmast Ringhals, finns de största riskerna för såväl stokastiska som deterministiska skador till följd av ett utsläpp. Det innebär att denna zon måste kunna utrymmas snabbt, även innan ett utsläppt har ägt rum.

Vid risk för ett större utsläpp kan det även finnas behov av att utrymma delar av den yttre

beredskapszonen innan ett utsläpp har ägt rum. Annars genomförs utrymning av yttre beredskapszonen och planeringzonen främst baserade på genomförda strålningsmätningar. Där är tidshorisonten för en utrymning därför oftast betydligt längre än för den inre beredskapszonen. Länsstyrelsen har därför beslutat att kartlägga den inre beredskapszonen i stor detalj, medan kartläggningen och planeringen i den yttre beredskapszonen och planeringszonen främst är av övergripande karaktär.

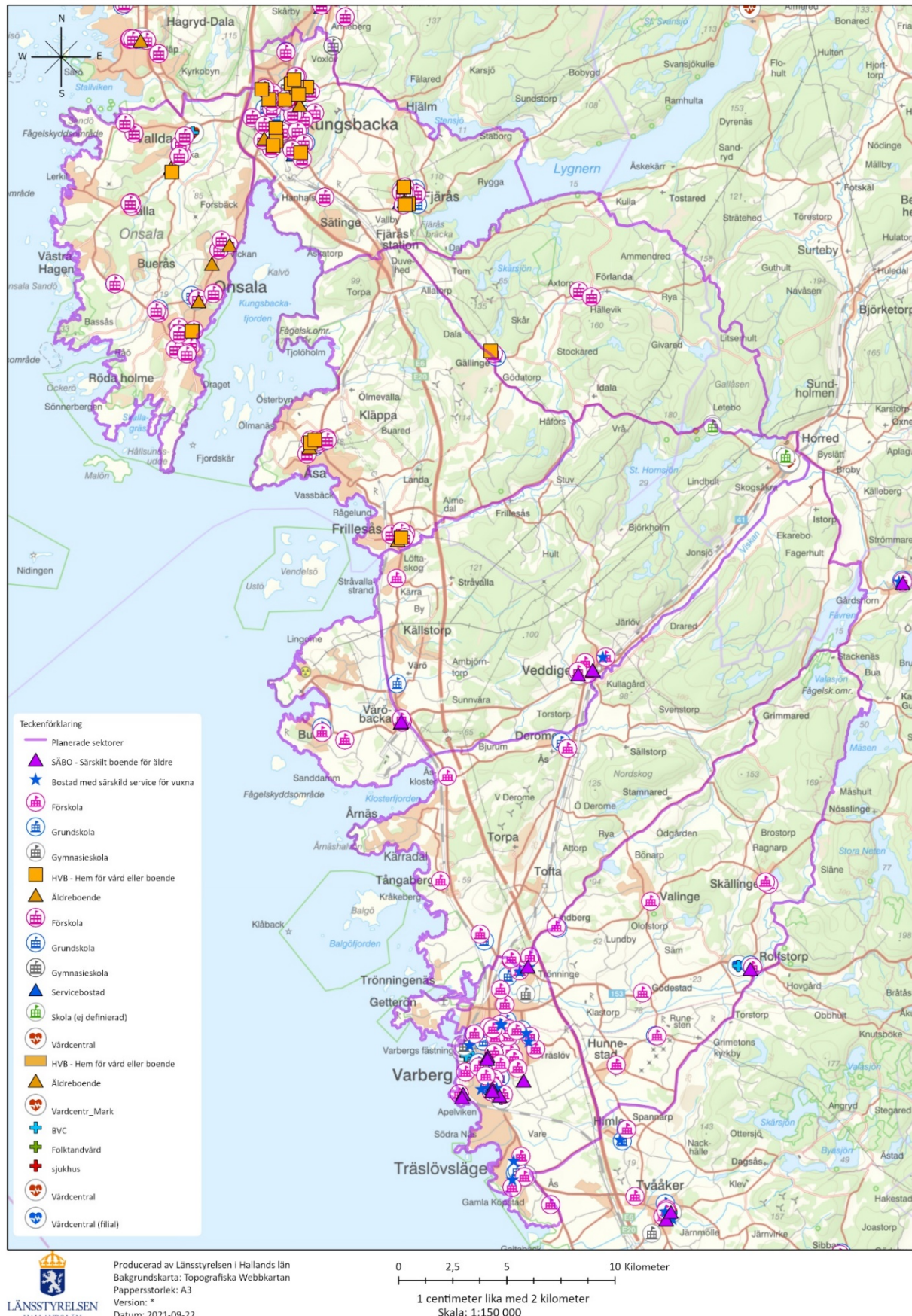
I figur 1 visas resultatet från den kartläggning som har gjorts av Hallands län kopplat till utrymning och utrymningsområden samt samhällsviktig verksamhet. För en mer detaljerad bild så finns underlaget i GIS.

HALLAND

SWEREF99 TM

Ringhals - nya sektorer

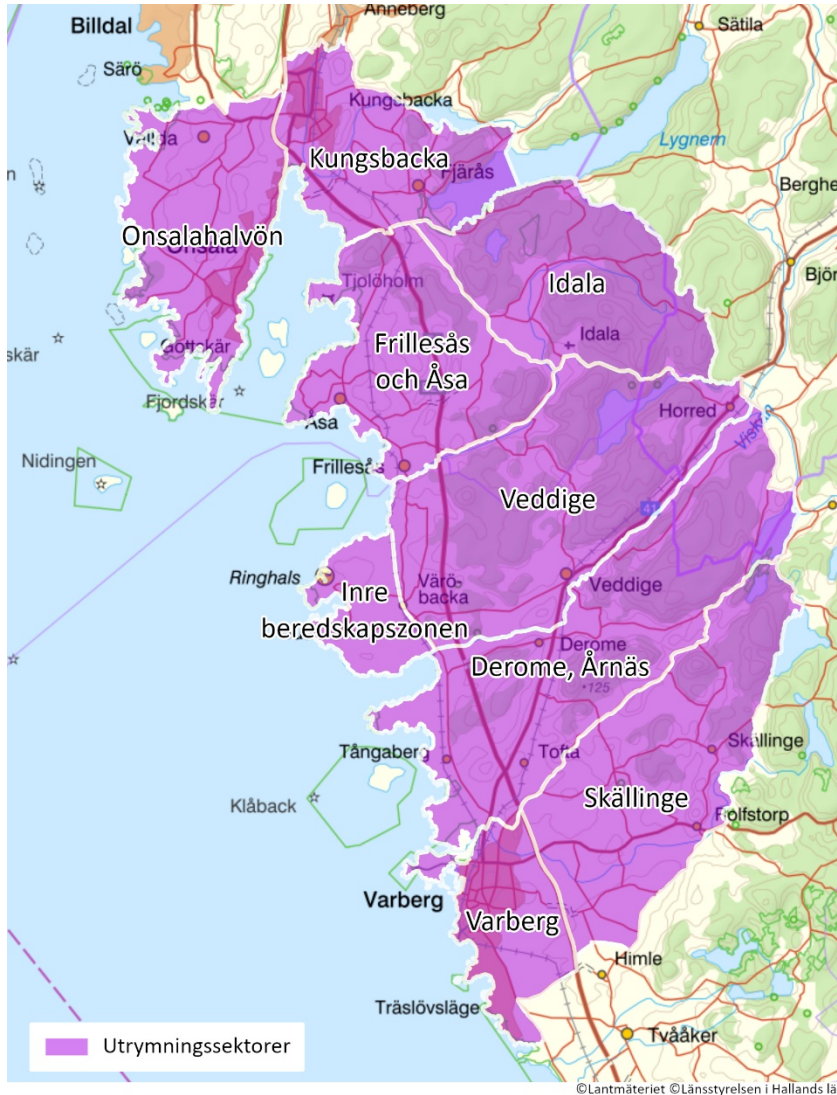
LstN21-01

Figur 1 Översiktlig kartläggning av områden och samhällsviktig verksamhet i Hallands län

3.2 Utrymningsområden

För att underlätta för det praktiska genomförandet av en utrymning är beredskapszonerna indelade i olika utrymningsområden. Beroende på vindriktning, läget på Ringhals och andra faktorer kan beslut fattas om att en eller flera utrymningsområden utryms.

Figur 2 Sammanställning av utrymningsområden.

Utrymningsområdena är indelade enligt följande:

Förteckning	Namn	Kilometer-intervall (ca)	Demografi (ca)
1	Inre beredskapszonen, Väröhalvön	0 - 5	3 500
2	Onsalahalvön	15 - 25	24 000
3	Kungsbacka	15 - 25	30 000
4	Frillesås och Åsa	10 - 20	12 000
5	Idala	15 - 25	2 500
6	Veddige	5 - 25	8 300
7	Derome och Årnäs	5 - 25	9 000
8	Varberg	15 - 25	37 000
9	Skällinge	15 - 25	5 300

3.2.1 Inre beredskapszonen, utrymningsområde 1

Gränsen för den inre beredskapszonen följer i huvudsak Västkustbanan förbi Ringhals, vilket innebär att hela Väröhalvön omfattas. Järnvägen utgör en naturlig avgränsning som är lätt att både identifiera och kontrollera. Öarna utanför kustlinjen som definieras av den inre beredskapszonen på fastlandet ingår också i zonen.

Inom den inre beredskapszonen finns två verksamheter som särskilt måste beaktas vid beslut om utrymning: en massaindustri (Södra Cell) och en nätstation (Lahall). Nätstationen kan fjärrstyras vid behov. Södra Cell som driver massaindustrin har beredskapsplaner för utrymning av egen personal och som möjliggör grunddrift där endast en mindre del av personalstyrkan är kvar på anläggningen i skyddade utrymmen¹.

3.2.2 Yttre beredskapszonen, utrymningsområde 2-9

Gränsen för den yttre beredskapszonen följer vägar. Utgångspunkten är att samhällen som ligger utmed vägarna ingår i zonen oavsett vilken sida om vägarna som samhällena är belägna. Öarna som ligger utanför kustlinjen som definieras av den yttre beredskapszonen på fastlandet ingår också i zonen. Inom den yttre beredskapszonen finns samhällsviktig verksamhet för vilken särskild planläggning krävs vid beslut om skyddsåtgärder, till exempel sjukhusen i Varberg och Kungsbacka samt kommunal service i ett flertal samhällen. Yttre beredskapszonen kring kärnkraftverket i Ringhals berör två län, Hallands och Västra Götalands län.²

3.3 Planeringszonen

Planeringszonen kommer utrymmas efter att mätningar har genomförts och det påvisats vara hög markbeläggning. Detta ger god tid att planera en utrymning inom planeringszonen vid en händelse. En kartläggning av berörda område kommer därför att göras enligt samma

¹ SSM, 2017:27, Översyn av beredskapszoner.

² SSM, 2017:27, Översyn av beredskapszoner.

principer som i punkt 7. Planeringen i planeringszonen är med dynamisk.

3.4 Övergripande kartläggning

3.4.1 Djur

Produktionsdjur i utrymda områden bör generellt lämnas kvar. Det är ovanligt att djurägare har egna transporter som rymmer djuren i besättningen. Att leta transportör och/eller invänta samtransport kommer i de allra flesta fall att ta för lång tid.

Köttdjur hålls under tak (i stall, ligghall eller liknande) med tillgång till vatten och så mycket grovfoder som möjligt. Om det finns mycket stora besättningar med köttdjur i den inre beredskapszonen där tillräckligt utrymme under tak saknas, kan det vara nödvändigt att avliva djur för att skydda dem från kraftiga strålskador. Myndigheter och näring bör samverka i diskussioner om en sådan avlivning av nötkreatur är möjlig, och vilka metoder som i så fall kan användas. Distansavlivning med skjutvapen kan möjligen vara ett alternativ för djur som hålls utomhus. Sådan avlivning kräver tillgång till personer som har tillräcklig kompetens.

Mjölkkor hålls inne i ladugården. De ska ha tillgång till vatten och så mycket grovfoder som möjligt. För att minimera kornas mjölkproduktion undvika att de får mjölkstockning bör man inte ge kraftfoder, utan enbart grovfoder med lågt näringsvärde som inte ger ökad produktion men som ger mättnad.³

En ökande andel av mjölkbesättningar har mjölkkningsrobot. Om det, vid en kärnteknisk händelse, finns fortsatt tillgång till el så kommer korna kunna fortsättas mjölkas även om djurägaren utryms. Kornas välfärd påverkas därmed i mindre utsträckning. I vissa besättningar är även utfodringen automatiserad i viss mån.

Husdjur utryms i sådan mån som är rimligt och möjligt. På bussar används samma principer som i lokaltrafiken och husdjur transporteras på angivna platser. Det kommer inte finnas möjlighet att erbjuda transport av djur som inte kan färdas med buss eller personbil. Vid sådana tillfällen ansvarar ägaren för transport och uppställning av djuren.

3.4.2 Slutsatser från kartläggningen

- Stor del av befolkningen i inre beredskapszonen har egen bil och kan sätta sig själva ta sig till mottagningsplats eller annan plats.
- Vid utrymning av inre beredskapszonen bör utrymningsplatser upprättas.
- Transportkapacitet i form av bussar/taxibilar kommer inledningsvis vara begränsat.
- Polisresurser kommer inledningsvis vara begränsade.

³ Hantering av djur vid utrymning, Jordbruksverket 2021 (Lotta Andersson)

- Behov av inkvarteringsplatser för särskilda personer som är behov av stöd av samhället i inre beredskapszonen är begränsat och därav finns inget behov att upprätta mottagningsplatser på längre avstånd.
- Ringhals beordrade hemgång/utrymning kommer med största sannolikhet ske innan utrymning av inre beredskapszonen är aktuell, då kommunikation med boende i den inre beredskapszonen är högst väsentlig för att undvika förvirring.

4 Besluta om utrymning

Arbetsgången för att fatta ett beslut om utrymning följer en process där följande punkter ska avhandlas i samband med att beslutet fattas:

1. Fastställ beslutsmandat

Beslutsmandat fastställs och eventuella behov av samverkan med andra beslutsfattare, exempelvis andra räddningsledare övervägs.

2. Samlad lägesbild

Den samlade lägesbilden (som består av bland annat situationen på Ringhals, prognoser och uppmätta mätvärden) används som utgångspunkt för att bedöma behovet av skyddsåtgärder.

3. Handlingsalternativ

Utifrån skyddsbehov överväger beslutsfattaren vilka handlingsalternativ som finns.

4. Beslut och dokumentation

Beslutet formuleras och processen dokumenteras på ett korrekt sätt.

4.1 Fastställ beslutsmandat

Beslut om utrymning fattas av Länsstyrelsens räddningsledare efter samråd med landshövdingen eller landshövdingens ställföreträdare, regionpolischef eller motsvarande, SSM, Ringhals och kommunala ledningsgrupperna i berörda kommuner. Om statlig räddningstjänst gäller i något annat län med anledning av händelserna på Ringhals ska räddningsledaren samverka med dessa läns räddningsledare innan ett beslut fattas. Utrymningsbeslutet ska vara samordnat med eventuella utrymningsbeslut som fattas i dessa län.

Ett beslut om utrymning kan komma att omfatta delar av inre beredskapszonen som främst berörs av ett haveriutsläpp med hänsyn till vindriktning, meteorologiska faktorer m.m. I händelse av svårbedömda situationer eller i samband med hot om utsläpp kan hela den inre beredskapszonen kring Ringhals komma att omfattas av utrymningsbeslutet om tid ges att ta ett sådant beslut. Finns förhandsinformation om störningar på Ringhals och tidsramarna är tillräckligt stora, kan en utrymning i förebyggande syfte genomföras innan ett utsläpp sker. Finns det däremot ingen förhandsinformation och tidsramen är knapp så får en avvägning göras om en utrymning ska genomföras eller om rekommendation om

inomhusvistelse i kombination med intag av jodtabletter istället föredras.

Vid förstärkt beredskap ska utrymningsplatserna i Varberg, Kungsbacka och Marks kommun gå upp i fas 1 (se avsnitt 5.6.1). Samtliga uppsamlingsplatser i inre beredskapszonen ska upprättas. Detta gäller oavsett vindriktning. Vid larmnivå haverilarm beslutar räddningsledaren vilka/vilken av utrymningsplatserna som ska vara upprättade, främst baserat på spridningsprognos

4.2 Handlingsalternativ

Utifrån de skyddsbehov som beskrivs i en lägesbild fattar räddningsledaren beslut om skyddsåtgärder. Dessa kommuniceras också till de det berör.

Handlingsalternativ	Beskrivning och saker att beakta
Besluta om förberedelser för utrymning	Det kan finnas situationer där hotet inte innebär någon omedelbar fara som kräver utrymning men där det finns anledning att förbereda allmänheten så att det går fortare att utrymma om det senare skulle behövas. Risker med detta är att det uppstår spontanutrymning. För att minska riskerna för spontanutrymning är det viktigt med en regelbunden kommunikation om det aktuella läget. Det bör även kommuniceras vilka förberedelser som ska göras av den enskilde.
Besluta om inomhusvistelse och intag av jodtabletter	Inomhusvistelse innebär att få människor att stanna inomhus ofta med uppmaning om stängda fönster, dörrar och ventilation. Detta alternativ är att föredra om inte hotet kräver en utrymning, utan att det räcker att vara inne i bostaden. Beslutet skulle kunna kombineras med att beordra förberedelse för utrymning men då även ge de nackdelar ett sådant beslut kan få i form av risk för spontanutrymning. Vid behov kombineras åtgärden med rekommendation om intag av jodtabletter.

Handlingsalternativ	Beskrivning och saker att beakta
Besluta om partiell utrymning	Partiell utrymning är lämpligt i situationer där hotet inte är verksamt men om hotet blir verklighet kommer det kräva en snabb utrymning. Beslutet innebär att man som en förebyggande åtgärd utrymmer personer som är svåra att flytta. Exempelvis kan det vara sjuka, sängliggande, funktionshindrade, frihetsberövade, äldre och barn. De som stannar kvar och är mera rörliga har därmed bättre förutsättningar att snabbt flytta sig ut ur området. Det kan även övervägas att flytta djurbesättningar som annars är svåra att flytta snabbt. Att kommunicera partiell utrymning kan vara en utmaning. Risken för spontanutrymning hos individer som inte berörs av den partiella utrymningen är stor, vilket bör vägas in i beslutet.
Besluta om en utrymning	Om fara för liv och hälsa inte kan hindras på något annat sätt måste utrymning övervägas. Om analysen av den samlade lägesbilden visar att skada från hotet är större än riskerna att skada människor genom att utrymma så ska utrymning beordras. Tiden för att genomföra utrymningen bör dessutom vara kortare än den tid som hotet är verksamt för att riskerna ska reduceras.

4.3 Beslut och dokumentation

Utrymningsbeslutet ska innehålla:

- Orsak till beslutet och den väntade händelseutvecklingen.
- Riskområden.
- Tid för beslutet.
- Vilka beslut som har fattats och av vem.
- Det lagrum som beslutet baseras på.
- Vilket utrymningsområde som omfattas av beslutet samt vilken typ av utrymningen som ska ske och vilka som ska utrymma.
- Starttidpunkt när utrymningen ska påbörjas, och om möjligt när den ska vara avslutad.
- Uppsamlingsplatser för utrymmande som kommer att upprättas och när.
- Utrymningsplatser som kommer att upprättas och när.
- Mottagningsplatser som kommer att upprättas och när.

- Vilka utrymningsvägar som ska användas.
- Eventuell fördelning mellan mottagningsplatserna utifrån utrymningsområden.
- Trafikinformation och vägar som ej får användas.
- Vad som ska, bör och får medföras av de utrymmande

4.3.1 Behov av samverkan

Strålsäkerhetsmyndigheten

Beslut om utrymning fattas i samråd med Strålsäkerhetsmyndigheten som kan lämna prognoser och göra bedömningar om risker för haveriutsläpp m.m. samt ge rekommendationer om när en eventuell utrymning bör verkställas.

Ringhals AB

Beslut om utrymning fattas i samråd med Ringhals haveriberedskap som via sin kommandocentral (KC) kan lämna aktuella uppgifter om:

- Förhållandena i anläggningen
- Händelseutvecklingen
- Utsläppsprognoser
- Strålningsmätningvärden
- Väderinformation m.m.

Polisregion Väst

Beslut om utrymning fattas i samråd med Polisens regionpolischef eller motsvarande, som har till uppgift att verkställa utrymningsbeslutet. Polisregion Väst kan lämna aktuella uppgifter om:

- Polispatrullernas grupperingar
- Transportfordons grupperingar vid brytpunkter m.m.
- Trafiksituationen
- Avspärrningar
- Utformning av meddelanden som ska sändas i Sveriges Radio P4 och via högtalarbilar
- Lägesrapporter från uppsamlingsplatser
- Lägesrapporter om särskilt omhändertagna personer med särskilt hjälpbehov t.ex. personer inom äldre-, och handikappomsorg samt barn inom förskola och övrig skolverksamhet

Beslut fattas dessutom i samråd med:

Trafikverket

Västra militärregionen

Kustbevakningen

Region Halland

Hallandstrafiken

Kommunala ledningsgrupper i berörda kommuner

5 Utrymma

5.1 Operativ kartläggning

Geodata

Geodatakatalogen är en samlingsplats för geodata på Länsstyrelsen. All geodata som berör Ringhals och är beslutad/fastställd läggs upp för förvaltning i Geodatakatalogen. Med förvaltning menas att underlaget har en informationsansvarig och att förändringar dokumenteras samt att underlaget kontrolleras med viss periodicitet.

Det finns en intern och extern Geodatakatalog. I den externa distribuerar Länsstyrelsen geodata som den bedömer vara av intresse för allmänhet, konsulter, kommuner med flera. Den interna Geodatakatalogen har man endast åtkomst till inom Länsstyrelsen.

Från Geodatakatalogen kan man ladda ner geodata till sin geografiska programvara och visualisera och analysera vidare.

Geodata som beskriver något kopplat till Ringhalsberedskapen ligger upplagt i vår interna Geodatakatalog och är namngivet LstN Ringhals X. En sökning i Geodatakatalogen på LstN Ringhals X ger en snabb överblick av vilket geodata vi har och kan läggas till i GIS-program för vidare analys och beslutsfattande.

I nuläget finns ingen geodata relaterat till Ringhals tillgänglig i Extern Geodatakatalog. Rekommendationen är att när de nya zonerna och sektorerna är beslutade läggs de upp för allmän åtkomst. Motsvarande namnsättning sker i den externa Geodatakatalogen som i den interna, dvs LstN Ringhals X.

Förmedla karta/lägesbild

WebbGIS

Att kommunicera en kartbild/lägesbild internt och externt kan göras genom att addera

händelseinformation till existerande WebbGIS alternativt att skapa nya tematiska WebbGIS kopplade till händelsen. Länkar till dessa kan läggas upp på intranät och extern hemsida.

GIS-Program

GIS-program gör det möjligt att lägga till nödvändig geodata för ett korrekt beslutsfattande. Kartor/underlag kan senare spridas via WebbGIS, inbäddade kartor på hemsidor till papperskartor eller digitala produkter.

5.2 Utrymmande

5.2.1 Utrymning av personal på Ringhals som inte ingår i haveriberedskapen

Ringhals personal, entreprenörer m.fl. som inte ingår i haveriberedskapsorganisationen utryms efter beslut av Ringhals haveriberedskapsorganisation, en så kallad beordrad hemgång. Vid misstanke om kontaminering kommer personal att avsökas och saneras i anslutning till anläggningen.

Ringhals beställer bussar från det transportorganisationen som är stationerat hos Polisregion Väst. Om inte denna är i funktion kontaktas Länsstyrelsens tjänsteman i beredskap (TiB).

5.2.2 Utrymmande med egna fordon

Utrymmande med egna fordon som behöver hjälp med ett alternativt boende kan förflytta sig till aktuell mottagningsplats.

5.2.3 Utrymmande som saknar egna fordon

Utrymmande som saknar egna fordon kan uppsöka närmast belägna uppsamlingsplats eller kontakta transportkansliet för hjälp med transport. Försvarsmaktens personal utgångsgrupperar vid larm vid samtliga uppsamlingsplatser och biträder Polisregion Väst med att hjälpa och vägleda allmänheten.

Transportbehov rapporteras från uppsamlingsplatserna till transportorganisation vid Polisregion Väst. Via Polisregion Väst och transportorganisationen beordras bussar till respektive uppsamlingsplats. Bussar placeras i samband vid angivna brytpunkter oavsett om utrymningsbehov föreligger.

5.2.4 Utrymmande som inte själv kan uppsöka uppsamlingsplats

Polisregion Väst ansvarar för att genomsöka utrymningsområdet. I händelse av att personer med särskilt hjälpbehov, tex sängliggande i hemmet behöver sjuktransport rekvideras sådana fordon från transportorganisationen vid Polisregion Väst.

5.2.5 Utrymning av förskolor och skolor

Personer i riskgrupp med särskilt hjälpbehov kommer behöva prioriteras vid en utrymning. Länsstyrelsens inriktning för förskolor och skolor är att så fort som möjligt säkerställa att barn utryms och flyttas till en utrymningsplats där de registreras. Detta för att undvika att vårdnadshavare åker i felaktig riktning i utrymningsområdet för att själva försöka hämta sina barn på skola eller förskola. Barn och vårdnadshavare ska i stället återförenas på

utrymningsplatsen. Enligt Länsstyrelsens program för räddningstjänst ska kommunerna inom inre beredskapszonen samt Polisregion Väst, i förebyggande syfte vara beredda att efter beslut snarast kunna ta hand om barn i förskolor, skolor inklusive privata och kooperativa verksamheter m.fl. vilka kommunen har ansvar för inom den inre beredskapszonen.

Detta omhändertagande ska kunna göras när utrymning beordras i den inre beredskapszonen. Andra personer med särskilt hjälpbehov kan också komma att omfattas av ovannämnda åtgärder.

Omhändertagande av ovannämnda grupper som innebär en gemensam flyttning till närmsta utrymningsplats ska ske på uppdrag av Länsstyrelsen. Flyttning av grupper som kommunen åtagit sig ansvaret för får inte göras under pågående utsläpp eller då Länsstyrelsen finner risken stor för omedelbara utsläpp.

Polisregion Väst ska utan särskild order förbereda utrymning genom att förbereda transportresurser som hålls insatsberedda i avvaktan på beslut om utrymning. Vidare vidtas sådana förberedelser som är nödvändiga för att en utrymning av personer med särskilt hjälpbehov ska kunna genomföras.

Beslut om att förskolor, skolor m.fl. utrymts ska snarast möjligt delges samtliga ledningsstaber.

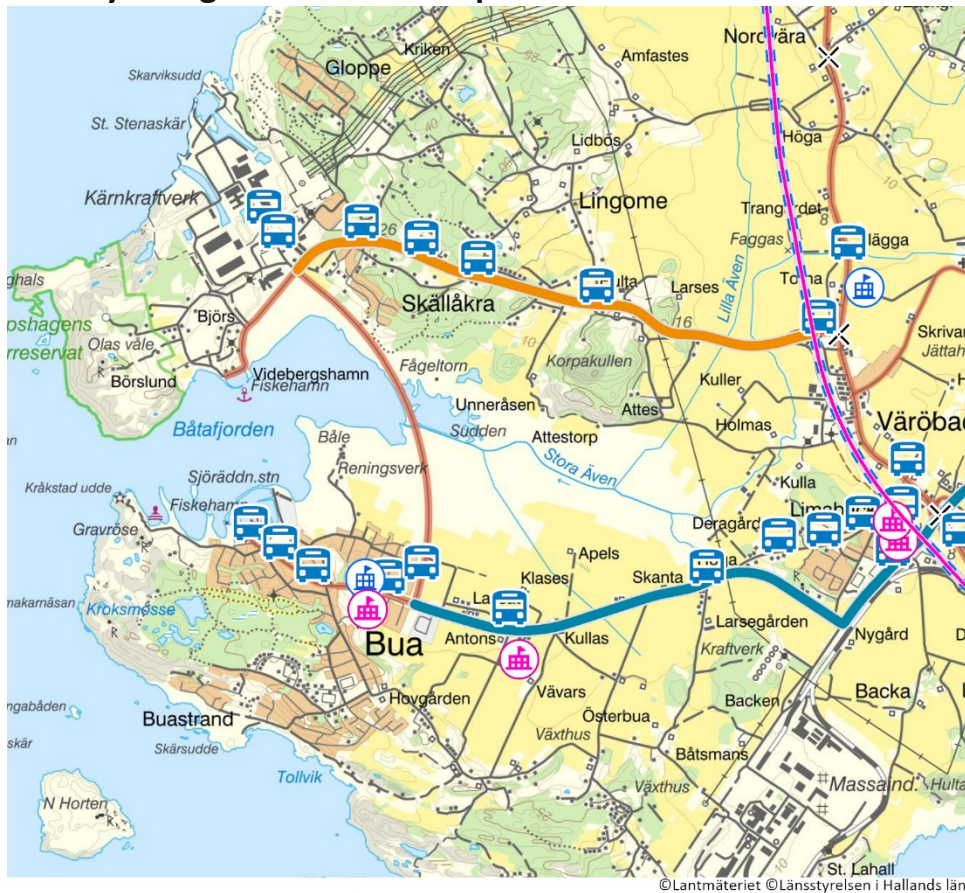
5.2.6 Jämställdhet och utrymning

Enligt forskning kring utrymning är kvinnor generellt mer benägna att utrymma än vad män är. Kvinnor är ensamstående föräldrar i högre utsträckning än män, samt utför mer vård av närstående äldre. Kvinnors möjlighet att utrymma på egen hand är mindre än mäns: Kvinnor har mindre tillgång till bil än män – personbilar ägs i större utsträckning av män och män har körkort för personbil i större utsträckning än kvinnor och åker regelbundet med bil i högre utsträckning än kvinnor. Fler kvinnor än män använder kollektivtrafik som huvudsakligt färdmedel.

5.2.7 Turister

Flera populära turistmål finns inom samtliga utrymningsområden. Turister tenderar att ha god tillgång till egna fordon, men har sämre lokalkännedom än fastboende. Kommunikation till dessa om var utrymningsplatser och mottagningsplatser är placerade behöver därför vara extra tydlig.

5.3 Utrymning av inre beredskapszonen

— Inre beredskapszon	Busshållsplatser	Järnväg
Förskola	Avspärningsplatser	— Utrymningsväg
Grundskola		— Insatsväg

5.3.1 Uppsamlingsplatser

Uppsamlingsplatser syftar till att hjälpa de utrymmande som inte kan transportera sig själva ut ur utrymningsområdet. Till allra största del kommer uppsamlingsplatser att vara belägna på redan befintliga busshållplatser runt om i området. Länsstyrelsen meddelar via Sveriges Radio P4 vilka uppsamlingsplatser som är aktuella. I tätorterna är uppsamlingsplatserna bemannade av en mindre organisation, och där finns även polisen på plats för att upprätthålla den allmänna ordningen. På övriga uppsamlingsplatser möter de utrymmande i stället en representant för utrymningsorganisationen i samband med att man går ombord på bussen. På bussarna finns utrymningsvärdar som berättar för de utrymda om vilken utrymningsplats som man är på väg till och vad som kommer att hända där.

5.3.2 Utrymningsvägar och insatsvägar

Resurser som ska medverka vid en utrymning av inre beredskapszonen ska i första hand använda de primära transportvägarna. Transportvägarna ska enkelriktas så tidigt som möjligt och tillfartsvägarna ska spärras av, så att invånare ej kan ta sig in i

utrymningszonen.

5.4 Utrymning av yttre beredskapszonen

5.4.1 Uppsamlingsplatser

Även i YBZ utgår uppsamlingsplatserna från bland annat ordinarie busshållplatser. Uppsamlingsplatser kan även vara andra samlingspunkter som skolor och omsorgsboenden där bussar kan hämta upp. Länsstyrelsen meddelar via Sveriges Radio P4 vilka uppsamlingsplatser som är aktuella. Detta för att underlätta kommunikationen kring var platserna är belägna. Uppsamlingsplatser kommer endast att aktiveras i de utrymningsområden där ett utrymningsbeslut är fattat. För spontanutrymmande erbjuds inga uppsamlingsplatser.

5.4.2 Utrymningsvägar och insatsvägar

Resurser som ska medverka vid en utrymning av inre beredskapszonen ska i första hand använda de primära transportvägarna. Transportvägarna ska enkelriktas så tidigt som möjligt och tillfartsvägarna ska spärras av, så att invånare ej kan ta sig in i utrymningszonen. Detta görs främst i samverkan med Trafikverket och polisen.

5.5 Utrymning av planeringszonen

Utrymning i planeringszonen sker endast efter genomförda och verifierade strålningsmätningar i området. Det är därför aldrig aktuellt med en skyndsam utrymning i planeringszonen.

5.6 Utrymningsplatser översikt

En utrymningsplats är en plats som de utrymda kan välja att besöka om de har behov av detta. Utrymningsplatsen är placerad i närhet av det utrymda området. Efter att de utrymda har besökt en utrymningsplats kan de antingen fortsätta vidare till egen ordnad inkvartering, eller transporteras vidare till en mottagningsplats för att få stöd med inkvartering.

Målen med att upprätta en utrymningsplats är:

- Att öka tryggheten hos de som utryms genom information och möjlighet till enklare personsanering.
- Att öka säkerheten för de utrymda som har särskilda stödbehov.
- Att på ett tydligt kommunicerat och säkert sätt återförena barn som har utrymts från verksamheter med sina vårdnadshavare.
- Att samordning med mottagningsplatser sker på ett sådant sätt att logistiken kring mottagning och inkvartering förenklas.
- Att de utrymda får möjlighet att transporteras vidare till en mottagningsplats så snart som är rimligt och möjligt.

Kommunerna ansvarar för att organisera och bemanna utrymningsplatsen. Detta bör ske i samverkan med Länsstyrelsen, Polisregion väst, räddningstjänsten och andra berörda aktörer. Planeringen för utrymningsplatsen kan utgå från befintlig planering för kommunala trygghetspunkter. Kommunen ska rapportera till Länsstyrelsen i samband med att utrymningsplatsen är iordningställd och klar för drift.

5.6.1 Utrymningsplatser för inre beredskapszonen

Utrymningsplatserna är initialt belägna i yttre beredskapszonen. Tiden de utrymmande befinner sig på utrymningsplatsen bör vara så kort som möjligt. På en utrymningsplats finns möjlighet till lättare personsanering (duscha och byta kläder), information, upphämtning av barn som har utrymmts från skolor och förskolor, samt avtransport till mottagningsplatser.

För beredskapen kring Ringhals finns följande förberedda utrymningsplatser:

- Marks kommun, Kunskapens hus.
- Kungsbacka kommun, Aranäsgymnasiet.
- Varbergs kommun, Sparbankshallen.

Dessa platser upprättas i två faser. Den första fasen upprättas per automatik vid larmnivå höjd beredskap, och används främst vid den initiala utrymningen av inre beredskapszonen. I denna fas bemannas endast de mest grundläggande funktionerna på utrymningsplatsen, och syftet med platsen är att kunna ge de utrymda skydd för väder och vind. I den andra fasen utökas utrymningsplatsen med fler funktioner, bland annat utspisning, information, registrering av de utrymda och POSOM.

5.6.2 Utrymningsplatser för yttre beredskapszonen

Vid utrymning av yttre beredskapszonen ska samtliga kommuner som angränsar till den yttre beredskapszonen vara beredda på att upprätta en utrymningsplats efter beslut från räddningsledaren. Vid utrymning av yttre beredskapszonen sker registrering istället på mottagningsplatsen.

5.6.3 Kravspecifikation för utrymningsplatser

För att uppnå målen för utrymningsplatsen ska kommunerna planera för att följande verksamheter ska finnas i de olika faserna. De föreslagna funktionerna är ett stöd i denna planering, för att likrikta verksamheten på de olika utrymningsplatserna.

Fas 1, Uppstart

Uppstartsfasen bedöms vara de första timmarna efter att utrymningsplatsen startas upp. Syftet med denna fas är att snabbt ge de utrymda en plats att vistas på tills det att mottagningsplatserna har startats upp fullt ut.

Verksamhet

- En uppvärmd lokal.

- Toaletter.
- Plats för bussar att stanna och släppa av folk.
- Parkeringsyta för bilar.

Funktioner

- En platsvärd, exempelvis en vaktmästare. Värden ansvarar även för att låsa upp byggnaden och svara på enklare frågor, exempelvis var toaletter finns.
- En funktion som ansvarar för ordning på platsen, lämpligen en polis.
- När förskole- och skolbarn anländer, en funktion som omhändertar verksamhetens behov. Lämpligen de pedagoger som följde med barnen i samband med utrymningen.

Fas 2

Verksamhet

- Mat och dryck till de utrymda.
- Förmåga att administrera återförening mellan vårdnadshavare och utrymda skol- och förskolebarn.
- Förmåga att ta emot personer med visst vårdbehov, exempelvis äldre som har hemtjänst eller personer inom äldre- och handikappomsorg. Lokalen måste därför vara tillgänglighetsanpassad.
- Information till de utrymda om händelsen och utrymningen.
- Ett utrymme iordningställt för en ledningsfunktion med ansvariga aktörer.
- Möjlighet till enklare personhygien i form av dusch.

Funktioner

På utrymningsplatsen bör följande funktioner finnas:

- Platschef som ansvarar för samordningen av arbetet på utrymningsplatsen och de olika aktörernas insatser.
- Funktion som ansvarar för samordning med Länsstyrelsen och med mottagningsplatserna.
- Funktion för att hantera återförening av barn med vårdnadshavare. Bör förstärkas med stöd från polisen för att säkerställa en säker hantering.
- Funktion för att möta upp särskilda vårdbehov på plats. Bör bemannas av personal från kommunal omsorg.
- Parkeringsvärdar.
- Informationsfunktion.

- Enklare förtäring för de utrymda.
- Frivilligsamordnare.
- Sjukvårdsresurs som kan göra triage, bedöma, behandla och vidareremittera.

Fas 3 Avsök och sanering

Avsök och sanering kommer endast att upprättas om utrymning görs efter att ett konstaterat utsläpp har ägt rum. Alla utrymningsplatser kommer inte att ha kapacitet för avsök och sanering. Länsstyrelsen kommer att göra en bedömning om vilka platser som är lämpliga för denna fas efter att kommunerna har kommit längre i sin planering av utrymningsplatserna. Avsök och sanering påbörjas endast efter ett beslut från räddningsledaren.

Uppskattad förmåga

Omfattning av utrymningen kan variera kraftigt beroende på scenario. I den yttre beredskapszonen bor totalt ca 120 000 människor. Det är dock mycket osannolikt att beslut fattas om att hela den yttre beredskapszonen ska utrymmas samtidigt.

Planeringsförutsättningen bör i stället vara att maximalt hälften (60 000 människor) utryms. Av dessa 60 000 har ca 20 % 12 000 människor hjälpbehov⁴. I ett sådant scenario skulle minst fyra utrymningsplatser öppnas. Utrymningen bör kunna genomföras. Kapaciteten för utrymningsplatsen ska därför vara att kunna hantera 3 000 människor över 12 timmar.

5.7 Frivilliga och spontanfrivilliga

För en så stor uppgift som att organisera och genomföra en storskalig utrymning bedöms inte de ansvariga aktörernas egen personal räcka till. Det kommer att behövas extra personal och en bra lösning på detta är att använda frivilliga. Det är en stor fördel att använda frivilliga försvarsorganisationer eller andra frivilligorganisationer då de redan är organiserade på ett sätt som underlättar både rekrytering, utbildning och ledning av resurserna. Frivilliga kan användas som en generell resurs för olika typer av krishantering om avtal skrivs i förväg. Utrymning kan därmed vara ett av flera olika behov som kan uppfyllas med frivilliga.

5.8 Transporter

Beroende på utrymningsområdets förutsättningar kan antalet personer som behöver hjälp med transporter variera mellan 10-30%⁵. Övriga bedöms kunna transportera sig själva via egna fordon, kollektivtrafik, via cykel eller gåendes. Hanteringen av planering, genomförande och uppföljning av transporter hanteras av transportledarfunktionen.

5.8.1 Transporter för hjälpbehövande

De som har behov av transportstöd hänvisas främst till uppsamlingsplatserna för transport till en utrymningsplats. Utöver det bör man även uppmana människor att hjälpas åt och att

⁴ HANDBOK Storskalig utrymning – del 1 grunder

⁵ HANDBOK Storskalig utrymning – del 1 grunder

alla bilar bör vara fyllda när man kör ut ur området.

5.8.2 Hantering av trafikflöden

De som utrymmer med eget fordon utgör en stor del av de utrymmande och det kommer sannolikt att uppstå trafikproblem som påminner om rusningstrafiken i storstäderna. För att underlätta framkomligheten och korta ner utrymningstiderna kan följande åtgärder vara lämpliga. Det görs i samverkan med Trafikverket och följande punkter bör beaktas:

- Bedöm hur allmänheten kan förväntas välja att förflytta sig på eget initiativ. Här kan tillgången på el för kollektivtrafik vara en avgörande faktor.
- Värdera tillgängliga vägar efter avstånd till mål, kapacitet, bärighet, skador på infrastruktur och sårbara punkter (exempelvis broar & tunnlar).
- Planera för reservvägar och fördela trafikflödena på fler vägar om möjligt.
- Besluta om vägar kan enkelriktas i båda körfälten för att öka kapaciteten.
- Var tydlig med vilka utrymningsvägar som ska användas i första hand och vilka som ska undvikas. Det kan finnas insatsvägar där räddningsfordon måste komma fram. Använd radioinformation, dirigering, vägvisning samt fasta och mobila skyltar.
- Säkerställ så långt möjligt service efter vägen i form av sjukvårdsplatser, platser för larm via fast telefon, toaletter, nödproviant, dricksvatten och drivmedel.
- Säkerställ vägassistans med specialfordon som kan bogsera undan trasiga fordon och eventuellt föra dem till verkstad.

5.9 Ordning och säkerhet

Polisen ansvarar för att upprätthålla allmän ordning, även vid en utrymning. Särskilda frågor där samordning bör ske med polisen är:

- Att säkerställa att barn är med sina föräldrar eller släktingar och inte har hamnat med främlingar som utnyttjar situationen. Detta kräver även samordning med skolor och barnomsorg.
- Att personer på väg ut ur området förhindras att plundra, exempelvis butiker och bostäder som står tomma. Kräver samverkan med näringslivet och kommunerna.
- Att det vi knappa resurser sker rättvis fördelning av förnödenheter och att distributionen av förnödenheter skyddas och sker på lämpligt sätt. Här krävs samordning mellan räddningsledaren, polis och kommuner.
- Att det vid köbildning undviks oroligheter i stora folkmassor. Här krävs samordning med Trafikverket och aktörer som bedriver kollektivtrafik i länet.

5.10 Djur

I Länsstyrelsens grunduppdrag ligger att utföra djurskyddskontroller för att se till att djurskyddslagen följs och att djuren har det bra. Om djuren lämnas kvar när djurägaren utryms, måste det finnas en plan för vem, och under vilka former, djuren ska ges foder, dricksvatten och tillsyn. Detta måste samordnas med avspärrningar av det utrymda området. Exempelvis kanske hotet tillåter regelbundna besök för att säkerställa djurens

behov.

Djurhållaren har relativt stort ansvar för genomförandet av utrymningen av de egna djuren och en stor del av planeringsansvaret ligger på den enskilde djurägaren. Alla beslut som handlar om djur bör samordnas med LRF och länsveterinären och Jordbruksverket.

Husdjur utryms i sådan mån som är rimligt och möjligt. På bussar används samma principer som i lokaltrafiken och husdjur transporteras på angivna platser. Vid transport av djur som inte kan färdas med buss eller personbil så ansvarar ägaren för transport och uppställning av djuren.

5.11 Personsanering

Sanering av utrymmande kommer endast att genomföras efter att ett bekräftat utsläpp har ägt rum. Målbilden är att utrymningen av IBZ, och i vissa scenarier även delar av YBZ, ska ha genomförts innan ett utsläpp äger rum. Personsanering kan därför tillkomma som en funktion på utrymningsplatser och mottagningsplatser först efter ett bekräftat utsläpp. I ett sådant läge kan det även vara lämpligt att genomföra avsök på de utrymmande.

På utrymningsplatsen görs då en avsökning (hädanefter benämnt som personindikering), vilket innebär en mätning av radioaktiva ämnen. Efter personindikeringen går de utrymda som inte är kontaminerade vidare till registreringsfunktionen. De utrymda som är kontaminerade går vidare till duschar för personsanering och därefter går de till registreringsfunktionen. Kommunerna ansvarar för att bistå vid personsaneringen samt förse med handdukar, kläder, skor etcetera till sanerade personer.

Personer som bedöms vara kontaminerade måste duscha och byta kläder. Radiofysiker från Göteborgs Universitet samt Försvarsmakten hjälper de personer som inte kan duscha själva.

5.11.1 Åtgärdsnivå

Dosrat från gamma, uppmätt nära personen, som överstiger bakgrunden vid mätplatsen (överstiger bakgrunden med mer än $0,5 \mu\text{Sv/h}$); aktivitet av betastrålare $> 1 \text{ Bq/cm}^2$ ($1\,000 \text{ Bq/cm}^2$) eller aktivitet från alfastrålare $> 0,1 \text{ Bq/cm}^2$ (100 Bq/cm^2). Vid nivåer högre än $2 \mu\text{Sv/h}$, $10\,000 \text{ Bq/cm}^2$ respektive $1\,000 \text{ Bq/cm}^2$ ska personen skickas vidare till medicinsk undersökning.

5.12 Registrering

Det kan vara svårt att få en fullständig bild över alla som befinner sig i utrymningsområdet och därmed påverkas av ett utrymningsbeslut. Därför kan både enskilda individer och samhällsaktörer ha nytta av registrering men det är inte rimligt att räkna med att alla ska registrera sig. I flöden på olika platser bör registreringen vara frivillig och placeras i slutet av olika flöden för att inte skapa flaskhalsar såvida det inte måste ske tidigt kopplat till säkerhet eller medicinska hänsyn. För att kunna nyttja service från socialtjänsten måste kommunen veta vilka som behöver stöd i enlighet med socialtjänstlagen (2001:453).

De verksamheter som måste flytta ansvarar själva för att nödvändiga handlingar finns åtkomliga på distans eller tillgängliga på papper. Hit hör exempelvis patientjournaler, internregister och personal-/barnlistor.

Vid utrymnings av inre och yttre beredskapszonerna ansvara polisen av registrering av allmänhet. De som ska registreras är:

- **Personer som eventuellt kan ha försvunnit** för att om nödvändigt efterspana eller eftersöka dem i enlighet med lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Registreras som eftersökta personer.
- Enskilda individer kan ha behov av att **få riktad information** för tillfälligt boende eller **ersättning** vilket måste kunna skickas ut via kontaktvägar som framgår i registreringen.
- **Försäkringsbolag** kan kräva en registrering för att godkänna ersättningsanspråk på egendom som förstörts i samband med utrymningsbeslutet.
- **Personer** som ska avtransporteras mellan olika platser bör registreras för att underlätta för transportledningen och mottagningsledaren

Gällande utrymning av **nötkreatur, grisar, får och getter** ska förflyttningen anmälas till Jordbruksverkets centrala djurdatabas. Detta går bra att göra i efterhand när man nått mottagningsplatsen

6 Ta emot

6.1 Mottagningsplatser

Mottagningsplatsen syftar till att erbjuda uppehälle för utrymmande som behöver inkvarteras under en längre tid men även service för de som behöver ett kortare stöd för att sedan ta sig vidare. Länsstyrelsen ansvarar för att de utrymda får möjlighet att söka upp en mottagningsplats, även om platserna inte är belagda i Hallands län.

Mottagningsplatserna är lämpligen placerade utanför YBZ, då tanken är att människor ska kunna få stöd från mottagningsplatsen under en längre tid. Detta innebär att Hallands län inte har några mottagningsplatser inom sitt område. Lämpliga mottagningsplatser är placerade i angränsande län, exempelvis i eller i närheten av Trollhättan, Falköping, Jönköping, Ljungby och Båstad.

6.2 Samordning med mottagande län

Det är viktigt att det finns en tydlig samordning mellan Hallands utrymningsorganisation och mottagningsplatserna. Detta gäller särskilt avseende upprättandet av mottagningsplatser, samt vid avtransport från utrymningsplatserna till mottagningsplatserna. Utifrån data från utrymningsplatserna ska Länsstyrelsen sammanställa data till mottagningsplatserna gällande:

- En uppskattning av hur många som kan förväntas komma till respektive mottagningsplats.
- När de utrymmande förväntas anlända till mottagningsplatsen.
- Personer med särskilda hjälpbehov bland de utrymmande.
- Prognos för minsta tid som utrymningen kommer att fortgå.

6.3 Mottagning vid kärnkraftsolycka i annat län

Vid en olycka på Forsmark eller OKG:s kärnkraftverk kan det bli aktuellt att upprätta mottagningsplatser i Hallands län. Detta blir i sådana fall en kommunal uppgift, då det är mycket låg sannolikhet att det blir statlig räddningstjänst i Hallands län vid en kärnkraftsolycka i annat län. Länsstyrelsen kommer dock att stötta kommunerna enligt sin uppgift kopplat till det regionala områdesansvaret.

7 Återflytta

En utrymnings av inre beredskapszonen kommer att ske redan vid larmnivå höjd beredskap. Det innebär att om situationen på Ringhals stabiliseras så kan en utrymning ske, trots att händelsen senare inte resulterar i ett utsläpp. Vid ett sådan scenario är målsättningen att återflyttning sker så snart som faran för ett utsläpp är över.

Vid en händelse som resulterar i ett utsläpp finns det risk för att det kan ta lång tid innan de utrymda kan få återflytta till det utrymda området. Målet ska vara att återflyttning kan ske så snart som är rimligt och möjligt. Det är av stor vikt att information om läget och prognoser för återflyttning löpande delges de utrymda. Länsstyrelsen är ansvarig för saneringen efter utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning, detta beskrivs mer utförligt i Länsstyrelsens delplan *Saneringsplan*. Återflyttning kommer då att ske efter att strålningsmätningar och eventuell sanering kan garantera allmänhetens hälsa.

De utrymda ska erbjudas inkvartering. Initialt kan man inkvartera de utrymda i större lokaler, exempelvis gymnasalar, men kort därefter bör man erbjuda de utrymda enskilda boenden på konferensanläggningar, hotell och liknande. I ett läge där omfattande sanering krävs kan det bli aktuellt att hitta nya boenden till de utrymda.

Länsstyrelsen i Hallands län • Postadress: 301 86 Halmstad • Besöksadress: Slottsgatan 2
010- 224 30 00 • halland@lansstyrelsen.se • www.lansstyrelsen.se/halland

Delplan Inomhusvistelse och jodtabletter

Remiss

Delplan Inomhusvistelse och jodtabletter
452-9608-2021
Länsstyrelsen i Hallands län

Innehållsförteckning

Inledning.....	4
Metod och tillvägagångssätt.....	5
Skyddsåtgärd inomhusvistelse.....	6
Skyddsåtgärd jodtabletter.....	8
Åtgärder inom beredskaps- och planeringszon.....	10
Bilaga.....	13

Inledning

Föreliggande dokument utgör en delplan av Länsstyrelsen i Hallands läns ”Program för räddningstjänst - Vid utsläpp av radioaktiva ämnen” och beskriver skyddsåtgärderna *Inomhusvistelse* och *Jodtabletter*. Denna delplan tillsammans med andra delplaner, stödplaner och dokument, svarar mot de krav som ställs i lag (2003:778) om skydd mot olyckor samt förordning (2003:789) om skydd mot olyckor.

Syfte och mål med inomhusvistelse och jodtabletter

Syftet med skyddsåtgärderna inomhusvistelse och jodtabletter är att minska de negativa hälsoeffekterna hos berörd befolkning till följd av en kärnkraftsolycka på Ringhals eller annan inträffad kärnteknisk olycka i Sverige eller utomlands. Skyddsåtgärderna ska vägas mot andra lämpliga skyddsåtgärder, såsom utrymning. Målet är att säkerställa att de negativa effekterna på allmänhetens och berörda aktörers hälsa till följd av olyckan minimeras, oavsett skyddsåtgärd.

Det primära målet¹ med inomhusvistelse och jodtabletter är att:

- Allvarliga deterministiska effekter² kan undvikas
- Sannolikheten för stokastiska effekter³ kan minskas så långt det är möjligt och rimligt.

Utöver detta är målsättningen även att:

- Reducera den allmänna oron så långt som möjligt kopplat till kärnkraftsolyckan.
- Minska negativ psykologisk påverkan på allmänheten i övrigt.

¹ Enligt Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM 2017:27

² Akuta strålskador

³ Långsiktiga skador, ex. cancer.

Metod och tillvägagångssätt

Delplanens omfattning och samverkande aktörer

Denna plan omfattar hela inre beredskapszonen (0-5 km) kring Ringhals kärnkraftverk, samt de delar av yttre beredskapszonen (5-25 km) som ligger inom Hallands län. Planen beskriver även övergripande hur Länsstyrelsen förhåller sig till de delar av yttre beredskapszonen och planeringszonen (25 – 100 km) som är placerade i andra län. Kronoberg, Västra Götaland, Jönköping, Skåne.

Länsstyrelsens planering för inomhusvistelse och jodtabletter för Hallands län är gjord i samverkan med såväl andra kärnkraftslän, som med angränsade län som finns med i yttre beredskapszonen och planeringszonen kring Ringhals kärnkraftverk.

Då flera andra aktörer i länet har en operativ roll i genomförande av skyddsåtgärder är det av stor betydelse att deras beredskapsplanering överensstämmer med Länsstyrelsen i Hallands beredskapsplaner.

Kommunikation

Länsstyrelsen och berörda aktörer inom beredskapszonerna ska ha en förmåga att agera vid en kärnkraftsolycka ska ha en kommunikationsplan. Det innebär att alla aktörer med uppdrag i skyddsåtgärden inomhusvistelse och jodtabletter för allmänheten på förhand ska planera för kommunikationen. Eftersom kommunikation är avgörande för skyddsåtgärder inomhusvistelse och jodtabletter beskrivs nedan vad kommunikationen bör innehålla.

Kommunikation vid inomhusvistelse och jodtabletter

Kommunikation med berörda aktörer och allmänhet bör innehålla följande:

- Varför och vem som har beslutat om inomhusvistelse.
- Förklara att det handlar om att skydda allmänheten och varför det är bäst att vara inomhus vid en exponering.
- Informera hur intag av jodtabletter och extrautdelning ska genomföras.
- Hur länge en inomhusvistelse kan komma att pågå, vilka fördelar det är med en inomhusvistelse.
- Tydlig information och kommunikation till de arbetsgivare vars arbetstagare har sitt dagliga arbete inom beredskapszonerna, vilka restriktioner och beslut som gäller.
- Särskilt riktad kommunikation till dem som av olika anledningar, vid olika tider behöver bryta inomhusvistelsen, som lantbrukare med djur och arbetstagare i samhällsviktig verksamhet inom det exponerade området.

- Informera att man genom basala hygienrutiner som att tvätta händerna, duscha och byta kläder minskar riskerna väsentligt för att oavsiktligt få i sig radioaktiva ämnen exempelvis i samband med måltider.
- Informera om hur livsmedel och dricksvatten ska hanteras.
- Uppmana till solidaritet – att hjälpa varandra. Samhällets resurser kommer behöva fokusera på de mest utsatta.

Skyddsåtgärd inomhusvistelse

Beslut om inomhusvistelse

Länsstyrelsen beslutar om rekommendation om inomhusvistelse.

Inomhusvistelse kan kombineras med flera skyddsåtgärder som kan vidtas vid en kärnkraftsolycka. På så sätt kan ett effektivt skydd till invånarna uppnås.

Skyddsåtgärden inomhusvistelse kan exempelvis vara motiverat som enskild åtgärd, i kombination med intag av jodtabletter eller som alternativ skyddsåtgärd om till exempel utrymning inte kan genomföras. Inomhusvistelse i samband med kärnkraftsolyckor kombineras ofta med intag av jodtabletter. Det kan uppstå situationer då det inte är motiverat att utrymma men motiverat att rekommendera inomhusvistelse och intag av jodtabletter.

- Inomhusvistelse kan endast användas under en begränsad tid, 24 timmar, max 48 timmar.
- Samhällsviktig verksamhet måste säkerställas och upprätthållas.

Skyddsåtgärden innebär:

- att stanna inomhus med stängda dörrar, fönster och avstängd ventilation i såväl bostadshus, kontorsbyggnader som produktionsanläggningar tills ny information meddelas genom VMA i radio och TV från Sveriges Radio P4 och från utomhusvarningssystem.

Inomhusvistelse kan även genomföras under andra samhällsstörningar.

Vid en kärnkraftsolycka kan den av Länsstyrelsen utsedda räddningsledaren fatta beslut om rekommendation om inomhusvistelse och intag av jodtabletter till berörda. Till sitt stöd har räddningsledaren ett kärntekniskt och radiologiskt underlag som tas fram av Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM). Målsättningen bör vara att inleda inomhusvistelsen innan exponeringen förväntas äga rum.

Att vistas inomhus minskar inandning av radioaktiva ämnen som förekommer i luften och begränsar den externa exponeringen från radioaktiva ämnen i luften och på marken⁴. Inomhusvistelse kan därför vara en effektiv åtgärd vid händelser som kan leda till utsläpp där radioaktiva ämnen sprids eller riskerar att spridas i luften, exempelvis genom en brand eller explosion.

Livsmedelsverket har tagit fram ett underlag som finns på deras webbplats under "Livsmedel vid kris". Livsmedelsverket har förberedda frågor och svar om skyddsåtgärder för livsmedel, t.ex. egna grödor och egen brunn. Här kan även budskapet om att man kan äta maten man har hemma ha en plats. Båda dessa budskap kan dessutom rymmas i den folder eller annat material som planeras för hushållen i de nya utrymningszonerna.

Allmänheten har det primära ansvaret att skydda sitt liv och sin egendom. De har ett ansvar att förbereda sig för olika typer av samhällsstörningar såsom elavbrott eller avbrott i dricksvattenförsörjningen. När samhället drabbas av allvarliga störningar på grund av exempelvis en kärnkraftsolycka måste samhällets resurser prioriteras.

Vid allvarliga samhällsstörningar kommer samhällets resurser i första hand att prioriteras till dem som har svårt att klara sig på egen hand. Därför är det viktigt att alla har en grundläggande beredskap för att klara sig själva över tid. Särskilt vad gäller mat, värme och information. Det innebär att allmänheten bör se till att ha egen beredskap för att kunna klara av en rekommenderad inomhusvistelse.

Eventuella konsekvenser vid skyddsåtgärd inomhusvistelse

En faktor som kan påverka hur länge en inomhusvistelse kan komma pågå är om en utrymning är möjlig att genomföra. Det kan vara så att andra omständigheter än kärnkraftsolyckan som omöjliggör en utrymning. Det skulle kunna vara allvarliga väderhändelser, exempelvis stormar, (Gävle 1998 och Gudrun 2005) som lamslår vägnät, bryter kommunikationsförbindelser med mera.

Andra påverkande faktorer skulle exempelvis skulle kunna vara långvarig strömavbrott, avbrott i dricksvatten- och värmeförsörjning eller att samhällsviktig verksamhet inte kan upprätthållas (exempelvis att akutsjukvård eller personal från Hemtjänst inte kan ta sig till vårdbehövande).

En försvårande faktor är också eventuell brist på dricksvatten om dricksvatten är/blr drabbat av radioaktivt nedfall.

Säkerhetsrelaterade hot skulle också kunna medföra att utrymning inte är möjlig eller försvåras, på grund av bland annat stridsområden, fientlig aktivitet, terror.

⁴ Beräkningarna utgår vidare från att inomhusvistelse i ett småhus minskar sköldkörteldosen till hälften jämfört med oskyddad vistelse utomhus samt att inomhusvistelse i lokaler som erbjuder bättre skydd, t.ex. källarplan i ett småhus eller flerbostadshus med filtrerad ventilation minskar sköldkörteldoser till en tiondel jämfört med oskyddad vistelse utomhus (Extrautdelning och intag av jodtabletter för allmänheten i samband med en svensk kärnkraftsolycka, SSM 2020:03).

Skyddsåtgärd jodtabletter

Beslut om intag av jodtabletter

Länsstyrelsen beslutar, i samråd med medicinsk expertis från Region Halland, om intag av jodtabletter.

Sköldkörteln är känslig för strålning och ackumulerar radioaktiv jod vid inandning. Genom intag av jodtabletter med stabilt jod förebyggs upptag av radioaktiv jod i sköldkörteln. Efter uppmaning av länsstyrelsen bör jodtabletter tas innan radioaktivt utsläpp sker.

Barn och gravida (foster) ska prioriteras. För vuxna över 40 år har jodtabletter liten effekt. Intag av jodtabletter används sällan som enda skyddsåtgärd utan kombineras normalt med skyddsåtgärden inomhusvistelse eller utrymning.

Det bästa skyddet mot radioaktivt jod är om tabletter intas i förebyggande syfte. Om jodtabletter intas i tid och antas verka under den tid det finns lufburen radioaktiv jod minskar sköldkörteldosen. Tabletterna ger fullgott skydd under ett dygn och den optimala intagsperioden av jod är mindre än 24 timmar före, och upp till två timmar efter, förväntad exponering. Det skulle fortfarande vara rimligt att inta jodtabletter upp till åtta timmar efter beräknad exponering.⁵

Förhandsutdelning av jodtabletter

Länsstyrelsen förhandsutdelar jodtabletter i inre beredskapszonen (cirka 5 km från kärnkraftverket) och yttre beredskapszonen (cirka 5-25 km från kärnkraftverket) genom utskick till hushåll, ägare av fritidshus, förskolor och skolor, arbetsgivare/arbetsplatser och platser där många tillfälliga besökare kan vistas, till exempel campingplatser. Jodtabletter ersätts systematiskt och vid behov.

Kompletteringsutdelning av jodtabletter

Länsstyrelsen har en rutin för att säkerställa tillgång till jodtabletter till allmänhet och berörda aktörer inom inre och yttre beredskapszon vid en eventuell kärnkraftsolycka. Jodtabletter ska kunna distribueras vidare till utrymningsplatser eller liknande för de som saknar egna förhandsutdelande jodtabletter.

Begränsad extrautdelning av jodtabletter

Länsstyrelsen har en rutin för att extrautdela jodtabletter till allmänhet och berörda aktörer inom planeringszonen (cirka 25-100 km från kärnkraftverket).

⁵ Extrautdelning och intag av jodtabletter för allmänheten i samband med en svensk kärnkraftsolycka, SSM 2020:03

Eventuella konsekvenser vid skyddsåtgärd jodtabletter

Det kan också vara motiverat att endast fatta beslut om inomhusvistelse, exempelvis i situationer när begränsad extrautdelning av jod inte kan genomföras eller det inte finns jod i utsläppet. Beroende på utsläppsintervall kan det vara motiverat med inomhusvistelse fast det är stora störningar i samhället som gör att inomhusvistelsen kan bli en svår påfrestning.

Remiss

Åtgärder inom beredskaps- och planeringszon

Nedan redovisas åtgärder för berörda aktörer som ska vidtas vid en kärnteknisk händelse utifrån länsstyrelsens ansvar enligt gällande lagstiftning. Åtgärderna har identifierats som stöd i planeringen men det kan tillkomma andra åtgärder som länsstyrelsen måste hantera. Innehållet i delplanen revideras vid behov.

INRE BEREDSKAPSZON

0-5 km från Ringhals

Vid larmnivå "Förstärkt beredskap" från Ringhals

Beslut om att rekommendera inomhusvistelse behöver fattas i god tid för att informera berörda aktörer som kan komma att påverkas av ett utsläpp. Detta för att aktörerna ska kunna vidta förberedelser och verkställa skyddsåtgärden. Inomhusvistelsen ska inledas innan exponeringen förväntas äga rum och under en begränsad tid, 24 timmar, max 48 timmar. Annars måste utrymning övervägas.

- Vid förstärkt beredskap påbörjas per automatik planering av utrymning av inre beredskapszonen.
- Om inte utrymning är möjlig, kan beslut om inomhusvistelse behöver fattas i tillräckligt god tid för att hinna informera allmänheten, vidta förberedelser och verkställa åtgärden. Rekommendationen om inomhusvistelse bör upphävas så snart utsläppet har passerat och det inte finns någon risk för ytterligare signifikanta utsläpp. Om utsläppet förväntas pågå under en lägre tid eller endast påverkar ett fåtal personer kan utrymning övervägas istället.
- Berörda aktörer behöver säkerställa att samhällsviktig verksamhet kan upprätthållas under beslut om rekommenderad inomhusvistelse.

Berörda aktörer inom beredskapszonerna aktiverar sina respektive kommunikationsplaner. Kommunikation kring inomhusvistelse och jodtabletter ska innehålla:

- Hur de som omfattas av en inomhusvistelse ska agera.
- Hur samhällsviktig verksamhet som måste fortgå ska kunna fortsätta att fungera vid beslut om inomhusvistelse.
- Hur en extrautdelning av jodtabletter ska genomföras.
- Hur livsmedel och dricksvatten ska hanteras.
- Under vilka förutsättningar inomhusvistelse för exempelvis samhällsviktig verksamhet under något eller några dygn är möjlig.
- När beslut om inomhusvistelse upphävs, varför det upphävs och vad som kommer att ske. Hur en återanpassning till vardagen sker.

Vid larmnivå "Haverilarm" från Ringhals

Ett utsläpp kan inte uteslutas inom 12 timmar.

Kompletteringsutdelning av jodtabletter kan av tidsmässiga skäl eventuellt inte genomföras.

YTTRE BEREDSKAPSZON

5-25 km från Ringhals

Vid larmnivå "Förstärkt beredskap" från Ringhals

Beslut om inomhusvistelse kan beslutas inom hela yttre beredskapszonen. Beslutet behöver fattas i tillräckligt god tid för att hinna informera allmänheten, vidta förberedelser och verkställa åtgärden. Rekommendationen om inomhusvistelse bör upphävas så snart utsläppet har passerat och det inte finns någon risk för ytterligare signifikanta utsläpp. Om utsläppet förväntas pågå under längre tid eller endast påverkar ett fåtal personer kan utrymning övervägas istället.

- Berörda aktörer behöver säkerställa att samhällsviktig verksamhet kan upprätthållas under beslut om rekommenderad inomhusvistelse.

Beslut om att rekommendera inomhusvistelse behöver fattas i god tid för att informera berörda aktörer som kan komma att påverkas av ett utsläpp. Detta för att aktörerna ska kunna vidta förberedelser och verkställa skyddsåtgärden. Inomhusvistelsen ska inledas innan exponeringen förväntas äga rum.

Länsstyrelsen har förberett en kompletteringsutdelning av jodtabletter inom inre och yttre beredskapszonen till allmänheten och berörda aktörer för att distribueras vidare till utrymningsplatser eller liknande för de som saknar jodtabletter.

- Länsstyrelsen har en rutin för uthämtning av jodtabletter till kompletteringsutdelning från regionalt lager vid Hallands sjukhus Halmstad (se bilaga).

Berörda aktörer inom beredskapszonerna aktiverar sina respektive kommunikationsplaner.

Kommunikation kring inomhusvistelse och jodtabletter ska innehålla:

- Hur de som omfattas av en inomhusvistelse ska agera.
- Hur samhällsviktig verksamhet som måste fortgå ska kunna fortsätta att fungera vid beslut om inomhusvistelse.
- Hur en extrautdelning av jodtabletter ska genomföras.
- Hur livsmedel och dricksvatten ska hanteras.
- Förutsättningar att kunna genomföra inomhusvistelse för exempelvis samhällsviktig verksamhet under något eller några dygn.
- När beslut om inomhusvistelse upphävs, varför det upphävs och vad som kommer att ske. Hur en återanpassning till vardagen sker.

Vid larmnivå "Haverilarm" från Ringhals

Ett utsläpp kan inte uteslutas inom 12 timmar. Kompletteringsutdelning av jodtabletter kan av tidsmässiga skäl eventuellt inte genomföras.

PLANERINGSZON

25-100 km från Ringhals

Vid larmnivå "Förstärkt beredskap" från Ringhals

Länsstyrelser och berörda aktörer i planeringszonen har förberett för inomhusvistelse och en begränsad extrautdelning av jodtabletter till allmänheten.

Begränsad extrautdelning av jodtabletter

Länsstyrelsen har förberett en begränsad extrautdelning av jodtabletter i planeringszonen till allmänheten.

Arbete pågår att ta fram en rutin för uthämtning av jodtabletter från det nationella lagret i samverkan med SSM, Socialstyrelsen, kärnkraftslänen Halland, Kalmar och Uppsala och berörda angränsande länsstyrelser.

Vid larmnivå "Haverilarm" från Ringhals

Ett utsläpp kan inte uteslutas inom 12 timmar.

Begränsad extrautdelning av jodtabletter kan av tidsmässiga skäl inte genomföras.

Bilaga

Rutin/instruktion för Länsstyrelsen Halland

Bakgrund

Vid en akut händelse när jodtabletterna behöver hämtas.

1. Kontakta Region Hallands TIB, enligt ordinarie kontaktvägar. Berätta vilket eller vilka av sjukhusen där jodtabletterna ska tillgängliggöras.
2. Ta er till berört/berörda sjukhus där tabletterna ska hämtas. Ta med tjänstelegitimation. Se på bifogad karta för mötesplats, lastkaj som är närmst jodlagren.

Varbergs sjukhus

Kör till träslövsvägen, följ skyltning till godsmottagning.

Halmstad Sjukhus

Kör till Nyhamnsgatan. Lastkajen är skyltad Nymansgatan 14.

Remiss

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

010- 224 30 00 • halland@lansstyrelsen.se • www.lansstyrelsen.se/halland

Program för räddningstjänst

Vid utsläpp av radioaktiva ämnen

Program för räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen
Diarienummer 452-9608-2021
Länsstyrelsen i Hallands län

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	3
1. Inledning.....	6
1.1 Planens struktur.....	7
1.2 Syfte, målgrupp och användningsområde.....	7
1.3 Revidering av plan.....	8
1.4 Dokumentstruktur för planer rörande kärnteknisk olycka	8
2. Grundläggande förhållanden.....	10
2.1 Legala förutsättningar.....	10
2.2 Utsläppsintervall kärnkraftsolycka.....	11
2.3 Geografiskt områdesansvar och samhällsviktig verksamhet.....	12
2.4 Beredskapszoner och planeringszoner	13
2.4.1 Inre beredskapszon, 0-5 km	15
2.4.2 Yttre beredskapszon, 5- 25 km	17
2.4.3 Planeringszon, 25-100 km	19
2.5 Larmnivåer.....	20
3. Organisation och ledning	22
3.1 Organisation vid en kärnteknisk olycka	23
3.2 Vid larm	26
3.3 Avslut av räddningstjänst	27
3.4 Länsstyrelsens fältplats	28
4. Samband	30
4.1 Telefoni.....	30
4.2 Rakel.....	30
4.3 Videokonferens.....	31
4.3.1 Videokonferens med Strålsäkerhetsmyndigheten.....	31
4.4 E-post.....	31
4.5 WIS.....	31
4.6 Signalskydd.....	31
5. Strålningsmätning.....	32
6. Information och varning till allmänheten.....	34

6.1	Information till allmänheten.....	34
6.2	Varning till allmänheten.....	35
7.	Personella och materiella resurser i länet.....	36
7.1	Regionala resurser.....	36
7.1.1	Länsstyrelsen i Halland.....	36
7.1.2	Kommuner.....	37
7.1.3	Region Halland.....	38
7.1.4	Ringhals AB.....	38
7.2	Nationella resurser.....	38
7.2.1	Försvarsmakten.....	39
7.2.2	Jordbruksverket (SJV).....	39
7.2.3	Kustbevakningen.....	39
7.2.4	Livsmedelsverket (SLV).....	39
7.2.5	Länsstyrelser.....	39
7.2.6	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).....	40
7.2.7	Polismyndigheten.....	40
7.2.8	Sjöfartsverket och JRCC.....	41
7.2.9	Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM).....	41
7.2.10	Trafikverket region väst.....	41
7.3	Internationella resurser.....	42
7.3.1	Övergripande.....	42
7.3.2	Danska beredskapsstyrelsen.....	42
8.	Skyddsåtgärder.....	43
8.1	Beslut om skyddsåtgärder.....	43
8.1.1	Handlingsalternativ.....	44
8.2	Utrymning.....	45
8.3	Inomhusvistelse och jodtabletter.....	45
8.4	Livsmedelsrestriktioner.....	46
8.5	Personsanering.....	47
8.6	Hantering av allvarliga deterministiska hälsoeffekter.....	48
8.7	Kontrollmätning och Tidiga mätningar för individuell dosuppskattning.....	49
9.	Saneringsmetoder.....	49
10.	Andra frågor av betydelse för beredskapen.....	51
10.1	Bistånd till andra länsstyrelser.....	51
10.2	Arbetsmiljö.....	52
10.2.1	Strålskydd för arbetstagare under radiologiska nödsituationer och omgivning med joniserande strålning.....	52
10.2.2	Två kategorier av arbetstagare som kan komma att beröras vid en	

<i>radiologisk nödsituation</i>	53
<i>10.2.3 Arbetsmiljöansvar</i>	53
10.3 Utbildning och Övning.....	54
11. Begreppslista	55

1. Inledning

Denna plan utgör Länsstyrelsen i Hallands läns *Program för räddningstjänst* som ska upprättas enligt Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor (FSO), 4 kap, 21 §. Program för räddningstjänst upprättas i enlighet med länsstyrelsens ansvar för räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) 4 kap 6§.

Programmet utgör Länsstyrelsen i Hallands huvudplan för hantering av utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning. Programmet har ett genomgående fokus på hantering vid ett utsläpp av radioaktiva ämnen vid en kärnkraftsolycka med anledning av att Ringhals kärnkraftverk är lokaliserad i länet. Programmet ska även kunna användas vid annan olycka vid kärnteknisk anläggning i länet, andra delar av Sverige eller utomlands.

Länsstyrelsen har i uppgift att vidta de åtgärder som krävs för att skydda människor i det egna länet från skadlig inverkan av joniserande strålning vid en kärnteknisk olycka, eller vid en överhängande risk för ett utsläpp på en kärnteknisk anläggning. Detta oberoende om olyckan skett i länet, på annan plats i Sverige eller utomlands. Länsstyrelsen i Hallands län ansvarar därför för räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen och för sanering efter sådana utsläpp enligt 4 kap 15§, FSO.

Statlig räddningstjänst råder om det är motiverat med hänsyn till behovet av ett snabbt ingripande, det hotade intressets vikt, kostnaderna för insatsen och omständigheterna i övrigt, Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) 1 kap 2§. Länsstyrelsen är vidare ansvarig för saneringen i den utsträckning detta är motiverat med hänsyn till följderna av utsläppet, det hotade intressets vikt, kostnaderna för insatsen och omständigheterna i övrigt, LSO 4 kap 8§.

Inom området vid den kärntekniska anläggningen är det innehavarens skyldighet att ha en beredskapsplanering och vidta åtgärder, Länsstyrelsens ansvar börjar först utanför verksamheten. Inom området vid den kärntekniska anläggningen är det innehavarens skyldighet att vidta åtgärder.¹

Program för räddningstjänst utgör en regional plan. På nationell nivå finns en *Nationell beredskapsplan för hantering av en kärnteknisk olycka*² som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ansvarar för.

¹ Miljö- och energidepartementet. SFS 1984:3. *Lag om kärnteknisk verksamhet*. Stockholm. 10§

² Länsstyrelsen ser behov av att den nationella beredskapsplanen för hantering av en kärnteknisk olycka är uppdaterad i samband med att förändrade beredskapszoner börjar gälla den 1 juli 2022.

1.1 Planens struktur

Planens struktur utgår i stora drag från den lista på innehåll som redovisas i FSO 21§;

1. organisation och ledning,
2. samband,
3. strålningsmätning,
4. information och varning till allmänheten,
5. personella och materiella resurser i länet,
6. skyddsåtgärder,
7. saneringsmetoder, och
8. andra frågor av betydelse för beredskapen.

Denna plan ska utgå från en analys av riskerna vid en olyckshändelse med hänsyn till de lokala förutsättningarna, enligt FSO 21§. Länsstyrelsen i Halland omhändertar denna skrivelse genom att ta hänsyn till den kunskap som finns inom området, exempelvis genom framtagna rapporter och i dialog med andra myndigheter.

1.2 Syfte, målgrupp och användningsområde

Syfte

Syftet med Program för räddningstjänst och tillhörande delplaner (se dokumentstruktur i avsnitt 1.4) är att beskriva den beredskapsplanering som finns för en eventuell kärnteknisk olycka och utsläpp av radioaktiva ämnen från Ringhals kärnkraftverk, men också vid annan kärnteknisk anläggning i Sverige eller utomlands.

Syftet är vidare att programmet ska ligga till grund för att länsstyrelsen ska kunna leda och hantera en eventuell kärnteknisk olycka med efterföljande utsläpp av radioaktiva ämnen utifrån rådande förutsättningar i länet. Det innebär bland annat att länsstyrelsen ska vidta skyddsåtgärder för att undvika deterministiska effekter och minska sannolikheten för stokastiska effekter³ så långt det möjligt och rimligt.

Målgrupp

Programmet riktar sig till Länsstyrelsen och berörda aktörer som berörs av kärnenergiberedskapen i Hallands län. Det kan exempelvis vara angränsande länsstyrelser,

³ Se beskrivning av begreppen deterministiska effekter samt stokastiska effekter i kapitlet Begreppslista.

kommuner och centrala myndigheter.

Berörda organisationer uppmanas att ha planen tillgänglig på krisledningsplatser och motsvarande. Dokumentet är även utformat för att kunna användas som en informationskälla och på ett enklare sätt förstå den övergripande strukturen för att kunna bedriva utbildning och övning i egen berörd organisation.

Länsstyrelsen informerar allmänheten som bor inom en beredskapszon om beredskapen, enligt Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor 4 kap 21 d§.

Användningsområde

Programmet är utformat för att kunna användas vid olika tillfällen. Både vid ett planeringsskede (utbildning och övning) men även vid utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning. Planen omfattas därför båda av beskrivningar av beredskapsplaneringen men det finns också avsnitt som är av mer operativ karaktär. För att planen ska bli mer användbar vid en eventuell olycka finns hänvisningar till olika delplaner som finns framtagna för hanteringen av en olycka.

1.3 Revidering av plan

Vartannat år sker en översyn av Program för räddningstjänst med tillhörande delplaner. Däremellan revideras planen löpande, särskilt då Länsstyrelsen i Hallands län uppmärksammar eller blir uppmärksammade på att något behöver förändras. I samband med revidering av planen, genomförs även en granskning av tillhörande delplaner. Se vilka andra planer som finns i dokumentstrukturen i avsnitt 1.4.

1.4 Dokumentstruktur för planer rörande kärnteknisk olycka

Länsstyrelsen i Halland har ett flertal olika planer som rör hantering av en kärnteknisk olycka. I Tabell 1 nedan visas en övergripande bild av vilka beredskapsplaner som finns framtagna. **Error! Reference source not found.**

Tabell 1 Dokumentstruktur – beredskapsplaner vid utsläpp av radioaktiva ämnen

Beredskapsplan	Beskrivning
Program för räddningstjänst	<i>Huvudplan för kärnteknisk olycka</i> Beskriver övergripande den planering som finns för hantering av en kärnteknisk olycka.
Utrymning	<i>Delplan</i> Beskriver vilken planering som finns för skyddsåtgärden utrymning.
Strålningsmätning	<i>Delplan</i> Beskriver den planering som finns rörande strålningsmätningar.
Inomhusvistelse och jodtabletter	<i>Delplan</i> I delplanen beskrivs skyddsåtgärder inomhusvistelse och jodtabletter samt innehåller åtgärder för berörda aktörer som ska vidtas vid ett utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnkraftsolycka.
Larm	<i>Delplan</i> Beskriver larmrutiner på länsstyrelsen.
Länsstyrelsens fältplats	<i>Delplan</i> Beskriver vilken planering som finns på länsstyrelsens fältplats (tidigare kallat främre ledning)
Kommunikation	<i>Delplan</i> Beskriver vilken planering som finns för information och kommunikation med allmänheten samt hur allmänheten varnas vid en eventuell olycka.
Sanering	<i>Delplan</i> Beskriver vilken planering som finns för arbetet med sanering efter ett nedfall av radioaktiva ämnen.

2. Grundläggande förhållanden

2.1 Legala förutsättningar

I detta avsnitt uppmärksammas relevanta bestämmelser i Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och Förordning (2003:779) om skydd mot olyckor (FSO). Annan relevant lagstiftning återfinns i löpande i dokumentet och i tillhörande delplaner till detta program.

Länsstyrelsen ansvarar enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) 4 kap 6§ och vidare 4 kap 15 § i Förordning (2003:779) om skydd mot olyckor (FSO), för räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning som sker i sådan omfattning att särskilda åtgärder krävs för att skydda allmänheten, eller då överhängande fara för sådant utsläpp föreligger. Länsstyrelsen har utpekade presumtiva räddningsledare, som ska kunna verka som räddningsledare med det operativa ansvaret vid utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning inom länsstyrelsens geografiska område. Räddningsledaren fattar beslut om skyddsåtgärder, se kapitel 0.

Länsstyrelsen är enligt LSO 4 kap 8§ och vidare 4 kap 15§ FSO också ansvarig för sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning. Att sanera efter nedfall av radioaktiva ämnen innebär åtgärder för att möjliggöra att man åter kan använda mark, vatten, anläggningar och annan egendom som förorenats. Vid sanering kan regeringen föreskriva eller i vissa fall besluta om att en länsstyrelse ska ta över ansvaret inom ett eller flera län, enligt LSO 4 kap 10§.

Utifrån det ansvar länsstyrelsen har för räddningstjänst och sanering efter en kärnteknisk olycka har länsstyrelsen enligt Förordning (2003:779) om skydd mot olyckor också till uppgift att ha planering och förberedelser för olika delar inför en eventuell kärnteknisk olycka. Länsstyrelsen ska

- säkerställa att den befolkningen vilka sannolikt kommer att beröras av en radiologisk nödsituation ges information om de hälsoskyddsåtgärder som ska vidtas och de regler som gäller i en sådan situation. Länsstyrelsen ansvarar också för att den befolkning som faktiskt berörs i händelse av en radiologisk nödsituation omedelbart underrättas om fakta om olyckan, de regler som gäller för befolkningen och de hälsoskyddsåtgärder som ska vidtas (4 kap 18§) Detta innebär att länsstyrelsen har ett informationsansvar både innan och under en olycka.
- fastställa beredskapszoner och planeringszoner, enligt 4 kap 21c§.
- vidta förberedelser så att befolkningen inom beredskapszonerna kan varnas skyndsamt vid utsläpp av radioaktiva ämnen från den kärntekniska anläggningen eller vid överhängande fara för ett sådant utsläpp. (4 kap 24§)
- förbereda för olika skyddsåtgärder i beredskapszonerna och planeringszonerna – inomhusvistelse, utrymning, strålningsmätningar, utdelning av jodtabletter (4 kap 25-27§§).
- bistå andra länsstyrelser i fråga om räddningstjänst och att personalberedskapen ska organiseras utifrån ett sådant bistånd (4 kap 29§)

Länsstyrelsen kan också enligt Förordning (2003:779) om skydd mot olyckor erhålla bistånd från andra aktörer. Exempelvis ska kommuner inom en beredskapszon bistå länsstyrelsen i arbetet med beredskapsplanering och vidare ska kommuner inom planeringszonerna bistå i arbetet med strålningsmätning och rapportering av mätresultat genom att ställa personal och nödvändig egendom till förfogande (4 kap 28§). Strålsäkerhetsmyndigheten ska bland annat ge råd om strålningsmätningar samt samordna och bistå med strålskyddsbedömningar vid räddningstjänst (4 kap 30§).

Då räddningstjänst råder, gäller även bestämmelserna om tjänsteplikt enligt LSO 6 kap 1§. Vidare kan räddningsledaren fatta beslut om att göra ingrepp i annans rätt enligt LSO 6 kap 2§, Genomförandet av saneringsåtgärder som inte genomförs under räddningstjänst omfattas inte av bestämmelserna om tjänsteplikt, däremot kan länsstyrelsen (genom utsedd saneringsledare) enligt LSO 6 kap 2§ också göra ingrepp i annans rätt, enligt samma bestämmelser som råder för räddningsledaren.

2.2 Utsläppsintervall kärnkraftsolycka

Konsekvenserna av en kärnkraftsolycka beror på

- Utsläppets storlek och förlopp
- Det väder som råder när utsläppet sker

FILTRA är ett utsläpp som motsvarar regeringens krav från 1986 på maximalt utsläpp via haverifiltret för en antagen olycka med härdsmläta och tankgenomsmältning. FILTRAx100 utgör ett antaget största möjligt utsläpp från en enskild reaktor för en olycka med härdsmläta och tankgenomsmältning.

Beredskapsplaneringen för en eventuell kärnkraftsolycka i läret utgår från tre olika scenarier för utsläpp (utsläppsintervall) av radioaktiva ämnen där olika omfattande skyddsåtgärder skulle behöva vidtas.

- Upp till FILTRA
- Mellan FILTRA och 10xFILTRA
- Större än 10xFILTRA

Se tabell nedan för vilka skyddsåtgärder som kan komma att behöva vidtas på olika avstånd beroende på utsläppsintervall. Läs mer om olika skyddsåtgärder i kapitel 6.

Tabell 2 Tabellen redovisar skyddsåtgärder samt det aktuella området där skyddsåtgärder skulle behöva vidtas vid ett visst utsläppsintervall.

Skyddsåtgärd	Upp till FILTRA	Mellan FILTRA och 10xFILTRA	Större än 10xFILTRA
Utrymning	5 km	15 km	25 (15) km ⁽¹⁾
Inomhusvistelse	15 (25) km ⁽²⁾	25 (50) km ^(3,4)	100 km ⁽⁴⁾
Jodtabletter	15 (25) km ⁽²⁾	25 (50) km ^(3,4)	100 km ⁽⁴⁾

Siffrorna nedan representeras av siffrorna i parentes i Tabell 2.

1. Inomhusvistelse istället för utrymning mellan 15 och 25 km är ett alternativ om intag av jodtabletter kan tillgodoses.
2. För barn och gravida kan intag av förhandsutdelade jodtabletter vara motiverat ut till 25 km. Om intag av förhandsutdelade jodtabletter rekommenderas följer att barn och gravida även går inomhus, eftersom intag av jodtabletter inte rekommenderas som enskild åtgärd.
3. För barn och gravida kan extrautdelning av jodtabletter vara motiverat ut till 50 km. Om intag av extrautdelade jodtabletter rekommenderas följer att barn och gravida även går inomhus, eftersom intag av jodtabletter inte rekommenderas som enskild åtgärd. Om extrautdelning inte hinns med, så utgör endast inomhusvistelse ett acceptabelt alternativ.
4. Kräver extrautdelning av jodtabletter.

2.3 Geografiskt områdesansvar och samhällsviktig verksamhet

Geografiskt områdesansvar

Enligt förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap ska Länsstyrelsen inom sitt geografiska område vara en sammanhållande funktion mellan lokala aktörer, som exempelvis kommuner, landsting och näringsliv, och den nationella nivån vid en samhällsstörning, (i detta fall vid ett utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning). Länsstyrelserna ska vidare verka för att samordna verksamhet mellan kommuner, landsting och myndigheter och samordna informationen till allmänheten och företrädare för massmedia. Länsstyrelsen ska också hålla regeringen informerad om händelseutvecklingen, tillståndet, den förväntade utvecklingen och tillgängliga resurser.

Kommuner är ansvariga för det geografiska området på lokal nivå (Lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

2 kap 7§) och regeringen på nationell nivå.⁴

Samhällsviktig verksamhet

Med samhällsviktig verksamhet avses verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet.

Samhällsviktig verksamhet identifieras av olika aktörer och på olika nivåer. Vid en kärnteknisk olycka och vidare utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning är det viktigt att samhällsviktig verksamhet är identifierad för att kunna hantera händelsen på bästa möjliga sätt. Kommunen identifierar samhällsviktig verksamhet i kommunens geografiska område. Regionen identifierar samhällsviktig verksamhet i regionen och länsstyrelserna genomför identifieringen i länet. Vidare har bevakningsansvariga myndigheter en uppgift att identifiera samhällsviktig verksamhet inom eget ansvarsområde.

Dessa ovanstående aktörer har i uppgift att identifiera samhällsviktig verksamhet i egen organisation. Privata aktörer kan identifiera samhällsviktig verksamhet i egen organisation.

Kommuner, regioner och myndigheter (inklusive länsstyrelsen) ska redovisa samhällsviktig verksamhet i sina respektive risk- och sårbarhetsanalyser⁵.

2.4 Beredskapszoner och planeringszoner

Enligt FSO 4 kap 21a-b §§ ska det för de svenska kärnkraftverken finnas två beredskapszoner och en planeringszon. Inom beredskapszonerna och planeringszonen ska det finnas förberedelser för att kunna hantera en kärnkraftsolycka.

De två beredskapszonerna ska ha en ungefärlig utsträckning på

- 0-5 kilometer
- 5-25 kilometer.

Planeringszonen ska ha en ungefärlig utsträckning på

- 25-100 kilometer

Nedan visas utformningen på beredskapszonerna och planeringszonen runt Ringhals kärnkraftverk samt vilka förberedelser som ska planeras i respektive zon.

Utformningen av zonerna har tagit utgångspunkt i planeringsunderlaget ”Införande av

⁴ Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar, MSB, 2018

⁵ MSBFS 2015:5, MSBFS 2015:4, MSBFS 2016:7

förändrade beredskapszoner – Planeringsunderlag för vidare arbetet med beredskapsplanering” som i sin tur bygger på det som finns skrivet i Strålsäkerhetsmyndighetens rapport Översyn av beredskapszoner 2017:27.

Länsstyrelsen i Halland ska enligt FSO 4 kap 21c§ fastställa beredskapszonerna och planeringszonens exakta utformning. Detta efter att synpunkter inhämtats från berörda länsstyrelser, Strålsäkerhetsmyndigheten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. I den här rapporten redovisas de beredskapszoner och den planeringszon som fastställts 2022-XX-XX.

2.4.1 Inre beredskapszon, 0-5 km

Gränsen för den inre beredskapszonen följer i huvudsak Väst kustbanan förbi Ringhals, vilket innebär att hela Väröhalvön omfattas. Järnvägen utgör en naturlig avgränsning som är lätt att både identifiera och kontrollera. Öarna utanför kustlinjen som definieras av den inre beredskapszonen på fastlandet ingår också i zonen, exempelvis Vendelsö, norr om Väröhalvön.⁶

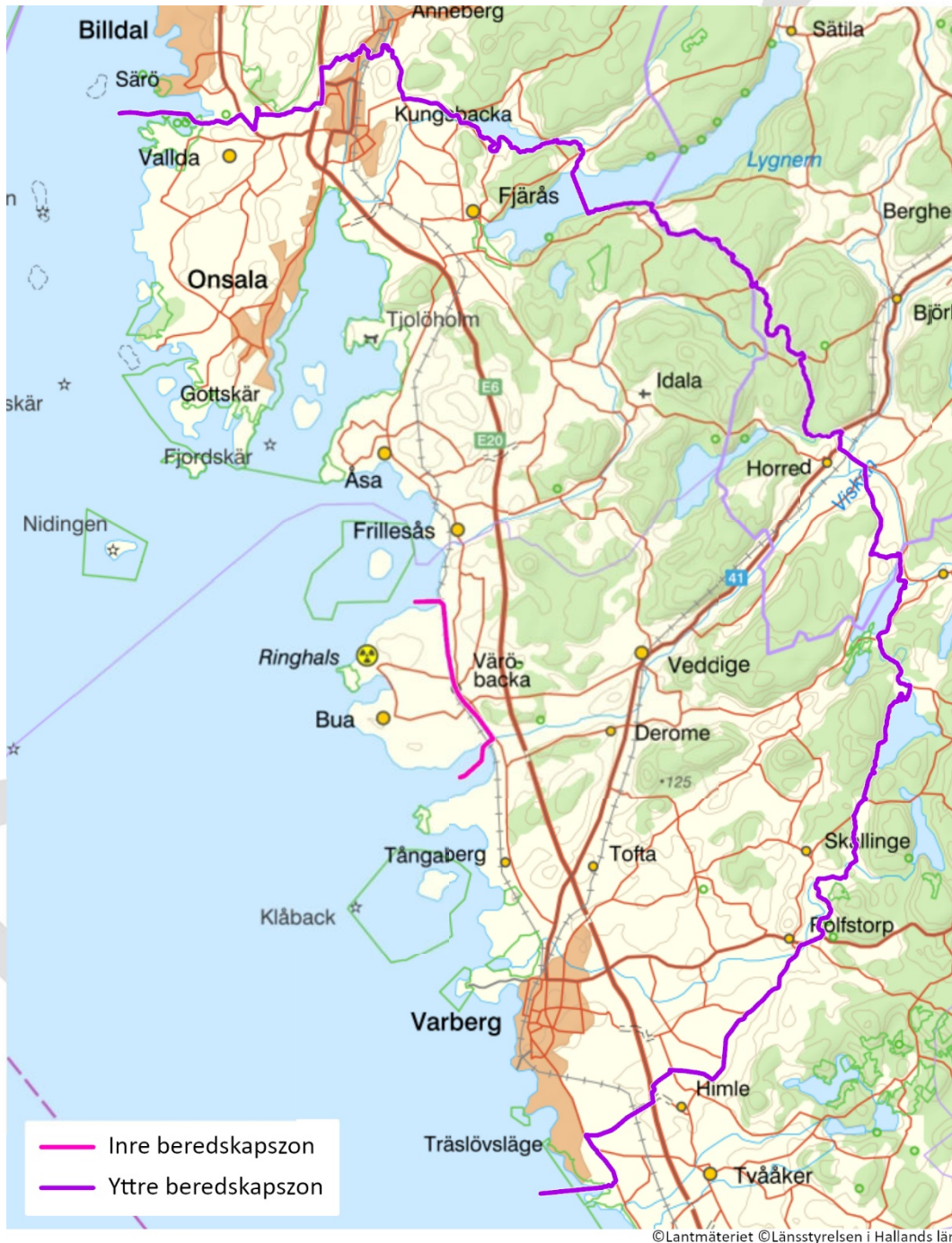
⁶ Översyn av beredskapszoner 2017:27, SSM

Inom den inre beredskapszonen ska följande förberedas:

- Skyndsam varning till allmänheten vid utsläpp av radioaktiva ämnen eller vid överhängande fara för utsläpp av radioaktiva ämnen
- Förberedelser för inomhusvistelse för allmänheten
- Planering för utrymning, inre beredskapszonen ska prioriteras framför utrymning av den yttre.
- Utdelning av jodtabletter i förhand samt förberedelser för att kompletteringsutdela jodtabletter till allmänheten
- Information till allmänheten om innehåll i program för räddningstjänst samt information om hälsoskyddsåtgärder som ska vidtas och regler som gäller i en sådan radiologisk nödsituation.

2.4.2 Yttre beredskapszon, 5- 25 km

Gränsen för den yttre beredskapszonen följer vägar. Utgångspunkten är att samhällen som ligger utmed vägarna ingår i zonen oavsett vilken sida om vägarna som samhällena är belägna. Öarna som ligger utanför kustlinjen som definieras av den yttre beredskapszonen på fastlandet ingår också i zonen.⁷

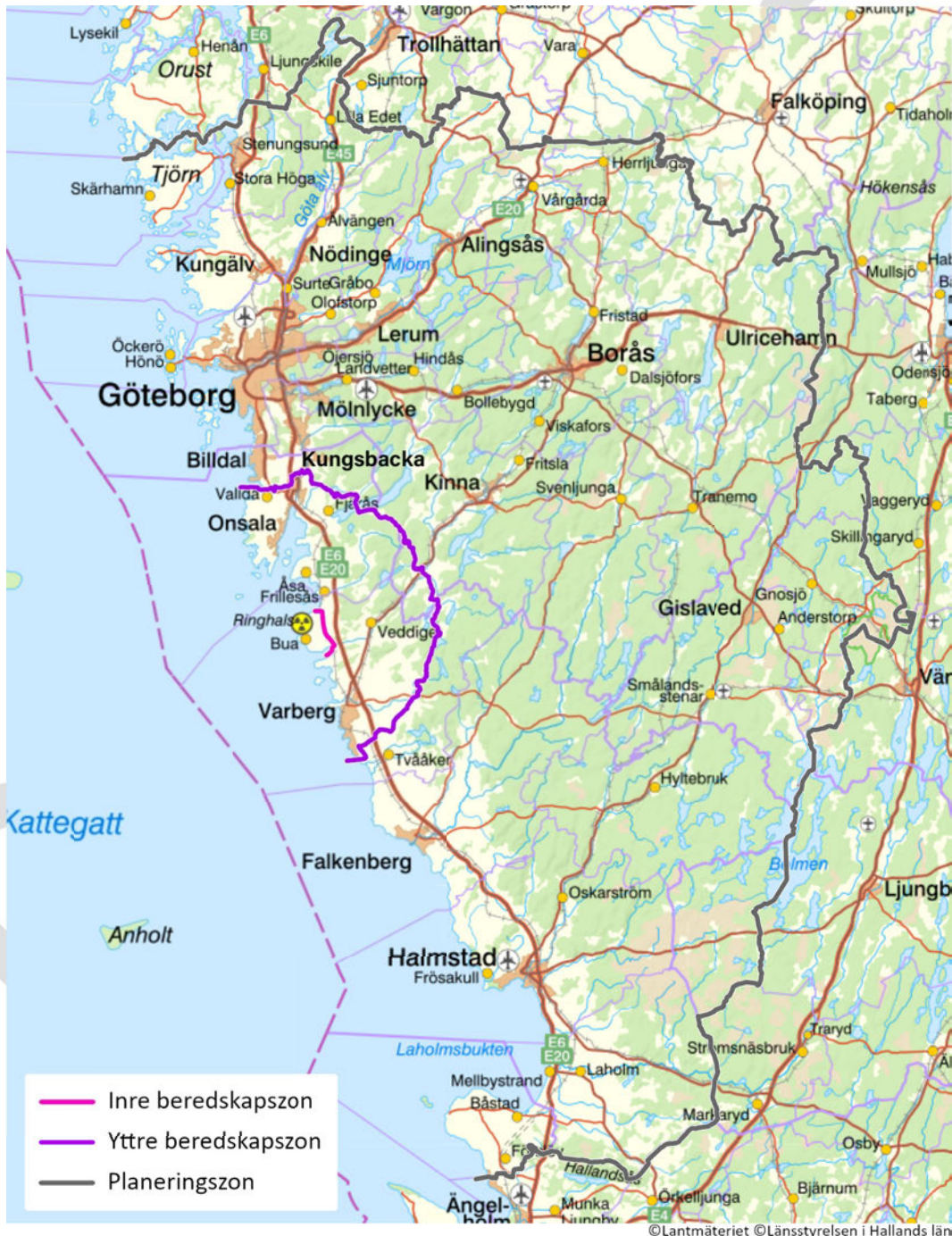
⁷ Översyn av beredskapszoner 2017:27, SSM

Inom den yttre beredskapszonen ska samma förberedelser finnas som för den inre beredskapszonen:

- Skyndsam varning till allmänheten vid utsläpp av radioaktiva ämnen eller vid överhängande fara för utsläpp av radioaktiva ämnen
- Förberedelser för inomhusvistelse för allmänheten
- Planering för utrymning, inre beredskapszonen ska prioriteras framför utrymning av den yttre.
- Utdelning av jodtabletter i förhand samt förberedelser för att kompletteringsutdela jodtabletter till allmänheten
- Information till allmänheten om innehåll i program för räddningstjänst samt information om hälsoskyddsåtgärder som ska vidtas och regler som gäller i en sådan radiologisk nödsituation.

2.4.3 Planeringszon, 25-100 km

Länsstyrelsen har valt att i första hand försöka dra planeringszonen längs med kommungränser. I vissa fall är det svårt att ta fram planeringszonen genom att enbart följa kommungränser, då avstånden kan bli oskäligt långa eller korta. Då har istället hänsyn tagits till principer och riktlinjer som finns i "Införande av förändrade beredskapszoner – Planeringsunderlag för vidare arbetet med beredskapsplanering".

Inom planeringszonen ska det finnas förberedelser för

- Strålningsmätningar
- Utrymning av allmänheten baserad på strålningsmätningar
- Förberedelser för inomhusvistelse för allmänheten
- Förberedelser för en begränsad extrautdelning av jodtabletter till allmänheten

2.5 Larmnivåer

Det finns två nivåer för larm vid händelser på svenska kärnkraftverk. Utöver de två larmnivåerna finns också en informationsnivå. För Ringhals kärnkraftverk utgör RIHAB upplysningsnivån.

- *Informationsnivån – anläggningsberedskap*

För Ringhals kärnkraftverk kallas informationsnivån RIHAB. Informationsnivån innebär att händelser och förhållanden har inträffat som ställer krav på särskilt stöd till den ordinarie linjeorganisationen⁸. RIHAB står för Ringhals Haveriberedskapsorganisation och är både en organisation och en åtgärdsnivå vid en händelse. RIHAB aktiveras om hot mot något av säkerhetssystemen på Ringhals uppstår (exkluderat fysiska barriärer runt anläggningen).

- *Förstärkt beredskap*

Förstärkt beredskap innebär att händelser och förhållanden som har betydelse för strålsäkerheten har inträffat som motiverar att förebyggande åtgärder för allmänheten vidtas och att beredskapen för att kunna vidta brådskande skyddsåtgärder för allmänheten förstärks.⁹

- *Haverilarm*

Larmnivån haverilarm innebär att händelser och förhållanden som har betydelse för strålsäkerheten har inträffat som motiverar att brådskande skyddsåtgärder för allmänheten vidtas.¹⁰

I tabellen nedan redovisas hur larmnivåerna förhåller sig till tre olika faser som kan uppstå vid en kärnkraftsolycka. Faserna som presenteras i tabellen är före/innan, under/vid och efter ett utsläpp. Det är viktigt att beakta att det finns många möjliga utfall av en händelse på ett kärnkraftverk vilket betyder att det inte säkert kommer ske ett utsläpp av radioaktiva ämnen. Det beror helt på olyckan.

⁸ Strålsäkerhetsmyndigheten

⁹ Strålsäkerhetsmyndigheten

¹⁰ Strålsäkerhetsmyndigheten

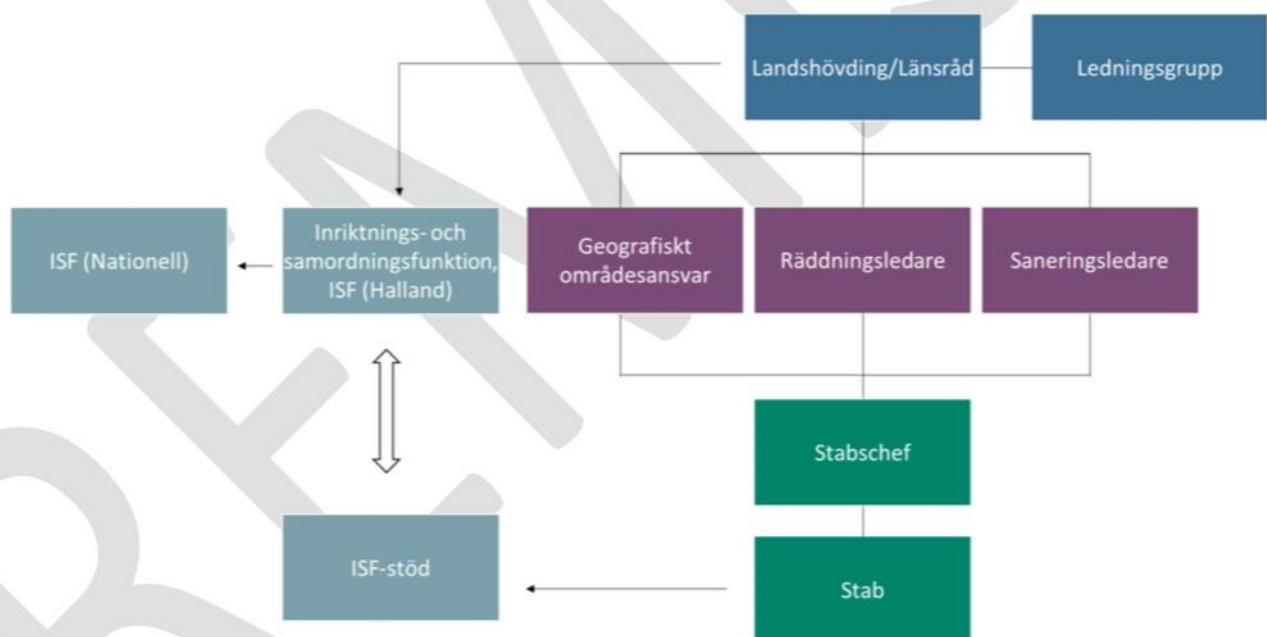
Fas	Larmnivå	Kommentar
Före ett eventuellt utsläpp	RIHAB	Denna informationsnivå aktiveras om hot mot något av säkerhetssystemen på Ringhals uppstår (exkluderat fysiska barriärer runt anläggningen). <i>Händelsen bedöms inte påverka anläggningens säkerhet</i>
	Förstärkt beredskap	Motiverar att förebyggande åtgärder för allmänheten vidtas och att beredskapen för att kunna vidta brådskande skyddsåtgärder för allmänheten förstärks <i>Kriterierna för räddningstjänst är uppfyllda</i>
	Haverilarm	Motiverar att brådskande skyddsåtgärder för allmänheten vidtas. <i>Kriterierna för räddningstjänst är uppfyllda</i>
Under pågående utsläpp	Haverilarm	Utsläpp pågår <i>Kriterierna för räddningstjänst är uppfyllda</i>
Efter utsläpp	Haverilarm	Utsläpp som kräver brådskande skyddsåtgärder under utsläppsfasen har upphört <i>Kriterierna för räddningstjänst är uppfyllda</i>
	Förstärkt beredskap Haverilarm upphör	Avslut av räddningstjänst och övergång till eventuell sanering <i>Kriterierna för räddningstjänst är ej uppfyllda</i>

3. Organisation och ledning

Länsstyrelsen i Halland organiserar sig utifrån en förbestämd struktur, en så kallad krisledningsorganisation, vid samhällsstörningar likt en kärnteknisk olycka. I Länsstyrelsens Stabsinstruktion tydliggörs hur myndigheten organiserar sin krisledningsorganisation internt. För samverkan med andra aktörer i länet finns en Regional samverkansstrategi som tillsammans med larmplanen förklarar hur den Länsstyrelsens krisledningsorganisation samverkar med andra aktörer.

Organisationen vid en kärnteknisk olycka skiljer sig något från andra typer av samhällsstörningar. Bland annat vad gäller de olika funktioner som kommer finnas i krisledningsorganisationen. Exempelvis tillkommer ledningsfunktionerna räddningsledare, saneringsledare.

Figur 1 Organisationsschemat visar hur krisledningsorganisationen vid en kärnteknisk olycka ser ut.

3.1 Organisation vid en kärnteknisk olycka

Nedanstående punkter förklarar funktionen/rollen i respektive ruta i ovanstående organisationsschema.

- **Länsledning (landshövding och länsråd)**

Landshövdingen är ytterst ansvarig för myndighetsutövning och är länsstyrelsens myndighetschef. Vid utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning (kärnteknisk olycka) är det landshövdingen eller dennes ställföreträdande som utser räddningsledare, saneringsledare och ansvarig för geografiskt områdesansvar. Landshövdingen ansvarar för att ge intern inriktning för Länsstyrelsen i Halland, dels vad gäller prioriteringar i linjeverksamhet men också för arbetet med det geografiska områdesansvaret.

Länsrådet är landshövdingens närmaste medarbetare och ersättare.

Under en kärnteknisk olycka kommer det upprättas en (regional) inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) där överenskommelser om inriktning och samordning kan fattas mellan aktörer i länet, myndigheter och angränsande län. Länsrådet i Halland bör ansvara för denna ISF efter utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning i Halland. Landshövdingen eller länsrådet bör också delta i en nationell ISF om en sådan upprättas i samband med olyckan. Läs mer om ISF under punkten "inriktnings- och samordningsfunktion" här nedan.

- **Ledningsgrupp**

Ledningsgruppen är en befintlig grupp på länsstyrelsen som utgörs av länsledning, enhetschefer, chefsjurist, beredskapsdirektör, ekonomichef, verksamhetsutvecklare, kommunikationschef och HR-chef.

- **Ansvarig Geografiskt områdesansvar**

Det geografiska områdesansvaret är lika viktig oavsett samhällsstörning. Läs om geografiskt områdesansvar i avsnitt 2.3. Vid en kärnteknisk olycka kommer räddningsledarens uppgift vara att fatta beslut om frågor som rör den statliga räddningstjänsten. En kärnteknisk olycka kommer däremot innebära påverkan på samhället i stor utsträckning och det geografiska områdesansvaret är då lika viktigt som den statliga räddningstjänsten. Länsstyrelsen kommer därför ha en ledningsfunktion med ansvar för att det geografiska områdesansvaret omhändertas och hanteras i staben.

Den geografiskt områdesansvariga (GOA) bemannas från ledningsgruppen. GOA tar i sitt arbete utgångspunkt i den regionala samverkansstrategin.

- **Räddningsledare**

Den statliga räddningstjänsten ska ledas av en räddningsledare, enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Länsstyrelsen i Hallands län har sex presumtiva räddningsledare (PRL).

Räddningsledarna är på förhand utsedda att leda den statliga räddningstjänsten vid utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning om kriterierna för räddningstjänst¹¹ enligt LSO är uppfyllda. Landshövdingen eller dennes ställföreträdande utser därefter skriftligen räddningsledare.

Räddningsledaren kan enligt LSO och FSO göra ingrepp i annans rätt och besluta om skyddsåtgärder. Räddningsledarna arbetar utifrån Strålsäkerhetsmyndighetens beslutstöd vid olycka i ett svenskt kärnkraftverk samt Länsstyrelsens eget framtagna beslutstöd.

- **Saneringsledare**

I förordning (2003:779) om skydd mot olyckor är länsstyrelsen utpekad som ansvarig för sanering vid ett utsläpp av radioaktiva ämnen i länet. I MSBs allmänna råd SRVFS 2007:4 tydliggörs det att det ska finnas saneringsledare utpekade, Länsstyrelsen i Halland har en inriktning att tre saneringsledare ska vara utsedda. Saneringsledarnas uppgift kommer vara att leda saneringsarbetet efter ett utsläpp av radioaktiva ämnen om kriterierna för räddningstjänst enligt LSO är uppfyllda. Saneringsledarna kallas in och startar upp arbetet med sanering direkt vid larm om förstärkt beredskap eller haverilarm.

Saneringsledaren kan enligt LSO och FSO göra ingrepp i annans rätt och besluta om genomförande av saneringsåtgärder om kriterierna för länsstyrelsens ansvar är uppfyllda. Saneringsledaren arbetar utifrån länsstyrelsens saneringsplan.

- **Stabschef**

Stabschefen har i uppgift att leda länsstyrelsens stab. Stabschefen fördelar arbetet i staben utifrån behovet som ledningsfunktionerna anger. Till stabschefen kan kopplas ett eller flera biträden till att leda staben i denne ställe.

Alla tre ledningsfunktioner (geografiskt områdesansvar, räddningsledare och saneringsledare) ger tillsammans en inriktning för stabens arbete vid en kärnteknisk olycka som stabschefen omsätter till ett beslut i stort.

¹¹ Lag (2003:778) om skydd mot olyckor 1 kap 2§

- **Stab**

Länsstyrelsens stab stödjer ledningsfunktionerna och har i uppgift att ta fram underlag till beslut. Staben består av ett flertal olika funktioner, vilka redovisas i gällande stabsinstruktion.

Vid en kärnkraftsolycka finns en särskild funktion som arbetar med strålningsmätning, denna funktion leds av en mätledare. Länsstyrelsen har en inriktning att tre mätledare ska vara utsedda. Mätledaren leder vilket arbete som mätsamordnarna och mätpatrullerna ska göra ute i fält (med utgångspunkt från Länsstyrelsens fältplats). Se vidare beskrivning om organisation för strålningsmätning i *Delplan Strålningsmätning*.

Vid upprättande av en eller flera ISF (se förklaring i punkten nedan) kommer delar av länsstyrelsens stab att fungera som ett ISF stöd. Ett ISF- stöd är en stab med uppgift att ta fram underlag för beredning i en ISF. ISF-stödet kan vidare bestå av deltagare från olika aktörer.

- **Inriktnings- och samordningsfunktion (ISF)**

En ISF är en grupp representanter för flera aktörer som har till uppgift att träffa överenskommelser om aktörsgemensam inriktning och samordning av åtgärder. I en ISF fattas överenskommelser om inriktning och samordning som berör olyckan, det kan röra frågor som exempelvis geografiskt områdesansvar, skyddsåtgärder, sanering och strålningsmätning. En ISF får underlag från ett ISF-stöd¹², läs mer om detta under rubriken ”Stab”.

Vid en kärnteknisk olycka bör en ISF med aktörer som tar fram en gemensam inriktning och samordning för Halland (regionalt) upprättas. I enlighet med *Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar* bör deltagarnas mandat vara klarlagt när överenskommelser sluts i ISF¹³.

Om en nationell ISF upprättas kommer Länsstyrelsen i Halland delta i denna.

Nedan redovisas ett exempel på vilka aktörer som i ett inledande skede behöver delta i den regionala ISF. Vilka aktörer som deltar kommer förändras med tiden. Vid en kärnteknisk olycka finns det ett flertal olika aktörer som kommer vara viktiga för den regionala ISF.

¹² Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar, MSB, 2018

¹³ Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar, MSB, 2018, s. 80

Figur 2 Exempel på aktörer som kan ingå i en ISF (Halland)

Inriktnings- och samordningsfunktion (Halland)

- Regionala rådet styrgrupp
 - Länsstyrelsen Halland (länsråd ordf.)
 - Kommuner i Halland (kommundir.)
 - Region Halland (region.dir)
 - Polismyndigheten (PO Halland)
 - Försvarsmakten (Västra militärregionen chef)
- Länsstyrelsen Västra Götaland
- Länsstyrelsen Jönköping
- Länsstyrelsen Kronoberg
- Länsstyrelsen Skåne
- Trafikverket
- Kustbevakningen
- Strålsäkerhetsmyndigheten
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

3.2 Vid larm

Vid en kärnkraftsolycka på Ringhals finns flera olika larmnivåer (se beskrivning om larmnivåer i avsnitt 2.5). Länsstyrelsen agerar på alla larmnivåer, RIHAB, förstärkt beredskap samt haverilarm. Nedan finns en inriktning om vad som sker på länsstyrelsen vid de olika larmnivåerna.

- Ringhals haveriberedskapsorganisation (RIHAB)

Vid RIHAB aktiveras inte någon larmkedja i likhet med den som aktiveras vid förstärkt beredskap eller haverilarm. Vid RIHAB inkommer larmet från Ringhals till Länsstyrelsens Tjänsteperson i beredskap (TiB)¹⁴. Beredskapsdirektören meddelas inledningsvis som gör en bedömning av hur många i personalen som ska kallas in (exempelvis funktionschefer och räddningsledare). Därefter meddelas landshövding och länsråd.

Länsstyrelsen startar upp krisledningsorganisationen och stabsarbetet i enlighet med stabsinstruktionen.

¹⁴ Länsstyrelsen har dygnet runt, året runt en Tjänsteperson i beredskap (TiB). TiB är därmed alltid tillgänglig och nås vid ett eventuellt larm om kärnteknisk olycka.

- Förstärkt beredskap/ Haverilarm

Vid förstärkt beredskap eller haverilarm på Ringhals kärnkraftverk rapporteras detta omgående till SOS Alarm som larmar alla aktörer enligt *Delplan Larm*.

TiB får larm av SOS Alarm och kvitterar detta. TiB tar sedan kontakt med utvalda personer på länsstyrelsen som länsledning och beredskapsdirektör för att informera om händelsen. Ledningsfunktionen räddningsledare tar kontakt med TiB för att meddela att de har möjlighet att agera räddningsledare för händelsen. Det är av särskild vikt att en kontakt etableras för att säkerställa att en av de 6 presumtiva räddningsledarna blir utvald för att påbörja ledningen av den statliga räddningsinsatsen.

Inkallning av personal görs genom SOS Alarm.

Riktlinjer utifrån den nationella beredskapsplanen är att TiB har trepartssamtal med SSM och MSB inom 30 minuter från att larmet inkommit. Utifrån detta och sedan fortlöpande rapportering, skapar sedan MSB den nationella lägesbilden.

TiB inställer sig på länsstyrelsens ledningsplats och påbörjar därefter arbetet i krisledningsorganisationen och förbereder den första regionala samverkanskonferensen, som sker ca 2½ timma efter larm. TiB tar emot och informerar personal som kallas till ledningsplatsen. Mer beskrivning av det initiala arbetet för TiB finns i dokumentet *”Checklista och instruktion för TiB vid larm på Ringhals kärnkraftverk”*.

En samverkansperson (vakthavande ingenjör) från Ringhals kommer finnas på plats i länsstyrelsens krisledningsorganisation vid händelse av en olycka på Ringhals kärnkraftverk. Syftet är att samverkanspersonen ska kunna förklara komplicerade tekniska händelser på kärnkraftverket för staben och vara en länk mellan Ringhals och Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen startar upp krisledningsorganisationen och stabsarbetet i enlighet med stabsinstruktionen.

3.3 Avslut av räddningstjänst

Statlig räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning ska avslutas när ett eller flera av rekvisiten/kriterierna i LSO 1 kap 2§ inte längre är uppfyllda ”...Staten eller en kommun skall ansvara för en räddningsinsats endast om detta är motiverat med hänsyn till behovet av ett snabbt ingripande, det hotade intressets vikt, kostnaderna för insatsen och omständigheterna i övrigt.”

Enligt LSO 4 kap 7§ är det räddningledaren som har mandat att fatta beslut om att avsluta räddningsinsatsen. Beslutet om att avsluta räddningsinsatsen ska göras skriftligen.

”...När en räddningsinsats är avslutad skall räddningsledaren, om det är möjligt, underrätta ägaren eller nyttjanderättshavaren till den egendom som berörts av räddningsinsatsen om behovet av bevakning, restvärdeskydd, sanering och återställning.

Behövs bevakning med hänsyn till risken för nya olyckor men kommer bevakningen inte till stånd, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens

bekostnad.

Polismyndigheten skall lämna den hjälp som behövs”. LSO 4 kap 7§.”

I beslutsstöd från Strålsäkerhetsmyndigheten ”Beslutsstöd vid olycka i ett svenskt kärnkraftverk” samt det kompletterande beslutsstöd som tagits fram av länsstyrelsen i Halland finns underlag som stöd inför och vid avslutande av räddningstjänst.

3.4 Länsstyrelsens fältplats

Enligt SSM:s föreskrift (SSMFS 2014:2) om beredskap vid kärntekniska anläggningar¹⁵ ska ett logistikcenter (LogC) kunna upprättas av anläggningsinnehavaren i samband med en olycka på kärnkraftverket. LogC är placerat vid Scantias lastbilsverkstad i Himle.

Vid logistikcentret ska det finnas:

- Ett område för uppställning av tung utrustning
- Möjlighet att utrusta personal inför transport till anläggningen
- Möjlighet att efter återtransport utföra uppföljning av persondoser, avsökning och personsanering
- Möjlighet att dekontaminera fordon och utrustning

Länsstyrelsen i Hallands län har efter samråd med andra deltagande myndigheter beslutat att placera en fältplats i nära anslutning till Ringhals LogC. Länsstyrelsens fältplats upprättas i enlighet med *Delplan länsstyrelsens fältplats*. På så sätt kan delar av anläggningarna samutnyttjas. Länsstyrelsens fältplats är placerat på Munkagårdsgymnasiet i Tvååker, ett par kilometer från LogC i Himle.

På Länsstyrelsens fältplats har deltagande myndigheter tillgång till:

- Arbetslokaler för egen personal
- Personlig skyddsutrustning och dosimetrar för arbete i inre beredskapszonen
- Mat och hjälp med boende

Exempel på arbetsuppgifter på Länsstyrelsens fältplats:

- Instruera personal som skall in och arbeta i inre beredskapszonen
- Leda personal som arbetar i inre beredskapszonen
- Ta emot och inkvartera tillkommande resurser

¹⁵ Strålsäkerhetsmyndigheten. SSMFS 2014:2. *Föreskrifter om beredskap vid kärntekniska anläggningar*. 2017.

Vid Länsstyrelsens fältplats kommer det finnas behov av en platschef från Länsstyrelsen med det övergripande ansvaret för samordning på fältplatsen. Platschefen ska vara anställd vid Länsstyrelsen för att kunna företräda myndigheten och fatta beslut.

Figur 3 Kartan visar lokalisering av länsstyrelsens fältplats och LogC.

4. Samband

De tekniska system som kommer användas vid en kärnteknisk olycka är till största del samma som används i vardagen och vid övriga samhällsstörningar. Det är telefoni, Rakel, videokonferens (plattform för att dela ljud och bild), e-post och WIS. Användandet av dessa sambandssystem på regional nivå finns reglerat i dokumentet ”Riktlinjer för tekniska stödsystem vid regional samverkan i Halland¹⁶”. Vid en kärnteknisk olycka används också, utöver ovanstående, Försvarets telenät och vid behov kryptosystem.

En grundläggande sambandslista för larmning och kontakt med TiB (eller motsvarande) uppdateras kontinuerligt av Länsstyrelsen och finns hos SOS Alarm. Vidare finns grundläggande sambandslistor för kontakt mellan organisationer. Vid en kärnteknisk olycka sammanställs en detaljerad sambandslista och distribueras till berörda aktörer.

4.1 Telefoni

Vid en kärnteknisk olycka kommer mobiltelefonnäten att vara hårt belastade. Ingående organisationer bör inte enbart förlita sig på mobiltelefoni på sina stabsplatser utan också på fasta anknytningar. Särskilt utpekade organisationer såsom länsstyrelserna, Polisen, SSM, Försvarmakten, Ringhals, Kungsbacka kommun, Marks kommun, Falkenbergs kommun och Varbergs kommun har möjlighet att kommunicera via Försvarets telenät (FTN).

4.2 Rakel

Rakel är ett robust och säkert kommunikationssystem för samverkan. Rakel erbjuder gruppkommunikation för att snabbt sprida viktig information både mellan ledningsplatser och till personal i fält. Den förväntade belastningen på mobiltelefonnät gör att personal i fält bör använda Rakel för att kunna kommunicera. Viktiga basstationer vid en kärnteknisk olycka är försedda med reservkraft för att kunna fungera vid elbortfall.

Beroende på målgrupp kommer någon av följande talgrupper användas för nationell samverkan

- ”Nat Möte 1-3”
- ”Mynd möte 1-5”.

För regional samverkan används främst talgruppen ”Hall LednLän”, denna talgrupp kommer att sammankopplas med intilliggande läns talgrupper vid behov.

För räddningstjänstinsatserna används talgrupper ur ”Nat Blå 1-40”. En kärnteknisk olycka kommer med stor sannolikhet innebära att resurser tillförs från övriga delar av länet. ”Nat Blå”-grupperna kan då användas av alla enheter utan att en mängd

¹⁶ Länsstyrelsen i Hallands län. *Riktlinjer för tekniska stödsystem vid regional samverkan i Halland*. 2015.

sammankopplingar behöver göras.

Notera att RAPS talgrupper bör undvikas då regionala och nationella aktörer som Länsstyrelsen, Kustbevakningen och Försvarsmakten inte har tillgång till dessa. Länsstyrelsen kommer leda sambandsplaneringen i samverkan med framförallt Polisen. Det praktiska arbetet med talgruppshantering sköts av SOS Alarm och Polisen.

All Rakelplanering följer Nationella riktlinjer¹⁷.

4.3 Videokonferens

Videokonferenssystem (plattform för att dela ljud och bild) används för att dela lägesinformation mellan staber och vid samverkanskonferenser. Till mötesrummet kan man ansluta via webbläsare eller videokonferenssystem. Även Länsstyrelsen kan ha mötesrum öppna under händelsen, dit man bara kan ansluta via videokonferens.

4.3.1 Videokonferens med Strålsäkerhetsmyndigheten

SSM kan ge stöd till länsstyrelsens krisledningsorganisation (staben) på distans från sin ledningsplats i Solna. Det är ett virtuellt mötesrum som står öppet under hela händelsen och där det går att få stöd eller stämna av frågor med SSM.

4.4 E-post

E-post används för att skicka information och dokument både inom organisationer och mellan krisledningsorganisationer. Viktigt är att så långt som möjligt använda funktionsadresser istället för personadresser. Detta för att förhindra att information inte kommer fram vid skiftbyten etc.

4.5 WIS

Ett viktigt verktyg vid samverkan med andra aktörer är Webbaserat informationssystem (WIS) som förvaltas av MSB. I WIS delas information med valda aktörer vilket innefattar sammanställningar om lägesbild, händelseutveckling och andra byggstenar i kommunikationsarbetet. Vid en kärnteknisk olycka använder Länsstyrelsen WIS för regelbundna lägesrapporter och för att inhämta information.

4.6 Signalskydd

För utbyte av hemlig eller skyddsvärd information har Länsstyrelsen signalskyddsutrustning (kryptofax MGM, kryptotelefon MGL, krypto-PC MGS och

¹⁷ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. MSB342: *Nationella riktlinjer för samverkan i Rakel*. 2016.

filkrypto Kurir).

Länsstyrelsernas kryptoberedskap regleras i ”Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om civila myndigheters kryptoberedskap¹⁸”. Till vardags har Länsstyrelsen beredskap att omedelbart kunna ta emot kryptofax mellan klockan 9–15. Med en timmes varsel ska Länsstyrelsen kunna ta talsamtal. Under icke kontorstid kan TiB efter larm ta emot kryptofax och kryptosamtal.

Vid en kärnteknisk olycka kan Länsstyrelsen ta emot och sända krypterad information via krypto-PC, fax och telefon dygnet runt. Länsstyrelsen avser främst att använda MGS på regional och nationell nivå. Mot lokal nivå används Signe.

5. Strålningsmätning

Övergripande om strålningsmätning

För att kartlägga vilka områden som förorenats krävs strålningsmätningar för att fastställa nedfallets utbredning och omfattning. Det är även möjligt att mäta vilka ämnen det är som avger den joniserande strålningen. I *Delplan Strålningsmätning* tillhörande denna plan beskrivs hur Länsstyrelsen närmare arbetar med genomförande av strålningsmätning inför, under och efter en eventuell kärnkraftsolycka med utsläpp av radioaktiva ämnen. Här nedan finns en övergripande beskrivning om strålningsmätning.

I ett tidigt skede av räddningstjänstarbetet är strålningsmätning avgörande för att snabbt kunna skapa en bild av vilka skyddsåtgärder som behöver vidtas för drabbade områden. I saneringsskedet behövs strålningsmätning för att kunna identifiera vilka områden som kräver sanering.

Vid utsläppsfasen av en kärnkraftsolycka finns två huvudsakliga behov av strålningsmätningar.

1. Verifiera om utsläpp skett samt att följa utsläppet.
2. Genomföra mätningar så att man i efterhand kan uppskatta erhållna stråldoser från extern och intern bestrålning.

För att kartlägga nedfallet ska strålningsmätningar kunna ske i både inre- och yttre beredskapszonen samt i hela planeringszonen. Det innebär att utöver Hallands län så ska förmåga finnas att kartlägga även Västra Götalands-, Jönköpings- Kronobergs- och Skåne län. Länsstyrelsen i Hallands län leder de mobila dosratresurserna i hela planeringszonen.

¹⁸ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. MSBFS 2009:11 *Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om civila myndigheters kryptoberedskap*. 2009.

Organisation

Länsstyrelsen organisation för strålningsmätning består av mätledare, mätsamordnare, mätstöd samt mätpatruller. Organisationen bemannas främst av länsstyrelsens personal, länets räddningstjänster och nationella experter och specialister.

Det finns ett flertal olika aktörer som är involverade i arbetet med strålningsmätning. Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) är en av dem. SSM ansvarar bland annat för att skyndsamt ta fram och dela med sig av analyser och bedömningar av det tekniska läget på kärnkraftverket och de radiologiska konsekvenserna som kan bli till följd av händelsen. SSM och länsstyrelsens krisorganisationer står i nära kontakt med varandra under händelsen.

SSM upprätthåller och leder också en nationell organisation för expertstöd vid olyckor och andra allvarliga händelser med radioaktiva ämnen. I organisationen ingår myndigheter, universitet och företag som enligt avtal med SSM upprätthåller en beredskapsorganisation genom att säkerställa den egna personalens kompetens och hålla nödvändig utrustning insatsberedd. Den nationella organisationen för expertstöd ska förse SSM med mätdata och analyser.

De regionala mätpatrullerna mäter dosraten från markbeläggningen medan nuklidspecifika mätningar och stråldosberäkningar utförs av SSM samt av SSM:s expertstödsorganisation.

Vidare finns ett flertal olika aktörer som är involverade i arbetet med strålningsmätning

- Beredskapslaboratorier
- Försvarsmakten
- Elfsborgsgruppens CBRN-pluton
- SGU
- Angränsande län

Genomförande av strålningsmätningar

- Utsläppsfas

Strålningsmätningar som genomförs under utsläppsfasen genomförs med hjälp av fasta gammastationer samt luftprovtagare att tillgå för länsstyrelsens organisation. Det är viktigt att den här strålningsmätningen påbörjas innan plympassage för att kunna göra korrekta uppskattningar.

Gammastationerna är redan utplacerade runt Ringhals kärnkraftverk som kan användas för att följa utsläppet samt att bedöma om framtagna spridningsprognoser är korrekta. Luftprovtagare finns utplacerade hos räddningstjänsten för att snabbt kunna driftsättas på förutbestämda platser i anslutning till gammastationer.

Mätning för att kartlägga nedfall med till exempel mobila dosratsinstrument ska endast

förberedas och inte, i normala fall, inledas förrän nedfall skett och koncentrationen av luftburen aktivitet avtagit.

- Efter utsläpp

När nedfall skett och koncentrationen av luftburen aktivitet avtagit kan storskalig kartering påbörjas med mobila mätningar. Länsstyrelsens mätledare meddelar mätsamordnaren när mobila mätningar kan påbörjas.

I första hand behöver områden identifieras där markbeläggningen är så hög att skyddsåtgärder kan vara motiverade. Utöver att identifiera områden med hög markbeläggning är det också viktigt att identifiera områden med lägre markbeläggning än förväntat.

Initialt ska strålningsmätningar baseras på information från spridningsprognoser tillsammans med mätresultat från gammastationer. Mobila mätningar utförs med mätsystem som placeras i bil eller flygplan.

Utöver den kartläggning av radioaktivt nedfall som genomförs med mobila mätningar finns ett behov av olika typer av dosratsmätningar för att undersöka specifika förhållanden som råder på en viss plats eller vid en viss verksamhet. Länsstyrelsens organisation för strålningsmätning ska ha förmågan att genomföra dosratsmätningar i enskilda punkter. Sådana mätningar görs bland annat för att verifiera och komplettera de mätningar som utförts.

6. Information och varning till allmänheten

6.1 Information till allmänheten

I *Delplan kommunikation* återfinns en inriktning för hur länsstyrelsen arbetar med information och kommunikation vid risk för, under eller efter ett utsläpp av radioaktiva ämnen. Här nedan finns en sammanfattning av underlaget i delplanen.

Allt kommunikationsarbete vid eller vid risk för utsläpp av radioaktiva ämnen grundar sig i *Länsstyrelsens kommunikationspolicy* med tillhörande styrdokument. Kraven kommer vara höga på att information och kommunikation når de som kan komma att påverkas av utsläppet. Ansvariga myndigheterna på nationell, regional och lokal nivå behöver agera samlat och i största möjliga utsträckning hänvisa till Länsstyrelsens kommunikation.

Innan en olycka med utsläpp av radioaktiva ämnen

Information delas ut på förhand, Information delas ut på förhand, exempel på detta är Broschyren "Vid larm från kärnkraftverket i Ringhals – gör såhär"

Under en händelse vid eller vid risk för utsläpp av radioaktiva ämnen

Via Sveriges Radio meddelas larm enligt förberedda meddelande i Radio Halland, Radio Göteborg samt rikstäckande kanaler vid behov. Meddelandena beskriver rekommenderade skyddsåtgärder för allmänheten och en kortfattad beskrivning av larmet. Via Sveriges Television sänds vid larm förberedda meddelandet textat.

Frågor från allmänheten kan besvaras av en upplysningscentral på Länsstyrelsen.

Vid en kärnteknisk olycka är det viktigt att snabbt kunna identifiera olika grupper, som exempelvis påverkas olika av joniserande strålning samt som har specifika behov, det kan vara funktionsnedsättningar, läs och skrivsvårigheter eller liknande. Kommunikationen behöver präglas av enkelhet och förtroende vilket i förlängningen ställer krav på valet av kommunikationskanaler samt aktörernas samverkan kring denna kommunikation.

Kanaler för information och kommunikation

Länsstyrelsen använder sig av ett flertal kanaler för kommunikation. Huvudkanalen för Länsstyrelsens kommunikation med allmänhet, andra organisationer och media är webbplatsen www.lansstyrelsen.se/halland. Länsstyrelsen i Hallands län kan via sociala medier sprida information. Utöver det finns det även möjlighet att svara på frågor som ställts på sociala medier av allmänheten eller media.

Information från Länsstyrelsen till massmedia sker kontinuerligt under händelsens utveckling. Länsstyrelsen nyttjar ett antal kommunikationskanaler såsom pressmeddelanden, presskonferenser och intervjuer. Sveriges Radio har en särskild roll i kriskommunikationen i rollen som beredskapskanal som definieras i deras sändningstillstånd

Länsstyrelsen bör också ha en beredskap för att möta media på plats nära olyckan.

6.2 Varning till allmänheten

Om en olycka inträffar i ett svenskt kärnkraftverk varnas alla som bor i den inre och yttre beredskapszonen genom ett ”Viktigt meddelande till allmänheten” (VMA). Varningen genomförs med system både inomhus- och utomhuslarm.

Inom beredskapszonerna kommer Radio Data System (RDS), särskilda radiomottagare, delats ut till samtliga hushåll, fritidshushåll och verksamhetsutövare. RDS-mottagaren är ett inomhuslarm som larmar allmänheten om en olycka skulle inträffa vid Ringhals och sedermera håller allmänheten informerad. Ett särskilt varningsmeddelande sänds via Sveriges Radio och utgår ifrån Sveriges Radios sändningsledning (SÄL) i Stockholm. RDS-mottagaren kan aktiveras genom att SÄL sänder en särskild larmkod som startar samtliga RDS-mottagare i berörda områden.

För att kunna varna även utomhus finns kraftiga ljudsändare runt Ringhals. Dessa utlöses vid haverilarm. Signalen ”Viktigt meddelande” ljuder från utomhusvarningssystemet genom en ton som varar i 7 sekunder, tystnar i 14 sekunder, ton i 7 sekunder o.s.v. När

faran är över ljuder tonen i 30–40 sekunder. Ljudsändare finns utplacerade i hela Sverige, men i de olika beredskapszonerna är dessa fler i antalet för att säkerställa att berörda inom området uppmärksammar larmet.

Begäran av VMA för såväl ljudsändare, RDS, tv/radio utförs vid händelse av en olycka på Ringhals, av statlig räddningsledare, Ringhals eller Strålsäkerhetsmyndigheten.

7. Personella och materiella resurser i länet

I detta kapitel finns beskrivningar om personella och materiella resurser som finns på olika nivåer – regionalt, nationellt och internationellt.

Mer information om roller och ansvar för bland annat nationella myndigheter finns beskrivet i *Nationell beredskapsplan för hanteringen av en kärnteknisk olycka* framtagen av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

7.1 Regionala resurser

I det här delavsnittet finns en övergripande beskrivning om vilka aktörer som kommer och kan komma att behöva bidra med personella och materiella resurser vid en kärnteknisk olycka. Det gäller dels vilka lagmässiga uppgifter som regionala aktörer har men också exempel på stöd som länsstyrelsen skulle behöva av regionala aktörer i samband med en kärnteknisk olycka.

7.1.1 Länsstyrelsen i Halland

Länsstyrelsen har ett geografiskt områdesansvar på regional nivå och ansvarar vidare för räddningstjänst och sanering vid utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning.

Hela länsstyrelsens personal är en del av krisledningsorganisationen för att resurssätta länsstyrelsens uppgifter vid en eventuell kärnteknisk olycka. Personal som räddningsledare, saneringsledare och indikeringsledare tillkommer från andra myndigheter i hanteringen.

Länsstyrelsen kan få stöd från andra aktörer vid en olycka. Räddningsledaren som leder den statliga räddningstjänsten vid utsläpp av radioaktiva ämnen har även befogenhet att begära stöd utifrån bestämmelserna om tjänsteplikt. Tjänsteplikt gäller då det råder räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning, enligt, LSO 6 kap 1§. Vid sanering gäller inte tjänsteplikten men det är dock möjligt för länsstyrelsen att göra ingrepp i annans rätt, LSO 6 kap 2§.

Vid hantering av en kärnteknisk olycka, både då det råder räddningstjänst och när sanering genomförs kommer materiella resurser att behövas. Vilka och omfattningen av de materiella resurser som krävs skiljer sig åt beroende på olyckans omfattning och utbredning.

Materiella resurser kommer krävas för att leda arbetet och vidare vid eventuella beslut om genomförande av skyddsåtgärder och efterföljande sanering. I punktlistan nedan redovisas exempel på resurser som kan komma att krävas vid hantering av en kärnteknisk olycka och utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning.

- Lokaler – ledningsplats, utrymningsplatser, mottagningsplatser, länsstyrelsens fältplats
- Sambandsutrustning – ledningsplats, länsstyrelsens fältplats, personal i fält
- Skyddsutrustning – personal i fält
- Mätinstrument – strålningsmätning
- Transporter – för utrymmande
- Jodtabletter – begränsad extrautdelning
- Utrustning saneringsarbete – exempelvis grävare, lastbilar, högtryckstvätta

Den regionala resursgruppen i Halland (RRG Halland) är en strukturerad form av samarbete mellan frivilliga försvarsorganisationer och Länsstyrelsen i Hallands län. Vid en kärnteknisk olycka som drabbar länet kan Länsstyrelsen vid behov efterfråga extra resurser från RRG Halland som besitter kompetens inom olika områden. RRG Halland finns med i Länsstyrelsen i Hallands läns larmlista, och kommer därmed att bli larmade likt andra samverkande aktörer i kärnenergiberedskapen vid en kärnteknisk olycka.

7.1.2 Kommuner

Kommunerna i Hallands län är en central aktör för hanteringen av en samhällsstörning i form av en kärnteknisk olycka och är följaktligen en viktig samverkansaktör för länsstyrelsen.

Alla kommuner har en central roll vid hantering av samhällsstörningar, bland annat genom bestämmelserna i lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, lag (2003:778) om skydd mot olyckor, socialtjänstlagen (2001:453) och hälso- och sjukvårdslagen (1982:763).

Kommunerna har bland annat ett geografiskt områdesansvar på lokal nivå, som innebär att verka för att åtgärder som vidtas av olika aktörer inför och under en extraordinär händelse samordnas och att information ges till kommuninvånare. Vid en kärnteknisk olycka ska kommunerna även säkerställa driften av den verksamhet som kommunerna bedriver och som anses vara samhällsviktig.

Vidare har kommunerna en skyldighet att delta i räddningsinsatser och medverka vid sanering med personal och egendom efter utsläpp av radioaktiva ämnen om lämpliga resurser finns och det inte allvarligt hindrar dess normala verksamhet, LSO 6 kap 7§. Kommuner ska också på begäran av den myndighet som ansvarar för räddningstjänst eller

sanering (Länsstyrelsen enligt FSO 4 kap 15§) lämna upplysningar om personal och egendom som kan användas i räddningstjänst eller vid sanering enligt LSO 6 kap 8§.

Personal från kommunerna i Halland har också uppgifter som bland annat att bistå länsstyrelsen i arbetet med att upprätta och bemanna utrymningsplatser och uppsamlingsplatser. Se vidare beskrivning i *Delplan Utrymning*.

Räddningstjänster

Länsstyrelsen i Halland har slutit överenskommelser mellan ett par räddningstjänstförbund att bistå med personal och materiel för genomförande av strålningsmätningar.

7.1.3 Region Halland

Regionen har verksamheter som utgör samhällsviktig verksamhet och kommer behövas i hanteringen av en eventuell olycka, det gäller både personal och materiella resurser. Regionen ansvarar för hälso- och sjukvård samt i flesta fall för kollektivtrafiken. Vid en eventuell kärnkraftsolycka finns det ett ansvar för att bland annat hantera vårdinsatser, upprätthålla katastrofmedicinsk beredskap, genomföra vårdtransporter och ambulansverksamhet inklusive anpassade transportmedel för vårdtagare med olika behov. Men även att bistå med bussar för transport av utrymda.

7.1.4 Ringhals AB

I Hallands län finns Ringhals kärnkraftverk lokaliserat. Vid en olycka på kärnkraftverket är Ringhals en central samverkansaktör för länsstyrelsen. Det finns särskilda bestämmelser för vad Ringhals som kärnteknisk anläggning har för ansvar vid en eventuell olycka, se exempelvis SSMFS 2014:2.

Länsstyrelsen har ett avtal med Ringhals AB beträffande vissa beredskapsåtgärder.

7.2 Nationella resurser

Länsstyrelsen i Halland behöver också stöd från olika myndigheter som antingen har ett utpekat ansvar i beredskapen för en kärnteknisk olycka eller besitter kompetens som är viktig för hanteringen. Samverkan med berörda myndigheter kommer ske och det finns också beskrivet i lagstiftning vilken skyldighet myndigheter har vid räddningstjänst efter en eventuell kärnteknisk olycka. Enligt LSO 6 kap 7§ har såväl statliga myndigheter som kommuner skyldighet att delta i räddningsinsatser och medverka vid sanering med personal och egendom efter utsläpp av radioaktiva ämnen om lämpliga resurser finns och det inte allvarligt hindrar dess normala verksamhet. Vidare ska Statliga myndigheter, kommuner och enskilda enligt LSO 6 kap 8§, på begäran av den myndighet som ansvarar för räddningstjänst eller sanering (Länsstyrelsen enligt FSO 4 kap 15§) lämna upplysningar om personal och egendom som kan användas i räddningstjänst eller vid sanering.

7.2.1 Försvarsmakten

Försvarsmakten kan vid begäran ge stöd till insatser som definierats som räddningstjänst inom LSO 6 kap 7-8§§ så länge det inte allvarligt hindrar den ordinarie verksamheten. Länsstyrelsen samverkar löpande med Västra Militärregionen.

7.2.2 Jordbruksverket (SJV)

Jordbruksverket är en expertmyndighet inom främst jordbruk och landsbygdsutveckling. Jordbruksverket kommer vid en kärnteknisk olycka arbeta för att minska konsekvenserna i jordbrukssektorn. Stöd till länsstyrelserna omfattar bland annat rekommendationer i frågor som rör djurskydd och sanering.¹⁹

Jordbruksverket kan lämna expertstöd till Länsstyrelsen i jordbruksfrågor som blir aktuella vid en kärnteknisk olycka, bland annat det som rör livsmedelsproducerande djur, sällskapsdjur, djurfoder, djurskyddsfrågor, utrymning av djur, animaliska biprodukter, växtodlingsfrågor, ekologisk produktion, ekonomiskt stöd till jordbruksföretag, sanering av jordbruksmiljö, råd och rekommendationer angående olika motåtgärder i primärproduktionen. Dessutom bedriver Jordbruksverket en målgruppsinriktad kriskommunikation med berörda aktörer och allmänheten inom ovan nämnda områden. Länsstyrelsen kan i samråd med Jordbruksverket ta fram rekommendationer för sanering av lantbruk och jordbruksmark.

7.2.3 Kustbevakningen

Kustbevakningen bistår Länsstyrelsen och dess räddningsledare med att stödja räddningsinsatsen (FSO 4 kap 15§) ute till sjöss. Exempel på stöd är att kunna varna och utrymma de som vistas vid kusten, på öar och till sjöss, samt att även spärra av och leda om sjötrafik vid ett befarat eller inträffat haveri vid ett kärnkraftverk. Läs mer om utrymning till sjöss i *Delplan Utrymning*.

7.2.4 Livsmedelsverket (SLV)

Livsmedelsverket är en expertmyndighet vad gäller mat och dricksvatten. Livsmedelsverket är därmed en viktig samverkansaktör för länsstyrelsen i frågor rörande livsmedel- och dricksvattenförsörjning. Livsmedelsverket har en viktig roll att informera och kommunicera med olika aktörer i samband med en kärnteknisk olycka. Arbetsområdena rör exempelvis riskvärdering, gränsvärden i livsmedel, kostråd och mätning av livsmedel. Myndigheten kan också besluta om förbud eller villkor för handhavande, införsel till landet eller utsläppande på marknaden av livsmedel.²⁰

7.2.5 Länsstyrelser

Enligt FSO 4 kap 21§ ska alla länsstyrelser ha ett Program för räddningstjänst och sanering framtaget.

Enligt FSO 4 kap 29§ har kärnkraftslänen samt Länsstyrelsen i Skåne och Västerbottens län i uppgift att bistå andra länsstyrelser i fråga om räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen. Länsstyrelserna ska organisera personalberedskapen utifrån denna

¹⁹ Produktion och hantering av livsmedel vid nedfall av radioaktiva ämnen, Livsmedelsverket, 2020

²⁰ Produktion och hantering av livsmedel vid nedfall av radioaktiva ämnen, Livsmedelsverket, 2020

uppgift. Se även 10.1.

Angränsande län till Halland är viktiga aktörer för samverkan (Länsstyrelsen Västra Götaland, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Länsstyrelsen Skåne Angränsande län har blivit än mer centrala samverkansaktörer i samband med att beredskapszonen och planeringszonen också når angränsande län geografiskt.

Övriga kärnkraftslän (Länsstyrelsen i Uppsala och Kalmar) är viktiga aktörer för samverkan.

7.2.6 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Om ingen annan myndighet har ansvaret, så ansvarar MSB för frågor rörande skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar.

MSB har bland annat en central roll vad gäller samordning mellan aktörer för att förebygga och hantera olyckor och kriser. Vidare ska MSB bidra till att minska konsekvenser vid olyckor och kriser.

Vid behov av mottagande av nationellt bistånd kommer Länsstyrelsen i Hallands län klargöra behovet tillsammans med MSB och därefter tilldela interna resurser uppgiften att hantera biståndet. MSB:s nationella samverkanskonferenser är ett tillfälle där Länsstyrelsen i Hallands län kan förmedla behovet av resurser till andra län.

MSB ska utveckla och stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera oönskade händelser där farliga ämnen ingår, bland annat vad gäller sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning.

MSB ger också stöd för att samordna information till allmänhet och media.

MSB ansvarar för NESAs, Nationella expertgruppen för sanering av radioaktiva ämnen.

7.2.7 Polismyndigheten

Polismyndigheten ska vid begäran ge stöd till insatser som definierats som räddningstjänst inom LSO 6 kap 7-8 §§ så länge det inte allvarligt hindrar den ordinarie verksamheten.

Polismyndigheten har en central roll vid genomförandet av bland annat utrymning och ansvarar bland annat för att

- Bistå räddningsledaren i genomförandet av utrymning
- Hantering av polisiära insatser
- Upprätthållande av allmän ordning och säkerhet i samhället
- Avspärrningar av områden och vägar vid hot- eller brottsituation samt biträde vid avspärrning vid olyckor

- Trafikdirigering
- Registrering av döda, skadade och försvunna personer i samband med utrymningen.
- Genomsökning och bevakning av utrymt område

Länsstyrelsen samverkar löpande med Polisregion väst.

7.2.8 Sjöfartsverket och JRCC

Det kommer krävas samverkan med Sjöfartsverket för att Kustbevakningen ska kunna informera Sjötrafik genom kanaler för kommunikation.

Sjöfartsverket har sambandsansvar för Sjö- och flygräddningscentralen, Joint Rescue Coordination Centre (JRCC).

7.2.9 Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM)

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) har ett samlat ansvar inom områdena strålskydd, kärnsäkerhet och nukleär icke-spridning.

SSM är en expertmyndighet inom bland annat strålskyddsberedskap, *Förordning (2008:452) med instruktion för Strålsäkerhetsmyndigheten 15§* och utgör bland annat ett viktigt stöd för räddningsledaren vid beslut om skyddsåtgärder samt ge råd om sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen.

Vidare ansvarar SSM för att upprätthålla och leda en nationell organisation för expertstöd vid nukleära och radiologiska situationer. Läs mer om expertstödsorganisationen²¹ i *Delplan strålningsmätning*.

7.2.10 Trafikverket region väst

Trafikverket ska vid begäran ge stöd till insatser som definierats som räddningstjänst inom LSO 6 kap 7-8§§ så länge det inte allvarligt hindrar den ordinarie verksamheten.

Trafikverket ansvarar för den långsiktiga infrastrukturplaneringen för vägtrafik, järnvägstrafik, sjöfartstrafik och luftfartstrafik samt för byggande och drift av statliga vägar och järnvägar.

Trafikverket stödjer bland annat länsstyrelsen med att hantera trafikflödet för utrymningsvägar, omledning/avspärrning/trafikinformation/vägvisning av trafikflödet på vägar och järnvägar som berörs i ett utrymningsområde.

²¹ Expertstöd vid radiologiska och nukleära nödsituationer, SSM, 2013

7.3 Internationella resurser

7.3.1 Övergripande

Vid en händelse av kärnteknisk olycka har MSB och SSM ansvaret att ställa nationella såväl som internationella resurser till förfogande till de aktörer som är drabbade. Dessutom ska MSB vara Sveriges kontaktpunkt till EU:s civilskyddsmekanism (ERCC), vilket innebär möjligheten att begära internationellt bistånd och att lämna bistånd till de länder som deltar i samarbetet inom ramen för EU:s ministerråds beslut.

Utöver det som beskrivits ovan, utvecklar MSB i samverkan med övriga myndigheter en expertfunktion inom området internationellt stöd som kan stötta aktörerna vid mottagande av internationellt stöd.

Ytterligare internationellt bistånd kan mottagas från IAEA i form av materiella och personella resurser. Kontaktpunkt för bistånd från IAEA är SSM. I Nationell beredskapsplan för hanteringen av en kärnteknisk olycka framgår det på ett mer djupgående plan vilka samarbeten som Sverige har och vilka möjligheter till internationellt stöd som går att få.

Länsstyrelsens uppgift gällande internationellt stöd handlar om att analysera och bedöma vilket resursbehov som länsstyrelsen kan tänkas behöva i sitt arbete med en kris. Vilket behov av förstärkningsresurser som länsstyrelsen eftersöker meddelas till MSB och/eller SSM, varpå regeringen sedermera tar beslut vilka resurser länsstyrelsen ska tilldelas.

7.3.2 Danska beredskabsstyrelsen

Danska beredskabsstyrelsen arbetar för att förbereda samhället för och förhindra kriser, olyckor och samhällsstörningar.

Länsstyrelsen samverkar med Danska beredskabsstyrelsen, bland annat vid verksamhetsplanering samt i övningar och utbildningar.

8. Skyddsåtgärder

Vid risk för utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning kan skyddsåtgärder behöva genomföras för att minska risken för eventuella strålskador. Inom kärnenergiberedskapen är de prioriterade målen med strålskyddet att kunna vidta skyddsåtgärder för allmänheten för att

- Undvika deterministiska effekter (akuta strålskador)
- Minska sannolikheten för stokastiska effekter så långt det är rimligt och möjligt (långsiktiga skador, ex. cancer)

I avsnitten 8.2 till och med 8.7 beskrivs de olika skyddsåtgärderna mer detaljerat. Sanering som beskrivs i kapitel 9 kan också anses vara en skyddsåtgärd.

8.1 Beslut om skyddsåtgärder

Det är räddningsledaren som fattar beslut om skyddsåtgärder. Inför ett beslut har räddningsledaren ett beslutsstöd som underlag för att förenkla beslutsfattandet och genomförandet av besluten.

Tillgängliga beslutsstöd

- ”Beslutsstöd vid olycka i ett svenskt kärnkraftverk” framtaget av strålsäkerhetsmyndigheten
- Länsstyrelsen i Hallands beslutsstöd kompletterande beslutsstöd

8.1.1 Handlingsalternativ

Utifrån de skyddsbehov som beskrivs i de lägesbilder som länsstyrelsens stab tar fram fattar räddningsledaren beslut om skyddsåtgärder. De skyddsåtgärder räddningsledaren fattar beslut om kommuniceras också till berörda aktörer och allmänheten.

I tabellen nedan presenteras exempel på handlingsalternativ rörande skyddsåtgärder Utrymning samt Inomhusvistelse och intag av jodtabletter.

Tabell 3 Tabellen visar handlingsalternativ för skyddsåtgärder Utrymning samt Inomhusvistelse och intag av jodtabletter.

Handlingsalternativ	Beskrivning och saker att beakta
Besluta om förberedelser för utrymning	Det kan finnas situationer där hotet inte innebär någon omedelbar fara som kräver utrymning men där det finns anledning att förbereda allmänheten så att det går fortare att utrymma om det senare skulle behövas. Risken med detta är att det uppstår spontanutrymning. För att minska riskerna för spontanutrymning är det viktigt med en regelbunden kommunikation om det aktuella läget. Det bör även kommuniceras vilka förberedelser som ska göras av den enskilde.
Besluta om inomhusvistelse och intag av jodtabletter	Inomhusvistelse innebär att få människor att stanna inomhus ofta med uppmaning om sängda fönster, dörrar och ventilation. Detta alternativ är att föredra om inte hotet kräver en utrymning, utan att det räcker att vara inne i bostaden. Beslutet skulle kunna kombineras med att beordra förberedelse för utrymning men då även ge de nackdelar ett sådant beslut kan få i form av risk för spontanutrymning. Vid behov kombineras åtgärden med rekommendation om intag av jodtabletter.
Besluta om partiell utrymning	Partiell utrymning är lämpligt i situationer där hotet inte är verksamt men om hotet blir verklighet kommer det kräva en snabb utrymning. Beslutet innebär att man som en förebyggande åtgärd utrymmer personer som är svåra att flytta. Exempelvis kan det vara sjuka, sängliggande, funktionshindrade, frihetsberövade, äldre och barn. De som stannar kvar och är mera rörliga har därmed bättre förutsättningar att snabbt flytta sig ut ur området. Det kan även övervägas att flytta djurbesättningar som annars är svåra att flytta snabbt. Att kommunicera partiell utrymning kan vara en utmaning. Risken för spontanutrymning hos individer som inte berörs av den partiella utrymningen är stor, vilket bör vägas in i beslutet.
Besluta om en	Om fara för liv och hälsa inte kan hindras på något annat sätt måste utrymning övervägas. Om analysen av den

utrymning

samlade lägesbilden visar att skada från hotet är större än riskerna att skada människor genom att utrymma så ska utrymning beordras. Tiden för att genomföra utrymningen bör dessutom vara kortare än den tid som hotet är verksamt för att riskerna ska reduceras.

8.2 Utrymning

Länsstyrelsen beslutar om utrymning. Syftet med utrymningen är att minska de negativa hälsoeffekterna hos allmänheten till följd av en olycka på Ringhals kärnkraftverk. Utrymningen ska vägas mot andra lämpliga skyddsåtgärder, såsom intag av jodtabletter och inomhusvistelse.

Målsättningen är att skyndsamt kunna utrymma inre beredskapszonen efter larm på Ringhals. Utrymningen kan även ske mindre skyndsamt beroende på händelseförloppet på Ringhals. Områden i yttre beredskapszonen som ligger i förväntad vindriktning ut till cirka 25 km kan också beslutas om att utrymmas, men en utrymning av yttre beredskapszonen ska inte påbörjas förrän utrymningen av inre beredskapszonen är klar.

I *Delplan Utrymning* beskrivs hur utrymningen är tänkt att gå till i den inre och yttre beredskapszonen, samt utrymning på grund av markbeläggning med förberedelser, beslut, genomförande och återflytt. Vidare beskrivs aktörers roller och ansvar samt en utrymningsstrategi från upprättande av uppsamlingsplatser och utrymningsplatser till mottagning och inkvartering samt återflytt. Det beskrivs även organiserad personsanering av utrymmande.

8.3 Inomhusvistelse och jodtabletter

Länsstyrelsen beslutar om rekommendation om inomhusvistelse och intag av jodtabletter. Beslut om intag av jodtabletter tas i samråd med medicinsk expertis från Region Halland.

Inomhusvistelse kan vara motiverat som enskild skyddsåtgärd, i kombination med intag av jodtabletter eller som alternativ skyddsåtgärd om till exempel utrymning inte kan genomföras.

Syftet med skyddsåtgärderna inomhusvistelse och jodtabletter är minska de negativa hälsoeffekter hos berörd befolkning till följd av en kärnkraftsolycka på Ringhals så att allvarliga akuta strålskador och långsiktiga skador, ex. cancer, kan undvikas.

Målsättningen är att skyndsamt kunna genomföra inomhusvistelse, ofta i kombination med intag av jodtabletter, i inre- och yttre beredskapszonen och planeringszonen efter larm på Ringhals.

I *Delplan Inomhusvistelse och jodtabletter* beskrivs hur skyddsåtgärderna ska genomföras utifrån åtgärder i enlighet med gällande lagstiftning. Planen tydliggör även vikten av

kommunikation med berörda aktörer och allmänhet.

8.4 Livsmedelsrestriktioner

Vid utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning kan livsmedelproduktionen påverkas. Livsmedel omfattar både mat och vatten. I det här avsnittet finns beskrivningar av hur livsmedelsproduktionen kan påverkas vid en kärnkraftsolycka. Faktan i avsnittet är inhämtat från rapporten 2017:27 Översyn av beredskapszoner från strålsäkerhetsmyndigheten samt boken *Produktion och hantering av livsmedel vid nedfall av radioaktiva ämnen* från Livsmedelsverket.

Vid en kärnkraftsolycka kan olika radionuklider påverka livsmedelsproduktionen i vissa områden. Hur stora områden som kommer påverkas kan inte sägas på förhand eftersom omfattningen och karaktären på utsläppet spelar roll. Stora områden kan komma att påverkas vid ett större utsläpp av radioaktiva ämnen, för vissa livsmedel kan åtgärder behöva vidtas i områden över 500 km. Efter kärnkraftsolyckan i Tjernobyl behövde livsmedelsrestriktioner antas i delar av Sverige på grund av nedfallet av radioaktiva ämnen som inträffade i delar av landet, ca 1000 km från Tjernobyl.

De radionuklider som kan komma att påverka livsmedelsproduktionen är bland annat jod (I-131), cesium (Cs-134 och Cs-137) samt strontium (Sr-89, Sr-90). På kort sikt (veckor/månader) påverkar alla tre radionukliderna livsmedel i form av mjölk, bladgrönsaker och dricksvatten. På längre sikt (månader/år) är det främst cesium och strontium som påverkar livsmedelsproduktionen eftersom jod (I-131) har relativt kort halveringstid. På längre sikt påverkas främst mjölk (naturbete), kött, spannmål, potatis, rotsaker, livsmedel från skog, insjöar och vattendrag.

För att människan inte ska exponeras för strålningen från livsmedel finns specifika gränsvärden, som reglerar och begränsar människans exponering för joniserande strålning från livsmedel samt för djur i foder. Det finns både gällande gränsvärden i EU och specifika för Sverige. Vid utsläpp av radioaktiva ämnen kommer EUs gränsvärden för en eventuell kärnteknisk olycka gälla i hela unionen efter det att beslut om dessa fattats av EU-kommissionen, då kommer EUs gränsvärden vara överordnade de nu gällande svenska gränsvärdena. Vid antagande av EU-gemensamma gränsvärden deltar Näringsdepartementet och Livsmedelsverket inför beslut. Varje medlemsstat får avgöra om gränsvärdet för flytande livsmedel ska tillämpas på dricksvatten. Det finns också specifika gränsvärden för foder till djur.

Åtgärder som kan komma att behöva vidtas rör program för mätningar och kontroller, något som kan vara en utmaning under händelsen på grund av omfattningen på arbetet. Vidare kan åtgärder som saluförbud och kostråd vidtas, ett exempel är att snabbt införa restriktioner för mjölk som når konsumenten snabbt. Motåtgärder inom djurnäring och jordbruk är också viktigt för att begränsa upptaget av radioaktiva ämnen hos djur och växter²².

²² 2017:27 Översyn av beredskapszoner, Strålsäkerhetsmyndigheten s.24

Vid ett eventuellt nedfall av radioaktiva ämnen som påverkar livsmedelsproduktionen kommer det krävas stora insatser från myndigheter.

- Livsmedelsverket (SLV) ger bland annat information om gränsvärden, kostråd och mätning av livsmedel.
- Jordbruksverket (SJV) besluta om villkor för eller förbud mot införsel, utförsel, tillverkning, utsläppande på marknaden, användning och bortskaffande av samt annan befattningsmedel eller ett visst parti av foder
- Länsstyrelsen som ansvarar för räddningstjänst och är geografiskt områdesansvariga i länet kommer ha en central roll i arbetet med exempelvis kommunikation i frågan. Under hela olyckan behövs samverkan mellan ansvariga myndigheter. Länsstyrelsen kommer initiera samverkan direkt.
- Livsmedelsföretag ansvarar för att livsmedel som produceras och ges ut på marknaden är säkra att konsumera. Detta behöver göras genom mätningar.
- Kontrollmyndigheter (SLV, SJV, länsstyrelserna, kommuner,) ansvarar bland annat för att kontrollera att livsmedel finns inom ramen för gällande gränsvärden. Livsmedelsverket leder och samordnar livsmedelskontroll i hela Sverige. Se ansvarsfördelning för kontroll mellan aktörer för olika delar i livsmedelskedjan²³

8.5 Personsanering

Det finns två typer av personsanering – organiserad och enskild.

Organiserad personsanering

Personsanering som en person utför själv genom att duscha med tvål och vatten på anvisad plats, t.ex. en sporthall eller ett badhus. Vid behov ingår också byte av kläder.

Ansvar för planeringen av organiserad personsanering i samband med kärnkraftsolyckor ligger på länsstyrelsen.

Enskild personsanering

Personsanering som en person utför själv genom att duscha med tvål och vatten på en plats som individen väljer själv. Enskild personsanering kan också omfatta byte av kläder samt regelbunden tvätt av händerna.

Ansvar för enskild personsanering ligger på individen.

Länsstyrelsen bör förbereda för organiserad personsanering för allmänheten som utrymms från den inre beredskapszonen.

²³ Produktion och hantering av livsmedel vid nedfall av radioaktiva ämnen, Livsmedelsverket, 2020 s. 38

Gällande enskild personsanering förbereder Länsstyrelsen stöd till allmänheten som drabbats vid en kärnteknisk olycka. Det kan exempelvis vara att erbjuda duschmöjlighet på utrymningsplatser och delge information.

Vidare finns det behov för länsstyrelsen att förbereda information om åtgärder som enskilda kan vidta i syfte att minska risken för intag av radioaktiva ämnen som eventuellt skulle finnas på huden. Informationen kan behöva förberedas ut till stora avstånd kring kärnkraftverket.

Behovet av organiserad personsanering, stöd till enskilda i frågan om enskild personsanering och information till enskilda om åtgärder för att minska risken för intag av radioaktiva ämnen som finns på huden varierar beroende på händelse och rådande situation. Information bör prioriteras till gravida och barn på stora avstånd eftersom foster och barn är extra känsliga för joniserande strålning.

8.6 Hantering av allvarliga deterministiska hälsoeffekter

Allvarliga deterministiska hälsoeffekter innebär skador som är livshotande eller bestående. Vid en kärnteknisk olycka på något av de svenska kärnkraftverken kan det inom den inre beredskapszonen uppstå allvarliga deterministiska hälsoeffekter. Därför ska det inom den inre beredskapszonen genomföras utrymning i förebyggande syfte innan ett eventuellt utsläpp sker.

Allvarliga deterministiska hälsoeffekter behöver hanteras inom sjukvården. Vid samhällsstörningar gäller ansvarsprincipen²⁴ och till vardags har Region Halland ansvar för hälso- och sjukvård i regionen/länet. Det huvudsakliga ansvaret för hantering av allvarliga deterministiska hälsoeffekter kommer därför vara på regionen.

²⁴ Ansvarsprincipen innebär att den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden även ansvarar för det under en krissituation.

8.7 Kontrollmätning och Tidiga mätningar för individuell dosuppskattning

Kontrollmätning

Mätning i syfte att upptäcka intern eller extern kontamination genom att jämföra uppmätta värden med åtgärdsnivåer.

Tidiga mätningar för individuell dosuppskattning

Mätning i syfte att uppskatta individuell sköldkörtel*- eller helkroppsdos från intern kontamination.

**Tidiga mätningar för individuell dosuppskattning av sköldkörteldos bör genomföras inom fyra, maximalt sex, veckor efter exponering.*

Ansvarsfördelningen av dessa skyddsåtgärder är fördelat mellan länsstyrelsen och regionen.

9. Saneringsmetoder

Länsstyrelsen har en framtagen Saneringsplan som kompletterar informationen i detta avsnitt. Nedan beskrivs hur Länsstyrelsen övergripande arbetar med sanering efter ett nedfall av radioaktiva ämnen i länet.

Länsstyrelsen är ytterst ansvarig för sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen, Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor 4 kap 15§. Sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen innebär enligt LSO, 4 kap 8§ "...sådana åtgärder som staten skall vidta för att göra det möjligt att åter använda mark, vatten, anläggningar och annan egendom som förorenats genom utsläpp av radioaktiva ämnen."

Länsstyrelsen i Halland är endast skyldig att vidta saneringsåtgärder i den utsträckning detta är motiverat med hänsyn till:

- följderna av utsläppet,
- det hotade intressets vikt,
- kostnaderna för insatsen, och
- omständigheterna i övrigt

Detta innebär att det vid ett eventuellt utsläpp av radioaktiva ämnen finns behov av att göra bedömningar utifrån de fyra ovanstående kriterierna.

Enligt FSO är länsstyrelsen utpekad som ansvarig för sanering vid ett utsläpp av radioaktiva ämnen i länet men i MSBs allmänna råd SRVFS 2007:4 tydliggörs vikten av

att ha saneringsledare utpekade, vad de ska ha för kunskap och position vid saneringsarbetet. Länsstyrelsen i Halland har två utsedda saneringsledare. Saneringsledaren ingår i länsstyrelsens krisledningsorganisation, Saneringsledaren är en av tre ledningsfunktioner (räddningsledare och ansvarig geografiskt område är de övriga två.) inom krisledningsorganisationen ansvarar för att leda och driva saneringsarbetet i Halland.

Saneringsledarna kallas in och utses av landshövdingen eller dennes ställföreträdare direkt vid larm om en kärnkraftsolycka.

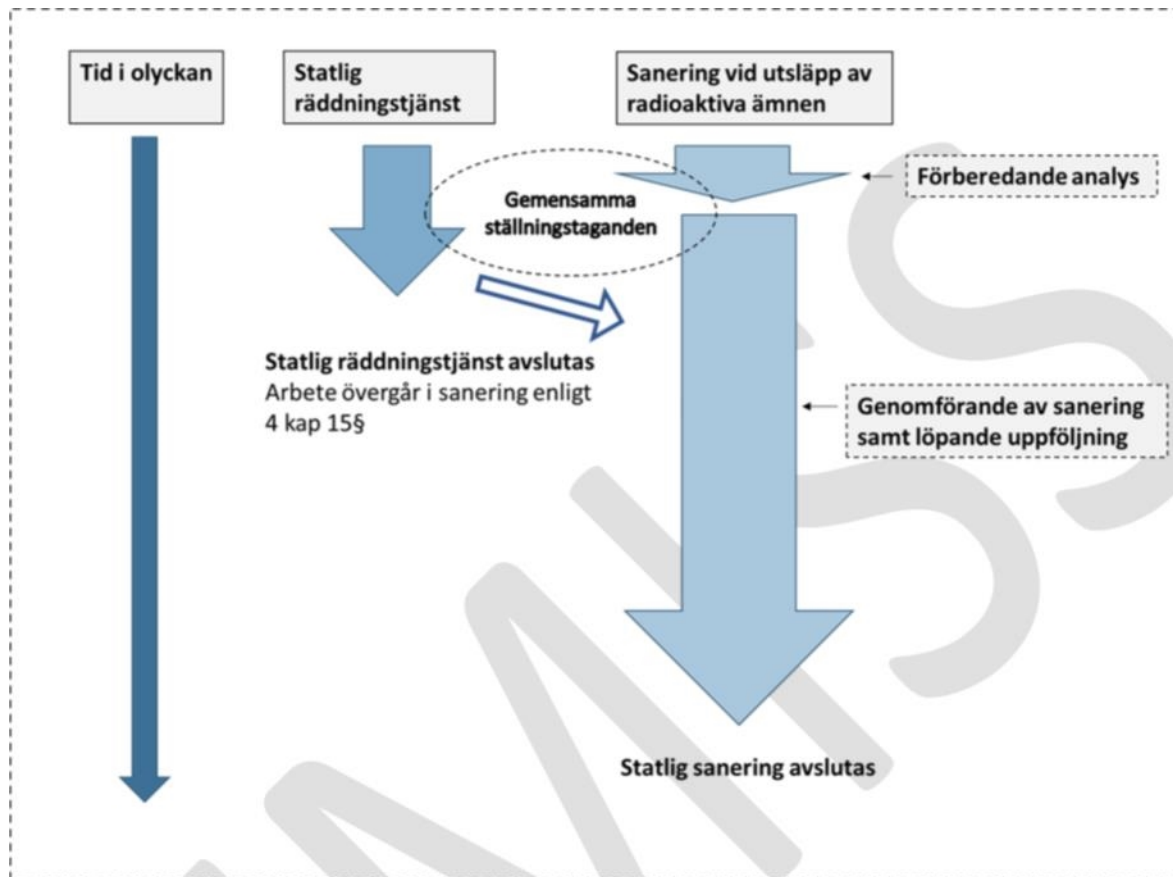
Vidare påbörjas saneringsarbetet på Länsstyrelsen i Halland i direkt anslutning till larm om risk för eller pågående olycka. Detta eftersom Länsstyrelsen ser det som nödvändigt att i ett inledande skede starta upp processen rörande sanering oavsett om ett utsläpp kommer ske och vidare omfattningen av ett eventuellt utsläpp. Det förberedande arbetet för sanering är avgörande att det börjar i tid för att skapa möjligheter för en god och effektiv hantering.

I ett inledande skede genomförs förberedelser inför de faktiska saneringsåtgärderna. När det förberedande arbetet avslutas påbörjas saneringen i fält utifrån en aktörsgemensam inriktning och saneringsstrategi. Vilka saneringsåtgärder som vidtas beror på omfattning av nedfallet och omständigheterna i den rådande situationen. Det finns tre huvudsakliga principer som kan väljas för att återställa mark, vatten, anläggningar eller annan egendom. Detta är

- avklingning,
- skärmning,
- dekontaminering.

Dessa kan brytas ner i mer specifika metoder, vilken metod som används och i vilka områden beror på omfattningen av nedfallet och typ av område som exempelvis tätorter, jordbruksmark eller skogsmark. En närmare beskrivning om Länsstyrelsen i Hallands bestämmelser kring ansvaret för sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen finns beskrivet i *Delplan Sanering*.

Figur 4 Bilden visar hur saneringsarbetet förhåller sig till tiden i olyckan och statlig räddningstjänst

10. Andra frågor av betydelse för beredskapen

10.1 Bistånd till andra länsstyrelser

Länsstyrelsen i Halland har enligt FSO 4 kap 29§ tillsammans med övriga kärnkraftslän samt Länsstyrelsen i Skåne och Västerbottens län i uppgift att bistå andra länsstyrelser i fråga om räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen. Länsstyrelsen i Halland ska organisera personalberedskapen utifrån denna uppgift.

Den struktur och förmåga som beskrivs i detta program är också vad Länsstyrelsen i Halland kan bistå andra länsstyrelser med vid en kärnteknisk olycka och ett eventuellt utsläpp av radioaktiva ämnen. Bistånd kan endast ställas till förfogande under förutsättning att Hallands län inte är drabbat av en samhällsstörning.

Exempel på bistånd:

- Ställa personal från länsstyrelsens organisation för strålningsmätning till förfogande, exempelvis mätpatruller,
- bistå med stabspersonal,

- upprätta sin upplysningscentral för allmänheten och därmed avlasta drabbat län,
- stöd på distans genom att upprätta en speglad stab,
- bistå i ärenden som rör löpande verksamhet,
- förmedla upparbetade kontakter mellan drabbat län och centrala myndigheter.

10.2 Arbetsmiljö

10.2.1 Strålskydd för arbetstagare under radiologiska nödsituationer och omgivning med joniserande strålning

För att optimera strålskyddet för arbetstagare och allmänhet finns referensnivåer att förhålla sig till. Referensnivåer är ett verktyg för strålskyddet att förhålla sig till vad gäller stråldoser både för arbetstagare och allmänhet. Under radiologiska nödsituationer finns det risk att referensnivåerna överstigs, därav ska referensnivåerna användas som målsättning i arbetet.

I radiologiska nödsituationer gäller referensnivåer för

- Allmänheten

Enligt Strålskyddsförordningen 3 kap 8§ 100 mSv effektiv dos (för händelser på ett kärnkraftverk som inte beaktats i kärnkraftsreaktorns konstruktion) och för alla andra händelser 20 mSv.

- Arbetstagare

I första hand gäller dosgränser enligt Strålskyddsförordningen 2 kap 2§ men om dessa inte kan underskridas i en radiologisk nödsituation får länsstyrelsen fastställa referensnivåer med utgångspunkt i Strålskyddsförordningen 3 kap 9§

Referensnivåerna får

1. inte överskrida en effektiv dos på 100 millisievert, eller
2. överskrida en effektiv dos på 100 millisievert men inte 500 millisievert, om det behövs för att rädda liv, förhindra allvarliga strålningsrelaterade hälsoeffekter eller förhindra att katastrofartade förhållanden uppstår.

Sådana referensnivåer fastställs efter samverkan med Strålsäkerhetsmyndigheten.

Stråldosen ska genom optimering av strålskyddet hållas så låg som möjligt hos varje arbetstagare och om möjligt underskrida 20 mSv. Vid stråldos över 20mSv gäller frivillighet.

I strålskyddslagen (2018:396), 4 kap samt Strålskyddsförordningen (2018:506) 2-3 kap, finns bestämmelser som exempelvis regler kring graviditet och amning, information om hälsorisker och skyddsåtgärder, frivillighet, behovet av att övervaka exponering med

individuell mätning och regler kring stråldoser och referensnivåer.

Vid sanering som genomförs när den radiologiska nödsituationen avslutats (*Befintliga exponeringssituationer – Omgivning med joniserande strålning*) gäller inte samma bestämmelser som under radiologiska nödsituationer. Detta går också att läsa om i *Delplan Sanering*.

10.2.2 Två kategorier av arbetstagare som kan komma att beröras vid en radiologisk nödsituation

Det finns två identifierade kategorier av arbetstagare som kan komma att beröras vid en radiologisk nödsituation och som inte omfattas av en verksamhet med joniserande strålning²⁵.

1. *Insatspersonal som utför uppgifter på uppdrag av den myndighet som leder räddningstjänsten.*

Den här personalgruppen utgör arbetstagare som utför uppgifter som direkt hanclar om att avhjälpa den radiologiska nödsituationen.

2. Övriga arbetstagare som utför ordinarie arbetsuppgifter som inte kan avbrytas där uppgifterna utförs på uppdrag av en myndighet med ansvar för dessa uppgifter även under en kris.

I den här kategorin kan det variera vilka och hur många arbetstagare som påverkas. Kategorin omfattas av arbetstagare som trots skyddsåtgärder behöver genomföra olika arbetsuppgifter i ett område. Det kan exempelvis beröra vissa samhällsviktiga verksamheter. Arbetstagare som genomför uppgifter i områden där det inte fattats beslut om skyddsåtgärder bör inte betraktas som arbetstagare i radiologisk nödsituation.

10.2.3 Arbetsmiljöansvar

Arbetsmiljöansvar finns kvar som till vardags hos alla arbetsgivare. Den arbetsgivare som har anställt en person har även ansvar för arbetsmiljön för denna. Arbetsgivarna ansvarar därmed för den anställdes eller inlånad personals säkerhet och hälsa under utförande av arbete.

Vid en kärnteknisk olycka kommer länsstyrelsen samordna arbetsmiljöarbetet enligt Arbetsmiljölagen (1977:1160) AML 3 kap 7e§.

Länsstyrelsen samordnar arbetsmiljöarbetet för den personal som ingår i den förberedda

²⁵ Se beskrivning i begreppslista

beredskapsplaneringen för kärnteknisk olycka. Det är exempelvis organisation för strålningsmätning eller andra aktörer som på uppdrag av länsstyrelsen genomför arbete inom ramen för den statliga räddningstjänsten.

Arbetsgivare som har en roll i den förberedda beredskapsplaneringen för kärnteknisk olycka behöver inför en händelse ansvara för att signalera behov av utbildningar och övningar för att kunna fullfölja sitt eget arbetsmiljöansvar. Arbetsgivaren ska även delta i dialogen om utvecklingsmöjligheter i utbildningar, övningar, utrustning och planverk för att förbättra förutsättningar för att hantera arbetsmiljöansvaret på bästa sätt.

10.3 Utbildning och Övning

Förmågan för länsstyrelsen och övriga berörda aktörer att hantera ett utsläpp av radioaktiva ämnen, behöver regelbundet säkerställas och utvecklas. Länsstyrelsen ska regelbundet utbilda och öva inom ramen för detta.

I länsstyrelsens regionala fleråriga utbildnings- och övningsplan finns planerade utbildningar och övningar rörande kärnenergiberedskapen redovisade.

Länsstyrelsen följer systematiskt upp och säkerställer att det finns rätt kompetens bland länsstyrelsens personal, inklusive presumtiva räddningsledare, saneringsledare och mätledare. Interna, regionala och nationella utbildningar.

Detta *Program för räddningstjänst* med tillhörande *delplaner* ska utgöra ett underlag vid utbildning och övning som rör beredskap för kärnteknisk olycka.

11. Begreppslista

Begrepp	Definition/beskrivning och kommentar
Beredskapszoner	Beredskapszoner är geografiska områden kring vissa verksamheter med joniserande strålning inom vilka skyddsåtgärder förbereds.
Deterministiska hälsoeffekter	Deterministiska hälsoeffekter är hälsoeffekter som karakteriseras av en tröskeldos och där allvarligheten ökar med ökad stråldos.
Dosgräns	Stråldoser som inte får överskridas för en enskild person under en bestämd tidsperiod. Strålskyddslagen 3 kap 8§
Geografiskt områdesansvar	Se avsnitt 2.3 i detta program.
Halveringstid	Halveringstiden är den tid som <i>det tar innan</i> radioaktiviteten hos ett radioaktivt ämne minskat till hälften.
Haverifilter	Ett filter för att rena radioaktiva ämnen vid en tryckavlastning av inneslutningen. Tryckavlastningen kan vara nödvändig för att skydda inneslutningen som är den sista barriären. Haverifiltret medför att konsekvenserna för omgivningen kan begränsas i händelse av ett svårt haveri. Haverifiltren installerades på alla svenska kärnreaktorer efter det svåra haveriet i <i>Three Mile Island (Harrisburg)</i> 1979. Filtret bygger på konventionell skrubberteknik.
Indikering	Strålningsmätning
Inriktnings- och samordningsfunktion	En grupp aktörer som träffar överenskommelser om inriktning och samordning
Joniserande strålning	Strålning som har tillräckligt med energi för att lösgöra elektroner ur ett ämnes atomer eller slå sönder molekyler. Joniserande strålning i form av alfa, beta, gamma och neutroner uppkommer när radioaktiva ämnen sönderfaller. Joniserande strålning kan också produceras på konstgjord väg med hjälp av röntgenutrustningar eller acceleratorer.
Länsstyrelsens krisledningsorganisation	Länsstyrelsens organisation för ledning och samverkan vid samhällsstörningar som drabbar Hallands län eller

	annan del av Sverige och som kräver att länsstyrelsen samverkar och/eller leder och samordnar åtgärder för att hantera
Kärnteknisk anläggning	Sammanfattande benämning på anläggningar där man utvinner kärnenergi (kärnkraftverk), tillverkar kärnbränsle, upparbetar kärnbränsle eller hanterar eller lagrar kärnavfall. Även forskningsreaktorer räknas hit.
Kärnkraftsolycka	Med kärnkraftsolycka avses en olycka som inträffar på ett kärnkraftverk i Sverige eller utomlands.
Kärnteknisk olycka	Med kärnteknisk olycka avses en olycka som inträffar på en kärnteknisk anläggning. En kärnteknisk anläggning är enligt Lag (1984:3) om kärnteknisk verksamhet 2 § I denna lag avses med 1. kärnteknisk anläggning: a) anläggning för utvinning av kärnenergi (kärnkraftsreaktor), b) annan anläggning i vilken en självunderhållande kärnreaktion kan ske, såsom forskningsreaktor, c) anläggning för utvinning, framställning, hantering, bearbetning, förvaring som avses bli bestående (slutförvaring) eller annan förvaring (lagring) av kärnämne, och d) anläggning för hantering, bearbetning, lagring eller slutförvaring av kärnavfall,
Larmnivåer	En del av haveriberedskapen och referens för gradering av åtgärder vid onormala händelser på en kärnteknisk anläggning. Det finns tre larmnivåer: upplysning, förstärkt beredskap och haverilarm.
Länsstyrelsens fältplats	Se avsnitt 3.4 i detta program.
Oberoende härdkylning	Ett robust och oberoende system för inpumpning av vatten för kylning av reaktorhärden. Med oberoende menas här andra befintliga system eller elmatningsvägar. Systemet ska efter fel i all annan härdkylning kunna hålla härden kyld i 72 timmar utan hjälp från någon annan aktör utifrån, exempelvis samhället. Systemet ska också kunna hantera extrem yttre påverkan, d.v.s. betydligt kraftigare väderförhållanden, havsvattennivåer och jordbävningar än övriga säkerhetssystem. OBH är utformat för att

	kunna hantera hårdkylningen om all elmatning är borta, både yttre nät och ordinarie reservkraft, eller om det inte går att använda havet för att kyla reaktorerna. OBH finns installerat på samtliga kärnkraftsreaktorer i drift.
RadGis	Strålsäkerhetsmyndighetens databas för registrering, lagring och visualisering av data från strålningsmätningar
Radioaktiva ämnen	Innehåller atomer med instabila atomkärnor som strävar efter att nå ett stabilt tillstånd genom att sönderfalla. Begreppet används oftast både för radioaktivt material och för radionuklider.
Radiologisk nödsituation	Begreppet är definierat i bland annat Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor. 4 kap 17§ Med radiologisk nödsituation avses vid tillämpning av 18-20 §§ en plötsligt inträffad händelse som 1. inbegriper en strålkälla, 2. har medfört eller kan befaras medföra skada, och 3. kräver omedelbara åtgärder. <i>(Definitionen träder i kraft 2022-07-01)</i>
Samhällets skyddsvärden	Människors liv och hälsa, Samhällets funktionalitet, Demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter, Miljö och ekonomiska värden, Nationell suveränitet
Samhällsviktig verksamhet	Med samhällsviktig verksamhet avses verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet. Se även avsnitt 2.3 i detta program.
Strålskyddsåtgärder/skyddsåtgärder	Strålskyddsåtgärder avser åtgärder som vidtas för att minska människors pågående eller potentiella exponering för joniserande strålning.
Stab	En enhet/stödfunktion med allsidig kompetens som biträder en högre chef eller annan beslutsfattare med insamling och bearbetning av beslutsunderlag, ordergivning, samverkan, dokumentation och information. Staben leds av en stabschef.
Stokastiska hälsoeffekter	Stokastiska hälsoeffekter är slumpmässiga hälsoeffekter som kan uppstå på sikt som en följd av

	exponering för joniserande strålning. Sannolikheten att de ska inträffa ökar med ökande stråldos, men allvarligheten av hälsoeffekten om den inträffar är oberoende av stråldosens storlek. Ett exempel på en stokastisk hälsoeffekt är cancer.
Stråldos	Stråldos är absorberad, intecknad, ekvivalent eller effektiv dos.
Tjänsteperson i beredskap	Länsstyrelsen har dygnet runt, året runt en Tjänsteperson i beredskap (TiB).
Verksamhet med joniserande strålning	Innefattas i en kategori kallat ”planerade exponeringssituationer” enligt EUs strålskyddsdirektiv. I denna kategori utgår man från dosrestriktioner som arbetstagare inte får överskrida. I dessa verksamheter är går det att kontrollera nivåerna löpande. Verksamheter som ingår är drift av kärnkraftverk eller verksamheter med strålning på sjukhus

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Länsstyrelsen i Hallands län • Postadress: 301 86 Halmstad • Besöksadress: Slottsgatan 2
010- 224 30 00 • halland@lansstyrelsen.se • www.lansstyrelsen.se/halland

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Remiss
Datum
2021-12-20

Ärende 10⁽³⁾

Ärendebeteckning
452-9608-2021

Sändlista

Danska beredskapsstyrelsen	-
Falkenbergs kommun	kontaktcenter@falkenberg.se
Frivilliga flygkåren	n@ffk.se
Försvarmakten, Västra militärregionen	mrv-j9@mil.se
Göteborgs universitet	-
Hallandstrafiken	hallandstrafiken@hlt.se
Halmstads kommun	direkt@halmstad.se
Hylte kommun	kommunen@hylte.se
Jordbruksverket	jordbruksverket@sjv.se
Kungsbacka kommun	info@kungsbacka.se
Kustbevakningen	registrator@kustbevakningen.se
Laholms kommun	kommun@laholm.se
Livsmedelsverket	livsmedelsverket@slv.se
Lokala säkerhetsnämnden, Varberg	ks@varberg.se
Länsstyrelsen i Jönköpings län	jonkoping@lansstyrelsen.se
Länsstyrelsen Kalmar län	kalmar@lansstyrelsen.se
Länsstyrelsen i Kronobergs län	kronoberg@lansstyrelsen.se
Länsstyrelsen Skåne	skane@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen Uppsala län uppsala@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Västerbotten vasterbotten@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Västra Götaland vastragotaland@lansstyrelsen.se

Marks kommun markskommun@mark.se

Myndigheten för
samhällsskydd och
beredskap registrator@msb.se;

Polisen Region väst registrator.vast@polisen.se

Polismyndigheten registrator.kansli@polisen.se

Region Halland regionen@regionhalland.se

Regionala resursgruppen,
RRG -

Ringhals AB beredskap.ringhals@vattenfall.com

Räddningstjänsten,
Storgöteborg raddningstjansten@rsgbg.se

Räddningstjänsten Väst rvast@rvast.se

Sjöfartsverket (JRCC) sjofartsverket@sjofartsverket.se

SMHI registrator@smhi.se

Socialstyrelsen socialstyrelsen@socialstyrelsen.se

SOS Alarm webb@sosalarm.se

Strålsäkerhets-
myndigheten registrator@ssm.se

Sveriges Radio -

Trafikverket trafikverket@trafikverket.se

Varbergs kommun varbergdirekt@varberg.se

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Nationaldagsfirande 6 juni 2022

Sammanfattning

Efter samtal med Herrljunga hembygdsförening har framkommit att föreningen och kommunen önskar återuppta firande av Sveriges nationaldag den 6 juni tillsammans. På grund av pandemin har firandet legat nere de senaste åren. Ceremonin att hälsa nya medborgare välkomna kan vara lämpligt att ske vid samma tillfälle. Och en inbjudan till de nya skall göras. För att kunna påbörja planeringsarbetet så snart som möjligt föreslår ordföranden omedelbar justering och att ärendet skickas vidare till kommunfullmäktige samma dag.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet daterad 2022-03-01

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktiges presidium ges i uppdrag att organisera firandet av nationaldagen 2022 tillsammans med Herrljunga hembygdsförening
2. Kommunstyrelsen anslår maximalt 75 tkr till firande medlen tas ur kommunstyrelsens konto för utvecklingsmedel
3. Ärenden justeras omedelbart

Gunnar Andersson (M)

Ordförande kommunstyrelsen

Expedieras till:	Kommunfullmäktige
För kännedom	Herrljunga hembygdsförening
till:	

Val av representanter till SmåKoms vårmöte 27-29 april 2022

Sammanfattning

SmåKom har bjudit in till vårmöte 27–29 april. Mötet hålls på Best Western Hotell Lerdalshöjden i Rättvik och årets program har bland annat fokus på demokratiappen, social dumpning och kommunal ekonomi. Vid vårmötet hålls även SmåKoms årsstämma den 27 april.

Kommunstyrelsen bör välja två representanter från kommunen att delta på mötet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-03-04
Program SmåKoms vårmöte 27–29 april

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen utser _____ och _____ att delta på SmåKoms vårmöte 27–29 april 2022.

Moa Andersson
Nämndsamordnare

Expedieras till: SmåKom

VÄRMÖTE

27 april kl. 15.00 – 29 april kl. 13.00

Plats: Lerdalshöjden, Rättvik

Kostnad: 2 195 kr / deltagare (inkl. mat och logi)

Program

Onsdagen den 27 april (endast för SmåKoms medlemmar)

14.00 Incheckning och fika

14.00 – 17.00 Kommunchefsnätverk, ansvarig Ralf Hedin, Vingåkers kommun

15.00 Årsstämma för förtroendevalda i medlemskommunerna

19.00 Middag

Torsdagen den 28 april

08.30 Pepp Kommun / Matti Leijon projektledare, Carolina Klüft verksamhetschef, Generation Pepp

Föreläsning och workshop

10.00 Fika

10.45 Demokratirapporten, Gissur Erlingsson, forskare vid Linköpings universitet

11.30 Bensträckare

11.50 Demokrati, fortsättning

12.30 Lunch

13.30 Kommunexempel Social dumpning, Hällefors och Filipstad

14.10 Kommunexempel – ej klart i dagsläget

14.45 Fika

15.15 VA-gruppen, presentation av slutrapport

16.00 Dagen avslutas

18.30 Middag

Fredagen den 29 april

08.30 Kommunal ekonomi, Annika Wallenskog, chefsekonom SKR

09.30 Kaffe och te, utcheckning

10.15 Ministerbesök – ej klart i dagsläget

11.15 Avslutning

11.30 Lunch

Från: [Herrljunga kommun](#)
Till: [Moa Andersson](#)
Ärende: VB: Inbjudan Värmöte SmåKom
Datum: den 4 mars 2022 09:17:17
Bilagor: [image001.png](#)
[image003.png](#)

Med vänlig hälsning,

Jesper Labardi
Registrator
Administrations- och kommunikationsenheten
Kommunstyrelsens förvaltning
Herrljunga kommun
e-post: herrljunga.kommun@herrljunga.se
Tfn: 0513-170 00
www.herrljunga.se

Herrljunga kommun, Box 201, 524 23 Herrljunga
Besöksadress: Torget 1, 524 30 Herrljunga
Växel 0513-170 00
Organisationsnummer: 212 000-15 20
Läs hur vi behandlar personuppgifter: www.herrljunga.se/personuppgifter

Från: SmåKom <charlotta@smakom.se>
Skickat: den 28 februari 2022 08:36
Till: Herrljunga kommun <Herrljunga.Kommun@herrljunga.se>
Ämne: Inbjudan Värmöte SmåKom

Nyhetsbrev med senaste nytt. Problem att visa det? [Se det i webbläsaren.](#)

Nyhetsbrev November

Välkommen på Värmöte!

När: 27 - 29 april 2022

Var: [Best Western Hotell Lerdalshöjden](#), Rättvik

Kostnad: 2 195 kr / deltagare

> > > Anmälan < < <

Välkommen!

Dags att boka in vårens bästa konferens för små kommuner!
Vi har satt ihop ett aktuellt program som vi hoppas ni finner intressant.
Alla bitar är inte på plats, men programmet kompletteras efter hand.

[PROGRAM](#)

Konferensavgift

Avgiften för konferensen är 2 195 kr/person (inkl. mat och logi)
Avgiften är densamma oavsett i vilken utsträckning du väljer att delta.
Anmäl plats kan överlåtas till en annan person.

Ej avbokad plats eller uteblivet deltagande debiteras med full avgift.

Kommunchefsnätverket

På höstmötet i november 2021 startade vi upp ett nätverk för kommuncheferna,
detta var ett positivt initiativ och även under denna konferens har vi berett tid för
kommuncheferna att träffas separat ([se program för detaljer](#)).

Antal deltagare

Konferensen är begränsad till 90 deltagare.
På onsdagen håller vi Årsstämma och middag för medlemmarna.
På torsdagen och fredagen är externa gäster välkomna.

Avbokning

Vid förhinder vänligen meddela din avbokning
i så god tid som möjligt till charlotta@smakom.se.

Vid uteblivet deltagande utan om-/avbokning debiteras konferenskostnaden.

Sista dag för anmälan är den 31 mars.

> > > **Anmälan** < < <

Strul med anmälningslänken?

Testa den här länken

<https://forms.gle/aP5P3Q1Xv4sskZqo9>

Fortfarande problem med anmälan? Maila charlotta@smakom.se för hjälp.

Kontakt

Charlotta Haskovec, verksamhetsledare

E-post; charlotta@smakom.se

Telefon; 0706 725 649

www.smakom.se

Du får detta nyhetsbrev eftersom du är en kund till oss eller för att du har skrivit upp dig på vårt nyhetsbrev.
Skulle du vilja avsluta din prenumeration, [klicka här](#).

Val av ägarrepresentant till Nossan Förvaltningsaktiebolags (org.nr. 556637-5746) bolagsstämma 2022

Sammanfattning

Enligt det av kommunfullmäktige antagna (KF § 189/2019-12-10) gemensamma ägardirektivet för bolagen som ingår i Nossan Förvaltningsaktiebolag (koncernen) ska kommunstyrelsen utse kommunens ägarrepresentant till förvaltningsbolagets årsstämma.

Kommunstyrelsen utser ägarrepresentant till bolagsstämmor i Nossan Förvaltningsaktiebolag för ett år i taget. Styrelsen för Nossan Förvaltningsaktiebolag utser ägarrepresentant till övriga bolags bolagsstämmor.

Nossan Förvaltningsaktiebolags årsstämma äger rum 2022-03-28 kl. 10.00

Ägarrepresentanten representerar ägaren genom fullmakt i enlighet med kommunstyrelsens beslut. Vidare ska kommunstyrelsen fastställa ägarinstruktion till utsedd ägarrepresentant.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-03-07

Bilaga 1, Förslag till instruktion till ägarrepresentant vid bolagsstämma 2022 för Nossan Förvaltningsaktiebolag

Bilaga 2, Förslag till fullmakt ägarrepresentant vid Nossan Förvaltningsaktiebolags (org.nr. 556637-5746) bolagsstämma 2022.

Förslag till beslut

1. **Namn Efternamn (Parti)** utses till ägarrepresentant vid Nossan Förvaltningsaktiebolags (org.nr. 556637-5746) bolagsstämma 2022.

Ior Berglund
kommundirektör

Expedieras till: Nossan Förvaltningsaktiebolag

Bilaga 1

Instruktion till ägarrepresentant vid bolagsstämma 2022 för Nossan Förvaltningsaktiebolag (org.nr. 556637-5746)

Vid Nossan Förvaltningsaktiebolags bolagsstämma har ägarrepresentant att företräda Herrljunga kommun som ägare och särskilt uppmärksamma att styrelsen har beaktat att bolagets finansiella verksamhet och formaliahantering sker i överensstämmelse med aktiebolagslagen, bolagsordning och ägardirektiv.

Instruktion till ägarrepresentant vid bolagsstämma för Nossan Förvaltningsaktiebolag, fastställd av kommunstyrelsen 2022-xx-xx.

Bilaga 2

För kännedom – fullmaktsdokument.

FULLMAKT

vid Nossan Förvaltningsaktiebolags (org.nr. 556637-5746) bolagsstämma 2022.

Härmed befullmäktigas **Namn Efternamn (personnummer)**, ledamot i kommunstyrelsen, att vid Nossan Förvaltningsaktiebolags bolagsstämma/or 2022, företräda ägaren Herrljunga kommun i enlighet med instruktion till ägarrepresentant vid Nossan Förvaltningsaktiebolags bolagsstämma och rösta för samtliga aktier i bolaget.

Herrljunga kommun

[Datum]

Gunnar Andersson
Kommunstyrelsens ordförande

Antal aktier: 1000 st

TN § 12

TK 27/2022 171

Riktlinje för systematiskt brandskyddsarbete

Sammanfattning

Denna riktlinje ska tillämpas av kommunens samtliga verksamheter (exkl. kommunala bolag). Riktlinjen är underställd Herrljunga kommuns säkerhetspolicy och redogör för den grundnivå på det systematiska brandskyddsarbetet som alla verksamheter ska uppfylla. Verksamheter som önskar göra avsteg från riktlinjen ska först inhämta godkännande från ansvarig på Herrljunga kommuns fastighetsenhet.

Kommunen bedriver verksamheter som berör många människor och en brand i kommunens lokaler skulle kunna medföra allvarliga konsekvenser för både människorna på plats och verksamheten. Genom ett systematiskt brandskyddsarbete (SBA) minskas sannolikheten och konsekvensen av en brand.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-01-24

Bilaga, riktlinje för systematiskt brandskyddsarbete

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen föreslås godkänna riktlinje för systematiskt brandskyddsarbete.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Tekniska nämndens förslag till kommunstyrelsen

1. Riktlinje för systematiskt brandskyddsarbete godkänns (bilaga 1, TN § 12/2022-02-03).

Expedieras till

Kommunstyrelsen

BA

303

FASTSTÄLLD: åååå-mm-dd
VERSION: 1.0
SENAST REVIDERAD: åååå-mm-dd
GILTIG TILL: Tillsvidare
DOKUMENTANSVAR: Fastighetschef

Riktlinje

För systematiskt brandskyddsarbete

Dokumentet är kommunövergripande och beslutas av kommunstyrelsen.

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

BA 307

Innehåll

Inledning.....	2
Övergripande mål med brandskyddsarbetet	2
Systematiskt brandskyddsarbete (SBA)	2
Organisation och ansvarsfördelning	2
Information och utbildning	4
Allmänna brandskyddsregler/rutiner	5
Bilaga 1, Delegationsmallar	
Bilaga 2, Ansvarsfördelning fastighetsägare – verksamhet	
Bilaga 3, Mall för egenkontroll och årlig systemrevision	
Bilaga 4, Regler vid tillfällig övernattnig	

Inledning

Denna riktlinje ska tillämpas av kommunens samtliga verksamheter (exkl. kommunala bolag). Riktlinjen är underställd Herrljunga kommuns säkerhetspolicy och redogör för den grundnivå på det systematiska brandskyddsarbetet som alla verksamheter ska uppfylla. Verksamheter som önskar göra avsteg från riktlinjen ska först inhämta godkännande från ansvarig på Herrljunga kommuns fastighetsenhet.

Kommunen bedriver verksamheter som berör många människor och en brand i kommunens lokaler skulle kunna medföra allvarliga konsekvenser för både människorna på plats och verksamheten. Genom ett systematiskt brandskyddsarbete (SBA) minskas sannolikheten och konsekvensen av en brand.

Övergripande mål med brandskyddsarbetet

- Ingen människa ska komma till skada eller omkomma i samband med en brand i kommunens lokaler eller i samband med kommunledd verksamhet.
- Alla anställda ska vara väl införstådda i hur brandskyddet är uppbyggt och ha kunskaper så att de kan förebygga bränder och agera vid en brand.
- Ingen kommunal verksamhet ska drabbas av allvarlig driftstörning på grund av brand i anläggning som nyttjas eller ägs av kommunen.
- Gällande lagar och föreskrifter ska efterlevas.

Systematiskt brandskyddsarbete (SBA)

Lagen om skydd mot olyckor (2003:778) ställer krav på att fastighetsägare och verksamheter vidtar de åtgärder som behövs för att förebygga brand samt begränsa brandskador, vilket bland annat innefattar att utrusta lokalerna med släckutrustning.

I Statens räddningsverks allmänna råd om systematiskt brandskyddsarbete (SRVFS 2004:3), framgår att brandskyddsarbetet ska vara systematiskt och dokumenteras.

I denna riktlinje beskrivs hur Herrljunga kommuns systematiska brandskyddsarbete ska genomföras och ovanstående lag och allmänna råd uppfyllas.

Organisation och ansvarsfördelning

Ansvaret för kommunens brandskyddsarbete följer ordinarie linjeorganisation och fördelas i enlighet med Herrljunga kommuns säkerhetspolicy:

Kommunfullmäktige ansvarar för:

- Att uppgifter inom det systematiska säkerhetsarbetet fördelas till kommunstyrelse och nämnder i respektive reglemente.
- Ekonomiska resurser avsätts i budgetbeslutet till räddningstjänstens brandutbildningar för kommunens personal enligt denna riktlinje.

Kommunstyrelsen ansvarar för:

- Fastställande av denna riktlinje (Riktlinje för systematiskt brandskyddsarbete).
- Samordning, planering, utveckling och uppföljning av det övergripande brandskyddsarbetet.

Nämnderna ansvarar för:

- Efterlevnad av riktlinjen inom verksamhetsområdet samt beslutar vid behov om verksamhetsövergripande styrdokument som tydliggör riktlinjen. Sådana dokument ska alltid delges kommunstyrelsen.
- Vidaredelegation av brandskyddsuppgifter till förvaltningschef, se mall i bilaga 1.

Ärende 14

Bilaga 1, TN § 12/2022-02-03

Förvaltningschef ansvarar för:

- Integrering av riktlinjen i förvaltningens verksamheter utifrån delegation, se mall i bilaga 1, vilket innefattar att samordna brandskyddsarbetet samt säkerställa att gällande styrdokument efterlevs samt vid behov fastställa verksamhetsspecifika rutiner.
- Vid behov vidaredelegation till verksamhetschefer eller liknande (= brandskyddsansvarig), se mall i bilaga 1.

Verksamhetschef eller liknande (= brandskyddsansvarig) ansvarar för:

- Brandskyddsarbetet inom enheten utifrån delegation, se mall i bilaga 1, vilket bland annat innefattar:
 - ✓ Ansvara för underhåll av de delar av brandskyddet som framgår i bilaga 2
”Ansvarsfördelning fastighetsägare – verksamhet”
 - ✓ Ta fram en skriftlig verksamhetsspecifik rutin/checklista för hur en akut händelse ska hanteras.
 - ✓ Säkerställa att alla anställda har tillräcklig kunskap genom att information delges och utbildningar genomförs i enlighet med denna riktlinje.
 - ✓ Genomföra och dokumentera kvartalsvisa egenkontroller av brandskyddet tillsammans med representant från fastighetsägaren, se mall i bilaga 3.
 - ✓ Medverka vid inspektion/besök av Räddningstjänst eller annan myndighet.
 - ✓ Tillse att upptäckta brister i brandskyddet som verksamheten ansvarar för åtgärdas.
 - ✓ Rapportera inträffade incidenter till närmaste chef, fastighetschef och säkerhetschef.
- Eventuellt vidaredelegera praktiska arbetsuppgifter från listan ovan till utsedd person på enheten (= brandskyddskontrollant), se mall i bilaga 1.

Fastighetschef ansvarar för att:

- Hålla denna riktlinje uppdaterad.
- Uppdaterad dokumentation finns över kommunens fastigheters brandtekniska skydd.
- Brandskyddsutrustning som fastighetsägaren ansvarar för kontrolleras och underhålls enligt de krav som finns, samt att detta dokumenteras.
- Driftspersonal har den kunskap som krävs för att sköta det brandskydd som åligger dem att kontrollera och underhålla.
- Utpekad personal varje kvartal genomför egenkontroller tillsammans med representant från verksamheten.
- Skapa en gemensam rutin för hur egenkontrollernas protokoll ska sparas och hur ev. åtgärder ska följas upp.
- Snarast åtgärda upptäckta brister i brandskyddet som fastighetsägaren ansvarar för.
- Påtala brister i brandskyddet för verksamhet som åligger denna att åtgärda.
- Eskalera brister i brandskyddet som trots påpekande inte åtgärdats av verksamheten, till verksamhetens överordnade. Om åtgärd trots eskalering inte åtgärdas har fastighetsägaren rätt att göra åtgärden på verksamhetens bekostnad.

Kommunhuset:

BA 59

Ärende 14

Bilaga 1, TN § 12/2022-02-03

I kommunhuset samsas flera olika verksamheter vilket innebär att det krävs samordning. För att förenkla brandskyddsarbetet i byggnaden är Säkerhetschef utsedd att vara samtliga verksamheters representant vid de kvartalsvisa egenkontrollerna och övriga frågor som rör byggnaden som helhet. Det fråntas dock inte varje personalansvarig chef ansvaret att informera/utbilda sina medarbetare.

Information och utbildning

Alla anställda ska vara väl insatta i de utrymningsrutiner, den släckutrustningen m.m. som finns på arbetsplatsen. Det innebär att nyanställda omgående ska få information om de rutiner som gäller på arbetsplatsen och så snart som möjligt (helst under provanställning/introduktion) ges brandskyddsutbildning enligt nedan.

Därefter ska alla rutinerna repeteras regelbundet. På förskolor och skolor ska utrymningsövning göras två gånger per år, på kontor gäller en gång per år. Brandskyddsutbildningen nedan bör genomföras vart tredje år.

Funktioner med ytterligare ansvar för brandskyddsarbetet bör gå på byggnadsutbildningar enligt nedan eller annan ansvarsspecifik utbildning.

Följande utbildningar tillhandahålls av Herrljunga räddningstjänst (bokning sker på Komnet eller via kontakt direkt med räddningstjänsten):

Alla anställda – Brandskyddsutbildning

Utbildningen kan genomföras enligt två olika alternativ.

- Personal från räddningstjänsten utbildar på brandstationen i Herrljunga eller Annelund alternativt efter överenskommelse på verksamhetens arbetsplats. Utbildningen innehåller en teoretisk och en praktisk del, ca 3 timmar totalt.
- Teoretisk webbutbildning som är öppen för alla. Webbutbildningen finns på Komnet, tidsåtgång ca 1 timma. Den praktiska delen bokas separat hos räddningstjänsten, tidsåtgång ca 1 timma.

Målet med utbildningen är att ge personalen inom olika verksamheter förutsättningar att:

- Förebygga brand
- Rädda liv vid en brand
- Minska skadorna vid en eventuell brand

Brandskyddsansvarig

Denna utbildning riktar sig främst till:

- Förvaltningschef som fått brandskyddsansvaret delegerat från nämnd.
- Enhetschef som fått brandskyddsansvaret delegerat från förvaltningschef.

Heldagsutbildning som ger kunskaper om det ansvar som åligger verksamheten och dess brandskyddsansvariga, samt även om hur brandskyddet kan organiseras utifrån de lagkrav som ställs. Deltagaren får grundläggande kunskaper om planering, dokumentation och uppföljning av sitt brandskydd.

Innehåll i utbildningen

- Konsekvenser av brand
- SBA – Systematiskt brandskyddsarbete
- Lagar och myndighetskrav

- Byggnadstekniskt brandskydd
- Brandtekniska installationer
- Släckutrustning
- Handlingsplan och rutiner
- Underhålls- och kontrollsystem
- Tillsyn och den kommunala räddningstjänsten
- Att kunna ge stöd och råd till brandskyddskontrollant
- Att med hjälp av de underlag som finns för fastigheten internt ska kunna ge råd och anvisningar om brandskyddets uppbyggnad

Brandskyddskontrollant

Halvdagsutbildning för anställd som blivit utsedd till brandskyddskontrollant.

Utbildningen ger följande kunskaper:

- Varför det behövs ett systematiskt brandskyddsarbete och hur fungerar det
- Att upptäcka fel och brister i befintligt brandskydd
- Att kunna vidta åtgärder för att hindra uppkomst av brand
- Att genomföra kontroller av brandskyddet och uppföljningar
- Att kunna verka som intern brandskyddskontrollant
- Att kunna skapa en brandskyddsmedvetenhet för att kunna ta egna initiativ och medverka till en väl brandskyddad verksamhet

Allmänna brandskyddsregler/rutiner

Automatiskt brandlarm/utrymningslarm finns i vissa lokaler. Verksamheten ska säkerställa att alla vet hur dessa låter och vilka rutiner som gäller vid utlöst larm. Tillfällig avstängning av brandlarmet (vid tex. hantverksarbete) får bara göras av räddningstjänsten eller anläggningsskötare brandlarm och kräver manuell bevakning av avlarmat område.

Automatiskt släcksystem, tex vattensprinkler, finns i vissa lokaler. Tillfällig avstängning av systemet (vid tex. hantverksarbete) får bara göras av anläggningsskötare sprinkleranläggning och kräver manuell bevakning av avlarmat område.

Brandfarliga och explosiva varor ska hanteras utifrån gällande lagstiftning. Om större mängder hanteras ställs större krav på hanteringen och tillstånd behöver sökas av verksamhetsansvarig (obs tillstånden behöver förnyas regelbundet).

Eluttag ska vara hela och får inte överbelastas (så att propparna löser ut). Elfel ska anmälas till fastighetsägaren omgående. Tänk även på att skadade kablar/förlängningskablar ska bytas ut.

Heta arbeten, tex. svetsning och arbete med sliprondell, får endast utföras av personal med utbildning och certifikat från Brandskyddsföreningen eller annan godkänd utbildare.

Levande ljus får inte användas på grund av risken för tex kvarglömda ljus samt risk för falsklarm från det automatiska brandlarmet. Använd istället batteridrivna alternativ.

Ombyggnation av lokalerna får inte ske utan fastighetsägarens godkännande för att säkerställa att det fysiska brandskyddet förblir intakt.

BA 503

Ärende 14

Bilaga 1, TN § 12/2022-02-03

Ommöblering – tänk på att inte ställa saker i utrymningsvägar, framför släckutrustning, rökdetektorer m.m. Täck inte heller för utrymningsskyltar som visar vägen ut.

Ordning och reda är en ledstjärna som bidrar till minskade brandrisker genom att tex. skräp förvaras på rätt sätt, släckutrustning är tillgänglig m.m.

Rökning är förbjuden i alla lokaler.

Soptunnor/containrar ska placeras så att allmänheten inte kan komma åt dem (och starta en brand i dem). Om det inte är möjligt ska de placeras minst 6 meter från husfasad.

Tillställningar i samlingslokal ställer extra krav på brandsäkerheten. Kontrollera utrymningsvägar och släckutrustning inför tillställningen och var inte fler i lokalen än vad den är godkänd för.

Utrymningsvägar får absolut inte vara blockerade utan ska ha minst 90 cm fri bredd (större bredd gäller tex. i samlingslokaler).

Värmealstrande utrustning som tex. spis, kaffebryggare och strykjärn, ska vara försedda med timer.

Övernattning ska normalt inte ske i lokaler som inte är anpassade för sovande personer. Undantag kan göras genom att söka om tillstånd och införa anpassade rutiner gällande brand- och inbrottsskydd. Se vidare i bilaga 4

BA 37

Delegation brandskydd till förvaltningschef*I förvaltningschefens uppgifter ingår att*

- ☐ Samordna och följa upp förvaltningens brandskyddsarbete.
- ☐ Svara för förvaltningens systematiska brandskyddsarbete enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och Statens räddningsverks allmänna råd, SRVFS 2004:3 samt kommunens riktlinje för det systematiska brandskyddsarbetet.
- ☐ Säkerställa att dokumentation av brandskyddsarbetet finns i verksamheterna och vid behov fastställa verksamhetsspecifika brandskyddsrutiner.
- ☐ Säkerställa att alla anställda har tillräcklig kunskap genom att information delges och utbildningar genomförs i enlighet med Riktlinjer för systematiskt brandskyddsarbete.
- ☐ Tillsammans med fastighetschef följa upp att brandskyddet i förvaltningens lokaler håller rätt nivå utifrån bedömda risker.
- ☐ Säkerställa att egenkontroller av brandskyddet genomförs varje kvartal i samtliga förvaltningens verksamheter.
- ☐ Säkerställa att framkomna brister i brandskyddet åtgärdas.
- ☐ Säkerställa att inträffade brandincidenter rapporteras till närmsta chef, fastighetschef och säkerhetschef.
- ☐ Delta i utbildningar, möten eller motsvarande som räddningstjänsten eller annan part kallar till.

Datum	Förvaltning	
Underskrift nämndordförande	Underskrift förvaltningschef	
Namnförtydligande	Namnförtydligande	

Delegation avslutad

Datum		
Underskrift nämndordförande	Namnförtydligande	

Delegation till Brandskyddsansvarig verksamhetschef eller liknande***I Brandskyddsansvariges uppgifter ingår att***

- ☐ Vara kontaktperson i brandskyddsfrågor för sin verksamhet.
- ☐ Svara för verksamhetens systematiska brandskyddsarbete enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och Statens räddningsverks allmänna råd, SRVFS 2004:3 samt kommunens riktlinje för det systematiska brandskyddsarbetet.
- ☐ Ansvara för underhåll av de delar av brandskyddet som framgår i dokumentet "Ansvarsfördelning fastighetsägare – verksamhet"
- ☐ Ta fram en skriftlig verksamhetsspecifik rutin/checklista för hur en akut händelse ska hanteras.
- ☐ Säkerställa att alla anställda har tillräcklig kunskap genom att information delges och utbildningar genomförs i enlighet med Riktlinjer för systematiskt brandskyddsarbete.
- ☐ Genomföra och dokumentera egenkontroller av brandskyddet varje kvartal tillsammans med representant från fastighetsägaren.
- ☐ Tillse att framkomna brister i brandskyddet åtgärdas.
- ☐ Rapportera inträffade brandincidenter till närmsta chef, fastighetschef och säkerhetschef.
- ☐ Delta i utbildningar, möten eller motsvarande som förvaltningen, räddningstjänsten eller annan part kallar till.

Datum	Förvaltning	Verksamhet
Underskrift förvaltningschef	Underskrift brandskyddsansvarig	
Namnförtydligande	Namnförtydligande	

Delegation avslutad

Datum
Underskrift förvaltningschef
Namnförtydligande

BA 307

Delegation till Brandskyddskontrollant

I Brandskyddskontrollantens uppgifter ingår att

- ☐ Genomföra egenkontroller av brandskyddet varje kvartal tillsammans med representant från fastighetsägaren.
- ☐ Medverka vid inspektioner/besök av Räddningstjänst eller annan myndighet.
- ☐ Bistå i arbetet med att åtgärda upptäckta brister i brandskyddet.
- ☐ Bistå vid utbildning/information/övningar till övriga anställda på enheten.

Datum	Förvaltning	Verksamhet
Underskrift ansvarig chef		Underskrift brandskyddskontrollant
Namnförtydligande		Namnförtydligande

Delegation avslutad

Datum	
Underskrift ansvarig chef	Namnförtydligande

BA 307

Ansvarsfördelning fastighetsägare – verksamhet

Samverkansöverenskommelse

Överenskommelsen avser ansvarsfördelningen av det systematiska brandskyddsarbetet mellan Tekniska Förvaltningen och hyresgästen till följande byggnad och lokal.

Fastighet:

Byggnad:

Lokal:

Denna överenskommelse har till syfte att klargöra arbetsrutiner och ansvarsgränser när det gäller det förebyggande brandskyddet och ska biläggas befintligt hyresavtal. Kopia ska finnas i mappen för systematiskt brandskyddsarbete.

Ansvarsfördelning

I grunden tillämpas följande princip när det gäller ansvarsfördelning:

- Fastighetsägare är ansvarig för byggnader samt till byggnader fast ansluten utrustning.
- Nyttjanderättshavaren av lokaler/byggnad är ansvarig för den verksamhetsanknutna utrustningen, förenklat omfattar detta i princip lös utrustning. Se gränsdragningslista.
- Båda parter är ansvariga för att egenkontroller av brandskyddet genomförs.

Av tabell på följande sida framgår ansvarsfördelning gällande brandskydd mellan fastighetsägare och nyttjanderättshavare.

Herrljunga, 20_____

Samhällsbyggnads Förvaltningen

Hyresgäst/Verksamhet

Ärende 14

Bilaga 1, TN § 12/2022-02-03

ANSVARSFÖRDELNING

Kontroll avser vem som har ansvar för att utrustningen kontrolleras. Åtgärd avser vem som har ansvar för att eventuell brist åtgärdas.

Utrustning/Anläggningsdel	Kontroll		Åtgärder	
Automatisk vattensprinkler/brandlarm				
Revisionsbesiktning	FV	EK	FV	
Orienteringsritningar	FV		FV	
Funktionsprov	FV		FV	
Anläggningsskötartutbildning	FV		FV	
Speciell utrustning för punktskydd (ex portabel sprinkler)		HG		HG
Övriga brandtekniska installationer och utrustningar				
Brand-, rökventilation	FV		FV	
Fast monterad släckutrustning		EK	FV	
Handbrandsläckare, lös utrustning		EK	FV	HG
Funktion, komponenter för uthyrning				
Utrymningslarm	FV		FV	
Vägledande markering, nödutrymningsskyltar		HG	FV	
Utrymningsplan		HG		HG
Nödbelysning och reservkraft	FV		FV	
Dörrar och framkomlighet i utrymningsvägar		HG	FV	HG
Brandcellsskiljande byggnadskonstruktioner				
Generellt	FV		FV	
Brandskydd av ventilationsanläggningar				
Generellt	FV		FV	
Revisionsbesiktningar				
Elanläggningar	FV		FV	
Brandlarmanläggningar	FV		FV	
Myndighetstillsyner, tillstånd och kontroller				
Tillsyn brandfarlig vara	FV	HG	FV	HG
Föreståndare för brandfarlig vara		HG		HG
Hantering av brandfarlig vara		HG		HG
Bygglövspliktig förändring	FV		FV	
Dokumentation				
Brandskyddsdokumentation	FV		FV	
Dokumentation enligt det systematiska brandskyddsarbetet	FV	HG	FV	HG

F = Fastighetsvärd eller förvaltande enhet HG = Hyresgäst EK = Extern kontrollant

BA 53

Bilaga 1, TN § 12/2022-02-03

Riktlinje för systematiskt brandskyddsarbete
Bilaga 3, Mall för egenkontroll och årlig
systemrevision.

CHECKLISTA FÖR EGENKONTROLL AV BRANDSKYDD

Checklista ska användas vid den kvartalsvisa egenkontrollen av brandskyddet. Efter utförd kontroll signeras checklistan och eventuella anmärkningar rapporteras till brandskyddsansvarig för åtgärd. När samtliga anmärkningar är åtgärdade arkiveras checklistan på avsedd plats. Checklistan kan behöva kompletteras beroende på verksamhetens riskbild och tekniska brandskyddslösningar.

Kontrolldatum: Kontrollanter:

	OK	ANM	KOMMENTAR	ÅTGÄRD DATUM
1. UTRYMNINGSVÄGAR/NÖDUTGÅNGAR				
a) Dörrar skall vara lätt öppningsbara utan nyckel	☐	☐		
b) Ej blockerade eller uppställda	☐	☐		
c) Tydligt skyltade och belysning fungera	☐	☐		
d) Utrymningsplanen stämmer med verkligheten	☐	☐		
2. SLÄCKUTRUSTNING				
a) Handbrandsläckare/övrig släckutr. på plats	☐	☐		
b) Manometernålen pekar på grönt (trycksatta sl.)	☐	☐		
c) Ej blockerad	☐	☐		
d) Upphängning, skyltning	☐	☐		
e) Servad under senaste året	☐	☐		
3. BRANDLARM/UTRYMNINGSLARM				
a) Brandvarnare. Funktionskontroll	☐	☐		
b) Larm. Testad och servad enligt bestämt intervall (finns dokumenterat)	☐	☐		
c) Manuella larmknappar, hela och fungerar	☐	☐		
4. ÖVRIGA BRANDRISKER				
a) Belysning, ej blinkande lysrör	☐	☐		
b) Ordning och reda, städad inne/utemiljö	☐	☐		
c) Containrar/sopkärl (6m. regeln)	☐	☐		
d) El-ledningar och maskiner	☐	☐		
e) Placering av brandfarlig vara	☐	☐		
f) Ev. nya synliga genomföringar i brandcellsgräns är korrekt tätade och dörrar sluter tätt.	☐	☐		
g) Ev. brandgasventilation är testad senaste året.	☐	☐		
h) Ev. nödbelysning är testad senaste året.	☐	☐		
5. SKYDDSUSTRUSTNING				
a) Förbandslåda är fylld.	☐	☐		
b) Brandfilt är nåbar och hel.	☐	☐		
c) Ev. saneringsmtrl är ok.	☐	☐		

Bilaga 1, TN § 12/2022-02-03

HERRLJUNGA KOMMUN

Riktlinje för systematiskt brandskyddsarbete
Bilaga 3, Mall för egenkontroll och årlig
systemrevision.

CHECKLISTA FÖR ÅRLIG BRANDSYSTEMREVISION

Följande checklista ska användas vid den årliga brandsystemrevisionen. Efter utförd kontroll signeras checklistan och eventuella anmärkningar rapporteras till brandskyddsansvarig för åtgärd. När samtliga anmärkningar är åtgärdade arkiveras checklistan på avsedd plats. Checklistan kan behöva kompletteras beroende på verksamhetens riskbild och tekniska brandskyddslösningar.

Kontrolldatum:..... Kontrollanter:.....

	OK	ANM	KOMMENTAR	ÅTGÄRD DATUM
1. ANSVAR				
a) Är ansvarsfördelningen tydliggjord utifrån gällande riktlinje?	☐	☐		
b) Är brandskyddsansvarig medveten om sitt ansvar utifrån gällande riktlinje?	☐	☐		
2. UTBILDNING				
a) Följs utbildningsplanen i gällande riktlinje?	☐	☐		
b) Dokumenteras vem som utbildats och när?	☐	☐		
c) Får personalen regelbunden information om brandskyddsarbetet utifrån gällande riktlinjer?	☐	☐		
3. INSTRUKTIONER OCH RUTINER				
a) Följs riktlinjens allmänna brandskyddsregler/rutiner?	☐	☐		
b) Räcker dessa eller behöver de kompletteras?	☐	☐		
c) Finns en verksamhetsanpassad och övad utrymningsrutin?	☐	☐		
d) Är instruktionerna/rutinerna tydliga?	☐	☐		
4. DOKUMENTATION				
a) Finns byggnadsteknisk beskrivning/planritningar och är dessa aktuella?	☐	☐		
b) Är larminstallationerna beskrivna?	☐	☐		
c) Finns särskilda risker att ta hänsyn till?	☐	☐		
5. DRIFT OCH UNDERHÅLL				
a) Finns rutiner för kontroll/underhåll av byggnadstekniskt brandskydd?	☐	☐		
b) Utförs intern/extern kontroll/besiktning enligt dokumentationen?	☐	☐		

Bilaga 1, TN § 12/2022-02-03

6. KONTROLL/UPPFÖLJNING/TILLBUD.			
a) Genomförs egenkontrollerna enligt plan?	☐	☐	
b) Fungerar egenkontrollerna tillfredställande?	☐	☐	
c) Åtgärdas och arkiveras checklistorna?	☐	☐	
d) Rapporteras brandincidenter i KIA?	☐	☐	

Bilaga 1, TN § 12/2022-02-03

HERRLJUNGA KOMMUN

Riktlinje för systematiskt brandskyddsarbete
Bilaga 4, Regler vid tillfällig övernattning**Regler vid tillfällig övernattning**

I samband med t ex idrottsevenemang, läger eller liknande uppstår ibland behovet med övernattning i skolsalar, och andra byggnader. Då är det viktigt att komma ihåg att sådana byggnader inte är utformade för att övernatta i, och därför kan vissa nödvändiga skydd saknas.

För att få övernatta i lokaler som normalt inte används som övernattningslokaler ska lokalerna vara godkända för tillfällig övernattning.

Nedanstående punkter skall uppfyllas för att lokalerna ska vara godkända för tillfällig övernattning.

Utrymning

- Det ska finnas två av varandra oberoende utrymningsvägar.
- Dörrarna skall vara lätt öppningsbara utan nyckel
- Fönsterutrymning via stege till marken är inte acceptabelt från plan ovan markplan.
- Utrymningsskyltar ska vara genomlysta eller belysta.

Larm

- Det skall finnas någon form av brand- och utrymningslarm. Larmet skall vara hörbart i alla delar som används till förläggning.

Brandredskap

- Det ska finnas utrustning skäligen omfattning för att kunna släcka en tidigt upptäckt brand.
- Brandredskapen ska vara lättillgängliga och uppmärkta.

Brandskyddsansvarig

- Ska finnas på plats och vara tillgänglig på telefon dygnet runt.

Personantal

- Antalet personer som tillåts övernatta i ett rum beror bland annat på utrymningsvägarnas bredd och golvyta. Ett lämpligt riktvärde är 3-4 kvadratmeter per person.
- I större salar med många sovande ska särskilda utrymningsgångar anordnas.

Ordningsregler

- Inga lösa inventarier får placeras i utrymningsvägarna
- Matlagning, kaffekokning och liknande får endast ske i avsedda lokaler/platser

Information

- Samtliga deltagare ska informeras om vilka regler som gäller vid användning av lokalerna.

Anmälan om tillfällig övernattning ska ske till räddningstjänsten. Denna anmälan ska vara räddningstjänsten tillhanda senast två veckor innan övernattningen äger rum.

BA 53

Ärende 14

Bilaga 1, TN § 12/2022-02-03

Riktlinje för systematiskt brandskyddsarbete
Bilaga 4, Regler vid tillfällig övernattning

Skyldigheter vid tillfällig övernattning

Denna blankett ska bifogas och vara en del av hyreskontraktet för den tillfälliga övernattningen. Uthyrande verksamhet ansvarar för att gå igenom ansvar och rutiner för brandskyddet, enligt Herrljunga Kommuns brandskyddspolicy, med hyresgäst.

Vid uthyrning av lokaler för tillfällig övernattning i Herrljunga kommuns lokaler ska uthyrare vid genomgång med ansvarig hyresgäst informera om följande:

Ansvarig hyresgäst ska informera sig själv och övriga gäster om

- Var utrymningsvägarna finns.
- Var släckutrustning och larmknappar finns.
- Att dörrar till trapphus är stängda (gäller ej magnetuppställda dörrar).
- Att korridorer är fria från brännbara och lösa föremål som kan hindra utrymning.
- Att elektrisk utrustning inte får användas i övernattningsrummen: kaffekokare, elplattor etc.
- Att totalt rökförbud råder.
- Att uppställning av privata fordon inte får hindra Räddningstjänsten att nå fram till förläggningslokalernas fönster, nödutgångar och entréer.
- Endast de rum som anvisats för övernattning användes.
- Räddningstjänsten ska i förväg meddelas genom blanketten "Tillfällig övernattning".

Vid utlöst brandlarm ska ansvarig hyresgäst

1. Se till att samtliga personer omedelbart lämnar byggnaden.
2. Ringa 112 och informera Räddningstjänsten om vad som inträffat.
3. Möta Räddningstjänsten.
4. Visa Räddningstjänsten var förläggning förekommer.

Uthyrning avser objekt

För Hyresgästen	För Herrljunga Kommun
Jag har tagit del av och förstår mina skyldigheter enligt ovanstående regler	Jag har informerat Hyresgästen om ovanstående regler
Datum	Datum
Underskrift	Underskrift
Namnförtydligande	Namnförtydligande
Telefon	Telefon

BA 32

Bilaga 1, TN § 12/2022-02-03

HERRLJUNGA KOMMUN

 Riktlinje för systematiskt brandskyddsarbete
 Bilaga 4, Regler vid tillfällig övernattning
Meddelandeblankett tillfällig övernattning

Meddelandeblanketten ska ha inkommit till Räddningstjänsten i Herrljunga kommun senast en vecka innan tillfällig övernattning sker.

Blanketten skickas till:

Räddningstjänsten Herrljunga

Box 201

524 23 Herrljunga

Anmälare		
Arrangör (företag, förening etc.)		
Ansvarig för arrangemang (fysisk person)		
Ansvariges telefon		

Förläggningsinformation		
Plats (namn, byggnad etc.)		
Adress		
Övrig info (del i byggnad, vån etc.)		
Förläggning avser tiden		
Antal personer (totalt)	Antal barn under 5 år	Antal personer med rörelsehinder
Övrig information		
Kontaktpersoner (namn och telefonr.)		
Kontaktpersoner (namn och telefonr.)		
Kontaktpersoner (namn och telefonr.)		

Jag som arrangör är medveten om att jag bär ansvaret för säkerheten under ovanstående period för tillfällig övernattning och har tagit del av Herrljunga Kommuns regler om tillfällig övernattning.	
Datum	Underskrift och namnförtydligande
Ort	

BA 33

TN § 7

TK 28/2022 352

Startbeslut för genomförande av projekt renovering Altorpskolan

Sammanfattning

Kommunfullmäktige avsatte i juni 2021 investeringsmedel om 32 miljoner kronor för renovering av Altorpskolan (KF § 86/2021-06-22).

Enligt den genomförda förstudien som gjorts kommer projektet att omfatta 3751 m² LOA samt byggnadsytor om 202m². Utöver detta beräknas projektet innehålla 987m² utemiljö och innergårdar.

Projektet beräknas kosta 32 miljoner kronor med en investeringstakt av:

6 miljoner 2022

15 miljoner 2023

11 miljoner 2024

Effektmål, projektmål samt driftkostnader redovisas i projektdirektivet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-02-21

Slutrapport förstudie daterad 2021-09-30

Upprättat projektdirektiv daterad 2021-12-13

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunfullmäktige föreslås bevilja startbeslut för de avsatta investeringsmedlen på 32 miljoner kronor för genomförande av projektet "Renovering Altorpskolan".

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Tekniska nämndens förslag till kommunfullmäktige

1. Startbeslut för de avsatta investeringsmedlen på 32 miljoner kronor för genomförande av projektet "Renovering Altorpskolan" beviljas.

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom Ekonomiavdelningen
till:

BA

32

Tilläggsförslag om att uppdra åt tekniska nämnden att utreda vidare

Sammanfattning

Tekniska nämnden föreslog genom § 14/2022-02-03 kommunstyrelsen att avslå intresseförfrågan om köp av fastighet del av Herrljunga 28:1 och att ge fastighetschef i uppdrag att teckna ett hyresavtal med befintlig hyresgäst. Kommunstyrelsens presidie föreslår ett tillägg i form av att tekniska nämnden ges i uppdrag att utreda möjligheterna att på sikt erbjuda hembygdsföreningen en annan likvärdig lokal.

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse i ärendet daterad 2022-03-08
Tekniska nämnden § 14/2022-02-03

Presidiets förslag till beslut

Tekniska nämnden ges i uppdrag att utreda möjligheterna att på sikt erbjuda hembygdsföreningen en annan likvärdig lokal.

Gunnar Andersson (M)
Ordförande
kommunstyrelsen

Emma Blomdahl
Wahlberg (C)
1:e vice ordförande
kommunstyrelsen

Mats Palm (S)
2:e vice ordförande
kommunstyrelsen

Expedieras till: Tekniska nämnden

TN § 14

Intresse av förvärv av tomt i anslutning till Herrljunga 28:2

Sammanfattning

Herrljunga kommun har fått intresseförfrågan från en privatperson, Jonny Vinter, gällande intresse av förvärv av fastigheten *del av Herrljunga 28:1* och marken runt om byggnaderna inklusive den infart (bilväg) som idag ägs av Herrljunga kommun. Jonny Vinter är idag ägare av fastigheten *Herrljunga 28:2* med adress Bitternavägen 1 som angränsar mot kommunens fastighet.

Byggnaderna som står på kommunens fastighet, består av ett mindre dubbelgarage och en lada som över 20 år tillbaka används som förvaring av Herrljunga Hembygdsförening. Hembygdsföreningen har under åren underhållit fastigheten på ett förtjänstfullt sätt. I dagsläget finns inget skriftligt avtal och reglering av mellanhavanden med Hembygdsföreningen.

Fastigheten är planlagd som småindustri/hantverk/lager samt skyddad med en q-bestämmelse, vilket innebär att man inte får göra några åtgärder på byggnaden eller riva den. All mark är prickad runt byggnaderna vilket också innebär att man inte kan uppföra någon mer byggnad på den fastigheten.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-01-25

Bilaga, karta

Översiktsbild

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Tekniska nämnden föreslår kommunstyrelsen att avslå intresseförfrågan om köp av fastighet del av Herrljunga 28:1.
- Fastighetschef ges uppdrag att teckna ett hyresavtal med befintlig hyresgäst.

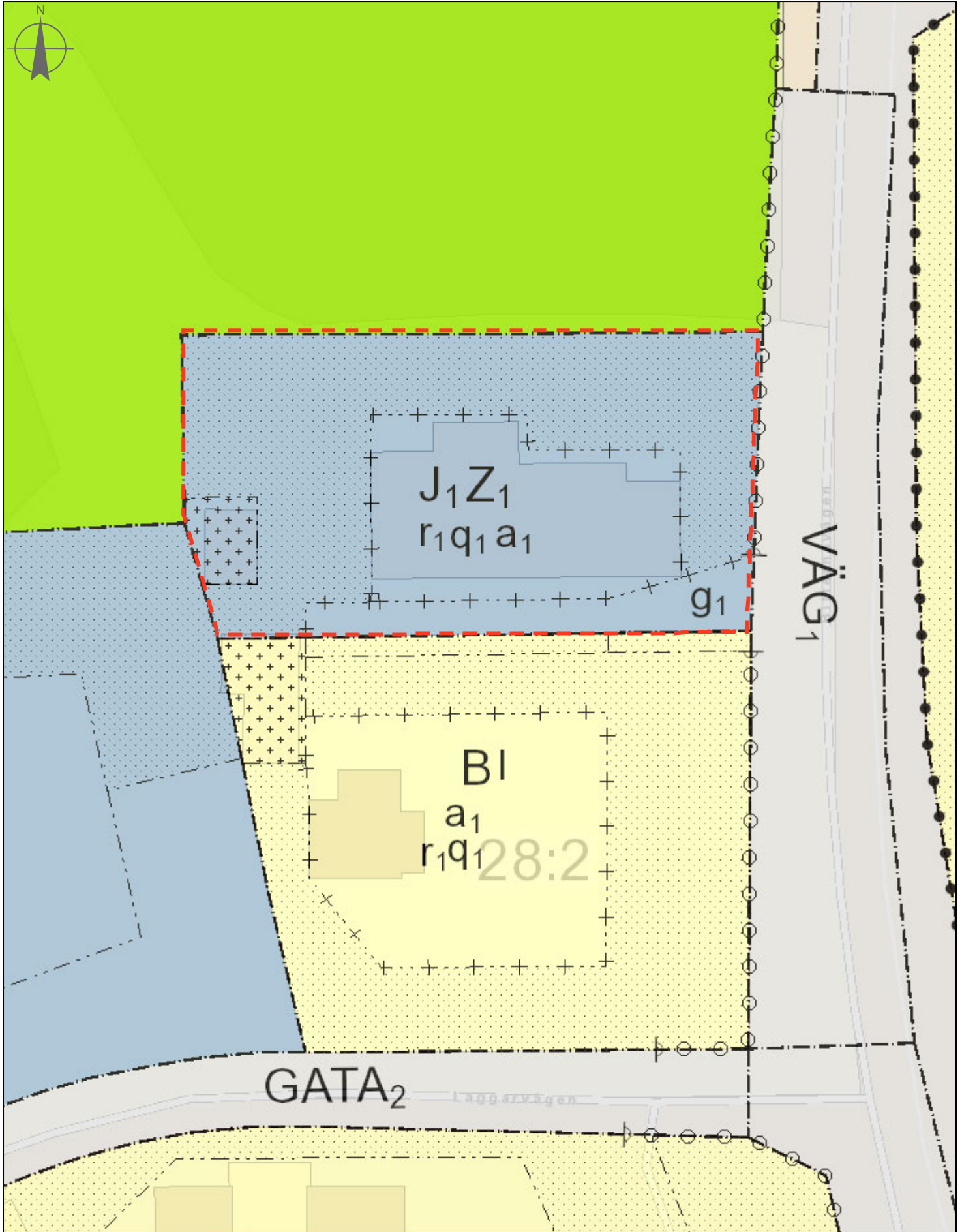
Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Tekniska nämndens förslag till kommunstyrelsen

1. Intresseförfrågan om köp av fastighet del av Herrljunga 28:1 avslås.
2. Fastighetschef ges uppdrag att teckna ett hyresavtal med befintlig hyresgäst.

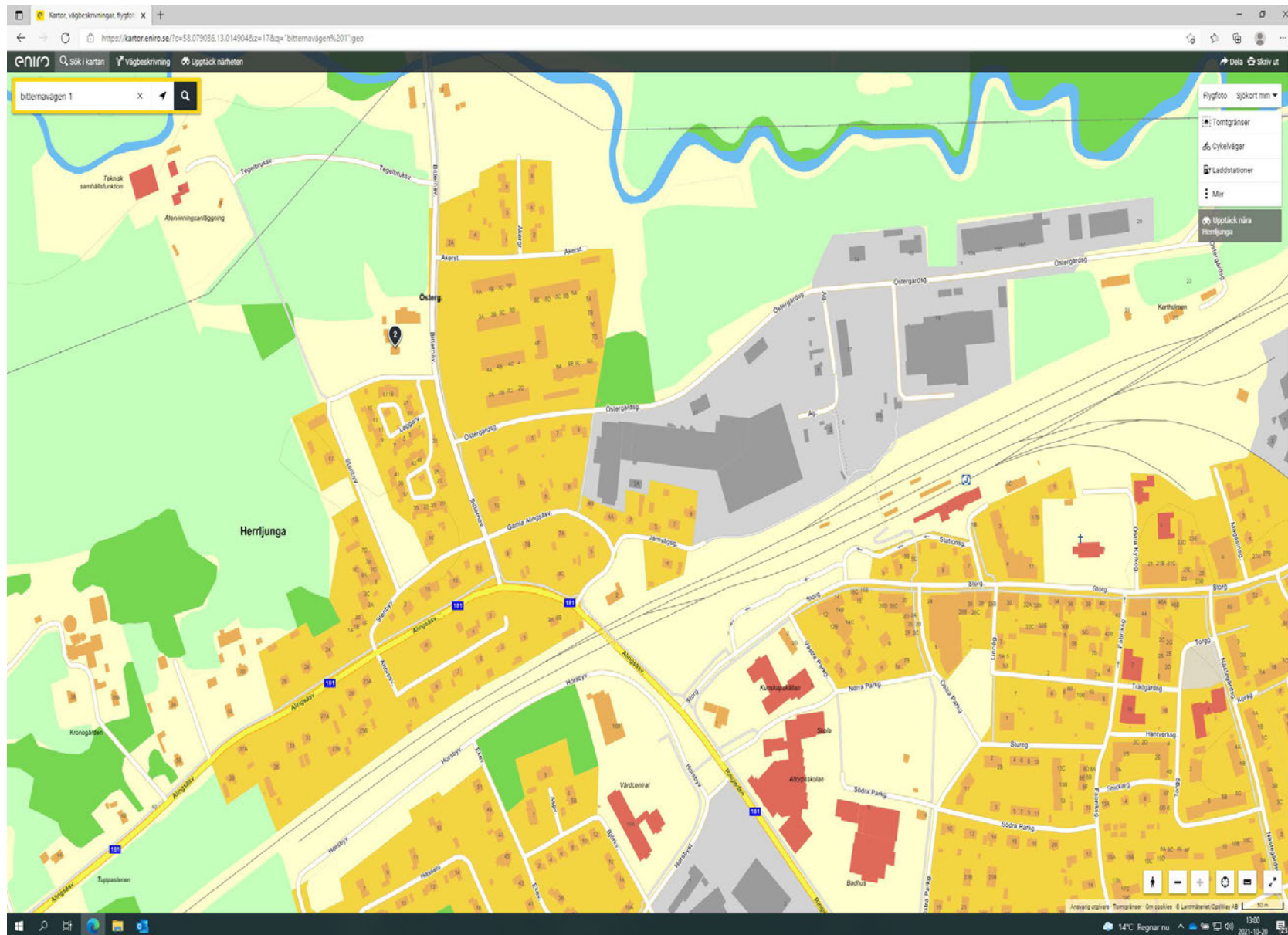
Expedieras till: Kommunstyrelsen

5 0 5 10 15 20 25 30 35 40 45 [m]

1:500

Ärende 16

BN § 25

DNR UN 25/2022 648

Samverkansavtal för bibliotekssamverkan i Sjuhärad

Sammanfattning

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund består av åtta kommuner. I samtliga av dessa bedrivs kommunal folkbiblioteksverksamhet i enlighet med bibliotekslagen. Ett samverkansavtal har tagits fram som reglerar samverkan mellan parterna inom biblioteksområdet. Syftet med samverkansavtalet är att säkra fortsatt utvecklingskraft av bibliotekens tjänster i framtiden, få bättre användning av gemensamma resurser, utnyttja och stärka personalens kompetenser samt underlätta kompetensförsörjning. Genom denna samverkan stärker biblioteken områdets invånares rätt till information, kunskap, bildning och kultur som en del av det demokratiska samhället.

Avtalet gäller i fem år och förlängs automatiskt med fem år i taget, såvida inte avtalet sägs upp senast 15 månader innan avtalsperiodens utgång. Avtalet förutsätter för sin giltighet att det godkänns av respektive kommun. Avtalet gäller mellan de kommuner som godkänt avtalet. Om någon av Parterna säger upp avtalet för att inte längre delta i samverkan, gäller avtalet fortsatt mellan de kvarvarande kommuner. De totala faktiska kostnaderna ska fördelas mellan kommunerna enligt överenskommen fördelningsnyckel där 85 procent av kostnaderna baseras på antal invånare i respektive kommun och 15 procent delas lika mellan kommunerna. Förvaltningens bedömning är att kostnaden för samverkan ryms inom bildningsnämndens ram.

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse i ärendet daterad 2022-02-17

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-02-01

Samverkansavtal för bibliotekssamverkan i Sjuhärad

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Samverkansavtal för bibliotekssamverkan i Sjuhärad godkänns.

Presidiets förslag till beslut:

- I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om presidiets förslag till beslut antas och finner att så sker.

Bildningsnämndens förslag till kommunstyrelsen

1. Samverkansavtal för bibliotekssamverkan i Sjuhärad godkänns (bilaga 1, BN § 25/2022-02-28).

Expedieras till: Kommunstyrelsen
Boråsregionen

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMVERKANSAVTAL FÖR BIBLIOTEKSSAMVERKAN

1. AVTALSPARTER

Mellan nedanstående Parter har följande avtal träffats.

Parter	Organisationsnummer
Bollebygds kommun	212000-2973
Borås Stad (Ordförandekommun)	212000-1561
Herrljunga kommun	212000-1520
Marks kommun	212000-1504
Svenljunga kommun	212000-1512
Tranemo kommun	212000-1462
Ulricehamns kommun	212000-1579
Vårgårda kommun	212000-1454

2. BAKGRUND OCH INLEDNING

Boråsregionen – Sjuhärad's kommunalförbund består av 8 kommuner. I samtliga av dessa bedrivs kommunal folkbiblioteksverksamhet i enlighet med bibliotekslagen (2013:801). Detta avtal reglerar samverkan mellan Parterna inom biblioteksområdet.

3. SYFTE OCH OMFATTNING

Syftet med detta samverkansavtal över kommungränserna är att säkra fortsatt utvecklingskraft av bibliotekens tjänster i framtiden, få bättre användning av gemensamma resurser, utnyttja och stärka personalens kompetenser samt underlätta kompetensförsörjning. Genom denna samverkan stärker biblioteken områdets invånares rätt till information, kunskap, bildning och kultur som en del av det demokratiska samhället. Visionen är att hela områdets invånare får tillgång till alla kommunbiblioteks medier oavsett i vilken av områdets kommuner som de bor.

Samverkansavtalet omfattar såväl projekts- och implementationsfas (inklusive upphandling av system) som löpande drift. Det biblioteksdatasystem som ska upphandlas ska ha gemensamt användarregister och gemensam databas för såväl analoga som digitala medier samt en tjänst som medger ett gemensamt användargränssnitt för webb.

I de kommuner där överenskommelse mellan folk- och skolbibliotek finns rörande biblioteksdatasystem kommer även skolbiblioteksverksamheten att omfattas. Varje kommun ansvarar i förekommande fall för samarbete kring skolbibliotek i den egna kommunen.

4. SAMVERKANSORGANISATION OCH BESLUTSBEOGENHETER

För bibliotekssamverkan i Boråsregionen gäller följande organisation. Den nämnd som har delegerats ansvar av kommunfullmäktige för biblioteksverksamhet i respektive kommun har det politiska ansvaret för bibliotekssamverkan hos respektive avtalspart.

Styrgruppens roll och arbetsordning

Styrgruppen består av bibliotekschefer eller motsvarande från samtliga Parter. Borås Stad är Ordförandekommun och innehar ordföranderollen i Styrgruppen.

Vid beslut i Styrgruppen eftersträvas att samtliga medlemmar i styrgruppen är eniga. Vid oenighet gäller $\frac{3}{4}$ majoritet för att beslutet ska vara giltigt. Alla kommuner har en röst var.

Respektive Part har rätt att skicka ersättare till de möten där styrgruppsmedlem inte kan delta. Detta ska anmälas till övriga gruppmedlemmar senast i samband med det aktuella mötet.

Styrgruppen är beslutsför då alla deltagare blivit kallade till mötet och fått ta del av dagordning inför mötet. Detta gäller oavsett det antal styrgruppsmedlemmar som de facto deltar på mötet. Gruppen är bara beslutsför gällande de områden som finns upptagna i den utskickade dagordningen. Övriga frågor som kräver beslut hänskjuts till nästkommande möte.

Styrgruppens åtaganden är enligt följande:

- Ansvara för att tillsätta och avveckla de arbetsgrupper som krävs under projekts- och implementationsfas samt under löpande drift. Styrgruppen utformar direktiv och uppdrag till respektive arbetsgrupp.
- Årligen upprätta ett förslag till budget (årsbudget och investeringsbudget).
- Besluta och fastställa årlig budget.
- Besluta om årlig redovisning i enlighet med punkt 11.
- Årligen följa upp och utvärdera samverkansavtalet.

Styrgruppen har rätt att adjungera deltagare till möten.

Upphandling av biblioteksdatasystem

Ordförandekommunen genomför gemensam upphandling av biblioteksdatasystem inklusive fattar beslut, efter fullmakt från övriga Parter. Upphandlingen ska ske med hjälp av en arbetsgrupp som arbetar fram ett upphandlingsunderlag, som ska godkännas av Styrgruppen. Arbetsgruppen utses av Styrgruppen.

5. KONTAKTPERSONER

Bibliotekschef eller motsvarande i respektive kommun är kontaktpersoner.

6. AVTALETS GILTIGHET

Avtalet gäller i fem år från den xx(dag) xx(månad) 2022 och förlängs automatiskt med fem år i taget, såvida inte avtalet sägs upp senast 15 månader innan avtalsperioden utgång. Avtalet förutsätter för sin giltighet att det godkänns av respektive Part. Avtalet gäller mellan de kommuner som godkänt avtalet.

Om någon av Parterna säger upp avtalet för att inte längre delta i samverkan, gäller avtalet fortsatt mellan de kvarvarande Parterna.

7. ORDFÖRANDEKOMMUNENS ÅTAGANDEN OCH ANSVAR

Ordförandekommunen har ett förvaltningsansvar och ansvarar för det praktiska arbetet med förvaltning av biblioteksdatasystemet, gemensam dokumenthantering och arkivering samt för e-tjänster och integrationer som är kopplade till biblioteksdatasystemet.

Det åligger ordförandekommunen att följa förvaltningsansvaret, gällande lagstiftning och övriga styrdokument inom ramen för denna samverkan.

Ordförandekommunen beslutar, genom utsedd behörig person och i samråd med Styrgruppen, om tidsramar för systemavtalet. Ordförandekommunen tecknar systemavtalet med systemleverantören och eventuella personuppgiftsbiträdesavtal inom ramen för denna samverkan.

Ordförandekommunen ansvarar för att initiera uppföljning tertialvis, utvärdering, intern kontroll av verksamheten samt tillse att berörda kommuner inkommer med erforderliga underlag.

Ordförandekommunen ansvarar för att sammanställa en årlig redovisning i enlighet med punkt 11.

Ordförandekommunen hanterar skadeståndsanspråk från registrerade i enlighet med dataskyddsförordningen, gäller skadeståndsanspråket enstaka kommun hanteras ärendet i samverkan med den berörda kommunen. Gäller skadeståndsanspråket flera kommuner hanteras ärendet av ordförandekommunen.

Ordförandekommunen ansvarar för att, genom utsedd behörig person, föra Parternas talan inför domstol och andra myndigheter samt företräda kommunerna vid anspråk om skadestånd. I de fall anspråk endast rör enskild kommun ska det hanteras av den kommunen.

8. SAMVERKANSKOMMUNERNAS ANSVAR

Kommunerna förbinder sig att följa vad som regleras kring arbetet i bibliotekssamverkan i Boråsregionen i enlighet med detta avtal. Varje kommun ska följa gällande lagstiftning, styrgruppsbeslut och upprättade styrdokument inom ramen för denna samverkan.

Kommunerna inklusive ordförandekommunen har ett gemensamt ansvar gentemot låntagarna som innebär att respektive kommun ska kunna hjälpa en låntagare som vänder sig till kommunen och yrkar skadestånd med anledning av personuppgiftshanteringen, jämför artikel 26 i dataskyddsförordningen.

Den kommun som tar emot skadeståndsanspråket lämnar över detta till

Ärende 17

Bilaga 1, BN § 25/2022-02-28

ordförandekommunen för hantering. Denna hantering ska tillförsäkra den registrerades rättigheter enligt dataskyddsförordningen. Samtliga Parter är skyldiga att bistå ordförandekommunen vid utredning.

9. INTRÄDE I BIBLIOTEKSSAMVERKAN

För Part som vill ansluta sig till samverkan i ett senare skede kan inträde vara möjligt under förutsättning att alla Parter godkänner det. Inträdet sker till självkostnadspris, enligt punkt 16 i detta avtal.

I det fall omfattande investeringar har gjorts och som bekostats av Parterna innan en ny Part vill träda in i bibliotekssamverkan, har Parterna rätt att besluta om en skälig engångskostnad för den nya Parten som vill träda in i bibliotekssamverkan. Engångsersättningen ska baseras på fördelningsnyckeln som om den nya Parten hade varit en del av avtalssamverkan.

10. UPPSÄGNING OCH UTTRÄDE

Alla Parter ingår och deltar i denna samverkan i sin helhet. Part kan inte välja att delta enbart i vissa delar av samverkan. Önskar Part frånträda del av samverkan räknas det som en uppsägning av avtalet i sin helhet. En utträdande Part har fortsatt ansvar, så kallat retroaktivt ansvar, för eventuella sanktionsavgifter och skadestånd till följd av en inträffad personuppgiftsincident enligt dataskyddsförordningen eller andra skador man orsakat och har ansvar för och som uppkommit under den tid som kommunen fortfarande var Part i bibliotekssamverkan. Efter att en Part utträtt ska personuppgifterna i det gemensamma systemet och som tillhör den utträdande kommunen gallras i enlighet med gällande lagstiftning och styrdokument och/eller lämnas tillbaka till den utträdande kommunen.

En uppsägning av bibliotekssamverkan ska vara skriftlig, undertecknad av behörig företrädare och skickas till ordförandekommunen, som ansvarar för att övriga Parter får del av uppsägningen. Under uppsägningstiden ska arbetet och de ekonomiska skyldigheterna fortskrida enligt plan. Den uppsägande Parten har rätt att i skälig omfattning avstå från kostnader och skyldigheter som inte fanns beslutade innan uppsägningen.

Uppdraget som ordförandekommun kan sägas upp av ordförandekommunen och övriga Parter gemensamt i enlighet med denna punkt. Styrgruppen ska därefter fatta beslut om ny ordförandekommun.

11. UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

Samverkansavtalet, verksamhet och ekonomi ska följas upp och utvärderas årligen av ordförandekommunen med hjälp av Styrgruppen. Såväl kvalitativa som kvantitativa värden ska beaktas.

Ordförandekommunen initierar uppföljning, utvärdering och intern kontroll av verksamhet samt tillser att berörda kommuner inkommer med erforderliga underlag.

Ordförandekommunen sammanställer tertialredovisningar samt årlig redovisning innefattande underlag så att kommunstyrelsen i respektive kommun kan tillgodogöra sig sin uppsiktsplikt i enlighet med 6 kap § 1 kommunallagen (KL). Den årliga redovisningen ska innehålla en ekonomisk rapport och en verksamhetsrapport för

Ch m

Ärende 17

Bilaga 1, BN § 25/2022-02-28

föregående år inkluderat en redovisning av uppföljning och utvärdering av samverkansavtalet. Den årliga redovisningen ska vara respektive kommun tillhanda senast den 15 februari året efter redovisat år för att kunna hanteras i kommunernas ordinarie årsredovisningsprocess. Styrgruppen beslutar och fastställer tertiäl-redovisning och årlig redovisning innan den skickas ut till Parterna.

12. ÖVERLÅTELSE AV AVTAL

Detta avtal får inte överlåtas på annan fysisk eller juridisk person.

13. UPPLÅTELSE AV AVTAL

Ingen av Parterna får upplåta någon rättighet eller ingå avtal med tredje Part som kan få konsekvenser för detta avtal utan att ha fått samtliga övriga Parter skriftliga godkännande.

14. OMFÖRHANDLING AV SAMVERKANSAVTAL

Om väsentlig grund föreligger får Part påkalla omförhandling av hela eller delar av detta avtal. En påkallad omförhandling ska ske skriftligt och skickas till den gemensamma organisationen via ordförandekommunen. Beslut om omförhandling eller ändring i fråga som rör avtalet kan endast tas av samtliga Parter gemensamt efter samråd dem emellan. Om Parterna efter omförhandling inte kan enas om ändringar/tillägg gäller avtalet på oförändrade villkor till dess att avtalet upphör för Part enligt vad som stadgas i punkt 10 i detta avtal.

Förhandlingar befriar inte Parterna från att fullfölja avtalet.

15. ÄNDRINGAR OCH TILLÄGG

Ändringar och tillägg ska ske skriftligen och vara undertecknade av samtliga Parter genom behörig företrädare för att vara gällande.

16. EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR, BUDGET OCH FAKTURERING

Styrgruppen ska årligen upprätta, besluta och fastställa en budget (årsbudget och investeringsbudget). Budgeten ska vara respektive kommun tillhanda senast den 15 mars året innan aktuellt verksamhetsår för att kunna hanteras i kommunernas ordinarie budgetprocess.

De totala faktiska kostnaderna ska fördelas mellan kommunerna enligt överenskommen fördelningsnyckel där 85 % av kostnaderna baseras på antal invånare i respektive kommun och 15 % delas lika mellan Parterna, se vidare nedan vad som omfattas och inte omfattas av fördelningsnyckeln.

Ordförandekommunen fakturerar övriga kommuner årligen i oktober. Betalningsvillkor 30 dagar från mottagen faktura. Om det faktiska utfallet avviker från vad som har debiterats regleras detta utifrån faktiskt utfall vid budgetårets slut. Parterna ska meddela ordförandekommunen sina faktureringsuppgifter.

Ärende 17

Bilaga 1, BN § 25/2022-02-28

Ett underskott regleras i enlighet med fördelningsnyckeln. I det fall ett överskott skulle uppstå ska detta återgå till kommunerna enligt fördelningsnyckeln.

Nedanstående omfattas av överenskommen fördelningsnyckel:

- Drift, underhåll, gemensam dokumenthantering och arkivering, förvaltning av biblioteksdatasystem samt omkringliggande e-tjänster och den del av integrationer som utgör en ändpunkt (endpoint) in mot biblioteksdatasystemet. Den del av integrationen som kopplar mot en Parts egna system omfattas inte av fördelningsnyckeln. Varje Part bär sina egna kostnader för den egna delen av integrationen.
- Gemensamma databasabonnemang och e-tjänster eller dylikt.
- 20 % samordningstjänst hos ordförandekommunen.
- Eventuella kostnader som uppstår vid av Styrgruppen fattade beslut.

Nedanstående omfattas inte av överenskommen fördelningsnyckel:

- Integration av biblioteksdata som kopplas mot en Parts egna system. Varje Part bär sina egna kostnader för den egna delen av integrationen.
- Transporter inklusive omlastning av medier inom länet, så länge nuvarande transportordning genom Västra Götalandsregionen gäller. Vid tiden för detta avtals tecknande fördelas kostnaderna enligt befintliga avtal.
- I det fall nuvarande transportordning skulle upphöra att gälla under avtalsperioden, måste upphandling av transporterna ske. I så fall ska transportkostnaderna fördelas enligt fördelningsnyckeln.
- Kostnader för upphandlingen av biblioteksdatasystem, vilka delas efter befolkningsstorlek i de olika kommunerna (Parterna).
- Kostnader för arbetstid som läggs i respektive arbetsgrupp och styrgrupp.
- Skadestånd för immateriell och materiell skada, se punkt 20.

Fördelningsnyckeln utvärderas årligen av Styrgruppen och kan omförhandlas ifall det visar sig att den inte är ändamålsenlig.

17. SEKRETESS

Enligt 40 kap 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, gäller sekretess i biblioteksverksamhet för uppgift i register om en enskilds lån, reservation eller annan form av beställning och för uppgift om en enskilds användning av informationsteknik, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör eller någon närstående lider men. Sekretessen gäller även mellan myndigheter, till exempel mellan enskilda kommuner, och mellan självständiga verksamhetsgrenar inom samma myndighet. En grundläggande förutsättning för bibliotekssamverkan är att de ingående biblioteken ska kunna dela

Ärende 17

Bilaga 1, BN § 25/2022-02-28

uppgifter mellan varandra i ett gemensamt system. I förevarande samverkan delas, de annars sekretesskyddade uppgifterna, mellan de ingående biblioteken, med stöd av 10 kap 2 § OSL eller 10 kap. 27 § OSL.

Vid sekretessprövning åligger det kommun som har personen boende i sin kommun, alternativt har registrerat personen att göra en sekretessprövning.

18. PERSONUPPGIFTER/DATASKYDDSFÖRORDNINGEN

Varje kommuns nämnd som fått i uppdrag av kommunfullmäktige att ansvara för biblioteksverksamhet är personuppgiftsansvarig för de personuppgifter nämnden behandlar. Parterna genom respektive ansvarig nämnd är dock gemensamt ansvariga för de personuppgiftsbehandlingar som sker i biblioteksdatasystemet.

Syftet med det gemensamma biblioteksdatasystemet är att låntagaren ska kunna låna och lämna tillbaka medier på alla folkbibliotek inom samverkan oavsett i vilken kommun låntagaren har sitt hembibliotek. På den gemensamma webbplatsen kommer låntagaren själv kunna administrera biblioteksärenden.

Inom ramen för samverkan och det gemensamma biblioteksdatasystemet behandlas låntagares, skolelevers, ställföreträdare och bibliotekspersonals personuppgifter för de ändamål som är nödvändiga för bibliotekens verksamhet. Där ingår samarbete kring reservationer, katalog, logistik och transporter av medier samt en gemensam webbplats. Ändamålet är att kunna ge en god och fungerande biblioteksservice över kommungränserna och då behöver personuppgifter för de olika kommunernas biblioteksanvändare bli tillgängliga för biblioteken i de övriga kommunerna i samverkan.

Biblioteksdatasystemet kommer att innehålla både användarregister över låntagare och ett register över medier. Hanteringen av personuppgifter och sekretessbelagda uppgifter är därför viktiga i samarbetet. Biblioteksdatasystemet kommer att administreras av medarbetare på samtliga folkbibliotek och berörda skolbibliotek i kommunerna och regleras genom behörighetsstyrning.

Här regleras det gemensamma ansvaret för behandling av personuppgifter mellan Parterna enligt artikel 26 dataskyddsförordningen. Detta förhållande ska fortsätta att gälla så länge som Parterna behandlar personuppgifter oavsett om samverkansavtalet och/eller systemavtalet med leverantören upphört att gälla.

- Parterna åtar sig att iaktta att de grundläggande principerna för personuppgiftsbehandling enligt artikel 5 dataskyddsförordningen, i form av laglighet, korrekthet, öppenhet, ändamålsbegränsning, uppgiftsminimering, lagringsminimering, integritet och konfidentialitet efterlevs.
- Parterna ska kunna visa att detta efterlevs i den dagliga verksamheten, i form av rutiner, metoder, organisation eller på annat sätt.
- Parterna ansvarar för, och ska kunna visa, att behandlingen har laglig grund.
- Parterna ska informera registrerade om personuppgifter som samlas in enligt artikel 13 och 14 dataskyddsförordningen.

Ärende 17

Bilaga 1, BN § 25/2022-02-28

- För att möta kravet i artikel 30 dataskyddsförordningen på register över behandlingar ska den utsedda centrala förvaltningsorganisationen (ordförandekommunen) föra register på föreskrivet sätt över behandlingar i biblioteksdatasystemet. Respektive Part ansvarar för att föra register över eventuella egna behandlingar i integrerade system.
- Parterna ansvarar själva för att kravet på säkerhet (informationssäkerhet) enligt artikel 32 dataskyddsförordningen upprätthålls.
- Parternas ansvar för immateriell och/eller materiell skada regleras i enlighet med punkt 20 i detta avtal.
- Parternas ansvar för sanktionsavgifter enligt artikel 83 dataskyddsförordningen regleras i enlighet med punkt 20 i detta avtal.
- En gemensam rutin för övervakning och förskriven anmälan av personuppgiftsincident enligt artikel 33 dataskyddsförordningen inrättas för biblioteksdatasystemet, vilken hanteras av den gemensamma förvaltningsorganisationen. Parterna svarar själva för en sådan rutin beträffande egna integrerade system.
- Den gemensamma förvaltningsorganisationen utför löpande konsekvensbedömningar enligt artikel 35 dataskyddsförordningen för behandlingar i biblioteksdatasystemet. Parterna har eget ansvar för att genomföra sådana bedömningar för behandlingar i egna integrerade system.
- Ordförandekommunen genom utsedd behörig person tecknar personuppgiftsbiträdesavtal.

Avtalets Parter delar dataskyddsombud (DSO) genom Boråsregionen och dessa ska vara Parternas övergripande dataskyddsombud. I de fall Part även har eget dataskyddsombud ska detta/dessa användas.

19. SAMVERKANS AVVECKLING

Vid samverkans avveckling ska kostnader för avveckling samt tillgångar i verksamheten fördelas enligt fördelningsnyckeln.

Vid avveckling av samverkan överläts inventarier och andra informationstillgångar än personuppgifter som ingått i samverkan till den Part som förvaltat dessa under samverkansperioden.

Personuppgifterna i det gemensamma systemet ska gallras i enlighet med gällande lagstiftning och styrdokument och lämnas tillbaka till respektive kommun där låntagaren är folkbokförd inom ramen för samverkande kommuner.

20. ANSVAR FÖR SKADA OCH SANKTIONSAVGIFTER

Vad gäller skadeståndsanspråk för immateriell och materiell skada fördelas det i enlighet med varje kommuns ansvar för den uppkomna skadan; fördelningsnyckeln gäller därmed

Ärende 17

Bilaga 1, BN § 25/2022-02-28

inte skadestånd. Detta gäller både skadestånd enligt skadeståndslagen och enligt dataskyddsförordningen. Styrgruppen fattar beslut om hur stort respektive kommuns ansvar är och om fördelningen av sanktionsavgifter.

21.FÖRSÄKRINGAR

Part ansvarar för att hålla sin egendom och sin verksamhet försäkrad på ett erforderligt sätt.

22. BEFRIELSEGRUND (FORCE MAJEURE)

Part ska vara befriad från ansvar, skadestånd och andra påföljder om fullgörandet av visst åtagande förhindras eller väsentligen försvåras av omständigheter som Parten inte rimligen kunnat råda över eller förutse. Exempel på detta är krig, revolution, strejk, lockout, blockad, brand, myndighetsåtgärd, miljökatastrofer eller liknande förhållanden.

Parterna ska omgående informera varandra om det föreligger omständigheter som kan föranleda tillämpning av denna bestämmelse. Så snart den åberopade omständigheten upphört ska parten underrätta motparten och omedelbart återuppta fullgörandet av avtalad prestation.

23. HÄVNING

Parterna är överens om att en Part inte kan häva detta samverkansavtal. Om en Part vill träda ur samverkansavtalet gäller reglerna i punkt 10 i detta avtal.

24. TVIST

Twister angående tolkning och/eller tillämpning av detta avtal, ska i första hand lösas genom förhandling mellan Parterna. För den händelse överenskommelse inte kan träffas ska tvist avgöras av svensk allmän domstol och enligt svensk rätt.

Det ankommer på Parterna att genom tydlig kommunikation och god vilja lösa problemställningar för att undvika tvister.

Ärende 17

Bilaga 1, BN § 25/2022-02-28

Detta avtal är upprättat i 8 likalydande exemplar, varav Parterna har tagit var sitt.

PART	BEHÖRIG FÖRETRÄDARE
BOLLEBYGDS KOMMUN	
BORÅS STAD	
HERRLJUNGA KOMMUN	
MARKS KOMMUN	
SVENLJUNGA KOMMUN	
TRANEMO KOMMUN	
ULRICEHAMNS KOMMUN	
VÅRGÅRDA KOMMUN	

Ce hr

DIARIENUMMER: B 193/2021
FASTSTÄLLD: åååå-mm-dd
VERSION: 1
GILTIG TILL: 2023-12-31
DOKUMENTANSVAR: Räddningschef

Handlingsplan

*Herrljunga Kommuns handlingsprogram för
skydd mot olyckor enligt Lag om skydd mot
olyckor SFS 2003:778*

Dokumentet beslutas av kommunfullmäktige och gäller för samtliga nämnder och
förvaltningar.

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

DF TY

Innehåll

Förkortningslista.....	2
Inledning.....	3
Beskrivning av kommunen.....	3
Styrning av skydd mot olyckor.....	3
Den enskildes ansvar enligt LSO.....	3
Kommunens ansvar enligt LSO.....	4
Brandvattenförsörjning.....	4
Risker.....	5
Övergripande beskrivning	5
Brand i byggnad	5
Brand utomhus.....	5
Trafikolycka	5
Olycka med farligt ämne	6
Naturolycka	6
Drunkning.....	6
Övrigt.....	6
Värderingar.....	6
Mål.....	7
Förebyggande förmåga och verksamhet.....	8
Tillsyn.....	8
Stöd till den enskilde	8
Rengöring och brandskyddskontroller.....	8
Övriga förebyggande åtgärder	8
Räddningstjänst förmåga och verksamhet.....	9
Övergripande beskrivning	9
Beskrivning per olyckstyp.....	10
Ledning i Räddningstjänsten	11
Samtidiga och omfattande räddningsinsatser	12
Räddningstjänst under höjd beredskap	12
Uppföljning, utvärdering och lärande.....	12

Förkortningslista

LBE	Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor
LSO	Lag (2003:778) om skydd mot olyckor
IVPA	I väntan på ambulans
MSB	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Räddsam VG	Räddningssamverkan Västra Götaland
LV	Länsväg
VRR	Västra Räddningsregionen
KF	Kommunfullmäktige

Inledning

Handlingsprogram för Förebyggande verksamhet och Räddningstjänst enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor enligt 3 kap. 3§ och 8§. Handlingsprogrammet antas i kommunfullmäktige.

Handlingsprogrammet beskriver Herrljunga kommuns arbete inom området skydd mot olyckor. Herrljunga kommun har sin Räddningstjänst i egen regi och tillhör Bygg- och Miljönämnden.

Beskrivning av kommunen

Herrljunga kommun ligger centralt i Västra Götalands Län med en befolkningsstorlek på cirka 9 500 invånare. Arealen är cirka 510 000 kvm. Det finns tre tätortsbildningar i kommunen, Herrljunga, Ljung och Annelund. Hälften av befolkningen bor i någon av tätorterna, den störta delen i Herrljunga som även är kommunens centralort. Marken består till stor del av skog och åkermiljö, det finns även en del sjöar framförallt i de södra och östra delarna av kommunen.

Herrljunga kommun gränsar till följande kommuner: Vårgårda, Essunga, Vara, Falköping, Ulricehamn samt Borås stad. Kommunen har ambitionen att växa. Nya bostadsområden är under utveckling.

Kommunens vision är att vara en kommun som präglas av en tydlig och välkomnande Vi-känsla, och en kommun där det är gott att leva. En röd tråd är engagemanget och handlingskraften som också finns i det aktiva föreningslivet. Detta tillsammans med den intressanta natur- och kulturbygd som Herrljunga är, gör att det hyser en stark framtidstro. Med ledning av vår vision och utvecklingsplan "Växtkraft 10 000" skall vi nå vårt övergripande mål, att bli 10 000 invånare.

Styrning av skydd mot olyckor

LSO innehåller bestämmelser om hur skyddet mot olyckor ska hanteras. I LSO:s första kapitel beskrivs att människors liv och hälsa, egendom och miljö ska skyddas på ett tillfredsställande och likvärdigt sätt. Ansvaret för skydd mot olyckor delas mellan den enskilde, kommunen och stat. Handlingsprogrammet är framtaget av kommunens Räddningstjänst och beslutat i kommunfullmäktige.

Den enskildes ansvar enligt LSO

En utgångspunkt för LSO är den enskilde (allmänheten) har det huvudsakliga ansvaret att skydda sig mot olyckor och begränsa skador när olyckor sker. Den enskildes ansvar regleras i kapitel 2, LSO. Där står det bland annat att den som äger en byggnad eller annan anläggning, eller den som är ansvarig för en verksamhet, ska vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand. De befintliga förutsättningarna hos den enskilde kan påverka möjligheterna att genomföra effektiva räddningsinsatser.

20 JP

Kommunens ansvar enligt LSO

Kommunen har skyldigheter i form av förebyggande verksamhet, räddningstjänst samt efterföljande åtgärder. För att skydda människors liv och hälsa samt egendom och miljön ska kommunen se till att åtgärder vidtas för att förebygga bränder och förhindra eller begränsa skador till följd av bränder samt, utan att andras ansvar inskränks, verka för att åstadkomma skydd mot andra olyckor än bränder. Räddningstjänsten ska planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt. Verksamheten ska anpassas efter den riskbild som finns inom det geografiska området. Kommunens Bygg- och Miljönämnd har delegerat ansvaret till Räddningstjänsten att fullfölja de skyldigheter som beskrivs i LSO och LB. Detta innebär bland annat att:

- ansvara för kommunal räddningstjänst inom geografiska området
- planera och organisera förebyggande verksamhet så att den effektivt bidrar till att förebygga bränder samt förhindra eller begränsa skador till följd av bränder
- ansvara för tillsyn och övrig myndighetsutövning som åligger kommunen
- tillse att kommunernas ansvar för brandskyddskontroll av fasta förbrännings-anordningar uppfylls
- tillse att olyckor undersöks för att i skälig omfattning klarlägga orsaker tillolyckor, olycksförloppen och hur insatserna har genomförts
- ge råd och information inom räddningstjänstens kompetensområden
- ansvara för tillkommande uppgifter under höjd beredskap

Vidare ingår det att fullfölja de skyldigheter som kommunen har enligt lag om brandfarliga och explosiva varor, LBE.

Brandvattenförsörjning

Herrljunga Vatten AB äger och sköter vatten- och avloppsnät samt tillhörande anläggningar som finns inom kommunens gränser. Brandvattenförsörjningen sker via brandpostnätet eller via alternativa system.

Risker

Övergripande beskrivning

Tätorten Herrljunga är en koncentrerad centrumbebyggelse av äldre typ med låg brandteknisk standard. En brand kan medföra risk för människoliv. Flerbostadshus upp till 6 våningsplan ovan mark finns i Herrljunga. Särskilda boenden och större samlingslokaler finns i kommunens tätorter. Det finns ett flertal skolor och förskolor belägna utanför tätorterna med längre insatstid.

Företagandet i området domineras av industrier och jordbruk. Många av företagen har endast produktionsenhet och en brand eller annan olycka kan vara förödande för företagets överlevnad.

Kommunen är stor till ytan och har stora sammanhängande skogspartier där skogs-/markbrand kan vara förödande. I kommunens nordvästra del ligger Remmene Skjutfält där Försvaret har verksamhet.

Det flesta industrier är belägna i områden där säkerheten bedöms som acceptabel. Vid vissa industriområden finns det emellertid risker som t ex tryckkärl innehållande brännbar gas samt andra brandfarliga, miljöfarliga eller giftiga ämnen som kan förorsaka olyckor. Förekomsten är dock begränsad till den omfattning som är rimlig i ett modernt servicesamhälle. Säkerheten inom kommunens industriområden bedöms således som acceptabel.

De största vägarna som korsar kommunen är LV181, 182 och 183. Här går tung trafik där det transporteras farligt gods.

I Herrljunga tätort korsas Västra Stambanan och Uddevalla-/Älvsborgsbanan. Västra Stambanan är en av Sveriges mest trafikerade.

Det finns flera naturkänsliga områden som naturskyddsområden, flertalet vattentäcker, sjöar och vattendrag.

Brand i byggnad

Brand i byggnad innefattar soteldar, fristående byggnader, radhus, lägenheter i flerfamiljshus, brand i industri mm. Bränderna är jämnt fördelade mellan tätort och landsbygd. Antalet brand i byggnad har de senaste åren i genomsnitt varit 10-15 stycken, 2017-2020.

Brand utomhus

Brand utomhus har varit gräs- eller skogsbrand, fordonsbrand, brand i sopkärl, återvinning och övrigt. Antalet bränder utomhus har de senaste åren i genomsnitt varit 15-20 st, 2017-2020.

Trafikolycka

Trafikolyckor är en av de vanligaste insatserna för Räddningstjänsten. Olyckorna inträffar till största del på någon av de större länsvägarna. Det inträffar även emellanåt olyckor på järnvägen. Vanliga olyckor är kollision med vilda djur. Antalet trafikolyckor har de senaste åren i genomsnitt varit 25-30 stycken, 2017-2020.

Olycka med farligt ämne

Olycka med farliga ämnen innefattar främst utsläpp av brandfarliga och explosiva ämnen som kan ske i anslutning till byggnader, verksamheter och/eller transporter. De vanligaste är begränsat läckage av drivmedel eller olja. De senaste åren har antalet händelser varierat mellan 1-10 stycken, 2017-2020.

Naturolycka

Naturolycka avser natur- och klimatrelaterade händelser som exempelvis översvämningar, storm, ras, skred samt stora nederbördsmängder. Inga eller ett fåtal händelser har skett de senaste åren, 2017-2020.

Drunkning

Risk för drunkning finns i samband med aktiviteter vid sjöar och vattendrag. Inga eller ett fåtal händelser har skett de senaste åren, 2017-2020.

Övrigt

Övriga larm kan vara hisslarm, bärhjälptill ambulans, nödställd person, djurlivräddning, IVPA mm. 10-15 larm sker årligen under denna kategori, 2017-2020.

Värderingar

Räddningstjänsten genomför drygt 200 uppdrag per år vilket innebär i snitt 22 uppdrag per 1000 invånare. Det nationella medelvärdet ligger på 12–13 uppdrag per 1000 invånare. En stor andel av totala antalet uppdrag uppfyller inte kraven för räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor. Det handlar om IVPA, hjälp till ambulans och polis samt automatiska brandlarm utan brandtillbud. Drygt 40% av uppdragen utgörs av olyckor och tillbud som bränder trafikolyckor. Detta innebär ungefär 60–70 tillbud per år och ca 7,4 per 1000 invånare vilket är högre än det nationella snittet som är 5,8 per 1000 invånare. Jämförbara kommuner i samma kategori som Herrljunga ligger på 7,5 per 1000 invånare.

De brandrelaterade händelserna är ungefär lika många i snitt de senaste åren. Flera av bränderna utomhus har startat av okänd anledning (troligen anlagda eller oaktsamhet). Under 2018 var det några fler bränder utomhus. Detta till följd av den torra sommaren.

Antalet larm om bilbränder har ökat de senaste åren.

Trafikolyckor är mestadels singelolyckor. Vid de flesta trafikolyckorna har de inblandade själva tagit sig ur bilen och behöver ingen vård. Räddningstjänsten uppgift blir i många fall att stänga av vägen för att olycksplatsen skall vara en säker arbetsmiljö.

Flera av singelolyckorna är djurkollisioner.

Vid ett fåtal händelser har inblandade personer behövt hjälp med losstagning för att komma ur fordonet.

Mål

Kommunens räddningstjänst skall ansvara för räddningsinsatser enligt LSO. Räddningschefen ansvarar för att denna är ändamålsenligt ordnad.

Räddningsinsatserna ska genomföras säkert, snabbt, effektivt och systematiskt med modern utrustning, kompetent personal och genom samverkan.

Utmaningen är att upprätthålla nuvarande nivå på verksamheten samtidigt som kommunen hela tiden måste vara vaksamma på att anpassa verksamheten efter nya förutsättningar och risker. Kommunen ska fortsätta satsa på fortbildning av personalen och ha en bra övningsverksamhet som utgår från de behov som finns.

Kommunens förebyggande arbete skall ge alla som vistas i kommunen ett bra skydd mot olyckor. Industri och näringsliv ska ges möjlighet att expandera.

Kommunens räddningstjänst skall ha en årlig verksamhetsplan som även skall utvärderas och följas upp årligen.

Mål för räddningstjänst:

- arbeta tillsammans med kommunens förvaltningar och bolag för att förebygga bränder och andra olyckor
- utveckla arbetet med effektiva räddningsinsatser
- arbeta med rådgivning och information till den enskilde så den enskilde kan uppfylla sitt ansvar och sin förmåga att förebygga och hantera en olyckssituation.
- stödja andra myndigheter, näringsliv och organisationer till att utveckla skyddet mot olyckor
- förebygga, förhindra och begränsa olyckor som kan uppkomma genom brand eller explosion orsakad av brandfarliga eller explosiva varor genom myndighetsutövning
- verka för ett skäligt skydd mot olyckor genom myndighetsutövning
- arbeta med miljö- och olycksutredningar i samband med händelser

Förebyggande förmåga och verksamhet

Enligt LSO är kommunen skyldig att ha ett handlingsprogram för den förebyggande verksamheten.

Tillsyn

Kommunens Räddningstjänst skall genomföra tillsyn enligt gällande lagstiftning. Tillsyn skall genomföras på ett rättsäkert, likvärdigt och effektivt sätt. En tillsynsplan skall finnas och följa de tillsynsfrister som finns på företag, organisationer och fastigheter i kommunen. Tillsyn skall även genomföras i anslutning till räddningsinsatser då brister i brandskyddet upptäcks i samband med insatsen. Tillsyn där det är möjligt skall genomföras i samverkan med andra myndigheter.

Räddningstjänsten skall utföra tillståndshantering och tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor, LBE.

Det skall finnas kompetens inom organisationen för att kunna genomföra planerade såväl som akuta tillsyner.

Stöd till den enskilde

Räddningstjänsten skall vara tillgängliga för att kunna ge enskilda råd och information enligt 3 kap 2§ LSO. Detta för att underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt LSO.

Räddningstjänsten försöker aktivt förmedla kunskap, budskap och öka förståelsen hos den enskilde så att denne kan ta sitt ansvar i strävan att minska sannolikheten för uppkomst av brand och möjligheten att minimera konsekvenserna i händelse av brand.

Räddningstjänsten kan när tillfälle ges medverka vid arrangemang och andra tillfällen där möjligheten ges att informera den enskilde. Även enklare utbildning kan genomföras vid dessa tillfällen.

Vid händelser ska den drabbade kunna erbjudas råd och stöd.

Rengöring och brandskyddskontroller

Brandskyddskontroller och rengöringsverksamheten skall genomföras enligt fastställda kontrollfrister. Brandskyddskontrollerna och rengöring utförs på entreprenad.

Kommunens räddningstjänst skall ha god samverkan och erfarenhetsutbyte med den/de som arbetar med kontroller och rengöring.

Kompetenskrav på de som arbetar med kontroller och rengöring skall omfattas av kraven enligt LSO.

En fastighetsägare kan även ansöka om att genomföra rengöringen själv. Räddningstjänsten hanterar inkomna ansökningar och tar beslut i samråd med brandskyddskontrollanten.

Övriga förebyggande åtgärder

I samverkan med skolor i kommunen erbjuds elever utbildning i brandkunskap.

Kommunens personal erbjuds brandskyddsutbildning.

Brandskyddsansvariga och kontrollanter erbjuds utbildning för att upprätthålla rätt kompetens för dessa uppgifter.

Kommunens personal som arbetar med äldre i hemmet utbildas i Brandskydd i hemmet. Detta är särskilt viktigt då fler äldre bor kvar hemma.

Kommunens räddningstjänst skall vara delaktiga i plan- och byggprocessen för att tidigt kunna påverka brandskyddet i ny- och ombyggnationer.

Kommunens räddningstjänst bistår i ärende gällande serveringstillstånd. Att lokalerna är anpassade för det som anges i ansökan.

Kommunens räddningstjänst skall samverka med andra myndigheter i kommunens brott- och säkerhetsarbete.

Genom sociala medier informera om brand- och säkerhetsåtgärder.

Räddningstjänst förmåga och verksamhet

Operativa organisationen utgörs av ledningsenhet och räddningsenhet. Räddningsenheterna finns vid kommunens brandstationer i Herrljunga och Annelund. Beredskapsorganisationen skall klara av en medelstor eller två mindre räddningsinsatser samtidigt.

Övergripande beskrivning

Med egna resurser skall Räddningstjänsten kunna hantera nedanstående typer av händelser:

- trafikolycka med skadade och fastklämda
- brand i bostad med behov av livräddning och släckning
- brand i skola, vårdinrättning, hotell, publik lokal, industri eller lantgård med behov av begränsad livräddning och släckning
- brand utomhus
- järnvägsolycka (inklusive arbetsjordning) eller flygolycka med begränsat antal skadade och fastklämda, med samtidigt vårdbehov
- ytlivräddning i vatten
- undsättning i svårtillgänglig terräng
- livräddande och begränsande insatser i samband med brand i eller utsläpp av kemikalier (farliga ämnen) i mindre omfattning
- sjukvårdsuppgifter IVPA efter avtal med sjukvården
- djurlivräddning

Genom avtal med Västra räddningsregionen larmas räddningsstyrkorna av det gemensamma ledningssystemet. Alarmering av personal sker via personsökarsystem.

Brandvattenförsörjning sker genom kommunens brandpostnät eller med räddningstjänstens lastväxlare och tankar. Även öppna vattendrag och sjöar kan användas där det är möjligt.

Anspänningstiden för räddningspersonalen är 5 minuter. Körtiden varierar beroende var i kommunen en händelse inträffar. Insats i samtliga kommunens delar kan påbörjas inom rimlig tid. Vid 40% av händelserna är första resurs på plats inom 10 minuter. Vid 89% av händelserna är första resurs på plats inom 20 minuter.

Samverkansavtal finns med sjukvården gällande IVPA samt terrängtransport av sjuka och skadade.

Avtal med Försäkringsbranschens restvärdesräddning gällande restvärdesräddning, uppdrag på statlig väg och statlig järnväg.

Avtal finns med angränsande räddningstjänster för att minska insatstider i kommunens ytterområden.

Genom att ingå i det gemensamma räddningsledningssystem VRR ges bättre förutsättningar för att leda och hantera komplexa räddningsinsatser eller flera samtidigt räddningsinsatser.

Kommunens räddningstjänst ska kunna med hjälp av Västra räddningsregionen och kommunens kommunikatörer kunna informera och varna allmänheten via de kanaler som ska användas vid händelser.

Beskrivning per olyckstyp

Brand i byggnad

Räddningstjänsten har förmåga att utföra såväl utvändig som invändig brandsläckning i alla typer av byggnader. Brand i byggnad där rökdykning krävs kan påbörjas när rätt sammansatt styrka etablerats. Vid komplexa och långvariga bränder kommer hjälp behövas från samverkande organisationer. Livräddning via bärbar stege kan utföras upp till maximalt 11 meter. Räddningstjänstens höjdfordon kan inte räknas med som den andra utrymningsvägen.

Brand utomhus

Räddningstjänsten har utrustning både i form av fordon och material för att släcka en begränsad brand utomhus. Vid större skogs- och markbränder kommer det finnas behov av hjälp från samverkande organisationer.

Trafikolycka

Mindre trafikolyckor med få skadade kan hanteras av den enskilda räddningsstyrkan. Större olyckor med flera fordon och skadade kräver att flera räddningsstyrkor hjälps åt. Trafikolyckor med buss och lastbil kommer det troligen krävas extra hjälp med resurser från samverkande organisationer.

DN JY

Olycka med farligt ämne

Kommunens räddningstjänst har förmågan att utföra mindre och enklare händelser med farligt ämne. Vid komplexa händelser kommer det troligen krävas extra hjälp med resurser från samverkande organisationer.

Naturolycka

Vid höga vattenflöden har räddningstjänsten förmåga att hjälpa till med pumpning av källare i begränsad omfattning. Räddningstjänsten kan hjälpa till att röja stormfällda träd över vägar.

Drunkning

Inom kommunen finns flera sjöar och vattendrag. Kommunens räddningstjänst har förmågan att utföra ytlivräddning både strandnära och med båt. Räddningstjänsten har inte förmågan att livrädda under ytan utan då måste hjälp komma från samverkande organisationer.

Övrigt

Förmåga till räddningsfrånkoppling och arbetsjordning på järnväg finns. Räddningstjänsten har terränggående fordon som kan användas vid händelser i terräng. Det finns utrustning för djurlivräddning. Med personella resurser finns förmågan att hjälpa till med uppgifter som samhället är i behov av.

Ledning i Räddningstjänsten

Herrljunga kommuns räddningstjänst ingår i det gemensamma ledningssystemet Västra räddningsregionen. I den övergripande ledningen finns ledningsfunktionerna vakthavande räddningschef, vakthavande befäl, regional insatsledare samt larm- och ledningsbefäl. Funktionerna bemannas dygnet runt i syfte att övergripande ledning ständigt upprätthålls. För ledning av lokala räddningsinsatser finns ledningsfunktionerna insatsledare samt styrkeledare i beredskap.

Ledningsarbetet ska medverka till effekter genom:

- resurserna disponeras så optimalt som möjligt i hela området gentemot riskbild och hjälpbehov vid olyckor för att så tidigt som möjligt hindra och bryta olycksförlopp,
- ett likvärdigt och rättssäkert agerande,
- att skapa förutsättningar för allmänhetens agerande genom enhetlig kommunikation, samt
- att identifiera hjälpbehov och stödja drabbade till ett eget agerande för samhällets återskapande.

Systemledning Västra räddningsregionen, ser till att hjälpbehovet tillgodoses samt väger detta mot riskbilden.

Insatsledning Herrljunga räddningstjänst, tilldelar uppgifter till organisatoriska delar samt ser till att hjälpbehovet tillgodoses vid den enskilda insatsen.

Uppgiftsledning Herrljunga räddningstjänst, genomför tilldelade uppgifter genom att vidta åtgärder så att delar av hjälpbehovet tillgodoses.

Samtidiga och omfattande räddningsinsatser

Västra räddningsregionens systemledning ser till att hjälpbehovet tillgodoses. Det finns avtal med angränsande räddningstjänster som inte ingår i Västra räddningsregionen vid händelser som klassas av SOS alarm som hög omfattning.

Räddningstjänst under höjd beredskap

Under höjd beredskap ska Räddningstjänsten, förutom kraven i LSO i sin helhet, ansvara för de uppgifter som tillkommer enligt 8 kap. i samma lag. För att säkerställa en höjd insatsförmåga för höjd beredskap och krig är personalen vid Räddningstjänsten krigsplacerad. Kommunens brandstation kan signalera viktigt meddelande till allmänheten, flyglarm och faran över i Herrljunga tätort. Kommunen har en plan för extraordinära händelser som mer detaljerat beskriver kommunens arbete under höjd beredskap där Räddningstjänsten är en samhällsviktig aktör. Räddningstjänstens personal är med vid övningar och utbildningar som arrangeras av Länsstyrelsen.

Uppföljning, utvärdering och lärande

Kommunens skall enligt Lagen om skydd mot olyckor arbeta med olycksundersökningar. Mindre och inte så omfattande utredningar görs av räddningsledaren och dokumenteras i händelserapporten som skickas in till MSB. Vid mer komplexa olycksutredningar finns avtal med Västra räddningsregionen.

Utifrån händelser och utredningar skall räddningstjänsten ta fram olycksförebyggande åtgärdsförslag som ska utveckla räddningsinsatsernas effektivitet. Det ska även identifiera övnings- och utbildningsbehov samt få underlag till insatsplanering och metodutveckling. Detta arbete ska leda till att liknande händelser undviks och/eller skadekonsekvenserna minskas.

Räddningstjänsten ska efter avslutat insats ge de drabbade stöd. Även egen personal skall erbjudas det stöd som kan behövas.

Bilaga A Dokumentförteckning

Förteckning över avtal

Herrljunga räddningstjänst har slutit avtal för att stärka upp sin och andras förmåga att hantera händelser med

- Försäkringsbranschens restvärderäddning i Sverige AB angående akut restvärdesräddning, uppdrag på statlig väg och järnväg
- Södra Älvsborgs sjukhus om IVPA (i väntan på ambulans)
- Södra Älvsborgs sjukhus om hjälp med transport av skadade i terräng
- Räddningstjänstavtal med Samhällsskydd mellersta Skaraborg gällande områdena Källeryd och Mjälldrunga i Herrljunga kommun
- Räddningstjänstavtal med Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund gällande tung räddning och kemikalieolyckor
- Räddningstjänstavtal med Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund gällande områdena Murum och Kärråkra i Ulricehamns kommun
- Räddningstjänstavtal med Räddningstjänsten Västra Skaraborg gällande områden i Vara kommun
- Räddningssamverkan i Västra Götaland gällande lednings- och stabsstöd vid omfattande räddningsinsatser
- Avtal med Västra räddningsregion gällande larmning och övergripande ledning
- SOS Alarm Sverige AB gällande manöver av utomhusvarning
- Alingsås och Vårgårda räddningstjänstförbund gällande olycksutredningar

Bilaga B Beskrivning av samråd

Handlingsprogrammet gick på remiss till följande

- Trafikverket
- Länsstyrelsen Västra Götaland
- Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund
- Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund
- Samhällsskydd Mellersta Skaraborg

BMN § 18

B 193/2021 435

Handlingsprogram för skydd mot olyckor 2022-2023

Sammanfattning

Enligt lagen om skydd mot olyckor (SFS 2003:778) ska en kommun ha ett handlingsprogram för räddningstjänst och för förebyggande verksamhet. Kommunens tidigare handlingsprogram gällde fram till år 2019. Det tidigare programmet har därefter förlängts fram tills det nya är antaget av kommunfullmäktig. Förvaltningen har nu ett förslag på ett nytt handlingsprogram för perioden 2022–2023.

Programmet är skapat efter Myndigheten för samhällsskydd-och beredskaps riktlinjer som gäller från årsskiftet 2022.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-02-22

Bilaga 1, Herrljunga kommuns handlingsprogram för skydd mot olyckor

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunfullmäktige föreslås godkänna handlingsprogram för skydd mot olyckor 2022–2023.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Bygg- och miljönämndens förslag till Kommunfullmäktige

1. Handlingsprogram för skydd mot olyckor 2022–2023 godkänns (bilaga 1, BMN § 18/2022-03-02).

Expedieras till

Kommunfullmäktige

Redovisning av ej färdigberedda medborgarförslag 2022

Sammanfattning

Enligt kommunfullmäktiges arbetsordning skall kommunstyrelsen i april varje år redovisa ej färdigberedda medborgarförslag. Följande medborgarförslag återstår att bereda:

- Medborgarförslag om konstverk i Herrljungarondellen
- Medborgarförslag om naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1
- Medborgarförslag om åtgärder för hastighetsbegränsning på Vretavägen
- Medborgarförslag gällande närtrafik i Herrljunga kommun
- Medborgarförslag om att anställa ungdomar för att plocka skräp och hålla rent i kommunen,
- Medborgarförslag om att godkänna kontanter som betalningsmedel i alla kommunens verksamheter
- Medborgarförslag om hemtjänsten i Herrljunga kommun Medborgarförslag om modernisering och utveckling av Skoghälla IP

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-03-01.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår åt kommunfullmäktige att lägga redovisningen av ej färdigberedda medborgarförslag under våren 2022 till handlingarna.

Mirjana Lind
Kansliassistent

Expedieras till: Kommunfullmäktige

Ej färdigberedda medborgarförslag per den 1 mars 2022

Medborgarförslag om konstverk i Herrljungarondellen
Inkom 2022-01-07 från Ronny Norrman
Diarienummer 48/22

Medborgarförslag om naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1
Inkom 2022-02-01 från Håkan Igelström
Diarienummer 33/22

Medborgarförslag om åtgärder för hastighetsbegränsning på Vretavägen
Inkom 2021-11-11 från Ronny Modig
Diarienummer 242/21

Medborgarförslag gällande närtrafik i Herrljunga kommun
Inkom 2021-10-20 från Jerry Stridh
Diarienummer 214/21

Medborgarförslag om att anställa ungdomar för att plocka skräp och hålla rent i kommunen,
Inkom 210702 från Claes Johansson
Diarienummer 162/21

Medborgarförslag om att godkänna kontanter som betalningsmedel i alla kommunens
verksamheter, Inkom 2021-06-21 från Krister Karlsson
Diarienummer 156/21

Medborgarförslag om hemtjänsten i Herrljunga kommun
Inkom 2021-05-19 från Birgitta Larsson
Diarienummer 139/21

Medborgarförslag om modernisering och utveckling av Skoghälla IP
Inkom 200505 från Linus Lindelöf
Diarienummer 138/20

Redovisning av ej färdigberedda motioner 2022

Sammanfattning

Enligt kommunfullmäktiges arbetsordning skall kommunstyrelsen i april varje år redovisa ej färdigberedda motioner. Följande motioner återstår att bereda:

- Motion om att ombilda Orraholmens fritidsområde till ett kommunalt naturreservat
- Motion gällande införande av sensorstyrda kranar
- Motion om att inrätta ett kommunalt naturreservat inom Orraholmsområdet
- Motion om att inrätta ett kommunalt naturreservat inom Orraholmsområdet
- Motion om bevarande av tåghållplatserna Torpåkra och Mollaryd
- Motion om skriftligt redogörande av planerad avverkning på Orraholmen
- Motion angående bevarande av Orraholmsområdets natur
- Motion om behov av budgetförstärkning till bildningsnämnden
- Motion om att införa Huskurage
- Motion om att avskaffa kaffe-och teavdraget för kommunens personal
- Motion om jämställda utbetalningar av försörjningsstöd
- Motion om alla flickors rätt till mensskydd
- Motion om framtagande av Solkraftsplan för Herrljunga kommun
- Motion om att teckna avtal med Västtrafik gällande seniorkort
- Motion om ungdomsgård i Ljung
- Motion om arbetsskor för vårdpersonal
- Motion om bostadsbyggnation i Molla
- Motion om gratis anropsstyrd närtrafik för pensionärer
- Motion om gratis fixartjänst
- Motion avseende gratis kollektivtrafik inom kommunen för pensionärer

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-03-01.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att lägga redovisningen av ej färdigberedda motioner under våren 2022 till handlingarna.

Mirjana Lind
Kansliassistent

Expedieras till: Kommunfullmäktige

Ej färdigberedda motioner per den 1 mars 2022

Motion om att ombilda Orraholmens fritidsområde till ett kommunalt naturreservat
Inkom 2022-02-11 från Jan-Olof Brorson (L) och Håkan Körberg (L)
Diarienummer 58/22

Motion gällande införande av sensorstyrda kranar
Inkom 2022-02-02 från Kitty Andersson (S), Anette Rundström (S)
Diarienummer 41/22

Motion om att inrätta ett kommunalt naturreservat inom Orraholmsområdet
Inkom 2022-02-01 från Magnus Jonsson (V)
Diarienummer 40/22

Motion om att inrätta ett kommunalt naturreservat inom Orraholmsområdet
Inkom 2022-02-01 från Mats Palm (S)
Diarienummer 37/22

Motion om bevarande av tåghållplatserna Torpåkra och Mollaryd
Inkom 2022-01-26 från V/Magnus Jonsson
Diarienummer 33/22

Motion om skriftligt redogörande av planerad avverkning på Orraholmen
Inkom 2022-01-25 från C/Jessica Pehrson
Diarienummer 29/22

Motion angående bevarande av Orraholmsområdets natur
Inkom 2022-01-25 från Mats Palm (S)
Diarienummer 28/22

Motion om behov av budgetförstärkning till bildningsnämnden
Inkom 2021-12-10 från Bert-Åke Johansson (S), Mats Palm (S)
Diarienummer 260/21

Motion om att införa Huskurage
Inkom 2021-11-29 från Centerpartiet
Diarienummer 251/21

Motion om att avskaffa kaffe-och teavdraget för kommunens personal
Inkom 2021-11-24 från Ronnie Rexwall (Kv)
Diarienummer 247/21

Motion om jämställda utbetalningar av försörjningsstöd
Inkom 2021-11-09 från centerpartiet/Jessica Pehrson
Diarienummer 238/21

Motion om alla flickors rätt till mensskydd
Inkom 2021-11-09 från Mats Palm (S) och Bert-Åke Johansson (S)
Diarienummer 237/21

Motion om framtagande av Solkraftsplan för Herrljunga kommun
Inkom 2021-10-25 från Inger Gustavsson, Håkan Körberg (L)
Diarienummer 223/21

Motion om att teckna avtal med Västtrafik gällande seniorkort
Inkom 2021-10-22 från Mats Palm (S)
Diarienummer: 222/21

Motion om ungdomsgård i Ljung
Inkom 210816 från Mats Palm (S)
Diarienummer 168/21

Motion om arbetsskor för vårdpersonal
Inkom 210610 från Mats Palm (S) och Björn Wilhelmsson (S)
Diarienummer 149/21

Motion om bostadsbyggnation i Molla
Inkom 2021-05-07 från Christina Glad (KV)
Diarienummer 133/21

Motion om gratis anropsstyrd närtrafik för pensionärer
Inkom 201012 från Socialdemokraterna, Björn Wilhelmsson, Kari Hellstadius, Mats Palm,
Kerstin Johansson, Lise-Lotte Hellstadius
Diarienummer 196/20

Motion om gratis fixartjänst
Inkom 200313 från Mats Palm (S)
Diarienummer 83/20

Motion avseende gratis kollektivtrafik inom kommunen för pensionärer
Inkom 170216 från Lennart Ottosson (KV)
Diarienummer 42/17 återremiss? Invänta ny zonindelning

Samordnad beredning av motioner och medborgarförslag avseende Orraholmen

Sammanfattning

Till kommunfullmäktiges sammanträde 2022-02-21 inkom följande motioner och medborgarförslag:

- Medborgarförslag om naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1
- Motion angående bevarande av Orraholmsområdets natur
- Motion om att inrätta ett kommunalt naturreservat inom Orraholmen
- Motion om att inrätta ett kommunalt naturreservat inom Orraholmen
- Motion om att ombilda Orraholmens fritidsområde till ett kommunalt naturreservat

Kommunfullmäktige beslutade att skicka samtliga motioner och medborgarförslag till kommunstyrelsen för beredning. Ärenden gällande Orraholmen bedöms vara av sådan principiell beskaffenhet att kommunstyrelsens presidie beslutat att samtliga motioner och medborgarförslag rörande Orraholmen behöver utredas på en kommunövergripande nivå. Kommunstyrelsens presidie föreslår därför att kommunens miljöstrateg ges i uppdrag att dels genom kontakt med Länsstyrelsen i Västra Götaland undersöka vilket förarbete som krävs från kommunens sida för att skapa ett kommunalt naturreservat, dels att lämna förslag till kommunfullmäktige avseende vidare hantering av berörda medborgarförslag och motioner. Utredningen ska ske i samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen och ska presenteras vid kommunstyrelsens sammanträde den 30 maj.

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse i ärendet daterad 2022-03-08

Medborgarförslag om naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1 inkom 2022-01-31

Motion angående bevarande av Orraholmsområdets natur inkom 2022-01-25

Motion om att inrätta ett kommunalt naturreservat inom Orraholmen inkom 2022-02-01

Motion om att inrätta ett kommunalt naturreservat inom Orraholmen inkom 2022-02-01

Motion om att ombilda Orraholmens fritidsområde till ett kommunalt naturreservat inkom 2022-02-10

Presidiets förslag till beslut

- Kommunens miljöstrateg ges i uppdrag att
 - genom kontakt med Länsstyrelsen i Västra Götaland undersöka vilket förarbete som krävs för att skapa ett kommunalt naturreservat
 - lämna förslag till kommunfullmäktige avseende vidare hantering av berörda medborgarförslag och motioner.
- Utredningen ska presenteras vid kommunstyrelsens sammanträde den 30 maj.

HERRLJUNGA KOMMUN

Ärende 21

KOMMUNSTYRELSEN

Gunnar Andersson (M)

Emma Blomdahl Wahlberg (C)

Mats Palm (S)

Presidieskrivelse

2022-03-08

DNR KS 77/2022 392

Sid 2 av 3

Gunnar Andersson (M)
Ordförande
kommunstyrelsen

Emma Blomdahl
Wahlberg (C)
1:e vice ordförande
kommunstyrelsen

Mats Palm (S)
2:e vice ordförande
kommunstyrelsen

Expedieras till: Kommunfullmäktige

Bakgrund

Till kommunfullmäktiges sammanträde 2022-02-21 inkom följande motioner och medborgarförslag:

Håkan Igelström inkom 2022-01-31 med medborgarförslag om att inrätta ett naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1.

Mats Palm (S) inkom 2022-01-25 med en motion angående bevarande av Orraholmsområdets natur med förslag om att en skyndsam process sätts igång för att hitta beslutsformuleringen som innebär ett tydligt, långsiktigt och långtgående skydd för den kommunala delen av Orraholmsområdets natur.

Mats Palm (S) inkom 2022-02-01 med en motion om att inrätta ett kommunalt naturreservat inom Orraholmen med förslag om att kommunen inleder en process, syftande till att inrätta ett kommunalt naturreservat inom Orraholmsområdet och att kommunen utreder möjligheten att i denna process ansöka om LONA-bidrag från Naturvårdsverket.

Magnus Jonsson (V) inkom 2022-02-01 med en motion om att inrätta ett kommunalt naturreservat inom Orraholmen med förslag om att Herrljunga Kommun kontaktar Länsstyrelsen och påbörjar en process för att bilda ett kommunalt naturreservat på Orraholmen.

Jan-Olof Brorson (L) och Håkan Körberg (L) inkom 2022-02-10 med en motion med förslag om att ombilda Orraholmens fritidsområde till ett kommunalt naturreservat.

Kommunfullmäktige beslutade att skicka samtliga motioner och medborgarförslag till kommunstyrelsen för beredning.

Medborgarförslag till Herrljunga kommun

Jag lämnar härmed förslag om att den tätortsnära fastigheten Orraholmen 1:1 ska göras till kommunens första kommunala naturreservat för att säkerställa områdets karaktär av värdefull natur- och kulturmiljö och bevara området för rekreatiönsändamål för kommunens innevånare.

Jag uppfattar att kommunen har ett lågt förtroende hos allmänhet när gäller viljan att bevara området från konventionellt skogsbruk mm och egentligen inte vill ha några synpunkter på hur de vill sköta området även om de pliktskyldigast har gått med på att samråd ska hållas innan en tänkt åtgärd skall utföras.

Den senaste tänkta åtgärden, förnygringsanmälan av område 148,149 del av 150, utan att ett samråd hållits visar varför det är nödvändigt!

Därför vore det bästa att inrätta ett reservat med hjälp av LONA-bidrag som en gång för alla gör att Orraholmen nu och i framtiden sköts med inriktning att bevara områdets karaktär men också utveckla området med tex fler grillplatser, vindskydd, inhägnad hundrastgård och kanske utegym mm så att kommunens innevånare fortsatt kan njuta av det ännu mer.

Nedan en kontakt på naturvårdverket för mer information.
För frågor om LONA, kontakta Cathrine Lundin, 010-698 10 79

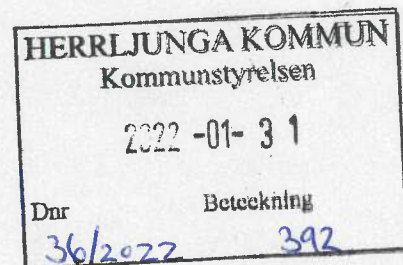
cathrine.lundin@naturvardsverket.se

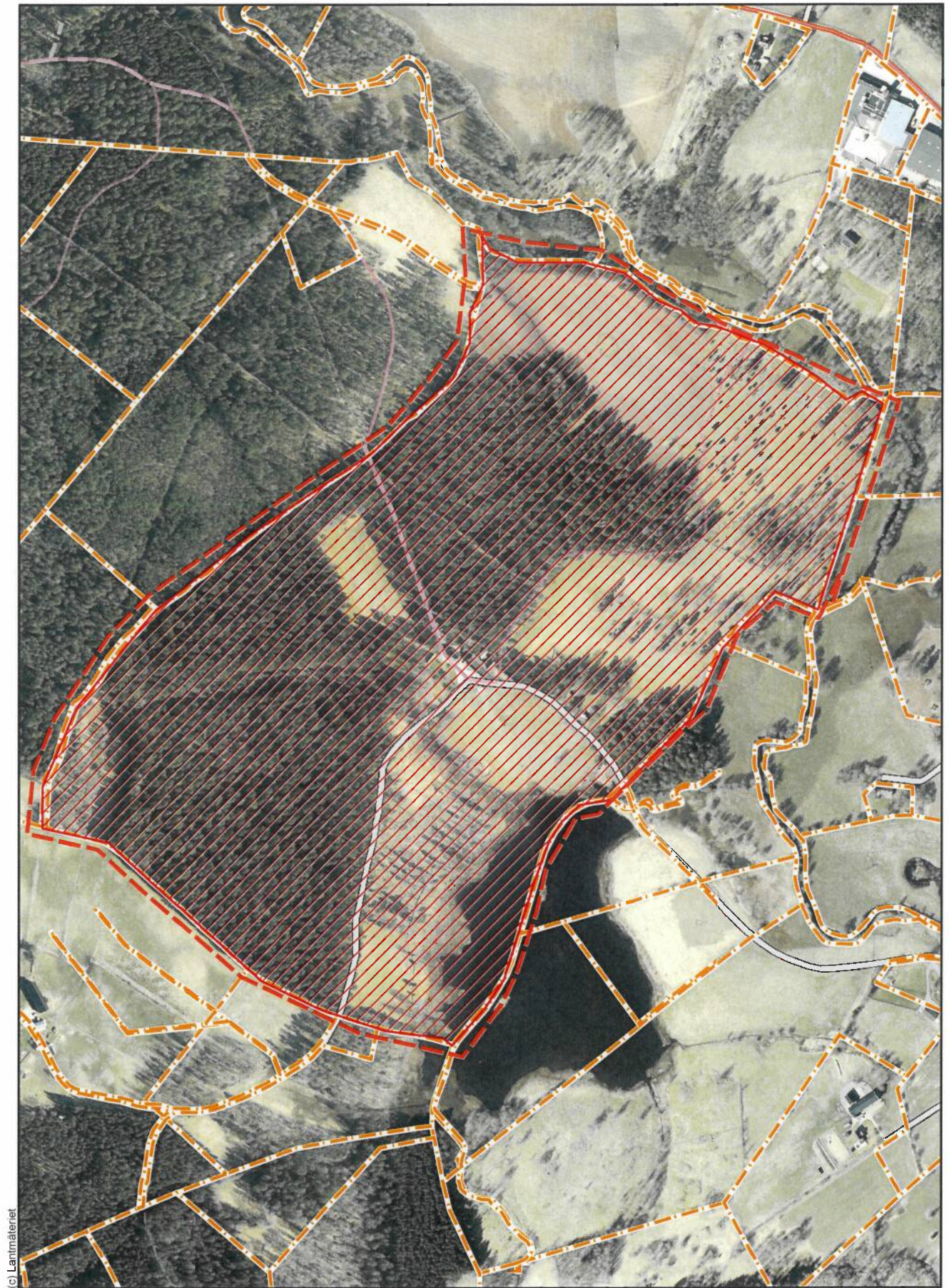
Bilaga: Karta över föreslaget reservatområde

Herrljunga 2022-01-31

Mvh

Håkan Igelström
Håkan Igelström

0

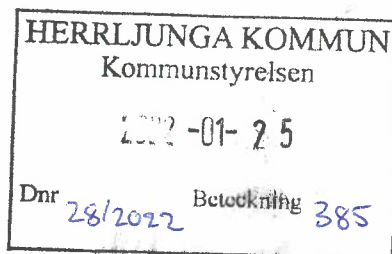
360 Meter

1:6 318

Ritdatum: 2022-01-31

Motion till Kf.

2022-01-24

Orraholmens fritidsområde är en av kommunens absoluta juveler. Föreningslivet och spontana aktiviteter och vandringar sker dagligen i området, en grön lunga för kommunens centralort.

På senare tid har dock detta område återkommande hamnat i pressen på grund av olika otydliga förslag på aktiviteter och förslag på avverkningar inom området.

Det har under åren fattats otaliga beslut rörande Orraholmen, men osäkerheten och tvistemålen om beslutens innebörd tycks bestå.

Då Orraholmsområdet, alldeles oomtvistat, är ett av våra medborgare mycket högt värderat område, måste området få en säkrad status.

Den osäkerhet kring områdets status och fortlevnad som återkommande har aktualiserats, är för vår kommun inte acceptabel.

Området måste få en beslutad status som betyder fortsatt friluftsområde, med tillåtelse för de säkerhets och röjningsåtgärder som behövs ur säkerhets och tillgänglighetsaspekt.

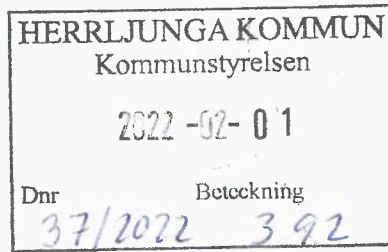
Natur och friluftsliv måste förtydligas, på bekostnad av avverkning inom området.

Jag yrkar att:

En skyndsam process sätts igång för att hitta beslutsformuleringen som innebär ett tydligt, långsiktigt och långtgående skydd för den kommunala delen av Orraholmsområdets natur.

Mats Palm (S).

Motion.

2022-02-01

Vårt frilufts och rekreationsområde Orraholmen, är i en ifrågasatt process, igen. Ilskan och upprördheten är stor över hur delar av politiken har behandlat den uppgörelse om naturskydd som vi trodde att vi hade.

Ett beslut i Fullmäktige 2021 identifierade att till en ny skogsvårdsplan fanns på plats, skulle största miljöhänsyn tas till området. Inför varje åtgärd inom området, skulle de aktiva föreningarna inom området kontaktas för dialog.

Vi har tyvärr anledning nu att se hur det beslutet har hanterats av Teknisk nämnds ordförande. Åter igen har medborgare oroats och upprörts av rykten om en kalhuggning. Ett avtal om avverkning har initierats utan dialog och förberedande kontakter med föreningslivet. Sorgligt nog är nog det beslut som togs 2021 inte längre tillräckligt för att försäkra våra innevånare om det långsiktiga skyddet och bevarandet av friluftsområdet Orraholmen.

Här finns dock kommuner som i liknande situationer gått före oss, som har använt sig av möjligheten att med statligt stöd via LONA-bidrag, inrättat Kommunala naturreservat. Bifogat i motionen ligger exempel på en sådan process. Det ligger också bifogat hur man ansöker om LONA.stöd och processen framåt.

[Kränglan - beslut och skötselplan \(naturvardsverket.se\)](#)

[Kommunalt naturskydd i lokala naturvårdssatsningen \(LONA\) ISBN 978-91-620-6392-4 \(naturvardsverket.se\)](#)

[Process att bilda naturreservat \(naturvardsverket.se\)](#)

Vår kommun är inte betjänt av att ifrågasättas om våra intentioner kring naturvård och friskvård, våra intentioner kring ett naturnära och stimulerande och rekreerande friluftsliv. Därför föreslår jag att vi som kommun går in i process att inleda aktiviteter syftande till att inrätta ett kommunalt naturreservat i Orraholmen.

Jag yrkar att:

1. Kommunen inleder en process, syftande till att inrätta ett kommunalt naturreservat inom Orraholmsområdet.
2. Kommunen utreder möjligheten att i denna process ansöka om LONA-bidrag från Naturvårdsverket.

Mats Palm. Gruppledare (S).

Herrljunga 2022-02-01

Motion

Bilda ett kommunalt naturreservat på Orraholmen

Bakgrund:

Ordförande för Tekniska nämnden i Herrljunga har beställt avverkning av ett skogsområde på Orraholmens friluftsområde.

Detta trots att man i ett tidigare KF-beslut beslutat att ha samråd med föreningar och aktörer i området innan man gör några ingrepp. Området är skyddsvärt ur en mängd synvinklar och att göra ett så stort ingrepp som planerat skulle medföra betydande konsekvenser på bl.a fågelliv, fauna och rekreationsmöjligheter.

Tydligen är det en tolkningsfråga vad samråd betyder.

Dessutom är det otydligt hur mycket inflytande föreningar och medborgare skall få ha och hur processen ser ut fram till verkställd avverkning.

Det har uppenbarligen inte fungerat och helt plötsligt har Södra Skogsägarna fått ett uppdrag som de flesta inte hade räknat med.

Ett stort antal medborgare i Herrljunga har med rätta protesterat mot planerna och kommunens agerande

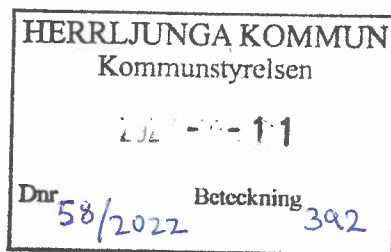
Om man däremot omvandlar området till ett kommunalt naturreservat så gäller helt andra regler och denna typ av ovälkomna överraskningar kan helt undvikas.

Det innebär även att han häver avtalet med Södra Skogsägarna snarast.

Därför yrkar jag:

- Att Herrljunga Kommun kontaktar Länsstyrelsen och påbörjar en process för att bilda ett kommunalt naturreservat på Orraholmen

Magnus Jonsson Gruppledare Vänsterpartiet Herrljunga

2022 -02- 10

Motion till Kommunfullmäktige i Herrljunga

Orraholmens fritidsområde är en pärla i Herrljunga kommun. Inköpt av framsynta kommunpolitiker för mer än 50 år sedan för just detta ändamål. Orraholmen har fungerat bra som fritidsområde men under senare år utsatts för avverkning och mer avverkning är planerad!

Företrädare för kommunen framhåller ofta, i olika sammanhang, vår vackra natur som en viktig anledning att bosätta sig i vår kommun. Men naturen är stadd i ständig förändring. Den privatägda skogen kan kommunen inte råda över. Äldre skog avverkas och övergår till planterings- och ungskog. Oftast gran. Exempelvis runt vårt senaste bostadsområde Horsby. Detta ger inte den känsla av natur som det känns speciellt bra att promenera i eller få den känsla av orördhet som är så speciell i storskog.

När vi nu i Herrljunga har förmånen att äga ett område av denna storskogskaraktär är det viktigt att slå vakt om att det förblir så! **Därför föreslår Liberalerna att Orraholmen ombildas till ett kommunalt reservat.** Ett reservat som syftar till att bevara området för rekreation för kommunens invånare och besökande naturälskare.

Ett kommunalt reservat betyder inte att en död hand läggs över området. Vilken form av reservat det blir får kommande inventeringar utvisa. Skötselplan över området med utgångspunkt från naturvärdesinventering utgör sedan underlag för intrångsersättning från Naturvårdsverket på upp till 50% baserat på virkesvärde och lokala marknadsvärden.

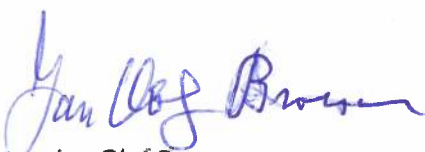
För naturvärdesbedömning och skötselplan finns Lona-bidrag att söka.

Liberalerna hoppas därför att denna motion ska behandlas positivt och ge Herrljunga ett eget naturreservat så att vi kan leva upp till målsättningen att ha en fin natur.

Därför yrkar Liberalerna på:

- Att Orraholmens fritidsområde ombildas till ett kommunalt naturreservat

För Liberalerna i Herrljunga

Jan-Olof Brorson

Håkan Körberg

Svar på medborgarförslag om att godkänna kontanter som betalningsmedel i alla kommunens verksamheter

Sammanfattning

Krister Karlsson inkom 2021-06-21 med medborgarförslag om att kommunen tar ett principbeslut om att kontanter är godkända betalningsmedel inom kommunens verksamheter så långt det är möjligt. Kommunfullmäktige överlämnade genom § 99/2021-06-22 ärendet till kommunstyrelsen för beredning.

Herrljunga kommun har i dagsläget två verksamheter som erbjuder kontant betalning, dessa är Nyhagaköket och biblioteket. Den kontanta hanteringen minskar överlag i samhället vilket bidrar till ökade kostnader för de verksamheter som fortsätter erbjuda möjligheten till kontant betalning. Alternativa betallösningar så som swish bidrar till att minska sårbarheten vid eventuella tekniska problem kopplade till kortbetalning. Herrljunga kommun erbjuder idag betalning via swish i 21 av kommunens verksamheter. Med grund i utvecklingen i samhället mot minskad kontanthantering samt i en förväntad ökad kostnad för kontanthantering föreslår förvaltningen att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att medborgarförslaget avslås.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-01-28
Kommunfullmäktige § 99/2021-06-22
Medborgarförslag inkommet 2021-06-21

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att medborgarförslaget avslås

Moa Andersson
Nämndsamordnare

Expedieras till: Kommunfullmäktige, förslagsställaren

Bakgrund

I dagsläget har Herrljunga kommun två verksamheter som godtar kontanta betalningsmedel, dessa är Nyhagaköket och biblioteket. Tidigare har även Reprisen, Kunskapskällans restaurang och simhallen godkänt kontant betalning men dessa verksamheter har avslutat sin hantering i och med pandemin.

I den statliga utredningen Tryggad tillgång till kontanter (SOU 2018:42) fastslås att det finns fördelar med minskad kontantanvändning, eftersom elektroniska betalningar generellt sett är effektivare än fysiska, speciellt när andelen elektroniska betalningar i ekonomin är hög. En minskad kontantanvändning kan minska risken för brott som rån och penningtvätt. Å andra sidan är kontanter fortfarande ett viktigt betalningsmedel för en betydande del av befolkningen. Frågan om kontanter hänger också samman med människors integritet i samband med betalningar. Kontanter kan även bidra till att minska samhällets sårbarhet och stärka beredskapen.

Förvaltningen bedömer att de verksamheter inom kommunen som kan erbjuda såväl kortbetalning som betalning via swish är mindre känsliga för eventuella tekniska störningar, trots brist på kontant hantering. Följande verksamheter i kommunen erbjuder betalning via swish:

- Hudene skola
- Altorpsskolans expedition
- Altorpsskolans café
- Altorpsskolan
- Altorpskolan Freetime
- Daglig verksamhet
- Caféverksamhet AME
- Reprisen
- Familjecentralen
- Ods skola
- Mörlanda skola
- Horsbyskolan F-6
- Simhallen
- Kunskapskällans restaurang
- Återvinningen
- Herrljunga bibliotek
- Träffpunkten
- Eriksbergs skola
- Nyhagaköket
- Eggvena skola
- Kommuncaféet

Ekonomisk bedömning

Kostnaderna för att hantera kontanter i kommunen består av kostnader för loomispåsar, uppräknings av dagskassan hos leverantör, arbetskostnad för att personal lämnar in pengarna på Loomis servicebox och arbetskostnad för dagbokföringen. Det är därför inte helt enkelt att göra en bedömning av de exakta kostnaderna för kommunens kontanthantering.

Kostnaderna för kontant hantering beräknas dock öka över tid för de aktörer som väljer att fortsätta sin kontanthantering då mängden kontanter i samhället minskar och värdetransportörer så som Loomis måste fördela kostnaderna på allt färre kunder. Vidare är konkurrensen för företag som sysslar med värdetransport så som Loomis låg, något som ytterligare bidrar till ökade kostnader för de kunder som fortsätter ha kontant hantering.

Under perioden 2021-01-01- -2021-11-30 hanterades 104 tkr via loomisinsättningar i Herrljunga kommun.

Samverkan

Utredningen av medborgarförslaget har genomförts i samverkan med redovisningsansvarig och säkerhetschef. Förslaget har även lyfts med kommunledningsgruppen (KLG) utifrån respektive verksamhets behov. Bland förvaltningscheferna fanns en samlad syn att återinförandet av kontant hantering bedöms som såväl kostsamt som ineffektivt för verksamheterna, exempelvis kostar det simhallen mer att hantera kontanter än att låta barnen bada gratis. Grunden till att den kontanta hanteringen tagits bort i flertalet av verksamheterna är att det saknats rutiner för säker hantering, exempelvis i form av kassaskåp. På grund av stöldrisken görs även bedömningen att Loomi, vid kontant hantering i verksamhet, behöver hämta kontanterna minst ett par gånger i veckan oavsett summa. Detta då det annars riskerar att samlas kontanter under en längre period vilket ökar risken för stöld dagarna innan upphämtning.

KF § 99

DNR KS 156/2021 942

Medborgarförslag om att godkänna kontanter som betalningsmedel i alla kommunens verksamheter

Sammanfattning

Följande medborgarförslag inkom 2021-06-21 från Krister Karlsson;

” Med anledning av Reprisens beslut, att inte ta emot kontanter från den 1/7 21. Känner jag mig nödgad att ta upp detta, för att man exkluderar många personer med beslutet.

Att ta bort möjligheten att betala med, av Riksbankens utgivna sedlar och mynt. Gör att man exkluderar folk från samhället.

Barn, äldre, människor med olika funktionsnedsättning och personer som inte har tillgång till bankkort eller smarta telefoner.

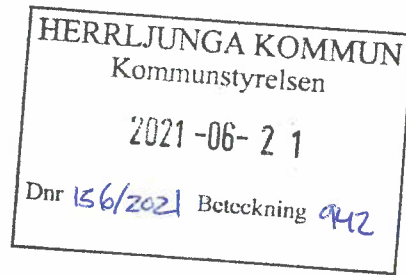
Ett väl fungerande system för att genomföra betalningar är ju en grundförutsättning, i vårt samhälle”.

- Mitt förslag är att Herrljunga kommun tar ett principbeslut, om att kontanter är godkända som betalningsmedel inom kommunens verksamhet så långt det är möjligt.

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Medborgarförslag.

Med anledning av Reprisens beslut, att inte ta emot kontanter från den 1/7 21. Känner jag mig nödgad att ta upp detta, för att man exkluderar många personer med beslutet.

Att ta bort möjligheten att betala med, av Riksbankens utgivna sedlar och mynt. Gör att man exkluderar folk från samhället.

Barn, äldre, människor med olika funktionsnedsättning och personer som inte har tillgång till bankkort eller smarta telefoner.

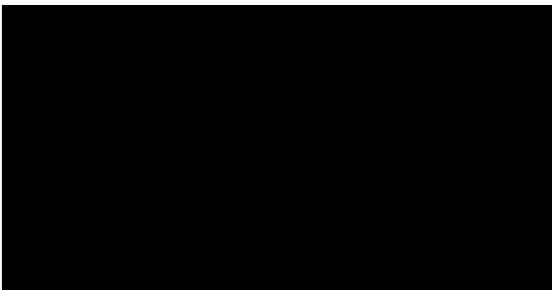
Ett väl fungerande system för att genomföra betalningar är ju en grundförutsättning, i vårt samhälle.

Mitt förslag är att Herrljunga kommun tar ett principbeslut, om att kontanter är godkända som betalningsmedel inom Kommunens verksamhet så långt det är möjligt.

Krister Karlsson

kontaktinformation

Krister Karlsson

Svar på motion om bostadsbyggnation i Molla

Sammanfattning

Christina Glad (Kv) inkom 2021-05-07 med en motion om att ge Herrljungabostäder i uppdrag att undersöka möjligheten att bygga bostäder i Mollatrakten. Kommunfullmäktige vidarebefordrade genom § 79/2021-05-24 motionen till kommunstyrelsen för beredning. Motionen skickades på remiss till Herrljungabostäder som 2022-02-04 inkom med remissvar. Kommunfullmäktige kan enligt aktiebolagslagen 7 kap 1 § som aktieägare i Nossan förvaltningsaktiebolag uppdra åt Nossan att uppdra åt Herrljungabostäder att undersöka möjligheten att bygga lämpliga bostäder i Mollatrakten, ärendet ska då följas upp vid Herrljungabostäders nästkommande bolagsstämma. Efter diskussioner med kommunstyrelsens preside framkom dock önskemål från presidiet att ge Herrljungabostäder ett bredare uppdrag att utreda möjligheten till nybyggnation i hela kommunen. Kommunstyrelsens preside avser att återkomma med ett nytt ärende avseende detta bredare uppdrag. Förvaltningen föreslår därför kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-03-03
Yttrande från Herrljungabostäder inkommet 2022-02-04
Kommunfullmäktige § 79/2021-05-24
Motion inkommen 2021-05-07

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

Moa Andersson
Nämndsamordnare

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom Herrljungabostäder AB
till:

Bakgrund

Följande motion inkom 2021-05-07 från Christina Glad (KV):

"Vi har alla nåtts av signalerna om att fler människor önskar flytta från städer till mer naturnära områden. Möjligheterna att kunna arbeta hemifrån har blivit betydligt bättre under senare år. Då ökar också antalet människor som undersöker ett sådant alternativ. I Herrljunga kommuns översiktsplan 2017–2035 beskrivs att kommunen har som helhet, en tydlig identitet som landsbygdskommun. Det är därför nödvändigt med byggnation och utveckling både inom tätorterna och på landsbygden. I tätorterna har kommunen redan tagit flera steg, men på landsbygden har kommunen inte gjort detta. Inom och runt byarna Eggvena, Eriksberg, Od och Molla finns bland annat mindre skolor som har betydelse för utvecklingen på landsbygden på en strategisk nivå. Områdena runt Mo/la pekas ut som ett utvecklingsområde i kommunens översiktsplan. Med ett gott pendlingsläge till flera större orter och välkänt naturskönt område med Mollasjön i centrum, kvalificerar sig Mollaområdet väl till att locka till sig nya invånare. Med en nybyggd skola i byn och en Bullerbykänsla så finns en fantastisk potential att utveckla kommunen med att erbjuda ett boende med kvalitet på landsbygden.

Jag yrkar på:

- att Herbo - Herrljunga Bostäder ges i uppdrag att undersöka möjligheten för att bygga lämpliga bostäder i Mollatrakten."

Kommunfullmäktige vidarebefordrade genom § 79/2021-05-24 motionen till kommunstyrelsen för beredning. En myndighet har enligt förvaltningslagen § 23 skyldighet att utreda ett ärende i den omfattning som dess beskaffenhet kräver. Inom ramen för det utredningsansvar som § 23 fastställer kan en myndighet enligt FL § 26 begära yttrande från en annan myndighet eller från enskild. Kommunstyrelsens förvaltning skickade 2021-10-20 motionen på remiss till Herrljungabostäder AB. 2022-02-04 inkom Herrljungabostäder med yttrande.

Herrljungabostäders yttrande

Herrljungabostäder lyfter i sitt yttrande vikten av att genomföra en analys av kundunderlaget innan beslut om byggnation fattas. Det har tidigare funnits möjlighet att söka statligt investeringsstöd, en möjlighet som har tagits bort. Effekten av det borttagna stödet är enligt Herrljungabostäder en märkbart högre hyresnivå bland nyproducerade lägenheter. Effekt stärker enligt bolaget behovet av ett gott kundunderlag för den som bygger. Herrljungabostäder pekar i sitt yttrande på att kommunen genom ett beslut från kommunfullmäktige avseende ändring av redovisningsregelverk ställer krav på att bolaget vid kommande årsbokslut ska kunna visa upp att en uppförd byggnad har ett marknadsvärde som överensstämmer med eller är högre än kostnaden för det färdiga byggprojektet. Vidare pekar Herrljungabostäder i sitt yttrande på att nyproducerade byggnader på små orter sällan uppfyller detta krav, något som leder till att bolaget tvingas till nedskrivningar i kommande bokslut och därmed får en negativ effekt på bolagets egna kapital till följd av det ställda kravet. Kravet leder enligt Herrljungabostäder till att bolaget har kraftigt försämrade möjligheter att utföra nybyggnationer då detta leder till nedskrivningar och försämrat ekonomiskt resultat. Bolaget ser ett behov av att i nuläget

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Moa Andersson

Ärende 23

Tjänsteskrivelse
2022-03-03
DNR KS 133/2021 604
Sid 3 av 3

fokusera byggandet till etablerade orter och ser därför ingen möjlighet att lägga resurser på att undersöka marknadsförutsättningar på mindre orter.

Herrljungabostäders svar på

Motion Bostadsbyggnation i Molla

Herrljungabostäder har tagit del av rubricerad motion. I motionen yrkas att Herrljungabostäder AB ska ges i uppdrag att undersöka möjligheten för att bygga lämpliga bostäder i Mollatrakten.

Att bygga nya bostäder är mycket kostnadskrävande. I och med den höga investeringskostnaden är det mycket viktigt att det innan beslut tas om byggnation, oavsett ort, har gjorts en noggrann analys av kundunderlaget. I en sådan analys måste också ingå att presumtiva kunder får ge sin uppfattning om vad bostaden får kosta. Det byggande företaget måste alltid känna sig säker på att det både finns betalningsvilja och ett kundunderlag för att göra investering genom byggnation.

Fram tills för en tid sedan fanns möjlighet att söka ett statligt investeringsstöd som gjorde att hyresnivån kunde hållas inom en från Boverket godkänd hyresnivå. Detta stöd är nu avvecklat vilket gör att den del av byggkostnaden som tidigare kunde erhållas som stöd nu måste finansieras genom hyran. Som exempel kan nämnas att stödet för en lägenhet på 2 rok med en area på 50 m² uppgick till 246 500 kronor och motsvarande stöd till en lägenhet på 3 rok med en area på 65 m² uppgick till 290 000 kronor. Detta uteblivna stöd gör att hyresnivån på angivna objekt får en märkbart högre hyresnivå.

Vid byggnation nu, utan tidigare investeringsstöd, skulle hyrorna i nyproducerade lägenheter förmodligen få den högsta hyresnivån i kommunen. Detta gör att det blir ännu mer viktigt att den som bygger vet att kundunderlaget finns.

En ytterligare aspekt på en investering från Herrljungabostäders sida är att bolaget vid kommande årsbokslut måste visa att en uppförd byggnad har ett marknadsvärde som överensstämmer eller är högre än kostnaden för det färdiga byggprojektet. Efter kontakt med externa värderare kan konstateras att marknadsvärdet på nyproducerade byggnader på små orter ofta inte uppfyller detta krav.

Uppfylls inte detta krav kommer bolaget tvingas till nedskrivning i kommande bokslut vilket är negativt för bolagets egna kapital. Detta är en effekt av att bolaget efter beslut från kommunen varit tvungna att byta redovisningsregelverk och medför att bolaget har fått kraftigt försämrade möjligheter att utföra nybyggnationer utan att det drabbar bolaget i form av nedskrivningar och försämrat ekonomiskt resultat.

Herrljungabostäder AB är inte negativ till att undersöka vilka möjligheter som finns för byggnation på olika orter inom kommunen, men behöver idag koncentrera sig på att bygga på mer etablerade orter, varför vi för närvarande inte kan lägga våra resurser på att undersöka marknadsförutsättningarna på övriga mindre orter.

Herrljunga den 4 februari 2022

Herrljungabostäder AB

KF § 79

DNR KS 133/2021 604

Motion om bostadsbyggnation i Molla

Sammanfattning

Följande motion inkom 2021-05-07 från Christina Glad (KV):

"Vi har alla nåtts av signalerna om att fler människor önskar flytta från städer till mer naturnära områden. Möjligheterna att kunna arbeta hemifrån har blivit betydligt bättre under senare år. Då ökar också antalet människor som undersöker ett sådant alternativ.

I Herrljunga kommuns översiktsplan 2017-2035 beskrivs att kommunen har som helhet, en tydlig identitet som landsbygdskommun. Det är därför nödvändigt med byggnation och utveckling både inom tätorterna och på landsbygden. I tätorterna har kommunen redan tagit flera steg, men på landsbygden har kommunen inte gjort detta.

Inom och runt byarna Eggvena, Eriksberg, Od och Molla finns bland annat mindre skolor som har betydelse för utvecklingen på landsbygden på en strategisk nivå.

Områdena runt Molla pekas ut som ett utvecklingsområde i kommunens översiktsplan. Med ett gott pendlingsläge till flera större orter och välkänt naturskönt område med Mollasjön i centrum, kvalificerar sig Mollaområdet väl till att locka till sig nya invånare. Med en nybyggd skola i byn och en Bullerbykänsla så finns en fantastisk potential att utveckla kommunen med att erbjuda ett boende med kvalitet på landsbygden."

Jag yrkar på:

- att Herbo - Herrljunga Bostäder ges i uppdrag att undersöka möjligheten för att bygga lämpliga bostäder i Mollatrakten.

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Motion

2021-05-07

Bostadsbyggnation i Molla

Vi har alla nåtts av signalerna om att fler människor önskar flytta från städer till mer naturnära områden. Möjligheterna att kunna arbeta hemifrån har blivit betydligt bättre under senare år. Då ökar också antalet människor som undersöker ett sådant alternativ.

I Herrljunga kommuns översiktsplan 2017–2035 beskrivs att kommunen har som helhet, en tydlig identitet som landsbygdskommun. Det är därför nödvändigt med byggnation och utveckling både inom tätorterna och på landsbygden. I tätorterna har kommunen redan tagit flera steg, men på landsbygden har kommunen inte gjort detta.

Inom och runt byarna Eggvena, Eriksberg, Od och Molla finns bland annat mindre skolor som har betydelse för utvecklingen på landsbygden på en strategisk nivå.

Områdena runt Molla pekas ut som ett utvecklingsområde i kommunens översiktsplan. Med ett gott pendlingsläge till flera större orter och välkänt naturskönt område med Mollasjön i centrum, kvalificerar sig Mollaområdet väl till att locka till sig nya invånare. Med en nybyggd skola i byn och en Bullerbykänsla så finns en fantastisk potential att utveckla kommunen med att erbjuda ett boende med kvalitet på landsbygden.

Jag yrkar på:

att Herbo - Herrljunga Bostäder ges i uppdrag att undersöka möjligheten för att bygga lämpliga bostäder i Mollatrakten.

Christina Glad

Kommunens Väl

Uppdrag till Nossan förvaltningsaktiebolag om att uppdra åt Herrljungabostäder AB att undersöka möjligheten till nybyggnation i hela kommunen

Sammanfattning

Kommunfullmäktige kan enligt aktiebolagslagen 7 kap 1 § som aktieägare i Nossan förvaltningsaktiebolag uppdra åt Nossan att ge Herrljungabostäder ett särskilt uppdrag. Uppdraget ska då följas upp vid Herrljungabostäders nästkommande bolagsstämma. Christina Glad (Kv) inkom 2021-05-07 med en motion om att ge Herrljungabostäder i uppdrag att undersöka möjligheten att bygga bostäder i Mollatrakten. Presidiet önskar dock ge Herrljungabostäder ett bredare uppdrag än vad som föreslås i motionen i form av att bolaget uppdras utreda möjligheten till nybyggnationen i hela kommunen, med särskilt fokus på skolorterna Eggvena, Mörlanda, Molla, Eriksberg, Hudene och Od.

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse i ärendet daterad 2022-03-08

Presidiets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att

- Nossan förvaltningsaktiebolag ges i uppdrag att ge Herrljungabostäder AB i uppdrag att utreda möjligheten till nybyggnation i hela kommunen, med särskilt fokus på skolorterna Eggvena, Mörlanda, Molla, Eriksberg, Hudene och Od.
- Nossan förvaltningsaktiebolag ska återrapporera till kommunfullmäktiges sammanträde den 2022-06-21 med hur uppdraget fortlöper.

Gunnar Andersson (M)
Ordförande
kommunstyrelsen

Emma Blomdahl
Wahlberg (C)
1:e vice ordförande
kommunstyrelsen

Mats Palm (S)
2:e vice ordförande
kommunstyrelsen

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom till: Nossan förvaltningsaktiebolag

SN § 22

DNR SN 26/2022 7706

Verksamhetsberättelse 2021 för anhörigstöd

Sammanfattning

Enligt 5 kap. 10 § Socialtjänstlagen (SoL) ska socialnämnden erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder. I Herrljunga kommun tillsattes tjänsten som anhörigsamordnare i augusti 2021.

Anhörigsamordnare inledde sitt arbete med att besöka socialförvaltningens verksamheter och tala med enhetschefer och personal för att göra en kartläggning av läget. För att se till att allmänheten får kännedom om funktionen och socialnämndens nya satsning på anhörigstöd så har ett uppsökandearbete inletts. Informationsfoldrar har tagits fram och anhörigsamordnare har intervjuats i media. Ett samverkansarbete har påbörjats, dels internt över de olika förvaltningarna, dels med frivilligorganisationer och regionala anhörignätverk. Samarbete med motsvarande funktion i Vårgårda kommun är också påbörjad. Enskilda samtal är en stor del av anhörigstödet där vägledning, stöttning och att lyssna på den anhörige är det viktiga. I uppdraget ingår även ett samordningsansvar för SIP. Under hösten har bland annat utbildning, samverkan och information genomförts.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-02-09
Verksamhetsberättelse anhörigstöd 2021

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden godkänner verksamhetsberättelse anhörigstöd 2021.
- Verksamhetsberättelsen skickas vidare till kommunstyrelsen som information.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Verksamhetsberättelse anhörigstöd 2021 godkänns (bilaga 1, SN § 22/2022-03-01).
2. Verksamhetsberättelsen skickas vidare till kommunstyrelsen som information.

För kännedom till: Kommunstyrelsen

HERRLJUNGA KOMMUN
Socialförvaltningen

Verksamhetsberättelse Anhörigstöd 2021

Sammanfattning.

Anhörigstödet utgår från Socialtjänstlagen 5 kap 10§.

Socialnämnden "ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder."

I Herrljunga kommun var tjänsten anhörigsamordnare ny från 23 augusti 2021. Utifrån lagtexten är uppdraget att införa och utveckla anhörigstödet i Herrljunga kommun. Detta skall göras genom att samverka med övriga förvaltningar inom kommunen men även genom samarbeten med andra kommuner, regionen, frivilliga organisationer samt privata aktörer. Det ingår även att hålla sig uppdaterad inom forskning och utveckling samt planera för framtiden. Här kommer en sammanfattning av hur detta arbete under hösten 2021 fortlöpt.

Inventering av behov

Under hösten har träff skett med samtliga enhetschefer inom socialförvaltningen för att få en övergripande bild av hur anhörigstödet i Herrljunga kommun tidigare sett ut. Fokus har varit att titta på vad som funnits och vilket behov enhetscheferna ser utifrån sina verksamheter. Deltagande på sju APT har skett för att lyssna av arbetsgrupperna inom socialförvaltningen och fångat upp det som de tror att det finns ett behov av.

Studiebesök

Då denna tjänst var helt ny har samarbete skett med närliggande kommuner för att se hur de arbetar och för att få inspiration samt knyta kontakter för framtida samverkan. Studiebesök har skett i är Vårgårda, Falköping, Vara, Götene, Borås, Ulricehamn och Bollebygd. Har även deltagit på Svenska kyrkans aktivitet Fjärilen för att se hur de arbetar och hur en anhörigsamordnare skulle kunna kopplas till deras verksamhet.

Uppsökandeverksamhet

För att allmänheten skall få informationen om att anhörigsamordnare finns har fokus på uppsökande arbete varit att synas och få ut information. Detta har skett via medverkan i både radio och tidningar. En folder har utformats med information om anhörigstödet som delats ut till lokala verksamheter samt att informationsblad satts upp på bland annat

biblioteket. Inbjudan har funnits att delta vid flera föreningsmöten och besök i kyrkor i Herrljunga tätort för att berätta om uppdraget. På grund av den rådande pandemin så har flera besök fått flyttats fram men nya tillfällen att delta är redan inplanerade.

Anhörigsamordnaren har varit en representant för Herrljunga vid ett par tillfällen, bland annat Suicidpreventions dagen i Borås, World mental health day konferensen och Suicidpreventions konferensen, de två sistnämnda var digitala evenemang. Tillsammans med en kollega från BorNA nätverket (Boråsregionens Nätverk för anhörigstöd), har anhörigsamordnaren deltagit på Chefsnätverket för IFO och Äldreomsorgen i Boråsregionen Sjuhärad kommunalförbund för att berätta om vårt anhörigstödsnätverk samt vårt uppdrag, detta för att skapa en bättre samverkan.

Samverkan

Under hösten har samverkan skett med andra enheter inom socialförvaltningen bland annat under psykiatrins dag. Deltagande i rättighetsnätverket, SSPF (Skola Socialtjänst Polis Folkhälsa) samt deltagande i närvårdsamverkans ledningsgrupp. Anhörigsamordnaren är även representant i anhörignätverk så som BorNA, VäsNA (Västsvenska nätverket för anhörigstöd), där Herrljunga valdes in i beredningsgruppen för detta år, samt mini VÄSNA (bara några få kommuner från VÄSNA). I dessa nätverk får man ta del av forskning, föreläsningar och utbildningar som riktar sig till anhöriga och anhörigstöd i hela Sverige.

Under året har kontakt skett med RFSL Sjuhärad för att se hur samverkan kan se ut framåt med information och eventuella anhöriggrupper. Kontaktat har skett med kommunpolis för att skapa medvetenhet och göra det enkelt för dem att hänvisa till anhörigstödet vid behov, detta arbete skall fortsätta i och med att det tillsätts en ny kommunpolis. Ett samarbete är upprättat med Vårgårda kommun och deras anhörigstöd för att kunna täcka upp för varandra om behov finnes, vid till exempel semester eller längre sjukdom i och med att vi samarbetar med andra saker så var detta en naturlig samverkan. Herrljunga och Vårgårda samverkar också i den kommande LSS-dagen i vår 2022 tillsammans med FUB. Kontakt har också upparbetats med Röda Korset för att planera framtida grupper och aktiviteter ihop när samhället öppnar upp mer. Som ett led att öka samverkan internt har deltagande även skett på APT för bildningsförvaltningen samt elevhälsan för att skapa samarbeten över förvaltningarna. Kontakt har även skett med ABF för att prata om eventuella studiecirkelar framöver för att bryta isoleringen för de anhöriga som det berör.

Kompetensutveckling/Utbildningar

Följande kompetensutveckling har anhörigsamordnare deltagit i:

- NKA:s (Nationellt Kompetenscentrum för Anhöriga) utbildningar digitalt.
- Barn som anhöriga, Anhöriga i fokus
- Familjemodellen ur ett anhörigperspektiv
- Hur det är att vara barn och anhörig till någon som blivit dömd för brott.
- Suicid ett anhörigperspektiv.

- Bräcke diakoni har i projekt Trialog tagit fram en bok och en studiecirkel som heter Du är inte ensam, detta har delats vidare till bland annat elevhälsoteamet för användning vid samtal i skolan.
- Avancerad kurs på 15 hp från psykologiska institutet på Göteborgs Universitet, där kursens fokus har varit på ett behandlande och anhörigperspektiv för individer med beroendeproblematik.

Anhörigträffar/ Anhöriggrupper

Anhörigsamordnare har deltagit på två anhörigträffar på Hemgården, den ena var för anhöriga till personer inom somatiken och den andra var för anhöriga till personer med demens. Förfrågningar om att starta upp anhöriggrupper för anhöriga till de som lever med någon med demens samt anhöriggrupper för syskon till personer med neuropsykiatriska diagnoser har inkommit. Planerar att finns för att starta upp fysiska grupper i höst, under tiden kan digitala grupper erbjudas i samarbete med andra kommuner men det är svårt för alla att delta i dessa men det kan ändå erbjudas.

Enskilda samtal

Enskilda samtal har under 2021 varit fokus. Dessa samtal har bland annat innehållit vägledning och lotsning inom kommunen, vem man kan vända sig till och i vilka ärenden. Många samtal handlar mycket om att stötta den anhörige i jobbiga situationer och även stötta med att hantera oro, skuld och skam. Dessa anhöriga som tagit kontakt har fått informationen om att anhörigstödare finns via tidningen eller blivit hänvisade av personal på olika enheter inom socialförvaltningen eller bildningsförvaltningen. Det finns även de som fått information om Anhörigstödet i Herrljunga via Närhälsan eller Alingsås sjukhuskurator. Vissa av dessa enskilda samtal är bara vid ett tillfälle men flera av dem pågår fortfarande. Antalet samtal som skett under hösten är cirka 20 och det har varit mest kvinnor som tagit kontakt men även en del män. Sex hembesök har skett samt några samtalspromenader.

Fokus under 2021 har varit på upparbetning och att försöka få till en så bra uppstart som möjligt i förhållande till den rådande pandemin. Förhoppningen är att 2022 tillåter att fysiska grupper kan startas upp men även fortsätta erbjuda digitala alternativ samt att utveckla anhörigstödet vidare.

Sammanfattning SIP-samordnare

SIP-samordnar uppdraget utgår ifrån socialtjänstlagen (2 kap. 7 § SoL) och hälso- och sjukvårdslagen (16 kap. 4 § HSL).

"När den enskilde har behov av insatser både från socialtjänsten och från hälso- och sjukvården ska kommunen tillsammans med landstinget upprätta en individuell plan. Planen ska upprättas om kommunen eller landstinget bedömer att den behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda, och om den enskilde samtycker till att den upprättas. Arbetet med planen ska påbörjas utan dröjsmål. Planen ska när det är möjligt upprättas tillsammans med den enskilde. Närstående ska ges möjlighet att delta i arbetet med planen, om det är lämpligt och den enskilde inte motsätter sig det."

Informerat anhöriga om hur SIP processen går till samt vilken rätt man har att kalla till dessa möten. Deltagit på APT inom socialförvaltningen, bildningsförvaltningen samt Närhälsan för att informera om uppdraget som SIP-samordnare.

Deltagit på webbaserade seminarier, konferenser och utbildningar:

- Implementering av SIP-processen, seminarium
- Samverkan, vård och stöd för personer med samsjuklighet, seminarium
- Livsavgörande samverkan suicidpreventionsdagen, Konferens
- SKR:s 9 utbildningar inom SIP
- SAMSA genomgång

Samverkan med regionens SIP-samordnare, deltagit vid SIP-samordnar träffar för regionens alla kommuner, deltagit vid möten för lokalnärvårdssamverkan samt deltagit vid möten med SIP-gruppen för lokal närvårdssamverkan. I samverkan med MAS och regionssamordnare planerat utbildning i SIP för berörda parter inom socialförvaltningen och bildningsförvaltningen, detta tillfälle blev tyvärr framflyttat på grund av de restriktioner som rådde i samhället men kommer att bli av i vår 2022. Framtida planer på samarbete med behandlingsgruppen och 1:e gruppen inom IFO.

Anhörigsamordnare

Helena Boman

KF § 6
KS § 215

DNR KS 215/2021 610

Varumärkesstrategi för Herrljunga kommun

Sammanfattning

Varumärket är allt det som Herrljunga, både som kommun och plats, förknippas med - känslor och associationer. Vi bygger vårt varumärke inifrån, i möte med varandra och med våra kommuninvånare, företag och besökare.

Varumärkesstrategin pekar ut vår inriktning, våra långsiktiga mål och vad vi prioriterar i vår kommunikation och marknadsföring. Den kompletteras av grafisk profil och mallar. Den är ett verktyg för att vi ska kunna förmedla en tydlig gemensam bild av Herrljunga kommun och av platsen Herrljungabygden. Strategin är till för kommunens verksamheter likväl som kommunens bolag. Om hela kommunkoncernen utgår från Herrljunga kommuns varumärkesstrategi så ger den oss verktyg att förmedla en gemensam bild av koncernens verksamhet och tydliggör de värden kommunen vill stå för och förknippas med.

Varumärkesstrategin har tagits fram med hjälp av attitydundersökningar, workshops och djupintervjuer med kommuninvånare, företag, föreningsliv, medarbetare och politiker i Herrljunga kommun. I och med att varumärkesstrategin tagits fram avslutas även varumärkesprojektets "fas 2". En strategisk inriktning har nu tagits fram och bör kompletteras med resterande faser i projektet för att stärka kommunen och dess marknadsföring för att nå tillväxt samt skapa en position för kommunen att utvecklas med samtiden.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2021-11-04
Varumärkesstrategi för Herrljunga kommun

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Varumärkesstrategi för Herrljunga kommun godkänns.

Jacob Brendelius (SD) föreslår att ärendet återremitteras till förvaltningen för att lägga till information om byskolorna i varumärkesstrategin.

Lennart Ottosson (KV) bifaller förvaltningens förslag till beslut.

Mats Palm (S) bifaller förvaltningens förslag till beslut.

Emma Blomdahl Wahlberg (C) bifaller förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras och finner att ärendet avgörs idag.

Fortsättning KF § 6
Fortsättning KS § 215

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

1. Varumärkesstrategi för Herrljunga kommun godkänns (bilaga 1, KS § 215/2021-12-13).

Reservation

Jacob Brendelius (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Skriflig reservation

Kommunfullmäktige i Herrljunga antog i maj månad 2020 en motion lagd av oss Sverigedemokrater i vilken det beslutades att konceptet med byskolor skulle knytas till kommunens varumärke och att kommunstyrelsen skulle marknadsföra detta.

Samtliga partier stod bakom när motionen gick igenom i fullmäktige. Inga reservationer lades från något parti.

Nu när varumärkesstrategin är klar och framtagen av kommunförvaltningen nämns inte byskolorna över huvud taget.

Sverigedemokraterna anser det anmärkningsvärt att förvaltningen i framtagandet av varumärkesstrategin helt och hållet nonchalerat det beslut som tidigare fattats i fullmäktige. Vi noterar också att M, C, S, L och Kv trots tidigare ställningstaganden inte längre verkar anse att kommunens byskolor är tillräckligt viktiga för att få knytas till kommunens varumärke.

Jacob Brendelius

Ledamot i kommunstyrelsen för Sverigedemokraterna

I kommunfullmäktige föreslår Jacob Brendelius (SD) att ärendet återremitteras till förvaltningen för att lägga till information om byskolorna i varumärkesstrategin.

Christina Glad (KV) och Magnus Jonsson (V) bifaller Jacob Brendelius (SD) förslag.

Gunnar Andersson (M) bifaller förvaltningens förslag till beslut.

Ordföranden frågar om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras och finner att kommunstyrelsen avgör ärendet idag.

Omröstning begärs!

Ordförande ställer följande propositionsordning:

Ja = i enlighet med kommunstyrelsens förslag

Nej = i enlighet med Jacob Brendelius (SD) förslag till ändring

Fortsättning KF § 6
Fortsättning KS § 215

Med 23 ja-röster och 5 nej-röster finner ordförande att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med förvaltningens förslag.

(Omröstningsbilaga 1, KF § 6/2022-02-21).

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Varumärkesstrategi för Herrljunga kommun godkänns (bilaga 1, KS § 215/2021-12-13).

K Expedieras till:

F För kännedom till:

Samtliga nämnder och kommunala bolag

Varumärkesstrategi

Herrljunga kommun

HERRLJUNGA KOMMUN

Innehåll

Inledning	3
Varumärket är allt det där vi förknippas med	3
Kommun och plats är två varumärken	4
Varumärket Herrljunga kommun	5
Kommunvarumärket i korthet	6
Vårt löfte	7
Vår vision	8
Vårt uppdrag	9
Vårt arbetssätt	10
Våra kärnvärden	11
Kommunikationsstrategi	12
Platsvarumärket Herrljunga	13
Tillsammans når vi ut	14
Platsvarumärket i korthet	15
Vår position	16
Vårt löfte	17
Vårt uttryck	18
Huvudbudskap	19
Målgrupper	20
Marknader	20
Slutord	21

Varumärket byggs i vardagen

Varje dag har vi hundratals möten och kontakter med olika människor. En lärare berättar för sina elever om upplägget på dagens lektion. En Herrljungabo felanmäler en trasig bänk via synpunktshanteraren på hemsidan. En undersköterska håller en äldre kvinnas hand för att visa omtanke på ett av våra särskilda boenden för äldre. I alla dessa ögonblick skapas uppfattningar om kommunen och vår service.

Varumärket är allt det där vi förknippas med

Varumärket är allt det som platsen och kommunen Herrljunga förknippas med – känslor och associationer. Vi bygger vårt varumärke inifrån, i möte med varandra och med våra kommuninvånare, företag och besökare.

Varumärkesstrategin pekar ut vår inriktning, våra långsiktiga mål och vad vi prioriterar i vår kommunikation och marknadsföring. Den kompletteras av grafisk profil och mallar. Den är ett verktyg för att vi ska kunna förmedla en tydlig gemensam bild av Herrljunga kommun och av platsen Herrljunga för att få större genomslag och bli mer

attraktiva som arbetsgivare och plats att bo, driva företag och besöka.

Strategin är till för kommunens verksamheter likväl kommunens bolag. Bolagens egna varumärkesdokument ska utgå från Herrljunga kommuns varumärkesstrategi så att vi förmedlar en gemensam bild av

koncernens verksamhet och tydliggör de värden kommunen vill stå för och förknippas med.

Varumärkesstrategin har tagits fram med hjälp av attitydundersökningar, workshops och djupintervjuer med kommuninvånare, företag, föreningsliv, medarbetare och politiker i Herrljunga kommun.

Kommun och plats är två varumärken

Herrljunga kommuns verksamhet och platsen
Herrljunga är två varumärken.

Herrljunga kommuns varumärke, som illustreras av kommun-
logotypen, använder vi för att kommunicera vårt uppdrag, verk-
samhet, och kommunal service. Herrljunga kommuns varumärke
och logotyp får endast användas när kommunen är avsändare.

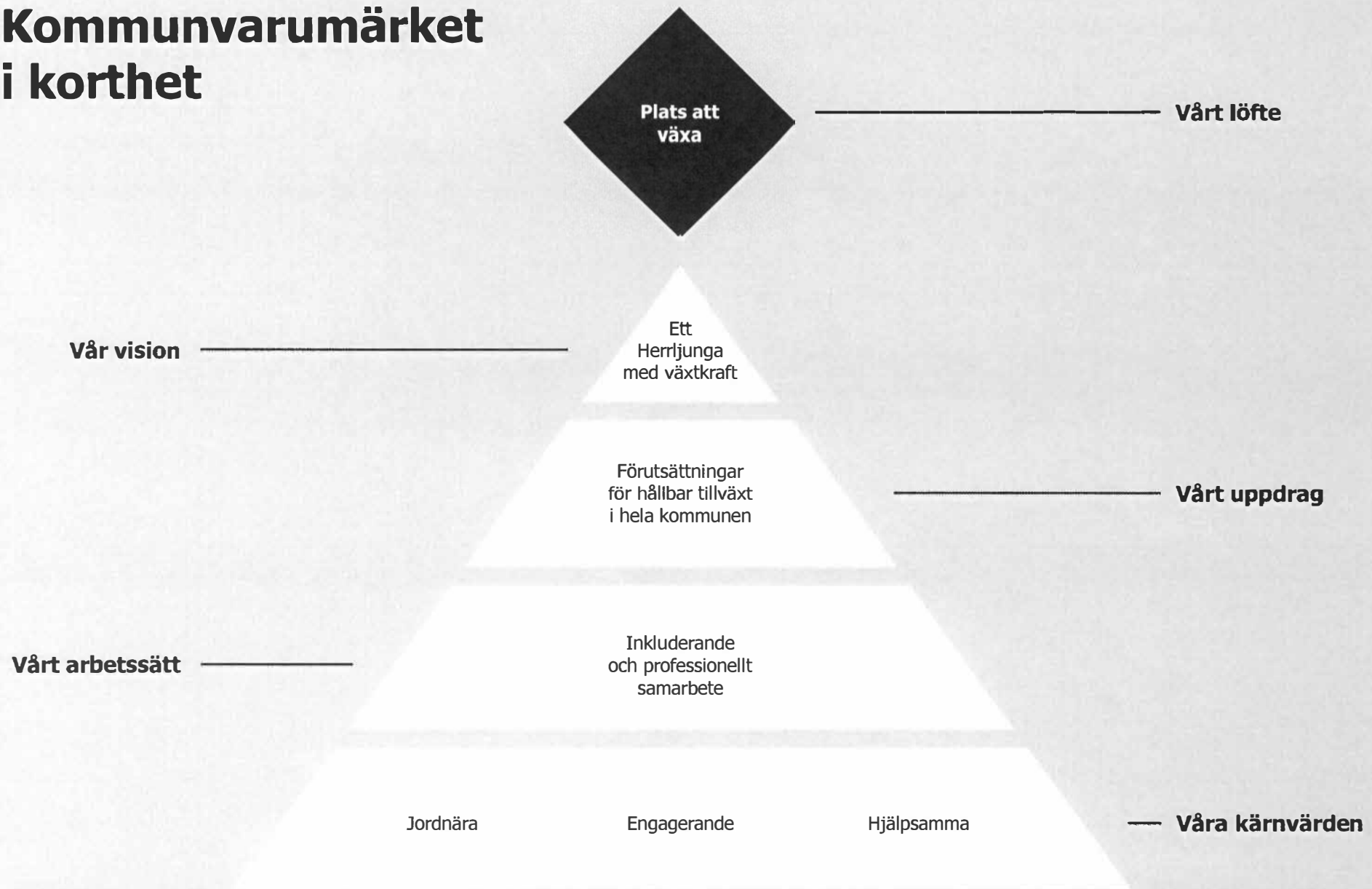
Herrljungas platsvarumärke används för att få större genomslag
när vi marknadsför platsen Herrljunga som etableringsort,
friluftsort, plats att bo på eller att besöka. Herrljungas
platsvarumärke får användas av alla aktörer oavsett bransch,
när de vill kommunicera sin tillhörighet till Herrljungabygden.

Varumärket

Herrljunga kommun

Kommunvarumärket i korthet

[Handwritten signatures]

Plats att växa

Vi vill såklart att det ska vara bäst att bo och verka just här!

Därför utgår vi från vad du som människa behöver för att kunna leva ett bra liv, växa och trivas, när vi utför vårt uppdrag. Det kan vara att erbjuda boendemöjligheter för hela livet, en god utbildning och ett gott

näringslivsklimat. Vi är en hållbar kommun som lyfter fram mänskliga rättigheter och arbetar för en aktiv bygd. En plats att växa, helt enkelt.

Vårt löfte

Vårt löfte sammanfattar vad Herrljunga kommun står för och erbjuder våra viktigaste målgrupper.

Tänk på:

Löftet ska inte kommuniceras ordagrant i allt som görs och det ska inte skrivas ut under logotypen, men det ska genomsyra kommunikationen och fungera som en ledstjärna.

Ett Herrljunga med växtkraft

Herrljunga ska vara en blomstrande kommun där invånare och företag väljer att bo, leva, trivas, verka och framförallt växa.

Visionen innebär att vi ska använda våra styrkor för att lyfta kommunen och ge bästa möjliga förutsättningar för tillväxt. Vi ger rätt jordmån för det vi vill ska växa, för vad som helst kan växa ur god jord.

Vårt uppdrag beskrivs i fokusmål och verksamhetsplaner och visar oss hur vi ska arbeta för ett blomstrande Herrljunga – ett Herrljunga med växtkraft!

[Handwritten signatures]

Vår vision

Visionen är vår gemensamma bild av framtiden som vi strävar mot.

Skapa förutsättningar för hållbar tillväxt i hela kommunen

En befolkningsökning är tillsammans med ett bra näringslivsklimat en nödvändighet för att möta framtidens utmaningar. Vi uppnår Herrljungas vision om växtkraft genom att vara:

En hållbar och inkluderande kommun:

Vi tar ansvar för vår gemensamma framtid. Hållbarhetsperspektivet genomsyrar alla beslut och aktiviteter.

En välkomnande och attraktiv kommun:

Vi arbetar för en trygg och stimulerande miljö med medborgare, företagande och besökare i fokus. En småstadsidyll nära storstad och fritid där du är i centrum!

En utvecklande kommun:

Vi skapar infrastrukturer i framkant, och tillsammans uppnår vi tillväxt genom nytänkande.

Vårt uppdrag

Uppdraget är det vi ska göra för att kunna nå vår vision.

Inkluderande och professionellt samarbete

Styrkan i vårt varumärke avgörs i slutändan av varje medarbetares möte med Herrljungaborna. Vi är till för alla som bor och verkar i Herrljunga nu och i framtiden.

Vi ser dig. Alla ska känna sig välkomnade, sedda och accepterade.

Vi utför vårt uppdrag med stolthet och professionalitet.

Genom samarbete når vi resultat.

Vårt arbetssätt

Det som präglar hur vi utför vårt arbete.

Våra kärnvärden

Så vill vi att Herrljunga kommun ska upplevas.

Jordnära

Vi är prestigelösa, ofta vardagliga och alltid vänliga.

Engagerade

Vi bryr oss om resultatet av vårt arbete, vågar vara kreativa och testa nya vägar.

Hjälpsamma

Vi har en stark serviceanda och försöker göra det lätt att göra rätt.

[Handwritten signatures]

Hur vi kommunicerar

Målgrupper

Tänk igenom vilka målgrupper som är de viktigaste för varje kommunikationsinsats. Vad vet de redan och vad behöver de få veta? Har de några särskilda behov som påverkar hur vi utformar kommunikationen – behöver vi exempelvis göra versioner på flera språk eller komplettera digital information med pappersutskick?

Budskap

Vi kommunicerar hur det är att bo och verka i Herrljunga kommun genom att berätta vad som händer i våra verksamheter. Vi vågar vara transparenta, internt som externt. Vi formulerar våra budskap med fokus på vad mottagaren behöver få veta, göra eller kan få hjälp med.

Tonalitet

Vår tonalitet ska bygga på våra kärnvärden: jordnära, engagerat och hjälpsamt. Det betyder att vi uttrycker oss vardagligt hellre än formellt, varmt snarare än distanserat och lägger fokus på hur vi kan vara till nytta för våra målgrupper. Även vårt bildspråk ska utgå från kärnvärdena och upplevas varmt och nära – inte kallt och distanserat.

Det viktigaste är att vi skriver och pratar vårdat, enkelt och begripligt. Våra målgrupper ska kunna förstå och ha nytta av det vi kommunicerar. Ta gärna hjälp av vägledning i att skriva klarspråk.

Tänk på:

- Börja med det viktigaste
- Använd aktiv form istället för passiv
- Undvik långa och tillkrånglade meningar
- Skriv en rubrik som sammanfattar och väcker intresse

Platsvarumärket Herrljunga

Tillsammans når vi ut

Herrljungas varumärke har utvecklats för att öka genomslaget för marknadsföringen av Herrljungaområdet. Det får användas av alla aktörer oavsett bransch som marknadsför vår bygd mot olika målgrupper.

Varumärket ska också användas av kommunens verksamheter när syftet är att marknadsföra bygden, till exempel inom områden som leva och bo i Herrljunga eller att arbeta i Herrljunga.

Det är hård konkurrens mellan olika platser i vårt närområde och det ställs höga krav på ställen där människor vill leva, bo, verka och besöka. Marknadsföringen av Herrljunga som boendeort, etableringsort, friluftsort och i framtiden mötesplats med strategiskt läge ska stärkas. Genom samordning och samarbete ökar vi genomslagskraften.

Platsvarumärket har tagit fram med hjälp av attitydundersökningar med företag, föreningar och kommuninvånare. Herrljunga kommun har det yttersta ansvaret för varumärket.

Platsvarumärket i korthet

Vårt löfte
Plats att växa

Vårt uttryck

- Nattumära
- Välkomnande
- Med glimten i ögat

Strategiskt
läge

Företagsam bygd

**Vår
position**

Jordnära
förhållningssätt

Rik natur

En företagsam bygd med ett jordnära sätt, en rik natur och ett strategiskt läge

Vår position

Vad som utmärker Herrljunga:
vad just vi har att erbjuda.

Företagsam bygd

I Herrljungabygden finns många drivna människor som har byggt upp sin egen verksamhet. Här finns en skaparanda och en utvecklingsmöjlighet för kulturnäringar.

Jordnära förhållnings- sätt

I Herrljungabygden är människor jordnära och bra på att få saker att hända – här finns ett starkt föreningsliv och engagemang i hembygden.

Rik natur

I Herrljungabygden är naturen nära vilket ger stora möjligheter till friluftsliv och lugn och ro.

Strategiskt läge

Herrljungabygden har ett strategiskt läge i Västra Götaland med järnvägsknutpunkt samt närhet till större städer.

Plats att växa

Oavsett om du är här på ett kort besök eller hela livet, studerar, semesterar eller driver företag – i Herrljunga kan du samla energi, pröva nya vägar och växa.

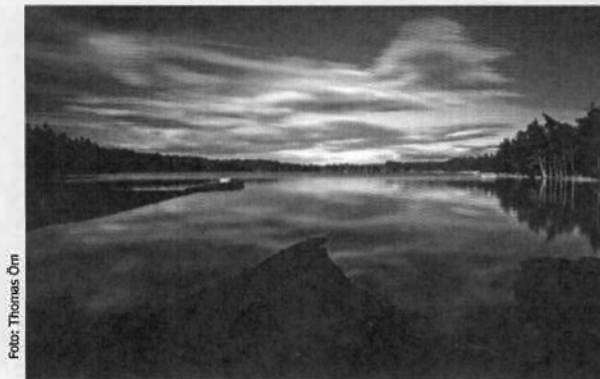
Vårt löfte

Löftet sammanfattar
vad Herrljunga erbjuder.

[Signature] 17

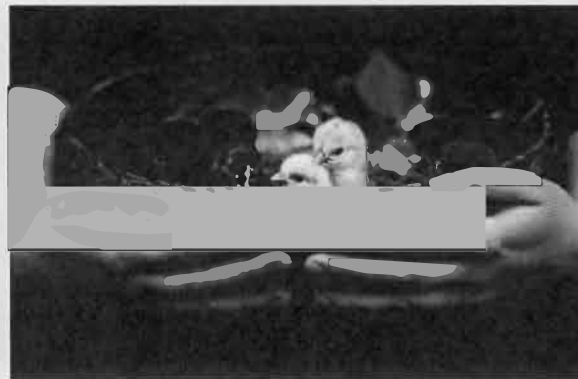
Vårt uttryck

Vi lyfter fram våra viktigaste egenskaper och styrkor genom hur vi uttrycker oss i budskap, formuleringar och bildval.

Naturnära

Naturen är närvarande också i vår kommunikation.

Välkomnande

Vi uttrycker oss inbjudande, varmt och vänligt.

Med glimten i ögat

Vi är gärna lättsamma och roliga – men alltid snälla.

Huvudbudskap

De områden och styrkor som vi i första hand lyfter fram i vår kommunikation.

Välkommen in

Herrljunga är en välkomnande plats och Herrljungaborna är engagerade och brinner för sin bygd. I våra lokala affärer får du den där lilla extra hjälpen då vi vill lära känna dig och anpassa utbudet efter just dig. Vi kommer ofta ihåg vad du heter och är nyfikna på dig som är på besök eller är ny i kommunen. Du är helt enkelt välkommen in!

Välkommen ut

Vi lyfter fram vårt rika utbud av natur och friluftsliv. Vi vill locka Herrljungaborna och besökare att ta del av den variationsrika natur som bygden erbjuder. Välkommen ut i vårt inbjudande område!

Välkommen hem

Här finns fina möjligheter att leva ditt liv. Naturen är nära, i våra tätorter hittar du det mesta och på landsbygden finns gårdsbutiker med lokaltillverkade livsmedel och produkter. Lite varstans möter du Herrljungabor med gott humör och glimten i ögat. In till Göteborg, Borås, Skövde eller Falköping kommer du på under en timme och direkttåg går också till Stockholm. Och har du inte lust att åka till storstaden är det bara att stanna kvar och trivas i Herrljungabygden. Vi säger välkommen hem!

Välkommen tillbaka

Kanske har du varit här på besök, eller bott här ett tag och vill iväg för att upptäcka något nytt. Herrljungabygden och allt det vi kan erbjuda finns kvar, och vi hälsar dig med värme välkommen tillbaka!

Huvudmålgrupper

De vi i första hand riktar oss mot när vi använder platsvarumärket.

- **Företagare och entreprenörer med intresse av att etablera sig här**
- **Kompetens och potentiella rekryteringar**
- **Turister och besökare**
- **Inflyttare och återvändare**

Marknader

Vi prioriterar att marknadsföra oss i de områden där vi ser mest intresse och störst möjligheter att få gehör.

1. **Närområde och Sjuhärad**
2. **Storgöteborg**
3. **Skaraborg**
4. **Västra Götaland**

19 20 21

Nu bygger vi vidare tillsammans

För att bygga ett starkt varumärke behöver vi arbeta tillsammans i en tydlig gemensam riktning, med tålamod och långsiktighet. Varumärkesstrategin är tillsammans med vår grafiska profil våra viktigaste verktyg i den ständigt pågående varumärkesresan.

Detta dokument är ett strategiskt styrdokument för Herrljunga kommuns varumärkesbyggande arbete som togs fram under 2021. Har du några frågor om varumärkesstrategin är du välkommen att kontakta administration- och kommunikationschef på mejladress kommunikation@herrljunga.se eller telefon 0513-170 00.

Handwritten notes and signatures in the right margin.

21/02-22

NÄRVARO/OMRÖSTNINGSLISTA KOMMUNFULLMÄKTIGE

1

Omröstning

LEDAMÖTER	NÄRVARO		Omröstning 1 KF § 6/2022-02-21			Omröstning 2 KF § 9/2022-02-21								
	Omröstning													
	TJG	§	JA	NEJ	AV-STÄR	JA	NEJ	AV-STÄR	JA	NEJ	AV-STÄR	JA	NEJ	AV-STÄR
G														
Johnny Carlsson	✓		✓			✓								
Brita Hårsmar	✓		✓			✓								
Jessica Pehrson	✓		✓			✓								
Cecilia Frändberg	✓		✓			✓								
Torbjörn Holgersson	✓		✓			✓								
Christer Amnehammar	✓		✓			✓								
Ersättare:														
Susanne Marstorp														
Uno Sanfridsson														
Niclas Emanuelsson														
KD														
Ingemar Kihlström	✓		✓			✓								
Fredrik Svensson														
Ersättare:														
Staffan Setterberg														
Ove Severin	✓		✓			✓								
KV														
Ronnie Rexwall	✓		✓			✓								
Christina Glad	✓			✓		✓								
Börje Aronsson	-													
Ersättare:														
Gun Carlsson														
Lennart Ottosson														
L														
Håkan Körberg	✓		✓				✓							
Charlotta Norén	✓		✓				✓							
Inger Gustavsson	✓		✓				✓							
Ersättare:														
Jan-Olof Brorson														
Finn Svensson														
Summa denna sida	13		12	1		10	3							

NÄRVARO/OMRÖSTNINGSLISTA KOMMUNFULLMÄKTIGE

2

LEDAMÖTER	NÄRVARO		Omröstning											
	TJG	§	JA	NEJ	AV-STÄR	JA	NEJ	AV-STÄR	JA	NEJ	AV-STÄR	JA	NEJ	AV-STÄR
M														
Christina Abrahamsson	✓													
Gunnar Andersson	✓		✓			✓								
Karin Carlsson	✓													
Ersättare:														
Osborn Eklundh	✓		✓			✓								
Carin Martinsson	✓		✓			✓								
S														
Mats Palm	✓		✓				✓							
Anette Rundström	✓		✓				✓							
Björn Wilhelmsson	✓		✓				✓							
Kerstin Johansson	✓		✓				✓							
Bert-Ake Johansson	✓		✓				✓							
Lise-Lotte Hellstadius	✓		✓				✓							
Jan Bengtsson	✓		✓				✓							
Ersättare:														
Tomas Svennberg														
Kari Hellstadius														
Kurt Hallberg														
Kitty Andersson														
SD														
Jacob Brendelius	✓			✓			✓							
Marco Glad	✓			✓		✓								
Peter Müller	-													
-														
Ersättare:														
-														
-														
Summa denna sida	12		10	2		4	8							

NÄRVARO/OMRÖSTNINGSLISTA KOMMUNFULLMÄKTIGE

3

LEDAMÖTER	NÄRVARO		Omröstning											
	TJG	§	JA	NEJ	AV-STÄR	JA	NEJ	AV-STÄR	JA	NEJ	AV-STÄR	JA	NEJ	AV-STÄR
V														
Terese Eneman	✓			✓			✓							
Magnus Jonsson	✓			✓			✓							
Ersättare:														
Bo Naumburg														
Lillemor Fritioff														
Ordförande														
Andreas Johansson M	✓		✓			✓								
Summa denna sida	3		1	2		1	2							
Totalt samtliga sidor	28		1	5		(15)	13							

28

23 5

KF § 13

DNR KS 1/2022 111

Avsägelse och fyllnadsval av ersättare i kommunstyrelsen

Sammanfattning

Emma Blomdahl Wahlberg (C) har i skrivelse 2022-02-03 avsagt sig sitt uppdrag som ersättare i kommunstyrelsen med omedelbar verkan.

Förslag till beslut

I skrivelse 2022-02-03 föreslår centerpartiet Niklas Åsbogård (C) till ny ersättare i kommunstyrelsen för resterande del av mandatperioden.

Beslutsgång

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om Emma Blomdahl Wahlbergs (C) avsägelse godkänns och finner att så sker.

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om Niklas Åsbogård (C) väljs till ersättare i kommunstyrelsen och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Emma Blomdahl Wahlbergs (C) begäran om entledigande som ~~ledamot~~ ^{ersättare*} i kommunstyrelsen godkänns.
2. Niklas Åsbogård (C) väljs till ersättare i kommunstyrelsen för resterande del av mandatperioden.

*ändring i enlighet med 36§ FÖL

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

KF § 14

DNR KS 1/2022 111

Avsägelse och fyllnadsval av 1:e vice ordförande i kommunstyrelsen

Sammanfattning

Jessica Pehrson (C) har i skrivelse 2022-02-03 avsagt sig sitt uppdrag som 1:e vice ordförande i kommunstyrelsen med omedelbar verkan.

Förslag till beslut

I skrivelse 2021-12-10 förslår centerpartiet Emma Blomdahl Wahlberg till ny 1:e vice ordförande i kommunstyrelsen för resterande del av mandatperioden.

Beslutsgång

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om Jessica Pehrsons (C) avsägelse godkänns och finner att så sker.

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om Emma Blomdahl Wahlberg (C) väljs till 1:e vice ordförande i kommunstyrelsen och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Jessica Pehrsons (C) begäran om entledigande som ledamot i kommunstyrelsen godkänns.
2. Emma Blomdahl Wahlberg (C) väljs till 1:e vice ordförande i kommunstyrelsen för resterande del av mandatperioden.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

KF § 15

DNR KS 1/2022 111

Fyllnadsval av ledamot i kommunstyrelsen

Sammanfattning

Centerpartiet har en vakant plats i kommunstyrelsen.

Förslag till beslut

I skrivelse 2022-02-03 förslår centerpartiet Jessica Pehrson (C) till ny ersättare i kommunstyrelsen för resterande del av mandatperioden.

Beslutsgång

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om Jessica Pehrson (C) väljs till ledamot i kommunstyrelsen och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Jessica Pehrson (C) väljs till ledamot i kommunstyrelsen för resterande del av mandatperioden.

Herrljunga
Måndag den 28 februari 2022

Verksamhetsdialog 2022-03-01

Närvarande

Gunnar Andersson (M), ordf. KS
Emma Blomdahl Wahlberg, 1:e vice ordf. KS
Mats Palm (S), 2:e vice ordf. KS
Ior Berglund, kommundirektör
Kaisa Lundqvist, ekonomichef
Jesper Labardi, nämndsamordnare
Christina Glad (Kv), ordf. BN Kl. 13:00 – 14.00
Bert-Åke Johansson (S), vice ordf. BN Kl. 13:00 – 14.00
Annica Steneld, bildningschef Kl. 13:00 – 14.00
Gabrielle Ek, controller BN Kl. 13:00 – 14.00
Erik Thaning, utvecklingsledare BN Kl. 13:00 – 14.00
Börje Aronsson (Kv), ordf. TN Kl. 14.00 – 15.00
Jarl Barkenfeldt (S), vice ordf. TN Kl. 14.00 – 15.00
Joakim Strömdahl, samhällsbyggnadschef Kl. 14.00 – 15.00
Jenny Andersson, controller TN Kl. 14.00 – 15.00

Syfte och upplägg

Verksamhetsdialogmöten är en del av kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnderna enligt KL 6 kap. 1 §. I dialogerna deltar kommunstyrelsens presidium, nämndernas presidier, kommundirektör, ekonomichef, nämndernas förvaltningschefer och controllers.

Februari månads verksamhetsdialog består av diskussioner om verksamhetsberättelse 2021, väsentliga händelser som har hänt eller som kommer att ske i nämndernas verksamheter. Under dialogen diskuteras även verksamhetsplan 2022–2024, vilka utmaningar och möjligheter nämnderna har samt hur nämnderna planerar målarbetet. Dialogen avslutas med nämndernas reflektion kring 2021 och tankar inför 2022.

Bildningsnämnden

Verksamhetsberättelse 2021 samt händelser av särskild vikt

- Byggsprojektet i Od ska strax gå i mål. För Mörländaskolan finns pengar över och slutbesiktning av fjärde avdelningen sker snart. Arbetet fortlöper enligt plan.
- Kompetensutvecklingen genom SKA-arbetet tillsammans med Vårgårda fungerar bra.

Implementera nya mål

- Nya mål för skolformer och indikatorer från statligt håll kan komma att påverka den egna verksamheten.

Budgetanpassningar /risk

- Förskolorna är fortsatt i behov av personal, speciellt i arbetet med elever i behov av särskilt stöd.
- Fler kommuner ansöker idag om statsbidrag, och med en oförändrad statlig budget tillkommer en osäkerhet vid budgetering.

Corona - stor påverkan.

- Statsbidragen har gjort att verksamheten gått med överskott, men det går att tyda på en form av trötthet bland eleverna. Det har resulterat i högre skolfrånvaro.
- Bekvämlighetsstrukturen, som uppstått i och med pandemin, är ett resultat av hemmastudier. Det ska försöka brytas genom att lyfta vikten av aktivitet.

Arbete med digitala processer

- Inom kommunen har man en god personaltäthet inom skolorna i jämförelse med andra kommuner. Rekrytering är en utmaning när det gäller behöriga lärare då konkurrensen skolorna emellan är hård.
- Stort arbete framöver med upphandlingar av IT-system.

Grundsärskola

- Utredning kring behov av utökad grundsärskola är genomförd. Utredningen visade att det fanns för få vårdnadshavare, men en ny genomlysning kommer att ske nästa år för att gagna eleverna. Om antalet elever är litet missar man det sociala sammanhanget. Utökad verksamhet skulle innebära att man kan ta hand om elever genom flera årgångar vilket är positivt över tid.

Behov av särskilt stöd

- Det har äskats för tilläggsbelopp i arbetet för elever med, eller i behov av, särskilt stöd.

Kö inom kulturskolan

- För kön inom kulturskolan kommer man att fortsätta med tre olika inriktningar.

Herrljunga
Måndag den 28 februari 2022

- Vad gäller marknadsföringen av gymnasiet Kunskapskällan kommer mer energi och inspiration att behövas framåt.
- Fortsatt fokus på måluppfyllelse genom det specialpedagogiska lyftet.
- I arbetet med elevers psykiska hälsa/ohälsa pågår en insats med närvaroteam. Insatsen har visat sig vara en bra brygga mellan hemmasittare och skolsittare. Framåt är det viktigt med kommunövergripande insatser där social- och bildningsnämnden arbetar tillsammans i frågorna. Det är planlagt att tillsammans med socialnämnden gå igenom socialtjänstlagen för att kunna förstå varandras arbete bättre.

Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet.

- Nationella digitala prov från årskurs 3 skulle verkställas 2023 men flyttas nu fram till 2024. Strategin närmar sig och förutsättningarna framåt ser bra ut.
- Eventuellt krav på obligatoriskt språkval från 2022. Det kan komma att påverka lärartjänsten inom språket. Anledningen bakom är att Sverige hamnar under EU snittet vad gäller tvåspråkighet.
- Tioårig grundskola från 2025 är beslutat och förskoleklass kommer att utgå. Tidigare förskolelärare kommer att bli erbjudna kompetensutveckling för att kunna utbilda i nya årskurs ett. Förskolelärare i kommunen kommer att ges denna möjlighet tidigt för att vara redo innan övergången sker.

Ekonomi, resultat/avvikelser

Ansvarsområde	Utfall 2020	Budget 2020	Utfall 2021	Budget 2021	Diff 2021	Diff utfall 2020-2021
Nämnd	403	461	401	461	60	-2
Förvaltningslednin	26 607	23 981	25 568	25 025	-543	-1 039
Förskola	50 102	54 668	50 689	53 483	2 794	587
Fritidshem	17 374	18 872	16 278	18 395	2 117	-1 096
Grundskola	91 156	89 508	95 206	92 091	-3 115	4 050
Grundsärskola	5 099	5 053	4 984	5 258	273	-115
Gymnasieskola	37 065	37 962	39 347	38 461	-886	2 282
Gymnasiesärskola	2 753	4 166	3 360	3 584	224	608
Vuxenutbildning	5 496	5 496	5 051	5 560	509	-446
Kultur och Fritid	6 711	6 923	7 393	7 217	-176	681
	242 766	247 090	248 277	249 533	1 256	5 511

Herrljunga
Måndag den 28 februari 2022

- Förvaltningsledningen har minskat med ungefär en miljon, detta på grund av ökade statsbidrag. I minskningen ingår bl.a. ökade IT-kostnader.
- Differensen i förskolan mellan 2020 och 2021 resulterade i en ökning på ungefär 600 tkr, vilket främst orsakats av minskade statsbidrag. Innan var ansökningarna beroende av kunskap och tid från de ansökande, men nu med lättade krav baseras snarare utdelningen på elevantal.
- Minskningen för fritidshem beror främst på personalkostnader.
- De ökade kostnaderna för grundskolan beror på bortfall av intäkter från statsbidrag samt personalkostnader på grund av ökat stöd och undervisning på distans. Fler elever har också varit i behov av särskilt stöd.
- Gymnasieskolans ökade kostnader beror på ökade personalkostnader, dyrare skolskjuts samt lägre intäkter från placeringar.
- Ökat utfall för kultur och fritid beror på omföring av bibliotekschefens lön samt lägre driftsbidrag.

Årsbokslutet 2021

RESULTATRÄKNING (tkr)	Utfall 2021	Avvikelse 2021
Nämnd	401	60
Förvaltningsledning	17 869	-563
Elevhälsa inkl familjecentral	6 292	22
Förskola inkl ped	50 689	2 794
Fritidshem	16 278	2 117
Grundskola inkl modersmål	96 613	-3 118
Grundsärskola	4 984	273
Gymnasieskola	30 156	-721
Gymnasieskola interk.	9 190	-165
Gymnasiesärskola	3 360	224
Vuxenutbildning	5 051	509
Bibliotek	4 073	-182
Kulturskola	2 394	-15
Fritidsgård	674	-8
Allmän kulturverksamhet	251	30
Summa verksamhet	248 277	1 256
<i>Intäkter</i>	-46 146	6 814
<i>Kostnader</i>	294 423	-5 557
Nettokostnad	248 277	1 256

- Bildning visar ett resultat på 1 256 tkr, motsvarande 0,5%. Generellt ligger man nära prognoserna.

Herrljunga
Måndag den 28 februari 2022

- Överskottet är ingen besparing utan har orsakats av att man inte använt alla extra intäkter – utan skolmiljarden och sjukersättningarna hade resultatet blivit något annat.

Verksamhetsplan 2022–2024

- utmaningar och möjligheter

- Utmaningar:
 - Demografianpassningar.
 - Stabil måluppfyllelse över tid utan för stora avvägningar.
 - Eleverna med hög skolfrånvaro behöver hjälp med att hitta tillbaka.
- Möjligheter:
 - Kommunen ligger bra till vad gäller lärarbehörighet där 71% av lärarna uppfyller kraven.
 - Man ligger också över rikssnittet när det kommer till måluppfyllelse, detsamma gäller tryggheten i verksamheten

- målarbete och förankring

- Måldag är planerat framöver där planen är att revidera nämndens egna mål för att hitta tydligare indikatorer.
- Man kommer fortsätta att utveckla måluppföljningen, speciellt inom samverkan där dialoger förvaltningar emellan är viktigt.
- Hållbarhet ska vara ett övergripande tema i kursplanen. All pedagogisk verksamhet arbetar med frågor om hållbarhet och miljöansvar över tid.
- Herrljunga kommun ska vara en välkomnande och attraktiv kommun. Tryggheten bland eleverna har ökat vilket är ett viktigt steg framåt.

En utvecklande kommun.

Nämndmål: Alla barn och elever ska känna sig trygga och uppleva studiero.

Titel	Utfall 2020	Mål 2021	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Enkät åk 5	84 %	100	86 %	100	
Enkät åk 9	75 %	100	95%	100	
Enkät förskola	97 %	100	98 %	100	
Enkät fritidshem	98 %	100	97%	100	

- Fler aktiviteter hölls innan pandemin, men man har ändå lyckats upprätthålla målen.

Nämndmål: Invånare ska erbjudas livslångt lärande och kulturella aktiviteter.

Titel	Utfall 2020	Mål 2021	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Antal besökare / aktiviteter / deltagare					
Antal deltagare i kulturskolan	255	255	289	255	
Antal aktiviteter per deltagare	1,4	1,4	1,6	1,4	
Antal kulturaktiviteter	106	Mer än 40	43	Mer än 40	

Herrljunga
Måndag den 28 februari 2022

- Behörigheten bland lärare har ökat och är bättre än på många år.

Nämndmål: Alla elever ska få behörighet till gymnasiets nationella program.

Titel	Utfall 2020	Mål 2021	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Andel behöriga					
Betyg åk 9 (samtantagen meritpoäng)	204,8	220	232,0	220	
Åk 9 elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen	65,6	Öka (100)	77,4	Öka (100)	

Övrigt

- Stora utmaningar för gymnasiet samt stödfunktioner inom grundskolan. Det kommer också att planeras för flexgrupper i framtiden. Nyligen kom ett regeringsbesked angående resursskolor vilket kan komma att ställa mer krav på verksamheten.
- En nationell lärarbrist påverkar också kommunen och det kan komma utmaningar gällande rekrytering inom skolans olika professioner.
- IT bidrar till stora kostnader framåt. Det går inte att backa bandet när det gäller investeringarna som gjorts, och för att behålla och utveckla strukturerna kommer det att kosta. Den nuvarande IT-parken måste upprätthållas.
- Största demografiökningen inom kommunen är för 1-åringar vilket visar på fler barnfamiljer inom kommunen.

Nämndens reflektion kring 2021 och tankar inför 2022

- Nytankandet och utvecklandet måste fortsätta.
- Bränslekostnaderna kan komma att öka mer framöver vilket kan bli en utmaning för verksamheten till hösten.

Herrljunga
Måndag den 28 februari 2022

Tekniska nämnden

Verksamhetsberättelse 2021 samt händelser av särskild vikt

- Ytterligare ett år då man anpassat sig efter pandemin. Verksamheten har blivit mer flexibel i utförarorganisationerna då man skapat en nåbarhet bland personalen som initialt inte fanns.

Måltid

- Måltid fortsätter sitt samarbete tillsammans med bildningsnämnden gällande om huruvida schemalagda luncher kan implementeras på högstadiet. Dialogen har börjat bra.
- Vårgårda köper i snitt 600 portioner i månaden från kommunen, det var tidigare budgeterat för 550 st.

Lokalvård

- Lokalvårdens digitaliseringsresa fortsätter med CleanPilot. Mycket arbete med ritningar av lokaler som inte är uppdaterade, detta försvårar arbetet med inläsningen av fastigheterna. Planen är att vara klar med detta innan årsskiftet.

Digitalisering fastighet

- Fastighet har tillsammans med Vårgårda implementerat projektet Planima under året. Programmet används för att kunna se framtida kostnader och är användarvänligt. Kommer att skapa bra underlag för politiken.
- Implementering av bilpool och fleetmanager med tillhörande system är genomförd och arbetet med att få allt på plats fortsätter under Q1 2022. Möjliggör smartare lösningar
- Utegymp har installerats vid sportcentret.

Investeringsprojekten

- Pågående investeringsprojekt löper enligt plan, bl.a. uppstart av Hagens demensboende.
- Det har tillkommit ökade krav på spårbarhet vad gäller insamlat farligt avfall vilket kommer att leda till mer administration. Interna rutiner har tagits fram men mer arbete kommer att behöva göras framåt.
- Herrljunga kommun var en av fem kommuner i Västra Götalandsregionen som var nominerade av Länsstyrelsen till årets kökshälte. Fokus att värna om svenska och närproducerade råvaror.

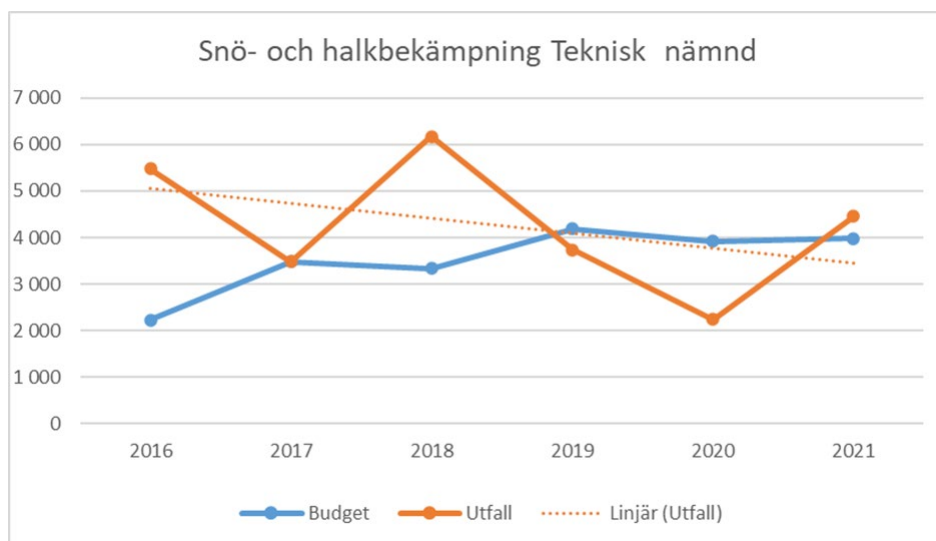

Herrljunga
Måndag den 28 februari 2022

Ekonomi, resultat/avvikelser

RESULTAT NETTO (tkr)	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2020	Budget 2021	Utfall 2021	Avvikelse
Nämnd	250	230	212	206	275	196	79
Förvaltningsledning	1 304	1 197	1 922	511	1 977	1 724	253
Gata & Park	11 269	13 241	10 854	10 380	12 565	13 443	-878
Fastighet	-2 138	13 841	12 876	12 629	18 751	15 849	2 902
Måltid	145	-591	-1 167	-1 102	0	-988	988
Lokalvård	-97	-314	-210	-627	276	-356	632
Tvätt	370	268	314	232	-	-	-
Fritidsverksamhet	7 508	7 230	7 994	9 053	8 411	8 848	-437
Summa verksamhet	18 611	35 102	32 794	31 282	42 255	38 716	3 539
Kommunbidrag	18 754	34 780	36 428	40 202	42 255	42 255	-0
Resultat	143	-322	3 634	8 920	-0	3 539	
Intäkter	-105 296	-91 105	-92 774	-93 537	-93 285	-89 282	-4 002
Kostnader	123 907	126 208	125 568	124 818	135 540	127 999	7 542
Nettokostnad	18 611	35 102	32 794	31 282	42 255	38 716	3 539
Kapitalkostnad	21 899	20 692	20 906	22 198	23 645	23 622	23

- Tekniska nämnden redovisar ett överskott på 3 539 tkr. Stängda verksamheter har gjort att man kan dra ner på lokalvård- och kost.
- Fritid har backat på grund av stängda verksamheter. Dock visar resultatet att man kunnat hantera motgångarna bra.

- Budgetering för snö- och halkbekämpning har visat sig vara komplicerat och det skiljer sig ofta mellan budget och utfall. Därför är det svårt att prata om över-/underskott, då överskottet ett år kommer att finansiera underskottet året efter. Budgetering över tid ser dock bra ut.

Herrljunga
Måndag den 28 februari 2022

- Dialog med entreprenörerna om man möjligtvis skulle kunna sanda vägarna samtidigt som man plogar. Då arbetet sker på entreprenad är dialog enda vägen framåt för att kunna hantera halka bättre.

Kommentarer årsbokslut 2021.

- Tekniska nämnden består till stor del av kapitalkostnader. Därför är det bättre att sänka kostnaderna för viss finansiering än att omfördela budgeten. Om ram tas bort tappat gata och fritid pengar.
- Pandemin har varit positiv ur ekonomisk synvinkel för måltid, lokalvård, fastighet men negativ för fritid.

Verksamhetsplan 2022–2024

- Fortsatt översyn av stödsystem och digitalisering fortsätter.
- Fortsatt implementering av CleanPilot. Kommer inte endast att hjälpa till med städningen, kommer också att underlätta disponeringen av personal.
- Fastighet kommer under året att upphandla nytt drift- och underhållssystem tillsammans med Vårgårda som kommer att vara mer användarvänligt utefter verksamhetens behov.
- Krav från tillsynsmyndigheten gällande hanteringen av dag- samt släckvatten på återvinningscentralen i Annelund.
- Krav framåt kan möjligtvis komma gällande insamlade förpackningar nära våra avfallsabonnenter. Fortsatt jobb med minskat matsvinn krävs, kommer också att bli en kompetensresa inom verksamheten. En stor utmaning som väntar en liten kommun.
- Idrottsbibliotek kommer igång under våren.
- Lekplats i stadsparken planeras att färdigställas sista maj. Utegygmet kommer att vara i anslutning.
- Projektering och byggnation av discgolfbanor planeras i anslutning till kommunens Elljusspår.

- målarbete och förankring

- Måluppfyllelsen är god och har löpt på enligt plan. Man arbetar i den riktningen politiken har satt upp och kommer 2022 att arbeta med samma uppsatta mål som 2021.
- Digitaliseringsresan är påbörjad och kommer att fortsätta.
- Ytterligare kompetensutveckla inom servicemannaskap inom området för all personal inom samhällsbyggnadsförvaltningen. Fortsatta undersökningar kommer att ske i arbetet.

Nämndens reflektion kring 2021 och tankar inför 2022

- Önskemål om att kommunen ska sammanställa alla föredragningslistor från tidigare protokoll.
- Annars inget mer att tillägga.

Meddelande 6

HERRLJUNGA KOMMUN

Herrljunga
Måndag den 28 februari 2022

Herrljunga
Måndag den 28 februari 2022

Verksamhetsdialog 2022-02-28

Närvarande

Gunnar Andersson (M), ordf. KS
Mats Palm (S), 2:e vice ordf. KS
Ior Berglund, kommundirektör
Moa Andersson, nämndsamordnare
Ronny Norrman (S), vice ordf. BMN Kl. 14:00 – 15.00
Joakim Strömdahl, samhällsbyggnadschef Kl. 14:00 – 15.00
Jenny Andersson, controller BMN Kl. 14:00 – 15.00
Anette Rundström (S), vice ordf. SN Kl. 15.00 – 16.00
Sandra Säljö, socialchef Kl. 15.00 – 16.00
Linn Marinder, controller SN Kl. 15.00 – 16.00

Syfte och upplägg

Verksamhetsdialogmöten är en del av kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnderna enligt KL 6 kap. 1 §. I dialogerna deltar kommunstyrelsens presidium, nämndernas presidier, kommundirektör, ekonomichef, nämndernas förvaltningschefer och controllers.

Februari månads verksamhetsdialog består av diskussioner om verksamhetsberättelse 2021, väsentliga händelser som har hänt eller som kommer att ske i nämndernas verksamheter. Under dialogen diskuteras även verksamhetsplan 2022–2024, vilka utmaningar och möjligheter nämnderna har samt hur nämnderna planerar målarbetet. Dialogen avslutas med nämndernas reflektion kring 2021 och tankar inför 2022.

Herrljunga
Måndag den 28 februari 2022

Bygg- och miljönämnden

Verksamhetsberättelse 2021 samt händelser av särskild vikt

Viss påverkan av pandemin, bland annat så har miljöenheten gjort tillsyn på distans. Samutnyttjande av administrativt stöd fungerar väl och har medfört ökad stöttning för verksamheten ex. vid bygglovshandläggning.

Inträde i västra räddningsregionen, räddningstjänsten har arbetat med processen under året. Rättningstjänsten håller ett högt utbildningstempo och täcker upp för tidigare utbildningsskuld, alla har nu minst fyra veckors grundutbildning.

Plan- och byggenheten

Antal pågående detaljplaner ligger på en hög nivå – enheten har fått ta in konsulter via ramavtal för att hantera antalet ärenden. Förvaltningen ser ett ökat tryck från exploatörer som vill etablera sig i kommunen. Byggnationen i Herrljunga kommun har ökat och förväntas fortsätta öka i framtiden.

Förvaltningen ser ett behov av att nyrekrytera bygglovshandläggare för att bibehålla en fortsatt hög service och en godtagbar handläggningstid, bygglovshandläggare finansieras genom bygglovsavgifter.

Miljöenheten

Nytt dricksvattendirektiv, ny avfallslagstiftning och kontroll av kemikalier i produkter är tre områden där landets miljöenheter fått ett utökad ansvar. Dessa områden är till viss del debiterbara men vissa delar är inte det.

Ekonomi, resultat/avvikelser

Miljöenheten har tappat i avloppsavgifter, nu kommer enheten in i allt fler icke fullt ut debiterbara uppdrag. Såväl miljöenheten som räddningstjänsten hade ett budgeterat underskott inför 2022. Räddningstjänstens underskott beror på ökade beredskapskostnader samt dubbel ersättning då de går runt på färre personal.

Plan- och enheten har i årsbokslutet 2021 ett överskott till följd av bygglovsintäkter.

Förvaltningens övergripande resultat för 2021 landar på -802 tkr.

Verksamhetsplan 2022–2024

Möjligheter

Befintliga mål fortsätter gälla 2022, arbete och implementering av aktiviteter i förvaltningens arbete med måluppfyllnad kommer fortsätta enligt plan.

Herrljunga
Måndag den 28 februari 2022

Förvaltningen genomför en översyn av skapande av e-tjänster och digitalisering för kvalitetssäkring och uppföljning av leverans. Arbetet fortsätter vara ett fokusområde under 2022, exempelvis i bygglovsprocessen.

Under första kvartalet 2022 kommer processarbetet kring ökad kvalitet på förvaltningens kommunikation med medborgarna att färdigställas för vidare implementering under året.

Utmaningar

Ökad andel icke-debiterbara ärenden (förorenade områden och inkommande klagomål) och minskad andel debiterbara ärenden (tillstånd för små avlopp).

Fortsatt implementering av det nya ledningssystemet och rekrytering av personal till räddningstjänsten. Räddningstjänsten arbetar vidare med att skapa en bra grundkompetens bland personalen.

Målarbete och förankring

God måluppfyllelse och innevarande period har löpt på enligt plan. Förvaltningens enheter har arbetat med implementeringen av sina framtida aktiviteter.

Vissa mål har inte kunnat genomföras fullt ut på grund av pandemin och följer därför med in i 2022.

Framåt ser förvaltningen ett behov av att utveckla kommunikationen med medborgarna och företagare för att främja samarbetet och ge en positiv upplevelse av kontakten med kommunen, oavsett utfallet i det enskilda ärendet.

Ett annat fokusområde är att även fortsättningsvis skapa möjligheter för boenden och för verksamhetsetableringen i hela kommunen.

Nämndens reflektion kring 2021 och tankar inför 2022

2021 var ett positivt år, presidiet hoppas på samma utveckling under 2022. Många positiva besked. Kommunen kan vara stolta över sina bygglovsprocesser.

Herrljunga
Måndag den 28 februari 2022

Socialnämnden

Verksamhetsberättelse 2021 samt händelser av särskild vikt

Förändringar i lagkrav

Nationell läkemedelslista med start 2021 ska vara införd senast 2023. Lagstöd för att neka en assistansberättigad utbetalning av ersättning för personlig assistans som utförts inom en yrkesmässig verksamhet utan tillstånd. Den 1 juli 2021 infördes en ny bestämmelse i brottsbalken om det nya brottet barnfridsbrott. Den nya bestämmelsen innebär att det nu är straffbart att utsätta barn för att bevittna vissa brottsliga gärningar i en nära relation, till exempel vålds- och sexualbrott. Barnfridsbrott ska kunna ge fängelse i upp till två år. Den nya bestämmelsen innebär en högre arbetsbelastning för socialsekreterarna.

Familjerätten stärks från och med juli 2021. Barnrättsperspektivet i ärenden som gäller vårdnad, boende eller umgänge stärks. Det är nu tydligare i föräldrabalken att barnet har rätt till information och att få komma till tals. Socialnämnden ges också möjlighet att höra ett barn utan att vårdnadshavaren har samtyckt eller närvarar.

Stärkt lagkrav att ta hand om våldsutövare sedan augusti 2021. Det är nu ett uttalat krav på att verka för att personer som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende. Angivna lagkrav kommer framför allt att påverka individ- och familjeomsorgens arbete.

Väsentliga händelser under året

Organisationsförändringar

Omorganisering av staben från ledning under IFO till socialchef. Förvaltningen har delat på Hemgården natt mellan Hemgården somatik och demens.

Ny chef har tillsatts för LSS för att ta över all verksamhet från IFO.

Förvaltningen har tillsatt ytterligare en systemförvaltare/IT-strateg.

Verksamhetsförändringar

Planering har skett för gemensam budget 2022 för hemtjänsten, planen är en del av en satsning för att alla tre chefer ska känna samma ansvar för samma budget.

Planering för överflytt av all LSS verkställighet från IFO till socialt stöd under 2022. Normalt fattas ett beslut som sedan går över till en verkställare, så har organisationen i Herrljunga inte sett ut tidigare men kommer att göra framöver-

IFO har flyttat till nya lokaler på Verkstadsgatan. Lokalerna är fina men har vissa behov av tillgänglighetsanpassningar.

Herrljunga
Måndag den 28 februari 2022

Solhagen stängde under februari 2021 då det endast för ett tillfälligt särskilt boende på Gäsenegården.

Precis som övriga förvaltningar har socialförvaltningen påverkats av pandemin i form av smittspårning, personbortfall, provtagning, skapande av ett lager för skyddsutrustning. Förvaltningen fick stadsbidragen om 2 195 tkr från 2020 utbetalade 2021 och fick även kompensation för sjuklöner om 1 023 tkr utbetalade under 2021.

Ekonomi, resultat/avvikelser

RESULTAT NETTO (tkr)	Bokslut 2019	Bokslut 2020	Budget * 2021	Utfall 2021	Avvikelse
Nämnd	498	511	559	489	70
Förvaltningsledning	10 937	11 575	12 018	11 411	607
Individ och familjeomsorg	44 177	50 137	44 398	45 457	-1 059
Vård och omsorg	121 146	126 316	128 061	120 072	7 990
Socialt stöd	29 389	31 588	31 139	32 608	-1 469
Summa verksamhet	206 147	220 127	216 175	210 037	6 139
Intäkter	-85 620	-85 916	-72 459	-96 262	23 803
Kostnader	291 767	306 043	288 634	306 299	-17 665
Nettokostnad	206 147	220 127	216 175	210 037	6 139

*Budget 2021 inkl. tilläggsanslag

Förvaltningen gör ett positivt resultat, bättre än prognostiserat. Orsakerna till detta är flyktingbufferten om 6,1 mkr. 5,2 mkr från bufferten har använts för finansiering av ekonomiskt bistånd, tre nya tjänster med mera. Vård och omsorg gör ett stort positivt resultat om 8 mkr som till stor del beror på utbetalde statsbidrag. Enheten har kunnat finansiera vaknätter på särskilt boende genom statsbidrag.

Verksamhetsplan 2022–2024

Utmaningar och möjligheter

Övergripande

Förvaltningen fortsätter arbetet med införandet av digital teknik samt ett fortsatt fokus på kvalitetsarbete, internkontroll och uppföljning av resultat. Arbetet pågår löpande och socialchef håller separat möte om kvalitetsarbetet tillsammans med förvaltningens chefer.

Under 2022 sker en fortsatt revidering av kvalitetsledningssystemet och förvaltningen planerar inför upphandlingen av ett nytt verksamhetssystem. Kravspecifikation för nytt verksamhetssystem klar under nästa år och ett nytt system förväntas vara på plats i januari 2025.

Under 2022 sker introduktion av ny medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS), medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) samt för ny systemförvaltare/IT-strateg.

Herrljunga
Måndag den 28 februari 2022

Förvaltningen ser ett behov av att framöver förbättra dokumentationen inom förvaltningen och kommer att arbeta med detta under kommande år.

Ökat fokus på samverkan internt och externt inklusive facklig samverkan. Bland annat kring var, när och hur olika frågor ska lyftas. HR tar just nu fram en utbildning som de fackligt aktiva ska få gå.

Förvaltningen ska under kommande år planera ut och använda alla statsbidrag och de ser fortsatt en stabilitet i chefsleden, vilket är positivt.

Vidare fortsätter förvaltningen arbetet med heltid som norm, deltid som möjlighet. Allt fler arbetar faktisk heltid, 2018 hade 46% heltid på pappret och 92% arbetar heltid idag.

De arbetar vidare med implementering av tillitsbaserat ledarskap, alla chefer går en utbildning. Fortsatt fokus under året på att arbeta tillsammans, att hjälpas åt inom förvaltningen.

Verksamhetsplanering inom respektive verksamhetsområde

Socialt stöd

- Planera ny gruppbostad LSS
- Planera ny korttidsvistelse LSS
- Förstudie framtidens LSS
- Pilot "öppet hus på Tors hus"
- Genomlysning av kontaktpersonsuppdragen

Vård- och omsorg

- Fortsatt effektivisering av hemtjänsten
- Fortsatt arbete för kontinuitet i hemtjänst
- Hemgårdens lokaler
- Hagens ombyggnad
- Skapa en fast anställd bemanningspool
- Införandet av TES- planering HSV/Rehab
- Fortsatt arbete för att behålla sjuksköterskor
- Omställningen nära vård

IFO

- Arbetstyngdsmätning handläggare
- Hälsofrämjande insatser till handläggare
- Behålla handläggare
- Ny organisation under 2022 för att främja nära ledarskap
- Sammansatt behandlingsteam för att ge stöd på hemmaplan
- Fler evidensbaserade metoder
- Kvalitetssäkra processer och rutiner
- Öka svarsfrekvens på brukarundersökning

Herrljunga
Måndag den 28 februari 2022

Målarbete och förankring

FokusområdeG	En hållbar och inkluderande kommun Vi tar ansvar för vår gemensamma framtid. Hållbarhetsbegreppet genomsyrar alla beslut och aktiviteter.	En välkomnande och attraktiv kommun Vi arbetar för en trygg och stimulerande miljö med medborgare, företagande och besökare i fokus. En småstadsidyll nära storstad och fritid, du är i centrum!	En utvecklande kommun Vi skapar infrastrukturer i framkant, och tillsammans uppnår vi tillväxt genom nytänkande
SN Nämndmål (övergripande)	1. Socialförvaltningen ska eftersträva resurs-effektivitet i de insatser som erbjuds, genom att utveckla och stärka samverkan 2. Socialförvaltningen ska utveckla/förstärka det förebyggande arbetet och tidiga insatser samt bidra till medborgarnas möjlighet till aktivt liv och god hälsa.	3. Socialförvaltningen ska skapa förutsättningar för att vara en god och attraktiv arbetsgivare. 4. Socialförvaltningen ska vara förtroendeskapande och verka för ökad trygghet, jämlikhet och rättssäkerhet	5. Socialförvaltningen ska arbeta aktivt och strategiskt med hjälp av digitala lösningar/ny teknik och utvecklande arbetssätt för att skapa nytta för välfärden, medborgare och medarbetare.

Mätetal	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Mål 2021	Utfall 2021	Mål 2022
100 % av alla enheter (ansvar) skall redovisa en budget i balans - mål 2021	56%	47%	61%	100%	72%	100%
Andel heltidsanställda	55%	59%	84%	90%	90,1%	92%
Antal personal en hemtjänsttagare möter under 14 dagar (medelvärde)	**	21	19	13	18	14

Nämndens reflektion kring 2021 och tankar inför 2022

Reflektion 2021

Socialförvaltningen har en aktiv förvaltningsledning som arbetar strukturerat och ser till att mycket blir gjort samt att utmaningar uppmärksammas och hanteras (exempelvis stöder av läkemedel, hög arbetsbelastning på IFO barn).

Tankar inför 2022

Socialnämndens presidie tror i framtiden på en ökad samverkan mellan förvaltning, skola, anhörigsamordnare och folkhälsostrateg. Fortsatt vikt av att hålla fast vid mantrat att vi gör arbetet tillsammans.

Överförmyndare
i samverkan

Verksamhetsberättelse 2021

Inledning

ÖiS har under året i allt väsentligt uppfyllt sina mål. I verksamhetsberättelsen redovisas en hel del statistisk som i sin tur berättar om vad ÖiS har att hantera. Mycket av statistiken är också kommunvis, för att ge en bild av hur situationen ser ut i respektive kommun och den omfattar de senaste 10 åren.

Ekonomiskt har verksamheten har gått med ett överskott. Pandemin har påverkat verksamheten under 2021 och ÖiS har i första hand fått rikta in sig på att sköta den löpande verksamheten. Rekrytering och utbildning av gode män har dock fungerat på ett godtagbart sätt. Vi har under året även kunnat ha introduktions- och redovisningsutbildningar online.

Indikatorer och mått

Kommunernas innevånarantal 2021-12-31¹

Kommun	Invånarantal
Bollebygd	9 544
Falköping	33 238
Gullspång	5 169
Herrljunga	9 444
Hjo	9 229
Karlsborg	6 962
Skövde	56 791
Svenljunga	10 751
Tibro	11 297
Tidaholm	12 790
Tranemo	11 885
Vårgårda	11 946
Totalt	189 046

Analys

Överförmyndare i Samverkan består av små och medelstora kommuner. Antalet invånare inom ÖiS område har minskat, men bara med 28 invånare sedan året innan. ÖiS är utifrån sitt befolkningsunderlag och antalet samverkande kommunerna av landets största samverkansorganisation.

Antalet ärenden per kommun

Ärendeutveckling (aktiva ärenden)

Överförmyndarverksamheten är en verksamhet som historiskt har vuxit av olika orsaker. Dels av rent demografiska orsaker, men även på grund av ändrade familjestrukturer. Socialtjänstens mycket stora intresse av att personer inom LSS får god man bidrar, på samma sätt som genomförandet av den s k ”ädelreformen” gjorde för ett antal år sedan. Tingsrätterna får också

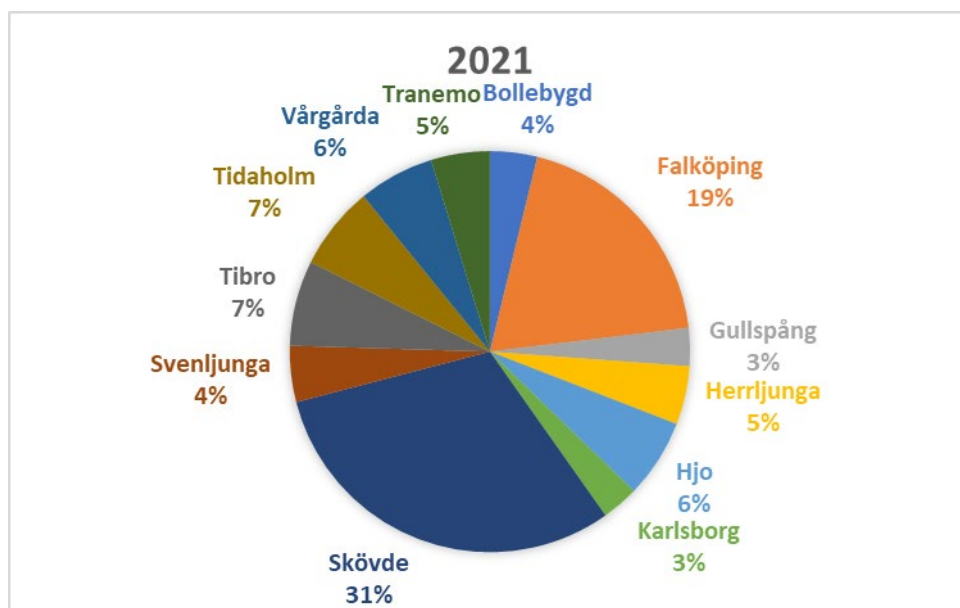
¹ SCB:s befolkningsstatistik

Meddelande 8

anses fortsatt mycket generösare att anordna godmanskap än tidigare. Sedan 2017 har antalet ärenden avseende ensamkommande barn minskat påtagligt och är nu nere på en låg nivå.

Antal aktiva ärenden 2021-12-31

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bollebygd	61	55	53	74	57	66	59	75	76	86
Falköping	354	351	378	470	437	429	370	391	422	434
Gullspång	77	82	91	118	111	90	64	69	68	69
Herrljunga	103	98	105	138	132	112	103	110	104	106
Hjo	97	119	127	162	155	144	121	128	136	143
Karlsborg	76	82	89	120	102	77	63	61	71	67
Skövde	512	530	568	713	686	629	576	666	723	692
Svenljunga	103	99	99	204	185	129	100	104	94	102
Tibro	110	116	133	175	183	153	132	145	154	155
Tidaholm	128	134	154	217	199	155	149	152	162	152
Vårgårda	113	119	126	190	144	149	97	131	143	138
Tranemo	112	137	135	156	172	125	115	103	109	107
Totalt	1846	1922	2058	2737	2563	2258	1949	2 135	2262	2251
Förändring/år	160	76	136	679	-174	-305	-309	186	127	-11

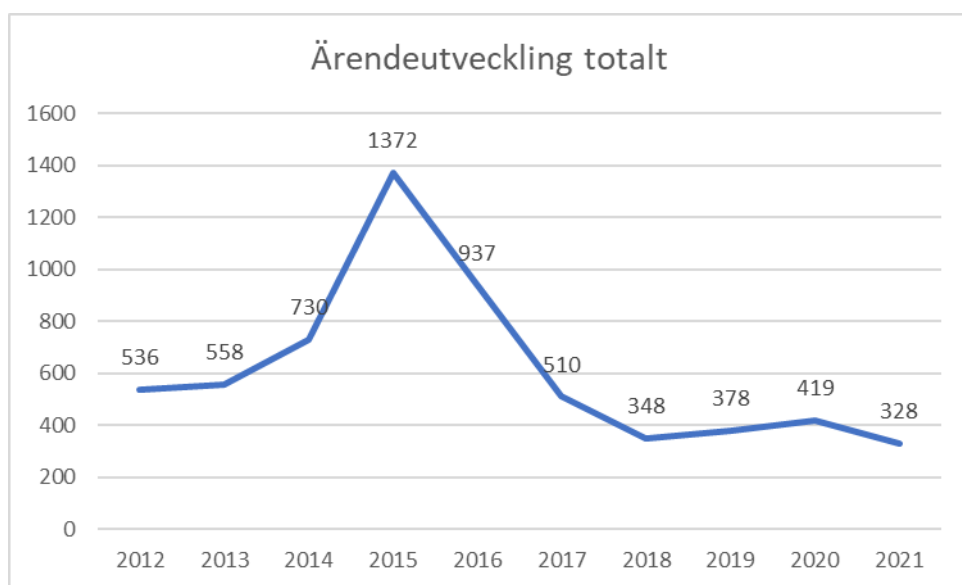
Analys

Vi ser en ökning i en del av kommunerna. Men sammantaget har antal aktiva ärenden minskat med 11 st. Man får titta på både nya och avslutade ärenden för att få en bra bild.

Ärendeutveckling (tillkommande ställföreträdarskap)

Det kan noteras att det sker en konstant ökning av antalet ärenden även om denna inte är lika påtaglig som tidigare på grund av flyktingkrisen.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bollebygd	26	23	25	49	22	19	17	22	20	22
Falköping	102	90	148	215	129	96	64	66	69	74
Gullspång	21	35	81	68	48	26	12	9	15	13
Herrljunga	33	24	33	74	57	22	27	17	17	18
Hjo	23	44	38	85	49	39	14	22	29	26
Karlsborg	43	39	50	71	55	22	13	14	16	11
Skövde	148	161	160	290	225	131	101	109	124	81
Svenljunga	26	26	36	152	114	36	18	24	21	20
Tibro	23	25	51	78	64	27	22	21	30	16
Tidaholm	26	39	60	125	74	36	24	31	29	19
Tranemo	65	52	48	62	37	34	15	18	18	8
Vårgårda	27	39	36	103	63	22	21	25	31	20
Totalt	536	558	730	1372	937	510	348	378	419	328

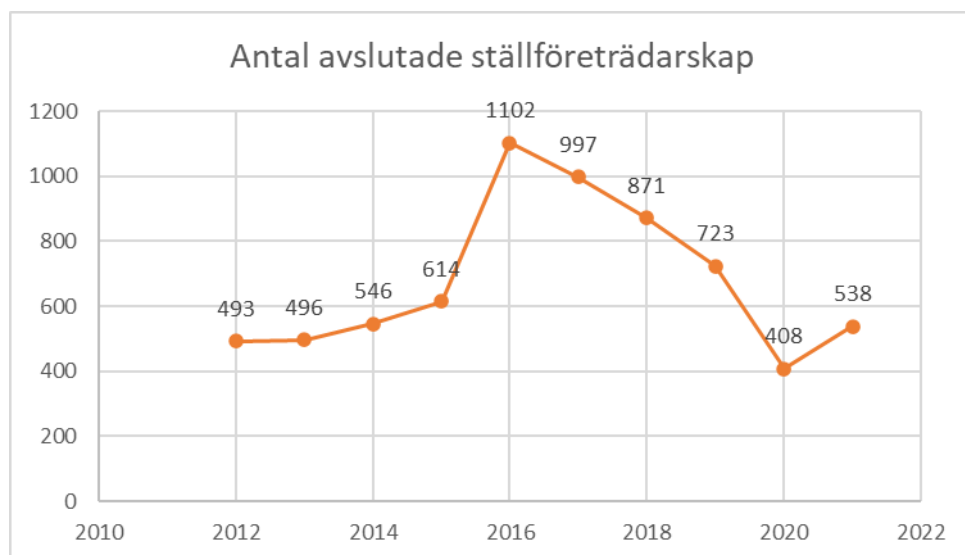
Analys

Antalet nya ärenden har gått ned efter några år med ökande trend. En jämförelse med 4 år bakåt i tiden visar att ändå på en normal utveckling.

Ärendeutveckling (avslutade ställföreträdarskap)

Ett ställföreträdarskap kan upphöra på många olika sätt. De vanligaste är på grund av att huvudmannen avlider eller att en underårig person blir myndig. Även avslut av ärenden är resurskrävande, inte minst granskning av slutredovisning, arvodering och utskick av handlingar.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bollebygd	18	23	27	25	40	26	27	31	22	24
Falköping	96	90	129	112	163	141	167	150	66	106
Gullspång	19	41	30	42	61	69	45	34	18	13
Herrljunga	38	27	25	39	61	51	40	46	33	20
Hjo	26	21	27	50	55	53	43	33	25	36
Karlsborg	26	34	38	31	74	51	34	27	12	16
Skövde	136	140	115	141	248	218	209	171	99	164
Svenljunga	24	30	37	47	131	114	62	55	27	28
Tibro	18	20	35	35	61	61	62	34	32	31
Tidaholm	32	30	34	54	90	93	53	58	29	37
Tranemo	60	40	49	38	48	64	58	33	22	22
Vårgårda	24	34	23	36	70	56	71	51	23	41
Totalt	493	496	546	614	1102	997	871	723	408	538

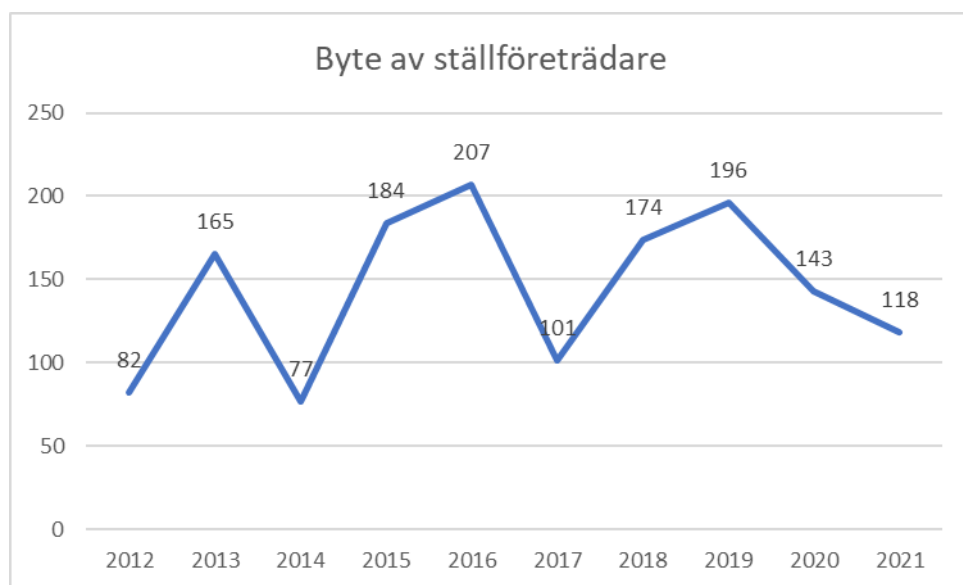
Analys

Antalet avslutade ställföreträdarskap har ökat igen, efter en period med en nedåtgående trend. När det gäller avslut pga dödsfall kan en faktor vara att huvudmännen är allt äldre. Det är svårt att veta om det har med den pågående pandemin att göra.

Ärendeutveckling (byte av ställföreträdare)

Byte av ställföreträdare är även det resurskrävande. Arbetsmomenten består bl a av rekrytering, beslut om byte, utfärdande av nya registerutdrag, utskicka till nya gode män, ta in slutredovisningar och granska dessa.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bollebygd	1	1	5	2	3	0	9	4	3	2
Falköping	29	31	18	26	32	17	33	60	30	23
Gullspång	2	22	1	6	17	4	6	7	2	2
Herrljunga	3	5	3	11	15	4	4	11	10	6
Hjo	3	5	4	13	11	6	6	8	6	6
Karlsborg	3	5	3	10	10	2	7	6	2	5
Skövde	21	58	19	65	46	34	48	48	46	33
Svenljunga	2	4	7	10	23	5	12	9	8	9
Tibro	2	11	14	13	17	9	11	4	10	9
Tidaholm	7	4	2	17	11	4	12	19	9	10
Tranemo	9	19	6	11	6	5	12	5	8	5
Vårgårda	1	13	2	7	16	11	14	15	9	8
Totalt	82	165	77	184	207	101	174	196	143	118

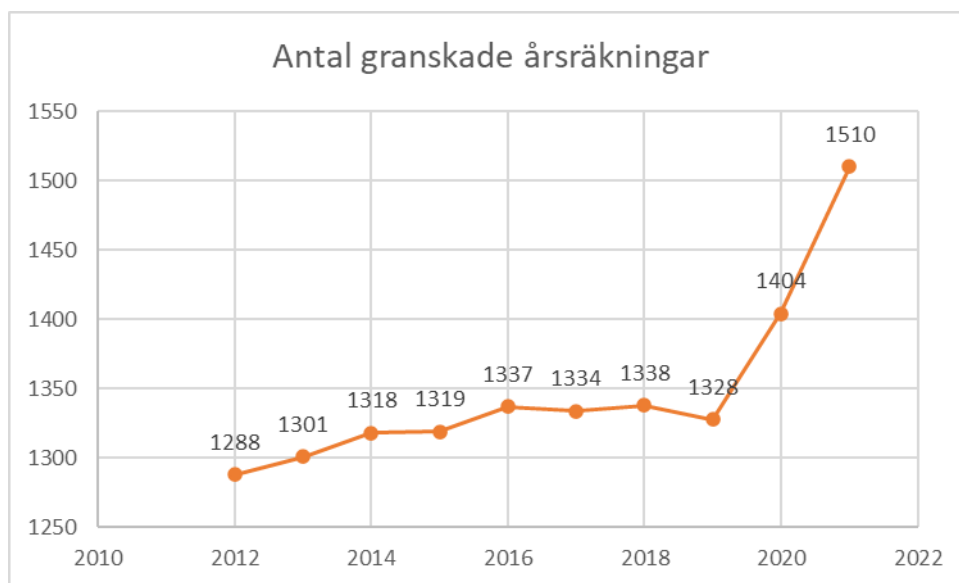
Analys

Det kan finnas anledning att hålla ett extra öga på bytesfrekvensen då den tenderar att påverkas både av hur ställföreträdarna uppfattar sin "arbetssituation" och hur noga överförmyndaren är i sin tillsyn. Under året har antalet byten en nedåtgående trend. Trenden kan delvis bero på de utbildningsinsatser som har gjorts.

Ärendeutveckling (granskade årsräkningar)

Granskningen av årsräkningar är en mycket resurskrävande verksamhet som kräver en väl fungerande metodik. Verksamheten är säsongsbetonad och pågår i första hand under årets första nio månader.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bollebygd	42	41	32	31	28	28	31	27	32	43
Falköping	233	256	253	248	252	261	267	262	274	299
Gullspång	51	50	46	43	41	35	36	41	43	46
Herrljunga	71	68	70	68	81	62	57	66	61	64
Hjo	74	75	80	84	59	76	83	81	88	89
Karlsborg	39	24	37	45	46	43	47	45	42	44
Skövde	373	380	382	403	419	429	425	419	445	485
Svenljunga	69	71	69	63	61	57	57	57	63	61
Tibro	81	81	85	86	101	98	103	94	103	104
Tidaholm	92	92	91	83	86	84	84	93	97	108
Tranemo	92	84	92	81	78	75	64	55	63	65
Vårgårda	71	79	81	84	85	86	84	88	93	102
Totalt	1 288	1 301	1 318	1 319	1 337	1 334	1 338	1 328	1 404	1 510

Analys

Det ökade antalet redovisningar de senaste åren har att göra med att vi nu räknar in fler årsräkningar, för alla typer av ställföreträdarskap. Alla redovisar numera årsvis. Ökningen för 2021 finns framför allt i Falköping och Skövde. Granskningar rörande redovisningar godman-skap för ensamkommande barn fanns inte med fram till 2019.

Antalet årsräkningar i relation till antalet ärenden

År	Antal ärenden	Antal årsräkningar	Jämförelsetal
2020	2 262	1404	0,6
2021	2251	1510	0,7

Analys

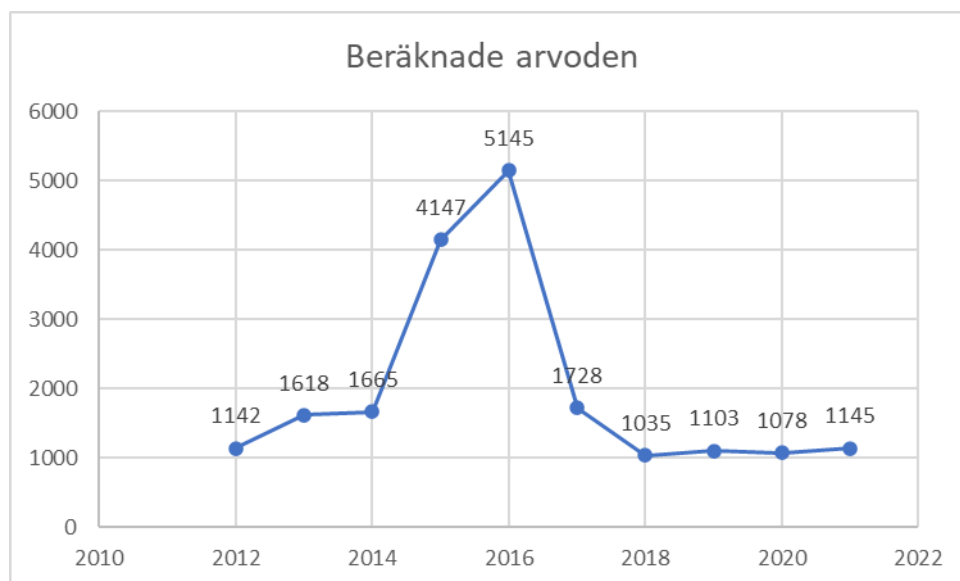
Arbetet med årsräkningar är, i vart fall under våren, det som kräver störst arbetsinsatser hos överförmyndaren. De flesta ärenden hos överförmyndaren genererar en årsredovisning. Alltför höga tal kan dock indikera att överförmyndaren oftare borde överväga möjligheten att befria ställföreträdaren (särskilt förmyndare) från redovisning. Talet, som inte bör inte överstiga 0,7, har legat på just 0,7 de senaste åren.

ÖiS inställning är att årsräkning bara skall tas in när lagen kräver det och inte ”för säkerhets skull”. Det innebär att antalet årsräkningar i relation till antalet ärenden får sägas ligga på en ganska rimlig nivå. Länsstyrelsens riktlinjer för granskning innehåller dock anvisningar om omprövningar av beslut om befrielse från redovisningsskyldighet och det kan innebära en ökning av jämförelsetalet på sikt. Kommande lagstiftning kan innebära att möjligheten, att befria från skyldigheten att lämna årsräkning, kan komma att tas bort.

Ärendeutveckling (beräknade arvoden)

De flesta gode män och förvaltare begär arvode och kostnadsersättning för sina insatser. Arvoderingen sker i samband med att årsredovisningen är granskad. SKR (Sveriges kommuner och Regioner) har gett ut rekommendationer om arvodesnivån. Lagen (föräldrabalken) ger anvisningar om huvudmannen själv skall stå för arvodet eller om kommunen skall betala. Lagförarbeten ger visst stöd för när man kan göra undantag från huvudreglerna. ÖiS har sedan starten haft ett strikt förhållningssätt vid tillämpningen av lagreglerna.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Antal	1142	1618	1665	4147	5145	1728	1035	1103	1078	1145

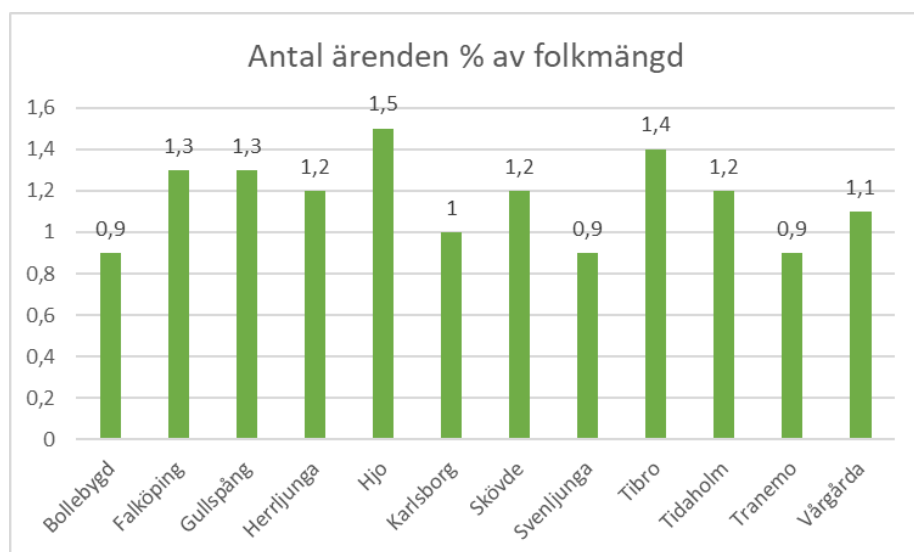
Analys

Ökningen av beräknade arvoden 2015 - 2016 berodde på det stora antalet gode män för ensamkommande barn. På årsbasis blir det ca 5 arvoden om dagen som skall beräknas. Givetvis är det mer komprimerat än så eftersom de flesta utbetalningar sker under våren.

Antalet ärenden i relation till kommunens innevånarantal

Tabellen avser att belysa om kommunen har ”för många ärenden” i relation till befolkningen. Det vanliga är att ca 1 % av befolkningen genererar ett ärende hos överförmyndaren och det kan vara ett riktmärke. Höga tal kan indikera problem med överförmyndarens arbetsmetodik (för generös tillämpning) eller hårt tryck från socialtjänsten, men kan också ha helt och hållet demografiska orsaker (ålderstigen befolkning). Låga tal kan tyda på problem att rekrytera ställföreträdare, felaktig arbetsmetodik (för restriktiv tillämpning) eller ha demografiska orsaker (ung befolkning). Förekomsten av större vårdinstitutioner i kommunen kan påverka liksom mottagning av ensamkommande barn.

	Antal invånare 2021-12-31	Antal ärenden 2021-12-31	Antal ärenden per invånare	%
Bollebygd	9 544	86	0,009	0,9
Falköping	33 238	434	0,013	1,3
Gullspång	5 169	69	0,013	1,3
Herrljunga	9 444	106	0,011	1,1
Hjo	9 229	143	0,015	1,5
Karlsborg	6 962	67	0,010	1,0
Skövde	56 791	692	0,012	1,2
Svenljunga	10 751	102	0,009	0,9
Tibro	11 297	155	0,014	1,4
Tidaholm	12 790	152	0,012	1,2
Tranemo	11 885	107	0,009	0,9
Vårgårda	11 946	138	0,011	1,1
Totalt	189 046	2 251	0,012	1,2

Analys

Den gamla sanningen att c a 1 % av kommunens innevånare genererade ett ärende hos överförmyndaren börjar åter bli relevant nu när antalet gode män för ensamkommande barn minskar. I ÖiS kommuner ligger det mellan 0,9 - 1,5 % vilket inte får anses vara uppseendeväckande.

Ekonomiskt utfall ÖiS (tjänstemannaorganisation)

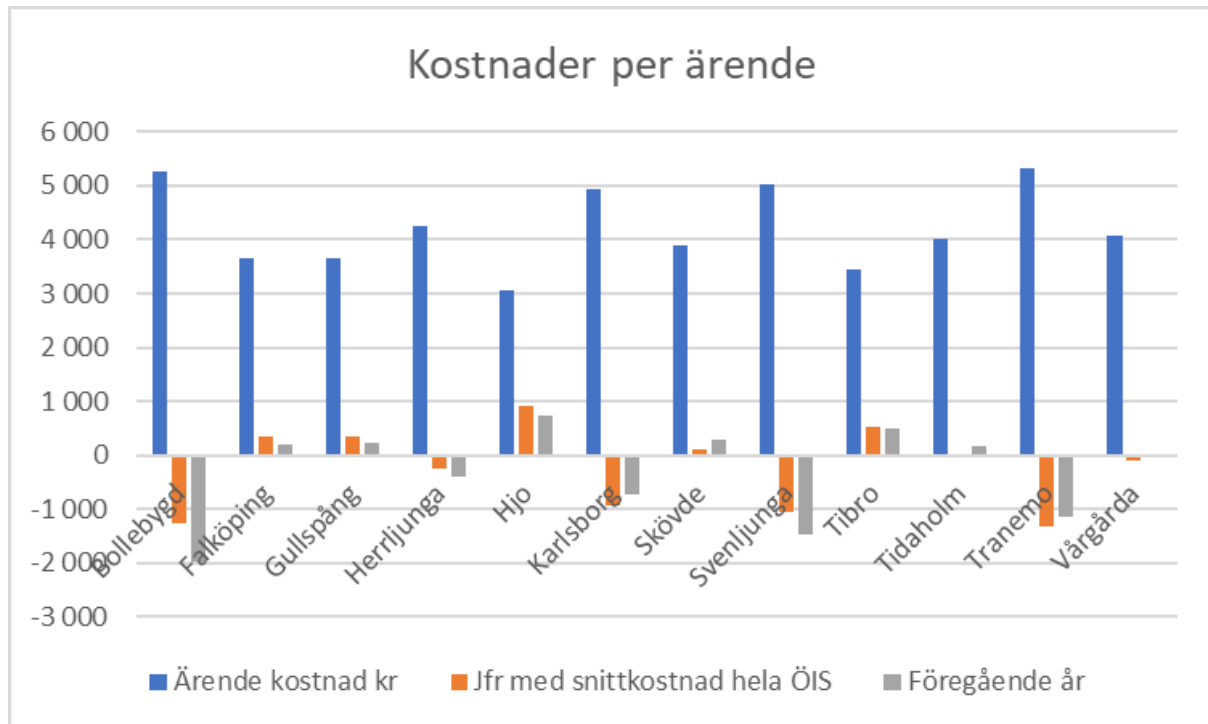
Verksamheten gick under 2021 ett överskott på 207 000 kr.

Verksamhetens kostnader i relation till antalet ärenden

Kostnaden per ärende är naturligtvis en viktig indikator på verksamhetens effektivitet. Det får anses vara mest intressant att analysera den operativa verksamhetens kostnader per ärende. Kostnader för arvoden både till ställföreträdare och ledamöter i överförmyndarnämnd och överförmyndare exkluderas nedan. De totala kostnaderna för verksamheten går därför bara att räkna fram på "hemmaplan" enligt följande: Kostnader för ÖiS + Kostnader för den förtroendevalda organisationen + kostnader för arvoden till gode män m fl = Totala kostnader för överförmyndarverksamheten.

Kostnad per ärende per kommun

Kommun	Ärende antal	Kostnader kr	Ärende kostnad kr	Jfr med snittkostnad hela ÖiS	Föregående år
Bollebygd	86	452 053	5 256	+ 1 267	+1 973
Falköping	434	1 582 828	3 647	-342	-206
Gullspång	69	251 379	3 643	-346	-241
Herrljunga	106	450 577	4 251	+262	+404
Hjo	143	438 484	3 066	-923	-737
Karlsborg	67	330 410	4 931	+942	+714
Skövde	692	2 683 561	3 878	-111	-277
Svenljunga	102	513 231	5 032	+1 043	+1 475
Tibro	155	535 132	3 452	-537	-495
Tidaholm	152	611 593	4 024	+35	-176
Tranemo	107	568 268	5 311	+1 322	+1 154
Vårgårda	138	562 269	4 074	+85	+8
Totalt	2 251	8 979 269	3 989		

Analys

Ett rimligt riktvärde bör vara omkring 4 500 kr/per ärende. Även om inga jämförelser med andra organisationer gjorts är det sannolikt så att ÖiS bedriver en relativt kostnadseffektiv verksamhet.

Kommunernas arvodeskostnad (utbetalt arvode och kostnadsersättning per ärende)

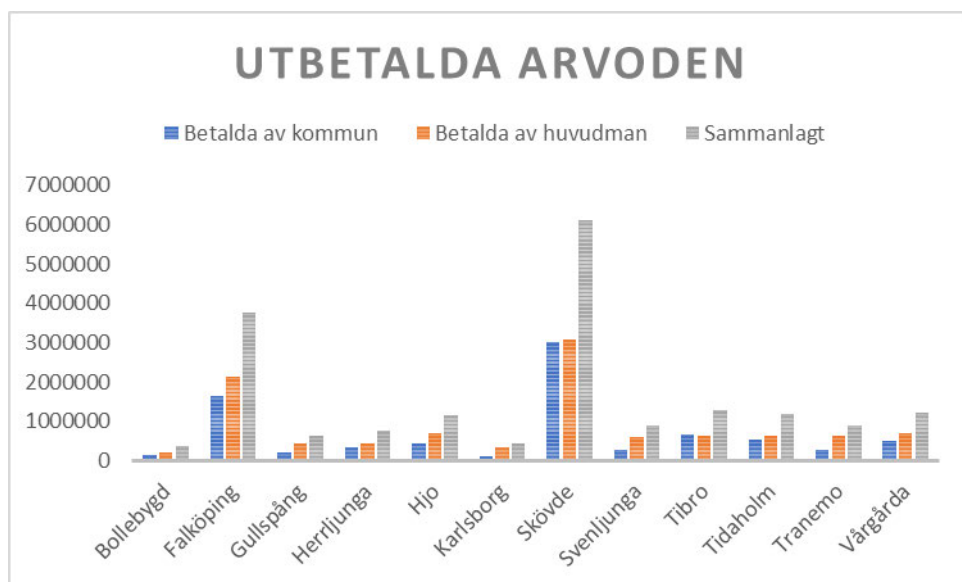
Kommun	Antal ärenden	Kostnad arvoden	Per ärende	Jfr året innan ²
Bollebygd	86	151 388	1 760	2 987
Falköping	434	1 636 270	3 770	4 077
Gullspång	69	200 406	2 904	3 096
Herrljunga	106	337 875	3 187	3 258
Hjo	143	448 487	3 136	3 155
Karlsborg	67	119 580	1 785	2 492
Skövde	692	3 029 823	4 378	4 145
Svenljunga	102	295 974	2 902	3 030
Tibro	155	658 469	4 248	4 895
Tidaholm	152	533 342	3 509	3 443
Tranemo	107	286 093	2 674	2 419
Vårgårda	138	509 959	3 695	2 874
Totalt och snittkostnader	2 251	8 207 666	3 646	3 701

² Kostnaden är ställd till antalet ärenden och kommunens arvodeskostnader med förra årets siffror, jfr görs således bara mellan årskostnaden åren emellan.

Ställföreträdarens arvode betalas av antingen den enskilde huvudmannen eller kommunen. Kommunen betalar i de fall huvudmannens inkomster understiger 2,65 basbelopp samtidigt som hans eller hennes tillgångar understiger 2 basbelopp. I övriga fall betalar huvudmannen själv. Om det föreligger särskilda skäl kan överförmyndaren besluta om undantag från huvudregeln. Observera att här räknas på alla ärenden, för jämförelsens skull över åren.

Utbetalt arvode och kostnadsersättning fördelning

Kommun	Arvoden som betalats av kommunen	Arvoden som betalats av huvudmannen	Totalt utbetalda arvoden
Bollebygd	151 388	212 676	364 064
Falköping	1 636 270	2 127 222	3 763 492
Gullspång	200 406	451 572	651 978
Herrljunga	337 875	447 707	785 582
Hjo	448 487	715 285	1 163 772
Karlsborg	119 580	338 382	457 962
Skövde	3 029 823	3 084 102	6 113 925
Svenljunga	295 974	612 922	908 896
Tibro	658 469	641 405	1 299 874
Tidaholm	533 342	655 631	1 188 973
Tranemo	286 093	625 093	911 186
Vårgårda	509 959	718 325	1 228 284
Totalt	8 207 666	1 0630 322	18 837 988

Analys

Statistiken är på grund av förekomsten av konsulter som fakturerar sina arvoden inte riktigt tillförlitlig och varje kommun bör i dialog med sin löne- och ekonomiavdelning jämföra ovanstående siffror. Höga siffror indikerar givetvis en högre förekomst av huvudmän med

tillgångar och inkomster under riktvärdena i lagstiftningen. Beräkning blir enligt följande för att få fram totala kostnader: Beslutade arvoden som belastar kommunen + fakturerade arvoden från externa konsulter.

Antalet ärenden i relation till operativ tjänstgöringsgrad

Anställda på ett överförmyndarkontor klarar bara av att sköta ett visst antal ärenden innan arbetssituationen börjar bli överansträngd. Ett rimligt mått är 200 ärenden per heltidsanställd. På grund av en rad tjänstledigheter så blir jämförelsetalet högre.

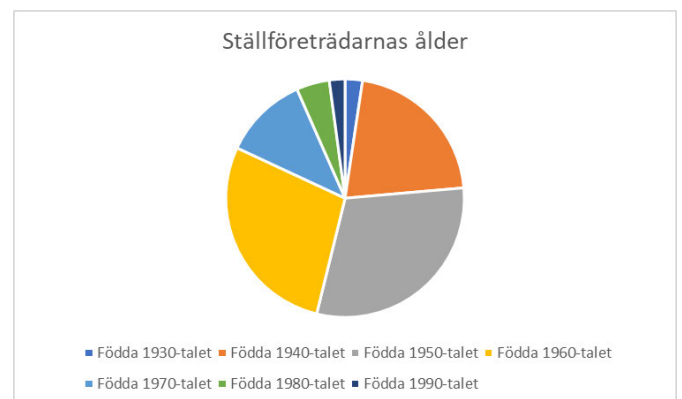
Antal ärenden	2251
Operativ tjänstgöringsgrad	10
Jämförelsetal	225

Analys

ÖiS har, trots den tillfälliga minskningen av antalet anställda, klarat sina åtaganden och lyckats upprätthålla en rättssäker verksamhet. Med kommande personalförändringar och en något utökad bemanning får stå ÖiS rustad för att klara de tillkommande arbetsuppgifter. Vi har utmaningar att möta de kommande åren och har bl a en ökad ambitionsnivå avseende utbildning av ställföreträdare och digitalisering.

Antalet ställföreträdare/ åldersstruktur

Alla kommuner	antal
Födda 1930-talet	20
Födda 1940-talet	180
Födda 1950-talet	256
Födda 1960-talet	238
Födda 1970-talet	97
Födda 1980-talet	38
Födda 1990-talet	18
Sammanlagt	847

De flesta ställföreträdare har 1 - 5 uppdrag. Det fåtal ställföreträdare med ett högt antal ärenden är vanligtvis de som haft uppdrag över lång tid och väldigt kompetenta för uppgiften eller konsulter som har godmanskap eller förvaltarskap som en heltidssyssla. Inga kommuner i ÖiS uppvisar några anmärkningsvärda siffror. Tabellen ovan visar hur åldersstrukturen ser ut. Legala ställföreträdare är inte med i denna statistik.

Analys

De flesta av ställföreträdarna är födda på 1940-, 1950- och 1960-talen. En förnyring är på gång, men det går långsamt. ÖiS har inga åldersgränser införda, ställföreträdarna får själva att meddela när de inte vill uppdrag. Se vidare nedan i stycket ”Rekrytering och utbildning”.

Mål och verksamhet under 2021

Utveckling

Kompetensutveckling av personalen

ÖiS har en mycket hög kompetensnivå bland de anställda. Ett antal internutbildningar har hållits under året. Personalen har inte deltagit i så många externa utbildningar på grund av pandemin. Alla i personalen deltog dock i FSÖ studiedagar 25-27 augusti digitalt som innehöll vissa utbildningsmoment.

Teknikutveckling och processer

Verksamhetssystemet ÖFS har uppdaterats och användandet blir allt mer effektivare. Under året har rutiner förändrats och arbetssätt har förbättrats. Teknikanvändningen påverkar processer och rutiner, hur vi arbetar. Under utvecklingen har hänsyn tagits till den lagstiftning som finns på respektive område.

Utveckling av hemsida och informationsmaterial

Vår hemsida har även under 2021 uppdaterats, ett arbete som naturligtvis är pågående. Detta har inte varit minst viktigt under pandemin. En hel del informationsmaterial har förbättrats och utvecklingen går mot en utökad användning av digital teknik.

Kärnverksamhet, mål och utfall

Rekrytering och utbildning

En rad insatser har gjorts när det gäller rekrytering och utbildning. Via hemsidan bjuder vi in till dessa utbildningar. Under året haft 8 introduktionsutbildningar och 16 st redovisningsutbildningar.

Under hösten gjordes ett större utskick till ställföreträdare med frågan om de kunde ta nya uppdrag. I en databas ser vi att av 374 anmälda är 244 födda på 1970-talet eller tidigare och 130 är födda på 1980-talet eller senare. Det finns 153 st som är över 65 år. Arbetet med utskick varje vecka har fallit väl ut och extra åtgärder sätts in på ärenden som är svårrekryterade.

Rekrytering av ställföreträdare skall påbörjas inom 1 vecka från anmälan / ansökan / föreläggande. Under året har ÖiS satsat extra mycket på snabb rekrytering och tagit fram tydligare processer. Målet uppfyllt i allt väsentligt men rekryteringstiderna börjar öka något. Rekryteringen av gode män kommer att bli en av verksamhetens stora utmaningar. Nedanstående punkt om service och tillgänglighet påverkar i viss grad möjligheten att rekrytera.

Under året har det varit svårast att rekrytera i Falköping och Tidaholm och i viss mån också Skövde och Hjo. I Sjuhäradsbygden är det lättare att rekrytera.

Handläggningstider

ÖIS skall ha korta handläggningstider på ansökningsärenden. Efter kompletta och i övrigt felfria ansökningar skall beslut ha fattats inom 3 veckor.

ÖiS handläggningstider har klarats av under året. Målet får anses som uppfyllt.

Granskning av årsredovisningar

I slutet av september återstod 43 årsräkningar som inte granskats. Det är något fler än förra året. Dessa berodde på att ärenden låg för kompletteringar eller för yttranden av ställföreträdarna.

Första november var 99 % färdiggranskade. Målet är i det närmaste uppfyllt.

Granskning av slutredovisningar och tillgångsförteckningar

Slutredovisningar och tillgångsförteckningar skall vara granskade inom 1 månad från inlämningsdatum.

De flesta granskningar var klara inom en månad. Undantaget var sådana som behövde kompletteras av ställföreträdaren. Målet får anses uppfyllt.

Vitesförelägganden

Vitesförelägganden skall skickas ut senast 2 månader från sistadatum. Alla vitesföreläggande gick ut innan 2 månader efter sistadatum. Målet är uppfyllt.

Service och tillgänglighet

ÖIS skall vara tillgängligt för att lämna svar på frågor på så sätt som förvaltningslagens serviceskyldighet kräver. Svar skall lämnas inom 1 vecka. Målet uppfyllt vad avser sådana frågor som ligger inom förvaltningslagens serviceskyldighet.

Många, inte minst ställföreträdare, har dock mycket högre förväntningar än så på ÖiS. Ställföreträdarnas behov av kontakt med överförmyndaren synes "oändligt". ÖiS ingår numera i Skövde kommuns kontaktcentrum. Några direkt positiva effekter härav har ännu inte kunnat skönjas.

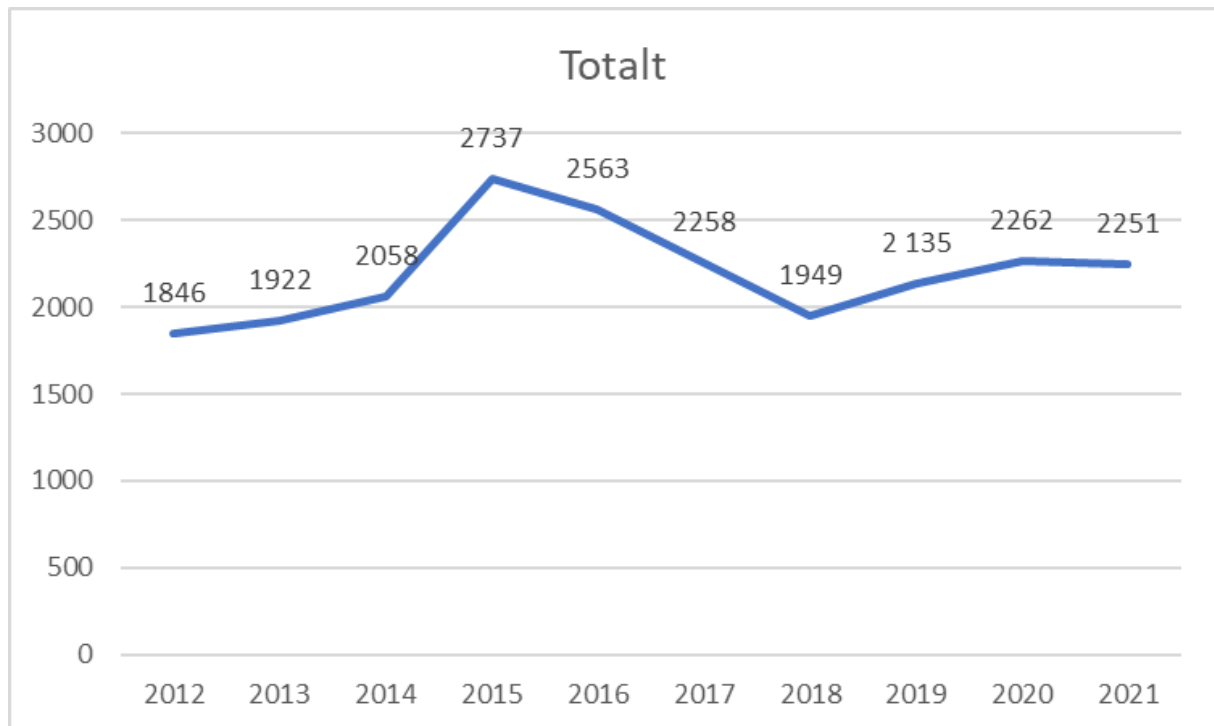
Ekonomi

Det ekonomiska målet är att inte överskrida ÖIS budget. ÖiS visar på ett överskott. Målet uppfyllt.

Framtid

Ärendeutvecklingen

Volymen på antalet ärenden är förhållandevis stabil. Vi ser en viss ökning i de största kommunerna och en liten minskning i de flertalet av de andra kommunerna, sammantaget har antalet ärenden dock minskat något.

Lagstiftning, lagförslag och utredningar

Under året redovisades utredningen ”Gode män och förvaltare – en översyn” (SOU 2021:36)

Förslagen i betänkandet kommer på sikt att innebära stora förändringar av överförmyndarverksamheten, bl a att överförmyndaren tar över ärenden från tingsrätten. Regeringen skriver på sin hemsida att merparten av förslagen kommer att träda i kraft den 1 januari 2023.

Innehållsförteckning

Inledning.....	2
Indikatorer och mått	2
Kommunernas innevånarantal 2021-12-31	2
Antalet ärenden per kommun	2
Ärendeutveckling (tillkommande ställföreträdarskap).....	4
Ärendeutveckling (avslutade ställföreträdarskap).....	5
Ärendeutveckling (byte av ställföreträdare).....	6
Ärendeutveckling (granskade årsräkningar)	7
Antalet årsräkningar i relation till antalet ärenden	8
Ärendeutveckling (beräknade arvoden)	8
Antalet ärenden i relation till kommunens innevånarantal.....	9
Ekonomiskt utfall ÖIS (tjänstemannaorganisation)	10
Verksamhetens kostnader i relation till antalet ärenden.....	10
Kommunernas arvodeskostnad (utbetalt arvode och kostnadsersättning per ärende).....	11
Utbetalt arvode och kostnadsersättning fördelning.....	12
Antalet ärenden i relation till operativ tjänstgöringsgrad.....	13
Antalet ställföreträdare/ åldersstruktur	13
Mål och verksamhet under 2021	14
Utveckling	14
Kompetensutveckling av personalen.....	14

Teknikutveckling och processer	14
Utveckling av hemsida och informationsmaterial.....	14
Kärnverksamhet, mål och utfall	14
Rekrytering och utbildning.....	14
Handläggningstider	15
Granskning av årsredovisningar.....	15
Granskning av slutredovisningar och tillgångsförteckningar.....	15
Vitesförelägganden.....	15
Service och tillgänglighet.....	15
Ekonomi	15
Framtid	15
Ärendeutvecklingen	15
Lagstiftning, lagförslag och utredningar	16

HERRLJUNGABOSTÄDER AB
SAMMANTRÄDESPROTOKOLL556508-0909
Protokoll nr 1

2022-02-07

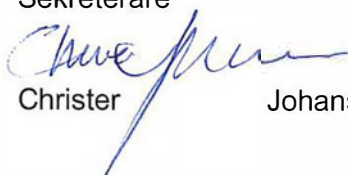
Plats och tid Företagets kontor Torget 2 d Herrljunga
kl. 15.00–19.00

Beslutande Karin Carlsson
Ragnar Emanuelsson
Kent Johansson
Finn Svensson
Henrik Berner (via teams)

Övriga deltagande Christer Johansson

Justeringsman Ragnar Emanuelsson

Underskrift Sekreterare § 1–8

Christer Johansson

Ordförande

Karin Carlsson

Justeringsman

Ragnar Emanuelsson

HERRLJUNGABOSTÄDER AB
SAMMANTRÄDESPROTOKOLL556508-0909
Protokoll nr 1

2022-02-07

- § 1 Ordförande förklarar mötet öppnat.
- § 2 Ragnar Emanuelsson utses till justeringsman.
- § 3 Fastställande av dagordning
- § 4 Föregående protokoll gicks igenom och läggs till handlingarna.
- § 5 Begäran om rapportering gällande uppdrag
Styrelsen diskuterar rapportering gällande uppdrag.
- § 6 Byggnation och projektering
Vd informerar om byggnation småhus.
BESLUT
Styrelsen för Herrljungabostäder AB beslutar att låta Vd reservera tomter i Ljung.
- § 7 Nästa styrelsemöte
BESLUT
Styrelsen för Herrljungabostäder AB beslutar att nästa styrelsemöte flyttas till den 28 februari kl. 16:30
- § 8 Övriga frågor
- § 9 Ordföranden förklarar mötet avslutat.

